ARISTOTELIS

OPERA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDUNT

INDICES SYLBURGIANI.

TOMUS VI.

OXONII,
E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.
MDCCCXXXVII.

ARISTOTELIS

DE COLORIBUS
DE AUDIBILIBUS
PHYSIOGNOMONICA
DE PLANTIS
DE MIRABILIBUS AUSCULTATIONIBUS
MECHANICA
DE LINEIS INSECABILIBUS
VENTORUM SITUS ET NOMINA
DE XENOPHANE ZENONE ET GORGIA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

INDEX CODICUM.

E. Parisiensis Regius 1853.
L. Vaticanus 253.
M. Urbinas 37.
N. Vaticanus 258.
P. Vaticanus 1339.
Q. Marcianus 200.
X. Ambrosianus H 50.
B^{a}. Palatinus Vaticanus 162.
G^{a}. Marcianus 212.
H^{a}. Marcianus 214.
I^{a}. Laurentianus 57 33.
K^{a}. Marcianus Append. 4 58.
L^{a}. Marcianus 263.
M^{a}. Coislinianus 173.
N^{a}. Marcianus 215.
O^{a}. Marcianus 216.
P^{a}. Parisiensis 2069.
Q^{a}. Urbinas 38.
R^{a}. Vaticanus 1302.
S^{a}. Laurentianus 60 19.
T^{a}. Laurentianus 86 3.
U^{a}. Ottobonianus 45.
V^{a}. Urbinas 108.
W^{a}. Urbinas 44.
Z^{a}. Laurentianus 87 21.
c. Parisiensis 1861.
i. Parisiensis 2032.
n. Urbinas 39.
p. Coislinianus 323.
q. Urbinas 76.
z. Parisiensis 2277.
Lps. codex Lipsiensis.

ΠΕΡΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ.

ΑΠΛΑ τῶν χρωμάτων ἐστὶν ὅσα τοῖς στοιχείοις συνακο-
λουθεῖ, οἷον πυρὶ [a] καὶ ἀέρι καὶ ὕδατι καὶ γῇ. Ἀὴρ μὲν [b] γὰρ
καὶ ὕδωρ καθ' ἑαυτὰ τῇ φύσει λευκά, τὸ δὲ πῦρ καὶ ὁ ἥλιος
ξανθά. Καὶ ἡ γῆ δ' ἐστὶ φύσει λευκή, παρὰ δὲ τὴν βαφὴν
πολύχρους φαίνεται. Δῆλον δ' ἐπὶ τῆς τέφρας τοῦτ' ἐστίν· 2
ἐκκαυθέντος γὰρ τοῦ τὴν βαφὴν πεποιηκότος ὑγροῦ λευκὴ
γίνεται, οὐ παντελῶς δὲ διὰ τὸ τῷ καπνῷ βεβάφθαι μέλανι
ὄντι. Διὸ καὶ ἡ κονία ξανθὴ γίνεται, τοῦ φλογοειδοῦς καὶ
μέλανος ἐπιχρώζοντος τὸ ὕδωρ. Τὸ δὲ μέλαν χρῶμα συνα- 3
κολουθεῖ τοῖς στοιχείοις εἰς ἄλληλα μεταβαλλόντων. Τὰ
δ' ἄλλα [c] ἐκ τούτων εὐσύνοπτα τῇ μίξει κεραννυμένων ἀλλή-
λοις γίνεται. Τὸ δὲ σκότος ἐκλείποντος τοῦ φωτὸς γίνε-
ται. [d] Τριχῶς γὰρ τὸ μέλαν ἡμῖν φαίνεται. Ἢ γὰρ ὅλως 4
τὸ μὴ ὁρώμενόν ἐστι [e] τῇ φύσει [f] μέλαν (ἁπάντων γὰρ τῶν
τοιούτων ἀνακλᾶταί τι φῶς [g] μέλαν), [h] ἢ ἀφ' ὧν μηδὲν ὅλως
[i] φέρεται φῶς πρὸς τὰς ὄψεις· τὸ γὰρ μὴ ὁρώμενον, ὅταν
ὁ περιέχων τόπος ὁρᾶται, φαντασίαν ποιεῖ μέλανος. Φαί-
νεται δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα [k] ἡμῖν ἅπαντα [l] μέλανα, ἀφ' ὅσων
ἀραιὸν καὶ ὀλίγον [m] ἰσχυρῶς ἀνακλᾶται τὸ φῶς. Διὸ καὶ αἱ 5
σκιαὶ φαίνονται μέλαιναι. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, ὅταν
[n] τραχυνθῇ, καθάπερ ἡ τῆς θαλάττης φρίκη· διὰ γὰρ τὴν
τραχύτητα τῆς ἐπιφανείας ὀλίγων τῶν [o] αὐγῶν προσπιπτου-

Codices E.L.M.P.X.G^a.H^a. et nonnullis locis Q.i.p.

[a] καὶ ἀέρι om. pr. G^a. [b] γὰρ] οὖν P.X.p, om. E.M.i. [c] εὐσύνοπτα ἐκ τούτων H^a. [d] τριχῇ L.i. [e] τὴν φύσιν G^a. [f] μελαν om. i. [g] μέλαν om. E.P.H^a. [h] ἢ om. M. [i] φαίνεται i. [k] ἅπαντα ἡμῖν L.G^a.H^a. [l] μελανα om. pr. G^a. [m] ἰσχυρῶς om. i. [n] ταραχθῇ L. [o] αὐγῶν] αὐτῶν P.

σῶν καὶ [p] διασπωμένου τοῦ φωτός, τὸ σκιερὸν μέλαν φαί-
νεται. Καὶ τὸ νέφος, ὅταν ᾖ πυκνὸν ἰσχυρῶς, διὰ τοῦτο.
6 [q] Κατὰ τὰ [r] αὐτὰ δὲ τούτοις καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, ὅταν [s] ᾖ
μὴ παντελῶς [t] διαδῦνον τὸ φῶς. Καὶ γὰρ ταῦτα [v] εἶναι δοκεῖ
μέλανα, βάθος ἔχοντα, διὰ τὸ παντελῶς ἀραιὰς ἀνακλᾶ-
σθαι τὰς ἀκτῖνας· τὰ γὰρ μεταξὺ [w] μόρια τοῦ φωτὸς αὐτῶν
7 ἅπαντα [x] εἶναι δοκεῖ [y] μέλανα διὰ τὸ σκότος. Ὅτι δὲ τὸ
σκότος οὐ χρῶμα ἀλλὰ στέρησίς ἐστι φωτός, οὐ χαλεπὸν ἐξ
ἄλλων τε πολλῶν καταμαθεῖν, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ [z] μηδὲ
αἰσθητὸν εἶναι τὸ πηλίκον καὶ ποῖόν τι τῷ σχήματι τετύ-
8 χηκεν ὂν τὸ σκότος, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁρατῶν. Τὸ
δὲ φῶς ὅτι πυρός ἐστι χρῶμα, δῆλον ἐκ τοῦ μηδεμίαν ἄλ-
λην ἢ ταύτην [a] ἔχον εὑρίσκεσθαι χρόαν, καὶ διὰ τὸ [c] μόνον
τοῦτο δι' ἑαυτοῦ ὁρατὸν γίνεσθαι, τὰ δ' ἄλλα διὰ τούτου.
[b] Ἐπισκεπτέον δὲ τοῦτο. Ἔνια γὰρ οὐκ ὄντα πῦρ οὐδὲ πυρὸς
9 εἴδη τὴν φύσιν φῶς ποιεῖν φαίνεται. Εἰ μὴ ἄρα τὸ μὲν τοῦ
πυρὸς [d] χρῶμα φῶς ἐστίν, οὐ μέντοι καὶ τὸ φῶς πυρός ἐστι
χρῶμα [e] μόνου, ἀλλ' ἐνδέχεται μὴ μόνῳ μὲν ὑπάρχειν τῷ
πυρὶ τὴν χρόαν ταύτην, εἶναι μέντοι χρῶμα τὸ φῶς αὐτοῦ.
Οὐδενὶ [f] γοῦν ἄλλῳ τὴν ὅρασιν αὐτοῦ συμβαίνει γίνεσθαι
πλὴν τῷ φωτί, καθάπερ καὶ τὴν τῶν ἄλλων [g] σωμάτων
10 ἁπάντων τῇ [h] τοῦ σώματος φαντασίᾳ. Τὸ δὲ μέλαν χρῶμα
συμβαίνει γίνεσθαι, ὅταν [i] ὁ ἀὴρ καὶ [k] τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ πυρὸς
διακαυθῇ, διὸ καὶ πάντα τὰ [l] καόμενα μελαίνεται, καθάπερ
ξύλα καὶ ἄνθρακες σβεσθέντος τοῦ πυρός, καὶ ὁ ἐκ τοῦ κε-
ράμου καπνὸς ἐκκρινομένου τοῦ ἐνυπάρχοντος ἐν τῷ κεράμῳ
11 ὑγροῦ [m] καὶ καομένου. Διὸ καὶ [n] τοῦ καπνοῦ γίνεται μελάν-

[p] διασπωμένων M.P. et pr. E. [q] κατὰ] καὶ E.M.G^a. [r] αὐτὰ] τοιαῦτα M. et pr. E. [s] ᾖ παντελῶς μὴ P, ἤδη παντελῶς M. et pr. E. [t] διαδὺν pr. G^a, διατεῖνον M. [v] εἶναι om. X. [w] μόρια τοῦ] μορίου M. [x] δοκεῖ εἶναι X.H^a. [y] μελαν H^a. [z] μὴ X.G^a. [a] ἔχον om. E.M.P.X. [b] καὶ om. E.M.P.X. [c] τοῦτο μόνον L.G^a.H^a. [d] χρῶμα—ἐστι om. P. [e] μόνον L.X. [f] οὖν P, γὰρ L.H^a. [g] ἁπάντων σωμάτων P. [h] τοῦ] τοῦδε τοῦ X. [i] ὁ om. M. et pr. E. [k] τὸ om. M. [l] καιόμενα X. [m] καὶ ante καομένου om. X. [n] τῶν καπνῶν P.p.

τατος ὁ ἀπὸ τῶν πιόνων καὶ λιπαρῶν, οἷον ἐλαίου [o] καὶ πίτ-
της καὶ δᾳδός, διὰ τὸ μάλιστα ταῦτα κάεσθαι καὶ συνέχειαν
ποιεῖν. Μέλανα δὲ καὶ ταῦτα γίνεται, δι' ὅσων ῥεῖ τὸ
ὕδωρ, ὅταν [p] βρυωθέντων [q] πρῶτον ἀναξηρανθῇ τὸ ὑγρόν, κα-
θάπερ καὶ τὰ ἐν [r] τοῖς τοίχοις κονιάματα. Ὁμοίως δὲ καὶ 12
οἱ καθ' ὕδατος λίθοι· καὶ γὰρ οὗτοι [s] βρυωθέντες, ὕστερον
[t] ἀποξηραινόμενοι τῷ χρώματι γίνονται μέλανες. Τὰ μὲν οὖν
ἁπλᾶ τῶν χρωμάτων ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστιν.

Τὰ δ' ἄλλα ἐκ τούτων τῇ κράσει [v] καὶ τῷ [w] μᾶλλον καὶ 2
[x] ἧττον γιγνόμενα πολλὰς καὶ ποικίλας [y] ποιεῖ χρωμάτων
φαντασίας. Κατὰ μὲν τὸ μᾶλλον καὶ [z] ἧττον, ὥσπερ τὸ
φοινικοῦν καὶ τὸ [a] ἁλουργές, κατὰ δὲ τὴν κρᾶσιν, ὥσπερ τὸ
λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ὅταν μιχθέντα φαιοῦ ποιήσῃ φαντα-
σίαν. Διὸ τὸ μέλαν καὶ σκιερὸν τῷ φωτὶ [b] μιγνύμενον φοι-
νικοῦν. Τὸ γὰρ μέλαν μιγνύμενον τῷ [c] τε τοῦ ἡλίου καὶ τῷ 2
ἀπὸ τοῦ πυρὸς φωτὶ [d] θεωροῦμεν ἀεὶ γιγνόμενον φοινικοῦν,
καὶ τὰ μέλανα πυρωθέντα πάντα [e] εἰς χρῶμα [f] μεταβάλλοντα
φοινικοῦν· αἵ τε γὰρ [g] καπνώδεις φλόγες καὶ οἱ ἄνθρακες,
ὅταν ὦσι διακεκαυμένοι, φαίνονται χρῶμα ἔχοντες φοινικοῦν.
Τὸ δ' [h] ἁλουργὲς εὐανθὲς μὲν γίνεται καὶ λαμπρόν, ὅταν τῷ 3
μετρίῳ [i] λευκῷ καὶ σκιερῷ κραθῶσιν ἀσθενεῖς αἱ τοῦ ἡλίου
αὐγαί. Διὸ καὶ περὶ ἀνατολὰς καὶ δύσεις ὁ ἀὴρ [k] πορφυ-
ροειδὴς ἔστιν ὅτε φαίνεται, περὶ ἀνατολὴν καὶ δύσιν ὄντος
τοῦ ἡλίου· ἀσθενεῖς γὰρ οὖσαι τότε μάλιστα πρὸς σκιερὸν
ὄντα τὸν ἀέρα προσβάλλουσιν. Φαίνεται δὲ καὶ ἡ [l] θάλαττα 4
[m] πορφυροειδής, ὅταν τὰ κύματα μετεωριζόμενα κατὰ τὴν
ἔγκλισιν σκιασθῇ· πρὸς γὰρ τὸν [n] ταύτης κλισμὸν ἀσθενεῖς

[o] καὶ post ἐλαίου om. P. [p] βρωθέντων X, κρυωθέντων L, βρυωθέντα E.M.Ga.Ha. [q] πρότερον X. [r] τοῖς om. L.Ga. [s] βρωθέντες X, κρυωθέντες L. [t] ἀποξηρανθέντες γίνονται τῷ χρώματι L.Ga.Ha. [v] καὶ τὸ L, κατὰ τὸ P. [w] μᾶλλον] μᾶλλόν τε E.M.P.X. [x] ἧττον] τῶ ἧττον L.Ga.Ha. [y] χρωμάτων ποιεῖ E.P. [z] ἧττον] τὸ ἧττον E.L.P.Ga.Ha. [a] ἁλουργόν L. [b] μιγνυμένων M. [c] τε] τε ἀπὸ L.Ga.Ha. [d] θεωρούμενον Ha. [e] εἰς] εἰσὶ M. [f] φοινικοῦν μετ. P. [g] καπνοειδεῖς Ga. et pr. Ha. [h] ἁλουργὸν Ga. [i] λευκῷ] λαμπρῶ X. [k] πορφυροειδεῖς L. [l] θάλασσα P. [m] πυροειδὴς E. [n] ταύτης om. X.

[o] αἱ τοῦ ἡλίου αὐγαὶ προσβάλλουσαι ποιοῦσι φαίνεσθαι τὸ
χρῶμα ἁλουργές. Ὃ καὶ ἐπὶ τῶν πτερωμάτων θεωρεῖται
γιγνόμενον· ἐντεινόμενα γάρ [p] πως πρὸς τὸ φῶς ἁλουργὲς
5 ἔχει τὸ χρῶμα. Ἐλάττονος δὲ τοῦ φωτὸς προσβάλλοντος
ζοφερόν, ὃ καλοῦσιν ὄρφνιον· πολὺ δὲ καὶ τῷ πρώτῳ μέλανι
κραθὲν [q] φοινικοῦν. Εὐανθὲς δ' [r] ὂν καὶ στίλβον εἰς τὸ φλο-
γοειδὲς [s] χρῶμα μεταβάλλει. Κατὰ γὰρ τὴν πρὸς ἄλληλα
κρᾶσιν οὕτως ληπτέον, ἐξ ὑποκειμένου τεθεωρημένου χρώ-
ματος ποιοῦντας τὴν μίξιν, ἀλλὰ μὴ πάντων ὁμοίαν γένεσιν
6 ποιοῦντας. Ἔστι γὰρ [t] τῶν [v] χρωμάτων οὐχ [w] ἁπλᾶ μέν,
λόγον δ' ἔχει πρός τινα [x] τὸν αὐτὸν τῶν συνθέτων ὅνπερ [y] τὰ
ἁπλᾶ πρὸς ἑαυτά, διὰ τὸ τὰ ἁπλᾶ πρὸς μίξιν ἑνὸς ἔχειν,
καὶ μὴ εὔσημον [z] ἐν τῷ παντί, καὶ προστεθεωρημένον κατα-
7 σκευάζειν ὁμοίως. Τὴν γὰρ τοῦ ἁλουργοῦ ἢ [a] φοινικιοῦ
κρᾶσιν λέγοντας ἀνάγκη ὁμοίως [b] τοῖς [c] ἐκ τούτων μιγνυμέ-
νοις καὶ ποιοῦσιν ἄλλην χρόαν τὴν γένεσιν [d] διηγεῖσθαι, καὶ
8 μὴ ὁμοίαν ἔμφασιν ποιεῖν. Διόπερ ἐκ τοῦ προκατεσκευα-
σμένου ληπτέον καὶ θεωρητέον τὴν κρᾶσιν, οἷον ὅτι τὸ οἰνω-
πὸν χρῶμα γίνεται, ὅταν ἀκράτῳ τῷ μέλανι καὶ στίλβοντι
κραθῶσιν αὐγαὶ ἠεροειδεῖς, ὥσπερ καὶ αἱ τῶν βοτρύων ῥᾶγες·
καὶ γὰρ τούτων οἰνωπὸν φαίνεται τὸ χρῶμα ἐν τῷ πεπαί-
νεσθαι· [e] μελαινομένων γὰρ τὸ φοινικοῦν εἰς [f] τὸ ἁλουργὲς
9 μεταβάλλει. Κατὰ δὲ τὸν ὑποδεδειγμένον τρόπον θεωρη-
τέον πάσας [g] τὰς [h] τῶν χρωμάτων διαφοράς, ἐκ κινήσεως
τὴν ὁμοιότητα λαμβάνοντας [i] κατ' αὐτὸ τὸ φαινόμενον, τὴν
ἐν ἑκάστῳ μίξιν ὁμοιοῦντας καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ἐν γε-
νέσει τινὶ καὶ κράσει ποιούντων φαντασίαν, [k] καὶ πίστιν

[o] ἡ τοῦ ἡλίου αὐγὴ X. [p] πῶς om. M. [q] φοινικιοῦν E.X. [r] ὂν post στίλβον G^a.H^a, utrobique L. [s] χρῶμα om. G^a.H^a. [t] τῶν om. P.X. [v] χρωμάτων εἴδη οὐχ X. [w] ἁπλῶς L. et pr. G^a. [x] τῶν αὐτῶν M. [y] τὰ ἁπλᾶ πρὸς] τά ἁπλᾶ πῶς L.P.Q.G^a.H^a.p. et corr. E, ἁπλᾶ πῶς X, πλάτος M.i. et pr. E. [z] καὶ προτεθεωρημένον ἐν τῶ παντὶ X. [a] φοινικοῦ L.P.X.G^a.H^a. [b] τοῖς] καὶ τοῖς P. [c] ἐκ om. E.M. [d] διηγουμένουε E.M.i, λέγειν γίνεσθαι P.X.p. [e] μελαινόμενον G^a. [f] τὸ post εἰς om. M. [g] τὰς om. P. [h] διαφορὰς τῶν χρωμάτων G^a. [i] καθ' αὐτὸ L.G^a.H^a. [k] καὶ τὴν πίστιν X.

προσφερομένους. Δεῖ δὲ καὶ πάντων τούτων ποιεῖσθαι τὴν 10
θεωρίαν μὴ καθάπερ οἱ ζωγράφοι τὰ χρώματα ταῦτα [l] κε-
ραννύντας, ἀλλ' ἀπὸ τῶν εἰρημένων τὰς ἀνακλωμένας αὐγὰς
πρὸς [m] ἀλλήλας συμβάλλοντας· μάλιστα [n] γὰρ δύναιτ' ἂν
τις κατὰ φύσιν θεωρῆσαι τὰς τῶν χρωμάτων κράσεις. Τὰς 11
δὲ πίστεις καὶ τὰ ὅμοια δεῖ ἐν οἷς ἡ γένεσις ἔσται φανερὰ
τῶν χρωμάτων. Ταῦτα δὲ μάλιστά ἐστι τό τ' ἀπὸ τοῦ
ἡλίου φῶς καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ· κε-
ραννύμενα γὰρ τῷ [o] μᾶλλον καὶ ἧττον ταῦτα μάλιστα πάσας
ὡς εἰπεῖν τὰς χρόας ἀποτελεῖ. [p] Ἐπιληπτέον δὲ [q] καὶ [r] ἀπὸ 12
τῶν ἄλλων χρωμάτων ταῖς αὐγαῖς κεραννυμένων τὴν ὁμοιό-
τητα· οἱ γὰρ ἄνθρακες καὶ ὁ καπνὸς καὶ ὁ ἰὸς καὶ τὸ θεῖον
καὶ τὰ πτερώματα κεραννύμενα τὰ μὲν ταῖς τοῦ ἡλίου αὐ-
γαῖς, τὰ δὲ ταῖς τοῦ πυρός, πολλὰς καὶ ποικίλας ποιοῦσι
μεταβολὰς χρωμάτων. Τὰ δὲ καὶ τῇ πέψει θεωρητέον, [s] γι-
νόμενα ἐν [t] φυτοῖς καὶ καρποῖς καὶ τριχώμασι καὶ πτερώ-
μασι καὶ τοῖς τοιούτοις πᾶσιν.

Δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν τὸ πολυειδὲς καὶ [v] τὸ ἄπειρον τῶν 3
χρωμάτων, διὰ πόσα συμβαίνει γίνεσθαι. Εὑρήσομεν γὰρ
[w] ἤτοι διὰ τὸ τῷ φωτὶ καὶ ταῖς σκιαῖς ἀνίσως καὶ ἀνωμάλως
λαμβάνεσθαι· καὶ γὰρ αἱ σκιαὶ καὶ τὸ φῶς κατὰ τὸ μᾶλλον
[x] καὶ ἧττον πολὺ διαφέρουσιν αὐτῶν, ὥστε καὶ καθ' αὐτὰς
[y] καὶ μετὰ [z] τῶν χρωμάτων μιγνύμεναι ποιοῦσι μεταβολὰς
χρωμάτων, ἢ τῷ τὰ κεραννύμενα τῷ πλήθει καὶ ταῖς δυνά-
μεσι διαφέρειν, ἢ [a] τῷ λόγους ἔχειν μὴ τοὺς αὐτούς. Πολ- 2
λὰς γὰρ καὶ τὸ ἁλουργὲς ἔχει διαφορὰς καὶ τὸ [b] φοινικιοῦν
[c] καὶ τὸ λευκὸν καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον
καὶ ἧττον καὶ κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα μίξιν καὶ εἰλικρίνειαν
αὐτῶν. Ποιεῖ δὲ διαφορὰν καὶ τὸ λαμπρὸν ἢ στίλβον εἶναι

[l] κεραννύντες H^a. [m] ἄλληλα E.M. [n] γὰρ om. P. [o] ἧττον καὶ μᾶλλον G^a. [p] ἐκληπτέον X. [q] καὶ om. X. [r] ἐπὶ H^a. [s] γενόμενα P. [t] φυτοῖς τε καὶ G^a.H^a. [v] τὸ post καὶ om. X. [w] ἤτι G^a, εἴτι M. [x] καὶ τὸ ἧττον X. [y] καὶ om. M. [z] τῶν om. X. [a] τῷ τοὺς λόγους P. [b] φοινικοῦν L.M.P.X.G^a.H^a. [c] καὶ τὸ λευκὸν om. X.

3 τὸ μιγνύμενον ἢ τοὐναντίον αὐχμηρὸν καὶ ἀλαμπές. Ἔστι
δὲ τὸ στίλβον οὐκ ἄλλο τι ἢ συνέχεια φωτὸς καὶ πυκνότης.
Τὸ [d] γὰρ χρυσοειδὲς γίνεται, ὅταν [e] τὸ ξανθὸν καὶ τὸ [f] ἡλιῶ-
δες πυκνωθὲν ἰσχυρῶς στίλβῃ. Διὸ καὶ οἱ τῶν περιστερῶν
τράχηλοι καὶ [g] τῶν ὑδάτων οἱ σταλαγμοὶ φαίνονται χρυσο-
4 ειδεῖς τοῦ φωτὸς ἀνακλωμένου. Ἔστι δὲ ἃ [h] λειούμενα τρί-
ψει καὶ δυνάμεσί τισιν ἀλλοίας ἴσχει καὶ ποικίλας [i] χρόας,
ὥσπερ καὶ ὁ ἄργυρος παρατριβόμενος καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς
5 καὶ σίδηρος. Καί τινα γένη λίθων διαφόρους ποιεῖ χρόας,
καθάπερ [k] καὶ . . . μέλαιναι [l] γὰρ οὖσαι λευκὰς γράφουσι
γραμμάς, διὰ τὸ πάντων τῶν τοιούτων τὰς μὲν ἐξ ἀρχῆς
συστάσεις ἐκ μικρῶν εἶναι μορίων καὶ πυκνῶν καὶ μελάνων,
ὑπὸ δὲ τῆς ἐν [m] τῇ γενέσει βαφῆς ἁπάντων τῶν πόρων κε-
χρωσμένων δι' ὧν [n] διελήλυθεν αὐτῶν ἡ βαφή, ἄλλην ἐσχη-
6 κέναι τὴν τοῦ χρώματος φαντασίαν. Ὁ δ' ἀποτριβόμενος
[o] ἀπ' αὐτῶν οὐκέτι γίνεται χρυσοειδὴς οὐδὲ χαλκοειδὴς οὐδ'
ἄλλην οὐδεμίαν [p] τοιαύτην ἔχων [q] χροιάν, ἀλλὰ πάντως [r] μέ-
λας, διὰ τὸ τοὺς μὲν πόρους [s] παρατριβομένων αὐτῶν ἀναρ-
ρήγνυσθαι, δι' ὧν ἡ βαφὴ διελήλυθε, φύσει δὲ καὶ [t] τῶν αὐτῶν
7 εἶναι. Τοῦ γὰρ [v] προτέρου χρώματος οὐκέτι ὄντος ἡμῖν φα-
νεροῦ παρὰ τὸ διασπᾶσθαι τὴν βαφήν, τὸ κατὰ φύσιν ὑπάρ-
χον αὐτοῖς χρῶμα ὁρῶμεν· διὸ καὶ πάντα φαίνεται μέλανα.
Ἐν δὲ τῷ παρατρίβεσθαι πρὸς ὁμαλὲς [w] καὶ λεῖον [x] ἕκαστον
τούτων, καθάπερ καὶ πρὸς τὰς βασάνους, [y] ἀποβάλλοντα
ἀπολαμβάνει [z] πάλιν τὴν χρόαν ἐν τῇ συνάψει καὶ συνεχείᾳ,
8 τὸ τῆς βαφῆς διαφαινόμενον. Ἐπὶ δὲ τῶν καυστῶν καὶ δια-
λυομένων καὶ τηκομένων ἐν τῷ πυρὶ [a] ταῦτα πλείστας ἔχει

[d] γὰρ] δὲ L. [e] τὸ ξ. καὶ om. Q.G^a. [f] ἰλυῶδες M, ὑλῶδες L.H^a. [g] οἱ ς. τῶν ὑδάτων P. [h] λυόμενα M.X. et fortasse pr. E. [i] χροιὰς E.P.X. [k] post καὶ M.i. lacunam litterarum sex septemve, E. trium. [l] γὰρ om. L.P.X.G^a.H^a. [m] τῇ om. P. [n] ἐλήλυθεν P.X. [o] ὑπ' E.X. [p] ἔχων τοιαύτην P. [q] χρόαν L. [r] μέλαν E.M.P.G^a. [s] περιτριβομένων G^a. [t] τὸν αὐτῶν E, τὸ αὐτῶν G^a.H^a, τὸν αὐτὸν M.P.X.i. [v] προτέρου τούτων χρ. M.P. [w] καὶ] τι καὶ P, om. E.M. [x] ἕκαστόν τι τούτων M, τούτων ἕκαστον L.G^a.H^a. [y] ἀποβαλόντα P, ἀποβάλλουσαι E.M. [z] πᾶσαν L.H^a. [a] ταύτας ἔχει πλείστας M.

χρόας, ὅσων ὁ καπνός ἐστι λεπτὸς καὶ ἀεροειδὴς καὶ τὰ χρώ-
ματα σκιώδη, ὥσπερ ὅ τε ἀπὸ τοῦ θείου καὶ τῶν ἰωμένων
[b] χαλκείων, καὶ ὅσα ἐστὶ πυκνὰ καὶ λεῖα, καθάπερ ὁ ἄργυρος.
Ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ὅσα σκιώδεις ἔχει τὰς [c] χρόας [d] καὶ λειό- 9
τητος μετέχει, ὥσπερ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ νέφη καὶ τὰ [e] πτερώ-
ματα τῶν ὀρνίθων· καὶ γὰρ ταῦτα διά [f] τε [g] τὴν λειότητα
καὶ τὰς προσπιπτούσας αὐγάς, ἄλλοτε [h] ἄλλως κεραννυ-
μένας, ποιεῖ [i] διαφόρους τὰς χρόας, καθάπερ καὶ τὸ σκότος.
Τῶν δὲ χρωμάτων οὐδὲν ὁρῶμεν [k] εἰλικρινὲς οἷόν ἐστιν, ἀλλὰ 10
πάντα κεκραμένα ἐν [l] ἑτέροις· καὶ γὰρ ἂν [m] μηδενὶ τῶν ἄλ-
λων, ταῖς γε τοῦ φωτὸς αὐγαῖς καὶ ταῖς σκιαῖς κεραννύμενα
ἀλλοῖα, καὶ οὐχ οἷά ἐστι, φαίνεται. Διὸ καὶ τὰ ἐν σκιᾷ 11
θεωρούμενα καὶ ἐν φωτὶ καὶ ἡλίῳ, καὶ σκληρᾷ αὐγῇ ἢ μαλα-
κῇ, [n] καὶ κατὰ τὰς ἐγκλίσεις οὕτως ἢ οὕτως [o] ἔχοντι, καὶ
κατὰ τὰς ἄλλας διαφοράς, ἀλλοῖα φαίνεται. Καὶ ταῖς πρὸς
τῷ πυρὶ καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ ταῖς τῶν λύχνων αὐγαῖς, [p] διὸ
καὶ τὸ φῶς ἑκάστου τούτων ἀλλοιοτέραν ἔχει χρόαν. Καὶ 12
τῇ πρὸς ἄλληλα δὲ [q] μίξει τῶν χρωμάτων· δι' ἀλλήλων γὰρ
[r] φερόμενα χρώζεται. Τὸ γὰρ φῶς ὅταν προσπεσὸν ὑπό
τινων χρωσθῇ, καὶ [s] γένηται [t] φοινικιοῦν ἢ ποῶδες, καὶ τὸ
ἀνακλασθὲν προσπέσῃ πρὸς ἕτερόν τι χρῶμα, πάλιν ὑπ' ἐκεί-
νου κεραννύμενον ἄλλην τινὰ λαμβάνει τοῦ χρώματος κρᾶσιν.
Καὶ τοῦτο [v] πάσχον συνεχῶς μὲν οὐκ αἰσθητῶς δὲ ἐνίοτε 13
[w] παραγίνεται πρὸς τὰς ὄψεις ἐκ πολλῶν μὲν κεκραμένον
χρωμάτων, ἑνὸς [x] δέ τινος τῶν μάλιστα ἐπικρατούντων [y] ποι-
οῦν τὴν αἴσθησιν. Διὸ καὶ καθ' ὕδατος ὑδατοειδῆ [z] μᾶλλον
φαίνεται, καὶ τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις ὁμοίας [a] ἔχοντα χρόας

[b] χαλκίων E.P, χαλκῶν X. [c] χροιὰς P.X. [d] καὶ om. L. [e] τῶν ὀρνίθων πτερώματα P. [f] τε] τε τὰς αὐγὰς καὶ E.L.M.P.X.Ga.Ha. [g] τὰς λειότητας Ha. [h] ἄλλως] ἄλλην L.Ha. [i] διαφόρως P. [k] οἷον εἰλικρινές M. [l] ἑτέροις] ἀλλήλοις P. [m] μηδὲν X. [n] καὶ ante κατὰ om. Ha. [o] ἔχοντα L.X. [p] διὸ—ἔχει] διὰ τὸ—ἔχειν L. [q] τῶν χρωμάτων μίξει L.Ga.Ha. [r] φαινόμενα P. [s] γίνεται L.Ga.Ha. [t] φοινικοῦν L.P.X.Ga.Ha. [v] πάσχων X. [w] περιγίνεται pr. Ga. [x] δὲ ἤ τινος E.M. [y] ποιεῖ P. [z] μᾶλλον om. P. [a] ἔχοντα τὰς χρόας X.

ταῖς τῶν κατόπτρων. Ὃ καὶ περὶ τὸν ἀέρα οἰητέον συμ-
14 βαίνειν. Ὥστε ἐκ τριῶν εἶναι τὰς χρόας [b] ἁπάσας μεμιγμέ-
νας, τοῦ φωτός, καὶ δι' ὧν φαίνεται τὸ φῶς, οἷον τοῦ τε ὕδα-
τος καὶ τοῦ ἀέρος, καὶ [c] τρίτου τῶν ὑποκειμένων χρωμάτων,
15 ἀφ' ὧν ἀνακλᾶσθαι συμβαίνει τὸ φῶς. Τὸ δὲ λευκὸν καὶ
διαφανὲς ὅταν [d] μὲν ἀραιὸν ᾖ σφόδρα, φαίνεται τῷ χρώματι
ἀεροειδές· [e] ἐπὶ δὲ τῶν πυκνῶν [f] ἐπὶ πάντων ἐπιφαίνεταί τις
ἀχλύς, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ὕδατος καὶ [g] ὑάλου καὶ τοῦ ἀέρος,
ὅταν ᾖ παχύς. Τῶν γὰρ αὐγῶν διὰ τὴν πυκνότητα πανταχόθεν
ἐκλειπουσῶν, οὐ δυνάμεθα τὰ ἐντὸς αὐτῶν ἀκριβῶς
16 διορᾶν. Ὁ δ' ἀὴρ ἐγγύθεν μὲν θεωρούμενος οὐδὲν ἔχειν φαί-
νεται χρῶμα (διὰ γὰρ τὴν [h] ἀραιότητα ὑπὸ τῶν αὐγῶν κρα-
τεῖται, [i] χωριζόμενος ὑπ' αὐτῶν πυκνοτέρων οὐσῶν καὶ δια-
φαινομένων δι' αὐτοῦ), ἐν βάθει δὲ θεωρουμένου, ἐγγυτάτω
17 φαίνεται τῷ χρώματι κυανοειδὴς διὰ τὴν ἀραιότητα. Ἧι
γὰρ λείπει τὸ φῶς, ταύτῃ σκότῳ διειλημμένος φαίνεται κυα-
νοειδής. Ἐπιπυκνωθεὶς δέ, καθάπερ καὶ τὸ ὕδωρ, πάντων
[k] λευκότατόν ἐστιν.

4 Τὰ δὲ βαπτόμενα πάντα τὰς χρόας ἀπὸ τῶν βαπτόντων
λαμβάνει. Πολλὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄνθεσι [l] βάπτεται τοῖς
φυομένοις, [m] πολλὰ [n] δὲ ῥίζαις, πολλὰ δὲ φλοιοῖς [o] ἢ ξύλοις
[p] ἢ φύλλοις ἢ καρποῖς. Ἔτι δὲ [q] πολλὰ μὲν γῇ, πολλὰ δ'
ἀφρῷ, πολλὰ δὲ καὶ μελαντηρίᾳ. Τὰ δὲ καὶ τοῖς τῶν ζῴων
2 χυλοῖς, καθάπερ καὶ τὸ ἁλουργὲς τῇ πορφύρᾳ. Τὰ δὲ οἴνῳ,
τὰ δὲ καπνῷ, τὰ δὲ κονίᾳ, τὰ δὲ θαλάττῃ, ὥσπερ τὰ τριχώ-
ματα τῶν θαλαττίων· καὶ γὰρ ταῦτα [r] πάντα ὑπὸ τῆς θα-
λάττης γίγνονται πυρρά. Καὶ ὅλως ὅσα [s] χρόας ἰδίας ἔχει.
3 Ἀεὶ γὰρ ἀπὸ πάντων αὐτῶν, ἅμα τῷ τε ὑγρῷ καὶ θερμῷ

[b] πάσας M. [c] τρίτον E.M.P.X. [d] ἀραιὸν μὲν Ha. [e] ἐπὶ] ἔτι M. [f] ἐπὶ πάντων φαίνεταί τις M, ἐπιφαίνεταί τις ἐπὶ πάντων Ha. [g] ὑέλου X. [h] καθαρότητα X. [i] χωρίζεται γρ. X. [k] λευκότατος M. [l] βάπτεται om. L. [m] πολλὰ δὲ ῥίζαις om. X. [n] δὲ om. Ha. [o] ἢ ξύλοις] πολλὰ δὲ P, om. E.M.X.i. [p] ἢ prius om. P. [q] γῇ μὲν πολλὰ P. [r] πάντα om. Ga.Ha. [s] ἔχει χρόας ἰδίας Ga.

τῶν χρωμάτων [t] συνεισιόντων εἰς τοὺς τῶν [v] βαπτομένων πό-
ρους, ὅταν ἀποξηρανθῇ, τὰς ἀπ' ἐκείνων [w] χρόας λαμβάνει.
Διὸ καὶ πολλάκις αὐτῶν ἐκπλύνεται, τῶν ἀνθῶν ἐκ τῶν πό-
ρων [x] ἐκρυέντων. Πολλὰς δὲ καὶ αἱ στύψεις ἐν τῇ βαφῇ 4
[y] ποιοῦσι διαφορὰς καὶ μίξεις, καὶ τὰ [z] πάθη τῶν [a] βαπτο-
μένων, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς κράσεως εἴρηται πρότερον. Βά-
πτεται δὲ καὶ τὰ μέλανα τῶν ἐρίων, οὐ μὴν ὁμοίως [b] γε τῷ
χρώματι γίγνεται λαμπρά, διὰ τὸ βάπτεσθαι [c] τοὺς πόρους
αὐτῶν εἰς τοὺς τῶν ἀνθῶν [d] εἰσιόντας, τὰ δὲ [e] μεταξὺ διαστή-
ματα τῆς τριχὸς μηδεμίαν λαμβάνειν βαφήν. [f] Ταῦτα λευκὰ 5
μὲν ὄντα, καὶ παρ' ἄλληλα κείμενα τοῖς χρώμασι, ποιεῖ πάν-
τα φαίνεσθαι [g] τὰ ἄνθη λαμπρότερα· τὰ μέλανα [h] δὲ τοὐ-
ναντίον σκιερὰ καὶ ζοφώδη. Διὸ καὶ τὸ καλούμενον ὄρφνιον
εὐανθέστερον [i] γίνεται τῶν μελάνων ἢ τῶν λευκῶν· οὕτω γὰρ
ἀκρατέστερον [k] αὐτῶν φαίνεται τὸ ἄνθος, κεραννύμενον ταῖς
τοῦ μέλανος αὐγαῖς. Καθ' αὑτὸ μὲν γὰρ τὸ μεταξὺ διά- 6
στημα τῶν πόρων οὐχ ὁρᾶται διὰ σμικρότητα, καθάπερ οὐδὲ
[l] καττίτερος τῷ χαλκῷ κραθείς, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐθὲν τῶν
τοιούτων. Τῶν δὲ βαπτομένων τὰ χρώματα [m] ἀλλοιοῦται
διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας.

Τὰ δὲ τριχώματα καὶ τὰ πτερώματα καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ 5
καρποὶ καὶ τὰ φυτὰ πάντα ὅτι μὲν ἅμα τῇ πέψει πάσας [n] τὰς τῶν χρωμάτων λαμβάνει [o] μεταβολάς, φανερὸν ἐκ πολλῶν· τίνες δέ εἰσιν [p] ἑκάστοις τῶν φυομένων ἀρχαὶ τῶν χρωμάτων, καὶ [q] ποίας τὰς μεταβολὰς ἐκ ποίων λαμβάνουσι, καὶ δι' ἃς αἰτίας ταῦτα πάσχει, κἂν εἴ τινας ἄλλας ἀπορίας αὐ-

[t] συνιόντων P. [v] βλαπτομένων H^{a}. [w] λαμβάνει χρόας P.X, χρόας ἀπολαμβάνει L.G^{a}.H^{a}. [x] ἐκρυθέντων L, ἐρρυθέντων X, ἐρυθέντων c, ἐριρυθέντων E.M.P.i.p, ἐρυθρηθέντων Q.G^{a}.H^{a}. [y] ποιοῦσι καὶ διαφορὰς καὶ X. [z] βάθη pr. X. [a] βαπτόντων L.M.P.Q.X.G^{a}.H^{a}. [b] γε] τε X, γε καὶ L.G^{a}. γε τῷ χρώματι om. H^{a}. [c] τοὺς] εἰς τοὺς P. [d] εἰσιόντα P. [e] μεταξὺ καὶ διαστήματα P. [f] ταῦτα μὲν οὖν λευκὰ ὄντα P.X, ταῦτα μὲν λευκὰ μὲν ὄντα E, ταῦτα μὲν λευκὰ μένοντα M. [g] τὰ ἄνθη om. X. [h] δὴ M. [i] γίνεσθαι E.L.M.P.G^{a}.H^{a}. [k] αὐτοῖς X. [l] καττίτερον L. [m] ἀλλοιοῦνται P. [n] τὰς om. L. [o] διαφορὰς X. [p] ἕκαστοι M. [q] ποῖαι E.P.G^{a}.H^{a}.

τοῖς [r] συμβαίνει παρακολουθεῖν, [s] περὶ πάντων τούτων ἐπι-
2 σκεπτέον ἐκ τῶν τοιούτων. Ἐν πᾶσι [t] δὴ τοῖς φυτοῖς ἀρχὴ
τὸ ποῶδές ἐστι τῶν χρωμάτων· καὶ γὰρ οἱ βλαστοὶ καὶ τὰ
φύλλα καὶ οἱ καρποὶ γίνονται κατ' ἀρχὰς ποώδεις. Ἴδοι δ'
ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ὑομένων ὑδάτων· ὅπου ἂν πλείονα
χρόνον συστῇ τὸ ὕδωρ, [v] πάλιν ἀποξηραινόμενον γίνεται τῷ
3 χρώματι ποῶδες. Κατὰ λόγον δὲ συμβαίνει καὶ τὸ πρῶτον
ἐν πᾶσι τοῖς φυομένοις τοῦτο συνίστασθαι τῶν χρωμάτων.
Τὰ γὰρ ὕδατα [w] πάντα χρονιζόμενα κατ' ἀρχὰς μὲν γίνεται
χλωρά, κεραννύμενα ταῖς τοῦ ἡλίου αὐγαῖς, κατὰ μικρὸν δὲ
4 μελαινόμενα, πάλιν μιγνύμενα τῷ χλωρῷ, γίνεται ποώδη. Τὸ
γὰρ [x] ὑγρόν, ὥσπερ εἴρηται, καθ' ἑαυτὸ παλαιούμενον [y] καὶ
καταξηραινόμενον μελαίνεται, καθάπερ καὶ τὰ ἐν ταῖς δεξα-
μεναῖς κονιάματα· καὶ γὰρ τούτων ὅσα μέν ἐστιν [z] ἀεὶ καθ'
ὕδατος, ταῦτα μὲν ἅπαντα γίγνεται μέλανα διὰ τὸ [a] καθ'
αὑτὰ μὴ ξηραίνεσθαι [b] διαψυχόμενον [c] τὸ ὑγρόν, ὅσον [d] δ'
ἀπαντλούμενον ἡλιοῦται, [e] τὸ [f] μὲν ποῶδες γίνεται διὰ τὸ [g] τὸ
5 ξανθὸν τῷ μέλανι κεράννυσθαι. Μᾶλλον μὲν οὖν τοῦ ὑγροῦ
μελαινομένου τὸ ποῶδες γίνεται κατακορὲς ἰσχυρῶς καὶ πρα-
σοειδές. Διὸ καὶ πάντων οἱ παλαιοὶ βλαστοὶ [h] πολὺ μᾶλ-
λόν εἰσι τῶν νέων μέλανες· οἱ δὲ ξανθότεροι διὰ τὸ μήπω τὸ
6 ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς [i] μελαίνεσθαι. Τῆς γὰρ αὐξήσεως αὐτῶν
βραδυτέρας [k] γιγνομένης, καὶ τῆς ὑγρασίας πολὺν χρόνον ἐμ-
μενούσης, διὰ τὸ ψυχόμενον ἰσχυρῶς μελαίνεσθαι τὸ ὑγρόν,
7 γίνεται πρασοειδὲς ἀκράτῳ τῷ μέλανι κεραννύμενον. [l] Ἐν
ὅσοις δὲ τὸ ὑγρὸν [m] μὴ μίγνυται ταῖς τοῦ ἡλίου αὐγαῖς, τού-
των διαμένει τὸ χρῶμα λευκόν, ἐὰν μὴ χρονιζόμενον καὶ κα-
ταξηραινόμενον μελανθῇ πρότερον. Διὸ καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ

[r] συμβαίνοι M, συμβαίνῃ X. [s] περὶ] ἐπὶ M. [t] δὲ L. [v] πάλιν] πάντῃ πάλιν M.P.X. [w] πάντα om. P.X. [x] ὕδωρ P. [y] καὶ] καὶ μὴ P.X. [z] καθ' ὕδατος ἀεὶ X. [a] κατ' αὐτὰ μὲν ξ. X. [b] διὸ ψυχόμενον M, διαψυχόμενα P.X. [c] τῷ ὑγρῷ P.X. [d] δ' om. E.M.G^a.H^a. [e] τὸ] τοῦτο corr. X. [f] δὲ P.X. [g] τὸ tertium om. E.M.P.X. [h] πολλοὶ M, πολλῷ P. [i] μεμελάνθαι γρ. L. [k] γενομένης E.M.X. [l] ἐν] καὶ ἐν P. [m] μὴ om. P.

γῆς χλωρὰ πάντων [n] τῶν φυομένων [o] τὸ πρῶτόν ἐστι, τὰ δὲ
κατὰ γῆς, [p] καυλοὶ καὶ ῥίζαι λευκαί. Καὶ οἱ βλαστοὶ [q] κα- 8
τὰ γῆς μὲν ὄντες εἰσὶ λευκοί, περιαιρεθείσης δὲ τῆς γῆς τὸ
μὲν ἐξ ἀρχῆς, [r] ὡς προείρηται, πάντες γίγνονται ποιώδεις
[s] διὰ τὸ καὶ τὴν ὑγρασίαν τὴν διὰ τῶν βλαστῶν εἰς [t] αὐ-
τοὺς διηθουμένην τοιαύτην [v] ἔχειν τὴν τοῦ χρώματος φύσιν,
καὶ ταχέως αὐτὴν εἰς τὴν αὔξησιν καταναλίσκεσθαι [w] τὴν τῶν
καρπῶν· ὅταν [x] δὲ μηκέτι αὐξάνωνται διὰ τὸ μὴ κρατεῖν
ἤδη τὸ θερμὸν τῆς ἐπιρρεούσης τροφῆς, ἀλλὰ [y] καὶ τοὐναν-
τίον [z] ἀναλύηται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τῆς θερμότητος. Ὅταν δὲ 9
πεπαίνωνται οἱ καρποὶ πάντες, καὶ τῆς ὑπαρχούσης ἐν αὐ-
τοῖς ὑγρασίας [a] συνεψομένης ὑπό [b] τε τοῦ [c] ἡλίου καὶ τῆς
τοῦ ἀέρος θερμότητος ἕκαστοι [d] ἀπολαμβάνουσι τὰς ἀπὸ
τῶν φυτῶν χρόας, καθάπερ καὶ τὰ βαπτόμενα τῶν ἀνθῶν.
Διὸ κατὰ μικρὸν χρώζονται, καὶ μάλιστα αὐτῶν τὰ πρὸς 10
[e] τὸν ἥλιον ἐστραμμένα καὶ τὴν ἀλέαν. [f] Ὥστε καὶ τὰς
χρόας αὐτῶν ἅμα ταῖς ὥραις ἁπάντων μεταβάλλειν. Φα-
νερὸν δὲ τοῦτο ἐστίν· οἱ γὰρ τοῦ ποώδους χρώματος ἅπαν-
τες ἤδη πεπαινόμενοι μεταβάλλουσιν εἰς τὸ κατὰ φύσιν χρῶ-
μα. Καὶ γὰρ [g] λευκοὶ καὶ μέλανες καὶ φαιοὶ καὶ ξανθοὶ καὶ 11
μελανοειδεῖς [h] καὶ σκιοειδεῖς καὶ [i] φοινικιοῖ καὶ οἰνωποὶ καὶ
κροκοειδεῖς καὶ σχεδὸν ἁπάσας [k] ἔχοντες γίγνονται τὰς τῶν
χρωμάτων διαφοράς. Ἐπεὶ δὲ [l] τὰ πλεῖστα [m] γίνεται τῶν 12
χρωμάτων πλειόνων κεραννυμένων ἀλλήλοις, φανερὸν ὅτι καὶ
τὰς ἐν τοῖς φυτοῖς χρόας ἀνάγκη τὰς αὐτὰς ἔχειν κράσεις·
διὰ [n] γὰρ τούτων τὸ ὑγρὸν διηθούμενον, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ [o] συν-

[n] τῶν om. E.M.P.X. [o] ἐστὶ τὸ πρῶτον P. [p] αὐλοὶ P. [q] κατὰ] δὲ κατὰ M. [r] ὥσπερ εἴρηται G^a. [s] διὰ τὸ] διὸ τὸ P, διὸ E.L.M.X.G^a.H^a. [t] αὐτοὺς] τοὺς X. [v] ἔχει P. [w] τὴν om. H^a. [x] δὴ μηκέτι αὔξωνται X. [y] καὶ om. P.X. [z] ἀναλύεται G^a, ἀναλίσκεται P.X. [a] συνεψημένης c. [b] τε] τῆς M. [c] ἀέρος καὶ τῆς τοῦ ἡλίου Q.G^a. [d] ἀπολαμβάνωσι G^a.H^a, λαμβάνωσι L.X, λαμβάνουσι E.M.P.c.i.p. [e] τὸν om. H^a. [f] ὥσπερ E.M.P.Q.G^a.H^a.i. [g] φαιοὶ καὶ μελανες καὶ λευκοὶ G^a. [h] καὶ σκιοειδεῖς—σχεδὸν om. L.H^a. [i] φοινικοὶ Q.X.G^a. [k] γίγνονται ἔχοντες P. [l] τὰ] τὰ μὲν P.X. [m] γίνεται L. [n] γὰρ post τούτων P.X, om. E.M. [o] συνεκβλύζον L.H^a.

εκκλύζον, ἁπάσας [p] λαμβάνει τὰς τῶν χρωμάτων δυνάμεις.
13 Καὶ τούτου συνεψομένου [q] περὶ τὰς [r] τῶν καρπῶν [s] πέψεις
ὑπό [t] τε τοῦ ἡλίου καὶ τῆς τοῦ ἀέρος θερμότητος, ἕκαστα
καθ' ἑαυτὰ συνίσταται τῶν χρωμάτων, τὰ μὲν θᾶττον τὰ δὲ
βραδύτερον, καθάπερ συμβαίνει καὶ [v] περὶ τὴν βαφὴν τὴν τῆς
14 πορφύρας. Καὶ γὰρ ταύτην ὅταν κόψαντες ἅπασαν ἐξ αὐ-
τῆς τὴν ὑγρασίαν [w] ἐκκλύσωσι, καί ταύτην [x] ἐγχέαντες ἕψωσιν
ἐν [y] ταῖς χύτραις, τὸ μὲν πρῶτον οὐδὲν ὅλως ἐν τῇ βαφῇ τῶν
χρωμάτων φανερόν ἐστι διὰ τὸ κατὰ μικρὸν ἕκαστον αὐτῶν
[z] τοῦ ὑγροῦ συνεψομένου μᾶλλον καὶ τῶν ἔτι ὑπαρχόντων ἐν
αὐτοῖς χρωμάτων μιγνυμένων ἀλλήλοις πολλὰς καὶ ποικίλας
λαμβάνειν διαφοράς· καὶ γὰρ μέλαν καὶ λευκὸν καὶ [a] ὄρφνιον
καὶ ἀεροειδὲς καὶ τότε [b] ἅπαν γίνεται συνεψηθέντων, ὥστε
διὰ τὴν κρᾶσιν μηκέτι καθ' αὑτὸ μηδὲν τῶν [c] ἄλλων χρωμά-
15 των φανερὸν εἶναι. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν
καρπῶν. Ἐν πολλοῖς γὰρ διὰ τὸ μὴ [d] πάσας [e] ἅμα γίνε-
σθαι τὰς τῶν χρωμάτων πέψεις, ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτῶν συν-
ίστασθαι πρότερον τὰ δ' ὕστερον, ἐξ ἑτέρων εἰς [f] ἕτερα με-
16 ταβάλλουσιν, ὥσπερ καὶ οἱ βότρυες καὶ οἱ φοίνικες. Καὶ
γὰρ τούτων [g] ἔνιοι τὸ μὲν πρῶτον γίνονται [h] φοινικοῖ, τοῦ
δὲ μέλανος ἐν αὐτῷ συνισταμένου μεταβάλλουσι πάλιν εἰς τὸ
οἰνωπόν· τὸ δὲ τελευταῖον γίνονται κυανοειδεῖς, ὅταν ἤδη καὶ
17 τὸ [i] φοινικιοῦν πολλῷ καὶ [k] ἀκράτῳ [l] τῷ μέλανι μιχθῇ. Τὰ
γὰρ ὕστερον ἐπιγινόμενα τῶν χρωμάτων, ὅταν κρατήσῃ, τὰς
[m] προτέρας χρόας ἐξαλλάττει. Μάλιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ [n] τῶν
μελάνων καρπῶν φανερόν ἐστιν· σχεδὸν γὰρ αὐτῶν οἱ πλεῖ-

[p] λαμβάνειν E.L.M.P.G^a.H^a. [q] παρὰ L, περί τε M. [r] τῶν om. X. [s] πέψεις om. M. [t] τε τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀέρος G^a. [v] παρὰ L. [w] ἐκλύσωσι L.X.G^a. [x] ἐκχέαντες E.L.M.X.G^a.H^a. [y] τοῖς χύτροις E.L.X.H^a. [z] τοῦ] δι' E.L.M.P.X.G^a.H^a. [a] ὄρφνινον E.L.H^a. [b] ἅπαντα G^a. [c] ἄλλων om. M. [d] πάσας om. G^a. [e] ἅμα post χρωμάτων P.X.G^a, utrobique E.H^a. [f] ἕτερα] ἑτέραν M. [g] ἔνιοι τὸ] ἐνίοτε E.L.M.G^a.H^a. [h] φοινίκεοι E.M.P, φοινικεοὶ G^a, φοινίκειοι X. [i] φοινικοῦν L.M.P.X.G^a.H^a. [k] ἄκρῳ M. [l] τῷ om. E.L.M.G^a.H^a. [m] πρότερον P. [n] τῶν om. X.

στοι, καθάπερ εἴρηται, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκ τοῦ ποώδους μετα-
βάλλοντες μικρὸν ἐπιφοινικίζουσι καὶ γίνονται πυρροί, ταχὺ
[o] δὲ μεθίστανται πάλιν ἐκ τοῦ πυρροῦ [p] καὶ ἀκράτου τοῦ μέ-
λανος ἐν τοῖς τοιούτοις [q] ἐνυπάρχοντος. Δηλοῖ [r] δέ· καὶ 18
[s] γὰρ τὰ κλήματα καὶ τὰ [t] ἔρια καὶ τὰ φύλλα πάντων ἐστὶ
τῶν τοιούτων μέλανα διὰ τὸ πλείστην ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν τὴν
τοιαύτην χρόαν, ἐπεὶ διότι γε τῶν καρπῶν οἱ [v] μέλανες ἀμ-
φοτέρων [w] τῶν χρωμάτων μετέχουσι, φανερόν ἐστιν· πάντων
γὰρ ὁ χυλὸς [x] γίνεται τῶν τοιούτων οἰνωπός. Τὰ δὲ χρώ-
ματα ἐν τῇ γενέσει [y] προτερεῖ τὰ [z] φοινικιᾶ τῶν μελάνων.
Δηλοῖ δέ· καὶ γὰρ τὰ ὑπὸ τοὺς σταλαγμοὺς ἐδάφη, καὶ ὅλως 19
ὅπου συμβαίνει γίνεσθαι μετρία ὑδάτων [a] ἔκρυσις ἐν τόποις
σκιεροῖς, ἅπαντα μεταβάλλει πρῶτον ἐκ τοῦ ποώδους εἰς τὸ
[b] φοινικιοῦν χρῶμα, καὶ γίνεται [c] τὸ ἔδαφος ὡς ἂν αἵματος
ἀρτίως [d] ἐπεσφαγμένου κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθ' ὃν ἂν
λάβῃ τὸ ποῶδες τῶν χρωμάτων τὴν πέψιν· τὸ δὲ τελευταῖον
καὶ τοῦτο μέλαν ἰσχυρῶς γίνεται καὶ κυανοειδές. Ὅπερ συμ- 20
βαίνει καὶ ἐπὶ τῶν καρπῶν. Ὅτι δὲ χρωμάτων [e] ὕστερον
ἐπιγινομένων, ὅταν κρατῆται [f] τὰ [g] πρότερον, τὸ χρῶμα τῶν
καρπῶν μεταβάλλει, καὶ διὰ τῶν τοιούτων ῥᾴδιον συνιδεῖν.
Καὶ γὰρ τῆς [h] ῥοιᾶς ὁ καρπὸς καὶ τὰ τῶν ῥόδων φύλλα κατ' 21
ἀρχὰς [i] μὲν γίνεται λευκά, τὸ δὲ τελευταῖον ἤδη χρωζομένων
ἐν [k] αὐτοῖς τῶν χυλῶν ὑπὸ τῆς πέψεως [l] ἀποχραίνεται, καὶ
μεταβάλλει πάλιν εἰς τὸ τοῦ ἁλουργοῦ χρῶμα καὶ τὸ [m] φοι-
νικιοῦν. Τὰ δὲ καὶ πλείους [n] ἐπ' [o] αὐτοῖς ἔχει χρόας, καθά- 22

[o] δὲ—πυρροῦ] δὲ πάλιν ἐκ τοῦ πυρροῦ μεθιστάμενοι P. [p] καὶ] γίνονται κυανοειδεῖς P, καὶ γίνονται κυανοειδεῖς X. [q] ὑπάρχοντος P. [r] δὲ] γὰρ G[a]. [s] γὰρ om. X.G[a]. [t] ἔρνα P.X. [v] μελανες καὶ ἀμφοτέρων X. [w] μετέχουσι τῶν χρωμάτων L.G[a].H[a]. [x] τῶν τοιούτων γίνεται M.X. [y] ὑστερεῖ L.G[a].H[a], ὑγροτερεῖ E, ὑγροτερῇ M. [z] φοινίκεια L.M.X. G[a].H[a]. [a] ἔκκρισις P. [b] φοινικοῦν L.X.G[a]H[a]. [c] τὸ om. E.L. M.G[a].H[a]. [d] ἐπεσταγμένου P.X. [e] ὑστέρων E.P.X.H[a]. [f] τὰ om. E.M. [g] πρότερα E.P.X. [h] ῥόας X, ῥοᾶς M.P. [i] μὲν] μὲν ἤδη G[a], om. X. [k] ἑαυτοῖς E.M. [l] ἀπωχραίνεται L, ἀποχρώζεται P.X. [m] φοινικοῦν L.X.H[a]. [n] ἐπ' L.P.X. [o] αὐτῆς M.

περ καὶ ἐπὶ τῆς μήκωνος ὁ ὀπὸς καὶ τῆς ἐλαίας [p] ὁ [q] ἀμόρ-
γης· [r] καὶ γὰρ οὗτος τὸ μὲν πρῶτον γίνεται λευκός, [s] καθά-
περ καὶ ὁ τῆς [t] ῥοιᾶς καρπός, λευκανθεὶς δὲ πάλιν εἰς τὸ
[v] φοινικιοῦν μεταβάλλει χρῶμα, τὸ δὲ τελευταῖον πολλῷ τῷ
23 μέλανι κραθεὶς γίνεται κυανοειδής. Διὸ καὶ τὰ τῆς μήκωνος
φύλλα τὰ μὲν [w] ἄνω ἔχει [x] φοινικιοῦντα παρὰ τὸ γίνεσθαι
ταχεῖαν αὐτῶν τὴν ἔκπεψιν, τὰ δὲ πρὸς ταῖς ἀρχαῖς μέλανα,
ἤδη τούτου [y] τοῦ χρώματος ἐν αὐτοῖς ἐπικρατοῦντος, ὥσπερ
καὶ ἐπὶ τοῦ καρποῦ· καὶ γὰρ τὸ τελευταῖον γίνεται μέλας.
24 Ἐν ὅσοις δ' ὑπάρχει τῶν φυτῶν ἓν χρῶμα μόνον, οἷον τὸ
λευκὸν ἢ τὸ μέλαν ἢ τὸ [z] φοινικοῦν ἢ τὸ [a] ἁλουργές, τούτων
[b] δὲ πάντων οἱ καρποὶ διαμένουσιν ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντες τοῦ
χρώματος φύσιν, ὅταν ἅπαξ ἐκ τοῦ ποώδους εἰς ἄλλην χρόαν
25 [c] μεταβάλλωσιν. Τὰ δ' ἄνθη τοῖς καρποῖς ἐπ' ἐνίων μὲν
ὁμόχροα [d] συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς
[e] ῥοιᾶς· καὶ γὰρ ὁ καρπὸς αὐτῆς γίνεται [f] φοινικιοῦς καὶ τὸ
ἄνθος· ἐπ' ἐνίων δὲ πολὺ τῷ χρώματι διαφέρει, οἷον ἐπί τε
τῆς δάφνης καὶ [g] τοῦ κιττοῦ· τὸ μὲν γὰρ ἄνθος [h] ἐστὶν αὐ-
τῶν ἁπάντων ξανθόν, ὁ δὲ καρπὸς [i] τῶν μὲν μέλας τῶν δὲ
26 φοινικιοῦς. Ὁμοίως δ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς μηλέας· καὶ [j] γὰρ
ταύτης τὸ μὲν ἄνθος ἐστὶ λευκὸν ἐπιπορφυρίζον, ὁ δὲ καρπὸς
ξανθός. Τῆς δὲ μήκωνος τὸ μὲν ἄνθος [f] φοινικιοῦν, ὁ δὲ καρ-
πὸς ὁ μὲν μέλας ὁ δὲ λευκός, παρὰ τὸ [k] καὶ τὰς πέψεις τῶν
ἐνυπαρχόντων [l] ἐν αὐτοῖς χυλῶν κατ' ἄλλους γίνεσθαι χρό-
27 νους. Ῥᾴδιον δὲ τοῦτο ἐκ πολλῶν συνιδεῖν· καὶ γὰρ τῶν

[p] ὁ ante τῆς L, om. E.M.Gª.Hª. [q] ἀμοργής E, ἀμοργός X. [r] καὶ γὰρ καὶ οὗτος X. [s] ὥσπερ E.M. [t] ῥόας X, ῥοᾶς E.M.P. [v] φοινικοῦν L.X.Gª.Hª. [w] ἄνω] ἄλλα Gª. [x] φοινικοῦντα X, φοινικοῦν L.Hª. [y] τοῦ om. E. [z] φοινικοῦν L.M.X.Hª. [a] ἁλουργόν L.X. [b] δὲ] δὴ X. [c] μεταβάλουσι P. [d] συμβαίνουσι (omisso γίνεσθαι) X. [e] ῥοᾶς E.M.P, ῥόας X. [f] φοινικοῦς, et sectt. 26 et 28 φοινικοῦν L.X.Hª. [g] τοῦ] ἐπὶ P, τῆς X. [h] ἐστιν αὐτοῖς E.M, αὐτῶν ἐστὶν P. [i] τῶν μὲν φοινικιοῦς τῶν δὲ μέλας· ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς P, τῶν μὲν (δὲ E.) μέλας τῶν δὲ φοινικιοῦς καὶ τῆς E.M, τῶν δὲ μέλας καὶ φοινικοῦς δὲ καὶ ὁ τῆς L.Gª.Hª. [j] γὰρ] γὰρ καὶ P. [k] καὶ om. X. [l] ἐν om. L.X.Gª.Hª.

καρπῶν ἔνιοι, καθάπερ εἴρηται, πολλὰς διαφορὰς ἅμα [m] τῇ
πέψει λαμβάνουσιν. Διὸ καὶ τὰς ὀσμὰς καὶ τοὺς χυλοὺς
πολὺ διαφόρους συμβαίνει τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς καρποῖς συνα-
κολουθεῖν. [n] Ἔτι δὲ μᾶλλον τοῦτό ἐστιν ἐπ' αὐτῶν τῶν 28
ἀνθῶν φανερόν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ φύλλου τὸ μέν ἐστι μέ-
λαν τὸ δὲ [o] φοινικιοῦν, ἐνίων δὲ τὸ μέν [p] τι λευκὸν τὸ δὲ
πορφυροειδές. Οὐχ ἥκιστα δὲ τοῦτο φανερόν ἐστιν ἐπὶ τῆς
ἴριδος· πολλὰς γὰρ ἔχει καὶ τοῦτο τὸ ἄνθος ἐν [q] αὐτῷ [r] ποι-
κιλίας παρὰ τὰς τῆς πέψεως διαφοράς, ὥσπερ καὶ τῶν
βοτρύων, ὅταν ἤδη πεπαινόμενοι τυγχάνωσιν. Διὸ καὶ πάν- 29
των μάλιστα συμβαίνει πέττεσθαι τῶν ἀνθῶν τὰ ἄκρα,
τὰ δὲ πρὸς ταῖς ἀρχαῖς ἀχρούστερα [s] γίνεται πολλῷ. Σχε-
δὸν γὰρ ἐνίων ὥσπερ ἐκκάεται τὸ ὑγρὸν πρότερον ἢ λαβεῖν
τὴν οἰκείαν πέψιν. Διὸ καὶ τὰ μὲν ἄνθη τῷ χρώματι διαμένει, 30
οἱ δὲ καρποὶ πεττόμενοι μεταβάλλουσιν· τὰ μὲν γὰρ διὰ
μικρότητα τῆς τροφῆς ταχέως ἐκπέττεται, οἱ δὲ καρποὶ διὰ
τὸ πλῆθος τῆς ὑγρασίας εἰς πάσας ἅμα τῇ πέψει τὰς κατὰ
φύσιν [t] χρόας μεταβάλλουσιν. Φανερὸν δὲ τοῦτο ἐστί, κα-
θάπερ εἴρηται πρότερον, [v] καὶ ἐπὶ τῶν βαπτομένων ἀνθῶν.
Τὰ μὲν [w] γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὅταν βάπτοντες τὴν πορφύραν κα- 31
θιῶσι τὰς αἱματίδας, [x] ὄρφνιαι γίνονται καὶ [y] μέλαιναι καὶ
ἀεροειδεῖς· τοῦ δ' ἄνθους συνεψηθέντος ἱκανῶς [z] ἁλουργὲς γί-
νεται [a] εὐανθὲς καὶ λαμπρόν. Ὥστ' ἀνάγκη καὶ τῶν ἀνθῶν 32
ὁμοίως πολλὰ τοῖς χρώμασι τῶν καρπῶν διαλλάττειν, καὶ
τὰ μὲν ὑπερβαίνειν τὰ δὲ ἀπολείπειν τῶν κατὰ φύσιν χρω-
μάτων, διὰ τὸ τῶν μὲν ἀτελῆ τῶν δὲ τελείαν γίνεσθαι τὴν
πέψιν. Τὰ μὲν οὖν ἄνθη καὶ τοὺς καρποὺς διὰ ταύτας τὰς 33
αἰτίας συμβαίνει τοῖς χρώμασιν [b] ἀλλήλων διαφέρειν· τὰ δὲ

[m] τῇ πέψει] περι E.M.X, παρα P. [n] ἔτι τοῦτό ἐστι μᾶλλον ἐπ' M. [o] φοινικοῦν L.X.Ha. [p] τι] τοι M.P, ἐστι L.Ga. [q] ἑαυτῷ M. [r] ποικίλους διαφορὰς παρὰ τῆς πέψεως P. [s] γίνεσθαι P. [t] χρόας] ἅμα χρόας E.M.X. [v] καὶ om. X. [w] γὰρ om. X. [x] ὄρφνιναι E.L.M.Ga.Ha, ὄρφνια X. [y] μελανα καὶ ἀεροειδῆ X. [z] ἁλουργὸν L. [a] εὐανθὲς ante γίνεται E.L.M.Ga.Ha, om.X. [b] ἀλλήλοις Ha.

[c] φύλλα τῶν πλείστων δένδρων τὸ τελευταῖον γίνεται ξανθὰ
διὰ τὸ τῆς τροφῆς [d] ὑπολειπούσης φθάνειν αὐτὰ καταξηραι-
νόμενα πρότερον ἢ μεταβάλλειν εἰς τὸ κατὰ φύσιν χρῶμα,
ἐπεὶ καὶ τῶν [e] ἀπορρεόντων καρπῶν ἔνιοι γίνονται [f] τῷ χρώ-
ματι ξανθοὶ διὰ τὸ καὶ τούτων τῆς πέψεως πρότερον τὴν
34 τροφὴν ὑπολείπειν. Ἔτι δὲ ὅ τε σῖτος καὶ τὰ φυόμενα
[g] πάντα· καὶ γὰρ ταῦτα τὸ τελευταῖον [h] γίνεται ξανθά. Τὸ
γὰρ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς οὐκέτι μελαινόμενον διὰ τὸ καταξηραί-
35 νεσθαι ταχέως ποιεῖ τὴν τοῦ χρώματος μεταβολήν. Μελαι-
νόμενον γὰρ καὶ τῷ χλωρῷ κεραννύμενον γίνεται, καθάπερ
εἴρηται, ποῶδες· ἀσθενεστέρου δὲ τοῦ μέλανος ἀεὶ γινομένου,
[i] πάλιν κατὰ μικρὸν εἰς τὸ χλωρὸν μεταβάλλει χρῶμα, καὶ
τὸ τελευταῖον γίνεται ξανθόν, ἐπεὶ τά γε τῆς ἀπίου φύλλα
καὶ τῆς ἀνδράχνης καί τινων ἄλλων πεττόμενα γίνεται [j] φοι-
36 νικιᾶ. Πλὴν ὅσα [k] καὶ τούτων καταξηραίνεται ταχέως, ταῦτα
γίνεται ξανθὰ διὰ τὸ τούτων πρὸ τῆς πέψεως [l] τὴν τροφὴν
ὑπολείπειν. Τὰς μὲν οὖν τῶν φυτῶν διαφορὰς [m] μάλιστα
εὔλογον συμβαίνειν διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας.

6 Γίνεται δὲ καὶ τὰ τριχώματα καὶ τὰ πτερώματα καὶ τὰ
δέρματα καὶ ἵππων καὶ βοῶν καὶ προβάτων καὶ ἀνθρώπων
καὶ τῶν ἄλλων ζῴων ἁπάντων καὶ λευκὰ καὶ [n] φαιὰ καὶ πυρρὰ
καὶ μέλανα διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, λευκὰ μὲν ὅταν ἔτι ὑπὸ τῆς
πέψεως τὸ ὑγρὸν τὸ οἰκεῖον ἔχον χρῶμα καταξηρανθῇ, μέ-
λανα δὲ τοὐναντίον ὅταν [o] αὐτῶν ἐν τῇ γενέσει [p] τὸ περὶ τὸν
χρῶτα ὑγρόν, καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι, παλαιούμενον
καὶ χρονιζόμενον διὰ τὸ πλῆθος μελανθῇ· πάντων γὰρ τῶν
2 τοιούτων ὅ τε χρὼς καὶ τὰ δέρματα γίνεται μέλανα. Φαιὰ
δὲ καὶ [q] πυρρὰ καὶ ξανθὰ καὶ τὰς ἄλλας ἔχοντα χρόας, ὅσα

[c] φύλλα] πολλὰ E.L.M.P.X.Ga.Ha. [d] ἀπολειπούσης L.P.X. [e] ἐπιρρεόντων E.L.M.Ga.Ha. [f] τῷ χρώματι om. X. [g] ἅπαντα M. [h] γίνονται M. [i] πάλιν] πάντα Ha. [j] φοινίκεα Ga.Ha, φοινίκεια L. [k] καταξηραίνεται καὶ τούτων P. [l] ὑπολείπειν τὴν τροφὴν P. [m] εὔλογον μάλιστα L. [n] πυρρὰ καὶ φαιὰ X. [o] αὐτὴν E.M.Ga.Ha, αὐτὸ L. [p] τὸ περιττὸν χρῶμα E.L.M.Ga.Ha. [q] ξανθὰ καὶ πυρρὰ P.

φθάνει καταξηραινόμενα πρότερον ἢ τελέως [r]ἐν αὐτοῖς μετα-
βάλλειν εἰς τὸ μέλαν χρῶμα τὸ ὑγρόν. Οἷς δ' [s]ἂν ἀνωμά-
λως τοῦτο συμβῇ, καὶ τὰ χρώματα τοιαῦτα γίνεται ποικίλα.
Διὸ καὶ [t]πάντα τοῖς δέρμασι καὶ τῷ χρώματι [v]συνακολουθεῖ, 3
ἐπεὶ καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν [w]ἐμπύρρων καὶ τὰ [x]τριχώματα
[y]γίνεται λευκόπυρρα, τῶν δὲ μελάνων μέλανα· κἂν κατὰ μέρος
τι τοῦ σώματος ἐξανθήσῃ [z]λεύκη, καὶ [a]τὰς τρίχας ἴσχουσιν
[b]ἅπαντες λευκὰς κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθάπερ καὶ τὰ ποι-
κίλα τῶν ζῴων. Οὕτως ἅπαντα [c]τὰ τριχώματα καὶ [d]τὰ 4
πτερώματα τοῖς δέρμασι [e]συνακολουθεῖ, καὶ τὰ κατὰ μέρος
καὶ τὰ κατὰ σῶμα [f]ὅλον. Ὁμοίως δὲ τούτοις [g]ὁπλαὶ καὶ
χηλαὶ καὶ ῥύγχη καὶ κέρατα· καὶ γὰρ ταῦτα τῶν [h]μὲν με-
λάνων γίνεται μέλανα, τῶν δὲ λευκῶν λευκά, διὰ τὸ καὶ τού-
τοις ἅπασι διὰ τοῦ δέρματος τὴν τροφὴν εἰς τὴν ἐκτὸς περι-
οχὴν διηθεῖσθαι. Ὅτι δὲ τοῦτό ἐστιν αἴτιον, οὐ χαλεπὸν 5
ἐκ πολλῶν συνιδεῖν. Τῶν [i]τε γὰρ παιδίων ἁπάντων αἱ κε-
φαλαὶ κατ' ἀρχὰς μὲν γίνονται πυρραὶ διὰ τὴν ὀλιγότητα
τῆς τροφῆς. Φανερὸν δὲ τοῦτό ἐστιν· καὶ γὰρ ἀσθενεῖς αἱ
τρίχες καὶ ἀραιαὶ καὶ βραχεῖαι τὸ πρῶτον ἅπασιν ἐπιγίνον-
ται τοῖς παιδίοις. Προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας μελαίνονται 6
πάλιν [k]χρωζομένοις [l]αὐτοῖς διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιρρεούσης
τροφῆς. [m]Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὴν ἥβην καὶ τὸ γένειον,
ὅταν ἄρχωνται τὸ πρῶτον ἡβᾶν καὶ γενειᾶν, καὶ αὗται γί-
νονται κατ' ἀρχὰς μὲν πυρραὶ ταχέως διὰ τὴν ὀλιγότητα
τῆς ὑγρασίας ἐν αὐταῖς καταξηραινομένης, [n]τῆς τροφῆς δὲ
πλέον ἐπὶ τὸν τόπον [o]ἐπιφερομένης [p]μελαίνονται [q]πάλιν.
Αἱ δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος πλεῖστον χρόνον πυρραὶ διαμένουσι 7

[r] ἐν αὐτοῖς om. X. [s] ἂν codicibus deest. [t] editi πάντως τοῖς δέρμασι τὰ τριχώματα. [v] συνεπακολουθεῖ L, συνακολουθεῖ καὶ τὰ κατὰ μέρος X. [w] ἐμπύρων E.M.P. [x] χρώματα X. [y] γίνονται Ga.Ha. [z] λευκὸν L.Ha, λευκῶς Ga. [a] τὰς om. X. [b] λευκὰς ἅπαντες X. [c] τὰ] καὶ τὰ P. [d] τὰ om. P. [e] ἀκολουθεῖ P. [f] μόνον E.L.M.Ga.Ha. [g] ὁπλὰς L. [h] μὲν om. E.M.P.X. [i] τε om. X. [k] χρωιζομένης E.Ha, χρονιζομένης P.X. [l] αὐτῆς P. [m] ὅμως M. [n] τῆς δὲ τροφῆς P, τῆς τροφῆς δὴ E. [o] φερομένης L.X.Ga.Ha. [p] μελαίνοντα Ha. [q] πάντα Ha, πᾶσαι L.

διὰ τὴν ἔνδειαν τῆς τροφῆς, ἐπεὶ καθ' ὃν ἂν χρόνον αὐξηθῶσι, καὶ [r] ταύτας [s] ὁμοίως συμβαίνει μελαίνεσθαι καθάπερ καὶ τὰς ἐπὶ τῆς ἥβης [t] καὶ τῆς κεφαλῆς. Φανερὸν δ' ἐστίν· καὶ [v] γὰρ ὅσα μῆκος ἔχει τῶν τριχωμάτων, ὡς τὸ πολύ ἐστι τὰ μὲν πρὸς [w] τῷ σώματι μελάντερα, τὰ δὲ πρὸς τοῖς ἄκροις ξανθότερα.

8 *θότερα. Καὶ αἱ [x] μὲν τῶν προβάτων καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων, διὰ τὸ [y] τὴν τροφὴν ἐλαχίστην [z] αὐτοῖς ἐπὶ τούτους φέρεσθαι τοὺς τόπους, καὶ καταξηραίνεσθαι ταχέως. Γίνονται δὲ καὶ [a] τὰ πτερώματα τῶν μελάνων ὀρνίθων τὰ μὲν πρὸς τῷ σώματι μελάντερα πάντων, τὰ δὲ πρὸς τοῖς ἄκροις ξανθότερα.*

9 *Τὸν αὐτὸν δὲ [b] τρόπον τοῦτον καὶ τὰ περὶ τὸν τράχηλον, καὶ ὅλως ὅσα βραχεῖαν τὴν τροφὴν [c] λαμβάνει. Δῆλον δέ· καὶ γὰρ [d] πρὸ τῆς [e] πολιώσεως ἅπαντα τὰ τριχώματα μεταβάλλει καὶ γίνεται πυρρὰ διὰ τὸ πάλιν τὴν*

10 *τροφὴν [f] ὑπολείπουσαν καταξηραίνεσθαι ταχέως. Τὸ δὲ τελευταῖον λευκά, πρότερον ἢ μελανθῆναι τὸ ὑγρόν, τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ἐκπεττομένης. Μάλιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν [g] ὑποζυγίων φανερόν [h] ἐστιν· πάντων γὰρ τὰ τριχώματα γίνεται λευκά. Τῶν γὰρ τόπων οὐ δυναμένων ὁμοίως ἐπισπᾶσθαι τὴν τροφὴν διὰ τὴν ἀσθένειαν [i] τὴν τοῦ θερμοῦ,*

11 *ταχέως καταξηραινόμενον τὸ ὑγρὸν [k] γίνεται λευκόν. Καὶ τὰ περὶ τοὺς κροτάφους μάλιστα πάντων [l] πολιοῦνται, καὶ ὅλως [m] περὶ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πεπονηκότας τῶν τόπων. Παρὸ καὶ παρὰ [n] πάντα μάλιστα εἰς τοῦτο τὸ χρῶμα με-*

12 *ταβάλλει, ὅταν τὴν φύσιν παραλλάξῃ τὴν οἰκείαν. Καὶ γὰρ λαγὼς ἤδη γέγονε λευκός, καὶ μέλας [o] δέ ποτε πέφηνε καὶ ἔλαφος καὶ ἄρκτος, ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ [p] ὄρτυξ καὶ*

[r] *ταῦτα* E.G[a].H[a]. [s] *συμβαίνει ὁμοίως* G[a]. [t] *καὶ τῆς*] *καὶ τὰς ἐπὶ τῆς* L.G[a].H[a]. [v] *γὰρ* om. L.H[a]. [w] *τοῦ σώματος* L. [x] *μὲν* om. L.G[a].H[a]. [y] *τὴν* om. X. [z] *αὐτοῖς* om. L.G[a].H[a]. [a] *τὰ* post *καὶ* om. M. [b] *τοῦτον τρόπον* P. [c] *λαμβάνουσι* L. [d] *πρὸ*] *ὑπὸ* L.G[a].H[a], *πρὸ τῆς ὑπὸ* E, om. P. [e] *λειώσεως* E, *τελειώσεως* L.M.G[a].H[a]. [f] *ἀπολείπουσαν* P. [g] *ὑποζύγων* P. [h] *ἐστιν* om. P. [i] *τὴν* ante *τοῦ* om. L. [k] *γίνεται*] *φαίνεται λευκὸν γεγονός* P. [l] *τελειοῦνται* P. [m] *παρὰ* H[a]. [n] *πάντα τὰ χρώματα μάλιστα εἰς τοῦτο μεταβάλλει* X. [o] *δή* L. [p] *ὄρυξ* E.M.P.X.

πέρδιξ καὶ χελιδών. Ὅταν γὰρ ἀσθενήσωσι τῇ γενέσει,
πάντα τὰ τοιαῦτα διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς τροφῆς πρὸ ὥρας
ἐκπεττόμενα γίνεται λευκά. Οὕτως καὶ τὰ τῶν παίδων εὐθὺς 13
καὶ τὰς κεφαλὰς [q] ἴσχει λευκὰς καὶ τὰ βλέφαρα καὶ τὰς
ὀφρῦς, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστῳ πρὸς τὸ γῆρας φανε-
ρῶς ἅπασι δι' ἀσθένειαν καὶ ὀλιγότητα [[r] τῆς τροφῆς] συμ-
βαίνει [s] τὸ πάθος. Διὸ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ζῴων ἀσθενέ- 14
στερα [t] γίνεται [v] τὰ λευκὰ τῶν μελάνων· [w] πρότερον [x] γὰρ
ἢ τὴν αὔξησιν αὐτῶν τελειωθῆναι διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς
τροφῆς ἐκπεττόμενα γίνεται λευκά, καθάπερ καὶ τῶν καρ-
πῶν ὅσοι νενοσηκότες τυγχάνουσιν· καὶ γὰρ οὗτοι πολὺ μᾶλ-
λον δι' ἀσθένειαν ἐκπέττονται. [y] Ὅσα δὲ [z] γίνεται λευκά, 15
πολὺ διαφέροντα ἐκ τῶν ἄλλων, οἷον ἵπποι καὶ κύνες. Τὰ
[a] δὲ τοιαῦτα [b] μεταβάλλει πάντα ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν χρώ-
ματος εἰς τὸ λευκὸν διὰ τὴν εὐτροφίαν. Τὸ γὰρ ὑγρὸν ἐν
τοῖς τοιούτοις οὐ χρονιζόμενον, [c] ἀλλ' ἀναλισκόμενον διὰ τὴν
αὔξησιν, [c] οὐ γίνεται μέλαν. Τὰ πλεῖστα γάρ ἐστι τῶν τοι- 16
ούτων ὑγρὰ καὶ [d] εὔσαρκα διὰ τὴν εὐτροφίαν. Διόπερ οὐδὲ
μεταβάλλει τὰ λευκὰ τῶν τριχωμάτων. Φανερὸν δὲ τοῦτο
ἐστίν· καὶ γὰρ τὰ μέλανα πρότερον τῆς πολιώσεως [e] γίνεται
πυρρά, ἤδη τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς [f] ὑπολειπούσης καὶ μᾶλλον
ἐκπεττομένης, τὸ δὲ τελευταῖον λευκά. Καίτοι τινὲς ὑπο- 17
λαμβάνουσι μέλανα γίνεσθαι πάντα διὰ τὸ συγκάεσθαι τὴν
τροφὴν [g] αὐτῶν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ καθάπερ καὶ τὸ αἷμα καὶ
τῶν ἄλλων ἕκαστον, διαμαρτάνοντες. Ἔνια γὰρ [h] καὶ τῶν
ζῴων εὐθὺς ἐν ἀρχῇ γίνεται μέλανα, οἷον κύνες καὶ αἶγες καὶ
βόες, καὶ ὅλως ὅσων τὰ δέρματα καὶ τὰ τριχώματα κατ'
ἀρχὰς ἔχει τροφήν, προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας ἧττον. Καίτοι 18

[q] ἔχει L.H^a. [r] τῆς τροφῆς om. E.L.M.P.X.G^a.H^a. [s] τὸ πάθος] τοῦτο X. [t] γίνονται P.X. [v] τὰ] τὰ δὲ X. [w] πρότερα H^a. [x] γὰρ ἢ] τοῦ γὰρ P, γὰρ E. [y] ὅσα] τὰ L. [z] γίνονται L.P.X.G^a.H^a. [a] δὴ X. [b] πάντα μεταβάλλει L.G^a.H^a. [c] ἀλλ' et οὐ om. E.L.M.G^a.H^a. [d] εὔκαρπα E.L.M.G^a.H^a. [e] γίνονται L.M.G^a.H^a. [f] ἀπολειπούσης E.L.M. [g] αὐτοῦ E.L.M.P.G^a H^a. [h] καὶ om. P.X.

[i] γε οὐκ ἐχρῆν, ἀλλὰ πάντων [k] ἔδει καὶ τὰ τριχώματα [k] με-
λαίνεσθαι κατὰ τὴν [l] ἀκμήν, καθ' ὃν [m] ἂν χρόνον μάλιστα αὐ-
τῶν ἰσχύῃ [n] καὶ τὸ θερμόν, καὶ μᾶλλον ἅπαντα [o] πολιοῦσθαι
κατ' ἀρχάς. Πολὺ γὰρ ἁπάντων [p] ἀπὸ πρώτης ἀσθενέστερόν
τι γίνεται τὸ θερμὸν ἢ καθ' ὃν χρόνον ἄρχεται τὰ τριχώματα
19 αὐτῶν λευκαίνεσθαι. Φανερὸν δὲ τοῦτο ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν λευ-
κῶν. Ἔνια μὲν γὰρ εὐθὺς ἴσχει τὸ χρῶμα λευκότατον, ὅσα
καὶ τούτων [q] πλείστην ἔχει κατ' ἀρχὰς τροφήν, καὶ μὴ [r] πρὸ
ὥρας ἐν αὐτῇ [s] καταξηραίνεται τὸ ὑγρόν· προϊούσης δὲ τῆς
ἡλικίας [t] ξανθά, [v] τροφῆς αὐτοῖς ἐλάττονος [w] ὕστερον ἐπιρρε-
20 ούσης. Τὰ δὲ ἐν ἀρχῇ μὲν γίνεται ξανθά, κατὰ δὲ τὴν ἀκμὴν
λευκότατα, καθάπερ καὶ τῶν ὀρνίθων μεταβάλλουσι τὰ χρώ-
ματα [x] πάλιν τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπούσης. Δηλοῖ δέ·
[y] πάντα γὰρ αὐτὰ γίνεται ξανθὰ καὶ περὶ τὸν τράχηλον,
καὶ ὅλως ὅσα σπανίζει τροφῆς τῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπούσης.
21 Δῆλον δέ· ὥσπερ [z] γὰρ καὶ τὸ πυρρὸν εἰς τὸ [a] μέλαν μετα-
βάλλει καὶ τὸ μέλαν πάλιν εἰς τὸ πυρρόν, οὕτω καὶ τὸ
λευκὸν εἰς τὸ ξανθόν. Συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν φυ-
τῶν· ἔνια γὰρ ἐκ τῆς ὑστέρας πέψεως ἀνατρέχει [b] πάλιν ἐπὶ
τὴν προτέραν. Μάλιστα δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς [c] ῥοιᾶς φα-
22 νερόν ἐστιν. Τὸ μὲν [d] γὰρ ἐξ ἀρχῆς οἱ [e] κόκκοι γίνονται
[f] φοινικοῖ, καὶ τὰ φύλλα, δι' ὀλιγότητα τῆς τροφῆς ἐκπετ-
τομένης· ὕστερον δὲ [b] πάλιν μεταβάλλουσιν εἰς τὸ ποῶδες
χρῶμα, [g] πολλῆς τροφῆς ἐπιρρεούσης καὶ τῆς πέψεως οὐχ
ὁμοίως δυναμένης κρατεῖν· τὸ τελευταῖον δὲ πεττομένης ἤδη

[i] γε om. P. [k] δεῖ E.L.M.G^a.H^a, omissis mox μελαίνεσθαι κατὰ. [l] ἀρχήν P. [m] ἂν post αὐτῶν E.L.M, om. P. [n] καὶ om. G^a. [o] πονοῦσθαι E.M.i, πονεῖσθαι γρ. P. [p] ἀπὸ πρώτης post θερμόν P. [q] πλείστην κατ' ἀρχὰς ἔχει P.H^a, κατ' ἀρχὰς ἔχει πλείστην G^a, κατ' ἀρχὰς πλείστην ἔχει L. [r] πρὸ ὥρας] πρυέφθασεν P.X. [s] καταξηραίνεσθαι E.M.P.X. [t] ξανθόν P.X. [v] τροφῆς ἐν αὐτοῖς X. [w] ὕστερον ante ἐλάττονος L.G^a.H^a, om. X. [x] πάλιν om. P. [y] πάντα—δῆλον δέ om. P. [z] γὰρ] δὲ E.M.P.X, om. L. [a] μέλαν] λευκὸν L.G^a.H^a. [b] πάλιν] utrobique πάντα L. [c] ῥοᾶς E.M.P, ῥόας X. [d] γὰρ om. L. [e] κότινοι E.L.M.P.X. et corr. G^a, κόκινοι H^a. [f] φοινίκεοι E.M.P, φοινικεοὶ G^a, φοινίκειοι X. [g] τροφῆς πολλῆς X.

τῆς τροφῆς [h] πάλιν γίνεται τὸ χρῶμα [i] φοινικιοῦν. Καθό- 23
λου δὲ εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τριχωμάτων [k] καὶ πτερω-
μάτων, ἅπαντα λαμβάνει τὰς μεταβολάς, οἷς μέν, καθάπερ
εἴρηται, τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπούσης, οἷς δὲ τοὐναν-
τίον πλεοναζούσης. Διόπερ ἄλλα κατ' [l] ἄλλους χρόνους 24
τῆς ἡλικίας καὶ λευκότατα καὶ [m] μελάντατα γίνεται [n] τῶν
τριχωμάτων, ἐπεὶ καὶ τῶν κοράκων τὰ πτερώματα τὸ τελευ-
ταῖον [o] εἰς τὸ ξανθὸν χρῶμα μεταβάλλει, τῆς τροφῆς ἐν
αὐτοῖς ὑπολειπούσης. Τῶν δὲ τριχωμάτων οὐδὲν οὔτε [p] φοι- 25
νικιοῦν οὔθ' ἁλουργὲς οὔτε πράσινον οὔτε [q] ἄλλην οὐδεμίαν
ἔχον τοιαύτην γίνεται χρόαν, διὰ τὸ πάντα τὰ τοιαῦτα
χρώματα γίνεσθαι μιγνυμένων αὐτοῖς τῶν τοῦ ἡλίου αὐγῶν,
[r] ἔτι δὲ τῶν τριχωμάτων ἁπάντων τῶν ὑγρῶν [s] ἐντὸς τῆς
σαρκὸς [t] συμβαίνειν τὰς μεταβολάς, καὶ μηδεμίαν [v] αὐτὰ
λαμβάνειν μίξιν. Δῆλον δ' ἐστίν· καὶ γὰρ τῶν πτερωμά- 26
των [w] τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν γίνεται τῷ [x] χρώματι τοιοῦτον,
ἀλλὰ καὶ τὰ ποικίλα τῶν ὀρνέων πάνθ' ὡς εἰπεῖν μέλανα,
οἷον ὅ τε ταὼς καὶ ἡ περιστερὰ καὶ ἡ χελιδών· [y] ὕστερον δὲ
λαμβάνει πάσας [z] τὰς τοιαύτας [a] ποικιλίας, [b] ἤδη τῆς πέψεως
αὐτῶν ἔξω τοῦ σώματος γιγνομένης, ἔν τε τοῖς [c] πτερώμασι
καὶ τοῖς [d] καλαίοις· ὥστε συμβαίνει, [e] καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν
φυτῶν, [f] καὶ τούτων ἔξω [g] τοῦ σώματος γίγνεσθαι τὴν [h] τῶν
χρωμάτων πέψιν. Διὸ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ζῴων, τά τ' ἔνυ- 27
δρα καὶ [i] τὰ ἑρπετὰ καὶ [k] τὰ κογχύλια, [l] παντοδαπὰς ἴσχει

[h] πάντι L. [i] φοινικοῦν L.X.G^a.H^a. [k] καὶ ante πτ. om. E. [l] ἄλλους τοὺς χρόνους P. [m] μελανα P. [n] τῶν] καὶ τῶν E.M.P.X. [o] εἰς ξανθὸν X, ἐκξηρανθὲν P. [p] φοινικοῦν L.X.H^a. [q] οὐδεμίαν ἄλλην L.G^a.H^a. [r] ἔτι] ἔστι E.M.G^a.H^a. [s] ἐντὸς] ἐν τῇ H^a, ἐν τῷ E.L.M.G^a. [t] συμβαίνει E.L.H^a. [v] αὐτῶν M. [w] τὸ] τὰ L. [x] τριχώματι M.P. [y] ὕστερον] ἕτερον E, ἕτερα M. [z] τὰς] ἤδη τὰς M. [a] ποικιλίας] ἤδη ποικιλίας E. [b] τῆς πέψεως αὐτῶν ἤδη τοῦ σώματος ἔξω P. [c] πτερυγώμασι P. [d] κάλοις E.M, καυλοῖς X, λόφοις P. [e] καθάπερ om. G^a. [f] καὶ τούτων om. X. [g] τοῦ] τῶν τοῦ E.L.M.G^a.H^a. [h] τῶν χρωμάτων om. G^a. [i] τὰ ante ἑρπ. om. X. [k] τὰ om. E.M.P. [l] πάντα δ' ἁπάσας E.P.X.

χρωμάτων [m] μορφάς, πολλῆς καὶ [n] τούτοις τῆς πέψεως [o] γινομένης. Τὴν μὲν οὖν [p] περὶ τὰ χρώματα θεωρίαν μάλιστ' ἂν τις ἐκ τῶν εἰρημένων δύναιτο [q] συνιδεῖν.

[m] διαφορὰς X. [n] τούτων Ga. [o] γενομένης P. [p] περὶ] ἐκ τῶν περὶ E.M.P.X. [q] post συνιδεῖν p: † ὁ τῆς περιστερᾶς τράχηλος διαφόρων χρωμάτων φαντασίαν ποιεῖ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα. Προσβαλλούσης γὰρ αὐτῆς τῷ τραχήλῳ τῆς ἀκτῖνος παρὰ τὴν τοῦ ὄμματος θέσιν πρὸς ἄλλην καὶ ἄλλην θέσιν τοῖς μὲν κυανοῦς φαίνεται, τοῖς δὲ χρυσίζων, τοῖς δὲ μέλας, ἄλλοις ἀλλοῖος.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΚΟΥΣΤΩΝ.

ΤΑΣ δὲ φωνὰς ἁπάσας συμβαίνει γίγνεσθαι καὶ τοὺς ψό-
φους ἢ τῶν σωμάτων ἢ τοῦ ἀέρος πρὸς τὰ σώματα προσ-
πίπτοντος, οὐ τῷ τὸν ἀέρα σχηματίζεσθαι, καθάπερ οἴονταί
τινες, ἀλλὰ τῷ κινεῖσθαι παραπλησίως αὐτὸν συστελλόμε-
νον καὶ ἐκτεινόμενον καὶ καταλαμβανόμενον, ἔτι δὲ συγκρού-
οντα διὰ τὰς τοῦ πνεύματος καὶ τῶν χορδῶν γιγνομένας
πληγάς. Ὅταν γὰρ τὸν ἐφεξῆς ἀέρα πλήξῃ τὸ πνεῦμα τὸ 2
ἐμπῖπτον αὐτῷ, ὁ ἀὴρ ἤδη φέρεται βίᾳ, τὸν ἐχόμενον αὐ-
τοῦ προωθῶν ὁμοίως, ὥστε πάντῃ τὴν φωνὴν διατείνειν τὴν
αὐτήν, ἐφ' ὅσον συμβαίνει γίγνεσθαι καὶ τοῦ ἀέρος τὴν κί-
νησιν. Διαχεῖται γὰρ ἐπὶ πλέονα ἡ βία τῆς κινήσεως αὐτοῦ
γιγνομένης, ὥσπερ καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀπὸ τῶν ποταμῶν
καὶ ἀπὸ τῆς χώρας ἀποπνέοντα. Τῶν δὲ φωνῶν τυφλαὶ 3
μέν εἰσι καὶ νεφώδεις ὅσαι τυγχάνουσιν αὐτοῦ καταπεπνι-
γμέναι· λαμπραὶ δὲ οὖσαι πόρρω διατείνουσι, καὶ πάντα
πληροῦσι τὸν συνεχῆ τόπον. Ἀναπνέομεν δὲ τὸν μὲν ἀέρα
πάντες τὸν αὐτόν, τὸ δὲ πνεῦμα καὶ τὰς φωνὰς ἐκπέμπομεν
ἀλλοίας διὰ τὰς τῶν ὑποκειμένων ἀγγείων διαφοράς, δι' ὧν
ἑκάστου τὸ πνεῦμα περαιοῦται [τὰ] πρὸς τὸν ἔξω τόπον.
Ταῦτα δέ ἐστιν ἥ τε ἀρτηρία καὶ ὁ πνεύμων καὶ τὸ στόμα. 4
Πλείστην μὲν οὖν διαφορὰν ἀπεργάζονται τῆς φωνῆς αἵ τε
τοῦ ἀέρος πληγαὶ καὶ οἱ τοῦ στόματος σχηματισμοί. Φα- 5
νερὸν δ' ἐστίν· καὶ γὰρ τῶν φθόγγων αἱ διαφοραὶ πᾶσαι
γίγνονται διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ τοὺς αὐτοὺς ὁρῶμεν
μιμουμένους καὶ ἵππων φωνὰς καὶ βατράχων καὶ ἀηδόνων καὶ
γεράνων καὶ τῶν ἄλλων ζῴων σχεδὸν ἁπάντων, τῷ αὐτῷ
χρωμένους πνεύματι καὶ ἀρτηρίᾳ, παρὰ τὸ τὸν ἀέρα δια-
φόρως ἐκπέμπειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ στόματος. Πολλὰ δὲ καὶ 6

τῶν ὀρνέων, ὅταν ἀκούσωσι, μιμοῦνται τὰς τῶν ἄλλων φω-
νὰς διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. Ὁ δὲ πνεύμων ὅταν ᾖ μικρὸς
καὶ πυκνὸς καὶ σκληρός, οὔτε δέχεσθαι τὸν ἀέρα δύναται
πολὺν εἰς αὑτὸν οὔτε ἐκπέμπειν πάλιν ἔξω, οὐδὲ τὴν πληγὴν
7 ἰσχυρὰν οὐδὲ εὔρωστον ποιεῖσθαι τὴν τοῦ πνεύματος. Διὰ
γὰρ τὸ εἶναι σκληρὸς καὶ πυκνὸς καὶ συνδεδεμένος οὐ δύναται
λαμβάνειν τὴν διαστολὴν ἐπὶ πολὺν τόπον, οὐδὲ πάλιν ἐκ
πολλοῦ διαστήματος συνάγων ἑαυτὸν ἐκθλίβειν βίᾳ τὸ πνεῦ-
μα, καθάπερ οὐδ' ἡμεῖς ταῖς φύσαις, ὅταν ὦσι σκληραὶ καὶ
8 μήτε διαστέλλεσθαι μήτε πιέζεσθαι δύνωνται ῥᾳδίως. Τοῦ-
το γάρ ἐστι τὸ ποιοῦν τὴν τοῦ πνεύματος πληγὴν εὔρω-
στον, ὅταν ὁ πνεύμων ἐκ πολλοῦ διαστήματος συνάγων αὑ-
τὸν ἐκθλίβῃ τὸν ἀέρα βιαίως. Δῆλον δὲ τοῦτ' ἐστίν· οὐδὲ
γὰρ τῶν ἄλλων μορίων οὐθὲν ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως δύναται
9 ποιεῖσθαι τὴν πληγὴν ἰσχυράν. [a] Οὔτε γὰρ τῷ σκέλει δυ-
νατόν ἐστιν οὔτε τῇ χειρὶ πατάξαι σφοδρῶς οὐδὲ ἀπορρῖψαι
πόρρω τὸ πληγέν, ἐὰν μή τις [b] αὐτῶν ἑκατέρῳ ἐκ πολλοῦ
λάβῃ τῆς πληγῆς τὴν [c] ἀπόστασιν. Εἰ δὲ μή, σκληρὰ μὲν
ἡ πληγὴ γίγνεται διὰ τὴν συντονίαν, ἐκβιάζεσθαι δὲ οὐ
δύναται πόρρω τὸ πληγέν, ἐπεὶ οὔθ' οἱ καταπέλται μα-
κρὰν δύνανται βάλλειν οὔθ' ἡ σφενδόνη οὔτε τόξον, ἂν ᾖ
σκληρὸν καὶ μὴ [d] δύνηται κάμπτεσθαι, μηδὲ τὴν ἀναγωγὴν
10 ἡ νευρὰ λαμβάνειν ἐπὶ πολὺν τόπον. Ἐὰν δὲ μέγας ὁ
πνεύμων ᾖ καὶ μαλακὸς καὶ εὔτονος, πολὺν τὸν ἀέρα δύνα-
ται δέχεσθαι, καὶ τοῦτον ἐκπέμπειν πάλιν, ταμιευόμενος ὡς
ἂν βούληται διὰ τὴν μαλακότητα καὶ διὰ τὸ ῥᾳδίως αὑτὸν
συστέλλειν. Ἡ δὲ ἀρτηρία μακρὰ μὲν ὅταν ᾖ καὶ στενή,
χαλεπῶς ἐκπέμπουσιν ἔξω τὴν φωνὴν καὶ μετὰ βίας πολλῆς
11 διὰ τὸ μῆκος τῆς τοῦ πνεύματος φορᾶς. Φανερὸν δ' ἐστίν·
πάντα γὰρ τὰ τοὺς τραχήλους ἔχοντα μακροὺς φθέγγονται
βιαίως, οἷον οἱ χῆνες καὶ γέρανοι καὶ ἀλεκτρυόνες. Μᾶλ-

Codex Mª.

[a] οὐδὲ γὰρ Mª. [b] αὐτὸν ἑκατέρω ποιήσας ἐκ Mª. [c] ἀνάστασιν Mª.
[d] δύναται λάμπεσθαι Mª.

λον δὲ τοῦτο καταφανές ἐστιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν· πάντες γὰρ
χαλεπῶς πληροῦσι τοὺς βόμβυκας καὶ μετὰ συντονίας πολ-
λῆς διὰ τὸ μῆκος τῆς ἀποστάσεως. Ἔτι δὲ τὸ πνεῦμα 12
διὰ τὴν στενοχωρίαν ὅταν ἐντὸς θλιβόμενον εἰς τὸν ἔξω
[e] τόπον ἐκπέσῃ, παραχρῆμα διαχεῖται καὶ σκεδάννυται, κα-
θάπερ καὶ τὰ ῥεύματα φερόμενα διὰ τῶν εὐρίπων, ὥστε
μὴ δύνασθαι τὴν φωνὴν συμμένειν μηδὲ διατείνειν ἐπὶ πολὺν
τόπον. Ἅμα δὲ καὶ δυσταμίευτον ἀνάγκη πάντων τῶν
τοιούτων εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ μὴ ῥᾳδίως ὑπηρετεῖν. Ὅσων 13
δέ ἐστι [f] μέγα τὸ διάστημα τῆς ἀρτηρίας, τῶν δὲ τοιούτων
ἔξω μὲν περαιοῦσθαι συμβαίνει τὸ πνεῦμα ῥᾳδίως, ἐντὸς δὲ
φερόμενον διαχεῖσθαι διὰ τὴν εὐρυχωρίαν, καὶ τὴν φωνὴν
γίνεσθαι κενὴν καὶ μὴ συνεστῶσαν, ἔτι δὲ μὴ δύνασθαι διαι-
ρεῖσθαι τῷ πνεύματι τοὺς τοιούτους διὰ τὸ μὴ συνερείδεσθαι
τὴν ἀρτηρίαν αὐτῶν. Ὅσων δ' ἐστὶν ἀνωμάλως καὶ μὴ πάν- 14
τοθεν ἔχει τὴν διάστασιν ὁμοίαν, τούτους ἀναγκαῖον ἁπα-
σῶν μετέχειν τῶν δυσχερειῶν. Καὶ γὰρ ἀνωμάλως αὐτοῖς
ἀνάγκη τὸ πνεῦμα ὑπηρετεῖν καὶ θλίβεσθαι καὶ καθ' ἕτερον
τόπον διαχεῖσθαι πάλιν. Βραχείας δὲ τῆς ἀρτηρίας οὔσης 15
ταχὺ μὲν ἀνάγκη τὸ πνεῦμα ἐκπέμπειν καὶ τὴν πληγὴν ἰσχυ-
ροτέραν γίνεσθαι τὴν τοῦ ἀέρος, πάντας δὲ τοὺς τοιούτους
ὀξύτερον φωνεῖν διὰ τὸ τάχος τῆς τοῦ πνεύματος φορᾶς.
Οὐ μόνον δὲ συμβαίνει τὰς τῶν ἀγγείων διαφοράς, ἀλλὰ
καὶ τὰ πάθη πάντα τὰς φωνὰς ἀλλοιοῦν. Ὅταν μὲν γὰρ 16
ὦσιν ὑγρασίας πλήρη πολλῆς ὅ τε πνεύμων καὶ ἡ ἀρτηρία,
διασπᾶται τὸ πνεῦμα καὶ οὐ δύναται περαιοῦσθαι εἰς τὸν
ἔξω τόπον συνεχῶς διὰ τὸ προσκόπτειν καὶ γίνεσθαι παχὺν
καὶ ὑγρὸν καὶ δυσκίνητον, καθάπερ καὶ περὶ τοὺς κατάρρους
καὶ τὰς μέθας. Ἐὰν δὲ ξηρὸν ᾖ τὸ πνεῦμα παντελῶς, σκλη- 17
ροτέρα ἡ φωνὴ γίγνεται καὶ διεσπασμένη· συνέχει γὰρ ἡ
νοτίς, ὅταν ᾖ λεπτή, τὸν ἀέρα, καὶ ποιεῖ τινὰ τῆς φωνῆς
ἁπλότητα. Τῶν μὲν οὖν ἀγγείων [g] αἱ διαφοραὶ καὶ τῶν

[e] τόπον om. Mᵃ. [f] μέγα] μετὰ Mᵃ. [g] αἱ om. Mᵃ.

παθῶν τῶν περὶ [h] αὐτὰ γιγνομένων τοιαύτας [i] ἕκασται τὰς
18 φωνὰς ἀποτελοῦσιν. Αἱ δὲ φωναὶ δοκοῦσι μὲν εἶναι καθ'
οὓς ἂν [k] ἕκασται γίγνωνται τόπους, ἀκούομεν δὲ πασῶν αὐ-
τῶν, ὅταν ἡμῖν προσπέσωσι πρὸς τὴν ἀκοήν. Ὁ γὰρ ὠσθεὶς
ὑπὸ τῆς πληγῆς ἀὴρ μέχρι μέν τινος φέρεται συνεχής, ἔπει-
τα κατὰ μικρὸν ἀεὶ διακινεῖται μᾶλλον, καὶ τούτῳ γιγνώ-
σκομεν πάντας τοὺς ψόφους καὶ τοὺς πόρρω γιγνομένους
19 καὶ τοὺς ἐγγύς. Δῆλον δ' ἐστίν· ὅταν γάρ τις λαβὼν κέ-
ραμον ἢ αὐλὸν ἢ σάλπιγγα, προσθείς τε ἑτέρῳ πρὸς τὴν
ἀκοήν, διὰ τούτων λαλῇ, πᾶσαι δοκοῦσιν αἱ φωναὶ παντελῶς
εἶναι πλησίον τῆς ἀκοῆς διὰ τὸ μὴ σκεδάννυσθαι τὸν ἀέρα
φερόμενον, ἀλλὰ διατηρεῖσθαι τὴν φωνὴν ὁμοίαν ὑπὸ τοῦ
20 περιέχοντος ὀργάνου. Καθάπερ [l] οὖν καὶ ἐπὶ τῆς γραφῆς,
ὅταν τις τοῖς χρώμασι τὸ μὲν ὅμοιον ποιήσῃ τῷ πόρρω τὸ
δὲ τῷ πλήσιον, τὸ μὲν ἡμῖν ἀνακεχωρηκέναι δοκεῖ τῆς γρα-
φῆς τὸ δὲ [m] προέχειν, ἀμφοτέρων αὐτῶν ὄντων ἐπὶ τῆς αὐ-
τῆς ἐπιφανείας, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ψόφων καὶ τῆς φωνῆς,
ὅταν [n] ἡ μὲν ἤδη διαλελυμένη προσπίπτῃ πρὸς τὴν ἀκοὴν ἡ
δέ τις συνεχής, ἀμφοτέρων αὐτῶν ἀφικνουμένων πρὸς τὸν
αὐτὸν τόπον, ἡ μὲν ἀφεστηκέναι πόρρω δοκεῖ τῆς ἀκοῆς ἡ
δ' εἶναι σύνεγγυς, διὰ τὸ τὴν [o] μέντοι πόρρωθεν ὁμοίαν εἶναι,
21 τὴν δὲ πλησίον. Σαφεῖς δὲ μάλιστα αἱ φωναὶ γίγνονται
παρὰ τὴν ἀκρίβειαν [p] τὴν τῶν φθόγγων. Ἀδύνατον γὰρ
μὴ τελέως τούτων διηρθρωμένων τὰς φωνὰς εἶναι σαφεῖς, κα-
θάπερ καὶ τὰς τῶν δακτυλίων σφραγῖδας, ὅταν μὴ διατυπω-
θῶσιν ἀκριβῶς. Διόπερ οὔτε τὰ παιδία δύνανται διαλέγε-
σθαι σαφῶς, οὔτε οἱ μεθύοντες, οὔτε οἱ γέροντες, οὐθ' ὅσοι
φύσει τραυλοὶ τυγχάνουσιν ὄντες, οὐθ' ὅλως ὅσων εἰσὶν αἱ
22 γλῶτται καὶ τὰ στόματα δυσκίνητα. Ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ
[q] χαλκεῖα καὶ τὰ κέρατα συνηχοῦντα ποιεῖ τοὺς ἀπὸ τῶν
ὀργάνων φθόγγους σαφεστέρους, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς δια-

[h] αὐτὰ] τὰ αὐτὰ Ma. [i] ἕκαστα Ma. [k] ἕκασται] ἐν ἑκάστῃ Ma.
[l] οὖν om. Ma. [m] περιέχειν Ma. [n] ἡ] γὰρ ἡ Ma. [o] μέντοι] μὲν τῇ?
[p] τὴν ante τῶν om. Ma. [q] χαλκία Ma.

λέκτου πολλὴν ἀσάφειαν ἀπεργάζεται τὰ ἐκπίπτοντα τῶν
πνευμάτων [r] ἐκ τοῦ στόματος, ὅταν μὴ διατυπωθῶσιν ὁμοίως.
Οὐ μόνον [s] δὲ ἑαυτῶν τινὰ παρεμφαίνουσιν ἀσάφειαν, ἀλλὰ 23
καὶ τοὺς διηρθρωμένους τῶν φθόγγων ἐμποδίζουσιν, ἀνομοίας
αὐτῶν γιγνομένης τῆς περὶ τὴν ἀκοὴν κινήσεως. Διὸ καὶ
μᾶλλον ἑνὸς ἀκούοντες συνίεμεν ἢ πολλῶν ἅμα ταὐτὰ λεγόν-
των, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν χορδῶν· καὶ πολὺ ἧττον, ὅταν
προσαυλῇ τις ἅμα καὶ κιθαρίζῃ, διὰ τὸ συγχεῖσθαι τὰς φω-
νὰς ὑπὸ τῶν ἑτέρων. Οὐχ ἥκιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν συμ- 24
φωνιῶν φανερόν ἐστιν· ἀμφοτέρους γὰρ ἀποκρύπτεσθαι τοὺς
ἤχους συμβαίνει ὑπ' ἀλλήλων. Ἀσαφεῖς μὲν οὖν φωναὶ
γίγνονται διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας, λαμπραὶ δὲ γίνονται
καθάπερ ἐπὶ τῶν χρωμάτων· καὶ γὰρ ἐκεῖ τὰ μάλιστα δυ-
νάμενα τὰς ὄψεις κινεῖν, ταῦτα εἶναι συμβαίνει τῶν χρωμά-
των λαμπρότατα. [t] Τὸν αὐτὸν τρόπον τῶν φωνῶν ταύτας 25
ὑποληπτέον εἶναι λαμπροτάτας, ὅσαι μάλιστα δύνανται προσ-
πίπτουσαι [v] κινεῖν τὴν ἀκοήν. Τοιαῦται [w] δέ εἰσιν αἱ σα-
φεῖς καὶ πυκναὶ καὶ καθαραὶ καὶ πόρρω δυνάμεναι διατείνειν·
καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς ἅπασι τὰ ἰσχυρότερα καὶ
πυκνότερα καὶ καθαρώτερα σαφεστέρας ποιεῖ τὰς αἰσθήσεις.
Δῆλον δέ· τὸ γὰρ τελευταῖον αἱ φωναὶ πᾶσαι γίγνονται 26
κωφαί, τοῦ ἀέρος ἤδη διαχεομένου. Δῆλον δ' ἐστὶ κἀπὶ
τῶν αὐλῶν. Τὰ γὰρ ἔχοντα τῶν δευτέρων τὰς γλώττας
πλαγίας μαλακωτέραν μὲν ἀποδίδωσι τὴν φωνήν, οὐχ ὁμοίως
δὲ λαμπράν· τὸ γὰρ πνεῦμα φερόμενον εὐθέως εἰς εὐρυχω-
ρίαν ἐμπίπτει, καὶ οὐκέτι φέρεται σύντονον οὐδὲ συνεστηκός,
ἀλλὰ διεσκεδασμένον. Ἐν δὲ ταῖς [x] σκληροτέραις γλώτ- 27
ταις ἡ φωνὴ γίνεται σκληροτέρα καὶ λαμπροτέρα, ἂν πιέσῃ
τις αὐτὰς μᾶλλον τοῖς χείλεσι, διὰ τὸ φέρεσθαι τὸ πνεῦμα
βιαιότερον. Αἱ μὲν οὖν λαμπραὶ τῶν φωνῶν γίγνονται διὰ
τὰς εἰρημένας αἰτίας· παρὸ καὶ δοκοῦσιν οὐ χείρους εἶναι τῶν
λευκῶν αἱ καλούμεναι φαιαί. Πρὸς γὰρ τὰ πάθη καὶ τὰς 28

[r] ἐκ τοῦ στόματος om. Ma. [s] δὲ om. Ma. [t] τὸν om. Ma. [v] κινεῖν] λιπεῖν Ma. [w] δέ] δαί Ma. [x] συγκροτέραις γλώσσαις Ma.

πρεσβυτέρας ἡλικίας μᾶλλον ἁρμόττουσιν αἱ τραχύτεραι καὶ μικρὸν [y] ὑποσυγκεχυμέναι καὶ μὴ λίαν ἔχουσαι τὸ λαμπρὸν [z] ἐκφανές. Ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν συντονίαν οὐχ ὁμοίως εἰσὶν [a] εὐπειθεῖς. Τὸ γὰρ βίᾳ φερόμενον δυσταμίευτον. Οὔτε
29 γὰρ ἐπιτεῖναι ῥᾴδιον, ὡς βούλεταί τις, οὔτε ἀνιέναι. Ἐπὶ δὲ τῶν αὐλῶν γίγνονται αἱ φωναὶ λαμπραί, καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων, ὅταν τὸ ἐκπῖπτον πνεῦμα πυκνὸν ᾖ καὶ σύντονον. Ἀνάγκη γὰρ καὶ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος τοιαύτας γίγνεσθαι τὰς πληγάς, καὶ μάλιστα τὰς φωνὰς οὕτω διαπέμπεσθαι συνεστώσας πρὸς τὴν ἀκοήν, ὥσπερ καὶ τὰς ὀσμὰς καὶ τὸ φῶς
30 καὶ τὰς θερμότητας. Καὶ γὰρ πάντα ταῦτα ἀραιότερα φαινόμενα πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀσημότερα γίγνεται, καθάπερ καὶ οἱ χυλοὶ κραθέντες τῷ ὕδατι καὶ ἑτέροις χυλοῖς. Τὸ γὰρ ἑαυτοῦ παρέχον αἴσθησιν ἀσαφεῖς ἑκάστῳ ποιεῖ τὰς
31 δυνάμεις. Ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ὀργάνων οἱ τῶν κεράτων ἦχοι πυκνοὶ καὶ συνεχεῖς πρὸς τὸν ἀέρα προσπίπτοντες ποιοῦσι τὰς φωνὰς ἀμαυράς· διὸ δεῖ τὸ κέρας τὴν φύσιν ἔχειν τῆς αὐξήσεως ὁμαλὴν καὶ λείαν καὶ μὴ ταχέως ἐκδεδραμη-
32 κυῖαν. Ἀνάγκη γὰρ μαλακώτερα καὶ χαυνότερα γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα τῶν κεράτων, ὥστε τοὺς ἤχους διασπᾶσθαι καὶ μὴ συνεχεῖς ἐκπίπτειν δι' αὐτῶν μηδὲ γεγωνεῖν ὁμοίως διὰ
33 τὴν μαλακότητα καὶ τὴν ἀραιότητα τῶν πόρων. Μηδὲ πάλιν εἶναι δυσαυξῆ τὴν φύσιν, μηδὲ τὴν σύμφυσιν ἔχειν πυκνὴν καὶ σκληρὰν καὶ δύσφορον· καθ' ὅ τι γὰρ ἂν προσκόψῃ φερόμενος ὁ ἦχος, αὐτοῦ λαμβάνει τὴν κατάπαυσιν καὶ οὐκέτι περαιοῦται πρὸς τὸν ἔξω τόπον, ὥστε κωφοὺς καὶ ἀνωμάλους ἐκπίπτειν τοὺς ἤχους ἐκ τῶν τοιούτων κεράτων.
34 Ὅτι δὲ ἡ φορὰ γίγνεται κατὰ τὴν εὐθυπορίαν, φανερόν ἐστιν ἐπὶ τῶν ἱστῶν καὶ ὅλως ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν μεγάλων, ὅταν αὐτὰ βασανίζωσιν. Ὅταν γὰρ κρούσωσιν ἐκ τοῦ ἑτέρου ἄκρου, κατὰ τὸ ἕτερον ὁ ἦχος φέρεται συνεχής, ἐὰν μή τι ἔχῃ σύντριμμα τὸ ξύλον· εἰ δὲ μή, μέχρι τούτου [b] προελ-

[y] ἀποσυγκεχυμέναι M[a]. [z] ἐμφανές M[a]. [a] ἀπειθεῖς M[a]. [b] προσελθὼν M[a].

θὼν αὐτοῦ καταπαύεται διασπασθείς. Περικάμπτει δὲ καὶ 35
τοὺς ὄζους, καὶ οὐ δυνατὸς δι' αὐτῶν εὐθυπορεῖν. Κατάδη-
λον δὲ τοῦτό ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν χαλκείων, ὅταν ῥινῶσι τὰς
ἀπηρτημένας στολίδας τῶν ἀνδριάντων ἢ τὰ πτερύγια, τῷ
συμμύειν· διὸ ῥοῖζον καὶ πολὺν ἦχον ἀφιᾶσι καὶ ψόφον.
Ἂν δέ τις αὐτὰ ταινίᾳ διαδήσῃ, παύεσθαι συμβαίνει τὸν 36
ἦχον· ἕως γὰρ τούτου προελθὼν ὁ τρόμος, ὅταν [c] προσκόψῃ
πρὸς τὸ μαλακόν, αὐτοῦ ποιεῖται τὴν κατάπαυσιν. [d] Πολὺ
δὲ καὶ ἡ ὄπτησις ἡ τῶν κεράτων συμβάλλεται καὶ πρὸς εὐ-
φωνίαν. Μᾶλλον μὲν γὰρ κατοπτηθέντα παραπλήσιον τὸν 37
ἦχον ἔχουσι τῷ κεράμῳ διὰ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν σύγκαυ-
σιν· ἐὰν δέ τις αὐτὰ καταδεέστερον ὀπτήσῃ, ἁπαλώτερον μὲν
ἀφίησι διὰ τὴν μαλακότητα τὸν ἦχον, οὐ δύναται δὲ γεγω-
νεῖν ὁμοίως. Διὸ καὶ τὰς ἡλικίας ἐκλέγονται· τὰ μὲν γὰρ 38
τῶν γερόντων ἐστὶ ξηρὰ καὶ πεπωρωμένα καὶ χαῦνα, τὰ δὲ
τῶν νέων ἁπαλὰ παντελῶς καὶ πολλὴν ἔχοντα ἐν αὑτοῖς
ὑγρασίαν. Δεῖ δὲ εἶναι, καθάπερ εἴρηται, τὸ κέρας ξηρὸν
καὶ πυκνὸν ὁμαλῶς καὶ εὐθύπορον καὶ λεῖον. Οὕτω γὰρ 39
ἂν μάλιστα συμβαίνοι καὶ τοὺς ἤχους πυκνοὺς καὶ λείους
[e] καὶ ὁμαλοὺς φέρεσθαι δι' αὐτῶν, καὶ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος τὰς
πληγὰς γίγνεσθαι τοιαύτας, ἐπεὶ καὶ τῶν χορδῶν εἰσὶν αἱ
λειόταται βέλτισται καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμαλώταται, καὶ τὴν κα-
τεργασίαν ἔχουσι πάντοθεν ὁμοίαν, καὶ τὰς συμβολὰς ἀδή-
λους τὰς τῶν νεύρων· οὕτω γὰρ συμβαίνει καὶ ταύτας ποιεῖ-
σθαι τὰς τοῦ ἀέρος πληγὰς ὁμοιοτάτας. Δεῖ δὲ καὶ τῶν 40
αὐλῶν εἶναι τὰς γλώττας πυκνὰς καὶ λείας καὶ ὁμαλάς, ὅπως
ἂν καὶ τὸ πνεῦμα διαπορεύηται δι' αὐτῶν λεῖον καὶ ὁμα-
λὸν καὶ μὴ διεσπασμένον. Διὸ καὶ τὰ βεβρεγμένα τῶν
ζευγῶν καὶ τὰ πεπωκότα τὸ σίαλον εὐφωνότερα γίγνεται,
τὰ δὲ ξηρὰ κακόφωνα. Ὁ γὰρ ἀὴρ διὰ ὑγροῦ καὶ λείου
φέρεται μαλακὸς καὶ ὁμαλός. Δῆλον δέ· καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ 41
πνεῦμα, ὅταν ἔχῃ νοτίδα, πολὺ ἧττον προσκόπτει πρὸς τὰ

[c] προκόψῃ Ma. [d] πολλὴ Ma. [e] καὶ ὁμαλοὺς om. Ma.

ζεύγη καὶ διασπᾶται· τὸ δὲ ξηρὸν μᾶλλον ἀντιλαμβάνεται καὶ τὴν πληγὴν ποιεῖται σκληροτέραν διὰ τὴν βίαν. Αἱ μὲν οὖν διαφοραὶ τῶν ἤχων γίγνονται διὰ τὰς εἰρημένας
42 αἰτίας. Σκληραὶ δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν ὅσαι βιαίως πρὸς τὴν ἀκοὴν προσπίπτουσι· διὸ καὶ μάλιστα παρέχουσι τὸν [f] τόνον. Τοιαῦται δ' εἰσὶν αἱ δυσκινητότεραι καὶ μετὰ πλείστης φερόμεναι βίας· τὸ γὰρ ὑπεῖκον ταχέως οὐ δύναται
43 τὴν πληγὴν ὑπομένειν, ἀλλ' ἀποπηδᾷ πρότερον. Δῆλον δέ· τὰ γὰρ ὑπέρογκα τῶν βελῶν βιαιοτάτην φέρεται τὴν φοράν, καὶ τὰ ῥεύματα φερόμενα διὰ τῶν εὐρίπων· καὶ γὰρ ταῦτα γίγνεται σφοδρότατα περὶ αὐτὰς τὰς στενοχωρίας οὐ δυνάμενα ταχέως ὑπείκειν, ἀλλὰ ὑπὸ πολλῆς ὠθούμενα βίας. Ὁμοίως δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ [g] περὶ τὰς
44 φωνὰς καὶ τοὺς ψόφους. Φανερὸν δ' ἐστίν· πάντες γὰρ οἱ βίαιοι γίγνονται σκληροί, καθάπερ καὶ τῶν κιβωτίων καὶ τῶν στροφέων, ὅταν ἀνοίγωνται βιαίως, καὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ [h] τοῦ σιδήρου. Καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκμόνων γίγνεται σκληρὸς καὶ μαλακός, ὅταν ἐλαύνωσι κατεψυγμένον καὶ σκληρὸν ἤδη
45 τὸν σίδηρον. Ἔτι δὲ ἀπὸ τῆς ῥίνης, ὅταν ῥινῶσι καὶ [i] χαράττωσι τὰ σιδήρια καὶ τοὺς πρίονας, ἐπεὶ καὶ τῶν βροντῶν αἱ βιαιόταται γίγνονται σκληρόταται καὶ τῶν ὑδάτων τὰ καλούμενα ῥαγδαῖα τὴν βίαν. Ἡ μὲν γὰρ ταχυτὴς τοῦ πνεύ-
46 ματος ποιεῖ τὴν φωνὴν ὀξεῖαν, ἡ δὲ βία σκληράν. Διόπερ οὐ μόνον συμβαίνει τοὺς αὐτοὺς ὁτὲ μὲν ὀξυτέραν ὁτὲ δὲ βαρυτέραν, ἀλλὰ καὶ σκληροτέραν καὶ μαλακωτέραν. Καίτοι τινὲς ὑπολαμβάνουσι διὰ τὴν σκληρότητα τῶν ἀρτηριῶν τὰς φωνὰς γίγνεσθαι σκληράς, διαμαρτάνοντες· τοῦτο μὲν γὰρ βραχύ τι συμβάλλεται παντελῶς, ἀλλ' ἡ τοῦ πνεύματος
47 γιγνομένη πληγὴ βιαίως ὑπὸ τοῦ πνεύμονος. Ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ σώματα τῶν μέν ἐστιν ὑγρὰ καὶ μαλακὰ τῶν δὲ σκληρὰ καὶ σύντονα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ πνεύμων. Διόπερ τῶν μὲν μαλακὸν ἐκπίπτει τὸ πνεῦμα, τῶν δὲ σκληρὸν καὶ

[f] πόνον Ma. [g] libri παρὰ. [h] τοῦ om. Ma. [i] χαράσωσι Ma.

*βίαιον, ἐπεὶ διότι γε τὴν ἀρτηρίαν αὐτὴν μικράν τινα συμ-
βαίνει παρέχεσθαι δύναμιν, ῥᾴδιον συνιδεῖν.* Οὐδεμία *γάρ* 48
*ἐστιν ἀρτηρία σκληρὰ τοῖς αὐλοῖς ὁμοίως· ἀλλ' οὐθὲν ἧττον
δι' αὐτοῦ καὶ διὰ τούτων φερομένου τοῦ πνεύματος οἱ μὲν μα-
λακῶς αὐλοῦσιν οἱ δὲ σκληρῶς.* Δῆλον *δὲ τοῦτ' ἐστὶ καὶ ἐπ'
αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως· καὶ γὰρ ἂν ἐπιτείνῃ τις τὸ πνεῦμα
βιαιότερον, εὐθέως ἡ φωνὴ γίγνεται σκληροτέρα διὰ τὴν
βίαν, κἂν ᾖ μαλακωτέρα.* Τὸν *αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς* 49
*σάλπιγγος· διὸ καὶ πάντες, ὅταν κωμάζωσιν, ἀνιᾶσιν ἐν τῇ
σάλπιγγι τὴν τοῦ πνεύματος συντονίαν, ὅπως ἂν ποιῶσι τὸν
ἦχον ὡς μαλακώτατον.* Φανερὸν *δ' ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν ὀργά-
νων.* Καὶ *γὰρ αἱ κατεστραμμέναι χορδαί, καθάπερ εἴρηται,
τὰς φωνὰς ποιοῦσι σκληροτέρας, καὶ τὰ κατωπτημένα τῶν
κεράτων.* Κἂν [k]*τις ἅπτηται τῶν χορδῶν ταῖς χερσὶ βιαίως* 50
*καὶ μὴ μαλακῶς, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν αὐτὰς οὕτω
πάλιν ποιεῖσθαι βιαιοτέραν.* Αἱ *δὲ ἧττον κατεστραμμέναι
καὶ τὰ ὠμότερα τῶν κεράτων τὰς φωνὰς ποιεῖ μαλακωτέρας,
καὶ τὰ μακρότερα τῶν ὀργάνων.* Αἱ *γὰρ τοῦ ἀέρος πληγαὶ* 51
καὶ [l]*βραδύτεραι καὶ μαλακώτεραι γίγνονται διὰ τὰ μήκη
τῶν τόπων, αἱ δ' ἐπὶ τῶν βαρυτέρων σκληρόταται διὰ τὴν κα-
τάτασιν τῶν χορδῶν.* Δῆλον *δ' ἐστίν· καὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦ
ὀργάνου σκληροτέρας συμβαίνει γίγνεσθαι τὰς φωνάς, ὅταν
μὴ κατὰ μέσον* [m]*τις ἅπτηται τῶν χορδῶν, διὰ τὸ μᾶλλον
αὐτῶν τὰ πρὸς αὐτῷ τῷ ζυγῷ καὶ τῷ χορδοτόνῳ κατατε-
τάσθαι.* Συμβαίνει *δὲ καὶ τὰ ναρθήκινα τῶν ὀργάνων τὰς* 52
*φωνὰς ἔχειν ἁπαλωτέρας· οἱ γὰρ ἦχοι πρὸς μαλακὸν προσ-
πίπτοντες οὐχ ὁμοίως ἀποπηδῶσι μετὰ βίας.* Τραχύνεσθαι
*δὲ συμβαίνει τὰς φωνάς, ὅταν ἡ πληγὴ μὴ μία γένηται τοῦ
ἀέρος παντός, ἀλλὰ πολλαχῇ κατὰ μικρὰ διεσπασμένη.*
Καθ' *αὑτὸ γὰρ ἕκαστον τῶν τοῦ ἀέρος μορίων προσπῖπτον* 53
*πρὸς τὴν ἀκοήν, ὡς ἂν ἀπὸ πληγῆς ἑτέρας ὄν, διεσπασμένην
ποιεῖ τὴν αἴσθησιν, ὥστε τὴν μὲν διαλείπειν τὴν φωνήν, τὴν*

[k] *τις* om. Mᵃ. [l] *βαρύτεραι* Mᵃ. [m] *τί* Mᵃ.

δὲ προσπίπτειν βιαιότερον, καὶ γίγνεσθαι τὴν ἀφὴν τῆς ἀκοῆς ἀνομοίαν, ὥσπερ [n]καὶ ὅταν τι τῶν τραχέων ἡμῖν προσ-
54 πίπτῃ πρὸς τὸν χρῶτα. Μάλιστα δὲ τοῦτο συμφανές ἐστιν ἐπὶ τῆς ῥίνης· διὰ γὰρ τὸ τὴν τοῦ ἀέρος πληγὴν ἅμα γίγνεσθαι [o] κατὰ μικρὰ καὶ πολλά, τραχεῖς οἱ ψόφοι προσπίπτουσιν ἀπ᾽ αὐτῶν πρὸς τὴν ἀκοήν, καὶ μᾶλλον, ὅταν πρὸς σκληρόν τι παρατρίβωνται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀφῆς· τὰ γὰρ σκληρὰ καὶ τραχέα βιαιότερον ποιεῖται τὴν αἴσθησιν.
55 Δῆλον δὲ τοῦτό ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ῥευμάτων· τοῦ γὰρ ἐλαίου γίνεται πολὺ πάντων τῶν ὑγρῶν ὁ ψόφος ἀδηλότερος διὰ τὴν συνέχειαν τὴν τῶν μορίων. Λεπταὶ δ᾽ εἰσὶ τῶν φωνῶν, ὅταν
56 ὀλίγον ᾖ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκπῖπτον. Διὸ καὶ τῶν παιδίων γίγνονται λεπταί, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν εὐνούχων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν διαλελυμένων διὰ νόσον ἢ πόνον ἢ ἀτροφίαν· οὐ δύνανται γὰρ πολὺ τὸ πνεῦμα διὰ τὴν ἀσθένειαν ἐκπέμπειν.
57 Δῆλον δ᾽ ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν χορδῶν· ἀπὸ γὰρ τῶν λεπτῶν καὶ τὰ φωνία γίγνεται λεπτὰ καὶ στενὰ καὶ τριχώδη, διὰ τὸ καὶ τοῦ ἀέρος τὴν πληγὴν γίγνεσθαι [p]κατὰ στενόν. Οἵας γὰρ ἂν τὰς ἀρχὰς ἔχωσι τῆς κινήσεως αἱ τοῦ ἀέρος πληγαί, τοιαύτας καὶ τὰς φωνὰς συμβαίνει γίγνεσθαι προσπιπτούσας πρὸς τὴν ἀκοήν, οἷον ἀραιὰς ἢ πυκνάς, ἢ μαλακὰς ἢ σκληράς, ἢ
58 λεπτὰς ἢ παχείας. Ἀεὶ γὰρ ὁ ἕτερος ἀὴρ τὸν ἕτερον κινῶν ὡσαύτως ποιεῖ τὴν φωνὴν ἅπασαν [q]ὁμοίαν, καθάπερ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ὀξύτητος καὶ τῆς βαρύτητος· καὶ γὰρ τὰ τάχη τὰ τῆς πληγῆς τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις συνακολουθοῦντα διαφυ-
59 λάττει τὰς φωνὰς ταῖς ἀρχαῖς ὁμοίως. Αἱ δὲ πληγαὶ γίνονται μὲν τοῦ ἀέρος ὑπὸ τῶν χορδῶν πολλαὶ καὶ κεχωρισμέναι, διὰ δὲ μικρότητα τοῦ μεταξὺ χρόνου τῆς ἀκοῆς οὐ δυναμένης συναισθάνεσθαι τὰς [r] διαλείψεις, μία καὶ συνεχὴς ἡμῖν ἡ φωνὴ φαίνεται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν χρωμάτων· καὶ γὰρ τούτων τὰ διεστηκότα δοκεῖ πολλάκις ἡμῖν συνάπτειν ἀλλή-
60 λοις, ὅταν φέρωνται ταχέως. Τὸ δὲ αὐτὸ συμβαίνει τοῦτο

[n] καὶ om. Mª. [o] κατὰ] καὶ γὰρ Mª. [p] κατάστενον Mª. [q] ὁμοίως Mª. [r] διαλήψεις Mª.

καὶ περὶ τὰς συμφωνίας. Διὰ γὰρ τὸ περισυγκαταλαμβά-
νεσθαι τοὺς ἑτέρους ἤχους ὑπὸ τῶν ἑτέρων, καὶ γίγνεσθαι τὰς
καταπαύσεις αὐτῶν ἅμα, λανθάνουσιν ἡμᾶς αἱ μεταξὺ γιγνό-
μεναι φωναί. Πλεονάκις μὲν γὰρ ἐν πάσαις ταῖς συμφω- 61
νίαις ὑπὸ τῶν ὀξυτέρων φθόγγων αἱ τοῦ ἀέρος γίγνονται
πληγαὶ διὰ τὸ τάχος τῆς κινήσεως· [s]τὸν δὲ τελευταῖον τῶν
ἤχων ἅμα συμβαίνει προσπίπτειν ἡμῖν πρὸς τὴν ἀκοὴν καὶ
τὸν ἀπὸ τῆς βραδυτέρας γιγνόμενον. Ὥστε τῆς ἀκοῆς οὐ 62
δυναμένης αἰσθάνεσθαι, καθάπερ εἴρηται, τὰς μεταξὺ φωνάς,
ἅμα δοκοῦμεν ἀμφοτέρων τῶν φθόγγων ἀκούειν συνεχῶς.
Παχεῖαι δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν τοὐναντίον, ὅταν ᾖ τὸ πνεῦμα
πολὺ καὶ ἀθρόον ἐκπῖπτον· διὸ καὶ τῶν ἀνδρῶν εἰσὶ παχύτε-
ραι καὶ τῶν τελείων αὐλῶν, καὶ μᾶλλον ὅταν πληρώσῃ τις
αὐτοὺς τοῦ πνεύματος. Φανερὸν δ' ἐστίν· καὶ γὰρ ἂν πιέσῃ 63
τις τὰ ζεύγη, μᾶλλον ὀξυτέρα ἡ φωνὴ γίγνεται καὶ λεπτο-
τέρα. Κἂν κατασπάσῃ τις τὰς σύριγγας, κἂν δὲ ἐπιλάβῃ,
[t]παμπλείων ὁ ὄγκος γίγνεται τῆς φωνῆς διὰ τὸ πλῆθος τοῦ
πνεύματος, καθάπερ καὶ ἀπὸ τῶν παχυτέρων χορδῶν. Πα- 64
χεῖαι δὲ γίγνονται καὶ τῶν τραγιζόντων καὶ τῶν βραγχιών-
των, καὶ μετὰ τοὺς ἐμέτους, διὰ τὴν τραχύτητα τῆς ἀρτη-
ρίας καὶ διὰ τὸ μὴ ὑπεξάγειν ἀλλ' αὐτοῦ προσκόπτουσαν
ἀνειλεῖσθαι τὴν φωνὴν καὶ λαμβάνειν ὄγκον, καὶ μάλιστα διὰ
τὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος. Λιγυραὶ δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν αἱ 65
λεπταὶ καὶ πυκναί, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεττίγων καὶ τῶν
ἀκρίδων καὶ αἱ τῶν ἀηδόνων, καὶ ὅλως ὅσαις λεπταῖς οὔσαις
μηθεὶς ἀλλότριος ἦχος παρακολουθεῖ. Ὅλως γὰρ οὐκ ἔστιν
οὔτ' ἐν ὄγκῳ φωνῆς τὸ λιγυρόν, οὔτ' ἐν τόνοις ἀνιεμένοις καὶ
βαρέσιν, οὔτ' ἐν ταῖς τῶν φθόγγων ἀφαῖς, ἀλλὰ μᾶλλον
ὀξύτητι καὶ λεπτότητι καὶ ἀκριβείᾳ. Διὸ καὶ τῶν ὀργάνων 66
τὰ λεπτὰ καὶ σύντονα καὶ μὴ ἔχοντα κέρας τὰς φωνὰς ἔχει
λιγυρωτέρας· ὁ γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων ἦχος, καὶ ὅλως ὅταν
ἀπό τινος γιγνόμενος παρακολουθῇ, συνέχει τὴν ἀκρίβειαν

[s] τὸ Ma. [t] παμπλείων habeat Ma. necne non liquet.

τὴν τῶν φθόγγων. Σαθραὶ δ' εἰσὶ καὶ [v] παρερρυηκυῖαι τῶν
φωνῶν ὅσαι μέχρι τινὸς φερόμεναι συνεχεῖς διασπῶνται.
67 Φανερώτατον δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἐπὶ τοῦ κεράμου· πᾶς γὰρ ὁ ἐκ
πληγῆς ῥαγεὶς ποιεῖ τὸν ἦχον σαθρόν, διασπωμένης τῆς κινή-
σεως κατὰ τὴν πληγήν, ὥστε μηκέτι γίγνεσθαι τοὺς ἐκπί-
πτοντας ἤχους συνεχεῖς. Ὁμοίως δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ
ἐπὶ τῶν ἐρρωγότων κεράτων καὶ ἐπὶ τῶν χορδῶν [w] τῶν παρα-
68 νενευρισμένων. Ἐπὶ πάντων [x] γὰρ τῶν τοιούτων μέχρι μὲν
τινος ὁ ἦχος φέρεται συνεχής, ἔπειτα διασπᾶται, καθ' ὅ τι ἂν
ᾖ μὴ συνεχὲς τὸ ὑποκείμενον, ὥστε μὴ μίαν γίγνεσθαι πλη-
γὴν ἀλλὰ διεσπασμένην, καὶ φαίνεσθαι τὸν ἦχον σαθρόν.
69 Σχεδὸν γὰρ παραπλήσιαι τυγχάνουσιν οὖσαι ταῖς τραχείαις·
πλὴν ἐκεῖναι μέν εἰσιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ μικρὰ μέρη διε-
σπασμέναι, τῶν δὲ σαθρῶν αἱ πλεῖσται τὰς μὲν ἀρχὰς ἔχουσι
συνεχεῖς, ἔπειτ' εἰς πλείω μέρη τὴν διαίρεσιν λαμβάνουσιν.
70 Δασεῖαι δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν ὅσαις ἔσωθεν τὸ πνεῦμα εὐθέως
συνεκβάλλομεν μετὰ τῶν φθόγγων, ψιλαὶ δ' εἰσὶ τοὐναντίον
ὅσαι γίγνονται χωρὶς τῆς τοῦ πνεύματος ἐκβολῆς. [y] Ἀπορ-
ρήγνυσθαι δὲ συμβαίνει τὰς φωνάς, ὅταν μηκέτι δύνωνται τὸν
ἀέρα μετὰ πληγῆς ἐκπέμπειν, ἀλλ' ὁ περὶ τὸν πνεύμονα τό-
71 πος αὐτῶν ὑπὸ τῆς διαστάσεως ἐκλυθῇ. Ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ
σκεύη καὶ τοὺς ὤμους ἐκλύεσθαι συμβαίνει τὸ τελευταῖον συν-
τόνως, οὕτως καὶ τὸν περὶ τὸν πνεύμονα τόπον. Κοῦφον
γὰρ ἔξω φέρεσθαι τὸ πνεῦμα διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι βίαιον αὐ-
τοῦ τὴν πληγήν. Ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ τετραχύνθαι τὴν ἀρ-
τηρίαν αὐτῶν ἰσχυρῶς, οὐ δύναται τὸ πνεῦμα ἔξω φέρεσθαι
συνεχές, ἀλλὰ διεσπασμένον, ὡς ἀπερρωγυίας γίγνεσθαι τὰς
72 φωνὰς αὐτῶν. Καί τινες οἴονται διὰ τὴν τοῦ [z] πνεύμονος
γλισχρότητα τὸ πνεῦμα οὐ δύνασθαι περαιοῦσθαι περὶ τὸν
ἔξω τόπον, διαμαρτάνοντες· φθέγγονται μὲν γὰρ ἀλλ' οὐ
δύνανται γεγωνεῖν διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι μετὰ συντονίας τὴν

[v] *παρερρυκυῖαι* M^{a}. [w] *τῶν παρα* om. M^{a}. [x] *γὰρ*] *μὲν* M^{a}. [y] *προσρήγνυσθαι* M^{a}. [z] *πνεύματος* M^{a}.

τοῦ ἀέρος πληγήν, ἀλλὰ μόνον φωνοῦσιν, ὡς ἂν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ φάρυγγος τὸ πνεῦμα βιαζόμενον. Τῶν δ' ἰσχνοφώνων 73
οὔτε περὶ τὰς φλέβας οὔτε περὶ τὰς ἀρτηρίας ἐστὶ τὸ πάθος, ἀλλὰ περὶ τὴν κίνησιν τῆς γλώττης. Χαλεπῶς γὰρ αὐτὴν μεταφέρουσιν, ὅταν ἕτερον δέῃ φθόγγον εἰπεῖν. Διὸ καὶ πολὺν χρόνον τὸ αὐτὸ ῥῆμα λέγουσιν, οὐ δυνάμενοι τὸ ἑξῆς εἰπεῖν, ἀλλὰ συνεχῶς τῆς κινήσεως καὶ τοῦ πνεύμονος αὐτῶν ἐπὶ τὴν αὐτὴν ὁρμὴν φερομένου διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν βίαν τοῦ πνεύματος. Ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ σῶμα ὅλον τῶν 7
τρεχόντων βιαίως χαλεπόν ἐστιν ἐκ τῆς ὁρμῆς εἰς ἄλλην κίνησιν μεταστῆσαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ κατὰ μέρος. Διὸ καὶ πολλάκις τὸ μὲν ἑξῆς εἰπεῖν οὐ δύνανται, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο λέγουσι ῥᾳδίως, ὅταν ἄλλην ποιήσωνται τῆς κινήσεως ἀρχήν. Δῆλον δ' ἐστίν· καὶ γὰρ τοῖς ὀργιζομένοις τοῦτο συμβαίνει πολλάκις διὰ τὸ βίαιον αὐτῶν γίγνεσθαι τὴν τοῦ πνεύματος φοράν.

[a]ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΑ.

Ὅτι [b]αἱ διάνοιαι ἕπονται τοῖς σώμασι, καὶ οὐκ εἰσὶν αὐ-
ταὶ [c]καθ' ἑαυτὰς ἀπαθεῖς οὖσαι τῶν τοῦ σώματος κινήσεων.
Τοῦτο δὲ δῆλον πάνυ γίνεται ἔν τε ταῖς μέθαις καὶ ἐν ταῖς
ἀρρωστίαις· πολὺ γὰρ ἐξαλλάττουσαι φαίνονται αἱ διάνοιαι
2 ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων. Καὶ τοὐναντίον δὴ τοῖς
τῆς ψυχῆς παθήμασι τὸ σῶμα συμπάσχον φανερὸν γίνεται
περί τε τοὺς ἔρωτας καὶ τοὺς φόβους τε καὶ τὰς λύπας καὶ
τὰς ἡδονάς. Ἔτι δὲ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις μᾶλλον ἄν
τις συνίδοι [d]ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα σῶμά τε καὶ ψυχὴ
[e]συμφυῶς ὥστε τῶν πλείστων ἀλλήλοις αἴτια γίνεσθαι πα-
3 θημάτων. Οὐδὲν γὰρ πώποτε ζῷον γεγένηται τοιοῦτον ὃ
τὸ μὲν εἶδος ἔσχεν ἑτέρου ζῴου, τὴν δὲ διάνοιαν ἄλλου, ἀλλ'
ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, ὥστε ἀναγκαῖον
ἕπεσθαι τῷ τοιῷδε σώματι τοιάνδε [f]διάνοιαν. Ἔτι δὲ καὶ
τῶν ἄλλων ζῴων οἱ περὶ ἕκαστον ἐπιστήμονες ἐκ τῆς ἰδέας
4 δύνανται θεωρεῖν, ἱππικοί τε ἵππους καὶ κυνηγέται κύνας. Εἰ
δὲ ταῦτα ἀληθῆ εἴη (ἀεὶ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐστίν), εἴη ἂν φυσι-
ογνωμονεῖν. Οἱ μὲν οὖν προγεγενημένοι φυσιογνώμονες κατὰ
τρεῖς τρόπους ἐπεχείρησαν φυσιογνωμονεῖν, ἕκαστος καθ' ἕνα.
Οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῶν γενῶν τῶν ζῴων φυσιογνωμονοῦσι, τιθέ-
5 μενοι καθ' ἕκαστον γένος εἶδός τι ζῴου καὶ διάνοιαν. Οἱ δ'
[g]ἐπὶ τούτοις σῶμά τι, εἶτα τὸν ὅμοιον τῷ [h]σώματι σῶμα
[i]ἔχοντα καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίαν ὑπελάμβανον. Ἄλλοι δέ
τινες τοῦτο μὲν ἐποίουν, οὐκ ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν ζῴων ἐδοκί-

Codices Iª.Kª.Lª. [a] φυσιογνωμικά Iª.
[b] αἱ] καὶ Iª.Kª. [c] μεθ' Iª. [d] ὅτι] ὡς Iª, om. Kª. [e] συμφυῆ Iª.Kª.
[f] διάθεσιν Iª.Kª. [g] ἐπί τε τῶν τοιούτων σ. Iª.Kª. [h] σώματι] τὸ Iª.Kª.
[i] ἔχοντι Iª.Kª.

μαζον, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ τῶν ἀνθρώπων [k] γένους, διελόμενοι
κατὰ τὰ ἔθνη, ὅσα διέφερε τὰς ὄψεις καὶ τὰ ἤθη, οἷον Αἰ-
γύπτιοι καὶ Θρᾷκες καὶ Σκύθαι, ὁμοίως τὴν ἐκλογὴν τῶν ση-
μείων ἐποιοῦντο. Οἱ δέ τινες [l] ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν ἐπιφαινο- 6
μένων, οἷα διαθέσει ἕπεται [m] ἕκαστον ἦθος, τῷ ὀργιζομένῳ,
τῷ φοβουμένῳ, τῷ ἀφροδισιάζοντι, καὶ τῶν ἄλλων δὴ παθη-
μάτων ἑκάστῳ. Ἔστι δὲ κατὰ πάντας τούτους τοὺς τρό-
πους φυσιογνωμονεῖν, καὶ ἔτι κατ' ἄλλους, καὶ τὴν ἐκλογὴν
τῶν σημείων ἀνομοίως ποιεῖσθαι. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ ἤθη 7
μόνον [n] φυσιογνωμονοῦντες [o] ἁμαρτάνουσιν, πρῶτον μὲν ὅτι
ἔνιοι οὐχ οἱ αὐτοὶ ὄντες τὰ ἐπὶ τῶν προσώπων [p] ἤθη τὰ αὐτὰ
ἔχουσιν, οἷον ὅ τε ἀνδρεῖος καὶ [q] ὁ ἀναιδὴς τὰ αὐτὰ ἔχουσι,
τὰς διανοίας πολὺ κεχωρισμένοι, δεύτερον δὲ ὅτι κατὰ χρό-
νους τινὰς τὰ ἤθη οὐ τὰ αὐτὰ ἀλλ' ἑτέρων ἔχουσιν· δυσανίοις
τε γὰρ οὖσιν ἐνίοτε συνέβη τὴν ἡμέραν ἡδέως διαγαγεῖν καὶ
τὸ ἦθος λαβεῖν τὸ τοῦ εὐθύμου, καὶ τοὐναντίον εὔθυμον λυ-
πηθῆναι, ὥστε τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου μεταβαλεῖν.
Ἔτι πρὸς τούτοις περὶ ὀλίγων ἂν [r] τις τοῖς ἐπιφαινομένοις 8
τεκμαίροιτο. Οἱ δ' ἐκ τῶν θηρίων φυσιογνωμονοῦντες οὐκ
ὀρθῶς τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ποιοῦνται. Οὐ γὰρ δὴ ἑκά-
στου τῶν ζῴων τὴν ἰδέαν διεξελθόντα ἔστιν εἰπεῖν ὅτι, [s] ὃς
ἂν ὅμοιος τούτῳ τὸ σῶμα ᾖ, καὶ τὴν ψυχὴν ὅμοιος ἔσται.
Πρῶτον μὲν γὰρ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν οὕτως ὅμοιον θηρίῳ ἄν-
θρωπον οὐδεὶς ἂν εὕροι, ἀλλὰ προσεοικότα [t] μέν τι. Ἔτι 9
πρὸς τούτοις τὰ ζῷα ὀλίγα μὲν τὰ ἴδια ἔχει σημεῖα, πολλὰ
δὲ τὰ κοινά· ὥστε ἐπειδὰν [v] ὅμοιός τις ᾖ μὴ κατὰ τὸ ἴδιον
ἀλλὰ κατὰ τὸ κοινόν, τί μᾶλλον οὗτος λέοντι ἢ ἐλάφῳ
[w] ὁμοιότερος; Εἰκὸς [x] γὰρ τὰ μὲν ἴδια τῶν σημείων ἰδιόν
τι σημαίνειν, τὰ δὲ κοινὰ κοινόν. Τὰ μὲν οὖν κοινὰ τῶν ση-
μείων οὐδὲν ἂν διασαφηθείη τῷ [y] φυσιογνωμονοῦντι. Εἰ δὲ 10

[k] γένος Iᵃ. [l] ἐκ τῶν ἐπιφαινομένων ἠθῶν Iᵃ.Kᵃ. [m] ἑκάστω Lᵃ. [n] φυσιογνωμοῦντες Kᵃ. [o] ἁμαρτάνουσι] ἂν Kᵃ. et, addito ἁμαρτάνοιεν post μὲν, Iᵃ. [p] ἤθη οὐχὶ τὰ Lᵃ. [q] ὁ om. Iᵃ.Kᵃ. [r] τις om. Iᵃ.Kᵃ.Lᵃ. [s] ὃς ἀνόμοιος Iᵃ. [t] μέν τι om. Iᵃ. [v] ὅμοιός τις ᾖ] ὅμοια τῶν Lᵃ. [w] ὁμοιότερον Iᵃ. [x] μὲν γὰρ τὰ Lᵃ. [y] φυσιογνωμοῦντι Kᵃ.

τις τὰ ἴδια ἑκάστου τῶν θηρίων ἐκλέξειεν, οὐκ ἂν ἔχοι ἀποδοῦναι οὗ ἐστὶ [z] ταῦτα σημεῖα. Εἰκὸς γὰρ τοῦ ἰδίου, ἴδιον δὲ οὐδενὸς οὐδὲν τῶν ζῴων τῶν φυσιογνωμονουμένων ἕν [a] γε τῇ διανοίᾳ ἔχοι ἄν τις λαβεῖν· οὔτε γὰρ ἀνδρεῖον μόνον ὁ λέων ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλά, οὔτε δειλὸν ὁ λαγωός,
11 ἀλλὰ καὶ ἄλλα μυρία. Εἰ οὖν μήτε τὰ κοινὰ σημεῖα ἐκλέξαντι σαφές [b] τι γίνεται μήτε [c] τὰ ἴδια, οὐκ ἂν εἴη καθ' ἕκαστον τῶν ζῴων σκέπτεσθαι, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων τὴν ἐκλογὴν ποιητέον τῶν τὸ αὐτὸ πάθος πασχόντων, οἷον, ἂν μὲν ἀνδρείου ἐπισκοπῇ τις τὰ σημεῖα, τὰ ἀνδρεῖα τῶν ζῴων εἰς ἓν λαβόντα δεῖ ἐξετάσαι, ποῖα παθήματα τούτοις μὲν ἅπασιν
12 ὑπάρχει, τῶν δὲ ἄλλων ζῴων οὐδενὶ συμβέβηκεν. Εἰ γὰρ οὕτω τις ἐκλέξειεν, ὅτι ταῦτά ἐστι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζῴοις, μὴ [d] μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν πάθημα τῶν [e] ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλο [f] τι· οὕτω δ' ἂν [g] ἀπορήσειε πότερον ἀνδρείας ἢ θατέρου τὰ σημεῖά ἐστιν. [h] Ἀλλὰ δεῖ ἐκ πλείστων τε ἐκλέγεσθαι ζῴων, καὶ μηδὲν πάθος κοινὸν ἐχόντων ἐν τῇ διανοίᾳ ἄλλο τι, οὗ ἂν τὰ ση-
13 μεῖα σκοπῇ. Ὅσα [i] μὲν οὖν τῶν σημείων μόνιμά ἐστι, μόνιμον ἄν τι καὶ σημαίνοι· ὅσα δὲ [k] ἐπιγινόμενά τε καὶ ἀπολείποντα, πῶς ἂν τὸ σημεῖον ἀληθὲς εἴη τοῦ ἐν τῇ διανοίᾳ μὴ μένοντος; Εἰ μὲν γὰρ μόνιμον ἐπιγινόμενόν τε καὶ ἀπολεῖπον σημεῖόν τις ὑπολάβοι, ἐνδέχοιτο μὲν ἂν αὐτὸ ἀληθὲς εἶναι, οὐ μὴν ἐπιεικὲς ἂν εἴη, [l] μὴ ἀεὶ τῷ πράγματι παρεπό-
14 μενον. Ὅσα δὲ παθήματα ἐγγινόμενα τῇ ψυχῇ μηδέν τι ἐνδιαλλάττει τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῷ σώματι, οἷς χρῆται ὁ φυσιογνώμων, οὐκ ἂν εἴη τὰ τοιαῦτα γνωρίσματα τῇ τέχνῃ, οἷον τὰ περὶ τὰς δόξας καὶ τὰς ἐπιστήμας [m] ἰατρὸν ἢ κιθαριστὴν οὐκ ἐνδέχεται γνωρίζειν· ὁ γὰρ μαθὼν ὅ τι μάθημα, οὐδὲν ἐξήλλαξε τῶν σημείων οἷς χρῆται ὁ φυσιογνώμων.

[z] *ταῦτα τὰ σημεῖα* Iª. [a] *τε* Kª.Lª. [b] *τι* om. Iª.Kª. [c] *τὰ*] *κατὰ τὰ* Kª.Lª. [d] *μόνον δ' ἀνδρείας* Lª. [e] *ἐν* om. Iª.Kª. [f] *τι*] *τι οὕτως ἔστιν* Lª. [g] *εὐπορήσεις* Lª. [h] *ἀλλὰ δὲ ἐκ* Lª. [i] *μὲν οὖν*] *τε μὲν* Lª. [k] *ἐπιγινόμενα καὶ ἀπογινόμενά τε καὶ ἀπ.* Iª.Kª. [l] *μὴ*] *μὲν* Iª.Kª. [m] *ἰατρὸς ἢ καθαριστὴς* Iª.Kª.Lª.

Δεῖ [n] δὴ οὖν ὁρίσαι περὶ ποῖα ἄττα ἐστὶν ἡ φυσιογνω- 2
μονία, ἐπειδὴ οὐ περὶ πάντα, καὶ ἐκ τίνων ἕκαστα σημεῖα
λαμβάνεται, ἔπειτ' ἐφεξῆς καθ' ἓν ἕκαστον περὶ τῶν ἐπι-
φανεστέρων δηλῶσαι. Ἡ μὲν οὖν φυσιογνωμονία ἐστί, κα-
θάπερ καὶ τοὔνομα αὐτῆς λέγει, περὶ τὰ φυσικὰ παθήματα
τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, καὶ τῶν ἐπικτήτων ὅσα παραγινόμενα
μεθίστησι τῶν σημείων τῶν φυσιογνωμονουμένων. Ὁποῖα
δὲ ταῦτά ἐστιν, ὕστερον [o] δηλωθήσεται. Ἐξ ὧν δὲ γενῶν 2
τὰ σημεῖα λαμβάνεται, νῦν ἐρῶ, καὶ ἔστιν ἅπαντα· ἔκ τε
γὰρ τῶν κινήσεων φυσιογνωμονοῦσι, καὶ ἐκ τῶν [p] σχημάτων,
καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων, καὶ ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν ἐπὶ τοῦ προσώ-
που ἐμφαινομένων, καὶ ἐκ τῶν [q] τριχωμάτων, [r] καὶ ἐκ τῆς
λειότητος, καὶ ἐκ τῆς φωνῆς, καὶ [s] ἐκ τῆς σαρκός, καὶ ἐκ τῶν
μερῶν, καὶ [t] ἐκ τοῦ τύπου ὅλου τοῦ σώματος. Καθόλου μὲν 3
[v] οὖν τοιαῦτά ἐστιν ἃ λέγουσιν οἱ φυσιογνώμονες περὶ ὅλων
τῶν γενῶν ἐν οἷς ἐστὶ τὰ σημεῖα. Εἰ μὲν οὖν ἀσαφὴς ἢ μὴ
[w] εὔσημος ἦν ἡ τοιαύτη διέξοδος, ἀπέχρησεν ἂν τὰ εἰρημένα.
Νυνὶ δ' ἴσως βέλτιόν ἐστι καθ' ἕκαστον [x] περὶ πάντων, ὅσα 4
ἐπιφανῆ [y] παρὰ τῶν φυσιογνωμονουμένων, ἀκριβέστερον φρά-
σαι, τά τε σημεῖα λέγοντα, οἷά τ' ἐστὶν ἕκαστα [z] καὶ ἐπὶ τί
ἀναφέρεται, ὅσα [a] μὴ ἐν τοῖς προειρημένοις δεδήλωται. Αἱ
μὲν οὖν χροιαὶ σημαίνουσιν αἱ μὲν ὀξεῖαι θερμὸν καὶ ὕφαι-
μον, αἱ δὲ λευκέρυθροι εὐφυΐαν, ὅταν ἐπὶ λείου χρωτὸς συμβῇ
τοῦτο τὸ χρῶμα. Τὰ δὲ τριχώματα τὰ μὲν μαλακὰ δειλόν, 5
τὰ δὲ σκληρὰ ἀνδρεῖον. Τοῦτο δὲ τὸ σημεῖον εἴληπται ἐξ
ἁπάντων τῶν ζῴων. Δειλότατον μὲν γάρ ἐστιν ἔλαφος λα-
γωὸς πρόβατα, καὶ τὴν [b] τρίχα μαλακωτάτην ἔχει· ἀνδρειό-
τατον δὲ λέων, ὗς ἄγριος, καὶ τρίχα σκληροτάτην φέρει.
Ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς ὄρνισι τὸ αὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν· καθόλου 6
τε γὰρ ὅσοι μὲν σκληρὸν τὸ πτερὸν ἔχουσιν, ἀνδρεῖοι, ὅσοι

[n] δὲ Ia. [o] στηλωθήσεται La. [p] σχημάτων—ἐκ τῶν ante τριχ. om. Ia. [q] χρωμάτων Ia.Ka. et corr. La. [r] καὶ primum ante ἐκ τῆς om. Ia. [s] ἐκ ante τῆς σαρκος om. Ia.Ka.La. [t] ἐκ ante τοῦ om. Ia.Ka. [v] οὖν] οὖν αὖ La. [w] ἄσημος La. [x] περὶ τῶν πάντων Ia.Ka. [y] περὶ La. [z] καὶ ἐπὶ τί om. Ia.Ka.La. [a] μὴ] μὲν Ia.Ka. [b] τρίχαν Ia.

δὲ μαλακόν, δειλοί, καὶ κατὰ μέρη ἔστι [c] ταὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν
7 ἔν τε τοῖς ὄρτυξι καὶ ἐν τοῖς ἀλεκτρυόσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν γενῶν τῶν ἀνθρώπων ταὐτὸ τοῦτο συμπίπτει· οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ [d] ταῖς ἄρκτοις οἰκοῦντες ἀνδρεῖοί τε εἰσι καὶ σκληρότριχες, οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν δειλοί τε καὶ μαλακὸν τρίχωμα φέρουσιν. Ἡ δὲ δασύτης ἡ περὶ [e] τὴν κοιλίαν λα-
8 λιὰν σημαίνει. Τοῦτο δὲ ἀναφέρεται εἰς τὸ γένος τῶν ὀρνίθων· ἴδιον γὰρ ὄρνιθος τῶν περὶ τὸ σῶμα ἡ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν, τῶν δὲ [f] περὶ διάνοιαν ἡ λαλιά. Ἡ δὲ σὰρξ ἡ μὲν σκληρὰ καὶ εὐεκτικὴ φύσει ἀναίσθητον σημαίνει, ἡ δὲ λεία καὶ εὐφυέα καὶ ἀβέβαιον, ἐὰν μὴ ἐπ' ἰσχυροῦ σώματος
9 καὶ τὰ ἀκρωτήρια ἐγκρατῆ ἔχοντος τοῦτο συμβῇ. Αἱ δὲ κινήσεις αἱ μὲν νωθραὶ μαλακὴν διάνοιαν, αἱ δὲ ὀξεῖαι ἔνθερμον. Ἐπὶ δὲ τῆς φωνῆς ἡ μὲν [g] βαρεῖα καὶ ἐπιτεινομένη ἀνδρεῖον, ἡ δὲ ὀξεῖα καὶ ἀνειμένη δειλόν. Τὰ δὲ σχήματα καὶ [h] τὰ παθήματα τὰ ἐπιφαινόμενα ἐπὶ τῶν προσώπων κατὰ
10 τὰς ὁμοιότητας λαμβάνεται τῷ πάθει. Ὅταν γὰρ πάσχῃ τι, γίνεται οἷον εἰ [i] τοιοῦτον [k] ἔχει ὅταν τις ὀργίζηται, ὀργίλον τὸ σημεῖον τοῦ αὐτοῦ γένους. Τὸ [l] δὲ ἄρρεν τοῦ θήλεος μεῖζον καὶ ἰσχυρότερον, καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἰσχυρότερα καὶ λιπαρώτερα [m] καὶ εὐεκτικώτερα καὶ βελτίω
11 κατὰ πάσας τὰς ἀρετάς. Ἰσχυρότερα δὲ τῶν ἐπὶ τοῖς μέρεσι σημείων ἐστὶ τὰ ἐν τοῖς ἤθεσι τοῖς ἐν τοῖς ἐπιφαινομένοις λαμβανόμενα καὶ [n] τὰ κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὰ σχήματα. Ὅλως δὲ [o] τὸ ἑνὶ μὲν πιστεύειν τῶν σημείων εὔηθες· ὅταν δὲ πλείω συμφωνοῦντα καθ' ἑνὸς λάβῃ, μᾶλλον ἤδη κατὰ τὸ εἰκὸς ἄν τις ὑπολαμβάνοι ἀληθῆ εἶναι τὰ σημεῖα.
12 Ἔστι δὲ ἄλλος τρόπος καθ' ὃν ἄν τις φυσιογνωμονοίη· οὐδεὶς μέντοι ἐπικεχείρηκεν. Οἷον εἰ ἀνάγκη ἐστὶ τὸν ὀργίλον καὶ τὸν δυσάνιον καὶ μικρὸν τὸ ἦθος φθονερὸν εἶναι, εἰ καὶ

[c] αὐτὸ L^a. [d] τοῖς L^a. [e] τὴν om. I^a. [f] περὶ τὴν διάνοιαν L^a. [g] βραβεῖα K^a. [h] τῶν παθῶν L^a. [i] τοιοῦτο L^a. [k] ἔχοι K^a. [l] δὲ om. L^a. [m] καὶ τὰ εὐεκτικώτερα I^a.K^a.L^a. [n] τὰ om. I^a.K^a. [o] τὸ] τῷ L^a.

μή ἐστι φθονεροῦ [p] σημεῖα, ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν προτέρων ἐνδέ-
χοιτο ἂν τῷ φυσιογνώμονι καὶ τὸν φθονερὸν εὑρίσκειν, μά-
λιστα μὲν [q] ἂν ὁ τοιοῦτος ἴδιος τρόπος εἴη τοῦ πεφιλοσοφη-
κότος. Τὸ γὰρ δύνασθαι τινῶν ὄντων ἀναγκαῖον εἶναι, ἴδιον 13
[r] ὑπολαμβάνοιμεν φιλοσοφίας· ὅπερ ἐστὶν [s] ὅτε ἐναντιοῦται
[t] τούτῳ κατὰ τὰ πάθη φυσιογνωμονεῖν καὶ τὰ κακά.

[v] Περὶ φωνῆς κατὰ μὲν τὸ πάθος ἐπισκοπῶν ὀξεῖαν οἰη- 14
θείη ἄν τις [w] δυεῖν ἕνεκεν τιθέναι τοῦ θυμοειδοῦς. Ὁ γὰρ
ἀγανακτῶν καὶ ὀργιζόμενος ἐπιτείνειν εἴωθε τὸν φθόγγον
καὶ ὀξὺ φθέγγεσθαι, ὁ δὲ ῥαθύμως διακείμενος τόν τε τόνον
ἀνίησι καὶ βαρὺ φθέγγεται. Τῶν δ' αὖ ζῴων τὰ μὲν ἀν- 15
δρεῖα βαρύφωνά ἐστι, τὰ δὲ δειλὰ ὀξύφωνα, λέων μὲν καὶ
ταῦρος, καὶ κύων ὑλακτικός, καὶ τῶν ἀλεκτρυόνων οἱ [x] εὔψυ-
χοι βαρύφωνοι φθέγγονται· ἔλαφος δὲ καὶ [y] λαγὼς ὀξύ-
φωνά ἐστιν. Ἀλλ' ἴσως καὶ ἐν τούτοις κρεῖσσόν ἐστι [z] μὴ 16
ἐν τῷ βαρεῖαν ἢ ὀξεῖαν εἶναι τὴν φωνὴν αὐτῶν ἀνδρεῖον ἢ
δειλὸν τιθέναι, ἀλλ' ἐν τῷ τὴν μὲν ἐρρωμένην [a] ἀνδρείου τὴν
δὲ ἀνειμένην καὶ ἀσθενῆ δειλοῦ ὑποληπτέον εἶναι. [b] Ἔστι 17
δὲ κράτιστον, ὅταν τὰ σημεῖα μὴ ὁμολογούμενα ἀλλ' ὑπεναν-
τιούμενα, [c] μηδὲν τιθέναι, εἰ [d] μή ἐστι [e] τῶν διῃρημένων ποῖα
ποίων πιστότερα, καὶ μάλιστα μὲν εἰς εἴδη ἀλλὰ μὴ εἰς ὅλα
τὰ γένη ἀναφέρειν. Ὁμοιότερα γάρ ἐστι τῷ ζητουμένῳ· οὐ
γὰρ ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων φυσιογνωμονοῦμεν, ἀλλά
τινα τῶν ἐν τῷ γένει.

[f] Ἀνδρείου σημεῖα τρίχωμα σκληρόν, τὸ σχῆμα τοῦ 3
σώματος ὀρθόν, ὀστᾶ καὶ πλευραὶ καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ
σώματος ἰσχυρὰ καὶ μεγάλα, καὶ κοιλία πλατεῖα καὶ προσε-
σταλμένη· ὠμοπλάται πλατεῖαι καὶ διεστηκυῖαι, οὔτε λίαν

[p] σημεῖα—φθονερὸν om. L^a. [q] ἂν] ὅταν $I^a.K^a$. [r] ὑπολαμβάνη μὲν K^a. [s] ὅτε om. L^a. [t] τοῦτο L^a. [v] περὶ φωνῆς in margine K^a, om. $I^a.L^a$. [w] δεῖν L^a, omisso ἕνεκεν. [x] ἔμψυχοι βαρύφωνα L^a. [y] λαγωὸς $I^a.K^a$. [z] μὴ] μὲν $I^a.K^a$. [a] ἀνδρείαν L^a. [b] ἔτι L^a. [c] οὐδὲν L^a. [d] μή] μέν $I^a.K^a$. [e] τωνδὶ εἰρημένα L^a. [f] ἀνδρείου σημεῖα in margine K^a, om. $I^a.L^a$. et perinde δειλοῦ σημεῖα sect. 2. εὐφυοῦς σημεῖα sect. 3. similesque indices.

*συνδεδεμέναι οὔτε παντάπασιν ἀπολελυμέναι· τράχηλος ἐρ-
ρωμένος, οὐ σφόδρα σαρκώδης· τὸ στῆθος σαρκῶδές τε καὶ
πλατύ, ἰσχίον προσεσταλμένον, γαστροκνημίαι κάτω προσ-
εσπασμέναι· ὄμμα χαροπόν, οὔτε λίαν [g] ἀνεπτυγμένον οὔτε
παντάπασι συμμύον· αὐχμηρότερον τὸ χρῶμα τὸ ἐπὶ τοῦ
σώματος· ὀξὺ μέτωπον, εὐθύ, οὐ μέγα, [h] ἰσχνόν, οὔτε λεῖον
2 οὔτε παντάπασι ῥυτιδῶδες.* Δειλοῦ *σημεῖα [i] τριχωμάτιον
μαλακόν, [k] τὸ σῶμα συγκεκαθικός, οὐκ ἐπισπερχής· αἱ [l] δὲ
γαστροκνημίαι ἄνω ἀνεσπασμέναι· περὶ τὸ πρόσωπον ὕπω-
χρος· ὄμματα ἀσθενῆ καὶ [m] σκαρδαμύττοντα, καὶ τὰ ἀκρω-
τήρια τοῦ σώματος ἀσθενῆ, καὶ μικρὰ σκέλη, καὶ χεῖρες
λεπταὶ καὶ μακραί· ὀσφὺς δὲ μικρὰ καὶ ἀσθενής· τὸ σχῆμα
σύντονον ἐν ταῖς κινήσεσιν· [n] οὐκ ἰταμὸς ἀλλ' ὕπτιος καὶ
τεθαμβηκώς· τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου εὐμετάβολον,
3 [o] κατηφής.* Εὐφυοῦς *σημεῖα σὰρξ ὑγροτέρα καὶ ἁπαλω-
τέρα, οὐκ εὐεκτικὴ οὐδὲ πιμελώδης σφόδρα· τὰ περὶ [p] τὰς
ὠμοπλάτας καὶ τράχηλον ἰσχνότερα, καὶ τὰ περὶ τὸ πρόσ-
ωπον, [q] καὶ σύνδετα τὰ περὶ [p] τὰς ὠμοπλάτας, καὶ τὰ κάτω
ἀφειμένα· [r] εὔλυτα τὰ περὶ τὰς πλευράς· καὶ τὸν νῶτον
ἀσαρκότερος· τὸ σῶμα λευκέρυθρον καὶ καθαρόν· τὸ δερ-
μάτιον λεπτόν, [s] τριχωμάτιον [t] μὴ λίαν σκληρὸν μηδὲ λίαν
4 μέλαν, ὄμμα χαροπόν, ὑγρόν.* Ἀναισθήτου *σημεῖα τὰ
περὶ τὸν αὐχένα καὶ τὰ σκέλη σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα
καὶ συνδεδεμένα, κοτύλη στρογγύλη, ὠμοπλάται ἄνω ἀνε-
σπασμέναι, μέτωπον μέγα [v] περιφερὲς σαρκῶδες, ὄμμα χλω-
ρὸν κωφόν, κνῆμαι περὶ σφυρὸν παχεῖαι σαρκώδεις στρογ-
γύλαι, σιαγόνες μεγάλαι σαρκώδεις, ὀσφὺς σαρκώδης, σκέλη
μακρά, τράχηλος παχύς, πρόσωπον σαρκῶδες, ὑπόμακρον
ἱκανῶς.* Τὰς *δὲ [w] κινήσεις καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ
τοῦ προσώπου ἐπιφαινόμενον κατὰ τὰς ὁμοιότητας ἀναλαμ-*

[g] *ἐπτυγμένον* K^a. [h] *ἰσχυὸν* L^a. [i] *τρίχωμα* L^a. [k] *τῷ σώματι* $I^a.K^a$. [l] *δὴ* K^a. [m] *σκαρδαμύττει* $I^a.K^a$. [n] *οὐχ ἰταμὸς* $K^a.L^a$. [o] *κατηφές* L^a. [p] *τὰς*] *τοὺς* utrobique I^a. [q] *καὶ* om. L^a. [r] *ἄλυτα* L^a. [s] *τρίχωμα τὸ* L^a. [t] *μὴ*] *μὲν* $I^a.K^a$. [v] *περιβερὲς* I^a. [w] *κνήσεις* I^a.

βάνει. ‘Ἀναιδοῦς σημεῖα ὀμμάτιον ἀνεπτυγμένον καὶ λαμ- 5
πρόν, βλέφαρα ὕφαιμα καὶ παχέα· μικρὸν [x] ἔγκυρτος· ὠμο-
πλάται ἄνω ἐπηρμέναι· τῷ σχήματι μὴ ὀρθὸς ἀλλὰ μικρῷ
[y] προπετέστερος, ἐν ταῖς κινήσεσιν ὀξύς, [z] ἐπίπυρρος τὸ σῶ-
μα· τὸ χρῶμα ὕφαιμον· [a] στρογγυλοπρόσωπος· τὸ στῆθος
ἀνεσπασμένον. Κοσμίου σημεῖα. ‘Ἐν ταῖς κινήσεσι βρα- 6
δύς, καὶ [b] διάλεκτος βραδεῖα καὶ φωνὴ πνευματώδης καὶ
[c] ἀσμενής, ὀμμάτιον ἀλαμπὲς μέλαν καὶ μήτε λίαν ἀνεπτυ-
γμένον μήτε παντάπασι [d] συμμεμυκός, σκαρδαμυκτικὸν βρα-
δέως· τὰ μὲν γὰρ ταχέως σκαρδαμύττοντα τῶν ὀμμάτων τὰ
μὲν δειλὸν τὰ δὲ θερμὸν σημαίνει. Εὐθύμου σημεῖα μέτω- 7
πον εὐμέγεθες καὶ σαρκῶδες καὶ λεῖον, τὰ περὶ τὰ ὄμματα
[e] ταπεινότερα. Καὶ ὑπνωδέστερον τὸ πρόσωπον φαίνεται,
μήτε δεδορκὸς μήτε σύννουν. [f] ‘Ἔν τε ταῖς κινήσεσι βραδὺς
ἔστω καὶ ἀνειμένος· τῷ σχήματι καὶ τῷ ἤθει τῷ ἐπὶ τοῦ
προσώπου μὴ ἐπισπερχὴς ἀλλὰ ἀγαθὸς φαινέσθω. ‘Ἀθύ- 8
μου σημεῖα. Τὰ ῥυτιδώδη τῶν προσώπων καὶ ἰσχνὰ ὄμ-
ματα κατακεκλασμένα, ἅμα δὲ καὶ [g] τὰ κεκλασμένα τῶν
ὀμμάτων, δύο σημαίνει, τὸ μὲν μαλακὸν καὶ θῆλυ, τὸ δὲ
κατηφὲς [h] καὶ ἄθυμον. ‘Ἐν τῷ σχήματι ταπεινὸς καὶ ταῖς
κινήσεσιν ἀπηγορευκώς. Κιναίδου σημεῖα ὄμμα κατακε- 9
κλασμένον, γονύκροτος· ἐγκλίσεις τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ δεξιά·
αἱ φοραὶ τῶν χειρῶν ὕπτιαι καὶ ἔκλυτοι, καὶ βαδίσεις διτ-
ταί, ἡ μὲν περινεύοντος, ἡ δὲ [i] κρατοῦντος τὴν ὀσφύν· καὶ
τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις, [k] οἷος ἂν εἴη Διονύσιος ὁ σοφι-
στής. Πικροῦ σημεῖα τὸ πρόσωπον σεσηρός· μελανόχρως, 10
ἰσχνός· τὰ περὶ τὸ πρόσωπον διεξυσμένα, τὸ πρόσωπον [l] ῥυ-
τιδῶδες ἄσαρκον· εὐθύθριξ καὶ μελάνθριξ. Θυμώδους ση- 11
μεῖα. ‘Ὀρθὸς τὸ σῶμα, τῷ σχήματι εὔπλευρος, εὔθυμος,

[x] ἔγκυρτον La. [y] προπετέστερον La. [z] ἐπίπυρος Ia.Ka.La. [a] στρογγυλοπρόσωπον Ia.Ka. [b] διαλεκτικὸς Ia.Ka.La. [c] ἀσμενὲς Ka.La, ἀσθενὲς Ia. [d] συμβεβηκὸς Ia. [e] ταπεινότερον La, ταπεινότης Ia. [f] ἔν] ὃν La. [g] τὰ] κατὰ La. [h] καὶ post κατηφὲς om. Ia.Ka. [i] ἐκρατοῦντος La. [k] οἷον ἂν εἴη διονύσιον La. [l] ῥυτιδώδης Ia.Ka.

[m] ἐπίπυρρος· ὠμοπλάται διεστηκυῖαι καὶ μεγάλαι καὶ πλα-
τεῖαι· ἀκρωτήρια μεγάλα καὶ ἐγκρατῆ· λεῖος καὶ περὶ τὰ
στήθη καὶ περὶ βουβῶνας, εὐπώγων· [n] εὐαυξὴς ὁ περίδρομος
12 τῶν τριχῶν, κάτω κατεληλυθώς. Πραέος σημεῖα. ˈἸσχυ-
ρὸς τὸ εἶδος, εὔσαρκος· ὑγρὰ σὰρξ καὶ πολλή· [o] εὐμεγέθης
καὶ σύμμετρος· ὕπτιος τῷ σχήματι· ὁ περίδρομος τῶν τρι-
χῶν ἀνεσπασμένος. Εἴρωνος σημεῖα πίονα τὰ περὶ τὸ
πρόσωπον, καὶ τὰ περὶ τὰ ὄμματα ῥυτιδώδη· ὑπνῶδες τὸ
13 πρόσωπον τῷ ἤθει φαίνεται. Μικροψύχου σημεῖα. Μι-
κρομελής, μικρογλάφυρος, [p] ἰσχνός, μικρόμματος καὶ μικρο-
πρόσωπος, οἷος ἂν εἴη Κορίνθιος ἢ Λευκάδιος. Φιλόκυβοι
[q] γαλεαγκῶνες καὶ ὀρχησταί. [r] Φιλολοίδοροι οἷς τὸ
ἄνω χεῖλος μετέωρον· καὶ τὰ εἴδη προπετεῖς, [s] ἐπίπυρροι.
14 [t] ˈἘλεήμονες ὅσοι γλαφυροὶ καὶ λευκόχροοι καὶ λιπα-
ρόμματοι καὶ τὰ ῥινία ἄνωθεν διεξυσμένοι, καὶ ἀεὶ δακρύου-
σιν. Οἱ αὐτοὶ οὗτοι καὶ [v] φιλογύναιοι καὶ θηλυγόνοι καὶ
περὶ τὰ ἤθη ἐρωτικοὶ καὶ ἀειμνήμονες καὶ εὐφυεῖς καὶ ἔνθερ-
μοι. Τούτων δὲ σημεῖα εἴρηται. ˈἘλεήμων ὁ σοφὸς καὶ δει-
15 λὸς καὶ [w] κόσμιος, [x] ἀνελέητος ἀμαθὴς καὶ ἀναιδής. ˈἈγα-
θοὶ φαγεῖν οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς στῆθος μεῖζόν
ἐστιν ἢ τὸ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν αὐχένα. Λάγνου σημεῖα.
Λευκόχρως [y] καὶ δασὺς εὐθείαις θριξὶ καὶ παχείαις καὶ μελαί-
ναις· καὶ οἱ κρόταφοι δασεῖς εὐθείαις θριξί· λιπαρὸν τὸ ὀμ-
16 μάτιον καὶ μάργον. Φίλυπνοι οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες
καὶ γυπώδεις καὶ θερμοί, εὐεκτικὴν σάρκα ἔχοντες, καὶ γλα-
φυροὶ τὰ εἴδη, καὶ δασεῖς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν. Μνήμονες
οἱ τὰ ἄνω ἐλάττονα ἔχοντες καὶ γλαφυρὰ καὶ σαρκωδέ-
στερα.

4 Δοκεῖ δέ μοι ἡ [z] ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα συμπαθεῖν ἀλλήλοις·
καὶ ἡ τῆς [a] ψυχῆς ἕξις ἀλλοιουμένη συναλλοιοῖ τὴν τοῦ

[m] ἐπίπυρος Ia.Ka.La. [n] εὐαξὴς La. [o] ἀμεγέθης La. [p] ἰσχνὸς καὶ μικρ. Ia. [q] γαλιαγκῶνες La. [r] φιλόδωροι Ia. [s] ἐπίπυροι Ia.Ka. [t] ἐλεήμονες ὅσοι γλαφυροὶ om. La. [v] φιλογέναιοι La. [w] κόσμος Ka. [x] ἀνελέσητος Ia.Ka. [y] καὶ] δὲ καὶ La. [z] ψυχή τε καὶ La. [a] ψυχῆς om. Ia.

σώματος μορφήν, πάλιν τε ἡ τοῦ σώματος μορφὴ ἀλλοι-
ουμένη συναλλοιοῖ τὴν τῆς ψυχῆς ἕξιν. Ἐπειδὴ γάρ ἐστι
[b] ψυχῆς τὸ ἀνιᾶσθαί τε καὶ εὐφραίνεσθαι, καταφανὲς ὅτι
οἱ ἀνιώμενοι σκυθρωπότεροί εἰσι καὶ [c] οἱ εὐφραινόμενοι ἱλα-
ροί. Εἰ μὲν οὖν [d] ἦν τῆς ψυχῆς λελυμένης [e] ἔτι τὴν ἐπὶ τοῦ 2
σώματος μορφὴν [f] μένειν, ἦν μὲν ἂν καὶ οὕτως ἡ ψυχή τε
καὶ τὸ σῶμα [g] συμπαθῆ, οὐ μέντοι συνδιατελοῦντα ἀλλήλοις.
Νῦν δὲ καταφανὲς ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρῳ ἕπεται. Μάλιστα
μέντοι ἐκ τοῦδε δῆλον γένοιτο. Μανία γὰρ δοκεῖ εἶναι περὶ 3
ψυχήν, καὶ οἱ ἰατροὶ φαρμάκοις καθαίροντες τὸ σῶμα καὶ
διαίταις τισὶ πρὸς [h] αὐτοῖς χρησάμενοι ἀπαλλάττουσι τὴν
ψυχὴν τῆς μανίας. Ταῖς [i] δὴ τοῦ σώματος θεραπείαις καὶ
ἅμα ἥ τε τοῦ σώματος μορφὴ λέλυται καὶ ἡ ψυχὴ μα-
νίας ἀπήλλακται. Ἐπειδὴ οὖν ἅμα [k] ἀμφότερα λύονται, 4
δῆλον ὅτι συνδιατελοῦσιν ἀλλήλοις. Συμφανὲς δὲ καὶ ὅτι
ταῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς ὅμοιαι αἱ μορφαὶ τοῖς σώμασιν
ἐπιγίνονται, ὥστ' ἐστὶν ἅπαντα [l] ἐν τοῖς ζῴοις τοῦ αὐτοῦ τι-
νὸς δηλωτικά. Πολλὰ δὲ καὶ ὧν [m] διαπράττεται [n] τὰ ζῷα,
τὰ μὲν ἴδια ἑκάστου γένους πάθη τῶν ζῴων ἐστί, [o] τὰ δὲ κοι-
νά. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῖς ἰδίοις ἔργοις τῆς ψυχῆς ἴδια τὰ πάθη 5
κατὰ τὸ σῶμα, ἐπὶ δὲ τοῖς κοινοῖς τὰ κοινά. Κοινὰ μὲν οὖν
ἐστὶν ὕβρις τε καὶ ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια [p] ἔκστασις. Τῶν
μὲν οὖν [q] λοφούρων κοινόν ἐστιν ὕβρις, τῶν δὲ ὄνων τε καὶ
συῶν ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἕξις. Ἴδιον δ' ἐστὶν ἐπὶ μὲν τῶν 6
κυνῶν τὸ λοίδορον, ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων τὸ ἄλυπον. Ὡς μὲν
οὖν τὸ κοινόν τε καὶ τὸ ἴδιον χρὴ διελέσθαι, εἴρηται. Δεῖ
μέντοι πρὸς ἅπαντα πολλῆς συνηθείας, εἰ [r] μέλλει τις αὐτὸς
ἔσεσθαι ἱκανὸς περὶ τούτων ἕκαστα λέγειν. Ἐπειδὴ γὰρ τὰ 7
ὁρώμενα ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται ἀναφέρεσθαι ἐπὶ τὰς

[b] ψυχὴ La. [c] οἱ post καὶ om. Ia.Ka.La. [d] ἦν] ἔτι Ia.Ka. [e] ἔτι om. Ia.Ka. [f] μένειν] οὖσαν Ia.Ka. [g] συμπαθῆ—ὅτι ἑ. om. La. [h] αὐτὸ Ia.Ka. [i] δὲ Ia, om. La. [k] ἀμφοτέρως Ia. [l] ἐν] ὅμοια ἐν La. [m] διαπέπρακται Ia.Ka. [n] τὰ ante ζῷα om. La. [o] τὰ om. Ia.Ka. [p] ἔκτασις La. [q] λοφούρων] λοφούρων λοθούρων Ia.Ka, λοφούρων νοθούρων La. [r] μέλλοι τις αὐτῆς La.

ὁμοιότητας τάς τε ἀπὸ τῶν ζῴων καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πράξεων γινομένας, καὶ ἰδέαι τινὲς ἄλλαι ἀπὸ [s] θερμοτήτων καὶ [t] ἀπὸ ψυχροτήτων γίνονται, ἔστι τε [v] τούτων ἔνια τῶν ἐπιφαινομένων ἐπί τε τοῖς σώμασι μικραῖς διαφοραῖς κεχρημένα καὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι προσαγορευόμενα, οἷον αἵ τε ἀπὸ φόβων ὠχρότητες καὶ ἀπὸ πόνων (αὗται γὰρ ὀνόματί τε τῷ αὐτῷ κέχρηνται, καὶ διαφορὰν μικρὰν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας), μικρᾶς δὲ οὔσης τῆς διαφορᾶς οὐ ῥᾴδιον γινώσκειν ἀλλὰ ἢ ἐκ τῆς συνηθείας τῆς μορφῆς τὴν ἐπιπρέπειαν εἰληφότα, ἔστι μὲν οὖν καὶ [w] τάχιστος καὶ ἄριστος ὁ ἀπὸ τῆς ἐπιπρεπείας, καὶ
8 *ἔστι γε οὕτως τούτῳ χρώμενον πολλὰ διαγινώσκειν. Καὶ οὐ μόνον καθόλου χρήσιμόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν σημείων ἐκλογήν· ἕκαστον γὰρ τῶν ἐκλεγομένων καὶ πρέ-*
9 *πειν δεῖ τοιοῦτον οἷον τὸ ἐκλεγόμενον θέλει. Ἔτι τε [x] κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων, καὶ τῷ συλλογισμῷ, ᾧ δεῖ χρῆσθαι ὅπου ἂν [y] τι τύχῃ, προστιθέντας τοῖς προσοῦσι τὰ προσήκοντα, οἷον εἰ ἀναιδής τε εἴη καὶ μικρολόγος, καὶ κλέπτης [z] ἂν εἴη καὶ ἀνελεύθερος, καὶ κλέπτης μὲν ἑπομένως τῇ ἀναιδείᾳ, τῇ δὲ μικρολογίᾳ ἀνελεύθερος. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων ἑκάστου δεῖ τοῦτον τὸν τρόπον προσαρμόζοντα τὴν μέθοδον ποιεῖσθαι.*

5 *Νυνὶ δὲ πρῶτον πειράσομαι τῶν ζῴων διελέσθαι, ὁποῖα αὐτῶν προσήκει διαλλάττειν πρὸς τὸ εἶναι ἀνδρεῖα καὶ δειλὰ καὶ δίκαια καὶ ἄδικα. Διαιρετέον δὲ τὸ τῶν ζῴων γένος εἰς δύο μορφάς, εἰς ἄρσεν καὶ θῆλυ, προσάπτοντα τὸ πρέπον*
2 *ἑκατέρᾳ μορφῇ. Ἔστι [a] δὲ ὅμοια. [b] Ἐπιχειροῦμεν [c] οὖν τρέφειν τῶν θηρίων προσηνέστερα καὶ μαλακώτερα τὰς ψυχὰς τὰ θήλεα τῶν ἀρρένων, ἧττόν τε ῥωμαλεούμενα, τάς τε τροφὰς καὶ τὰς χειροηθείας μᾶλλον προσδεχόμενα. Ὥστε*
3 *τοιαῦτα ὄντα εἴη που ἂν ἀθυμότερα τῶν ἀρρένων. Καταφανὲς δὲ τοῦτο ἐξ ἡμῶν πού ἐστιν, ὅτι [d] ἐπὰν ὑπὸ θυμοῦ*

[s] *θερμόντων* L^a. [t] *ἀπὸ* om. L^a. [v] *τάτων ἔνια* L^a. [w] *τάχιστον καὶ ἄριστον* L^a. [x] *κατὰ*] *καὶ* I^a. [y] *τι*] *τι τὸ* L^a. [z] *ἂν—κλέπτης* om. L^a. [a] *δὲ*] *γὰρ* L^a. [b] *ἐπιχειρῶν μὲν* I^a.K^a. [c] *οὖν* om. L^a. [d] *ἐπὴν* L^a.

κρατηθῶμεν, δυσπαραπιστότεροί τε, καὶ μάλιστα [e] ἐρρώμεθα
πρὸς τὸ μηδαμῇ μηδὲν [f] εἶξαι, ἐπὶ τὸ βιάζεσθαι δὲ καὶ πρᾶ-
ξαι φερόμεθα, πρὸς ὃ ἂν ὁ θυμὸς ὁρμήσῃ. Δοκεῖ δέ μοι 4
καὶ κακουργότερα γίνεσθαι τὰ θήλεα τῶν ἀρρένων, καὶ προ-
πετέστερά [g] τε καὶ ἀναλκέστερα. Αἱ μὲν οὖν γυναῖκες καὶ
[h] τὰ περὶ ἡμᾶς τρεφόμενα καὶ πάνυ που φανερὰ ὄντα· τὰ δὲ
περὶ τὴν ὕλην πάντες ὁμολογοῦσιν οἱ νομεῖς τε καὶ θηρευταὶ
ὅτι τοιαῦτά ἐστιν οἷα προείρηται. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε 5
δῆλον, ὅτι ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ γένει θῆλυ ἄρρενος μικροκε-
φαλώτερόν ἐστι καὶ στενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτραχη-
λότερον, καὶ τὰ στήθη ἀσθενέστερα ἔχει, καὶ ἀπλευρότερά
ἐστι, τά τε ἰσχία καὶ τοὺς μηροὺς περισαρκότερα τῶν ἀρ-
ρένων, γονύκροτα δὲ καὶ τὰς κνήμας λεπτὰς ἔχοντα, τούς τε
πόδας κομψοτέρους, τήν τε τοῦ σώματος [i] ὅλην μορφὴν
ἡδίω μάλιστ' ἂν ἢ γενναιοτέραν, ἀνευρότερα δὲ καὶ μαλακώ-
τερα, ὑγροτέραις σαρξὶ [k] κεχρημένα. Τὰ δὲ ἄρρενα τού- 6
τοις ἅπασιν ἐναντία, τὴν φύσιν ἀνδρειοτέραν καὶ δικαιοτέραν
εἶναι γένει, τὴν δὲ τοῦ θήλεος δειλοτέραν καὶ ἀδικωτέραν.
Τούτων οὕτως ἐχόντων, φαίνεται τῶν ζῴων ἁπάντων λέων
τελεώτατα μετειληφέναι τῆς τοῦ ἄρρενος ἰδέας. Ἔστι γὰρ 7
ἔχων στόμα εὐμέγεθες, τὸ δὲ πρόσωπον τετραγωνότερον,
οὐκ ἄγαν ὀστῶδες, τὴν ἄνω τε γένυν οὐ προεξεστηκυῖαν ἀλλὰ
ἰσορροποῦσαν [l] τῇ κάτω, ῥῖνα δὲ παχυτέραν ἢ λεπτοτέραν,
χαροποὺς ὀφθαλμοὺς ἐγκοίλους, οὐ σφόδρα περιφερεῖς οὔτε
ἄγαν προμήκεις, μέγεθος δὲ μέτριον, ὀφρὺν εὐμεγέθη, μέτω-
πον τετράγωνον, ἐκ μέσου [m] ὑποκοιλότερον, πρὸς δὲ τὰς
ὀφρῦς καὶ [n] τὴν ῥῖνα ὑπὸ [o] τοῦ μετώπου οἷον νέφος ἐπανε-
στηκός. Ἄνωθεν δὲ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥῖνα ἔχει τρί- 8
χας ἐκκλινεῖς οἷον ἂν ἄσιλον, κεφαλὴν μετρίαν, τράχηλον
εὐμήκη, [p] πάχει σύμμετρον, θριξὶ ξανθαῖς κεχρημένον, οὐ
φριξαῖς οὔτε ἄγαν ἀπεστραμμέναις· τὰ περὶ τὰς κλεῖδας

[e] ὁρώμενα I^a. [f] εἶναι I^a. [g] τε om. I^a. [h] τὰ om. I^a.K^a. [i] ὅλα I^a.K^a. [k] κεχρημέναι L^a. [l] τὴν L^a. [m] ὑποκοιλότερος I^a. [n] τῇ ἀ ῥίνα I^a, τηὰ ῥῖνα K^a.N^a.O^a. [o] τοῦ om. I^a. [p] πάχυ I^a.K^a.

εὐλυτώτερα μᾶλλον ἢ συμπεφραγμένα· ὤμους ῥωμαλέους,
καὶ στῆθος νεανικόν, καὶ τὸ μετάφρενον πλατὺ καὶ εὔπλευρον
καὶ εὔνωτον ἐπιεικῶς· ζῷον ἀσαρκότερον τὰ ἰσχία καὶ τοὺς
μηρούς· σκέλη ἐρρωμένα καὶ νευρώδη, βάσιν [q] τε νεανικήν,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα [r] ἀρθρῶδες καὶ νευρῶδες, οὔτε λίαν σκλη-
9 ρὸν οὔτε λίαν ὑγρόν. Βαδίζον δὲ βραδέως, καὶ μεγάλα δια-
βαῖνον, καὶ [s] διασαλεῦον ἐν τοῖς ὤμοις, ὅταν πορεύηται. Τὰ
μὲν οὖν περὶ τὸ σῶμα τοιοῦτον· τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν
δοτικὸν καὶ ἐλεύθερον, μεγαλόψυχον καὶ [t] φιλόνικον, καὶ
πραῢ καὶ δίκαιον καὶ φιλόστοργον πρὸς [v] ἃ ἂν ὁμιλήσῃ.
10 Ἡ δὲ πάρδαλις τῶν ἀνδρείων εἶναι δοκούντων θηλυμορφότε-
ρόν ἐστιν, ὅτι μὴ κατὰ τὰ σκέλη· τούτοις δὲ συνεργεῖ καί
11 τι ἔργον ῥώμης ἀπεργάζεται. Ἔστι γὰρ ἔχον πρόσωπον
μικρόν, στόμα μέγα, ὀφθαλμοὺς μικρούς, ἐκλεύκους, [w] ἐγκοί-
λους, αὐτοὺς δὲ περιπολαιοτέρους· μέτωπον προμηκέστερον,
πρὸς τὰ ὦτα περιφερέστερον ἢ ἐπιπεδώτερον· τράχηλον
μακρὸν ἄγαν καὶ λεπτόν, στῆθος ἄπλευρον, καὶ μακρὸν νῶ-
τον, ἰσχία σαρκώδη καὶ μηρούς, τὰ δὲ περὶ τὰς λαγόνας καὶ
γαστέρα ὁμαλὰ μᾶλλον· τὸ δὲ χρῶμα ποικίλον, καὶ ὅλον
12 ἄναρθρόν τε καὶ ἀσύμμετρον. Ἡ μὲν οὖν τοῦ σώματος ἰδέα
τοιαύτη, τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν μικρὸν καὶ [x] ἐπίκλοπον καὶ
ὅλως εἰπεῖν δολερόν. Τὰ μὲν οὖν ἐκπρεπέστερα μετειλη-
φότα ζῷα τῶν δοκούντων ἀνδρείων εἶναι τῆς τε τοῦ ἄρρενος
ἰδέας καὶ τῆς τοῦ θήλεος εἴρηται. Τὰ δ' ἄλλα οἷα τυγχά-
νει, ῥᾴδιον ἤδη μετιέναι. Ὅσα δὲ πρὸς τὸ φυσιογνωμονῆσαι
συνιδεῖν ἁρμόττει ἀπὸ τῶν ζῴων, ἐν τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ
ῥηθήσεται.

6 [y] Ἡ δὲ ἐκλογὴ τῶν σημείων ἡ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους ὧδε
λαμβάνεται. Ὅσοις οἱ πόδες εὐφυεῖς τε καὶ μεγάλοι
διηρθρωμένοι τε καὶ νευρώδεις, ἐρρωμένοι τὰ περὶ [z] τὴν ψυ-
χήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν γένος. Ὅσοι δὲ τοὺς πόδας

[q] τε] τὴν Ia. [r] ἀνθρῶδες La. [s] διασαλεῦσιν Ka, διὰ σαλεῦσιν Ia.
[t] φιλόνεικον Ia.Ka.La. [v] ἃ] οὗ La. [w] ἐγκοίους Ia, ἐγκύλους La.
[x] ἐπίκολπον Ia.Ka. [y] Ἡ—λαμβάνεται om. Ia. [z] τὴν om. La.

μικροὺς στενοὺς ἀνάρθρους ἔχουσιν, ἡδίους τε ἰδεῖν ἢ ῥωμα-
λεωτέρους, μαλακοὶ τὰ περὶ τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται [a] ἐπὶ
τὸ θῆλυ [b] γένος. Οἷς τῶν ποδῶν οἱ δάκτυλοι καμπύλοι, 2
ἀναιδεῖς, καὶ ὅσοις ὄνυχες [c] καμπύλαι· ἀναφέρεται ἐπὶ [d] τοὺς
ὄρνεις τοὺς γαμψώνυχας. Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δάκτυλα συμ-
πεφραγμένα ἐστί, [e] δειμαλέοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρτυγας
τοὺς στενόποδας τῶν [f] λιμναίων. Ὅσοις τὰ περὶ τὰ σφυρὰ 3
νευρώδη τε καὶ διηρθρωμένα ἐστίν, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀνα-
φέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν γένος. [g] Ὅσοι τὰ σφυρὰ σαρκώδεις
καὶ ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ
γένος. Ὅσοι τὰς κνήμας ἔχουσιν ἠρθρωμένας τε καὶ νευ- 4
ρώδεις καὶ ἐρρωμένας, εὔρωστοι τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ
τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ τὰς κνήμας λεπτὰς νευρώδεις ἔχουσι,
λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. [h] Ὅσοι τὰς κνήμας
περιπλέους σφόδρα ἔχουσιν, οἷον [i] ὀλίγου διαρρηγνυμένας,
βδελυροὶ καὶ ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. 5
[k] Οἱ [l] γονύκροτοι κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέ-
πειαν. Οἱ τοὺς μηροὺς ὀστώδεις καὶ νευρώδεις ἔχοντες
[m] εὔρωστοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Οἱ δὲ τοὺς μηροὺς
ὀστώδεις καὶ [n] περιπλέους ἔχοντες μαλακοί· ἀναφέρεται
ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοι δὲ πῦγα ὀξεῖαν ὀστώδη ἔχουσιν, εὔ- 6
ρωστοι, ὅσοι δὲ σαρκώδη πίονα ἔχουσι, μαλακοί. Ὅσοι δὲ
ἔχουσιν [o] ὀλίγην σάρκα, οἷον [p] ἀπωμοργμένα, κακοήθεις· 7
ἀναφέρεται [q] ἐπὶ τοὺς πιθήκους. Οἱ ζωνοὶ φιλόθηροι·
ἀναφέρεται [q] ἐπὶ τοὺς λέοντας καὶ τοὺς κύνας. Ἴδοι δ' ἄν
τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς φιλοθηροτάτους ζωνοὺς ὄντας. Οἷς
τὰ περὶ τὴν κοιλίαν λαπαρά, [r] εὔρωστοι· ἀναφέρεται ἐπὶ
τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ μὴ λαπαροί, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ 8
τὴν ἐπιπρέπειαν. Ὅσοις [s] τὸ νῶτον εὐμέγεθές τε καὶ ἐρ-

[a] ἐπὶ] δὲ ἐπὶ L^a. [b] γένος om. L^a. [c] καμπύλοι I^a.L^a. [d] τὰς ὄρνεις τὰς L^a. [e] δεισαλέοι K^a.L^a. [f] διμναίων L^a. [g] ὅσοις L^a. [h] ὅσοι δὲ τὰς L^a. [i] ὀλίγον I^a. [k] οἱ—ἐπιπρέπειαν om. L^a. [l] γονύκρατοι K^a. [m] ἄρωστοι L^a. [n] περιπλοίους L^a. [o] ὀλίγην τὴν σάρκα I^a. [p] ἀπομοργμένα L^a, ἀποβρυγμένα I^a, ἀπομορουμένα K^a. [q] ἐπὶ] δὲ ἐπὶ utrobique L^a. [r] εὐπάρωστοι K^a.L^a. [s] τὸν I^a.

ρωμένον, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· [t] ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν.
Ὅσοι δὲ [v] τὸ νῶτον στενὸν καὶ ἀσθενὲς ἔχουσι, μαλακοί·
9 ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Οἱ εὔπλευροι εὔρωστοι τὰς
ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Οἱ δὲ ἄπλευροι μαλακοὶ
τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοι δὲ ἐκ τῶν
πλευρῶν περίογκοί εἰσιν, οἷον πεφυσημένοι, λάλοι καὶ μωρο-
λόγοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς ἢ [w] ἐπὶ τοὺς βατράχους.
10 Ὅσοι δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς τὸ ἀκροστήθιον μεῖ-
ζον ἔχουσιν ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀκροστηθίου πρὸς τὸν τράχη-
λον, [x] βοροὶ καὶ ἀναίσθητοι, [x] βοροὶ μὲν ὅτι τὸ τεῦχος
μέγα ἔχουσιν ᾧ [y] δέχονται τὴν τροφήν, ἀναίσθητοι δὲ ὅτι
στενώτερον τὸν τόπον ἔχουσιν αἱ αἰσθήσεις, [z] συνενωμένον
τε τῷ τὴν τροφὴν δεχομένῳ, ὥστε τὰς αἰσθήσεις βεβα-
11 ρύνθαι διὰ τὰς τῶν σιτίων πληρώσεις [a] ἢ ἐνδείας. Ὅσοι
δὲ τὰ [b] στηθία ἔχουσι μεγάλα καὶ διηρθρωμένα, εὔρωστοι
12 τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. [c] Ὅσοι δὲ τὸ
μετάφρενον ἔχουσι μέγα καὶ [d] εὔσαρκον καὶ ἀρθρῶδες,
εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δ'
ἀσθενὲς καὶ ἄσαρκον καὶ ἄναρθρον, μαλακοὶ τὰς ψυχάς·
ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοις δὲ τὸ μετάφρενον κυρτόν
ἐστι σφόδρα οἵ τε ὦμοι πρὸς τὸ στῆθος συνηγμένοι, κακοή-
θεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, ὅτι ἀφανίζεται τὰ
13 ἔμπροσθεν προσήκοντα φαίνεσθαι. Ὅσοι δὲ τὸ μετάφρε-
νον ὕπτιον ἔχουσι, χαῦνοι καὶ ἀνόητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ
τοὺς ἵππους. Ἐπεὶ δὲ [e] οὔτε κυρτὸν σφόδρα δεῖ εἶναι οὔτε
14 κοῖλον, τὸ μέσον ζητητέον τοῦ εὖ πεφυκότος. Ὅσοις αἱ
ἐπωμίδες ἐξηρθρωμέναι καὶ οἱ ὦμοι, εὔρωστοι τὰς ψυχάς·
ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοις δὲ οἱ ὦμοι ἀσθενεῖς,
ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ.

[t] ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν om. L^a. [v] τὸν I^a.L^a. [w] ἐπὶ post ἢ om. L^a. [x] μοροὶ utrobique I^a. [y] χέονται I^a.K^a.L^a. [z] συνενομένοι I^a.K^a, συνεσωσμένοι L^a. [a] ἢ] καὶ L^a. [b] στήθη L^a. [c] ὅσοι—ἄρρεν om. L^a. [d] ἄσαρκον ἀρθρώδεις τε καὶ εὔρωστοι I^a.K^a. [e] οὔτε κυρτὸν] οὕτω κυρτὸν L^a.

Ταὐτὰ λέγω ἅπερ περὶ [f] ποδῶν καὶ μηρῶν. Ὅσοις ὦμοι εὔ- 15
λυτοί εἰσιν, ἐλεύθεροι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται δὲ [g] ἀπὸ τοῦ
φαινομένου, ὅτι πρέπει τῇ φαινομένῃ μορφῇ ἐλευθεριότης.
Ὅσοις δὲ οἱ ὦμοι [h] δύσλυτοι συνεσπασμένοι, ἀνελεύθεροι· ἀνα-
φέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Οἷς τὰ περὶ τὰς κλεῖδας 16
εὔλυτα, αἰσθητικοί· εὐλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖ-
δας εὐκόλως τὴν κίνησιν τῶν αἰσθήσεων [i] δέχονται. Οἷς δὲ
τὰ περὶ τὰς κλεῖδας [k] συμπεφραγμένα ἐστίν, [l] ἀναίσθητοι·
δυσλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας ἐξαδυνατοῦσι τὴν
κίνησιν παραδέχεσθαι τῶν αἰσθήσεων. Ὅσοι τὸν τράχη-
λον παχὺν ἔχουσιν, [m] εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ 17
τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ [n] λεπτόν, ἀσθενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ
θῆλυ. Οἷς τράχηλος παχὺς καὶ [o] πλέως, θυμοειδεῖς· ἀνα-
φέρεται ἐπὶ τοὺς θυμοειδεῖς ταύρους. Οἷς δὲ εὐμεγέθης μὴ
ἄγαν παχύς, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας.
Οἷς λεπτὸς μακρός, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους.
Οἷς δὲ βραχὺς ἄγαν, ἐπίβουλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λύ-
κους. Οἷς τὰ χείλη λεπτὰ καὶ ἐπ' ἄκραις ταῖς συγχειλίαις 18
χαλαρά, ὡς ἐπὶ τοῦ ἄνω χείλους πρὸς τὸ κάτω ἐπιβεβλῆ-
σθαι τὸ πρὸς τὰς συγχειλίας, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται
ἐπὶ τοὺς λέοντας. Ἴδοι δ' ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μεγά-
λων καὶ εὐρώστων κυνῶν. Οἷς τὰ χείλη λεπτὰ σκληρά, κατὰ 19
τοὺς κυνόδοντας τὸ ἐπανεστηκός, οἱ οὕτως ἔχοντες εὐγενεῖς·
ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. Οἱ δὲ τὰ χείλη [p] ἔχοντες παχέα
καὶ τὸ ἄνω τοῦ κάτω προκρεμώμενον μωροί· ἀναφέρεται ἐπὶ
τοὺς ὄνους τε καὶ πιθήκους. Ὅσοι δὲ τὸ ἄνω χεῖλος καὶ τὰ
οὖλα προεστηκότα ἔχουσι, φιλολοίδοροι· ἀναφέρεται ἐπὶ
τοὺς κύνας. Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν παχεῖαν ἔχοντες ῥάθυμοι· 20
ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἀκρόθεν παχεῖαν
ἔχοντες ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. Οἱ τὴν ῥῖνα

[f] μηρῶν καὶ ποδῶν L[a]. [g] ἐπὶ L[a]. [h] δύσλυτοι συνεσπασμένοι om. I[a].
[i] παραδέχονται L[a]. [k] συμπεριπεφραγμένα I[a].K[a]. [l] ἀναίσθητος I[a].
[m] ἄρωστοι L[a]. [n] λεπτοὶ I[a].K[a].L[a]. [o] πλέος L[a]. [p] παχέα ἔχοντες I[a].K[a].

[q] ἄκραν [r] ὀξεῖαν ἔχοντες δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα περιφερῆ ἔχοντες ἄκραν, ἀμβλεῖαν
21 δέ, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν λεπτὴν ἔχοντες ὀρνιθώδεις. Οἱ ἐπίγρυπον ἀπὸ τοῦ μετώπου εὐθὺς ἀγομένην ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κόρακας. Οἱ δὲ γρυπὴν ἔχοντες καὶ τοῦ μετώπου διηρθρω-
22 μένην μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀετούς. Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἔγκοιλον ἔχοντες τὰ πρὸ τοῦ μετώπου περιφερῆ, τὴν δὲ περιφέρειαν ἄνω ἀνεστηκυῖαν, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας. Οἱ δὲ σιμὴν ἔχοντες λάγνοι· ἀναφέρεται [s] ἐπὶ τοὺς ἐλάφους. Οἷς δὲ οἱ μυκτῆρες ἀναπεπταμένοι, θυμώδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐν τῷ θυμῷ [t] γινόμενον.
23 Οἱ τὸ πρόσωπον σαρκῶδες ἔχοντες ῥάθυμοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Οἱ τὰ πρόσωπα ἰσχνὰ ἔχοντες ἐπιμελεῖς, οἱ δὲ [v] σαρκώδη δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ τὰς ἐλάφους. Οἱ [w] μικρὰ τὰ πρόσωπα ἔχοντες μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ αἴλουρον καὶ πίθηκον. Οἷς τὰ πρόσωπα
24 μεγάλα, νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ βοῦς. ⁺Ἐπεὶ [x] δὲ οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα δεῖ εἶναι, ἡ μέση ἕξις εἴη ἂν τούτων ἐπιεικής. Οἷς δὲ τὸ πρόσωπον φαίνεται μικροπρεπές,
25 ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Οἷς τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον [y] κύστιδες [z] προκρέμανται, οἰνόφλυγες. ⁺Ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος· ἔστι γὰρ τοῖς σφόδρα ἐμπεπτωκόσι τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κύστιδες. ⁺Ἐφεστήκασι, φίλυπνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς ἐξ ὕπνου ἀνε-
26 στηκόσιν [a] ἐπικρέμαται τὰ ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς. Οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς ἔχοντες μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ ἐπὶ πίθηκον. Οἱ δὲ μεγαλόφθαλμοι νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Τὸν ἄρα εὖ φύντα δεῖ μήτε μικροὺς μήτε μεγάλους ἔχειν τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ δὲ κοίλους

[q] μακρὰν Iᵃ. [r] ὀξεῖαν om. Iᵃ.Kᵃ. [s] ἐπὶ] δὲ ἐπὶ Lᵃ. [t] γενόμενον Iᵃ. [v] σαρκώδεις Iᵃ.Kᵃ. [w] μικρὰ τὰ πρόσωπα] μικρὸν νῶτον Iᵃ.Lᵃ, μικρὸν νῶται Kᵃ. [x] δὲ om. Lᵃ. [y] κυστίαις Lᵃ. [z] προκρέμνανται Kᵃ. [a] ἐπικρέμμαται Kᵃ, ἐπικρέμμανται Iᵃ.

ἔχοντες κακοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ πίθηκον. Ὅσοι ἐξόφθαλ-
μοι, ἀβέλτεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειάν τε καὶ [b] τοὺς
ὄνους. Ἐπεὶ [c] δὲ οὔτε ἐξόφθαλμον οὔτε κοιλόφθαλμον δεῖ 27
εἶναι, ἡ μέση ἕξις ἂν κρατοίη. Ὅσοις ὀφθαλμοὶ μικρὸν ἐγ-
κοιλότεροι, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἷς
δ' ἐπὶ πλεῖον, πραεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ [d] τοὺς [e] βοῦς. Οἱ τὸ 28
μέτωπον μικρὸν ἔχοντες ἀμαθεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ [f] τοὺς ὗς.
Οἱ δὲ μέγα ἄγαν ἔχοντες νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς.
Οἱ δὲ περιφερὲς ἔχοντες ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς
ὄνους. Οἱ μακρότερον ἐπίπεδον ἔχοντες [g] ἀναίσθητοι· ἀνα-
φέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ τετράγωνον σύμμετρον τῷ 29
μετώπῳ ἔχοντες μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας.
Οἱ δὲ συννεφὲς ἔχοντες αὐθάδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ ταῦρον καὶ
λέοντα. Οἱ δ' [h] ἀτενὲς ἔχοντες κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ
γιγνόμενον πάθος. Ἴδοι δ' ἄν τις ἐπὶ τῶν κυνῶν, ὅτι οἱ
κύνες ἐπειδὰν [i] θωπεύωσι, γαληνὲς τὸ [k] μέτωπον ἔχουσιν.
Ἐπειδὴ οὖν ἥ τε [l] συννεφὴς ἕξις αὐθάδειαν ἐμφαίνει ἥ τε 30
[m] γαληνὴ κολακείαν, ἡ μέση ἂν τούτων [n] ἕξις εὐαρμόστως
ἔχοι. Οἱ σκυθρωπὰ μέτωπα ἔχοντες δυσάνιοι· ἀναφέρεται
ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ [o] ἀνιώμενοι σκυθρωποί εἰσιν. Οἱ δὲ
κατηφεῖς ὀδύρται· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὀδυρό-
μενοι κατηφεῖς. Οἱ τὴν κεφαλὴν μεγάλην ἔχοντες αἰσθη- 31
τικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ μικρὰν ἀναίσθητοι·
ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Οἱ τὰς κεφαλὰς [p] φοξοὶ ἀναι-
δεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς γαμψώνυχας. Οἱ τὰ ὦτα μικρὰ
ἔχοντες πιθηκώδεις, οἱ δὲ μεγάλα ὀνώδεις· ἴδοι δ' ἄν τις καὶ
τῶν κυνῶν τοὺς ἀρίστους μέτρια [q] ἔχοντας ὦτα.

Οἱ ἄγαν μέλανες δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτί- 32
ους, Αἰθίοπας. Οἱ δὲ λευκοὶ [r] ἄγαν δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ
τὰς γυναῖκας. Τὸ δὲ πρὸς ἀνδρείαν συντελοῦν χρῶμα μέσον

[b] τοὺς om. I^a.K^a. [c] δὴ L^a. [d] τοὺς om. I^a.K^a.L^a. [e] βοῦν L^a. [f] τὰς L^a. [g] ἀναίσθητοι—ἔχοντες om. L^a. [h] ἀτανὲς I^a. [i] ἀνθρωπεύωσι L^a. [k] πρόσωπον I^a. [l] συνεφὶς L^a. [m] γαλήνη I^a.L^a. [n] εὐαρμόστως ἔχοι ἕξις I^a. [o] ἀνιώμενοι—ὅτι οἱ om. I^a. [p] ὀξοὶ I^a.K^a, λοξοὶ L^a. [q] ὦτα ἔχοντας I^a.K^a. [r] ἄγαν] εἴαν L^a.

δεῖ τούτων εἶναι. Οἱ ξανθοὶ εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς
λέοντας. Οἱ πυρροὶ ἄγαν πανοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς
33 ἀλώπεκας. Οἱ δὲ ἔνωχροι [s] καὶ τεταραγμένοι τὸ χρῶμα δει-
λοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐκ τοῦ φόβου γιγνόμενον.
Οἱ δὲ μελίχλωροι ἀπεψυγμένοι εἰσίν· τὰ δὲ ψυχρὰ δυσκί-
νητα· δυσκινήτων δὲ ὄντων τῶν κατὰ τὸ σῶμα εἶεν ἂν βρα-
δεῖς. Οἷς τὸ χρῶμα ἐρυθρόν, ὀξεῖς, ὅτι πάντα τὰ κατὰ τὸ
34 σῶμα ὑπὸ κινήσεως ἐκθερμαινόμενα ἐρυθραίνεται. Οἷς δὲ τὸ
χρῶμα φλογοειδές, μανικοί, ὅτι τὰ κατὰ τὸ σῶμα σφόδρα
ἐκθερμανθέντα φλογοειδῆ χροιὰν ἴσχει· οἱ δὲ ἄκρως θερμαν-
θέντες μανικοὶ ἂν εἴησαν. Οἷς δὲ περὶ τὰ στήθη ἐπιφλεγές
ἐστι [t] τὸ χρῶμα, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος·
35 τοῖς γὰρ ὀργιζομένοις ἐπιφλέγεται τὰ περὶ τὰ στήθη. Οἷς
τὰ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς κροτάφους αἱ φλέβες κατα-
τεταμέναι εἰσί, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι
τοῖς ὀργιζομένοις ταῦτα συμβαίνει. Οἷς τὸ πρόσωπον ἐπι-
φοινίσσον ἐστίν, αἰσχυντηλοί εἰσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πά-
θος, ὅτι τοῖς αἰσχυνομένοις ἐπιφοινίσσεται τὸ πρόσωπον.
36 Οἷς αἱ γνάθοι ἐπιφοινίσσουσιν, οἰνόφλυγες· ἀναφέρεται ἐπὶ
τὸ [v] πάθος, ὅτι τοῖς μεθύουσιν ἐπιφοινίσσουσιν αἱ γνάθοι.
Οἷς δὲ [w] οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπιφοινίσσουσιν, [x] ἐκστατικοὶ ὑπὸ ὀρ-
γῆς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι [w] οἱ ὑπ' ὀργῆς ἐξεστη-
37 κότες ἐκφοινίσσονται τοὺς ὀφθαλμούς. Οἷς δὲ [y] οἱ ὀφθαλ-
μοὶ ἄγαν μέλανες, δειλοί· ἡ γὰρ ἄγαν [z] μελαίνη χρόα ἐφάνη
δειλίαν σημαίνουσα. Οἱ δὲ μὴ ἄγαν μέλανες ἀλλὰ κλίνοντες
πρὸς τὸ ξανθὸν χρῶμα εὔψυχοι. Οἷς δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ γλαυ-
κοὶ ἢ λευκοί, δειλοί· ἐφάνη γὰρ τὸ λευκὸν χρῶμα δειλίαν ση-
μαῖνον. Οἱ δὲ μὴ γλαυκοὶ ἀλλὰ χαροποὶ εὔψυχοι· ἀναφέ-
38 ρεται ἐπὶ λέοντα καὶ ἀετόν. Οἷς δὲ [a] οἰνωποί, μάργοι· ἀνα-
φέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας. Οἷς δὲ [b] πυρώδεις, ἀναιδεῖς· ἀναφέ-
ρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ [c] ὠχρόμματοι ἐντεταραγμένους

[s] καὶ om. $\mathrm{I^a.K^a.L^a}$. [t] τὸ ante χρῶμα om. $\mathrm{I^a.K^a}$. [v] στῆθος $\mathrm{L^a}$. [w] οἱ utrobique om. $\mathrm{L^a}$. [x] ἐκτατικοὶ $\mathrm{L^a}$, [y] οἱ om. $\mathrm{K^a.L^a}$. [z] μελαίνη] μελανὴ $\mathrm{K^a.L^a}$. [a] ἠνωποὶ $\mathrm{L^a}$. [b] πυρρώδεις $\mathrm{L^a}$. [c] ὠχρόμματι $\mathrm{K^a}$, ἐνχρώματι $\mathrm{I^a}$, ἐνχρώμματοι $\mathrm{L^a}$.

ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος,
ὅτι οἱ φοβηθέντες ἔνωχροι γίνονται [d] χρώματι οὐχ ὁμαλῷ.
Οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς στιλπνοὺς ἔχοντες λάγνοι· ἀναφέ-
ρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ κόρακας.
[e] Οἱ δασείας ἔχοντες τὰς κνήμας λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ 39
τοὺς τράγους. Οἱ δὲ περὶ τὰ στήθη καὶ [f] τὴν κοιλίαν ἄγαν
δασέως ἔχοντες οὐδέποτε πρὸς [g] τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν· ἀνα-
φέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας, ὅτι ταῦτα τὰ στήθη καὶ τὴν κοι-
λίαν δασυτάτην ἔχουσιν. Οἱ τὰ στήθη ψιλὰ ἄγαν ἔχοντες
ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. ‘Ἐπειδὴ οὖν [h] οὔτε
ἄγαν δασέα δεῖ εἶναι οὔτε ψιλά, ἡ μέση ἕξις κρατίστη. Οἱ 40
τοὺς ὤμους δασεῖς ἔχοντες οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς [i] διατε-
λοῦσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. Οἱ τὸν νῶτον δασὺν
ἔχοντες ἄγαν ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰ θηρία. Οἱ δὲ
τὸν αὐχένα ὄπισθεν δασὺν ἔχοντες [k] ἐλευθέριοι· [l] ἀναφέρεται
ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ δὲ ἀκρογένειοι εὔψυχοι· ἀναφέρεται
ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ συνόφρυες δυσάνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ 41
τὴν τοῦ πάθους ὁμοιότητα. Οἱ δὲ τὰς ὀφρῦς κατεσπασμένοι
[m] πρὸς τῆς ῥινός, ἀνεσπασμένοι δὲ πρὸς τὸν [n] κρόταφον εὐή-
θεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς σῦς. Οἱ [o] φριξὰς τὰς τρίχας
ἔχοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος,
ὅτι [p] καὶ οἱ ἔκφοβοι γιγνόμενοι φρίσσουσιν. Οἱ τὰς τρί- 42
χας σφόδρα οὔλας ἔχοντες δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰ-
θίοπας. ‘Ἐπειδὴ οὖν αἵ τε φριξαὶ καὶ αἱ σφόδρα οὖλαι
δειλίαν ἀναφέρουσιν, [q] αἱ ἄκρουλοι ἂν εἶεν πρὸς εὐψυχίαν
[r] ἄγουσαι· ἀναφέρεται δὲ καὶ ἐπὶ [s] τὸν λέοντα. Οἱ τοῦ 43
μετώπου τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ ἀναστεῖλον ἔχοντες ἐλευθέριοι·
[t] ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς προσ-
πεφυκυίας ἔχοντες τὰς τρίχας ἐπὶ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν

[d] χρώματα Iª. [e] οἱ δὲ δασείας Iª. [f] τὴν om. Lª. [g] τοῖς] τοῖς μήποτε θελη ἀνθρώποις Iª.Kª. [h] οὐδὲ Kª.Lª. [i] διαγελοῦσιν Lª. [k] ἐλεύθεροι Iª.Kª. [l] ἀναφέρονται Lª. [m] πρὸ Lª. [n] ἀκρόταφον Lª. [o] θριξὰς Lª. [p] καὶ om. Iª. [q] αἱ ἄκρ.] εἰ ἄκρ. Lª. [r] ἄγασα Iª, ἄγουσιν Lª. [s] τὸν om. Lª. [t] ἀναφέρονται Kª.Lª.

ῥῖνα [t] ἀνελεύθεροι· [v] ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, [w] ὅτι
δουλοπρεπὲς τὸ φαινόμενον.

44 Μακροβάμων καὶ [x] βραδυβάμων εἴη ἂν νωθρεπιθέτης [y] τε-
λεστικός, ὅτι τὸ μακρὰ βαίνειν ἀνυστικόν, τὸ [z] βραδέως δὲ
μελλητικόν. Βραχυβάμων βραδυβάμων νωθρεπιθέτης οὐ τε-
λεστικός, ὅτι τὸ βραχέα βαίνειν [a] καὶ [b] βραδέως οὐκ ἀνυστι-
κόν. Μακροβάμων ταχυβάμων οὐκ ἐπιθετικός, τελεστικός,
ὅτι τὸ μὲν τάχος [c] τελεστικόν, ἡ δὲ μακρότης οὐκ ἀνυστικόν.
45 Βραχυβάμων ταχυβάμων ἐπιθετικός, οὐ [d] τελεστικός. Περὶ
δὲ χειρὸς καὶ πήχεος καὶ βραχίονος φορᾶς, αἱ αὐταὶ ἀναφέ-
ρονται. Οἱ δὲ τοῖς ὤμοις ἐπισαλεύοντες [e] ὀρθοῖς ἐκτετα-
46 μένοις [f] γαλεαγκῶνες· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἵππους. Οἱ
τοῖς ὤμοις [h] ἐπενσαλεύοντες [i] ἐγκεκυφότες μεγαλόφρονες·
ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ δὲ [k] τοῖς ποσὶν ἐξε-
στραμμένοις πορευόμενοι καὶ ταῖς κνήμαις θηλείαις· ἀναφέ-
ρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. Οἱ δὲ τοῖς σώμασι περικλώμενοι
47 καὶ ἐντριβόμενοι κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. Οἱ
ἐγκλινόμενοι εἰς τὰ δεξιὰ ἐν τῷ πορεύεσθαι [l] κίναιδοι· ἀνα-
φέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Οἱ εὐκινήτους τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἔχοντες ὀξεῖς, [m] ἁρπαστικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς
ἱέρακας. Οἱ σκαρδαμύκται δειλοί, ὅτι ἐν τοῖς ὄμμασι [n] πρῶ-
48 τα [o] τρέπονται. Οἱ κατιλλαντιωρίαν τε, καὶ [p] οἷς τὸ ἕτε-
ρον βλέφαρον ἐπιβέβηκε τοῖς ὀφθαλμοῖς, κατὰ μέσον τῆς
ὄψεως ἑστηκυίας, καὶ οἱ ὑπὸ βλέφαρα τὰ ἄνω τὰς [q] ὀψίας
ἀνάγοντες, μαλακόν τε βλέποντες, καὶ οἱ τὰ βλέφαρα ἐπι-
βεβληκότες, ὅλως [r] τε πάντες οἱ μαλακόν τε καὶ διακεχυ-
μένον βλέποντες, [s] ἀναφέρονται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ

[t] ἐλεύθεροι I[a], ἐλευθέριοι K[a].L[a]. [v] ἀναφέρονται K[a].L[a]. [w] ὅτι —φαινόμενον om. I[a]. [x] βραχυβάμων I[a].K[a].L[a]. [y] λεστικὸς I[a]. [z] βραχυδέως I[a].K[a]. [a] καὶ] καὶ τὸ I[a]. [b] βραχέως L[a]. [c] εὐτελεστικὸν I[a].K[a]. [d] post τελεστικὸς L[a]. ἀπὸ χειρῶν φόβου, K[a]. ἀπὸ χειρῶν φορᾶς. [e] ὀρθροῖς I[a].K[a]. [f] γαλαγκῶνες K[a], γαλεαγῆνες I[a]. [h] ἐπενασσαλεύοντες L[a]. [i] ἐκκεκυφότες I[a].K[a]. [k] τοῖς om. I[a]. [l] κίναιδοι om. L[a]. [m] ἁρπακτικοὶ L[a]. [n] πρῶτοι I[a].K[a].L[a]. [o] in vocem τρέπονται desinit L[a]. [p] οἷς] εἰς I[a]. [q] ὄψιας K[a]. [r] τε] τε καὶ I[a].K[a]. [s] ἀναφέρεται I[a].

τὰς γυναῖκας. Οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ συχνοῦ χρόνου κι- 49
νοῦντες, ἔχοντές τε βάμμα [t] λευκώματος ἐπὶ τῷ ὀφθαλμῷ, ὡς
προσεστηκότας, ἐννοητικοί· ἂν γὰρ πρός τινι ἐννοίᾳ σφόδρα
γένηται ἡ ψυχή, ἵσταται καὶ ἡ ὄψις.

Οἱ μέγα [v] φωνοῦντες βαρύτονον ὑβρισταί· ἀναφέρεται 50
ἐπὶ τοὺς ὄνους. Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ἀπὸ [w] βαρέος ἀρξά-
μενοι, τελευτῶσι δὲ εἰς ὀξύ, δυσθυμικοί, ὀδύρται· ἀναφέρεται
ἐπὶ τοὺς βοῦς καὶ ἐπὶ τὸ πρέπον [x] τῇ φωνῇ. Ὅσοι δὲ
ταῖς φωναῖς ὀξείαις μαλακαῖς κεκλασμέναις διαλέγονται,
κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέ-
πειαν. Ὅσοι [y] βαρύτονον φωνοῦσι μέγα, μὴ [z] πεπλεγμένον, 51
ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς εὐρώστους κύνας καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέ-
πειαν. Ὅσοι μαλακὸν ἄτονον φωνοῦσι, πραεῖς· ἀναφέρεται
ἐπὶ τὰς ὄϊς. Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ὀξὺ καὶ [a] ἐγκεκραγός, μάρ-
γοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας.

Οἱ μικροὶ ἄγαν ὀξεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μι- 52
κρὸν τόπον κατεχούσης καὶ αἱ κινήσεις ταχὺ ἄγαν ἀφι-
κνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Οἱ δὲ ἄγαν μεγάλοι βραδεῖς· τῆς
γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μέγαν τόπον κατεχούσης αἱ κινή-
σεις βραδέως ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Ὅσοι τῶν μι- 53
κρῶν ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶν ἢ καὶ χρώμασιν, [b] ἃ διὰ
θερμότητα τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται, οὐδὲν ἀποτελοῦσιν·
οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μικρῷ καὶ ταχείας διὰ τὸ πυρῶδες,
οὐδέποτε κατὰ ταὐτόν ἐστι [c] τὸ φρονεῖν, ἀλλὰ ἄλλοτ' ἐπ'
ἄλλων, πρὶν τὸ ὑπερέχον περᾶναι. Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων 54
ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι, ἢ καὶ χρώμασιν [d] ἃ διὰ ψυχρότη-
τα ἐγγίνονται, οὐδὲν ἐπιτελοῦσιν· οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν
μεγάλῳ τόπῳ καὶ βραδείας [e] διὰ τὴν ψυχρότητα, οὐ συνα-
νύει ἀφικνουμένην ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Ὅσοι δὲ τῶν μικρῶν 55
ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ [f] χρώμασι διὰ ψυχρότητα,

[t] λευκύμματος Ia.Ka. [v] φρωνοῦντες Ia. [w] βαρέως Ia. [x] τῆς φωνῆς Ia. [y] βαρύκοινον Ia.Ka. [z] πεπλεγμένην Ia. [a] ἐγκεκλαγός Ia.Ka. [b] ἃ] ἢ καὶ Ia.Ka. [c] τὸ φρονεῖν] φρονῦν Ia. [d] ἃ om. Ia.Ka. [e] διὰ om. Ia.Ka. [f] χρώματος διὰ ψυχρότητος Ia.

γίνονται ἐπιτελεστικοί· οὔσης γὰρ τῆς κινήσεως ἐν μικρῷ,
τὸ δυσκίνητον τῆς κράσεως συμμετρίαν παρέσχε τὸ πρῶτον
56 ἐπιτελεῖν. Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι
εἰσὶ καὶ [g] χρώμασι διὰ θερμότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοὶ
καὶ [h] αἰσθητικοί· τὴν γὰρ τοῦ μεγέθους ὑπερβολὴν σαρ-
κῶν τε καὶ χρώματος ἡ θερμότης ἠκέσατο, ὥστε σύμμετρον
57 εἶναι πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν. Τὰ μὲν οὖν μεγέθεσιν ὑπερβάλ-
λοντα τῶν σωμάτων ἢ σμικρότησιν ἐλλείποντα, ὡς τυχόντα
ἐπιτελεστικά ἐστι καὶ ὡς ἀτελῆ, εἴρηται. Ἡ δὲ τούτων
μέση φύσις πρὸς τὰς αἰσθήσεις κρατίστη καὶ τελεστικω-
τάτη, οἷς ἂν ἐπιθῆται· αἱ γὰρ κινήσεις [i] οὐ διὰ πολλοῦ
οὖσαι ῥᾳδίως ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν νοῦν· οὖσαί τε οὐ κα-
58 τὰ μικρὸν ὑπερχωροῦσιν. Ὥστε τὸν τελεώτατον πρὸς τὸ
ἐπιτελεῖν τε ἃ ἂν προθῆται καὶ αἰσθάνεσθαι μέλλοντα μέ-
τριον [k] δεῖ εἶναι τὸ μέγεθος. Οἱ ἀσύμμετροι πανοῦργοι·
ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος καὶ τὸ θῆλυ. Εἰ γὰρ οἱ ἀσύμ-
μετροι πανοῦργοι, οἱ σύμμετροι δίκαιοι ἂν εἴησαν καὶ ἀν-
59 δρεῖοι. Τὴν δὲ τῆς συμμετρίας ἀναφορὰν πρὸς τὴν τῶν
σωμάτων εὐαγωγίαν καὶ εὐφυΐαν ἀνοιστέον, ἀλλ' οὐ πρὸς
τὴν τοῦ ἄρρενος ἰδέαν, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ διῃρέθη. Καλῶς δ'
ἔχει καὶ πάντα τὰ σημεῖα, ὅσα προείρηται, ἀναφέρειν ἐπὶ
τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ· ταῦτα γὰρ τελεω-
τάτην διαίρεσιν διῄρηται, καὶ ἐδείχθη ἄρρεν θήλεος δικαι-
60 ότερον καὶ ἀνδρειότερον καὶ ὅλως εἰπεῖν ἄμεινον. Ἐν ἁπά-
σῃ δὲ τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ἕτερα ἑτέρων σημεῖα μᾶλλον
δηλοῦσιν ἐναργῶς τὸ ὑποκείμενον. Ἐναργέστερα δὲ τὰ ἐν
61 ἐπικαιροτάτοις τόποις [l] ἐγγινόμενα. Ἐπικαιρότατος δὲ
τόπος ὁ περὶ τὰ ὄμματά τε καὶ τὸ μέτωπον καὶ κεφαλὴν
καὶ πρόσωπον, δεύτερος δὲ ὁ περὶ τὰ στήθη καὶ ὤμους,

[g] χρώματα διὰ θερμότητος Ia. [h] post αἰσθητικοί Q.Ia.Ka.Na.Oa. οὔσης γὰρ τῆς τε φορᾶς ἐν μεγάλοις τόποις (sect. 54.)—συνανύει τι ἀφικνουμένη ἐπὶ τὸ φρονοῦν (sect. 56). ὅσοι δὲ (δὲ ἐπὶ Q.Na.) τῶν μεγάλων —καὶ χρώματα—αἰσθητικοί (sect. 56.) [i] οὐ διὰ] οὐδὲ I.Ka. [k] δεῖ] δὲ Ia. [l] ἐγγενόμενα Ia.Ka.

ἔπειτα περὶ τὰ σκέλη τε καὶ πόδας· τὰ δὲ περὶ τὴν κοιλίαν ἥκιστα. Ὅλως δὲ εἰπεῖν οὗτοι οἱ τόποι ἐναργέστατα σημεῖα [m] παρέχονται, ἐφ' ὧν καὶ φρονήσεως πλείστης [n] ἐπιπρέπεια γίνεται.

[m] παρέχοντες Ia.Ka. [n] ἐπιπρέπειαν Ka.

[a] ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΤΩΙ τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀειθαλεῖ φιλοσοφίας λειμῶνι πολλαὶ μὲν καὶ ἄλλαι δέλτοι κατὰ τὰ εὐγενῆ παραπεφύκασι τῶν φυτῶν, παμφόρους μὲν οἷς θεωροῦμεν, πολύχοας δὲ καὶ οἷς διαπραττόμεθα
2 προϊέμεναι τοὺς καρπούς. Ἦν δὲ πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ ἡ περὶ τῶν φυτῶν ὅσα καὶ φυτὸν εὐφυὲς βραχὺ μέν, ἀλλὰ συχναῖς ταῖς χάρισι βρύον καὶ καλλίστοις ἐκφορίοις τοὺς τῶν λόγων ἐραστὰς δεξιούμενον, οὐ μόνον [b] λέγω τοὺς ἡμετέρους, τοὺς πάνυ, τοὺς περιφανεῖς τὰ ἐς λόγους καὶ τὴν σοφίαν ἀπαραμίλλους καὶ τὴν σύνεσιν Αὔσονας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ μοίρας Ἰταλικῆς, καὶ οὐ τούτους μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσους τοιούτους οἶδεν ἡ τῶν εὐδαιμόνων Ἀράβων τρέφειν καὶ
3 τῶν Ἰνδῶν. Συχνὸν γὰρ ἐνέβαλεν ἵμερον τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων τοῖς ὁπουδήποτε φιλοσόφοις ὁ ἐκ Σταγείρων ἄκρος φιλόσοφος. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον φυτὸν οὐκ οἶδ᾽ ὅπως οὐ μόνον αὔανσιν πέπονθε παρ᾽ ἡμῖν, ἀλλοίωσίν τινα τάχα περὶ τὸ χεῖρον, οἷα φιλεῖ ὁ χρόνος ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ προθέλυμνον ἐκκοπὴν καὶ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀποστροφήν, ὡς οὐδ᾽ ἄν ποτε φυτηκόμον εἶδεν, οὐδ᾽ εἰ προῆλθεν
4 εἰς φῶς. Ὑπέστη τὰ ἶσα καὶ Ἰταλὸς μακρὸν χρόνον σὺν ἡμῖν χηρεύων τοῦ χρήματος. Τοῖς Ἄραψιν ἐγνωρίζετο μόνοις, καὶ
5 μόνοι τῶν τούτου καρπῶν ἀφθόνως ἀπήλαυον. Ἀλλά τις Κελτὸς μὲν τὸ γένος, ἐς τοσοῦτον δὲ τῆς τῶν Ἰταλῶν σοφίας ἐλάσας ὡς τῶν πρωτείων παραχωρεῖν μηδενί, εἶτα βραχὺ τοῦτο, καίπερ ὂν τοσοῦτον, καθ᾽ ἑαυτὸν οἰηθείς, ἂν μὴ καὶ τὴν τῶν Ἀράβων μετὰ [c] τὴν τῶν Λατίνων [d] μεταλάβοι γνῶσιν καὶ τὴν καλλίστην ἕξιν ἀσκήσειεν, ὅλος γίνεται τοῦ ἔργου, καὶ εἰς πέρας τὴν γνώμην ἀγα-

Codices Na.Pa. [a] Tit. ἀνωνύμου τινὸς εἰς τὰ Ἀριστοτέλους περὶ φυτῶν προοίμιον Pa. προθεωρία τοῦ περὶ φυτῶν Ἀριστοτέλους c. deest præfatio Parisiensi 1848. et Oxoniensi Coll. Corp. Christi.
[b] λέγω] λόγω Na. [c] τὴν post μετὰ om. Pa. [d] μεταλάβη Pa.

γεῖν θέλει καὶ τυχεῖν παντοίως τοῦ ἐφετοῦ. Στέλλεται λοιπὸν τὴν 6
ἀλλοδαπήν, χρῆται τοῖς Ἄραψι παιδευταῖς, καὶ τῇ εὐφυΐᾳ συμμε-
τρήσας σπουδὴν τοσοῦτον [e] εὐμοίρησε παιδείας, φασίν, ὡς δύνασθαι
[f] καὶ τὰ τῶν Ἀράβων εἰς Ἰταλοὺς καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν μεταπορ-
θμεύειν εἰς Ἄραβας. Οὗτος οὖν πρός τισιν ἄλλαις καὶ τὴν περὶ
φυτῶν τήνδε βίβλον μεθερμηνεύει, κἀκ τῶν λογικῶν Ἀραβικῶν
λειμώνων ὅσα καὶ φυτὸν εὐγενὲς εἰς τὰς Ἰταλικὰς μετακηπεύει
φυταλιάς. Ἔχαιρε γοῦν Ἰταλὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ τὰ μεγάλα ἐκόμ- 7
παζε· ταῖς Ἀριστοτελικαῖς γὰρ φιλοτιμεῖσθαι βίβλοις ὑπὲρ πάντας
βρενθύεται· καὶ τοσοῦτον ἐνεκαυχᾶτο τῷ χρήματι, Ξέρξης οὐχ
ἧττον ἐκεῖνος εἰς ἣν ὑπεσκιάσθη καὶ ἣν χρυσέαν ἔδειξε πλάτανον.
Ἦλθον εἰς ἐπιθυμίαν (μακρὸς ἐξότου χρόνος) κἀγὼ τοῦ φυτοῦ·
λόγοι γάρ μοι τῶν τοῦ κόσμου πάντων χρῆμα [g] τὸ τιμιώτατον.
Ἐπόθουν ἐμφορηθῆναι τῶν τούτου καρπῶν, τῶν νοημάτων εἰς ἕξιν 8
ἐλθεῖν. Ἐψυχαγώγει μοι τὴν ἐπιθυμίαν ἐλπίς, καὶ τὴν ἐλπίδα
πάλιν εὐχὴ διεδέχετο. Ἀλλὰ μέχρι πολλοῦ τὰ τῆς ἐπιθυμίας
ἀτέλεστα, ἡ ἐλπὶς καὶ μόνον ἐλπίς· τὰ δὲ τῆς εὐχῆς ἐπετείνετο.
Τί δ' ἡ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων παντελὴς αἰτία καὶ ὑπερτελὴς καὶ
προτέλειος; Ἠρεμίαν τῇ ἐπιθυμίᾳ χορηγεῖ, τῇ ἐλπίδι πέρας, καὶ
τὰ τῆς αἰτήσεως τῇ εὐχῇ. Ἰταλὸς γάρ τις ἔκποθεν ἡμῖν αἰφνιδίως 9
ἀναφανείς, ἱκανῶς ἔχων λογικῆς παιδείας καὶ γνώσεως, πρόσεισιν
ὡς ἡμᾶς, ἀσπάζεται χαριέντως, τὰ φιλικὰ προσλαλεῖ, εἶτα τὴν
ποθουμένην βίβλον ἡμῖν ἐγχειρίζεται. Ηὐφράνθην ἐγὼ ὡς ἐφ'
ἑρμαίῳ τῷ χρήματι. Ἐδεξάμην τὴν βίβλον ἐκθύμως. Ὅλος αὐ- 10
τῆς ἐγενόμην, τὸν ἐγκείμενον νοῦν ἀνελεξάμην ἐπιμελῶς, καὶ οἷον
ὡς ἐν ἐσόπτρῳ τῇδε ἐκ πρώτης αὐτῆς βαλβῖδος τὸν Ἀριστοτέλην
[h] ἔγνων καὶ τοὺς Ἀριστοτελικοὺς κατὰ τῶν πάλαι φιλοσοφούντων
ἀντιλογικοὺς ἐτασμούς. Ἀδικεῖν δ' ᾠήθην, μὰ τοὺς λόγους, τοὺς 11
λόγους αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν ἐραστάς, καὶ γραφῆναι βασκάνου
ψυχῆς ηὐλαβήθην, ἂν μὴ ταύτην ἱκανῶς ἔχων ὑπὸ τῆς ἄνωθεν
χάριτος πρὸς τὴν Ἑλλάδα μεθερμηνεύσαιμι γλῶτταν καὶ ταῖς λοι-
παῖς Ἀριστοτελικαῖς δέλτοις δείξαιμι συναρίθμιον. Τῷ τοι καὶ 12
σὺν θεῷ τὸ ἔργον διήνυσα, καὶ εἰς κοινὴν προὐθέμην τὴν βίβλον
τοῖς αἱρουμένοις ἀπόλαυσιν, πολλὴν εὑρὼν τὴν δυσχέρειαν καὶ τὴν
τῶν ὀνομάτων σύγχυσιν διὰ τὰς συχνὰς τῶν μεθερμηνεύσεων με-
ταβολὰς ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τοὺς Ἄραβας

[e] εὐμοιρῆσαι Na.Pa. [f] καὶ om. Pa. [g] τὸ om. Na. [h] ἀνέγνων Na.

ἐκεῖθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀράβων εἰς Ἰταλούς, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκ τούτων
13 ἐπ' ἔσχατον. Οὐ γὰρ διπρόσωπος, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ τῇ βίβλῳ, ὁ
Σταγειρίτης ὤφθη κατὰ τὸν θρυλλούμενον Ἰάνον ἐκεῖνον, ὃν καὶ
εἰς χρόνον ἄγει λόγος ἰσχνός, ἀλλὰ πολύμορφος κατὰ τὸν Πρωτέα
14 τὸν Φάριον. Ἐπεὶ δὲ πᾶσα δέλτος ἐκ μιᾶς πρὸς ἑτέραν μετα-
φερομένη διάλεκτον ἢ κατὰ λέξιν ἢ κατ' ἔννοιαν προχωρεῖ, καὶ ἡ
μὲν ὑστέρα τὸ σαφὲς ἔχουσα τοῦ [i] ἀκριβοῦς ἀπολείπεται, ἡ δ' ἑτέρα
καὶ προτέρα προσόντος τοῦ ἀκριβοῦς εἰς ἀσάφειαν καταστρέφεται,
ἡμεῖς ὡς ἀσφαλεστέρῳ [k] τούτῳ τῷ μέρει καὶ ἀδιαβλήτῳ στοιχοῦν-
τες, καθὼς καὶ ἐν ἑτέραις πεποιήκαμεν δέλτοις, τῆς ἀκριβείας ἐχό-
15 μεθα. Ἵνα δὲ μὴ φαινοίμεθα καὶ χώραν τῇ ἀσαφείᾳ διδόντες, ἣν
κακίαν παντελῆ τοῖς λόγοις ἐγνώκαμεν, ἐπανερμηνείαις τισὶ καὶ
σχολικαῖς παρασημειώσεσιν, εἴ τι που ἐκ τῆς ἀσαφείας ἄχαρι καὶ
ἀτερπές, ἐψυχαγωγήσαμεν, κἀκ τῆς σκληρᾶς καὶ τραχείας τοὺς
λογικοὺς ὁδίτας εἰς τὴν λείαν τε καὶ πλατεῖαν ἐχειραγωγήσαμεν,
καὶ [l] τῷ ὑπὲρ ἡμᾶς τὴν εὐχαριστίαν καὶ τήν, ὡς εἰκός, ἀνθομολό-
16 γησιν ἀπενείμαμεν. Τοῦτο γὰρ ἀφ' ἡμῶν ἀπαιτεῖ τῶν ὑπὸ χεῖρα
ὁ μόνος σοφὸς καὶ δυνατὸς θεὸς κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. Τίνος
γὰρ ἄλλου δεῖται παρ' ἡμῶν, ὃς διά τινος τῶν προφητῶν περὶ ἑαυ-
τοῦ λέγει "τὸν οὐρανὸν [m] πληρῶ καὶ τὴν γῆν," καὶ οὗ ἡ οἰκουμένη
καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, κατὰ τὸν Δαβίδ, καὶ μεθ' οὗ πᾶς ἀγρὸς παν-
τοίοις ὡραϊσμένος φυτοῖς;

Ἡ ΖΩΗ ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς εὑρέθη. Ἀλλ'
ἐν μὲν τοῖς ζῴοις φανερὰ καὶ πρόδηλος, ἐν τοῖς φυτοῖς δὲ κε-
κρυμμένη καὶ οὐκ ἐμφανής. Εἰς τὴν ταύτης γοῦν βεβαίωσιν
πολλὴν ἀνάγκη ἐστὶ [a] ζήτησιν προηγήσασθαι. Συνίσταται
γὰρ πότερον ἔχουσιν ἢ οὐχὶ τὰ φυτὰ ψυχὴν καὶ δύναμιν
2 ἐπιθυμίας ὀδύνης τε καὶ ἡδονῆς καὶ διακρίσεως. Ἀναξαγό-
ρας μὲν οὖν καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐπιθυμίᾳ ταῦτα κινεῖσθαι λέ-
γουσιν, αἰσθάνεσθαί τε καὶ λυπεῖσθαι καὶ ἥδεσθαι διαβε-

[i] ἀκριβοῦς Pa. [k] καὶ ἀδιαβλήτω τούτω τῶ μέρει Na. [l] τὴν εὐχαριστίαν τῶ ὑπὲρ ἡμᾶς Pa. [m] πληροῦν Pa.

Codices Na.Pa.n, Pa. post caput I. paucis locis inspectus.

[a] ζήτησιν] γρ. ἀπορίαν Pa.

βαιοῦνται. Ὧν ὁ μὲν Ἀναξαγόρας καὶ ζῷα εἶναι καὶ ἥδε-
σθαι καὶ λυπεῖσθαι εἶπε, τῇ τε ἀπορροῇ τῶν φύλλων καὶ τῇ
αὐξήσει [b] τοῦτο ἐκλαμβάνων, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς [c] γένος ἐν
τούτοις κεκραμένον εἶναι ἐδόξασεν. Ὡσαύτως καὶ ὁ Πλάτων 3
ἐπιθυμεῖν μόνον αὐτὰ διὰ τὴν σφοδρὰν τῆς θρεπτικῆς δυ-
νάμεως ἀνάγκην ἔφησεν. Ὃ ἐὰν συσταίη, ἥδεσθαι ὄντως
αὐτὰ καὶ λυπεῖσθαι αἰσθάνεσθαί τε σύμφωνον ἔσται. Ἂν
δὲ συσταίη τοῦτο, τῷ ἐπιθυμεῖν, εἰ καὶ ἀεὶ τῷ ὕπνῳ ἀνακτῶν-
ται καὶ ἐγείρονται ταῖς ἐγρηγόρσεσι, σύμφωνον [d] ἔσται.
Ὡσαύτως καὶ ἐὰν ζητήσωμεν εἰ πνοὴν καὶ γένος ἐκ συγκρά- 4
σεως ἔχουσιν ἢ [e] τὸ ἐναντίον, πολλὴν ἂν τὴν περὶ τούτου
ἀμφιβολίαν καὶ μακρὰν [f] ποιήσωμεν τὴν ζήτησιν. Τὸ δὲ τὰ
τοιαῦτα παραλιμπάνειν καὶ μὴ εὐαναλώτοις περὶ τὰ καθ'
ἕκαστον ἐρεύναις ἐνδιατρίβειν πρέπον ἐστίν. Τίνες δὲ ἔχειν 5
ψυχὰς τὰ φυτὰ εἶπον, ὅτι γεννᾶσθαι τρέφεσθαι καὶ αὐ-
ξάνεσθαι, νεάζειν καὶ χλοάζειν γήρᾳ τε διαλύεσθαι τεθεω-
ρήκασιν, ἐπείπερ οὐδὲν ἄψυχον ταῦτα μετὰ τῶν φυτῶν ἔχει
κοινά. Διότι δὲ ἔχουσι ταῦτα τὰ φυτά, καὶ τὸ ἐπιθυμίᾳ
ὡσαύτως κατέχεσθαι ἐπίστευον. Ἀλλὰ πρῶτον τοῖς φανε-
ροῖς, εἶτα [g] καὶ τοῖς κεκρυμμένοις ἀκολουθήσωμεν. Λέγο- 6
μεν τοίνυν ὡς ἐὰν εἴ τι τρέφεται, ἤδη καὶ ἐπιθυμεῖ, καὶ [h] ἡδύ-
νεται μὲν τῷ κόρῳ, [i] λυπεῖται δὲ ὅτε πεινᾷ· καὶ οὐκ ἐμπί-
πτουσιν αὗται αἱ διαθέσεις εἰ μὴ μετὰ αἰσθήσεως. Τούτου
ἄρα θαυμάσιος μέν, οὐ μὴν φαῦλος πλανᾶται σκοπός, ὃς καὶ
τὰ φυτὰ αἰσθάνεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν ἐδόξασεν. Ὁ δὲ Ἀναξ- 7
αγόρας καὶ ὁ Δημόκριτος καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ νοῦν καὶ
γνῶσιν [k] εἶπον ἔχειν τὰ φυτά. Ἡμεῖς δὲ τὰ τοιαῦτα ὡς
φαῦλα ἀποτρεπόμενοι τῷ ὑγιεῖ ἐνστῶμεν λόγῳ. Λέγομεν
[l] οὖν ὅτι τὰ φυτὰ οὔτε ἐπιθυμίαν οὔτε αἴσθησιν ἔχουσιν.
Ἡ γὰρ ἐπιθυμία οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἐξ αἰσθήσεως, καὶ τὸ τοῦ
ἡμετέρου [m] δὲ θελήματος τέλος πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀποστρέ-

[b] τοῦτο om. Pa. [c] γάνος Na. [d] ἔσται om. Na.n. [e] τοὐναντίον Pa. [f] ποιήσομεν Na. [g] καὶ om. Pa. [h] ἡδύνηται Pa. [i] λυπῆται Pa. [k] ἔχειν τὰ φυτὰ εἶπον Na, ἔχειν εἶπον τὰ φυτά n. [l] γοῦν n. [m] δὲ om. Pa.

8 φεται. Οὐχ εὑρίσκομεν [n] γοῦν ἐν [o] τοῖς τοιούτοις αἴσθησιν
οὔτε μέλος αἰσθανόμενον, οὔτε ὁμοιότητα αὐτοῦ, οὔτε εἶδος
διωρισμένον, οὔτε τι ἀκόλουθον τούτῳ, οὔτε [p] τοπικὴν κίνη-
σιν, οὔτε ὁδὸν πρός τι αἰσθητόν, οὔτε σημεῖόν τι δι' οὗ ἂν
[q] κρίνωμεν ταῦτα αἴσθησιν ἔχειν, [r] καθὼς σημεῖα δι' ὧν ἐπι-
στάμεθα ταῦτα καὶ τρέφεσθαι καὶ [s] αὐξάνεσθαι εὑρίσκομεν.
9 Οὐδὲ συνίσταται παρ' ἡμῶν τοῦτο εἰ μὴ διότι τὸ θρεπτικὸν
καὶ αὐξητικὸν νοοῦμεν μέρη εἶναι τῆς ψυχῆς. Ὁπόταν γοῦν
τὸ [t] τοιοῦτον φυτὸν εὑρίσκωμέν τι μέρος ψυχῆς τοιαύτης ἐν
ἑαυτῷ ἔχον, ἐξ ἀνάγκης νοοῦμεν καὶ ψυχὴν ἔχειν αὐτό· ὅτε
δὲ στερεῖται αἰσθήσεως, τότε αἰσθητικὸν αὐτὸ μὴ εἶναι μὴ
ἐγχωρεῖν οὐ δεῖ· ἡ γὰρ αἴσθησις αἰτία ἐστὶν ἐλλάμψεως
10 ζωῆς. Τὸ δὲ θρεπτικὸν αἰτία ἐστὶν αὐξήσεως πράγματός
τινος ζῶντος. Αὗται δὲ αἱ διαφοραὶ προβαίνουσιν ἐν τῷ
τόπῳ τούτῳ, ὅτι [v] δυσχερὲς ἐν ταὐτῷ μεταξὺ ζωῆς καὶ τῆς
στερήσεως αὐτῆς μέσον τι καταλαβεῖν. [w] Εἴποι δέ τις ἂν
ὡς ἐπεὶ τὸ φυτὸν ζῶν ἐστίν, ἤδη τοῦτο καὶ ζῷον εἴποιμεν ἄν.
11 Οὐδαμῶς. Καὶ γὰρ [x] δυσνόητόν ἐστι τὴν διοίκησιν τοῦ φυ-
τοῦ ἀποδιδόναι τῇ διοικήσει τῆς ψυχῆς τοῦ ζῴου. Τὸ γὰρ
τὰ φυτὰ τοῦ ζῆν ἀποφάσκον οὕτως, τοῦτο ἐστὶν ὅτι οὐκ
[y] αἰσθάνονται. Καὶ γάρ εἰσι καί τινα ζῷα γνώσεως ἐστερη-
12 μένα. Ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις τὴν τοῦ ζῴου ζωὴν ἐν τῷ θανάτῳ
φθείρουσα, πάλιν ἐν τῷ ἰδίῳ γένει ταύτην διὰ γενέσεως συν-
τηρεῖ, πάντῃ ἀσύμφωνόν ἐστιν ἵνα μέσον ἐμψύχου τε καὶ
ἀψύχου ἄλλο τι μέσον τιθῶμεν. Ἐπιστάμεθα [z] δὲ ὅτι καὶ
τὰ κογχύλιά εἰσι ζῷα, γνώσεως ἐστερημένα, διότι εἰσὶ φυτὰ
13 ἐν ταὐτῷ καὶ ζῷα. Μόνη ἄρα ἡ αἴσθησίς ἐστιν αἰτία δι' ἣν
ταῦτα λέγονται ζῷα. Τὰ γὰρ γένη διδόασι τοῖς οἰκείοις
εἴδεσιν ὀνόματα καὶ ὁρισμούς, τὰ δὲ εἴδη τοῖς οἰκείοις ἀτό-
μοις ὀνόματα. Δεῖ [a] τε τὸ γένος ἐκ μιᾶς καὶ κοινῆς αἰτίας

[n] οὖν Na. [o] τοῖς τοιούτοις] τούτοις Na.n. [p] τοπικὴν om. Na.n. [q] διακρίνωμεν Na.n. [r] καθὼς καὶ σ. Pa. [s] αὐξάνειν Na.n. [t] τοιοῦτο Pa. [v] δυσχερὲς] δυσνόητον Pa. [w] εἴπῃ n. [x] δυσχερές Pa. [y] αἰσθάνεται Na. [z] δὲ om. Pa. [a] τε] δὲ n.

εἶναι ἐν τοῖς πολλοῖς, καὶ οὐκ ἐκ πολλῶν. Ὁ λόγος δὲ τῆς 14
αἰτίας, δι' ἣν βεβαιοῦται τὸ γένος, οὐ τῷ τυχόντι ἐστὶ γνώ-
ριμος. Πάλιν εἰσὶ ζῷα ἅπερ στεροῦνται γένους θήλεος,
ἕτερα ἅπερ οὐ γεννῶσιν, ἕτερα ἅπερ κίνησιν οὐκ ἔχουσιν·
καὶ εἰσὶν ἄλλα διαφόρων χρωμάτων, καὶ εἰσί τινα [b] ἃ ποιοῦσι
τόκον ἑαυτοῖς ἀνόμοιον, εἰσί τε ἄλλα ἃ αὐξάνουσιν ἐκ τῆς
γῆς ἢ ἐκ δένδρων. Τίς οὖν ἐστὶν ἡ ἀρχὴ ἡ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ 15
ζῴου; Τί ἄλλο εἰ μὴ τὸ εὐγενὲς ζῷον, ὃ τὸν οὐρανὸν περιο-
δεύει, τὸν ἥλιον, τὰ ἄστρα καὶ τοὺς πλάνητας, τὰ ἀπὸ τῆς
ἐνειρμένης ἐξωτερικὰ ἀμφιβολίας, ἃ δὴ καὶ ἀπαθῆ εἰσίν; ἡ
γὰρ αἴσθησις τῶν αἰσθανομένων πάθος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι 16
οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ κίνησιν ἐξ ἑαυτῶν· τῇ γὰρ γῇ εἰσὶ πε-
πηγότα, ἡ δὲ γῆ ἀκίνητός ἐστι. Συλλογισώμεθα τοίνυν
πόθεν ἂν ταύτῃ [c] ζωή, ἵνα ποιήσωμεν καὶ αὐτὰ αἰσθητικά.
Οὐ γὰρ περιέχει ταῦτα ἓν πρᾶγμα κοινόν. Λέγομεν δὲ ὅτι
τῆς ζωῆς τῶν ζῴων κοινή ἐστιν αἰτία ἡ αἴσθησις. Αὕτη δὲ
ποιεῖ διάκρισιν μέσον ζωῆς καὶ θανάτου. Ὁ οὐρανὸς δὲ ἐπεὶ 17
[d] ἔχει διοίκησιν εὐγενεστέραν καὶ ἀξιολογωτέραν τῆς ἡμετέ-
ρας διοικήσεως, ἀπεμακρύνθη τούτων. Δεῖ τοίνυν ἵνα τὸ
ζῷον τὸ τέλειον καὶ τὸ ἠλαττωμένον ἔχῃ τι κοινόν· καὶ
τοῦτο ἐστὶν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς. Τῇ ταύτης γοῦν στερήσει
δεῖ ἵνα πᾶς τις ἀποχωρῇ τῶν τοιούτων ὀνομάτων, ὅτι οὐκ
ἔστι μέσον. Ἡ δὲ ζωή ἐστι μέσον· τὸ γὰρ ἄψυχον οὐκ 18
ἔχει ψυχὴν οὐδέ τι τῶν μερῶν αὐτῆς. Τὸ δὲ φυτὸν οὐκ ἔστιν
ἐκ τῶν στερουμένων ψυχῆς, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστί τι μέρος ψυ-
χῆς· ἀλλ' οὐκ ἔστι ζῷον, ὅτι οὐδὲ αἴσθησις ἐν αὐτῷ. Ἐξέρ-
χεται [e] δὲ ἐκ ζωῆς εἰς μὴ ζωὴν κατὰ βραχύ, ὡς καὶ τὰ καθ'
ἕκαστον. Δυνάμεθα δὲ καὶ ἄλλως λέγειν, ὅτι [f] ἔστιν ἔμ- 19
ψυχον τὸ φυτόν, καὶ οὐ λέγομεν ὅτι ἄψυχον. Εἰ ἔχει δὲ
ψυχήν, οὐ λέγομεν ὅτι καί τινα ἤδη ἔχει αἴσθησιν. Πρᾶγμα
γὰρ τὸ τρεφόμενον οὐκ ἔστιν ἄνευ ψυχῆς. Πᾶν δὲ ζῷον
ἔχει ψυχήν. Τὸ δὲ φυτόν ἐστιν ἀτελὲς πρᾶγμα. Πάλιν

[b] ἃ—ἃ] ἅπερ—ἅπερ n. [c] ζωήν Nª.Pª.n. [d] ἔχειν Nª.n. [e] δὲ καὶ ἐκ Nª.n. [f] ἔστιν om. Pª.

20 τὸ ζῷον ἔχει μέλη διωρισμένα, τὸ φυτὸν ἀδιόριστα. Ἔχει
δὲ ὕλην [g] οἰκείαν κινήσεως, ἣν ἔχει ἐν ἑαυτῷ. Πάλιν δυνάμεθα
λέγειν τὰ φυτὰ ψυχὴν ἔχειν, ὅτι ψυχή ἐστιν ἡ ποιοῦσα ἐν
αὐτοῖς γεννᾶσθαι τὰς κινήσεις. Ἐπιθυμία δὲ καὶ κίνησις ἡ
ἐν τόποις οὐκ ἔστιν εἰ μὴ κατὰ αἰσθήσεως. Πάλιν τὸ ἕλκειν
τροφήν ἐστιν ἐξ ἀρχῆς φυσικῆς, καὶ τοῦτ' αὐτό ἐστι τὸ
21 κοινὸν ζῴου καὶ φυτοῦ. Οὐκ ἔσται δὲ φροντὶς [h] ἐπὶ τῇ
ἑλκύσει τῆς τροφῆς αἰσθήσεως τὸ παράπαν, ὅτι πᾶν τὸ τρε-
φόμενον χρῄζει ἐν τῇ οἰκείᾳ τροφῇ δύο ποιοτήτων τινῶν,
θερμότητός φημι καὶ ψυχρότητος· καὶ διὰ τοῦτο δεῖται τρο-
φῆς ὑγρᾶς ὁμοίως καὶ ξηρᾶς· ἡ δὲ θερμότης καὶ [i] ἡ ψυ-
22 χρότης εὑρίσκεται ἐν βρώμασι ξηροῖς καὶ ὑγροῖς. Οὐδεμία
δὲ τῶν τοιούτων φύσεων χωρίζεται τῆς συμμετόχου αὐτῆς.
Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ πρώτως ἐγένετο ἡ τροφὴ τῷ τρέφοντι
συνεχὴς ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς φθορᾶς· καὶ ὀφεί-
λουσι χρῆσθαι ταύτῃ τὸ ζῷον καὶ τὸ [k] φυτὸν τοιαύτῃ ὁποῖόν
ἐστιν ἑκάτερον αὐτῶν.

2 [l] Διερευνήσωμεν οὖν καὶ τοῦτο, ὃ προηγήσατο ἐν τῷ ἡμε-
τέρῳ λόγῳ, περὶ ἐπιθυμίας φυτοῦ καὶ κινήσεως αὐτοῦ καὶ
ψυχῆς ἰδίας, καὶ εἴ τι ἀναλύεται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ, ὅσον
εἰς πνοήν. Ἀναξαγόρας γὰρ εἶπε ταῦτα ἔχειν καὶ πνοήν.
Καὶ πῶς, εἴπερ εὑρίσκομεν πολλὰ [m] ζῷα μὴ ἔχοντα πνοήν,
καὶ πάλιν εὑρίσκομεν ἀκριβῶς ὅτι τὰ φυτὰ οὔτε ὑπνώττουσιν
2 οὔτε γρηγοροῦσιν. Τὸ γὰρ γρηγορεῖν οὐδέν ἐστιν εἰ μὴ
ἀπὸ διαθέσεως τῆς αἰσθήσεως, τὸ δὲ ὑπνώττειν οὐδὲν εἰ μὴ
ἀσθένεια αὐτῆς· καὶ οὐχ [n] εὑρίσκεταί τι τούτων ἐν πράγματι
[o] τρεφομένῳ μὲν πάσαις ὥραις κατὰ διοίκησιν μίαν, ἐν τῇ
3 οἰκείᾳ δὲ φύσει μὴ [o] αἰσθανομένῳ. [p] Τὸ γὰρ ζῷον ὅτε
τρέφεται, τί συμβαίνει; τὸ ἀναβαίνειν ἀναθυμίασιν ἀπὸ
τῆς τροφῆς πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ὑπνώττειν ἐντεῦ-

[g] οἰκείαν ἐκ κινήσεως Na.n. [h] ἐν Na. [i] ἡ post καὶ om. Na.n. [k] φυτὸν τῇ τοιαύτῃ Na. [l] διερευνήσομεν Na. [m] ζῷα] τῶν ζώων Na. [n] εὑρίσκονταί Pa. [o] τρεφομένων et mox αἰσθανομένων Na.n. [p] τῷ γὰρ ζῴῳ Na.

θεν πάντως· καὶ ὅταν καταναλωθῇ ἡ ἀναθυμίασις ἡ ἀναβαίνουσα πρὸς τὴν κεφαλήν, τότε γρηγορεῖ. Ἔν τισι δὲ τῶν ζῴων ἐστὶν αὕτη ἡ ἀναθυμίασις πολλή, καὶ τέως ὀλίγον ὑπνώττουσιν. Ὁ δὲ νυσταγμός ἐστι συνοχὴ τῆς 4
κινήσεως, ἡ δὲ συνοχὴ πάλιν ἠρεμία πράγματος κινουμένου. Ὃ δὲ μάλιστα καὶ κυρίως ἐστὶ ζητητέον ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ, τοῦτο ἐστὶν ὅπερ εἶπεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἤγουν εἰ εὑρίσκεται ἐν τοῖς φυτοῖς γένος θῆλυ καὶ γένος ἄρρεν, καὶ εἰ ἔστιν εἶδος κεκραμένον ἐκ τούτων τῶν δύο γενῶν. Λέγομεν 5
τοίνυν ὅτι τὸ ἄρρεν, ὅτε γεννᾷ, εἰς ἄλλο γεννᾷ, καὶ εἰσὶν ἄμφω κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπεὶ γοῦν εὑρίσκεται ἐν 6
τοῖς φυτοῖς ὅτι ἔχει τὰ φυτὰ γένος ἄρρεν καὶ θῆλυ, καὶ πάντως τὸ μὲν ἄρρεν ἐστὶ τραχύτερον καὶ σκληρότερον καὶ μᾶλλον φρίσσον, τὸ δὲ θῆλυ ἀσθενέστερον καὶ καρποφόρον πλέον, πάλιν ὀφείλομεν ζητεῖν πότερον εὑρίσκονται ταῦτα τὰ δύο γένη κεκραμένα ἅμα ἐν τοῖς φυτοῖς, ὡς εἶπεν Ἐμπεδοκλῆς. Ἀλλ' ἐγὼ οὐχ ὑπολαμβάνω τοῦτο τὸ πρᾶγμα 7
οὕτως ἔχειν. Τὰ γὰρ κεκραμένα ὀφείλουσιν εἶναι πρῶτον ἁπλᾶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ εἶναι καθ' αὑτὸ μὲν τὸ ἄρρεν καθ' αὑτὸ δὲ τὸ θῆλυ, κἀντεῦθεν κιρνᾶσθαι. Ἡ δὲ κρᾶσις οὐκ ἔσται εἰ μὴ διὰ τὴν οἰκείαν γένεσιν. Εὑρέθη [q] γοῦν ἐν τοῖς φυτοῖς 8
πρὸ τῆς κράσεως κρᾶσις, ἣ καὶ ὀφείλει εἶναι αἰτία ποιητικὴ καὶ παθητικὴ ἐν μιᾷ ὥρᾳ· ἀλλ' οὐχ εὑρίσκεται ἀρρενότης καὶ θηλύτης ἡνωμέναι ἔν τινι τῶν φυτῶν. Εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἦν, τάχα ἂν τὸ φυτὸν ἦν τελειότερον τοῦ ζῴου. Καὶ πῶς, 9
εἴπερ τὸ ζῷον οὐ δεῖται ἐν τῇ οἰκείᾳ γενέσει πράγματός τινος ἐξωτερικοῦ, τὸ δὲ φυτὸν τοῦτο δεῖται ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ ἔτους; Δεῖται γὰρ ἡλίου καὶ εὐκρασίας καὶ τοῦ [r] ἀέρος πλέον· καὶ [s] τούτων δεῖται μᾶλλον ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐκφύσεως αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καί τις ἀρχὴ τῆς μὲν τροφῆς τῶν φυτῶν ἀπὸ τῆς 10
γῆς, καὶ πάλιν ἀρχὴ ἑτέρα [t] τῆς γενέσεως ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Εἶπε δὲ καὶ Ἀναξαγόρας ὅτι ἡ ὑγρότης τούτων ἐστὶν ἀπὸ

[q] οὖν Na. [r] ἔαρος Na.Pa. [s] τούτου Na.n. [t] ἀπὸ τῆς γενέσεως Pa.

τῆς γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔφη πρὸς Λεχίνεον ὅτι ἡ γῆ μήτηρ
11 μέν ἐστι τῶν φυτῶν, ὁ δὲ ἥλιος πατήρ. ⸆Ἀλλὰ τὴν κρᾶσιν
τοῦ ἄρρενος τῶν φυτῶν καὶ τοῦ θήλεος ὀφείλομεν διατυπώ-
σασθαι οὐχ οὕτως ἀλλ' ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ, οἷον ὅτι τὸ σπέρ-
μα τοῦ φυτοῦ ὅμοιόν ἐστιν ἐγκυμονήσει ζῴου, ἥτις ἐστὶ μί-
12 ξις ἄρρενός τε καὶ θήλεος. Καὶ ὥσπερ ἐστὶν ἐν τοῖς ᾠοῖς ὅτε
γίνεται νεοσσός, ἔστιν ἐντεῦθεν καὶ ἡ τροφὴ αὐτοῦ μέχρι καὶ
αὐτῆς τῆς ὥρας τῆς συμπληρώσεως καὶ τῆς οἰκείας ἐξόδου, καὶ
τότε τὸ θῆλυ ἐκτίθησι τὸν νεοσσὸν ἐν μιᾷ ὥρᾳ· οὕτω καὶ τὸ
13 σπέρμα τοῦ φυτοῦ. Εἶπε [v] δὲ πάλιν ⸆Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ
φυτά, εἰ καὶ [w] νεοσσοὺς οὐ γεννῶσι, διότι τὸ γεννώμενον οὐ
γεννᾶται εἰ μὴ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ σπέρματος, καὶ [x] ὅτι ὅπερ
[y] μένει ἐξ [z] αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τροφὴ γίνεται τῆς ῥίζης, καὶ τὸ
γεννώμενον κινεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ παραυτίκα, ὅμως οὕτως ὀφείλο-
μεν ὑπολαμβάνειν καὶ ἐν τῇ μίξει τῶν ἀρρένων καὶ [a] τῶν
θηλέων φυτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ζῴων, ὅτι καὶ ἡ μίξις τῶν φυτῶν
ἐστὶν ἐν διοικήσει τινί· ἀλλ' ἐν τοῖς ζῴοις, [b] ὅτε μίγνυνται,
τὰ γένη μίγνυνται καὶ αἱ δυνάμεις τῶν γενῶν, αἳ ἦσαν πρό-
τερον κεχωρισμέναι, καὶ προῆλθεν ἐκ τούτων ἀμφοτέρων
14 πρᾶγμά τι ἕν· ὃ δὴ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς φυτοῖς. Οὐ γὰρ [b] ὅτε
μίγνυνται τὰ γένη, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν μετὰ ταῦτα γίνον-
ται κεχωρισμέναι. Εἰ γοῦν ἡ φύσις ἔμιξε τὸ ἄρρεν μετὰ
τοῦ θήλεος, καλῶς προέβη, ὅτι οὐχ εὑρίσκομεν ἐνέργειάν τινα
15 ἐν τοῖς φυτοῖς παρὰ τὴν γένεσιν τῶν καρπῶν. Οὐδὲ γάρ
ἐστι ζῷον κεχωρισμένον τοῦ θήλεος εἰ μὴ ἐν ὥραις αἷς οὐ συν-
άπτεται. Τοῦτο δέ ἐστι διὰ [c] τὰς πολλὰς ἐνεργείας αὐτοῦ
16 καὶ διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἐπιστήμας. Εἰσὶ δὲ οἵτινες τὰ
φυτὰ πεπληρωμένα ὑπολαμβάνουσι, καὶ τὴν χάριν τῆς ζωῆς
αὐτῶν εἶναι διὰ τὰς δύο δυνάμεις ἃς ἔχει, ἤγουν διὰ τὴν τρο-
φὴν τὴν ἐπιτηδείαν εἰς τὸ τρέφειν αὐτὰ καὶ διὰ τὴν μακρότη-

[v] δὲ om. Na.Pa. [w] νεοσσὸς Pa. [x] ὅτι om. Pa. [y] μένει] μὲν εἰ Na.Pa. [z] αὐτῶν Na.n. [a] τῶν ante θ. om. n. [b] utrobique ὅταν Na.n. [c] prius τὰς cum τε mutat Pa, om. n.

*τα τῆς [d] οἰκείας [e] ὑπάρξεως καὶ τοῦ καιροῦ ὁπόταν βλαστάνῃ
καὶ καρποφορῇ ἡ ζωὴ αὐτῶν, καὶ στρέφηται πρὸς αὐτὰ ἡ
νεότης αὐτῶν, καὶ οὐ [f] γίνηται ἐν αὐτοῖς τι περιττόν. Οὐ* 17
*δεῖται δὲ τὸ φυτὸν ὕπνου διὰ πολλὰς αἰτίας, ὅτι [g] κεῖται τὸ
φυτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ δεσμεῖται ὑπ' αὐτῆς, καὶ οὐκ ἔχει κίνησιν
ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ ὅρον διωρισμένον ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσιν οὔτε
αἴσθησιν ἔχει, οὔτε κίνησιν αὐτοπροαίρετον, οὔτε ψυχὴν τε-
λείαν· τοῦτο δὲ ἔχει μᾶλλον [h] μέρος μέρους ψυχῆς. Καὶ τὸ* 18
*φυτὸν οὐκ ἐδημιουργήθη [i] εἰ μὴ διὰ τὸ ζῷον, τὸ δὲ ζῷον οὐκ
ἐδημιουργήθη διὰ τὸ φυτόν. Καὶ πάλιν ἐὰν εἴπῃ τις ὅτι
τὸ φυτὸν δεῖται μὲν τροφῆς εὐτελοῦς καὶ μοχθηρᾶς, εἰ καὶ
δεῖται δὲ τοιαύτης, ὅμως κατὰ πολὺ σταθηρᾶς καὶ συνεχοῦς
καὶ μὴ ῥᾳδίως διαφθειρομένης, κἀντεῦθεν συνίσταται ἵνα τὸ
φυτὸν ἔχῃ τι κρεῖττον παρὰ τὸ ζῷον, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη
καὶ πράγματα ἄψυχα εἶναι εὐγενέστερα τῶν ἐμψύχων. Ἀλ-* 19
*λὰ ἔργον ἓν τοῦ ζῴου ἐστὶ κρεῖττον παρὰ πᾶν ἔργον τοῦ
φυτοῦ. Ἄλλως τε εὑρίσκομεν καὶ ἐν τῷ ζῴῳ πάσας τὰς δυ-
νάμεις τὰς ἐν τῷ φυτῷ, καὶ ἄλλας πολλάς, οὐ μὴν καὶ ἔμπα-
λιν. Εἶπε πάλιν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ φυτὰ ἔχουσι γένε-
σιν ἐν κόσμῳ ἠλαττωμένῳ καὶ οὐ τελείῳ κατὰ τὴν συμπλή-
ρωσιν αὐτοῦ, ταύτης δὲ συμπληρουμένης οὐ γεννᾶται ζῷον.
Ἀλλ' οὗτος ὁ λόγος ἀνάρμοστός ἐστι, διότι ὁ κόσμος ὁλο-* 20
*τελής ἐστι καὶ διηνεκής, καὶ οὐκ ἔπαυσε πώποτε γεννᾶν ζῷα
καὶ φυτὰ καὶ πάντα ἀλλοῖα εἴδη. Ἐν ἑκάστῳ δὲ εἴδει τῶν
φυτῶν ἔστι θερμότης καὶ ὑγρότης φυσική, ἥτις ὁπόταν ἀνα-
λωθείη, ἀσθενοῦσι τὰ φυτὰ καὶ γηράσκουσι καὶ φθίνουσι
καὶ ξηραίνονται. Καὶ τινὲς μὲν λέγουσι τοῦτο φθοράν, ἄλλοι
δ' οὐχί.*

Τινὰ τῶν φυτῶν ἔχουσί τι ὑγρὸν ὡς ῥητίνην, ὡς κόμι, ὡς 3
*σμύρναν, ὡς θυμίαμα καὶ ὡς κόμι Ἀραβικόν. Πάλιν τινὰ
δένδρα ἔχουσι δεσμοὺς καὶ φλέβας καὶ κοιλίαν καὶ φιτροὺς*

[d] *ἰδίας* Na. [e] *ἐπάρξεως* Pa. [f] *γίνεται* Pa. [g] *κεῖται] μένει* n.
[h] *μέρος* om. Na. [i] *εἰ μὴ—ἐδημιουργήθη* om. Pa.

καὶ φλοιὸν καὶ μυελὸν ἐντός. Καὶ τινὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν
2 εἰσι φλοιός. Καὶ τινῶν μὲν ὁ καρπὸς ὑπὸ τὸν φλοιὸν ἤγουν
ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ φιτροῦ. Καὶ τινὰ μὲν μέρη τοῦ
δένδρου εἰσὶν ἁπλᾶ, ὡς ὁ χυμὸς ὁ εὑρισκόμενος ἐν αὐτοῖς καὶ
οἱ δεσμοὶ καὶ αἱ φλέβες· τινὰ δέ εἰσι σύνθετα ἐκ τούτων,
ὡς κλάδοι καὶ λύγοι καὶ φύλλα. Ταῦτα δὲ πάντα οὐχ εὑ-
3 ρίσκομεν ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς. Τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἔχουσι
καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα μέρη, λύγους, φύλλα, κλάδους, ἄνθη καὶ
βλαστοὺς καὶ φλοιὸν τὸν περικυκλοῦντα τὸν καρπόν. Καὶ
καθώς εἰσι καὶ ἐν τοῖς ζῴοις μέλη ὁμοιομερῆ, οὕτω καὶ ἐν τοῖς
4 φυτοῖς. Καὶ ἕκαστα τῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ σύνθετα εἰσὶν
ὅμοια μέλεσι ζῴου· ὁ δὲ φλοιὸς τοῦ φυτοῦ ὅμοιός ἐστι φυ-
σικῶς [k] δέρματι ζῴου, οἱ δὲ δεσμοὶ πάλιν ὅμοιοι νεύροις ζῴου.
5 Ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν αὐτῷ. Καὶ τινὰ μὲν τῶν μερῶν
διαιροῦνταί πως διὰ μερῶν ἀνομοίων, τινὰ [l] δὲ δι' ὁμοίων, οἷον
ὡς ἐπὶ τοῦ πηλοῦ· οὗτος γὰρ ἑνὶ τρόπῳ διαιρεῖται διὰ τῆς
γῆς μόνον, καὶ ἀλλοτρόπως διὰ τῶν στοιχείων. Ὡσαύτως ὁ
πνεύμων καὶ ἡ σὰρξ διαιροῦνται μὲν πρώτως, καὶ εἰσὶ μέρη
τούτων σὰρξ καὶ πνεύμων· ἄλλως δὲ διαιροῦνται καὶ διὰ τῶν
6 στοιχείων. Ὁμοίως καὶ αἱ τῶν φυτῶν ῥίζαι. Πλὴν οὐ
διαιρεῖται καὶ ἡ χεὶρ εἰς ἄλλην χεῖρα, οὐδὲ ἡ ῥίζα εἰς ἄλλην
ῥίζαν, οὐδὲ τὰ φύλλα εἰς ἄλλα φύλλα. Ἐν ταύταις [m] γοῦν
ταῖς ῥίζαις καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς φύλλοις ἐστὶν ἡ σύνθεσις. Πά-
λιν τινὲς μὲν τῶν καρπῶν εἰσὶν ἐκ μερῶν ὀλίγων συγκείμενοι,
7 τινὲς δὲ ἐκ μερῶν πολλῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν. Αὗται γὰρ
ἔχουσι φλοιὸν σάρκα καί τι ὀστρακῶδες καὶ σπέρμα καὶ καρ-
πόν. [n] Τινὰ δὲ ἔχουσι καὶ περικαλύμματα. Πάντα δὲ τὰ
8 σπέρματά εἰσιν ἐκ δύο φλοιῶν. Καὶ μέρη μὲν τῶν φυτῶν εἰ-
σὶν ἅπερ εἴπομεν, ἡ δ' ἀκρότης τοῦ παρόντος λόγου ἐστὶ
διορίσασθαι ταῦτα τὰ μέρη τῶν φυτῶν, τὰ περικαλύμματα
αὐτῶν καὶ τὰς [o] αὐτῶν διαφοράς· ὅπερ ἐστὶ πάνυ δυσχερές,

[k] στόματι Na n. [l] δὲ δι'] δ' n, δι' Na. [m] γὰρ Na. [n] τινὰ δὲ] τινά τε Na. [o] διαφορὰς αὐτῶν n.

καὶ ἐξαιρέτως τὸ διορίσασθαι τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὸ
χρῶμα καὶ τὸν καιρὸν τῆς διαμονῆς αὐτῶν καὶ τὰς συνοχὰς
τὰς περιπιπτούσας αὐτοῖς, καὶ ὅτι οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ
ἤθη ψυχῆς, οὐδὲ διάθεσιν ἴσην διαθέσει ψυχῆς. Ἐὰν γοῦν 9
κατὰ ἀναλογίαν θῶμεν τὰ μέρη τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν μερῶν
τοῦ φυτοῦ, μηκυνθήσεται ὁ λόγος, καὶ τυχὸν οὐδὲ δυνηθείημεν
διεξελθεῖν ἂν ταῦτα, μεγάλαις διαφοραῖς ἀπαριθμοῦντες τὰ
μέρη τῶν φυτῶν. Καὶ γὰρ μέρος ἑκάστου πράγματος ἐκ
τοῦ ἰδίου γένους ἐστὶ καὶ ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας. Καὶ ὅταν 10
γεννηθῇ τι εἶδος φυτοῦ, μένει ἐν τῇ οἰκείᾳ διαθέσει, ἂν μή
τινι χρονικῇ ἀσθενείᾳ καὶ βαρείᾳ τῆς οἰκείας ἐκπέσῃ τοιᾶσδε
διαθέσεως. Τῶν ἀνθέων τοίνυν καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν φύλ-
λων τῶν ἐν [p] τοῖς φυτοῖς τινὰ μὲν ἐν παντὶ ἔτει εἰσί, τινὰ δὲ
οὐχ οὕτως ἔχει οὐδὲ διαμένουσιν, ὡς ὁ φλοιὸς καί τι σῶμα
πῖπτον ἀπὸ πράγματος τοῦ ἀπορρίπτοντος τοῦτο διά τινα
αἰτίαν. Οὐ μένουσι δὲ ταῦτα ἐν τῷ φυτῷ, ὅτι πολλάκις 11
πίπτουσιν ἐξ αὐτοῦ μέρη τινὰ μὴ διωρισμένα, ὡς τρίχες ἐξ
ἀνθρώπων καὶ ὄνυχες. Πλὴν γεννῶνται τρίχες ἢ ἐν αὐτοῖς
τοῖς μέρεσιν ὅθεν ἐξέπεσον, ἢ ἐκτὸς ἐν ἄλλοις. Καὶ ἤδη
φανερὸν γέγονεν ὅτι τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ οὐκ εἰσὶ διωρισμένα,
εἴτε [q] καὶ μή, ἀλλὰ μόνον ἀδιόριστα. Ἡμῖν δὲ αἰσχρόν ἐστι 12
λέγειν πράγματά τινα μεθ' ὧν αὔξάνεται τὸ ζῷον καὶ συμπλη-
ροῦται μετ' αὐτῶν, μὴ εἶναι μέρη [r] αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι κατὰ τὰ
φύλλα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τὰ ἐν τῷ φυτῷ, κἂν καὶ οὐκ ὦσι
διωρισμένα τὰ τοιαῦτα μέρη τοῦ ζῴου, κἂν καὶ κατὰ μικρὸν
ἐκπίπτωσιν, ὡς τὰ κέρατα τῆς ἐλάφου καὶ κόμαι τινῶν ζῴων
καὶ τρίχες ἄλλων, ἃ δὴ κρύπτουσιν ἑαυτὰ κατὰ τὸν χειμερινὸν
καιρὸν ἐν ὀπαῖς καὶ [s] ὑπὸ γῆν πίπτουσι, κἂν καὶ τὸ τοιοῦτον
πάθος παρόμοιον ἔχωσι τῇ πτώσει τῶν φυτῶν. Ὀφείλομεν 13
[t] οὖν εἰπεῖν περὶ τῶν πραγμάτων ὧν πρότερον ἱστορήσαμεν,
καὶ ἄρξασθαι ἀπαριθμεῖν τὰ ἴδια μέρη τῶν φυτῶν καὶ τὰ
κοινὰ καὶ τὰς τούτων διαφοράς. Λέγομεν τοίνυν ὡς ἐπὶ τοῖς

[p] τοῖς om. Nª. [q] καὶ om. n. [r] αὐτῶν Nª. [s] ὑπὸ τὴν γῆν n.
[t] γοῦν n.

μέρεσι τῶν φυτῶν ἐστὶ μεγάλη διαφορὰ [v]ἐν τῷ πλήθει καὶ ἐν τῇ ὀλιγότητι, ἐν τῷ μεγέθει καὶ ἐν τῇ σμικρότητι, ἐν τῇ
14 δυνάμει καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτο δέ ἐστιν ὅτι ὁ χυμὸς ὁ ἐν τοῖς μεγάλοις δένδροις ἐν τισὶ μέν ἐστιν ὡς γάλα, οἷον ἐπὶ τῆς συκῆς, ἐν τισὶν ὅμοιος ὑγρᾷ πίσσῃ, ὡς ὁ χυμὸς ὁ στάζων ἐκ τῆς ἀμπέλου, ἐν τισὶ δὲ ἀρχέγονος, ὡς ἐν τῷ ὀριγάνῳ καὶ
15 [w]ἐν φυτῷ τῷ λεγομένῳ ὀπιγαῖς καὶ ἐν ἄλλοις. Πάλιν ἔστι φυτὸν τὸ ἔχον μέρη ξηρά, ἕτερον ὑγρά, καὶ τὰ τοιαῦτα. Καὶ ἔστι τὸ ἔχον μέρη [x] διακεκριμένα, οὔτε ὅμοια οὔτε ἴσα. Καὶ τινὰ ἔχει μέρη ὅμοια μέν, οὐκ ἴσα δέ· τινὰ ἴσα μέν, οὐχ
16 ὅμοια δέ. Καὶ ὅτι οὐδέ ἐστι τόπος ἐν τούτοις ὡρισμένος. Αἱ διαφοραὶ δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι γινώσκονται καλῶς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν ἐκ τοῦ χρώματος, ἐκ τῆς ἀραιότητος, ἐκ τῆς πυκνότητος, ἐκ τῆς τραχύτητος, καὶ ἐκ πάντων ἄλλων τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς ἐν ἰσότητι, ἐν αὐξήσει φυσικῇ, ἐν διακρίσει, ἐν μεγέθει, ἐν σμικρότητι. Καὶ εἰσὶ μὲν ταῦτα τοιούτου τρόπου, ἔχουσι δὲ καὶ διαφορὰς πολλάς, καθὼς καὶ προείπομεν.

4 Καὶ πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ προάγουσι καρπὸν ἐπάνω τῶν ἰδίων φύλλων, τινὰ δὲ ὑποκάτω τῶν φύλλων. Καὶ τινῶν μὲν ὁ καρπὸς ἀπῃώρηται τοῦ ἰδίου φιτροῦ, τινῶν δὲ ἀπὸ τῆς ῥίζης, ὡς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ φυτὰ τὰ λεγόμενα μαργαρῖται. Τινῶν δὲ οἱ καρποὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ τινῶν οἱ καρποὶ
2 καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ δεσμοὶ ἀδιάκριτοί εἰσι. Καὶ τινῶν τὰ φύλλα πρὸς ἄλληλα ὅμοια, ἄλλων δ' οὔ. Καὶ τινὰ μὲν ἔχουσι κλάδους ἴσους, τινὰ δὲ οὐ τοιούτους. Εἰσὶ δὲ καὶ [y]τὰ μέρη ἅπερ ὠνομάσαμεν ἐν πᾶσι τοῖς δένδροις, αὔξησιν πάσχοντα καὶ πρόσθεσιν, ὡς ἡ ῥίζα, οἱ λύγοι, οἱ φιτροὶ καὶ οἱ κλάδοι· καὶ ταῦτα παρομοιοῦνται μέλεσιν ἀνθρώπων τοῖς
3 περιέχουσι πάντα τὰ ἄλλα μέλη. Καὶ ἡ μὲν ῥίζα μεσιτεύει ἔν τε τῷ φυτῷ καὶ ἐν τῇ τροφῇ, καὶ καλοῦμεν αὐτὴν οὐ μόνον ῥίζαν ἀλλὰ καὶ αἰτίαν ζωῆς· αὕτη γὰρ ζωὴν τοῖς φυτοῖς

[v] ἐν τῷ πλ.—σμικρότητι om. n. [w] ἐν τῶ φυτῶ n. [x] διακεκρυμμένα n.
[y] τὰ om. n.

προσφέρει. Καὶ φιτρὸς μέν ἐστιν ὁ μόνος [z] γινόμενος ἀπὸ
τῆς γῆς, καὶ ἐστὶν ὅμοιος ἡλικίᾳ ἀνθρώπου· παραφυάδες δέ
εἰσι τὰ ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ δένδρου βλαστάνοντα, κλάδοι δέ,
οἵτινες αὐξάνουσιν ἐπάνω τῶν παραφυάδων. Οὐχ εὑρίσκον- 4
ται δὲ ταῦτα ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς. Καὶ πάλιν τῶν κλάδους
ἐχόντων τινὰ μέν εἰσι διηνεκῆ, τινὰ δὲ οὐχί, μᾶλλον δὲ ἀπὸ
ἔτους μετὰ ἔτος. Καὶ πάλιν εἰσὶ φυτὰ μὴ ἔχοντα κλάδους
μηδὲ φύλλα, ὡς οἱ μύκητες καὶ τὰ ὅμοια. Οἱ κλάδοι δὲ οἱ 5
γεννώμενοι ἐν τοῖς δένδροις καὶ οἱ φλοιοὶ καὶ οἱ φιτροὶ καὶ
οἱ μυελοὶ οὐ γεννῶνται εἰ μὴ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ [a] χυμοῦ τῶν δέν-
δρων. Καί τινες καλοῦσιν αὐτὸν τὸν μυελὸν τὸν ἐν τοῖς
δένδροις μήτραν, ἄλλοι σπλάγχνα, ἕτεροι δὲ καρδίαν. Ταῦτα
δὲ καὶ αἱ φλέβες καὶ ἡ σὰρξ ὅλου τοῦ δένδρου ἐκ τῶν τεσ-
σάρων στοιχείων πεφύκασι. Καὶ πολλάκις εὑρίσκονται μέρη 6
τινὰ ἐπιτήδεια εἰς τὸ γεννᾶν φύλλα καὶ ἄνθη. Καὶ λύγοι
δέ τινες βραχεῖς εἰσίν, [b] εἰς τὸ γεννᾶν ἐπιτήδειοι ἄνθη, ὡς
ἐπὶ τῶν ἰτεῶν. Τινὲς δὲ καὶ ἄνθη καὶ καρποὺς ἐν τοῖς δέν-
δροις, καὶ τἆλλ' ὁπόσα γεννῶνται ἐκ σπέρματος, καὶ ὅσα
περικαλύπτουσιν αὐτά. Καὶ πάλιν τῶν φυτῶν [c] τινὰ μέν 7
εἰσι δένδρα, τινὰ δὲ μέσον δένδρων καὶ βοτανῶν· καὶ ταῦτα
ὀνομάζονται θάμνοι. Καὶ τινὰ μέν εἰσι βοτάναι, τινὰ δὲ
λάχανα. Σχεδὸν μὲν οὖν πάντα τὰ φυτὰ τοῖς τοιούτοις
ὑποπίπτουσιν ὀνόμασι. Πάλιν εἰσὶ δένδρα ἅπερ ἔχουσιν ἐκ 8
τῆς οἰκείας ῥίζης φιτρόν, καὶ γεννῶνται ἐν αὐτοῖς κλάδοι
πολλοί, ὡς συκαῖ καὶ ἐλαῖαι· τινὰ δ' οὔ. Πάλιν εἰσὶν ἄλλα
φυτὰ μέσον, ὡς εἴπομεν, δένδρων καὶ βοτανῶν σμικρῶν, τὰ
λεγόμενα θάμνοι, ἔχοντα ἐν ταῖς ῥίζαις αὐτῶν πολλοὺς κλά-
δους, ὡς τὰ καλούμενα ἄγνοι καὶ βάτοι. Λάχανα δέ εἰσι 9
τὰ ἔχοντα πολλοὺς φιτροὺς ἐκ [d] μιᾶς ῥίζης καὶ πολλοὺς
κλάδους, ὡς τὸ πήγανον, αἱ κράμβαι καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰσὶ
δὲ καὶ βοτάναι αἵτινες οὐκ ἔχουσι φιτρὸν ἐκ τῆς οἰκείας ῥίζης,
ἀλλὰ παραυτίκα φέρουσι φύλλα. Καὶ τινὰ μὲν κατὰ πᾶν 10

[z] γενόμενος Nª. [a] τῶν δένδρων χυμοῦ Nª. [b] ἐπιτήδειοι εἰς τὸ γεννᾶν Nª. [c] τὰ μέν n. [d] μιᾶς] τῆς n.

ἔτος γεννῶνται καὶ ξηραίνονται, ὡς σῖτος καὶ τὰ παραπλή-
σια, τινὰ δ' οὔ. Οὐ δυνάμεθα δὲ ταῦτα πάντα ἐπίστασθαι
εἰ μὴ διὰ συλλογισμῶν καὶ παραδειγμάτων καὶ ὑπογραφῶν.
Πάλιν εἰσὶ βοτάναι εἰς δύο ἄκρα κλίνουσαι, ὡς τὸ λεγόμενον
11 λάχανον βασιλικόν. Εἰσὶ δὲ ἄλλαι αἱ λεγόμεναι ἐν ταὐτῷ
βοτάναι καὶ λάχανα· καί τινες ἄλλαι αἳ ἐν τῷ γεννᾶσθαι μὲν
πρώτως φαίνονται ἐν σχήματι στάχυος, μετὰ ταῦτα δὲ γί-
νονται δένδρα, ὡς οἱ ᾿Αραβικοὶ βέντελοι καὶ τὸ φυτὸν τὸ
12 λεγόμενον ἡλιοσκόπιον. Μυρσίνη δὲ καὶ μηλέα καὶ ὄχνη καὶ
τὰ λοιπὰ ὅμοια δένδρα εἰς τοῦτο τὸ γένος περιέχονται, ὧν
πολλοὶ καὶ μάταιοί εἰσι κλάδοι, ἐκ τῶν ῥιζῶν αὐτῶν φυό-
μενοι. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπον προσδιορίζειν ταῦτα, ἵνα ὦσιν
εἰς παράδειγμα καὶ συλλογισμόν· οὐ γὰρ ὀφείλομεν διερευ-
13 νᾶν ὁρισμοὺς ἐν πᾶσι. Πάλιν τῶν φυτῶν τὰ μέν εἰσι κατοι-
κίδια, τὰ δὲ κηπαῖα, καὶ ἕτερα ἄγρια. Τοιουτοτρόπως δὲ
λέγομεν ὄχνας καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἴδη φυτῶν ἄγρια, ὅτι οὐκ
εἰσὶν ἐξ ἐπιμελείας γεωργικῆς. Πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μὲν
ποιοῦσι καρπόν, τινὰ δ' οὔ, ὡς ἰτέαι καί τινα εἴδη δρυῶν.
14 Καὶ τινὰ μὲν ποιοῦσιν ἔλαιον, τινὰ δ' οὐχί. Καὶ τινὰ μὲν
ποιοῦσι φύλλα, τινὰ δ' οὔ. Καὶ τινῶν πίπτουσι τὰ φύλλα,
τινῶν δ' οὔ. Καὶ τισὶ μὲν γίνονται κλάδοι, τισὶ δ' οὔ. Περὶ
διαφορᾶς γοῦν τῶν φυτῶν ἐν μεγέθει καὶ σμικρότητι, ἐν ὡραι-
ότητι καὶ ἀμορφίᾳ, ἐν χρηστότητι καρπῶν καὶ κακίᾳ πολλὰ
15 ἔστιν εἰπεῖν. Πάλιν τὰ ἄγρια δένδρα μᾶλλον καρποφοροῦσι
παρὰ τὰ κηπαῖα, καὶ οἱ καρποὶ τῶν κηπαίων κρείττονές εἰσι
τῶν ἀγρίων. Καὶ τινὰ μὲν τῶν φυτῶν γεννῶνται ἐν τόποις
ξηροῖς, τινὰ δὲ ἐν θαλάσσῃ· καὶ τινὰ μὲν ἐν ποταμοῖς, ἄλλα
δὲ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ· καὶ τινὰ ἐν τόποις μὲν ἄλλοις
16 μεγάλα, ἐν ἑτέροις δὲ μικρά. Καὶ τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν
ὄχθαις ποταμῶν, τινὰ δὲ ἐν λίμναις. Καὶ τῶν γεννωμένων
ἐν τόποις ξηροῖς τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν ὄρεσι, τινὰ δὲ ἐν πε-
διάσι. Καὶ τινὰ ζῶσιν ἐν τόποις ξηροτάτοις, ὡς τὰ ἐν τῇ
γῇ τῶν Αἰθιόπων, καὶ ἐκεῖσε κρειττόνως αὐξάνουσι παρὸ ἀλ-
17 λαχοῦ. Καὶ τινὰ μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑψηλοῖς, τινὰ δὲ ἐν

χθαμαλοῖς. Καὶ τινὰ μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑγροῖς, τινὰ δὲ ἐν ξηροῖς, τινὰ [e] δὲ ἐν ἑκατέροις, ὡς ἡ ἰτέα. Τὰ γοῦν φυτὰ κατὰ πολὺ ἐναλλάττονται τῇ διαφορᾷ τῶν τόπων, καὶ ἐντεῦθεν χρὴ κατανοεῖν καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν.

Πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μὲν τῇ γῇ πεπήγασι καὶ οὐ φι- 5
λοῦσι χωρίζεσθαι ἀπ' αὐτῆς· τινὰ δὲ ἐν τόποις κρείττοσι [f] μετατίθενται. Ὁμοίως τινὲς τῶν καρπῶν κρείττονές εἰσιν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ παρὸ ἐν ἑτέρῳ. Καὶ τινῶν μὲν φυτῶν τὰ φύλλα σκληρά εἰσι, τινῶν δὲ λεῖα· καὶ τινῶν μὲν ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν συκῶν, τινῶν δ' οὔ· ἑτέρων δὲ
κατὰ πολὺ ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῆς πεύκης. Τινὰ δὲ φυτά 2
εἰσιν ὅλως φλοιὸς μεσιτεύων. Καὶ τινὰ ἔχουσι δεσμούς, ὡς οἱ κάλαμοι, τινὰ δ' οὔ. Καὶ τινὰ ἔχουσιν ἀκάνθας, ὡς αἱ ῥάμνοι, τινὰ δὲ [g] ἐστέρηνται ἀκανθῶν. Καὶ τινὰ ἔχουσι πολ-
λοὺς κλάδους, ὡς ἡ ἀγρία [h] μορέα, [i] τινὰ δ' οὔ. Καὶ τινὰ 3
μὲν ἔχουσι διαφορὰς ἄλλας ἐξ ὧν προβαίνουσι παραφυάδες καὶ ἐξ ὧν οὐχί· τοῦτο δὲ οὐκ ἄλλοθέν ἐστιν εἰ μὴ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ῥιζῶν. Τινὰ δὲ ἔχουσι μίαν ῥίζαν, ὡς ἡ σκίλλα· αὕτη δὲ γεννᾶται ἐκ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀραιῶς πρόεισιν, ὅτι ὑποκάτω πλατύνεται, καὶ ἀκολουθοῦσα μᾶλλον διακρίνεται
τῷ ἡλίῳ· ὅταν γὰρ προσβάλλῃ αὐτῇ, αὐξάνει. Οὗτος δὲ 4
ταύτης καὶ τὰς παραφυάδας κάτωθεν ἐκμυζᾷ. Πάλιν τῶν χυλῶν τῶν ἐν τοῖς καρποῖς οἱ μέν εἰσι ποτοί, οἱ δὲ οὐ ποτοί· καὶ ποτοὶ μὲν οἱ τῶν σταφυλῶν καὶ τῶν ῥοιῶν καὶ λοιπῶν
ἄλλων πολλῶν, ἄποτοι δὲ ἄλλων φυτῶν. Καὶ τινῶν μέν 5
εἰσι λιπαροί, ὡς οἱ τῆς ἐλαίας, τῆς πεύκης καὶ τῆς καρύας, τινῶν δ' οὔ. Καὶ τινῶν μὲν γλυκεῖς καὶ μελιηδεῖς, ὡς τῶν φοινίκων καὶ τῶν συκῶν· καὶ τινῶν μὲν θερμοὶ καὶ δριμεῖς, ὡς τοῦ ὀριγάνου καὶ τοῦ σινήπιος, τινῶν δὲ πικροί, ὡς τοῦ ἀψινθίου καὶ τῆς κενταυρέας. Πάλιν τῶν καρπῶν οἱ μέν εἰσι σύνθετοι ἐκ σαρκῶν καὶ κόκκων καὶ λεμμάτων, ὡς οἱ σικυοί,
τινὲς δὲ ἐκ χυμοῦ καὶ κόκκων, ὡς αἱ ῥοιαί. Καὶ τινὰ μὲν 6

[e] δὲ ante ἐν ἑκ. om. n. [f] μετατίθεται Nᵃ. [g] ἐστέρηται n. [h] μορία Nᵃ.n. [i] καὶ τινὰ δ' Nᵃ.

τοὺς φλοιοὺς ἔχουσιν ἐκτός, τὴν δὲ σάρκα ἐντός, τινὰ δὲ τὸ
ὀστοῦν ἐντὸς καὶ τὴν σάρκα ἐκτός. Τινὰ δέ εἰσιν ἐν οἷς
παραυτίκα γίνεται τὸ σπέρμα καὶ τὸ περικάλυμμα ᾧ περι-
καλύπτονται, ὡς οἱ καρποὶ τῶν φοινίκων καὶ τῶν ἀμυγδα-
7 λῶν· τινῶν δ' οὐχί. Καὶ τινὲς καρποί εἰσι βρώσιμοι καὶ
κατὰ συμβεβηκὸς ἄβρωτοι· καὶ τινὲς καρποὶ ἡμῖν μὲν ἄβρω-
τοι, ἄλλοις δὲ βρώσιμοι, ὡς ὁ ὑοσκύαμος καὶ ὁ ἐλλέβορος
ἀνθρώποις μὲν δηλητήριον, τροφὴ δὲ τοῖς ὄρτυξι. Πάλιν
τινὲς τῶν καρπῶν εἰσὶν ἐν θήκαις, ὡς οἱ κόκκοι τοῦ κυάμου·
τινὲς ἐν περικαλύμματι καὶ [k] ἐν λέμματι οἷον ὑφάσματί τινι,
8 ὡς ἐν σίτῳ εὑρίσκεται καὶ τοῖς λοιποῖς. Καὶ τινὲς μὲν ἐν
σαρκί εἰσιν, ὡς οἱ τῶν φοινίκων καρποί, τινὲς δὲ οἷον ἐν οἰκί-
σκοις, ὡς αἱ βάλανοι, ἄλλοι δ' ἐν οἰκίσκοις πολλοῖς [l] καὶ λέμ-
9 μασι καὶ ὀστράκοις, ὡς τὰ κάρυα. Καὶ τινὲς μὲν ὀξέως πε-
παίνονται, ὡς οἱ καρποὶ τῆς [m] μορέας καὶ τῆς κεράσου, τινὲς
δὲ βραδέως, ὡς πάντες οἱ καρποὶ οἱ ἄγριοι ἢ οἱ πλείονες αὐ-
τῶν. Καὶ τινὰ μὲν φυτὰ ὀξέως προάγουσι φύλλα καὶ καρ-
πούς, τινὰ δὲ βραδέως· καὶ τούτων τινὰ τῷ χειμῶνι ἀκολου-
10 θοῦσι, πρὶν ἂν πεπανθῶσι. Καὶ πάλιν τὰ χρώματα τῶν
φύλλων καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν οἷον ἐπ' αὐτοῖς ὑφασμάτων
λίαν εἰσὶ διάφορα· τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ ὁλότητι
εἰσὶ χλοάζοντα, καὶ τινὰ μὲν ἐκκλίνουσιν εἰς μελανίαν, τινὰ
δὲ εἰς λευκότητα, καὶ τινὰ εἰς ἐρυθρότητα διὰ τὴν θερμότητα
τὴν ἐκκαίουσαν τὸν ἀέρα τὸν κεκραμένον μετὰ τοῦ προσγείου.
11 Πάλιν τὰ σχήματα τῶν καρπῶν, εἰ εἰσὶν ἄγρια, καὶ διαφό-
ρων εἰσὶ θέσεων· οὐδὲ γὰρ πάντες οἱ καρποί εἰσι γωνιώδεις,
οὐδὲ πάντες διὰ γραμμῆς εὐθείας.

6 Πάλιν τῶν ἀρωματοφόρων δένδρων τινῶν μὲν ἡ ῥίζα ἀρω-
ματική ἐστιν, τινῶν ὁ φλοιός, τινῶν τὸ ξύλον· ἄλλων τὰ
μέρη ὅλα εἰσὶν ἀρωματικά, ὡς τὸ βάλσαμον. Πάλιν τῶν
δένδρων τὰ μὲν γεννῶνται ἐκ σπέρματος, τὰ δὲ δι' ἑαυτῶν.
2 Καὶ πάλιν τὰ μὲν ἀπὸ ῥιζῶν ἐκσπῶνται καὶ μεταφυτεύονται,

[k] ἐν post καὶ om. n. [l] καὶ ἐν λ. Na. [m] μορίας Na.n, et c. 6. sect. 4. μορία.

τὰ δὲ ἐκ τοῦ φιτροῦ, τὰ δὲ ἐκ τῶν κλάδων ἢ ἀπὸ τοῦ σπέρ-
ματος. Καὶ τινὰ [n] μὲν δι' ἑαυτῶν κατὰ μικρὸν ἐκτείνονται,
τινὰ δὲ ἐν τῇ γῇ. Καὶ τινὰ μὲν ἐν τοῖς δένδροις φυτεύον-
ται, ὡς τὰ ἐγκεντριζόμενα. Ἔστι δὲ βελτίων ὁ ἐγκεντρι-
σμὸς ὁμοίων εἰς ὅμοια. [o] Ἔστι δὲ καὶ ἀναλογία ἄλλη τις, 3
δι' ἧς ἀρίστως συμβαίνουσι τὰ ἀνόμοια, ὡς αἱ μηλέαι μετὰ
τῶν ὀχνῶν. Ἐν δὲ τοῖς ὁμοίοις, ὡς συκῆ ἐν συκῇ καὶ ἄμ-
πελος ἐν ἀμπέλῳ καὶ ἀμυγδαλῆ [p] ἐν ἀμυγδαλῇ. Ἔστι 4
δὲ καὶ ἄλλος ἐμφυλλισμὸς ἐν ἄλλοις διαφόροις γένεσιν,
ὡς ἀρτεμισία εἰς ἀγρίαν ἀρτεμισίαν καὶ καλλιέλαιος εἰς
ἀγριέλαιον καὶ ἡ [q] μορέα εἰς πολλὰ δένδρα. Τῶν δένδρων
πάλιν τὰ ἄγρια καὶ τὰ κηπαῖα, καὶ πᾶν φυτὸν οὐ προάγει
σπέρμα ὅμοιον τῷ σπέρματι ἐξ οὗ ἀνεφύη ἕκαστον. Τινὰ 5
γὰρ κρεῖττον σπέρμα ποιοῦσι, τινὰ χεῖρον. Καὶ ἐκ τινῶν
κακῶν σπερμάτων καλὰ δένδρα προβαίνουσιν, ὡς τὰ ἐξ ἀμυ-
γδαλῆς μικρᾶς καὶ ῥοιᾶς ὀξώδους. Τινῶν δένδρων πάλιν
σπέρμα ἂν ἀσθενὲς γένηται, ἐκλείπει τὸ γενέσθαι καλὰ αὐτά,
ὡς αἱ πεῦκαι καὶ οἱ φοίνικες. Οὐ [r] προέρχονται δὲ ῥᾳδίως 6
ἐκ σπέρματος κακοῦ καλὰ δένδρα, [s] οὐδ' ἐκ σπέρματος ἀγα-
θοῦ κακὰ δένδρα. Τὸ δὲ ἐκ πονηροῦ γενέσθαι ἀγαθόν, καὶ
τὸ ἐναντίον, ἐν τοῖς ζῴοις πολλάκις εὑρίσκεται. Πάλιν
δένδρον τὸ ἔχον σκληρὸν λίαν τὸν φλοιὸν στεῖρον ἀπο-
καθίσταται· ἐὰν δὲ σχισθῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ καὶ τῇ σχισμῇ
λίθος ἐμβληθῇ, εὔφορον γίνεται. Ἐν δὲ τοῖς φοίνιξιν ἂν 7
φύλλα ἢ ψῆνες ἢ φλοιὸς τοῦ ἄρρενος φοίνικος τοῖς φύλ-
λοις τοῦ θήλεος συντεθείη, ἵνα πως συναφθῶσι, ταχέως
πεπαίνονται οἱ καρποί, κωλύεται δὲ καὶ ἡ πτῶσις αὐτῶν.
Διακρίνεται δὲ ὁ ἄρρην ἀπὸ τοῦ θήλεος, ὅτι πρώτως βλα-
στάνουσι [t] τὰ τούτου φύλλα, ἃ εἰσι παρὰ τὰ τοῦ θήλεος μι-
κρότερα· ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εὐωδίας. Ἀλλαχοῦ δὲ ἔκ τινος 8
τούτων ἢ ἐκ πάντων συμβαίνει. Τυχὸν δὲ καὶ εἰ ἐκ τῆς εὐω-

[n] μὲν] δὲ Na. [o] ἔστι δὲ—ἀνόμοια om. n. [p] ἐν post ἀμυγδαλῇ om. n. [q] μορία Na.n. [r] προέρχεται Na. [s] οὐδὲ—δένδρα om. Na. [t] τὰ om. n.

δίας τοῦ ἄρρενος ἐπαγάγῃ τι ἄνεμος πρὸς τὸν θῆλυν, πεπαί-
νονται καὶ οὕτως οἱ καρποί, ὥσπερ ὁπόταν τὰ φύλλα τοῦ
9 ἄρρενος τῷ θήλει ἀπαιωρῶνται. Συκαῖ ὡσαύτως ἄγριαι εἰς
τὴν γῆν ἐξαπλωθεῖσαι συμβάλλονται τὰ πολλὰ ταῖς κη-
παίαις συκαῖς. Τὰ [v] βαλαύστια ταῖς ἐλαίαις συμβάλλουσιν,
ὅταν ὁμοῦ φυτεύωνται.

7 Πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μεταλλάττονται, ὡς φασίν, εἰς
ἄλλο εἶδος, ὡς ἡ καρύα, [w] ὅταν γηράσῃ. Λέγουσι πάλιν
ὡς ἡ καλαμίνθη μεταβάλλεται εἰς ἡδύοσμον· καὶ τὸ τράγιον
δὲ τμηθὲν καὶ φυτευθὲν παρὰ τὴν θάλασσαν τυχὸν ἔσται
σισύμβριον. Φασὶ πάλιν ὡς ὁ σῖτος καὶ τὸ λίνον μετα-
2 βάλλονται εἰς ἕτερον εἶδος. Βελένιον δὲ τὸ δηλητηριῶδες,
τὸ γινόμενον ἐν τῇ [x] Περσίδι, μεταφυτευόμενον ἐν Αἰγύπτῳ
ἢ ἐν Παλαιστίνῃ γίνεται βρώσιμον. Ὡσαύτως ἀμυγδαλῆ
καὶ ῥοιὰ μεταβάλλονται ἀπὸ τῆς ἰδίας κακίας διὰ [y] γεηπο-
3 νίαν εἰς τὸ χρηστότερον. Ἀλλ᾽ αἱ ῥοιαὶ μὲν χοιρείας κόπρου
ἐμβεβλημένης ταῖς ῥίζαις, καὶ δι᾽ ὕδατος γλυκέος καὶ ψυ-
χροῦ [z] ποτιζόμεναι βελτιοῦνται· ἀμυγδαλαῖ δὲ ἥλων ἐμπηγνυ-
μένων αὐταῖς, καὶ [a] κόμεος διὰ πολλοῦ καιροῦ ἐντεῦθεν [b] ἐκ-
βαλλομένου. Πολλὰ δὲ φυτὰ ἄγρια διὰ ταύτης τῆς ἐπι-
4 τεχνήσεως γίνονται κηπαῖα. Τόπος δὲ καὶ [c] γεηπονία σφόδρα
τούτοις συμβάλλονται, καὶ μᾶλλον ὁ τοῦ ἔτους καιρός, οὗ
χρήζουσι μᾶλλον οἱ φυτευταί. Πάλιν τῶν φυτῶν τὰ πλείονα
φυτεύονται ἐν ἔαρι, ὀλίγα ἐν χειμῶνι καὶ φθινοπώρῳ, καὶ
5 ὀλίγιστα ἐν θέρει μετὰ τὴν ἐπιτολὴν τοῦ κυνάστρου. Ἐν
ὀλίγοις δὲ τόποις γίνεται ἡ τοιαύτη φυτεία, καὶ οὐδέποτε
γίνεται εἰ μὴ ἀραιός, ὡς ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τήνδε τὴν ὥραν.
Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ οὐ γίνεται ἡ φυτεία εἰ μὴ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ. Πάλιν τινὰ τῶν φυτῶν ἐκ τῶν οἰκείων ῥιζῶν φύλλα
προβάλλονται, τινὰ ἐκ τῶν οἰκείων κόμεων ἢ ἐκ τῶν οἰκείων
6 ξύλων. Καὶ τινὰ μὲν πλησίον τῆς γῆς, τινὰ δὲ πόρρω, τινὰ

[v] βαλαύτια n. [w] ὁπόταν n. [x] περσία Na.n. [y] γεοπονίαν Na.
[z] πιεζίμεναι Na. [a] κόμεως Na. [b] ἐμβαλλομένου βελτιοῦνται. πολλὰ n.
[c] γηπονία n, πηγονία Na.

ἐν μέσῳ. Καὶ τινὰ μὲν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καρποφοροῦσι,
τινὰ δὲ πλειστάκις, ἀλλ' οὐ πεπαίνονται οἱ καρποὶ αὐτῶν,
ἀπομένουσι δὲ ὠμοί. Καὶ τινὰ δένδρα εἰσὶν εὔφορα διὰ πολ- 7
λῶν χρόνων, ὡς αἱ συκαῖ· τινὰ ἐν ἑνὶ καρποφοροῦσιν ἔτει, ἐν
δὲ τῷ ἑτέρῳ ἀνακτῶνται ἑαυτά, ὡς [d]αἱ ἐλαῖαι [e]πολλοὺς κλά-
δους προβαλλόμεναι, οἷς καὶ περικαλύπτονται. Καὶ τινὰ μὲν
τῶν φυτῶν εὐφορώτερά εἰσιν ἐν γήρᾳ, τινὰ δὲ ἐκ τοῦ ἐναν-
τίου μᾶλλον καρποφοροῦσιν ἐν νεότητι, ὡς ἀμυγδαλαῖ καὶ
ὄχναι καὶ αἴγειροι. Ἡ διαφορὰ δὲ τῶν φυτῶν τῶν ἀγρίων 8
καὶ τῶν κηπαίων διακρίνεται δι' ἀρρένων καὶ θηλέων, ὁπό-
ταν ἕκαστον αὐτῶν γνωρισθείη διὰ τῶν ἰδιωμάτων τῶν εὑρι-
σκομένων ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἐστὶ πυκνότερον σκλη-
ρότερον καὶ [f]πολυκλονώτερον, ἧττον ὑγρόν, καὶ [g]ταχύτερον
εἰς πέπανσιν, καὶ φύλλα ἔχον διάφορα καὶ παραφυάδας.
Τὸ δὲ θῆλυ ἐπ' ἔλαττον ἔχει ταῦτα. Δεῖ τοίνυν, ὅταν κα- 9
τανοήσωμεν ταῦτα, πάλιν [h]στοχάσασθαι πῶς ἂν γνοίημεν
τὰ δένδρα καθ' αὑτὰ καὶ τὰ γένη καθ' αὑτά. Καὶ περὶ
τῶν βοτανῶν ὡσαύτως, πῶς ἂν κατανοήσωμεν ἃ εἶπον οἱ
παλαιοί. Πῶς; Ἐὰν ἐπιμελῶς σκοπήσωμεν τὰς βίβλους αὐ- 10
τῶν, ἃς ἔγραψαν, καὶ δυνηθείημεν διερευνῆσαι τούτων τὸν
μυελὸν ἐρεύνῃ συνοπτικῇ, καὶ γνωρίσαι βοτάνας τὰς ἐλαιώ-
δεις καὶ βοτάνας τὰς σπέρμα μόνον ἐχούσας, καὶ τὰς βοή-
θειαν χορηγούσας, καὶ τὰς ἰατρικὰς καὶ τὰς φθοροποιούς.
Ὡσαύτως καὶ τὰ δένδρα μετὰ τῶν βοτανῶν. Πρὸς δὲ τὸ 11
μαθεῖν καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν ὀφείλομεν ζητῆσαι τὴν γένεσιν
τούτων, πῶς τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν τισὶ τόποις, ἐν ἄλλοις δ'
οὔ· ἔτι δὲ καὶ τὰς φυτείας αὐτῶν καὶ τὰς ῥίζας, καὶ τὰς δια-
φορὰς τῶν χυλῶν καὶ τῶν [i]ὀδμῶν καὶ τοῦ [k]γάλακτος καὶ
τοῦ κόμεος, καὶ τὴν χρηστότητα καὶ τὴν κακίαν ἑκάστων, καὶ
τὰς διαμονάς, πῶς τινῶν μὲν διαμένουσιν οἱ καρποὶ τινῶν δ'
οὔ, καὶ δι' ἣν αἰτίαν τινῶν μὲν σήπονται συντόμως τινῶν δὲ

[d] αἱ om. Na.n. [e] πολλοὺς δὲ κλ. Na. [f] πολυκλωνότερον Na.
[g] ταχύτερον n. [h] στοχάζεσθαι Na. [i] ὀσμῶν, γρ. ὄγμων καὶ οἰγμῶν, Pa.
[k] γάλακτος, γρ. ὀποῦ, Pa.

βραδέως, ἐρευνῆσαί τε καὶ [l] τὰς ἰδιότητας τῶν φυτῶν, καὶ μᾶλλον τῶν ῥιζῶν· καὶ πῶς τινῶν μὲν καρποὶ μαλθάσσονται, τινῶν δ' οὔ· καὶ πῶς τινὲς ἀφροδίτην προκαλοῦνται, τινὲς δὲ ὕπνον, τινὲς δὲ καὶ διαφθείρουσι, καὶ πολλὰς ἄλλας διαφοράς· καὶ πῶς τινῶν μὲν οἱ καρποὶ ποιοῦσι [m] γάλα, τινῶν δ' οὔ.

[n] Β.

Τὸ δένδρον τρεῖς ἔχει δυνάμεις, πρώτην ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, δευτέραν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ὕδατος, τρίτην ἐκ τοῦ γένους τοῦ πυρός. Ἀπὸ τῆς γῆς γάρ ἐστιν ἡ ἔκφυσις τῆς βοτάνης, ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἡ σύμπηξις, ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἡ ἕνωσις τῆς συμπήξεως τοῦ φυτοῦ. Βλέπομεν δὲ πολλὰ τούτων καὶ
2 ἐν τοῖς [o] ὀστρακώδεσιν. Εἰσὶ γὰρ ἐν τούτοις τρία, πηλός, ἐξ οὗ γίνεται πλίνθος ὀστρακώδης, δεύτερον ὕδωρ, ὅπερ ἐστὶ τὸ στερεοῦν τὰ ὀστρακώδη, τρίτον τὸ πῦρ τὸ συνάγον τὰ μέρη αὐτοῦ, ἔστ' ἂν δι' αὐτοῦ πληρωθείη ἡ τούτου γένεσις. Ἡ φανέρωσις γοῦν ὅλης τῆς ἑνώσεως τούτων ἀπὸ τοῦ πυρός ἐστιν, ὅτι ἀραιότης ἔνεστι τοῖς ὀστρακώδεσι κατὰ τὰ ἴδια
3 μέρη. Καὶ ὁπόταν μίξῃ ταῦτα τὸ πῦρ, τελειοῦται ἡ ὕλη τοῦ ὑγροῦ, καὶ συγκολλῶνται τὰ μέρη τοῦ πηλοῦ, προέρχεταί τε ξηρότης ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ὑγροῦ. Καὶ διὰ τὴν ἐπικράτειαν ἕπεται πέψις ἐν παντὶ ζῴῳ καὶ φυτῷ καὶ μετάλλοις. Πέψις γάρ ἐστιν, ὅπου ὑγρότης καὶ θερμότης ἰδίῳ
4 πέρατι ἀκολουθεῖ. Ἔστι δὲ τοῦτο ἐν τῇ πέψει τοῦ λίθου καὶ τῶν μετάλλων ἐκφανές· ἐν τῷ ζῴῳ δὲ καὶ τῷ φυτῷ οὐχ οὕτως, ὅτι τούτων τὰ μέρη οὐκ εἰσὶ συμπεπηγότα εἰς ἓν ὡς τοῖς λίθοις, καὶ ὅτι ἐκ τούτων καταρροή τις προβαίνει, ἐκ δὲ τῶν λίθων καὶ τῶν μετάλλων οὐκ ἔξεισι καταρροὴ ἤ τις
5 ἱδρώς. Τὰ γὰρ μέρη αὐτῶν οὐκ εἰσὶν ἀραιά, κἀντεῦθεν οὐδέ τινα ἀπ' αὐτῶν ἐξέρχονται, ὡς ἀπὸ τοῦ ζῴου καὶ τοῦ φυτοῦ περιττώματα, οὐδὲ γίνεται ἔξοδός τις ἄλλη ἀπὸ τῆς ἀραιό-

[l] τὰς om. n. [m] φύλλα n.

Codices Na.Qa. [n] Tit. περὶ τῶν ἐν ταῖς βοτάναις τριῶν δυνάμεων βιβλίον β. Na. [o] ὀστρεώδεσιν Na.

τητος. Ἐν ᾧ γὰρ ἀραιότης οὐκ ἔστιν, ἀπ' αὐτοῦ παντελῶς
οὐδέν τι ἐξέρχεται. Διὰ τοῦτο στερεόν ἐστιν, εἰς ὃ αὐξά-
νεσθαί [p] τι οὐ πέφυκε. Καὶ γὰρ τὸ αὐξάνεσθαι πεφυκὸς 6
δεῖται τόπου, ἐν ᾧ ἂν πλατυνθείη καὶ περατωθείη. Λίθοι δὲ
καὶ ὄστρακα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀεί εἰσιν ἐν ταὐτῷ, οὔτε αὐξά-
νουσιν οὔτε ἐκτείνονται. Πάλιν τοῖς φυτοῖς δευτέρῳ τρόπῳ
ἔνεστι κίνησις, ἔστι καὶ ἐφέλκυσις, ἥτις ἐστὶ δύναμις ἐκ τῆς
γῆς ἐφελκομένη τὸ ὑγρόν. Ἔστι [q] δὲ τῇ ἐφελκύσει κίνησις 7
ἥτις ἔρχεται εἰς τόπον, καὶ τελειοῦταί πως ἡ πέψις· καὶ διὰ
τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ μικραὶ βοτάναι μιᾷ ὥρᾳ μιᾶς
ἡμέρας γεννῶνται. Οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ζῴοις· ἡ γὰρ
ὕλη ἐν τοῖς ζῴοις ἐστὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ διῃρημένη. Οὐκ ἔστι
δὲ οὐδὲ ἡ πέψις εἰ μὴ ἐν χρήσει μάλιστα καὶ αὕτη. Ἡ ὕλη 8
δὲ τοῦ φυτοῦ τούτῳ ἐστὶ πλησίον, καὶ διὰ τοῦτο ὀξυτέρα
ἐστὶν ἡ τούτου γένεσις. Γεννᾶται δὲ καὶ αὐξάνει καὶ ὅπερ
μᾶλλόν ἐστι λεπτὸν ἐν αὐτῷ, [r] παρὰ τὸ πυκνόν. Τὸ γὰρ
πυκνὸν πολυτρόπων δεῖται δυνάμεων διά τε τὴν [s] διαφορὰν
τοῦ οἰκείου σχήματος καὶ διὰ τὸ μῆκος τῶν μερῶν αὐτοῦ
πρὸς ἄλληλα. Κἀντεῦθεν ὀξυτέρα καὶ φυτοῦ γένεσις, διὰ 9
τὴν λεπτότητα ἑτέρου πρὸς ἕτερον, καὶ ταχυτέρα ἡ τελείω-
σις. Τὰ μέρη τῶν φυτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν εἰσιν ἀραιά,
ὅτι ἡ θερμότης [t] αὐτῶν τὴν ὑγρότητα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν
φυτῶν ἐφέλκεται. Διασπείρεταί τε ἡ ὕλη ἡ θρεπτικὴ εἰς ὅλα
τὰ μέρη αὐτῶν· ὃ δὲ περιττεύει, ἐκχεῖται. Ὥσπερ [v] δὲ ἐν 10
τοῖς βαλανείοις ἡ θερμότης τὴν ὑγρότητα ἐφέλκεται καὶ ταύ-
την εἰς ἀτμίδα μεταστρέφει, αὕτη δὲ κουφιζομένη, ὁπόταν
περιττεύσῃ, μεταβάλλεται εἰς σταγόνας, οὕτως καὶ ἐν τοῖς
ζῴοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς [w] τὰ περιττώματα ἀναβαίνουσιν
ἀπὸ τῶν κατωτέρων εἰς τὰ ἀνώτερα, [x] καὶ καταβαίνουσιν ἀπὸ
τῶν ἀνωτέρων εἰς τὰ κατώτερα. Τοιουτοτρόπως δὲ καὶ οἱ 11
ποταμοὶ οἱ ὑπὸ τὴν γῆν γεννῶνται ἀπὸ τῶν ὀρέων. Ὕλη
γὰρ αὐτῶν εἰσὶν οἱ ὑετοί· καὶ ὅταν πληθυνθῶσι τὰ ὕδατα

[p] τι] τε Nᵃ. [q] τε Nᵃ. [r] παρὸ Nᵃ. [s] φορὰν Nᵃ. [t] αὐτοῦ Nᵃ.Qᵃ.
[v] δὲ ἐν] καὶ ἐν P. [w] τὰ om. Nᵃ. [x] καὶ κ.—κατώτερα om. Nᵃ.

καὶ στενοχωρῶνται ἐντός, γίνεται ἐκ τούτων ἀτμὶς περιττή, ἥτις διὰ τὸν ἐντὸς συμπιεσμὸν σχίζει τὴν γῆν· καὶ οὕτω φαίνονται πηγαὶ καὶ ποταμοὶ οἱ πρότερον μὴ φαινόμενοι ἀλλ' ἐγκεκρυμμένοι τυγχάνοντες.

2 Ἐκτεθείκαμεν δὲ αἰτίας περὶ τῆς γενέσεως τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ βιβλίῳ [y] τῷ περὶ μετεώρων, ἐν ᾧ εἴπομεν καὶ περὶ σεισμῶν ὅτι πολλάκις δεικνύουσιν οὗτοι πηγὰς καὶ ποταμούς, οἳ πρότερον οὐκ ἐφαίνοντο, οἷον [z] ὅτε σχίζεται ἡ γῆ ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως. Πολλάκις δὲ εὑρίσκομεν ὅτι καὶ πηγαὶ καὶ ποταμοὶ συζεύγνυνται, ὅτε
2 γίνεται σεισμός. Τοῦτο δὲ τῷ φυτῷ οὐ συμβαίνει, ὅτι ἀὴρ ἐν τῇ ἀραιότητι τῶν μερῶν αὐτοῦ ἐστί, καὶ τοῦδε πάλιν σημεῖον, ὅτι [a] σεισμὸς οὐδὲ ἐν τοῖς τόποις τοῖς ψαμμώδεσι πέφυκε γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν τόποις πυκνοῖς καὶ σκληροῖς, ὁποῖοί
3 εἰσιν οἱ τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ὀρέων. Καὶ γὰρ συμβαίνει σεισμὸς ἐν τοῖς τόποις τούτοις, ὅτι τὸ ὕδωρ ἐστὶ στερρὸν καὶ οἱ λίθοι στερροί· τῇ φύσει δὲ τοῦ ἀέρος τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ ἔνεστι τὸ ἀναβαίνειν ἐκ τῆς κουφότητος. Ὅτε γοῦν συνέλθωσι τὰ μέρη αὐτοῦ καὶ κατακυριεύσωσι, συνωθοῦσι τὸν τόπον,
4 καὶ ἐντεῦθεν ἐξέρχεται ἀπ' αὐτοῦ βιαία ἀναθυμίασις. Ἐὰν δὲ ὁ τόπος ἦν ἀραιός, οὐκ ἂν ἐξήρχετο οὕτως, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς ψάμμου συμβαίνει. Ἐξέρχεται γὰρ καὶ ἐντεῦθεν ἀναθυμίασις, ἀλλὰ κατὰ βραχύ· καὶ διὰ τοῦτο οὐ γίνεται σεισμός. Ἁπλῶς οὖν ἐν τοῖς στερεοῖς πᾶσι τοῦτο οὐ συμβαίνει,
5 λέγω τὸ κατὰ βραχὺ τὸν ἀέρα ἐξέρχεσθαι. Συναγόμενα γὰρ τὰ μέρη τούτου δύνανται τὴν γῆν σχίζειν, καὶ τοῦτο ἐστὶν αἰτία τοῦ σεισμοῦ ἐν σώμασι στερεοῖς. Ἐν τοῖς μέρεσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων σεισμὸς οὐ γίνεται, ἀλλ' ἐν ἄλλοις πᾶσι, καὶ πλειστάκις ἔν τε τοῖς ὀστρακώδεσι καὶ [b] ἐν
6 ὑέλῳ καὶ λοιποῖς μετάλλοις. Ἐν ᾧ γὰρ σώματί ἐστι πολλὴ ἀραιότης, ἔθος καὶ τὴν ἀναθυμίασιν ἀναβαίνειν· ὑποκουφίζει γὰρ αὐτὴν ὁ ἀήρ. Καὶ συχνάκις τοῦτο βλέπομεν,

[y] τῷ ante περὶ om. Na. [z] ὅτι Qa. [a] οὐδὲ σεισμὸς Na. [b] ἐν om. Na.

ὅταν βάλλωμεν χρυσὸν εἰς [c] τὸ ὕδωρ ἢ ἄλλο τι βαρύ, καὶ
παραυτίκα βυθίζεται· καὶ πάλιν ὅταν βάλλωμεν ξύλον ἀραιὸν
ἢ βραχύ, καὶ ἐπιπλέει καὶ οὐ βυθίζεται. Ὅθεν οὐ διὰ τὰ 7
φύλλα οὐ καταδύεται τὸ καταδυόμενον πολλάκις ξύλον, οὐδὲ
διὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ βαρύ, ἀλλ' ὅτι τὸ μέν ἐστι στερρὸν
καὶ πυκνόν, τὸ δὲ [d] ἀραιόν· τὸ δὲ ἀραιὸν παντάπαν οὐ βυθί-
ζεται. Ἔβενος δὲ καὶ τὰ αὐτῷ παραπλήσια βυθίζονται, 8
ὅτι μικρά ἐστιν ἐν τούτοις ἡ ἀραιότης· καὶ οὐδὲ ἔστιν ἐν αὐ-
τοῖς ἀὴρ ὁ δυνάμενος ταῦτα κουφίσαι. Καταδύονται δέ, ὅτι
τὰ μέρη αὐτῶν λίαν εἰσὶ πυκνὰ καὶ στερρά. Πᾶν δὲ ἔλαιον
καὶ πάντα τὰ φύλλα τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται. Καὶ τοῦτο 9
ἤδη ἀποδεικνύομεν. Ἔγνωμεν γὰρ ὅτι ἐν τούτοις ἐστὶν ὑγρό-
της καὶ θερμότης, καὶ ἔθος τοῦ ὑγροῦ ἐστὶ τοῖς τοῦ ὕδατος
μέρεσι συνάπτεσθαι· ἡ δὲ θερμότης ποιεῖ ἀνάγεσθαι τὸ ὑγρόν,
καθὼς παρέπεται ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἔαρος. Ἔθος δὲ καὶ τοῦ
ὕδατος τὸ κουφίζειν πάντα πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιφάνειαν ἕως τῆς
τοῦ ἀέρος ἐπιφανείας, ὥστε ποιεῖν αὐτὸν ἀνέρχεσθαι. Τὴν 10
δὲ ἐπιφάνειαν αὐτοῦ οὐχ ὑπερβαίνει τὸ ὕδωρ· ἡ γὰρ ὅλη
ἐπιφάνεια αὐτοῦ μία ἐστὶ μετὰ τῆς τοῦ ἀέρος. Καὶ διὰ τοῦτο
ἄνεισι καὶ τὸ ἔλαιον ὑπεράνω τοῦ ὕδατος. Εἰσὶ δὲ καί τι-
νες λίθοι οἳ τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται, διὰ τὸ κενὸν μόνον τὸ
ἐν τούτοις μεῖζον ὂν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν, καὶ διὰ τὸ τὸν τό-
πον τοῦ ἀέρος μείζονα εἶναι τοῦ τόπου τοῦ σώματος τῆς
γῆς. Φύσις γάρ ἐστι τοῦ ὕδατος ὑπεράνω βαίνειν τῆς γῆς, 11
τοῦ δὲ ἀέρος τὸ ὑπεράνω βαίνειν τοῦ ὕδατος. Ἡ τοῦ ἀέρος
τοίνυν φύσις τοῦ ἐγκλειομένου τῷ λίθῳ ἀναβαίνει ἐπάνω τοῦ
ὕδατος, καὶ τῷ ὅλῳ ἀέρι συνάπτεται· καὶ γὰρ ἕκαστον τὸ
οἰκεῖον ὅμοιον ἐφέλκεται, καὶ συνακολουθεῖ ἡ φύσις τοῦ μέ-
ρους τῷ ὅλῳ ᾧ συζεύγνυται. Εἰ τοίνυν ἔσται τις ῥαχία κού- 12
φη, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς καταδύσεται ἐν ὕδατι, τὸ δὲ λοιπὸν
ὑπερνήξεται, ὅτι μείζων ἐν αὐτῷ ὁ ἀὴρ τοῦ λοιποῦ σώματος
τοῦ λίθου. Διὰ τοῦτο πάντα τὰ δένδρα βαρύτερά εἰσι τῶν

[c] τὸ om. N[a]. [d] ἀραιόν ubique Q[a].

τοιούτων λίθων. Οἱ ἐν τοῖς ὕδασι δὲ λίθοι γίνονται ἐκ τῆς
13 συγκρούσεως τῶν ὑδάτων τῆς ἰσχυρᾶς. Γίνεται γὰρ πρῶτον
ἀφρός, εἶτα συμπήγνυται οὕτως οἷόν τι γάλα λιπαρόν· καὶ
ὅτε τὸ ὕδωρ τῇ ψάμμῳ προστρίβεται, συναθροίζει ἡ ψάμ-
μος τὴν λιπότητά πως τοῦ ἀφροῦ, ξηραίνει τε αὐτὴν ἡ ξηρό-
της τῆς θαλάσσης μετά περιττῆς τῆς ἁλυκότητος· καὶ οὕτω
συνάγονται τὰ μέρη τῆς ψάμμου, καὶ τῷ ἐπιμήκει τοῦ χρό-
14 νου γίνονται λίθοι. Ἡ δήλωσις δὲ ὅτι ἡ θάλασσα ποιεῖ
καθ' ἑαυτὴν ψάμμον, οὕτως ἐστίν, ὅτι πᾶσα γῆ οὐκ ἔστι
γλυκεῖα· ὅτε [e] οὖν στῇ ἐν αὐτῇ τι ὕδωρ, κωλύεται ὁ ἀὴρ ἀλ-
15 λοιῶσαι αὐτό. Ἔτι δὲ χρονίζοντος τῷ τόπῳ τοῦ ἐμπεριει-
λημμένου ὕδατος, ἐπεὶ οὐ δύναται τοῦτο παρομοιῶσαι ἑαυτῷ
ὁ ἀήρ (κυριεύουσι γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι [f] τὰ μέρη τὰ γεώδη,
ἅ εἰσιν ἁλυκά), ἀνάγκη ἐπὶ πλέον θερμανθέντα κατὰ βραχὺ
16 καὶ ἄμφω ποιῆσαι πηλὸν ἔμφυτον. Τοῦτο δὲ οὐ δύναται
γενέσθαι ἐν ὕδασι γλυκεροῖς διὰ τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν
λεπτότητα αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἁλμυροῖς, ὅτι κυριεύει ἐν τού-
τοις ἡ ξηρότης τῆς γῆς, καὶ ᾗ μεταβάλλει τὸ ὕδωρ εἰς τὸ εἶ-
δος αὐτῆς, ᾗ πλησίον αὐτῆς τοῦτο ποιεῖ, καὶ ἑκάτερον ἀλλοι-
17 οῦται. Σκληρύνουσα δὲ ἡ σκληρότης τῆς γῆς κατὰ τὴν δύ-
ναμιν τῆς συμπήξεως αὐτῆς τὴν ὑπόστασιν τοῦ ὕδατος, διαιρεῖ
τὸν πηλὸν εἰς ἴδια μέρη σμικρά· καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ἡ γῆ
ἡ τῇ [g] θαλάσσῃ πλησιάζουσα ψαμμώδης. Οὕτως καὶ αἱ πε-
διάδες, αἵτινες οὐκ ἔχουσιν ὅπερ ἂν περικαλύψῃ αὐτὰς ἀπὸ τοῦ
ἡλίου, εἰσί τε καὶ μεμακρυσμέναι ἀπὸ ὕδατος γλυκεροῦ.
18 Ξηραίνει γὰρ ὁ ἥλιος τὰ μέρη τῆς ὑγρότητος τῆς γλυκείας,
ἀπομένει δὲ ὅ ἐστιν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς. Καὶ διότι ἐνδια-
τρίβει ὁ ἥλιος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τῷ ἀπερικαλύπτῳ, διαχω-
ρίζονται τὰ μέρη τοῦ πηλοῦ, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν ψάμμος.
Τούτου δὲ σημεῖόν ἐστιν, ὅτι ἐν τοιούτῳ τόπῳ [h] βαθὺ κοιλαί-
νομεν καὶ εὑρίσκομεν πηλὸν ἔμφυτον, καὶ ἔστιν οὗτος ῥίζα
19 ψάμμου. Οὐ γίνεται δὲ ψάμμος εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός.
Συμβαίνει δὲ τοῦτο, ὅτι ἔστι διατριβὴ τῆς κινήσεως τοῦ ἡλίου,

[e] γοῦν Nª. [f] τὰ μερη om. Nª. [g] θαλάττῃ Qª. [h] βαθεῖ Nª.Qª.

ὡς ἔφημεν, καὶ μακρυσμὸς ἀπὸ ὕδατος γλυκεροῦ. Τοιουτο-
τρόπως νοητέον καὶ περὶ τῆς ἁλμυρότητος τῶν ὑδάτων τῆς
θαλάσσης. Ἡ ῥίζα μὲν γὰρ πάντων τῶν ὑδάτων ἐστὶ
γλυκερά, καὶ οὐκ ἄλλως συμβαίνει αὐτῇ ἁλμυρότης εἰ μὴ
κατὰ τὸν τρόπον τὸν λεχθέντα. Καὶ τοῦτο σημεῖόν ἐστιν 20
αἰσθητὸν ὅτι ἡ γῆ μέν ἐστιν ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, τὸ δὲ
ὕδωρ ὑπεράνω ἐξ ἀνάγκης καὶ φυσικῶς. Κἀντεῦθεν καὶ κυ-
ριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι τὸ εἶναι στοιχείῳ παρὸ τῇ γῇ.
Ἐφρόνησαν δέ τινες στοιχεῖον εἶναι τὸ πάντων τῶν ὑδάτων
πλεῖστον· πλεῖστον δέ ἐστι τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ
τοῦτο καὶ στοιχεῖον [i] πάντων ἐκρίθη τῶν ὑδάτων. Ἔστι δὲ 21
τὸ ὕδωρ φυσικῶς ὑπερέχον τῆς γῆς καὶ λεπτότερον αὐτῆς.
Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεδείξαμεν ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ πάντως κουφό-
τερόν ἐστι τὸ γλυκὺ τοῦ ἁλμυροῦ. Πλὴν λάβωμεν καὶ ὡς
ἐν παραδείγματι δύο σκεύη ἴσα, καὶ θῶμεν ἐν αὐτοῖς ὕδωρ
γλυκὺ καὶ ὕδωρ ἁλμυρόν. Μετὰ ταῦτα προσλάβωμεν ᾠόν,
θῶμεν δὲ τοῦτο ἐν τῷ ὕδατι τῷ γλυκεῖ, καὶ αὐτίκα καταδύ-
σεται. Μετὰ ταῦτα θῶμεν αὐτὸ καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ἁλ- 22
μυρῷ, καὶ [k] ὑπερνήξεται, καὶ ἀναβήσεται ἐπάνω τῶν μερῶν
τοῦ τοιούτου ὕδατος, διότι τὰ μέρη τούτου οὐ διαζεύγνυνται
ὡς τὰ μέρη τοῦ ὕδατος τοῦ γλυκεροῦ. Ἐκείνου μὲν γὰρ τὰ
μέρη οὐ δύνανται ὑπομένειν διὰ τὴν λεπτότητα βάρος, τούτου
δὲ διὰ τὴν παχύτητα δύνανται· καὶ διὰ τοῦτο οὐ καταδύεται
τὸ ἐπιτεθὲν αὐτῷ. Οὕτω φυσικῶς ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσσῃ οὔτε 23
καταδύεται ζῷον οὔτε γεννᾶται· κυριεύει γὰρ ἡ ξηρότης ἐν
αὐτῷ, καὶ ἐν παντὶ ὅπερ ἐστὶ πλησίον τοῦ σχήματος τῆς
γῆς. Φαίνεται τοίνυν ἐντεῦθεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ παχύ ἐστιν
ὑποκάτω τοῦ μὴ παχέος. Τὸ γὰρ παχύ ἐστιν ἐκ τοῦ γένους
τῆς γῆς, τὸ δὲ λεπτὸν καὶ ἀραιὸν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος.
Καὶ διὰ τοῦτο ὑπερέχει τὸ ὕδωρ τὸ γλυκὺ πάντων τῶν ὑδά- 24
των· ἐκεῖνο γάρ ἐστιν ὑπάρχον τῆς γῆς πορρωτέρω. Ἤδη
τοιγαροῦν ἔγνωμεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ πορρωτάτω τῆς γῆς φυ-

[i] ἐκρίθη πάντων Na. [k] περινήξεται Qa.

σικόν ἐστι. Καὶ τὸ γλυκὺ τοῦ θαλαττίου ὑπερκεῖσθαι ἀπεδείξαμεν. Καὶ φυσικὸν τοῦτο εἶναι τῷ ῥηθέντι σημείῳ φανερὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐγένετο. Γεννᾶται δὲ τὸ ἅλας ἐν ἱσταμένοις ὕδασιν, οἷς τὸ γλυκὺ γίνεται ἁλμυρόν. Ὑπερβαίνει δὲ ἡ ἁλμυρότης τῆς γῆς ἐκείνην τὴν ἁλμυρότητα. Ἀπομένει γὰρ ἐκείνῃ μὲν ἀὴρ ἐγκεκλεισμένος, ταύτῃ δ' οὔ. Καὶ [l] διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο τῆς γῆς τὸ σῶμα, γλυκύτητός τινος μετέχον κατὰ πάντα τρόπον, εἰ καὶ τὸ γένος τοῦτο ἐξ ὕδατός ἐστιν, ὃ ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς ὡς ἱδρώς.

3 Πρὸς τούτοις ὀφείλομεν εἰδέναι ὅτι καὶ αἱ βοτάναι καὶ
τὰ εἴδη οὐκ εἰσὶν εἰ μὴ ἐκ συνθέσεως, καὶ οὐκ ἐξ ὕλης ἁπλῆς,
ἀλλ' ὥσπερ ἐστὶν ἡ ἁλυκότης ἀπὸ τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης
2 [m] καὶ τῆς οὐσίας τῶν ψάμμων. Αἱ ἀναθυμιάσεις γὰρ αἱ
ἀναβαίνουσαι, ὅταν συμπαγῶσι, δύνανται συμπεριλαβεῖν τὴν
αἰτίαν τῆς τῶν βοτανῶν ὑπάρξεως· καταπίπτει γὰρ ἀὴρ ἐν-
τεῦθεν, καὶ δροσίζει τὸν τόπον, καὶ [n] προέρχονται ἐξ αὐτοῦ
διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἀστέρων τὰ εἴδη τῶν σπερμάτων.
3 Ὕλη δὲ ἀναγκαία ἐστὶ τὸ ὕδωρ, εἰ καὶ διαφορά ἐστιν ἐν τῷ
γένει τοῦ ὕδατος. Τὸ γὰρ ἀνερχόμενον οὐκ ἔστιν εἰ μὴ
ὕδωρ γλυκύ· τὸ δὲ ἁλμυρὸν βαρύ ἐστι, καὶ οὐ συναναβαίνει
τῷ γλυκεῖ. Τὸ δὲ ὑπερβαῖνον τοῦτο τὸ λεπτότερόν ἐστι
4 τοῦ ὕδατος. Ὃ δὴ ἐὰν ἐφελκυσθείη ὑπὸ τοῦ ἀέρος, λεπτύνε-
ται καὶ ἐπὶ πλέον ἀναβαίνει, κἀντεῦθεν γίνονται πηγαὶ καὶ
ποταμοὶ ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ εἰς πολὺ διατρέχουσι. Καὶ ση-
μεῖον τούτου ἐστὶ τὸ αἷμα τὸ ἀνερχόμενον εἰς τὸν ἐγκέφα-
λον. Ὥσπερ γάρ τι ἐκ τῶν τροφῶν μετὰ τῆς ἀναθυμιά-
5 σεως ἀνέρχεται, οὕτω καὶ εἰς πάντα τὰ ὕδατα. Καὶ γὰρ
καί τι τοῦ ὕδατος τοῦ ἁλυκοῦ ἄνεισι μετ' ἐκείνου [o] ὃ ἐξή-
ρανεν ἡ θερμότης, [p] εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἀέρος, ὅς ἐστιν ἀκριβῶς
ὑπεράνω παντὸς γλυκέος ὕδατος καὶ ἁλμυροῦ. Παράδειγμα
δὲ τοῦ λόγου τούτου εὑρήκαμεν ἐν τοῖς βαλανείοις πολλάκις.
6 Ὅταν γὰρ τὸ ὕδωρ τὸ ἁλμυρὸν καταλάβῃ θερμότης, λε-

[l] διὰ τοῦτο om. Na. [m] καὶ τῆς οὐσίας om. Na. [n] προέρχεται Qa. [o] οὗ Na. Qa. [p] εἰς om. Na.

πτύνει τὰ μέρη αὐτοῦ, ἀναβαίνει τε ἀναθυμίασις, ἥτις ἦν ἐν
τῷ ἐδάφει τοῦ βαλανείου, καὶ ἀναχωροῦσι τὰ πυκνὰ μέρη
τῆς ἁλυκότητος μετὰ τοῦ ὑγροῦ τοῦ φυσικοῦ (οὐδὲ γάρ εἰσιν
ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος), ἵνα ἀκολουθήσωσι τῇ ἀναθυμιάσει,
ἥτις μία μετὰ τὴν ἄλλην [q] προχωρεῖ ἄνω. Ὅταν γοῦν 7
[q] προχωρήσωσι πολλαί, καταπιέζεται ὁ ὄροφος, κἀντεῦθεν
συνάγεται καὶ συμπήγνυται καὶ ἐπιστρέφει καὶ κάτω στάζει
τὸ ὕδωρ τὸ γλυκύ. Καὶ οὕτως ἐν πᾶσι τοῖς βαλανείοις
τοῖς ἁλμυροῖς ἐστὶν ὕδωρ γλυκύ. Αἱ τοίνυν βοτάναι αἱ
φυόμεναι ἐν τοῖς ὕδασι τοῖς ἁλυκοῖς οὐκ ὀφείλουσιν ἔχειν
πληθυσμὸν διὰ τὴν ξηρότητα. Καὶ γὰρ τὸ φυτὸν δύο 8
δεῖται, ὕλης λέγω καὶ τόπου, τῇ ἰδίᾳ φύσει ἁρμοζόντων.
Ὅταν γοῦν τὰ τοιαῦτα δύο παρῶσιν ὁμοῦ, προκόπτει τὸ
φυτόν. Ὅταν δὲ εὕρωμεν ὕλην πορρωτάτω τῆς εὐκρασίας,
ἐπικενῆς ἐστίν· ἐμποδὼν γάρ ἐστι τῷ εἶναι τὸ ἐν τόπῳ
εἶναι μὴ εὐκραεῖ. Ἔτι κοινῶς οὐχ εὑρίσκομεν φυτὸν ἐν 9
χιόνι, πλὴν βλέπομέν ποτε φυτὸν φαινόμενον ἐν αὐτῇ, καί
τινα ζῷα, καὶ ἐξαιρέτως ἕλμινθας. Οὗτοι γὰρ γεννῶνται
ἐν τῇ χιόνι, καὶ φλόμος, καὶ πᾶσαι βοτάναι πικραί. Ἀλλ'
ἡ χιὼν οὐ ζητεῖ προχωρεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἂν μὴ καὶ συζευχθείη
τις αἰτία ἐν αὐτῇ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ὅτι ἡ χιὼν κατέρχεταί 10
ποτε ὁμοία καπνῷ, συμπήγνυσί τε ταύτην ἄνεμος καὶ συ-
σφίγγει ἀήρ. Πλὴν γίνεται καὶ ἀραιότης τὶς ἐν τοῖς μέ-
ρεσιν αὐτῆς· κατέχεται γὰρ ἐν τούτοις θερμόν τι μέρος
ἀέρος, μένει τε ἐξ αὐτοῦ καὶ ὕδωρ σεσημμένον. Ὅταν γοῦν 11
ὁ ἀὴρ ὁ ἐγκεκλεισμένος πλείονος γένηται πλατύνσεως καὶ ὁ
ἥλιος παρουσιάσηται, ἀπορρήγνυται ὁ ἀὴρ ὁ συμπιληθεὶς
ἐν τῇ χιόνι, καὶ φαίνεται ἡ ὑγρότης ἡ σεσημμένη, ἥτις
καὶ συμπήγνυται μετὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου· καὶ οὕτω
φύονταί τινες βοτάναι. Ἐὰν [r] δὲ ᾖ ὁ τόπος περικεκαλυμ- 12
μένος, οὐ γίνονται ἐν αὐτῷ βοτάναι [s] ἀλλ' ἢ ἄνευ φύλλων·
ἀπεχώρησε γὰρ ἀπ' αὐτοῦ ἡ εὐκρασία τῆς γῆς, ἡ ὁμογενὴς

[q] προσχωρεῖ et mox προσχωρήσωσι Na. [r] δὲ] μὲν Qa. [s] ἢ ἀλλ' Na.Qa.

*αὐτῇ. Ὅθεν ἄνθη καὶ φύλλα ἐν βοτάναις μικραῖς μεμι-
γμένα εὑρίσκονται ἐν τόποις κεκραμένοις καθαρῶς δι' ἀέρος
καὶ ὕδατος· [t] ἐν ἑτέροις δὲ μὴ τοιούτοις σπάνιά εἰσι τὰ ἄνθη
καὶ τὰ φύλλα τῶν φυτῶν τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ χιόνι.
13 Ὁμοίως καὶ ἐν τόποις πολλοῖς ἁλμυροῖς καὶ ξηροῖς ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον οὐ φαίνεται φυτόν. Οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πόρρω
εἰσὶν εὐκρασίας· ἐλαττονεῖται γὰρ ἡ γῆ, ἐξ ἧς μακράν εἰσιν
[v] ὑγρότης καὶ θερμότης, ἅπερ εἰσὶ διὰ γλυκέος [w] ὕδατος.
Γίνεται δέ ποτε ἡ γλυκερὰ γῆ νεκρά, καὶ τότε οὐ γεννῶνται
14 ὀξέως ἐν αὐτῇ βοτάναι. Ἐν τόποις δὲ θερμοῖς, ὅπου ἔστιν
ὕδωρ γλυκὺ καὶ θερμότης πολλή, προφθάνει πέψις ἐκ τῶν
δύο μερῶν, ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ τόπου μετὰ [x] καὶ τοῦ ἀέρος
τοῦ ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντος. Ἡ δὲ πέψις τοῦ ἀέρος ἐκ τῆς θερ-
μότητός ἐστι τοῦ ἡλίου τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. Ἐντεῦθεν
καὶ τὰ ὄρη ἐφέλκονται ὑγρότητα, βοηθεῖ τε αὐτοῖς καὶ ἡ
15 θερμότης τοῦ ἀέρος. Ἐπισπεύδει δὲ καὶ ἡ πέψις· καὶ διὰ
τοῦτο τὰ φυτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς ὄρεσι φύονται. Ἐν
δὲ τοῖς ψάμμοις νικᾷ, ὡς προέφημεν, ἡ ἁλμυρότης, καὶ ἀπο-
μένουσιν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς ψάμμου ἀραιότητες ὅμοιαι πρὸς
16 ἀλλήλας. Ὁ τοίνυν ἥλιος οὐκ ἔχει δύναμιν ἵνα ἐν αὐταῖς
ἀπαρτίσῃ καὶ βεβαιώσῃ συνέχειαν οὐσίας. Τῷ τοι καὶ φυτὰ
ἐν αὐταῖς ὡς τὰ πολλὰ οὐ γίνονται· εἰ δὲ καὶ γίνονται, οὐ
κατὰ εἴδη ἴδια καὶ διάφορα, ἀλλὰ κατὰ εἴδη ὅμοια πρὸς
ἄλληλα.*

4 *Τὰ δὲ φυτὰ ἃ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ὕδατος γεννῶνται, οὐκ
ἄλλως γεννῶνται εἰ μὴ διὰ τὸ πάχος τοῦ ὕδατος. Ὅταν
γὰρ θερμότης ἅψηται τοῦ ὕδατος, ἥτις ἄνω που οὐκ ἔχει πῶς
ἂν κινηθείη, τότε προέρχεται ἐπ' αὐτὴν παρόμοιόν τι νεφέλῃ,
ὀλίγον τε τοῦ ἀέρος κατέχει, καὶ σήπεται τὸ τοιοῦτον ὑγρόν,
ἐφέλκεταί τε αὐτὸ ἡ θερμότης, ἥτις ἐκτείνεται εἰς τὴν ὄψιν
2 τοῦ ὕδατος, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν φυτόν. Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν,
ὅτι ἡ ῥίζα ἐν τοῖς μέρεσιν ἑδράζεται τῆς γῆς, ἔχουσα μέρη*

[t] *ἐν*] *καὶ ἐν* N[a]. [v] *ὑγρότητος καὶ θερμότητος* Q[a]. [w] *ὕδατος. οὐ γίνεται* N[a]. [x] *καὶ* om. Q[a].

διῃρημένα. Οὐκ ἔχει δὲ πάλιν οὐδὲ φύλλα, ὅτι μακράν ἐστιν ἀπὸ τῆς εὐκρασίας, καὶ οὐδὲ τὰ μέρη αὐτοῦ εἰσὶ συμπεπηγότα. Τοῦτο δὲ τὸ φυτὸν οἷον εἰς ὁμοιότητα φύλλων γεννᾶται, καὶ καλεῖται ἐπίπτερον. Τῶν δὲ λοιπῶν φυτῶν τῶν 3
ἐν τῇ γῇ, ἐπεὶ τὰ τῆς γῆς μέρη εἰσὶ συμπεπηγότα, καὶ τὰ μέρη ἐξ ἀνάγκης τούτων εἰσὶ τοιαῦτα. Τὰ γοῦν φυτὰ τὰ ἐκ τῆς γῆς συμπεπηγότα γίνονται ἐκ σήψεων ἐν τόπῳ ὑγρῷ καὶ καπνώδει. Αἱ γὰρ σήψεις κατέχουσιν ἀέρα· καὶ ὅταν 4
πληθύνωνται οἱ ὑετοὶ καὶ οἱ ἄνεμοι, ὁ ἥλιος φαίνεσθαι ποιεῖ αὐτάς, κατεπείγει τε ξηραίνεσθαι καὶ συμπήγνυσθαι, καὶ ἡ ξηρότης τῆς γῆς τὰς ῥίζας αὐτῶν ποιεῖ· καὶ γίνονται ἐντεῦθεν φυτὰ καὶ μύκητες καὶ [y] ὕδνα καὶ τὰ ὅμοια. Πάντα 5
δὲ ταῦτα γίνονται ἐν τόποις θερμοῖς κατὰ λόγον, διὸ ἡ θερμότης πέττει τὸ ὕδωρ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, κατέχει τε ταύτην ὁ ἥλιος, καὶ γίνεται ἀναθυμίασις, καὶ ἐντεῦθεν συμβαίνει ἡ ἀλλοίωσις εἰς φυτόν. Ὁμοίως καὶ ἐν πᾶσι τόποις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θερμοῖς πληροῦται ἡ τοῦ φυτοῦ ἀπάρτισις. Οἱ δὲ τόποι οἱ ψυχροί, εἰ καὶ οὗτοι τὸ ὅμοιον ποιοῦσί 6
ποτε, πλὴν ἐκ τοῦ ἐναντίου. Ὁ γὰρ ψυχρὸς ἀὴρ τὸν θερμὸν συμπιέζει κάτω, συμπήγνυσί τε τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ ὁ τόπος ἕψησιν πάσχει μετὰ τῆς προσούσης ὑγρότητος αὐτῷ· τοῦ γοῦν περισσοῦ ὑγροῦ ξηρανθέντος σχίζεται ὁ τόπος, καὶ [z] ἐξέρχονται ἐξ [a] αὐτοῦ φυτά. Ἐν τόποις δὲ γλυκεροῖς, ἐν 7
οἷς τὸ ὕδωρ μὴ ἐπὶ πολὺ συμβαίνει χωρίζεσθαι, ὁπόταν ὁ ἀὴρ τῇ γῇ ἐγκλειόμενος ξηρανθῇ, ἡ ὑγρότης τε τοῦ ὕδατος συμπαγῇ, καὶ ὁ αὐτὸς ἀὴρ μείνῃ ἐν τοῖς ἐνδοτέρω τοῦ ὕδατος, ἐξέρχονται φυτά, ὡς τὸ νοῦφαρ τὸ ἰατρικόν, καὶ εἴδη βοτανῶν ἄλλα πολλῶν καὶ σμικρῶν, ἃ δὴ τοιουτοτρόπως γεννῶνται. Πλὴν οὐκ εἰσὶν ἐκτεταμένα, διότι αἱ ῥίζαι αὐτῶν εἰσὶν 8
ἐπιπολαίως ἐν τῇ γῇ. Ἐν τόποις ὡσαύτως ἐν οἷς ὕδωρ θερμὸν τρέχει, πολλάκις φυτὰ γεννῶνται, διότι ἡ θερμότης τοῦ ὕδατος ἐφέλκεται ἀναθυμιάσεις προσφάτους ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ

[y] οἶδνα Nᵃ.Qᵃ. [z] ἐξέρχεται Qᵃ. [a] αὐτοῦ τὰ φ. Nᵃ.

δὲ ψυχρὰ φύσις τῆς ὑγρότητος τοῦ ὕδατος ὑποκάτω [b] ἀπο-
9 μένει, καὶ συμπήγνυται ὁ ἀὴρ ὁ ἐν τούτῳ τῷ ὑγρῷ. Καὶ
ὅταν [c] πεφθῇ ἡ θερμότης τοῦ ἀέρος, πάλιν ἐν τούτῳ γεννᾶ-
10 ται τὸ φυτόν, οὐκ ἄλλως εἰ μὴ ἐν καιρῷ πολλῷ. Αἱ βοτάναι
δὲ αἱ μικραί, αἱ φαινόμεναι ἐν τόποις θεαφώδεσι, [d] γίνονται
ὅταν ἄνεμοι ὀξέως πνέωσιν ἀντίπνοιάν τε ποιῶσι καὶ ἀντι-
πλήττωσιν ἀλλήλους, καὶ ἐξεγερθῇ ἀὴρ ὁ ἐν αὐτοῖς καὶ θερ-
μανθῇ ὁ τόπος καὶ γένηται ἐντεῦθεν πῦρ, καὶ μετὰ ταῦτα
γεννηθῇ ὅπερ ἐστὶν ἐν τῷ βάθει ἀρσενίκιον, ὃ καταβαίνει ἐκ
τῆς ἰλύος τοῦ ἀέρος, καὶ ἐφέλκεται πῦρ μετὰ σήψεως (τοῦτο
[e] γὰρ τὸ ἀρσενίκιον)· τότε γὰρ γίνεται ἐκ τούτου φυτά.
11 Οὐ πολλὰ δὲ ταῦτα προβάλλεται φύλλα, καθὼς προαπεδεί-
ξαμεν, ὅτι ἡ εὐκρασία ἐκ τούτων πόρρω ἐστίν. Ὅπερ [f] δὲ
φέρει τρόφιμόν τι φυτόν, ἐκεῖνο φύεται ἐν τόποις θερμοῖς
[g] καὶ κούφοις καὶ ὑψηλοῖς, καὶ μᾶλλον ἐν τῷ κλίματι τῷ
τρίτῳ καὶ τῷ τετάρτῳ· καὶ πάλιν ὃ δένδρον ποιεῖ τι ἐγγὺς
τροφίμου, ἐκεῖνο γεννᾶται ἐν τόποις ὑψηλοῖς καὶ ψυχροῖς.
12 Καὶ διὰ τοῦτο πληθύνονται τὰ εἴδη ἐν τόποις τοιούτοις, διὰ
τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν εὐκρασίαν τὴν ἐκ τῆς θερμό-
τητος τοῦ ἡλίου ἐν ἡμέραις χειμεριναῖς. Ὁμοίως καὶ ὁ πηλὸς
ὁ ἔμφυτος ὀξέως προάγει φυτὰ πίονα· ἡ συμπίλησις [h] γὰρ
τῆς ὑγρότητος τούτου ἐν τόποις γλυκεροῖς γίνεται, ὡς προει-
ρήκαμεν.

5 Πάλιν τὸ φυτὸν τὸ ἐν τοῖς λίθοις τοῖς στερροῖς γεννώμε-
νον μακρῷ χρόνῳ συμβαίνει. Ὁ γὰρ ἀὴρ ὁ ἐμπεριειλημ-
μένος τούτοις βιάζεται ἀναβῆναι, ἔξοδον δὲ μὴ εὑρίσκων διὰ
τὴν ἰσχυρότητα τῶν λίθων ἐπαναστρέφει καὶ θερμαίνει ἑαυ-
τόν, ἐφέλκεταί τε τὸ ὑγρὸν τὸ ἐναπολειφθὲν τοῖς λίθοις ἄνω,
ἐξέρχεταί τε ἀναθυμίασις σὺν ὑγρότητι, μετὰ ἀναλύσεως
2 σμικροτάτων μερῶν τῶν ἐν τοῖς λίθοις. Καὶ γὰρ πολλάκις
ἔθος ἐστὶ τοῖς λίθοις ἵνα βοηθῇ αὐτοῖς ὁ ἥλιος διὰ τῆς ἰδίας
πέψεως. Καὶ οὕτω γεννᾶται ἐξ αὐτῶν φυτόν. Ὃ δὲ οὐκ

[b] μένει Nᵃ. [c] πεμφθῇ Qᵃ. [d] γεννῶνται Qᵃ. [e] γὰρ om. Nᵃ.Qᵃ.
[f] δὲ] οὐδὲ Qᵃ. [g] καὶ post θερμοῖς om. Nᵃ. [h] γὰρ] καὶ γὰρ Qᵃ.

ἀναβαίνει, ἐὰν μὴ πλησίον [i] ᾖ γῆς ἢ ὑγροῦ. Ἡ γὰρ ὑπό-
στασις τοῦ φυτοῦ [k] δεῖται γῆς ὕδατος καὶ ἀέρος. Κατανοεί-
σθω τοιγαροῦν τὸ φυτόν· καὶ εἰ ἔστι πλησίον τοῦ ἡλίου,
ταχέως γεννᾶται, εἰ δέ ἐστιν ὁ ἥλιος εἰς δυσμάς, βραδύνει.
Πάλιν τὸ φυτὸν ἐν ᾧ κυριεύει τὸ ὕδωρ, οὐ παραχωρεῖ τῷ 3
ἀέρι ἀναβαίνειν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται. Ὁμοίως καὶ ἡ
ξηρότης ὅταν [l] κρατήσῃ, ἀναστρέφει ἡ φυσικὴ θερμότης εἰς
τὰ ἄκρα, καὶ βύει τοῦ φυτοῦ τὰς ὁδοὺς δι᾽ ὧν οἱ πόροι· καὶ
διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται τὸ φυτόν.

Καθολικῷ δὲ λόγῳ πᾶν φυτὸν τεττάρων τινῶν δεῖται, 6
σπέρματος διωρισμένου, τόπου ἁρμοδίου ὕδατος συμμέτρου
καὶ ἀέρος ὁμοίου. Ὅταν οὖν ταῦτα πάντα συντελεσθῶσι,
γεννᾶται φυτὸν καὶ αὐξάνει· ὅτε δὲ ταῦτα ἀποχωρήσουσιν,
ἀσθενεῖ τῇ ἀποχωρήσει καὶ τὸ φυτόν. Πάλιν τὸ φυτὸν 2
τὸ προϊὸν ἐν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, εἰ ἔσται εἶδος, ἔσται προχειρό-
τερον καὶ προσφυέστερον εἰς ἰατρείαν· ὁ καρπὸς δὲ ὁ σκλη-
ρότερος εἰς πέψιν οὐχ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρέφει. Τόποι
δὲ ἀπομεμακρυσμένοι τοῦ ἡλίου οὐκ εἰσὶ πολλῶν βοτανῶν
γεννητικοί. Ὁμοίως ἐὰν ὁ ἥλιος μακρότητα τῇ ἡμέρᾳ προσ- 3
άγῃ ἐν τῇ κινήσει αὐτοῦ [m] καὶ κατακυριεύῃ τῆς ὑγρότητος,
οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν δυνάμεις φύλλα καὶ καρποὺς προάγειν.
Τί δὲ καὶ περὶ τῶν φυτῶν χρὴ νοεῖν, ἃ γεννῶνται ἐν [n] ὑδαρώ-
δεσι τόποις; Ἐν τούτοις ὅτε τὸ ὕδωρ ἠρεμεῖ, γίνεταί τι κα-
θάπερ ἰλύς, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις ἐν τῷ ἀέρι ἵνα [o] ὑποστήσῃ
τὰ μέρη τοῦ ὕδατος. Κατέχεται γὰρ αὐτὸς ὁ ἀὴρ ἐν τοῖς 4
ἐνδοτέροις τῆς γῆς, καὶ κωλύει τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος
ἀναβαίνειν. Εἰ γοῦν [p] πλημμυρήσῃ ἄνεμος ἐν ἐκείνῳ τῷ 5
τόπῳ καὶ συσφιγχθῇ ἡ γῆ, [p] συμπιέσῃ τε ἑαυτὸν ὁ ἐμπε-
ριειλημμένος ἀήρ, καὶ [p] συμπήξῃ ὁ ἄνεμος τὴν ὑγρότητα,
προελεύσεται ἐκ ταύτης τῆς ὑγρότητος φυτὰ οὐ πολὺ δια-
φέροντα ἀλλήλων ἐν εἴδει καὶ σχήματι, διὰ τὴν διαμονὴν καὶ

[i] ᾖ τῆς γῆς Na. [k] δεῖται τῆς γῆς Na. [l] κατακρατήσῃ Qa. [m] καὶ κατακυριεύῃ] κατακυριεύει Na. [n] ὑδρώδεσι Na. [o] ὑποστήσηται μέρη Qa. [p] πλημμυρήσει et mox συμπιέσει et infra συμπήξει Na.Qa.

τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος καὶ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου ἄνω-
6 θεν. Πάλιν περὶ τῶν φυτῶν ἅ εἰσιν ἐν τόποις ὑγροῖς, καὶ ἡ
ἐπιφάνεια αὐτῶν φαίνεται ἐν [q] τῇ ὄψει τῆς γῆς χλοάζουσα,
7 λέγω ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ μικρά ἐστιν ἀραιότης. Ὅταν
οὖν ἐμπεσὼν ὁ ἥλιος κινήσῃ τὴν ἐν ἐκείνῳ ὑγρότητα, καὶ θερ-
μάνῃ τὸν τόπον τῇ συμβαινούσῃ κινήσει καὶ τῇ θερμότητι
τῇ [r] ἐμπεριειλημμένῃ τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, ὅπερ δὴ οὐ
συμβαίνει ἐν οἷς οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν ὅθεν ἂν αὐξηθῇ, καὶ ἡ
ὑγρότης τῇ ἰδίᾳ ἐκτάσει διαχυθῇ, γίνεται καπνὸς ὑπεράνω
τῆς γῆς ὡς ὕφασμα χλοάζον, κἀντεῦθεν γεννᾶται φυτὸν μὴ
ἔχον φύλλα, ὑπάρχον ἐκ τοῦ γένους τοῦ φυτοῦ τοῦ φαινο-
8 μένου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.. Ἔστι δὲ μεῖζον ἐκεί-
νου, διότι πλησίον ἐστὶ τῆς γῆς, εἰ καὶ οὐκ ἀναβαίνειν καὶ
ἐπεκτείνεσθαι δύναται. Πολλάκις δὲ καὶ ἐν φυτοῖς ἄλλο
φυτὸν γεννᾶται οὐ τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ τῆς αὐτῆς ὁμοιώσεως,
9 ἄνευ ῥίζης. Κινεῖται δὲ τοῦτο οὕτως· ὁπόταν φυτὸν πολλῶν
ἀκανθῶν ἐν πίονι ὕδατι κινήσῃ ἑαυτό, ἀνοίγονται τὰ μέρη
αὐτοῦ, καὶ ἀνιμᾶται ὁ ἥλιος τὰς ἐν αὐτῷ σήψεις, πέψιν τε
ποιεῖ τούτῳ, καὶ τῇ ἰδίᾳ φύσει εἰς τὸν τόπον τὸν σεσημμένον
βοήθειαν χορηγεῖ μετὰ θερμότητος εὐκράτου, κἀντεῦθεν αὐ-
ξάνει τὸ φυτόν, ὡς δοκεῖν νήματα ἐκτείνεσθαι εἰς ὅλον αὐτό.
10 Καὶ τοῦτο ἴδιόν ἐστι τοῖς φυτοῖς τοῖς ἔχουσι πολλὰς ἀκάν-
θας. Τότε γοῦν γεννᾶται βοτάνη ἡ λεγομένη λινόζωστις
καὶ τὰ ταύτῃ ὅμοια. Πᾶσαι δὲ αἱ βοτάναι, καὶ εἴ τι αὐ-
ξάνει ἐπάνω τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ γῇ, πρόεισιν ἔκ τινος τούτων
τῶν πέντε, ἅ εἰσι σπέρμα, ὑγρότης ἐξ ὕδατος, τόπος ἐπιτή-
δειος, ἀὴρ καὶ φυτεία. Καὶ ταῦτα τὰ πέντε εἰσίν, ὡς ἂν
[s] εἴποι τις, ῥίζαι φυτῶν.

7 Τριπλῶς δὲ ἡ τῶν δένδρων εὐπορία ἀκολουθεῖ· ἢ γὰρ προάγουσι τοὺς καρποὺς πρὸ τῶν φύλλων, ἢ σύναμα τοῖς φύλλοις, ἢ μετὰ τὰ φύλλα. Ἔστι τοίνυν φυτὸν ὅπερ οὐκ ἔχει ῥίζαν ἢ φύλλα· ἔστι καὶ ὅπερ φέρει φιτρὸν ἄνευ καρ-

[q] τῇ ὄψει] τοῖς τόποις Na. [r] περιειλημμένη Na. [s] εἴπη Na.Qa.

ποῦ καὶ φύλλων, ὡς ἡ λεγομένη χρυσοκόμη ἢ [t] χρυσῖτις. Ἀλλὰ τὰ φυτὰ ἃ καρπὸν πρὸ τῶν φύλλων προάγουσι, 2
πολλὴν ἔχουσι τὴν πιότητα. Ὅταν γοῦν ἐκταθείη ἡ θερμότης ἡ οὖσα φυσικῶς τῷ φυτῷ, [v] ταχύνει καὶ ἡ τούτου πέψις, ῥώννυταί τε καὶ ζέει ἐν τοῖς κλάδοις τοῦ φυτοῦ, κωλύει τε τὸν χυμὸν ἵνα μὴ ἀναβαίνῃ ἀπ' αὐτοῦ· κἀντεῦθεν προχωροῦσι καρποὶ καὶ φύλλα. Ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς ἃ ταχύτερον 3
τὰ φύλλα προάγουσι, τί νοητέον; Αἱ διαθέσεις τῶν ὑγρῶν εἰσὶ πολλαί. Ὁπόταν γοῦν ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἄρξηται διασπείρειν τὰ μέρη τοῦ ὕδατος, ἄνω ἐφέλκεται ὁ ἥλιος τὰ μέρη τῆς ὑγρότητος, καὶ βραδύνει ἡ πεπειρότης, διότι ἡ πέψις τοῦ καρποῦ οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἐν συμπήξει, καὶ προηγοῦνται τὰ φύλλα τῶν καρπῶν τῇ προσαγωγῇ τῆς πολλῆς ὑγρότητος. Πολλάκις δὲ συμβαίνει αὐτοῖς καὶ πιότης, ὁπόταν ἡ 4
ὑγρότης [w] ἡ ἐν τῷ φυτῷ πέψιν λάβῃ καὶ ἀναβῇ ἐξ αὐτῆς [w] ἀτμὶς πυκνή, καὶ ἑλκύσῃ αὐτὴν ὁ ἀὴρ μετὰ τοῦ ἡλίου· τότε γὰρ ἐξέρχεται ἐκ τῆς ὑγρότητος ἐκείνης καὶ πιότης καὶ καρπὸς καὶ φύλλα μιᾷ ἐκθέσει. Οἱ παλαιοὶ δὲ σοφοὶ τὰ φύλλα πάντα καρποὺς εἶναι διεβεβαιοῦντο. Ἰστέον οὖν ὡς ὁπόταν 5
ἡ ὑγρότης ἐστὶ τόση ὥστε μὴ πεπαίνεσθαι [x] μηδὲ συμπήγνυσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἄνωθεν σπουδὴν τῆς ἐφελκύσεως τοῦ ἡλίου, τότε ἡ ὑγρότης αὕτη, εἰς ἣν [y] οὐκ ἐνηργήθη πέψις, ἀλλοιοῦται εἰς φύλλα· ἃ δὴ οὐκ ἔχουσιν ἄλλον σκοπὸν εἰ μὴ τὴν ἐφέλκυσιν τῆς ὑγρότητος, καὶ ἵνα ὦσι καὶ περικαλύμματα τῶν καρπῶν ἀπὸ τῆς σφοδρότητος τοῦ ἡλίου. Οὐ τοίνυν ὁμοίως δεῖ ἵνα τὰ φύλλα ὦσιν ὡς οἱ 6
καρποί· ὁ γὰρ χυμὸς ὁ ἀναβαίνων ἀλλοιωθείς, οὗτός ἐστι τὰ φύλλα, ὡς εἴπομεν. Τοιουτοτρόπως ἐστὶν ἡ κρίσις [z] καὶ ἐν ταῖς ἐλαίαις, αἳ πολλάκις στερίσκονται τῶν ἰδίων καρπῶν. Ὁπόταν γὰρ ἡ φύσις πέψιν ποιήσῃ, ἀναβαίνει πρώτως ἐκ 7
τῆς λεπτότητος, ὅπερ οὐκ ἐπεπάνθη ἐκ τῆς θερμότητος. Ἔστιν οὖν αὕτη ἡ ὑγρότης φύλλα. Ἡ δὲ πέψις ἐστὶν

[t] χρυσίτης Q^a. [v] παχύνει N^a. [w] ἡ et ἀτμὶς om. N^a. [x] πήγνυσθαι N^a. [y] οὐκ post ἣν om. N^a. [z] καὶ om. N^a.

ἄνθος. Ὅταν δὲ τελειωθῇ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἡ πέψις, γεν-
νῶνται καρποί, καὶ ἐκβαίνει εἰς τέλος ἡ ὕλη κατὰ [a]τὸν τόπον
8 τὸν ἐν [b]αὐτοῖς. Αἱ ἄκανθαι ὡσαύτως εἰσὶν ἐκ τοῦ γένους τῶν
φυτῶν, οὐ μὴν τῆς αὐτῆς φύσεως. Λέγω γοῦν ὅτι ἐν τῷ
φυτῷ ἐστὶν ἀραιότης, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐστὶ
πέψις, καὶ ἀναβαίνει ὑγρότης ψυχρὰ καὶ μετ᾽ αὐτῆς βραχεῖα
διάκρισις, διερχομένη ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀραιότητι. Ποιεῖ γοῦν
ταύτην συμπήγνυσθαι ὁ ἥλιος, κἀντεῦθέν εἰσιν αἱ ἄκανθαι.
9 Διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν ἐστὶ πυραμοειδές· ἔστι γὰρ
ἡ βάσις αὐτῶν ἀρχομένη ἀπὸ [c]παχέος καὶ προχωροῦσα εἰς
ἰσχνόν. Τοῦτο δὲ γίνεται, διότι κατὰ βραχὺ ὁ ἀὴρ ἐπεκτει-
νόμενος τῷ φυτῷ αὐξάνει τὰ μέρη αὐτοῦ μετ᾽ ἐπιτάσεως τῆς
ὑλικῆς. Τοιουτοτρόπως καὶ πᾶν δένδρον ἢ φυτὸν γίνεται,
οὗ ἡ κεφαλή ἐστι πυραμοειδής.

8 Ἡ χλοάζουσα δὲ χροιὰ ὀφείλει εἶναι πρᾶγμα κοινότατον
ἐν τοῖς δένδροις. Βλέπομεν γὰρ ὅτι, ὥσπερ κοινή ἐστιν ἡ
λευκότης ἐντός, οὕτως καὶ ἡ χλοερότης ἐκτός. Καὶ τοῦτό
ἐστιν, ὅτι ὕλῃ χρῶνται [d]πλησιωτέρᾳ ἤγουν μᾶλλον πεπεμ-
2 μένῃ. Δεῖ τοίνυν ἵνα ᾖ χλοερότης ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς, ὅτι
αἱ ὗλαι ἕλκουσι καὶ ἀραιοῦσι τὸ ξύλον τοῦ δένδρου, βραχεῖάν
[e]τε ἡ θερμότης πέψιν ἐργάζεται, καὶ ἀπομένει [f]τι ἐκεῖ ὑγρόν,
ὃ φαίνεται ἔξωθεν· καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ χλοερότης ἡ ἐν τοῖς
φυτοῖς, ἐὰν μὴ μείζων γένηται ἡ πέψις. Ὀφείλει δὲ εἶναι
3 μέση ἐν τοῖς φύλλοις καὶ ἐν τοῖς ξύλοις τῇ δυνάμει. Ἡ δὲ
χλοερότης οὐ φθείρεται, ἐὰν ᾖ ὑγρότης ἐν αὐτῇ, ἥτις ἐστὶν
ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς. Ἐξ ἀμφοτέρων γοῦν τούτων ἡ
χροιὰ γίνεται ἡ χλοερά. Τούτου σημεῖον ὅτι οἱ φλοιοὶ
τοῦ δένδρου, ὅταν ξηραίνηται αὐτό, [g]μελαίνονται, ἐντὸς δέ εἰσι
λευκοί. Ἐν τοῖς δένδροις γοῦν μεταξὺ τῶν δύο χρωμάτων
4 χρῶμα χλοερὸν γίνεται ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτῶν. Τοῦ δὲ
σχήματος τῶν φυτῶν τρεῖς εἰσὶ τρόποι· τινὰ γὰρ ἄνω προ-

[a] τὸν post κατὰ om. Q[a]. [b] αὐταῖς N[a]. [c] παχέων N[a].Q[a]. [d] πλου-
σιωτέρα γρ. Q[a]. [e] τε] δὲ καὶ Q[a]. [f] ἐκεῖ τι N[a]. [g] μελαίνεται N[a].

χωροῦσι, τινὰ κάτω, [h]τινὰ μέσον. Τὰ μὲν οὖν ἄνω ἐκτεινό-
μενα ἔχουσιν αἰτίαν, ὅτι ἡ φύσις αὐτῶν φαίνεται ἐν τῇ ἐντε-
ριώνῃ, καὶ ἕλκει τὴν θερμότητα, καὶ συμπιέζει ἐν ἑαυτῇ τὸν
ἀέρα τὸν ὄντα ἐν ταῖς ἀραιότησιν αὐτῆς. Πυραμιδοῦνται 5
δέ, ὥσπερ πυραμιδοῦται τὸ πῦρ ἐν ταῖς ἰδίαις ὕλαις καὶ κου-
φίζεται. Ὅσα δὲ κάτω ἐκτείνεται, τούτων οἱ πόροι συμ-
πήγνυνται. Ὅταν [i]γὰρ πέψις γένηται, τότε ἡ ὕλη πυκνοῦ-
ται τοῦ ὑγροῦ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ἐντεριώνη. Κἀντεῦθεν ἐκπο-
ρεύεται μὲν τὸ λεπτὸν ἄνω, ἐπαναστρέφει δὲ τὸ ὑγρὸν πρὸς
τὰ μέρη ἐκεῖνα κάτω· κινεῖ γὰρ ταύτην ἡ οἰκεία βαρύτης.
Ἃ δὲ φυτὰ μέσον τῶν δύο εἰσίν, ἔχουσιν οὕτως. Λεπτύνε- 6
ται τὸ ὑγρόν, ὅτι ἡ φύσις τῆς εὐκρασίας γειτνιάζει τῇ πέ-
ψει, εἰσί [k]τε καὶ οἱ πόροι μέσοι, καὶ ἡ ὕλη ἐπεκτείνεται καὶ
ἄνω καὶ κάτω. Ἔστι δὲ ἡ μὲν πρώτη πέψις ὑπὸ τὸ φυτόν, 7
ἡ δὲ δευτέρα ἐν τῇ ἐντεριώνῃ, ἥτις ἐξέρχεται μὲν ἀπὸ τῆς
γῆς, ἔστι [l]δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φυτοῦ· καὶ μετὰ ταῦτα
γίνεται ἡ διαίρεσις, ἥτις συμβαίνει ἀπὸ τῆς δευτέρας, οὐκ
ἀπὸ τῆς πρώτης πέψεως. Ἡ δὲ τρίτη πέψις ἐστὶν ἐν τῷ 8
ζῴῳ· οὐ γὰρ γίνεται αὕτη ἡ πέψις εἰ μὴ διὰ τὴν διαίρεσιν
τῆς φύσεως τῶν μελῶν καὶ τὴν διάστασιν τῶν φυσικῶν πρὸς
ἄλληλα. Τὰ δὲ φυτὰ γείτονά εἰσι πρὸς ἑαυτά, καὶ διὰ
τοῦτο πληθύνονται ἐν πολλοῖς τόποις. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
δὲ ἡ ὕλη τῶν φυτῶν κάτω ἐκτείνεται. Τὰ σχήματα τοίνυν 9
τῶν φυτῶν εἰσὶν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ποσότητι τῶν σπερμά-
των, τὰ ἄνθη δὲ τῶν φυτῶν καὶ οἱ καρποί εἰσιν ἐν ταῖς ὑγρό-
τησι καὶ ἐν ταῖς ὕλαις. Κεῖται τοίνυν ἡ πρώτη κίνησις κα-
θολικῶς καὶ ἡ πέψις ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις, καὶ οὐκ ἀποχωροῦ-
σιν ἀπ' αὐτῆς πάντα τὰ ζῷα. Ἐν τοῖς φυτοῖς δέ ἐστιν ἡ 10
πρώτη πέψις, εἶτα ἡ πέπανσις κατὰ τὴν τροφὴν αὐτῶν.
Ἕκαστον [m]οὖν δένδρον ἀναβαίνει ἀεί, ἔστ' ἂν πληρωθείη.
Αἰτία δὲ αὕτη ἐστίν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ζῴων ἑκάστου τὸ μῆκος
πλησίον ἐστὶ τοῦ ἰδίου πλάτους, ἐν τῷ φυτῷ δὲ πόρρω, ὅτι

[h] τινὰ δὲ μέσον Q[a]. [i] γὰρ] δὲ N[a]. [k] τε] δὲ Q[a]. [l] δὲ] τε N[a].Q[a].
[m] γοῦν N[a].

ἡ ῥίζα αὐτοῦ, ἤγουν τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, σπεύδουσιν εἰς ἀνά-
11 βασιν, ἵνα δημιουργηθῇ τὸ φυτόν. Ἡ διαφορὰ δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς κλάδοις ἐστὶν ἐκ τῆς περιττῆς ἀραιότητος. Ὅταν γὰρ συμπιεσθῶσιν οἱ χυμοί, θερμαίνεται ἡ φύσις καὶ σπεύδει εἰς τὴν πέψιν, κἀντεῦθεν τυποῦνται οἱ κλάδοι καὶ [n] φύεται τὰ φύλλα, ὡς προείπομεν.

9 Τὸ δὲ τὰ τῶν δένδρων φύλλα πίπτειν ἐστὶ διὰ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὀξείας ἀραιότητος. Ὅταν γὰρ πεφθῇ ἡ ὑγρότης μετὰ τῆς ὕλης, πυραμιδοῦται, καὶ μετὰ ταῦτα κατισχναίνουσι. Καὶ ὅταν φανῇ ἡ ὕλη τῇ πέψει πεπληρωμένη, τότε τελείως βύονται τὰ ἄκρα τῶν πόρων ἄνω. Καὶ διὰ ταῦτα ἐπεὶ τὰ φύλλα οὐκ ἔχουσιν ὕλην, ξηραίνονται καὶ
2 πίπτουσιν. Ἐὰν δὲ συμβῇ τὸ ἐναντίον ὧν εἴπομεν, οὐ πίπτει τὸ φυτὸν εἰς στέρησιν τῶν ἰδίων φύλλων. Ὅταν δὲ πάλιν κινήσῃ τὸ φυτὸν ψυχρότης, θερμαίνει αὐτὸ ἡ ἐγκλειομένη τούτῳ θερμότης, καὶ ἡ φανέρωσις τῆς ψυχρότητος γίνεται ἐκτὸς ἐν τοῖς ἄκροις αὐτοῦ, καὶ ἀποτελοῦνται ἐντεῦθεν τὰ φύλλα γλαυκά, καὶ οὐδὲ πίπτουσιν, ὡς οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν
3 καὶ τῶν μυρσινῶν καὶ τῶν λοιπῶν. Ὁπόταν δὲ ἔχωσι τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ δύναμιν τοῦ ἕλκειν σφοδρῶς, γίνεται καρποφορία ὁμοῦ· ἥτις συμβαίνει, ὅτι χρῆται ἡ φύσις πέψει κατὰ διαδοχὴν συχνῇ, καὶ ἐν ἑκάστῃ πέψει καρπὸν προάγει πολύν. Καὶ διὰ τοῦτο τινὰ φυτὰ καὶ πολλάκις ἐν τῷ
4 χρόνῳ καρποφοροῦσι. Τὸ δὲ φυτὸν ὅπερ ἐστὶν ὡς ἡ φύσις τοῦ ὕδατος, μόλις καρποφορεῖ διὰ τὴν ἐπικράτειαν τῆς ὑγρότητος αὐτοῦ καὶ τὸν πλατυσμὸν τῶν ἰδίων πόρων καὶ τὴν ἀπορροὴν τῶν ἰδίων ῥιζῶν. Ὅτε δὲ ἰσχυροποιηθῇ τὸ θερμόν, ταχύνει τε ἡ τούτου πέψις, καὶ λεπτύνεται ἡ ὑγρότης καὶ οὐ συμπήγνυται· οὐδ' οὕτως πάλιν [o] γίνεσθαι καρποφο-
5 ρίαν συμβαίνει. Καὶ τοῦτο εὑρίσκεται ἐν πάσαις ταῖς βοτάναις ταῖς λεπταῖς, ἀλλὰ δὴ καὶ ἔν τισι λαχάνοις. Φαιότης δὲ γίνεται ἐν τόποις σφόδρα θερμοῖς, καὶ ἔστιν ἐν τούτοις

[n] φαίνεται Nª. [o] συμβαίνει γίνεσθαι καρποφορίαν Nª.

ὀλίγος καρπὸς ἐκ τῆς ὑγρότητος, διότι εἰσὶ [p]στενοὶ οἱ πόροι.
Ὅταν γοῦν θελήσῃ ἡ φύσις πέψιν ποιῆσαι, μὴ ἔχουσα ὑγρό-
τητα ἀρκοῦσαν τῇ ὕλῃ, τότε γίνονται οἱ πόροι στενώτεροι.
Ἐπαναστρέφει γοῦν ἡ πέψις, καὶ συνεχῆ ταύτην ποιεῖ ἡ θερ- 6
μότης, καὶ φαίνεται τότε τὸ μέσον λευκοῦ καὶ μέλανος ἐν
χρώματι. Καὶ ὅτε τοῦτο τοιουτοτρόπως γένηται, τότε τὸ
ξύλον φθάνει γίνεσθαι μέλαν, καὶ πᾶν τὸ πλησιάζον τῷ
φαιῷ· καὶ τοῦτο ἔστιν ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ ἐβένου καὶ τῆς πτελέας.
Ὁ δὲ ἔβενος καταδύεται ἐν τῷ ὕδατι, ὅτι τὰ μέρη αὐτοῦ εἰσὶ 7
συμπεπηγότα καὶ οἱ πόροι στενοί, καὶ ἀὴρ οὐκ εἰσέρχεται ἐν
αὐτοῖς. Ὃ δὲ ἐκ τῶν ξύλων τῶν [q]λευκῶν βυθίζεται, ἔστι
διὰ τὴν στενότητα τῶν πόρων καὶ τὴν περιττότητα τῆς
ὑγρότητος τῆς βυούσης τοὺς πόρους, ὥστε μὴ ἐξέρχεσθαι
ἀπ᾽ αὐτῶν ἀέρα. Τὸ δὲ ἄνθος ἐκ λεπτῆς μόνον ὕλης ἐστίν, 8
ὅταν ἄρξηται ἡ πέψις· καὶ διὰ τοῦτο προηγεῖται τοῦ φυτοῦ,
ὡς ἐδείξαμεν. Ἐντεῦθεν [r]γοῦν δεικνύομεν καὶ τὴν αἰτίαν δι᾽
ἣν τὰ φυτὰ ἐκφέρουσι φύλλα πρότερον, εἶτα καρπούς. Ὃ
δὲ ἐν τῷ φυτῷ τῷ ἔχοντι στενοὺς πόρους γίνεται χρῶμα,
ἔσται ἐν χρώματι σαπφειρίνῳ, καὶ διότι συμπιέζονται αὐτοῦ
τὰ μέρη, εἰς λευκότητα κλίνει. Ὅταν δὲ εἰς εὐκρασίαν φθά- 9
σῃ, ἐστὶ γλαυκόν. Διότι δέ τινα φυτὰ ἄνθη οὐκ ἔχουσιν,
ἔστιν ἡ αἰτία ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνεται τοῦτο διὰ τὴν
διαφορὰν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς λεπτότητα
καὶ τραχύτητα καὶ παχύτητα. Οὐκ [s]ἔχουσι δὲ ἄνθη φοίνικες, 10
συκαῖ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Τὸ δὲ φυτὸν τὸ παχεῖς ἔχον
φλοιοὺς ἐκτείνεται κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ὑγρότητος καὶ τὴν
συνώθησιν τῆς θερμότητος. Καὶ τοῦτό ἐστιν ἐν τῇ πεύκῃ
καὶ τῷ φοίνικι. Τὸ δὲ φυτὸν τὸ γάλα ἐκβάλλον ἔχει τοῦ- 11
το ἐν τῷ μέσῳ. Ἔστι [t]δὲ ἡ θερμότης ὑποκάτω ἰσχυρο-
τέρα, καὶ μένει ἐκεῖ πιότης. Ὁπόταν οὖν ἄρξηται ἡ θερ-
μότης πέττειν, στρέφεται ἡ πιότης εἰς τὴν οἰκείαν ὑγρό-
τητα, καὶ συμπήγνυσι ταύτην συμπήξει [v]βραχείᾳ. Καὶ 12

[p] στερροὶ Nª. [q] λεπτῶν Nª. [r] οὖν Nª. [s] ἔχει Nª. [t] τε Nª.
[v] τραχείᾳ Nª.

θερμαινομένου τοῦ τόπου γίνεται ἡ ὑγρότης λιπαρά, ὁμοία
γάλακτι, ἐγείρεταί τε ἀναθυμίασις ἀπὸ τῆς ὑγρότητος τῆς
ἑλκούσης τὸ γάλα ἐκεῖνο εἰς τὰς ἀκρότητας, καὶ κατέχει ἡ
ὑγρότης τὴν θερμότητα τὴν φαινομένην, καὶ οὕτω συμπή-
γνυται τὸ γάλα· φύσις γάρ ἐστι τῆς θερμότητος τὸ συμ-
13 πηγνύειν. Ὁποῖον δή τι δὲ γάλα πολλῆς ἐστὶ συμπήξεως,
τότε γίνεται, ὅταν ἐν τῷ δένδρῳ [w] φανῇ ψῦχος· συμπηγνύ-
μενον γὰρ μετὰ ταῦτα ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ οἰκείου τόπου.
Καὶ ἐντεῦθέν ἐστι τὸ κόμι. Τὸ κόμι δὲ τὸ θερμὸν προέρ-
χεται ἐν τῷ στάζεσθαι· ὁπόταν γοῦν τοῦ ἀέρος ἅψηται,
συμπήγνυται καὶ καταρρεῖ ἐν τόπῳ εὐκράτῳ, καὶ ἔστιν
14 ὅμοιον ὕδατι. Ἕτερον δὲ χέεται καὶ συμπήγνυται ὅμοιον
λίθοις ἢ κογχυλίοις. Ὅτε δὲ κατὰ στράγγα ῥεῖ, μένον ἐν
τῷ οἰκείῳ εἴδει γίνεται ὡς τὸ λεγόμενον σμηρίον. Τὸ δὲ
ἀλλοιούμενον ὡς λίθος ἐστὶ κατὰ τὸ φαινόμενον λίαν ψυ-
χρόν. Ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ θερμότης τοιοῦτον εἶναι· ὅταν δὲ
15 ᾖ ψῦχος καὶ καταρρῇ, ἀπολιθοῦται. Πάλιν τῶν δένδρων
τινὰ ἀλλοιοῦνται ἐν τῷ χειμῶνι, καὶ ποτὲ μὲν γίνονται
χλοερὰ ποτὲ δὲ γλαυκά, καὶ οὐ φθείρονται οὔτε τὰ φύλλα
αὐτῶν οὔτε οἱ καρποί, ὅτι τὰ φυτὰ ἐν οἷς τοῦτο συμβαίνει
ἔχουσιν ἐπάνω θερμότητα παχεῖαν καὶ ἐν ταῖς ῥίζαις ὑγρό-
τητα λεπτήν· ὅθεν ἐν τῇ προόδῳ τοῦ ἔτους κατέχει ἡ ὑγρό-
16 της ἐκεῖνο τὸ χρῶμα διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀέρος. Καὶ
ὅτε παραβάλλει ἡ θερμότης πρὸς τὴν ψυχρότητα, ὠθεῖ ἡ
θερμότης τὴν ὑγρότητα ἔξωθεν, μετὰ τοῦ οὗπερ [x] ἔβαψε
χρώματος τοῦ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ δένδρου ἀκολουθοῦντος.
Ὅτε δὲ στρέφεται πάλιν ἡ ψυχρότης καὶ ἡ ξηρότης εἰς ἐνέρ-
γειαν, καὶ ἡ ὑγρότης κατέχει τὴν θερμότητα, τότε τὸ χρῶμα
φαίνεται τὸ γλαυκόν.

10 Πικρὸς δὲ γίνεται καρπός, ὅτε ἡ θερμότης καὶ ἡ ὑγρότης οὐκ εἰσὶ πλήρεις ἐν τῇ πέψει. Ἡ ψυχρότης γὰρ καὶ ἡ ξηρότης ἐμποδίζουσι τὴν τελείωσιν, καὶ οὕτω στρέφεται εἰς πικρίαν ὁ καρπός. Τούτου σημεῖον ὅτι τὸ πικρὸν εἰς πῦρ

[w] ψῦχος φανῇ Na.
[x] ἔβλαψε Na.

ἐμβληθὲν γλυκὺ γίνεται. Δένδρα δὲ ὅσα γεννῶνται ἐν ὕδατι
ὀξώδει, ποιοῦσι καρπὸν γλυκύν, διότι τὸ ὀξῶδες ἕλκει μετὰ
θερμότητος τοῦ ἡλίου, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἰδίας [y] ποιότητος. Καὶ 2
τοῦτο ψυχρότης ἐστὶ καὶ ξηρότης· κἀντεῦθεν ἀπομένουσιν
ὑγρότητές τινες ὀλίγαι ἔνδον γλυκεῖαι. Θερμαίνεταί τε
καὶ ἡ κοιλία τοῦ δένδρου, ὅταν προσμείνῃ ἐς αὐτὴν ὁ ἥλιος,
καὶ οὕτως γίνεται ὁ χυμὸς τοῦ καρποῦ στύφος ὀλίγον. Καὶ
ὅσον πλέον πεπεμμένος γένηται, διαλύεται κατὰ μικρὸν τὸ
ὀξῶδες, ἔστ' ἂν καταναλωθείη καὶ φανῇ ἡ γλυκύτης. Ἔσται 3
τοίνυν ὁ καρπὸς γλυκύς, τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ καὶ οἱ ἀκρέ-
μονες ξηροί. Ὅταν δὲ τελειωθῇ ἡ πεπειρότης, ἐπὶ πλέον
γίνεται ὁ καρπὸς πικρός. Τοῦτο δέ ἐστι διὰ τὴν περισσὴν
θερμότητα μετὰ βραχείας ὑγρότητος. Καταναλίσκεται
γὰρ ἡ ὑγρότης, ποιεῖ τε ὁ καρπὸς τὴν θερμότητα ἀναβαί-
νειν, καὶ ἐστὶ τότε ὁ καρπὸς πικρός. Γίνονται δὲ καὶ οἱ 4
πυρῆνες πυραμοειδεῖς διὰ τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ θερμοῦ καὶ τὴν
περιττὴν ψυχρότητα [z] καὶ ὑγρότητα τὴν ἐντὸς κειμένην, ἅ
εἰσιν ἐκ γένους τοῦ ὀξώδους ὕδατος. Μένει γὰρ τὸ ὑγρὸν
ἐν μέσῳ καὶ καταπυκνοῦται καὶ ἰσχναίνει τὰ ἄκρα. Τὰ δέν- 5
δρα δὲ τὰ ὄντα ἐν γῇ εὐκράτῳ ἐπισπεύδουσι τὴν πεπειρό-
τητα πρὸ τῶν χειμερινῶν ἡμερῶν, ὅτι ἡ θερμότης ὅταν ᾖ
πλησίον τῆς εὐκρασίας, γένηται δὲ καὶ ἡ ὑγρότης φανερὰ
καὶ ὁ ἀὴρ καθαρός, καὶ οὐ δεῖται ὁ καρπὸς πολλῆς ὑγρότη-
τός τε καὶ πέψεως, σπεύδει τότε ἡ [a] τοῦδε πεπειρότης, καὶ
πρόεισι πρὸ ἡμερῶν χειμερινῶν. Ἐν πᾶσι γοῦν τοῖς δέν- 6
δροις, ὅτε πρῶτον φυτευθῶσιν, ἐπικρατεῖ τὸ πικρὸν ἢ τὸ
στρυφνόν, ἐπεὶ ἡ ὑγρότης ὅταν ἐν τοῖς ἄκροις γένηται αὐ-
τῶν, πέττει τοὺς τόπους τοὺς ὄντας ἐν τῷ μέσῳ τῶν δέν-
δρων, ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ ἡ ὕλη τῶν καρπῶν, [b] προέρχεταί τε
ξηρότης καὶ ἐπακολουθεῖ τῇ ὑγρότητι, καὶ οὕτω γίνεται [c] ἡ
πρώτη πέψις δριμεῖα ἢ πικρὰ ἢ στρυφνή. Αἰτία δέ ἐστιν 7
ὅτι μετὰ θερμότητος καὶ ὑγρότητός ἐστι πέψις. Ὅταν δὲ

[y] πιότητος Q[a]. [z] καὶ ὑγρότητα om. Q[a]. [a] τούτου Q[a]. [b] περιέχε-
ται Q[a]. [c] ἡ πρώτη om. Q[a].

ἐπικρατήσῃ ὑγρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ, ἔστιν ἐξ αὐτοῦ καρπὸς ἐν τῇ ἀρχῇ οὐκ εὔπεπτος, διότι ἡ γέννησις τοῦ καρποῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ἐστὶ χωρὶς γλυκύτητος. Τῶν μυροβαλάνων δὲ δένδρων ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅταν φανῶσιν, οἱ καρποί εἰσι γλυκεῖς· κοινῶς δέ εἰσι στρυφνοὶ καὶ ἐν τῇ κράσει αὐτῶν πικροί.
8 *Αἰτία δέ ἐστιν ὅτι τὸ δένδρον αὐτῶν ἐστὶν ἀραιὸν τοῖς κλάδοις. ˈΕν ὥρᾳ δὲ πέψεως, ὅταν ὦσιν οἱ πόροι πλατεῖς, ἕπεται θερμότης τῇ ὑγρότητι, καὶ πεπειροῦνται οἱ καρποί, καὶ ἐστὶν ἐν τῇ ἀρχῇ γλυκεῖς. Πάλιν ἀκολούθως ἕλκει διὰ τὴν ἀραιότητα τοῦτο τὸ δένδρον πόρους, ἐπικρατεῖ τε ψυχρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ καὶ ὑγροῦ, κἀντεῦθεν ἀλλοι-*
9 *οῦνται οἱ καρποὶ εἰς στρυφνότητα. ˈΕπικρατεῖ πάλιν ὁ ἥλιος μετὰ τῆς θερμότητος διὰ τῆς ἐφελκύσεως τῆς περιττῆς ξηρότητος ἐν τῷ σπέρματι ἐκείνῳ, ὅπερ ἐστὶν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῶν δένδρων, νικᾷ τε ἡ ψυχρότης τὴν ξηρότητα, καὶ εἰσὶν οἱ καρποὶ ἰσχυρᾶς στρυφνότητος. ˈΕντεῦθεν δὲ πάλιν ἀναβαίνει θερμότης φυσικὴ ἄνω, καὶ βοηθεῖ αὐτῇ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἔξωθεν, νικᾷ τε ἡ θερμότης καὶ ἡ ξηρότης, καὶ γίνονται οἱ καρποὶ πικροί.*

[a] ΠΕΡΙ ΘΑΥΜΑΣΙΩΝ ΑΚΟΥΣΜΑΤΩΝ.

[b] ἘΝ τῇ Παιονίᾳ φασὶν ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἡσαίνῳ καλου-
μένῳ, ὃ τὴν Παιονικὴν καὶ τὴν [c] Μαιδικὴν ὁρίζει, εἶναί τι
θηρίον τὸ καλούμενον βόλινθον, ὑπὸ δὲ τῶν Παιόνων [d] μό-
ναιπον. Τοῦτον [e] λέγουσι τὴν μὲν ὅλην φύσιν παραπλήσιον 2
εἶναι [f] βοΐ, [g] διαφέρειν δὲ τῷ μεγέθει καὶ τῇ [h] εὐρωστίᾳ,
προσέτι δὲ καὶ τῇ χαίτῃ· ἔχει γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐχένος, [i] ὥσ-
περ ὁ ἵππος, κατατείνουσαν βαθεῖαν σφόδρα, καὶ ἀπὸ τῆς
[k] κορυφῆς ἕως τῶν ὀφθαλμῶν. [l] Τὰ δὲ κέρατα οὐχ ὥσπερ 3
οἱ βόες, ἀλλὰ κατεστραμμένα, καὶ τὸ ὀξὺ κάτω [m] παρὰ τὰ
ὦτα· χωρεῖν δὲ αὐτὰ [n] ἡμιχόου πλεῖον ἑκάτερον αὐτῶν, καὶ
[o] μέλανα σφόδρα εἶναι, διαστίλβειν δὲ [p] ὡσανεὶ λελεπισμέ-
να. Ὅταν δὲ ἐκδαρῇ τὸ δέρμα, κατέχειν τόπον ὀκτακλίνου.
Ἡνίκα δὲ [q] πληγῇ, [r] φεύγει, κἂν [s] ἐξαδυνατοῦν μένει. Ἔστι 4
[t] δὲ ἡδύκρεων. Ἀμύνεται δὲ λακτίζον καὶ προσαφοδεῦον ὡς
ἐπὶ τέτταρας ὀργυιάς· ῥᾳδίως δὲ χρῆται τούτῳ [v] καὶ [w] πολ-
λάκις [x] τῷ εἴδει, καὶ ἐπικαίει δ᾽ ὥστ᾽ [y] ἀποψήχεσθαι τὰς
τρίχας τῶν κυνῶν. [z] Τεταραγμένου μὲν οὖν τοῦτο ποιεῖν 5

Codices Q.B^a.K^a.N^a.O^a.R^a.S^a.T^a.U^a.V^a. Tit. [a] *θαυμασίων*] *παραδόξων* S^a.T^a.

[b] Capitum 1—31. loco Q.K^a.N^a.O^a. capita ponunt 151—178. sed prima verba *ἐν τῇ—ὀφθαλμῶν* post c. 176. ponunt Q.O^a, utrobique K^a.N^a. [c] *Μαιδικὴν* Sylburgius: codices *μηδικὴν*. [d] *μόναιπον τοῦτον* K^a.N^a: ceteri *μόνεπον τοῦτο*. [e] *λέγουσι* K^a.N^a.S^a.T^a: ceteri *λέγεται*. [f] *βοΐ* K^a.N^a: ceteri *τῷ βοΐ*. [g] *διαφέρει* T^a. [h] *ἀρωστία* B^a.V^a. [i] *ὥσπερ—οὐχ* om. V^a. [k] *κορυφαίας* S^a. [l] *τὰ δὲ*—cap. 31. *βεβιῶσθαι* om. K^a.N^a. [m] *περὶ* S^a. [n] *ἡμιχήου* B^a, *ἡμιπηχύου* V^a. [o] *μελανα* R^a.V^a: ceteri *μελαν*. [p] *ὡσανεὶ* T^a.V^a: ceteri *ὡς εἶναι*. [q] *πληγῶν* B^a. [r] *φέγει* T^a. [s] *ἐξαδυνατεῖ* B^a.R^a.V^a. [t] *δὲ*] *δὲ καὶ* T^a. [v] *καὶ* add. S^a.T^a. [w] *πολλῷ* T^a. [x] *τῷ εἴδει* om. S^a.T^a. [y] *ἀποψύχεσθαι* B^a. [z] *τεταραγμένον μὲν οὖν τοῦτον* V^a. et omisso *μὲν* S^a.T^a.

φασὶ τὸν ἄφοδον, ἀταράχου δὲ μὴ ἐπικαίειν. Ὅταν δὲ [a] τίκτωσι, πλείους [b] γενόμενοι καὶ συναχθέντες ἅμα πάντες οἱ μέγιστοι τίκτουσι καὶ κύκλῳ προσαφοδεύουσι· πολὺ γάρ τι τούτου τοῦ περιττώματος τὸ θηρίον [c] προΐεται.

2 [d] Τοὺς ἐν Ἀραβίᾳ φασὶ καμήλους μὴ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς μητέρας, ἀλλὰ κἂν βιάσηταί τις, οὐ θέλουσι. Καὶ γάρ ποτε λέγεται, ἐπεὶ οὐκ ἦν ὀχεῖον, τὸν ἐπιμελητὴν καλύψαντα ἐφεῖναι τὸν πῶλον. [e] Ὡς δ᾽ ὀχεύοντος ἐπέβη, τότε μέν, ὡς ἔοικε, συνετέλεσε, [f] μικρῷ δ᾽ ὕστερον δάκνων τὸν [g] καμηλίτην ἀπέκτεινεν.

3 Τοὺς [h] κόκκυγάς φασι [i] τοὺς [k] ἐν Ἑλίκῃ, ὅταν [l] μέλλωσι τίκτειν, μὴ ποιεῖν [m] νεοττιάν, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς [n] τῶν [o] φαττῶν ἢ ταῖς τῶν [p] τρυγόνων ἐντίκτειν, καὶ μήτ᾽ ἐπῳάζειν μήτ᾽ ἐκκολάπτειν μήτε τρέφειν αὐτούς· ἀλλ᾽ ὅταν γεννηθῇ ὁ νεοττὸς καὶ ἐκτραφῇ, μεθ᾽ ὧν ἂν [q] οὗτος συνῇ, τούτους ἐκ τῆς [r] νεοττιᾶς ἐκβάλλειν. Γίνεται δ᾽, ὡς [s] ἔοικε, μέγας καὶ καλός, ὥστε ῥᾳδίως κατακρατεῖν τῶν λοιπῶν. Τούτῳ δὲ χαίρειν φασὶ καὶ τὰς [t] φάττας οὕτως ὥστε καὶ αὐτὰς συνεκβάλλειν ἐκείνῳ τοὺς ἰδίους νεοττούς.

4 [v] Αἱ ἐν Κρήτῃ αἶγες ὅταν τοξευθῶσι, ζητοῦσιν, ὡς ἔοικε, τὸ [w] δίκταμον τὸ ἐκεῖ φυόμενον. Ὅταν γὰρ φάγωσιν, εὐθὺς ἐκβάλλουσι τὰ τοξεύματα.

5 Φασί [x] τινας ἐν Ἀχαΐᾳ τῶν ἐλάφων, ὅταν [y] ἀποβάλωσι τὰ κέρατα, εἰς [z] τοιούτους τόπους [a] ἔρχεσθαι [b] ὥστε μὴ ῥᾳδίως

[a] τίκτουσι Sa. [b] γενόμενοι Sa: ceteri γινόμενοι. [c] προϊέναι Ta. [d] τούς τ᾽ ἐν Ta. [e] ὁ δὲ τὸ ὀχεῖον Sa.Ta, omisso ἐπέβη, cujus loco ἀπέπεσεν est Vol. iv. Hist. An. ix. 47. 1. [f] μικρὸν Sa.Ta. [g] καμολίτην Ba.Ra.Va. [h] κύνας Ba.Ra.Va. [i] τοὺς om. Sa, [k] ἐν] ἐν τῇ Sa.Ta. [l] μέλλουσι Sa. [m] νεοττείαν Ba.Ra. [n] τῶν om. Ba.Ra. [o] φαβῶν Ta. [p] τριγόνων Ra. [q] οὗτος om. Ta. [r] νεοττείας Ba.Ra.Va. [s] ἔοικε καὶ οὗτος μέγας Sa.Ta. [t] φάσσας Sa.Ta. [v] αἱ—τοξεύματα] hæc etiam post c. 161. ponunt Ka.Na.Ua, omissis ὡς ἔοικε. [w] δίκταμνον Ka. [x] τινες Ba.Ra.Va. et infra (post c. 161.) Ka. [y] ἀποβάλλωσι Ra.Sa.Ta.Va. et infra Ka.Ua. [z] τοιούτους τοὺς τ. Sa. τούτους τοὺς τ. Ba.Ra.Va, et Ka.Na.Ua. [a] εἰσέρχεσθαι Sa. [b] ὥστε μὲν ῥᾳδίως Ba.Ra.Sa, ἐν οἷς οὐ ῥάδιον infra Ka.Na.Ua.

εὑρεθῆναι. Τοῦτο δὲ ποιεῖν διὰ τὸ [c] μὴ ἔχειν ᾧ [d] ἀμυνοῦνται, καὶ διὰ τὸ πονεῖν τοὺς τόπους [e] ὅθεν τὰ κέρατα ἀπέβαλον. [f] Πολλαῖς δὲ [g] καὶ κισσὸν ἐπιπεφυκότα ἐν τῷ τῶν κεράτων τόπῳ [h] ὁρᾶσθαι.

Ἐν Ἀρμενίᾳ φάρμακόν τί φασι φύεσθαι ὃ καλεῖται 6
[i] παρδάλειον. [k] Τούτῳ οὖν, ὅταν ὀφθῇ πάρδαλις, χρίσαντες τὸ [l] ἱερεῖον ἀφιᾶσιν. Ἡ δὲ ὅταν ἅψηται αὐτοῦ, ζητεῖ, ὡς ἔοικε, τὴν τοῦ ἀνθρώπου κόπρον. Διὸ καὶ [m] οἱ κυνηγοὶ εἰς ἀγγεῖον αὐτὴν [n] ἐμβαλόντες ἔκ τινος δένδρου [o] κρεμῶσιν, ἵνα [p] προσαλλομένη καὶ [q] ὑπέρκοπος [r] γενομένη ὑπ' [s] αὐτοῦ παραλυθῇ καὶ ὑποχείριος γένηται.

Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ τοὺς τροχίλους φασὶν εἰσπετομένους εἰς 7
τὰ στόματα τῶν κροκοδείλων [t] καθαίρειν αὐτῶν τοὺς ὀδόντας, τὰ σαρκία τὰ [v] ἐνεχόμενα τοῖς ῥύγχεσιν ἐξέλκοντας· τοὺς δ' ἥδεσθαι καὶ μηδὲν βλάπτειν αὐτούς.

[w] Τοὺς ἐν Βυζαντίῳ φασὶν ἐχίνους αἰσθάνεσθαι ὅτε βόρεια 8
καὶ νότια πνεῖ πνεύματα, καὶ μεταβάλλειν εὐθὺς τὰς ὀπάς, καὶ ὅταν μὲν ᾖ [x] νότια, ἐκ τοῦ ἐδάφους τὰς ὀπὰς ποιεῖσθαι, ὅταν δὲ βόρεια, ἐκ τῶν [y] τοιχῶν.

Αἱ ἐν Κεφαλληνίᾳ αἶγες οὐ πίνουσιν, ὡς ἔοικεν, ὥσπερ 9
καὶ [z] τἆλλα τετράποδα, [a] καθ' ἡμέραν δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀντία [b] τὰ πρόσωπα ποιήσασαι χάσκουσιν εἰσδεχόμεναι τὰ πνεύματα.

Φασὶν ἐν Συρίᾳ τῶν ἀγρίων [c] ὄνων ἕνα ἀφηγεῖσθαι τῆς 10
ἀγέλης, ἐπειδὰν δέ τις νεώτερος ὢν [d] τῶν πώλων ἐπί τινα

[c] μὴ] μόνον U^a. [d] ἀμύνονται $B^a.R^a.V^a$. et K^a. [e] ὅθεν καὶ τὰ K^a. [f] πολλοῖς $S^a.T^a$. [g] καὶ om. $B^a.R^a.V^a$. et $K^a.N^a.U^a$. [h] ἑωρᾶσθαι S^a. [i] παρδάλιον $B^a.R^a.S^a.V^a$. [k] τούτῳ Natalis de Comitibus: τοῦτο codices. [l] ἱρεῖον V^a. [m] οἱ om. $S^a.T^a$. [n] ἐμβάλλοντες $T^a.V^a$. [o] κρημνᾶσιν T^a. [p] συμβαλλομένη $S^a.T^a$. [q] ὑπέρκοπρος B^a. [r] γινομένη S^a. [s] αὐτῶν $B^a.R^a.T^a.V^a$. [t] καθέλκειν αὐτῶν τῶν ὀδόντων $S^a.T^a$. [v] ἐνεχ.] ἐξερχόμενα $B^a.R^a.V^a$. [w] Τοὺς—τοιχῶν soli habent $S^a.T^a$. [x] νότος S^a. [y] τριχῶν T^a. [z] τὰ πολλὰ ἄλλα $S^a.T^a$. [a] καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πνεῦμα ἀντία $B^a.R^a.V^a$. et infra ante c. 162. $K^a.N^a.U^a$: ii enim ibi hoc caput ponunt. [b] ποιήσασαι τὰ πρόσωπα B^a. [c] ἵππων $B^a.R^a.V^a$. [d] τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν θ. $B^a.R^a.V^a$.

θήλειαν ἀναβῇ, τὸν ἀφηγούμενον θυμοῦσθαι, καὶ διώκειν [e]ἕως τούτου ἕως ἂν καταλάβῃ τὸν πῶλον, καὶ ὑποκύψας [f]ἐπὶ τὰ ὀπίσθια σκέλη τῷ στόματι [g]ἀποσπάσῃ τὰ αἰδοῖα.

11 *Τὰς χελώνας [h]λέγουσιν, ὅταν ἔχεως φάγωσιν, ἐπεσθίειν [i]τὴν ὀρίγανον, ἐὰν δὲ μὴ θᾶττον εὕρῃ, ἀποθνήσκειν. Πολλοὺς δ᾽ ἀποπειράζοντας τῶν ἀγραυλούντων εἰ τοῦτ᾽ ἀληθές ἐστιν, ὅταν ἴδωσιν αὐτὴν τοῦτο πράττουσαν, ἐκτίλλειν [k]τὴν ὀρίγανον· τοῦτο [l]δὲ ὅταν ποιήσωσι, μετὰ μικρὸν αὐτὴν ὁρᾶσθαι ἀποθνήσκουσαν.*

12 *Τὸ τῆς ἰκτίδος λέγεται αἰδοῖον εἶναι οὐχ ὅμοιον τῇ φύσει τῶν λοιπῶν ζῴων, ἀλλὰ στερεὸν διὰ παντὸς οἷον ὀστοῦν, ὅπως ἄν ποτε διακειμένη τύχῃ. Φασὶ δὲ στραγγουρίας αὐτὸ φάρμακον εἶναι ἐν τοῖς ἀρίστοις, καὶ δίδοσθαι ἐπιξυόμενον.*

13 *Τὸν δρυοκολάπτην [m]φασὶ [n]τὸ ὄρνεον ἐπὶ τῶν δένδρων βαδίζειν ὥσπερ τοὺς ἀσκαλαβώτας, καὶ ὕπτιον καὶ ἐπὶ [o]τὴν γαστέρα. Νέμεσθαι δὲ [p]λέγεται καὶ τοὺς ἐκ τῶν δένδρων σκώληκας, [q]καὶ οὕτω σφόδρα κατὰ βάθους [r]ὀρύττειν τὰ δένδρα ζητοῦντα τοὺς σκώληκας ὥστε καὶ καταβάλλειν αὐτά.*

14 *[s]Φασὶ τοὺς πελεκᾶνας τὰς ἐν τοῖς ποταμοῖς [t]γινομένας κόγχας ὀρύττοντας [v]καταπίνειν, ἔπειτα ὅταν πλῆθος [w]εἰσφρήσωσιν αὐτῶν, [x]ἐξεμεῖν, εἶθ᾽ οὕτως τὰ μὲν κρέα [y]ἐσθίειν τῶν κογχῶν, τῶν δ᾽ ὀστράκων μὴ ἅπτεσθαι.*

15 *Ἐν Κυλλήνῃ [z]φασὶ τῆς Ἀρκαδίας τοὺς κοσσύφους λευκοὺς [a]γίνεσθαι, ἄλλοθι [b]δ᾽ οὐδαμῇ, καὶ φωνὰς ποικίλας προΐεσθαι, ἐκπορεύεσθαί τε πρὸς τὴν σελήνην. Τὴν δ᾽ ἡμέραν εἴ τις ἐπιχειροίη, σφόδρα δυσθηράτους εἶναι.*

[e] *τέως* Sa. [f] *ἀπὸ τῶν ὀπισθίων σκελῶν* Ba.Ra.Va. [g] *ἀποσπᾶσθαι* Ba.Ra.Ta.Va. [h] *φασὶν* Ba.Ra.Va. [i] *τὸν* Ba.Ra, *τὸ* Va. [k] *τὸ ὀρίγανον* Va, *τὸ ὄργανον* Ba.Ra. [l] *δὲ* om. Sa.Ta. [m] *φασὶν* post *βαδίζειν* Ba.Ra.Va. [n] *τὸν* Ba. [o] *τὴν* om. Ta. [p] *λέγονται* Ta. [q] *καὶ—σκώληκας* om. Ta. [r] *ὀρύσσειν τὰ δ. ζητοῦντας* Sa. [s] *φασὶ*] *καὶ* Sa.Ta. [t] *γενομένας* Ba.Ra.Va. [v] *καταπίνειν*] *κατά τινος* Ba.Ra.Va. [w] *εἰσφερήσωσιν* Ra.Va, *εἰσφορήσωσιν* Ba.Sa.Ta. [x] *ἐξεμεῖν—κογχῶν* om. Ta. [y] *κατεσθίειν* Sa. [z] *φασὶ* om. Ta. [a] *τίκτεσθαι* Ba.Ra.Va. [b] *δ᾽ οὐκ ἄν, καὶ ποικίλας φωνὰς πρ.* Ta.

Λέγεται δ' ὑπό τινων [c] μέλι τὸ καλούμενον ἄνθινον περὶ 16
Μῆλον καὶ [d] Κνίδον [e] γίνεσθαι εὐῶδες μὲν τῇ ὀσμῇ, ὀλιγο-
χρόνιον δέ, [f] ἐν τούτῳ δὲ καὶ τὴν ἐριθάκην [g] γίνεσθαι. [h] Περὶ 17
Καππαδοκίαν ἔν τισι τόποις ἄνευ κηρίου φασὶν ἐργάζεσθαι
[i] τὸ μέλι, γίνεσθαι δὲ τὸ πάχος ὅμοιον ἐλαίῳ. Ἐν Τρα- 18
πεζοῦντι [k] τῇ ἐν [l] τῷ [m] Πόντῳ γίνεται τὸ ἀπὸ τῆς πύξου
μέλι βαρύοσμον· καί φασι [n] τοῦτο τοὺς μὲν ὑγιαίνοντας
ἐξιστάναι, τοὺς δ' ἐπιλήπτους [o] καὶ τελέως ἀπαλλάττειν.
Φασὶ δὲ καὶ ἐν Λυδίᾳ ἀπὸ τῶν δένδρων τὸ μέλι [p] συλλέγε- 19
σθαι πολύ, καὶ ποιεῖν [q] ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἐνοικοῦντας ἄνευ κηροῦ
τροχίσκους, καὶ ἀποτέμνοντας [r] χρῆσθαι διὰ τρίψεως σφο-
δροτέρας. Γίνεται [s] μὲν οὖν καὶ ἐν Θρᾴκῃ, οὐχ οὕτω [t] δὲ
στερεόν, ἀλλ' ὡσανεὶ [v] ἀμμῶδες. Ἅπαν δὲ μέλι πηγνύμενον
τὸν ἴσον [w] ἔχειν ὄγκον φασίν, οὐχ ὥσπερ τὸ ὕδωρ καὶ τἆλλα
ὑγρά. Ἡ [x] Χαλκιδικὴ πόα καὶ τὰ ἀμύγδαλα χρησιμώτατα 20
πρὸς τὸ μέλι ποιεῖν· [y] πλεῖστον γὰρ γόνον φασὶν ἐξ αὐτῶν
γίνεσθαι. Τὰς μελίττας [z] λέγουσιν ὑπὸ μύρου καροῦσθαι 21
καὶ οὐκ ἀνέχεσθαι τὴν ὀσμήν· ἔνιοι δὲ λέγουσι μάλιστα τοὺς
μεμυρισμένους τύπτειν. Ἐν Ἰλλυριοῖς φασὶ [a] τοὺς [b] Ταυ- 22
λαντίους καλουμένους ἐκ τοῦ μέλιτος ποιεῖν οἶνον. Ὅταν δὲ
τὰ κηρία [c] ἐκθλίψωσιν, ὕδωρ ἐπιχέοντες ἕψουσιν ἐν λέβητι
[d] ἕως ἂν [e] ἐκλίπῃ τὸ ἥμισυ, ἔπειτα εἰς κεράμια ἐκχέαντες καὶ
[f] ἡμίσεα ποιήσαντες τιθέασιν εἰς σανίδας· ἐν ταύταις δέ
[g] φασι ζεῖν πολὺν χρόνον, καὶ [h] γίνεσθαι οἰνῶδες καὶ ἄλλως

[c] μέλι interpres: codices μέν. [d] κυδώνιον S^a.T^a. [e] γίνεσθαι καὶ εὐῶδες B^a.R^a.V^a. [f] ἐν τούτω δὲ om. B^a.V^a. [g] post γίνεσθαι S^a.T^a. c. 20. [h] περὶ δὲ καππ. S^a, περὶ καππ. δ' T^a. [i] τὸ μέλι γίνεσθαι δὲ om. S^a.T^a. [k] τῇ om. S^a.T^a. [l] τῷ om. V^a. [m] σπόγγω S^a.T^a. [n] τοῦτο om. B^a.R^a.V^a. [o] καὶ τελέως om. T^a. [p] γίνεσθαι B^a.R^a.V^a. [q] ἀπ' B^a.R^a.V^a. [r] χρᾶσθαι δὲ καὶ ἀπίοις σφοδροτέροις S^a. et omissa καὶ T^a. [s] μὲν] δὴ S^a.T^a. [t] δὲ om. S^a.T^a. [v] ἀμῶδες B^a. [w] ὄγκον ἔχειν B^a.R^a.V^a. [x] χαλιδικὴ B^a.V^a. [y] πλεῖστον—γίνεσθαι om. T^a. [z] λέγει B^a.R^a.V^a. [a] τοὺς om. T^a, τοῖς B^a.R^a.V^a. [b] ταλαντίους καλουμένους S^a, ταυλαντίοις καλουμένοις B^a.R^a.V^a. [c] ἐκθλίβωσιν B^a.R^a.V^a. [d] ἕως] μέχρις οὗ S^a.T^a. [e] ἐλλίπῃ S^a. [f] ἡμίσεα] ἥδιστα B^a.R^a.V^a. [g] φασιν ἔχειν πολυχρόνιον B^a.R^a.V^a. [h] γίνεται T^a.

ἡδὺ καὶ εὔτονον. Ἤδη δέ [i] τισι καὶ τῶν [k] ἐν Ἑλλάδι συμ-
βεβηκέναι [l] λέγουσι τοῦτο, ὥστε μηδὲν διαφέρειν οἴνου πα-
λαιοῦ· καὶ ζητοῦντας ὕστερον τὴν κρᾶσιν μὴ δύνασθαι εὑρεῖν.
23 [m] Περὶ Θετταλίαν μνημονεύουσιν ὄφεις ζῳογονηθῆναι το-
σούτους ὥστε, εἰ μὴ ὑπὸ τῶν πελαργῶν ἀνῃροῦντο, ἐκχωρῆ-
σαι ἂν αὐτούς. Διὸ [n] δὴ καὶ τιμῶσι τοὺς πελαργούς, καὶ
κτείνειν οὐ νόμος· καὶ ἐάν τις κτείνῃ, ἔνοχος τοῖς αὐτοῖς
24 γίνεται [o] οἷσπερ καὶ ὁ ἀνδροφόνος. Ὡσαύτως καὶ ἐν Λακε-
δαίμονι κατά τινας χρόνους μνημονεύεται γενέσθαι τοσοῦτον
πλῆθος ὄφεων ὥστε διὰ σπανοσιτίαν καὶ [p] τροφῇ τοὺς Λά-
κωνας χρῆσθαι αὐτοῖς· ὅθεν καὶ τὴν Πυθίαν [q] φασὶ προσα-
γορεῦσαι αὐτοὺς ὀφιοδείρους.
25 Ἐν Κύπρῳ τῇ νήσῳ λέγεται τοὺς [r] μῦς τὸν σίδηρον
26 ἐσθίειν. Φασὶ δὲ καὶ τοὺς Χάλυβας ἔν [s] τινι [t] ὑπερκειμένῳ
αὐτοῖς [v] νησιδίῳ τὸ χρυσίον συμφορεῖσθαι [w] παρὰ πλειόνων.
Διὸ [x] δὴ καὶ [y] τοὺς ἐν τοῖς μετάλλοις ἀνασχίζουσιν, ὡς
ἔοικεν.

27 Λέγεται [z] δὲ ἐκ Σούσων εἰς Μηδίαν ἰοῦσιν ἐν [a] τῷ δευ-
τέρῳ σταθμῷ σκορπίων ἄπλετόν τι πλῆθος [b] γίνεσθαι.
[c] Διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε διοδεύοι, τρεῖς ἡμέρας
ἔμενε, [d] πᾶσι τοῖς αὐτοῦ συντάσσων ἐκθηρεύειν· τῷ δὲ πλεί-
στους θηρεύσαντι ἆθλον ἐδίδου.

28 Ἐν Κυρήνῃ δέ φασιν οὐχ ἓν εἶναι μυῶν γένος, ἀλλὰ πλείω καὶ διάφορα καὶ ταῖς μορφαῖς καὶ ταῖς χρόαις· ἐνίους γὰρ πλατυπροσώπους, ὥσπερ αἱ γαλαῖ, [e] γίνεσθαι, τινὰς [f] δὲ ἐχινώδεις, οὓς καλοῦσιν ἐχῖνας.

29 Περὶ [g] Κιλικίαν δέ φασιν εἶναι ὕδατος συστρεμμάτιον, εἰς

[i] τινες $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$. [k] ἐν] ἐν τῇ $\mathrm{T^a}$. [l] λέγει $\mathrm{B^a.V^a}$. [m] περὶ τὴν θεττ. $\mathrm{T^a}$. [n] δὴ om. $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$. [o] ὥσπερ pr. $\mathrm{S^a}$. [p] τροφὴν $\mathrm{S^a.T^a}$. [q] φάναι προσαγορεύεσθαι $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$. [r] μυίας $\mathrm{B^a.R^a}$, μέτας $\mathrm{V^a}$. [s] τι $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$. [t] ὑποκειμένω $\mathrm{V^a}$. [v] νησίω $\mathrm{T^a}$. [w] περὶ $\mathrm{B^a.R^a.S^a.V^a}$. [x] δὴ om. $\mathrm{B^a.R^a.S^a.V^a}$. [y] τοὺς om. $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$. [z] δὲ] δὲ καὶ $\mathrm{S^a.T^a}$. [a] τῷ om. $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$. [b] γενέσθαι $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$. [c] διὸ δὴ καὶ βασιλεὺς πέρσης $\mathrm{S^a}$. [d] τοῖς αὐτοῦ πᾶσι $\mathrm{S^a.T^a}$. [e] γίνεσθαι, τινας] τοὺς $\mathrm{S^a.T^a}$. [f] δὲ] δὲ καὶ $\mathrm{B^a}$. [g] σικελίαν $\mathrm{B^a.R^a.V^a}$.

ὃ τὰ πεπνιγμένα τῶν ὀρνέων καὶ τῶν λοιπῶν ζῴων ὅταν ἀπο-
βαφῇ, πάλιν ἀναβιοῖ.
Ἐν δὲ Σκύθαις τοῖς καλουμένοις Γελωνοῖς φασὶ θηρίον 30
[h] τι [i] γίνεσθαι, σπάνιον μὲν ὑπερβολῇ, ὃ ὀνομάζεται [k] τά-
ρανδος· λέγεται δὲ τοῦτο [l] μεταβάλλειν τὰς χρόας [m] τῆς
τριχὸς καθ᾽ ὃν ἂν καὶ τόπον ᾖ. [n] Διὰ δὲ τοῦτο εἶναι δυσθή- 2
ρατον [καὶ διὰ τὴν μεταβολήν]· καὶ γὰρ δένδρεσι καὶ τό-
ποις, καὶ ὅλως ἐν [o] οἷς ἂν ᾖ, τοιοῦτον τῇ [p] χροίᾳ [q] γίνεσθαι.
Θαυμασιώτατον δὲ τὸ τὴν τρίχα μεταβάλλειν· [r] τὰ γὰρ
λοιπὰ τὸν χρῶτα, οἷον ὅ τε χαμαιλέων καὶ ὁ πολύπους.
Τὸ δὲ μέγεθος ὡσανεὶ βοῦς. Τοῦ δὲ προσώπου τὸν [s] τύπον
ὅμοιον ἔχει [t] ἐλάφῳ.
Λέγεται δέ τινα ἐν Ἀβύδῳ παρακόψαντα τῇ διανοίᾳ καὶ 31
εἰς τὸ θέατρον ἐρχόμενον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας θεωρεῖν, ὡς
ὑποκρινομένων τινῶν, καὶ ἐπισημαίνεσθαι· καὶ ὡς κατέστη
τῆς παρακοπῆς, ἔφησεν ἐκεῖνον αὐτῷ τὸν χρόνον ἥδιστα βε-
βιῶσθαι. Καὶ ἐν Τάραντι δέ φασιν οἰνοπώλην τινὰ τὴν 32
μὲν νύκτα μαίνεσθαι, τὴν [v] δ᾽ ἡμέραν οἰνοπωλεῖν. [w] Καὶ γὰρ
τὸ κλειδίον τοῦ οἰκήματος πρὸς τῷ [x] ζωνίῳ [y] διεφύλαττε,
πολλῶν δ᾽ ἐπιχειρούντων [z] παρελέσθαι καὶ λαβεῖν οὐδέποτε
ἀπώλεσεν.
[a] Ἐν [b] Τήνῳ τῇ νήσῳ φασὶν εἶναι φιάλιον [c] σύγκραμα 33
[d] ἔχον, ἐξ [e] οὗ πῦρ ἀνάπτουσι [f] πάνυ [g] ῥᾳδίως. Καὶ ἐν Βιθυ-
νίᾳ δὲ τῆς Θρᾴκης ἐν τοῖς μετάλλοις γίνεται ὁ [h] καλούμενος
[i] σπίνος, ἐξ οὗ φασὶ πῦρ [g] ἀνάπτεσθαι. Ἐν δὲ Λιπάρᾳ τῇ 34

[h] τι om. Ba.Ra.Va. [i] γενέσθαι Ta. [k] τάρανδρος Sa, τάνανδρος Ta. [l] μεταβάλλει Ra. [m] τῶν τριχῶν Va. [n] εἶναι δὲ διά τε τοῦτο Ba.Ra.Ta.Va. [o] οἷς] ἧς Ra. [p] χρόα Ba.Ra.Va. [q] γίνεται Ba.Ra.Sa.Ta. [r] τὰ μὲν γὰρ Sa.Ta. [s] τύφον Ba.Ra. [t] ἐλάφου Sa. [v] δ᾽ post ἡμέραν Va, om. Ba.Ra.Na. [w] καὶ γὰρ τὸ] τὸ γὰρ Sa.Ta. [x] ζωνιδίω Ka.Na. [y] διεφυλάττετο Sa.Ta. [z] παρελέσθαι καὶ om. Ba.Ra. [a] Ἐν—ἀνάπτεσθαι] hæc infra (post c. 177.) ponunt Ka.Na.Oa.Ua, hoc loco Sa.Ta. [b] τήλω Ka.Na.Oa.Ua, τήνων Ta, τινι Sa. [c] σύγκριμα Ua, σύγγραμμα Na. [d] ἔχον om. Sa.Ta. [e] οὗ] οὗ φασὶ Sa. [f] πάνυ om. Ka.Na.Oa.Ua. [g] post ῥᾳδίως Q.Ka.Na.Oa, post ἀνάπτεσθαι Ua: περὶ τῶν ἐκ γῆς ἀναφυομένων πυρῶν. [h] λεγόμενος Sa. [i] σπίνις Sa, σπίν ἰς Ta.

νήσῳ λέγουσιν εἶναί [h] τινα εἰσπνοήν, εἰς ἣν ἐὰν κρύψωσι χύ-
35 τραν, ἐμβαλόντες ὃ [i] ἂν [k] ἐθέλωσιν [l] ἕψουσιν. ‖ Ἔστι δὲ [m] καὶ
ἐν [n] Μηδίᾳ καὶ ἐν [o] Ψιττακηνῇ τῆς Περσίδος πυρὰ καιόμενα,
[p] τὸ μὲν ἐν Μηδίᾳ ὀλίγον, [p] τὸ δ' [q] ἐν [o] Ψιττακηνῇ πολὺ καὶ
καθαρὸν τῇ φλογί· διὸ καὶ μαγειρεῖα πρὸς [r] αὐτῷ κατεσκεύ-
ασεν ὁ Περσῶν βασιλεύς. ‖ Ἄμφω δ' ἐν [s] ὁμαλοῖς τόποις
καὶ οὐκ ἐν ὑψηλοῖς. [t] Ταῦτα δὲ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν
36 φανερά, τὰ δὲ περὶ Παμφυλίαν νύκτωρ μόνον. Φασὶ δὲ [v] καὶ
περὶ † Ἀτιτανίαν, πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς [w] † Ἀπολλωνιάτιδος,
εἶναί τινα πέτραν ἐξ ἧς τὸ μὲν ἀνιὸν πῦρ οὐ φανερόν ἐστιν,
37 ἐπειδὰν δὲ ἔλαιον ἐπιχυθῇ ἐπ' αὐτήν, ἐκφλογοῦται. [x] Λέγε-
ται δὲ καὶ τὰ ἔξω στηλῶν Ἡρακλείων καίεσθαι, τὰ μὲν διὰ
παντός, [y] τὰ δὲ νύκτωρ μόνον, ὡς [z] ὁ ‖ Ἄννωνος περίπλους
ἱστορεῖ. Καὶ τὸ ἐν [a] Λιπάρᾳ δὲ φανερὸν καὶ φλογῶδες, οὐ
μὴν ἡμέρας, ἀλλὰ [b] νύκτωρ μόνον. Εἶναι δὲ καὶ ἐν [c] Πιθη-
κούσαις φασὶ πυρῶδες μὲν καὶ θερμὸν ἐκτόπως, οὐ [d] μὴν και-
38 όμενον. Τὸ δ' ἐν [e] τῇ Λιπάρᾳ ποτὲ καὶ [f] ἐκλιπεῖν [g] φησὶ
Ξενοφάνης [h] ἐπ' ἔτη ἑκκαίδεκα, τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἐπανελθεῖν.
[i] Τὸν δ' [k] ἐν τῇ Αἴτνῃ ῥύακα οὔτε φλογώδη φασὶν οὔτε
39 συνεχῆ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν [l] ἐτῶν γίνεσθαι. Λέγεται δὲ καὶ
περὶ Λυδίαν [m] ἀναζέσαι πῦρ πάμπληθες, καὶ καίεσθαι ἐφ'
40 ἡμέρας ἑπτά. [n] Θαυμαστὸν δὲ [o] τὸ ἐν Σικελίᾳ περὶ τὸν
[p] ῥύακα [q] γινόμενον· τὸ γὰρ πλάτος ἐστὶ τὸ τῆς τοῦ πυρὸς

[h] τινὰ εἰσπνοήν] τινες γῆν Ba.Ka.Na.Ra.Va. [i] ἐὰν Ka.Na, ἐ Ra, om. Ba.Va. [k] θέλουσι Ba.Va. [l] ἕψεσθαι, idque ante ὃ, Ta. [m] καὶ om. Na. [n] μηδεία Ka.Na. [o] utrobique ψιττακῇ Ka.Na, ψιττακίνῃ Ba.Ra.Sa.Ta.Va. [p] τὰ—τὰ Ba.Ra.Va. [q] ἐν τῇ ψ. Ka. [r] αὐτὸ Sa.Ta. [s] ὁμαλοῖς καὶ οὐκ ἐν ὑψηλοῖς τόποις Sa.Ta, ὁμαλοῖς τόποις καὶ οὐκ ἐν ἀνωμάλοις ceteri. [t] ταῦτα δὲ καὶ om. Sa.Ta, καὶ om. Ba.Ra. [v] καὶ om. Ka.Na.Ta. [w] ἀπολλωνιάδος Na. [x] καὶ τὰ ἔξω δὲ, omisso λέγεται, Ta. δὲ om. Sa. [y] τὰ δὲ] πάλιν δὲ Na. [z] ὁ om. Ba.Ra.Ta. [a] λιπάρῳ rc. Ta. [b] νυκτὸς Ba.Ka.Na.Ra. [c] πιθικούσαις Na. [d] μέντοι Sa.Ta. [e] τῇ om. Sa. [f] ἐκλείπειν Ba.Ka.Na.Ra.Sa. [g] ξενοφάνης φησὶν Sa.Ta. [h] ἐπ' om. Ba.Ka.Na.Ra. [i] τὸ Ba.Ra. [k] ἐν τῇ om. Ta, τῇ om. Sa. [l] αἰτιῶν Ba.Ra. [m] ἀναφέρεσθαι Ba.Ka.Na.Ra. [n] θαυμαστότατον Ba.Ka.Na.Ra. [o] τὸν Ta, omissis mox περὶ τὸν. [p] ῥύωκα Ta, ῥύακον Ba.Ra. [q] γενόμενον Ba.Na.Ra.Ta.

[r] ἀναζέσεως τεσσαράκοντα σταδίων, τὸ δὲ ὕψος [s] δι' οὗ φέ-
ρεται, τριῶν. Φασὶ δὲ τὸν ἐν τῇ Θρᾴκῃ λίθον τὸν καλού- 41
μενον σπίνον διακοπέντα καίεσθαι, καὶ συντεθέντα πρὸς ἑαυ-
τόν, ὥσπερ τὴν [t] σμαρίλην, οὕτως κἀκεῖνον εἰς ἑαυτὸν [v] τε-
θέντα καὶ ἐπιρραινόμενον ὕδατι καίεσθαι. [w] Τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖν
καὶ τὸν [x] μαριέα.

Περὶ Φιλίππους [y] τῆς Μακεδονίας εἶναι λέγουσι μέταλλα, 42
ἐξ ὧν τὰ ἐκβαλλόμενα [z] ἀποσύρματα αὐξάνεσθαί φασι καὶ
φύειν χρυσίον, καὶ τοῦτ' εἶναι φανερόν. Φασὶ [a] δὲ καὶ ἐν 43
Κύπρῳ περὶ τὸν [b] καλούμενον [c] Τυρρίαν χαλκὸν ὅμοιον γί-
γνεσθαι. Κατακόψαντες γάρ, ὡς ἔοικεν, εἰς μικρὰ σπεί-
ρουσιν αὐτόν· εἶθ' ὑδάτων ἐπιγενομένων αὐξάνεται καὶ [d] ἐξα-
νίησι [e] καὶ οὕτως συνάγεται. Φασὶ δὲ καὶ ἐν Μήλῳ τῇ νήσῳ 44
ἐν τοῖς ἐξορυσσομένοις τόποις τῆς γῆς [f] πάλιν [g] ἀναπληρώ-
ματα γίγνεσθαι.

Περὶ Παιονίαν λέγουσιν, ὅταν [h] συνεχεῖς ὄμβροι [i] γένων- 45
ται, εὑρίσκεσθαι περιτηκομένης τῆς γῆς χρυσὸν τὸν καλού-
μενον ἄπυρον. Λέγουσι δ' ἐν τῇ Παιονίᾳ οὕτω χρυσίζειν
τὴν γῆν ὥστε πολλοὺς εὑρηκέναι καὶ [k] ὑπὲρ μνᾶν χρυσίου
ὁλκήν. Τῷ δὲ βασιλεῖ [l] τινά φασιν εὑρόντα ἀνενεγκεῖν δύο
[m] βώλους, τὸν μὲν τρεῖς μνᾶς ἄγοντα, τὸν δὲ πέντε· οὕς φα-
σιν ἐπὶ τῆς τραπέζης [n] αὐτῷ παρακεῖσθαι, καὶ ἐπ' ἐκείνων
πρῶτον, εἴ τι ἐσθίει, [o] ἀπάρχεσθαι. Φασὶ δὲ καὶ ἐν Βάκτροις 46
τὸν [p] Ὦξον ποταμὸν καταφέρειν βωλία [q] χρυσίου [r] πλήθει
πολλά, καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ δὲ τὸν καλούμενον Θεόδωρον ποταμὸν

[r] ἀναζεύξεως N^a. [s] δι' om. B^a.R^a. [t] σμαρίλλην B^a.N^a.R^a.S^a.T^a. [v] τιθέντα S^a. [w] τὸ δ' αὐτὸ om. T^a. [x] μαριθάν B^a.N^a.R^a. [y] τοὺς ἐν μακεδονίᾳ S^a.T^a. [z] αὐξάνεσθαί φασιν ἀποσύρματα S^a. [a] δὲ om. B^a.N^a.R^a.S^a. [b] λεγόμενον B^a.R^a. [c] τυρίαν N^a. [d] ἐξανίησι] ἀνίεται B^a.R^a. [e] καὶ οὕτως συνάγεται om. T^a. [f] πάλιν om. S^a. [g] ἀναπλήρωμα T^a. [h] συνεχεῖς οἱ ὄμβροι B^a.R^a. [i] γινωνται B^a, γίνονται R^a. [k] ὑπὲρ τὴν μνᾶν B^a.N^a.R^a.S^a. [l] τινά om. B^a.N^a.R^a.S^a, qui mox εὑρόντας. [m] μώβους B^a. [n] αὐτῷ om. T^a. [o] ἀπέρχεσθαι B^a.R^a. [p] ὦζον R^a.S^a.T^a, τόξον (omisso τὸν) N^a. [q] χρυσία B^a.R^a.T^a. [r] πλῆθος N^a, om. B^a.R^a.T^a.

[s] ἐκβράσσειν τε πολὺ περὶ τὰ χείλη χρυσίον, ὁμοίως δὲ καὶ καταφέρειν.

47 [t] Λέγουσι δὲ καὶ ἐν Πιερίᾳ τῆς Μακεδονίας ἄσημόν τι
χρυσίον κατορωρυγμένον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων, χα-
σμάτων τεττάρων ὄντων, ἐξ ἑνὸς αὐτῶν ἀναφῦναι χρυσίον
48 τὸ μέγεθος σπιθαμιαῖον. Λέγεται δὲ [v] ἰδιαιτάτην εἶναι γέ-
νεσιν σιδήρου τοῦ Χαλυβικοῦ καὶ τοῦ [w] Ἀμισηνοῦ. Συμ-
φύεται γάρ, ὥς γε λέγουσιν, ἐκ τῆς ἄμμου τῆς καταφερο-
μένης ἐκ τῶν ποταμῶν. Ταύτην δ' οἱ μὲν ἁπλῶς φασὶ [x] πλύ-
ναντας [y] καμινεύειν, οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν [z] τὴν γενομένην ἐκ
τῆς [a] πλύσεως πολλάκις πλυθεῖσαν συγκαίειν, [b] παρεμβάλ-
λειν [c] δὲ τὸν πυρίμαχον καλούμενον λίθον· εἶναι δ' ἐν τῇ
2 χώρᾳ πολύν. Οὗτος δ' ὁ σίδηρος πολὺ τῶν ἄλλων γίνεται
καλλίων. Εἰ δὲ μὴ ἐν μιᾷ καμίνῳ [d] ἐκαίετο, οὐδὲν ἄν, ὡς
ἔοικε, διέφερε [e] τἀργυρίου. Μόνον δέ φασιν αὐτὸν ἀνίωτον
[f] εἶναι, οὐ πολὺν δὲ γίνεσθαι.

49 Φασὶ δὲ καὶ ἐν Ἰνδοῖς τὸν χαλκὸν οὕτως εἶναι λαμπρὸν καὶ καθαρὸν καὶ ἀνίωτον, [g] ὥστε μὴ διαγινώσκεσθαι τῇ χρόᾳ πρὸς τὸν χρυσόν, ἀλλ' ἐν τοῖς Δαρείου ποτηρίοις [h] βατιακὰς εἶναί τινας καὶ πλείους, ἃς εἰ μὴ τῇ ὀσμῇ, ἄλλως οὐκ ἦν διαγνῶναι πότερόν εἰσι χαλκαῖ ἢ χρυσαῖ.

50 Τὸν [i] κασσίτερον τὸν Κελτικὸν τήκεσθαί φασι πολὺ τάχιον [k] μολύβδου. Σημεῖον δὲ τῆς εὐτηξίας, ὅτι τήκεσθαι δοκεῖ καὶ ἐν τῷ ὕδατι· χρώζει γοῦν, ὡς ἔοικε, ταχύ. Τήκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ψύχεσιν, [l] ὅταν [m] γένηται πάγη, [n] ἐγκατακλειομένου ἐντός, ὡς φασί, καὶ συνωθουμένου τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος αὐτῷ διὰ τὴν ἀσθένειαν.

[s] ἐμβράσσειν Ta. [t] λέγεται Ba.Ra.Ta. [v] ἰδιωτάτην Ba.Ra.Sa.Ta. [w] Ἀμισηνοῦ] ἀσημίου μυσινοῦ Ta, ἀσιμίου μησηνοῦ Ba.Ra. [x] πλύναντας Sylburgius: codices πλύναντες. [y] καὶ μινεύειν Ba.Ra. [z] τῆς γινομένης Sa. [a] φλύσεως Ba.Ra, φύσεως Sa. [b] παρεμβάλειν Ba. [c] δὲ τῷ πυρὶ μάχον Sa. [d] ἐκκαίετο Ba.Ra.Sa. [e] ἀργύρου Sa. [f] εἶναι om. Ba.Na.Ra.Ta. [g] ὡς Ba.Ra.Ta. [h] βατιανὰς rc. Sa, βατιατικὰς Ba.Ra.Ta. [i] κασίτερον Ba. [k] μολίβδου Ba.Ra.Ta. [l] ὅτι Ba.Ra, ὅτε Ta. [m] γένοιτο Ta. [n] εἰ κατακλειομένου Sa.

Ἐν τῷ Πανθείῳ ἐστὶν ἐλαία, καλεῖται δὲ καλλιστέφανος· 51
[o]ταύτης πάντα τὰ φύλλα ταῖς λοιπαῖς ἐλαίαις ἐναντία πέ-
φυκεν· ἔξω γὰρ [p]ἀλλ' οὐκ ἐντὸς ἔχει τὰ χλωρά. Ἀφίησί
τε τοὺς πτόρθους ὥσπερ ἡ μύρτος [q]εἰς τοὺς στεφάνους [r]συμ-
μέτρως. Ἀπὸ [s]ταύτης φυτὸν λαβὼν ὁ Ἡρακλῆς ἐφύτευσεν
Ὀλυμπίασιν, ἀφ' ἧς οἱ στέφανοι τοῖς ἀθληταῖς δίδονται.
Ἔστι δὲ αὕτη παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ποταμόν, σταδίους ἑξή- 2
κοντα τοῦ ποταμοῦ ἀπέχουσα· περιῳκοδόμηται δέ, καὶ ζημία
μεγάλη τῷ [t]θιγόντι [v]αὐτῆς ἐστίν. Ἀπὸ ταύτης δὲ τὸ
φυτὸν λαβόντες ἐφύτευσαν [w]Ἠλεῖοι ἐν Ὀλυμπίᾳ, καὶ τοὺς
στεφάνους ἀπ' αὐτῆς ἔδωκαν.

Ἐν τοῖς περὶ Λυδίαν μετάλλοις τοῖς περὶ Πέργαμον, ἃ 52
δὴ καὶ Κροῖσος εἰργάσατο, πολέμου τινὸς [x]γενομένου κατέ-
φυγον οἱ ἐργαζόμενοι ἐπ' αὐτά, τοῦ δὲ στομίου ἐποικοδομη-
θέντος ἀπεπνίγησαν· καὶ ὕστερον χρόνῳ πολλῷ τῶν μετάλ-
λων [y]ἀνακαθαρθέντων εὑρέθη οἷς ἐχρῶντο ἀγγείοις πρὸς τὰς
ὑπὸ χεῖρα χρείας [z]ἀπολελιθωμένα, οἷον [a]ἀμφορεῖς καὶ τὰ
τοιουτότροπα. Ταῦτα [b]δὴ πεπληρωμένα οὗ τινὸς ἔτυχον
ὑγροῦ ἐλελίθωτο, καὶ προσέτι τὰ ὀστᾶ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐν τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ οὕτω νιτρῶδές ἐστι τὸ ὕδωρ ὥστε 53
τὰ ἱμάτια οὐδενὸς ἑτέρου [c]ῥύμματος προσδεῖσθαι· κἂν πλείω
χρόνον ἐν τῷ ὕδατι ἐάσῃ τις, [d]διαπίπτει. Περὶ τὴν Ἀσκα- 54
νίαν λίμνην [e]Πυθόπολίς ἐστι κώμη ἀπέχουσα [f]Κίου ὡς στα-
δίους ἑκατὸν εἴκοσι, ἐν ᾗ τοῦ χειμῶνος [g]ἀναξηραίνεται πάντα
τὰ φρέατα ὥστε μὴ ἐνδέχεσθαι βάψαι τὸ ἀγγεῖον, τοῦ δὲ
θέρους πληροῦται ἕως τοῦ στόματος.

Ὁ πορθμὸς ὁ μεταξὺ Σικελίας [h]καὶ Ἰταλίας αὔξεται καὶ 55
φθίνει ἅμα τῷ σεληνίῳ. Καὶ διότι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Συ- 56

[o] ταύτης δὲ πάντα Ta. [p] ἀλλ' om. Ta. [q] πρὸς Na. [r] συμμέτρους Ba.Sa, σύμμετρον Na. [s] ταύτης δὲ φ. Sa.Ta. [t] θήγοντι S. [v] ταύτης Ba.Na.Ra.Sa. [w] ἠλεῖοι ἐφύτευσαν Sa. [x] γινομένου Na. [y] ἀνακαρθέντων Ta. [z] ἀπολελιθωμένου (οις supra ου) Na. [a] ἀναφορεῖς Ba.Ra. [b] δὲ Sa. [c] ῥύματος Ba.Na.Ra.Ta. [d] διαπίπτειν Sa. [e] μυθήπολις Ba.Ra.Ta. [f] κίων Na. [g] ἀναξηραίνεσθαι codices. [h] καὶ τῆς ἰταλίας Ba.Ra.

ρακούσας κρήνη ἐστὶν ἐν λειμῶνι οὔτε μεγάλη οὔτε ὕδωρ
ἔχουσα πολύ· συναπαντήσαντος δὲ εἰς τὸν τόπον ὄχλου πολ-
57 λοῦ παρέσχεν ὕδωρ ἄφθονον. Ἔστι δὲ καὶ κρήνη τις ἐν
[i] Παλικοῖς τῆς Σικελίας, ὡς δεκάκλινος· αὕτη δ' [k] ἀναρρίπτει
ὕδωρ εἰς ὕψος ἓξ πήχεις, ὥστε ὑπὸ τῶν ἰδόντων νομίζεσθαι
κατακλυσθήσεσθαι τὸ [l] πεδίον· καὶ πάλιν εἰς ταὐτὸ καθίστα-
ται. Ἔστι δὲ καὶ ὅρκος, ὃς ἅγιος αὐτόθι δοκεῖ εἶναι· ὅσα
γὰρ [m] ὄμνυσί τις, γράψας εἰς πινακίδιον ἐμβάλλει εἰς τὸ
2 ὕδωρ. Ἐὰν μὲν οὖν εὐορκῇ, ἐπιπολάζει τὸ πινακίδιον· ἐὰν
δὲ μὴ εὐορκῇ, τὸ μὲν [n] πινακίδιον [o] βαρὺ γενόμενον ἀφανί-
ζεσθαί φασι, [p] τὸν δ' ἄνθρωπον πίμπρασθαι. Διὸ δὴ λαμ-
βάνειν τὸν ἱερέα παρ' αὐτοῦ [q] ἐγγύας ὑπὲρ τοῦ καθαίρειν
τινὰ τὸ ἱερόν.

58 [r] Δημόνησος ἡ Καρχηδονίων νῆσος ἀπὸ Δημονήσου τοῦ
πρώτου ἐργασαμένου τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφεν· ἔχει δ' ὁ τό-
πος [s] κυανοῦ τὸ μέταλλον καὶ χρυσοκόλλης. [t] Ταύτης δ' ἡ
καλλίστη πρὸς χρυσίον εὑρίσκει [v] τιμήν· καὶ γὰρ φάρμακον
2 ὀφθαλμῶν ἐστίν. Ἔστι δὲ αὐτόθι χαλκὸς [w] κολυμβητὴς ἐν
[x] δυοῖν ὀργυιαῖς τῆς [y] θαλάσσης· ὅθεν [z] ὁ ἐν Σικυῶνί ἐστιν
ἀνδριὰς ἐν τῷ ἀρχαίῳ [a] νεῷ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἐν Φενεῷ οἱ
ὀρείχαλκοι καλούμενοι. Ἐπιγέγραπται δ' αὐτοῖς "[b] Ἡρα-
3 "κλῆς Ἀμφιτρύωνος Ἦλιν [c] ἑλὼν ἀνέθηκεν." Αἱρεῖ δὲ τὴν
Ἦλιν ἡγουμένης κατὰ χρησμὸν γυναικός, ἧς τὸν πατέρα
Αὐγείαν [d] ἀπέκτεινεν. Οἱ δὲ τὸν χαλκὸν ὀρύττοντες ὀξυ-
δερκέστατοι γίνονται, καὶ οἱ βλεφαρίδας μὴ ἔχοντες φύουσι·
παρὸ καὶ οἱ ἰατροὶ τῷ ἄνθει τοῦ χαλκοῦ καὶ τῇ τέφρᾳ τῇ
59 Φρυγίᾳ χρῶνται πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἔστι [e] δὲ αὐτόθι
σπήλαιον ὃ καλεῖται γλαφυρόν· ἐν δὲ τούτῳ [f] κίονες πεπή-

[i] παλίκμοις Ba.Ra, παλίσκοις Ta. [k] ἀναράπτει Sa. [l] πέδον Sa. [m] ὄμμασί Ba.Ra, γράμμασί Ta. [n] πινάκιον Na. [o] βαρὺ γενόμενον om. pr. Sa. [p] καὶ πίμπρασθαι τὸν ἄνθρωπον rc. Sa. [q] ἐγγύαν Na.Ta. [r] δημόννησος et mox δημοννήσου Ba.Ra. [s] κυανοῦν Na.Ra.Ta, κυδνοῦν Ba. [t] ταύτῃ Ba.Ra.Ta. [v] τιμήν] τις Ba.Ra.Ta. [w] κολυμβητὸς Sa. [x] δυεῖν Ta. [y] θαλάττης Na. [z] ὁ om. Na. [a] ναῷ Ba.Ra.Ta. [b] ἡρακλῆς ὁ ἀμφ. Ra.Ta. [c] ἐλεῖν Ba, ἐλὴν Ra. [d] ἀπέκτειναν Ba.Ra. [e] δὲ] γὰρ Ba.Na.Ra.Ta. [f] κίονες interpres: codices χιόνες.

γασιν ἀπό τινων σταλαγμῶν. Ἀποδηλοῖ δὲ τοῦτο ἐν τῇ
[g] συναγωγῇ τῇ πρὸς τὸ ἔδαφος· ἔστι γὰρ ταύτῃ [h] στενώ-
τατον.

Ἐκ τοῦ ζεύγους δὲ τῶν ἀετῶν θάτερον τῶν [i] ἐγγόνων 60
ἁλιαίετος γίνεται παραλλάξ, ἕως ἂν σύζυγα γένηται. Ἐκ
δὲ ἁλιαιέτων φήνη γίνεται, ἐκ δὲ [k] τούτων [l] περκνοὶ [m] καὶ γῦ-
πες· οὗτοι δ' οὐκέτι διορίζουσι περὶ τοὺς γῦπας, ἀλλὰ γεν-
νῶσι τοὺς μεγάλους [n] γῦπας· [o] οὗτοι δ' εἰσὶν ἄγονοι. Ση-
μεῖον δὲ τοῦτο, διότι [p] νεοττιὰν οὐδεὶς ἑώρακε γυπὸς [q] με-
γάλου.

Θαυμαστὸν δέ τί [r] φασιν ἐν Ἰνδοῖς περὶ τὸν ἐκεῖ [s] μόλυ- 61
βδον [t] συμβαίνειν· ὅταν γὰρ τακεὶς εἰς ὕδωρ [v] καταχυθῇ ψυ-
χρόν, ἐκπηδᾶν ἐκ τοῦ ὕδατος.

Φασὶ τὸν Μοσσύνοικον [w] χαλκὸν λαμπρότατον καὶ λευ- 62
κότατον εἶναι, οὐ παραμιγνυμένου αὐτῷ κασσιτέρου, ἀλλὰ
γῆς τινὸς [x] αὐτοῦ γινομένης καὶ συνεψομένης αὐτῷ. Λέγουσι
δὲ τὸν εὑρόντα τὴν κρᾶσιν μηδένα διδάξαι· διὸ τὰ προγεγο-
νότα ἐν τοῖς τόποις χαλκώματα διάφορα, τὰ δ' ἐπιγιγνόμενα
οὐκέτι.

Ἐν τῷ Πόντῳ λέγουσι τοῦ χειμῶνος τῶν ὀρνέων τινὰ 63
εὑρίσκεσθαι [y] φωλεύοντα, [z] οὔτε [a] ἀφοδεύοντα, οὔτε δὲ [b] ὅταν
τὰ πτερὰ αὐτῶν τίλλωσιν, αἰσθάνεσθαι, οὔτε ὅταν ἐπὶ τὸν
ὀβελίσκον ἀναπαρῇ, [c] ἀλλ' ὅταν ὑπὸ τοῦ πυρὸς διακαυθῇ.
Πολλοὺς δὲ καὶ [d] τῶν ἰχθύων λέγουσι περικοπέντας καὶ πε-
ριτμηθέντας μὴ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ὅταν ὑπὸ τοῦ πυρὸς [e] δια-
θερμανθῶσιν.

Ἡ [f] μέλιττα δοκεῖ τὰς τροπὰς σημαίνειν τῷ ἐπὶ τὰ ἔργα 64

[g] ἀναγωγῇ Ba.Ra.Ta. [h] στενότατον Ba.Ra, στεγνότατον Na.Ta. [i] ἀγόνων Ba.Ra.Ta. [k] τούτων οἱ π. Ba.Ra.Sa.Ta. [l] περηνοὶ Sa. [m] καὶ om. Na.Sa. [n] γύπους Ba. [o] οὗτοι δ'] οἵπερ Sa. [p] νεοττείαν Ba.Ra. [q] μεγάλην Na. [r] φασι] τὰ Ba. [s] μόλυβδον Ba.Ra. [t] συμβαίνει Sa.Ta. [v] καταχεθῇ Sa, κατασχεθῇ Ba.Ra. [w] χαλκὸν] λάκκον Ba.Ra. [x] αὐτῷ Sa. [y] φωλεύοντα om. Ba.Ra. [z] οὔτε δὲ Ba.Ra.Sa. [a] ἀφοδεύοντα οὔτε δὲ om. Sa. [b] ὅτε Na.Sa, ὄντα Ba.Ra. [c] ἀλλ'] καὶ Na. [d] τῶν om. Na. [e] θερμανθῶσιν Ba.Ra.Sa.Ta. [f] μέλιτα Na.

βαδίζειν, ᾧ καὶ οἱ [g] μελιττοπόλοι σημείῳ χρῶνται· ἠρεμία γὰρ αὐτῶν γίνεται. Δοκοῦσι δὲ καὶ οἱ τέττιγες ᾄδειν μετὰ τροπάς.

65 Φασὶ δὲ καὶ τὸν ἐχῖνον ἄσιτον διαμένειν [h] ἄχρι ἐνιαυτοῦ.

66 Τὸν δὲ γαλεώτην, ὅταν ἐκδύσηται τὸ δέρμα, καθάπερ οἱ ὄφεις, ἐπιστραφέντα καταπίνειν· [i] τηρεῖσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὸ χρήσιμον εἶναι τοῖς ἐπιληπτικοῖς.

67 Λέγουσι δὲ καὶ τὸ τῆς [k] ἄρκτου στέαρ, ὅταν διαπεπηγὸς ᾖ διὰ τὸν χειμῶνα, καθ' ὃν ἂν χρόνον [l] ἐκείνη φωλεύῃ, αὐξάνεσθαι καὶ ὑπεραίρειν τὰ ἀγγεῖα ἐν οἷς ἂν ᾖ.

68 Ἐν Κυρήνῃ φασὶ τοὺς ὄντας βατράχους ἀφώνους τὸ παράπαν εἶναι. Καὶ ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τῇ τῶν Ἠμαθιωτῶν χώρᾳ [m] τοὺς σῦς εἶναι [n] μώνυχας.

69 Ἐν Καππαδοκίᾳ φασὶν ἡμιόνους εἶναι γονίμους καὶ ἐν Κρήτῃ αἰγείρους καρποφόρους.

70 [o] Φασὶ δὲ καὶ ἐν Σερίφῳ τοὺς βατράχους οὐκ ᾄδειν· ἐὰν δὲ εἰς ἄλλον τόπον μετενεχθῶσιν, ᾄδουσιν.

71 Ἐν Ἰνδοῖς ἐν τῷ Κέρατι καλουμένῳ ἰχθύδιά φασι γίνεσθαι ἃ ἐν τῷ ξηρῷ πλανᾶται καὶ πάλιν [p] ἀποτρέχει εἰς τὸν

72 ποταμόν. Φασὶ δὲ καὶ περὶ Βαβυλῶνά τινες [q] ἰχθύας τινὰς μένειν ἐν ταῖς τρώγλαις ταῖς ἐχούσαις ὑγρότητα ξηραινομένου [r] τοῦ ποταμοῦ· τούτους ἐξιόντας ἐπὶ τὰς ἅλως νέμεσθαι, καὶ βαδίζειν ἐπὶ τῶν πτερύγων, καὶ ἀνακινεῖν τὴν οὐράν· καὶ ὅταν διώκωνται, φεύγειν καὶ εἰσδύντας [s] ἀντιπροσώπως ἵστασθαι· πολλάκις γὰρ προσιέναι τινὰς καὶ ἐρεθίζειν. Ἔχουσι δὲ τὴν κεφαλὴν ὁμοίαν βατράχῳ θαλαττίῳ, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα κωβιῷ, βραγχία δὲ ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἰχθύες.

73 Ἐν Ἡρακλείᾳ δὲ τῇ ἐν τῷ Πόντῳ καὶ ἐν [t] Ῥηγίῳ γί-

[g] μελιττοπώλοι Bª, μελιττοπῶλαι Nª. [h] ἄχρις Nª.Tª. [i] τηρεῖται Tª, τηρεῖ Bª. [k] ἄκτου Nª. [l] ἐκεῖνα φωλεύῃ αὐξαίνεσθαι Nª. [m] τοὺς ὄνους σῦς Nª. [n] μόνυχας Bª. [o] φασὶ—ποταμόν om. Bª.Rª.Tª. [p] ὑποτρέχει Sª. [q] ἰχθύδιά τινα Bª.Rª.Nª.Tª. [r] τοῦ] δὲ τοῦ Sª. [s] ἀντιπροσώπω Bª.Rª, ἀντιπροσώπου Nª. [t] ῥυγίω Nª.

νεσθαί φασιν ὀρυκτοὺς [v] ἰχθῦς, τούτους δὲ μάλιστα κατὰ τὰ
ποτάμια καὶ τὰ ἔνυδρα χωρία. Συμβαίνειν δέ [w] ποτε ἀνα-
ξηραινομένων τῶν χωρίων κατά τινας χρόνους συστέλλεσθαι
κατὰ γῆς, εἶτα μᾶλλον ἀναξηραινομένης διώκοντας τὴν ὑγρό-
τητα διίεσθαι εἰς τὴν ὕλην, εἶτα ξηραινομένης διαμένειν ἐν
τῇ ἰκμάδι, ὥσπερ τὰ ἐν ταῖς φωλεαῖς διαρκοῦντα. Ὅταν
δὲ ἀνασκάπτωνται πρὶν ἢ τὰ ὕδατα ἐπιγενέσθαι, τότε κινεῖ-
σθαι. Φασὶ δὲ καὶ περὶ Παφλαγονίαν τοὺς ὀρυκτοὺς γίνε- 74
σθαι ἰχθῦς κατὰ βάθους, τούτους δὲ τῇ ἀρετῇ ἀγαθούς, οὔτε
ὑδάτων φανερῶν πλησίον ὄντων οὔτε ποταμῶν ἐπιρρεόντων,
ἀλλ' αὐτῆς ζῳογονούσης τῆς γῆς.

Τὰς ἐν ‘Ηπείρῳ ἐλάφους κατορύττειν φασὶ τὸ δεξιὸν 75
κέρας, ὅταν [x] ἀποβάλωσι, καὶ εἶναι πρὸς πολλὰ χρήσιμον.
[y] Καὶ τὴν [z] λύγκα δέ φασι τὸ οὖρον [a] κατακαλύπτειν διὰ τὸ 76
πρὸς ἄλλα τε [b] χρήσιμον εἶναι καὶ τὰς σφραγῖδας. Φασὶ 77
δὲ καὶ τὴν [c] φώκην ἐξεμεῖν τὴν [d] πυτίαν, ὅταν ἁλίσκηται· εἶναι
δὲ φαρμακῶδες καὶ τοῖς [e] ἐπιλήπτοις χρήσιμον.

Λέγεται δὲ περὶ τὴν ‘Ιταλίαν ἐν τῷ [f] Κιρκαίῳ ὄρει φάρ- 78
μακόν τι φύεσθαι θανάσιμον, ὃ τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν
ὥστε, ἂν [g] προσρανθῇ τινί, παραχρῆμα πίπτειν ποιεῖ, καὶ
τὰς τρίχας τὰς ἐν τῷ σώματι [h] ἀπομαδᾶν, καὶ τὸ σύνολον
τοῦ σώματος [i] διαρρεῖν τὰ μέλη, ὥστε τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ
σώματος εἶναι τῶν ἀπολλυμένων [k] ἐλεεινήν. Τοῦτο δέ φασι
μέλλοντας διδόναι Κλεωνύμῳ τῷ Σπαρτιάτῃ [l] Αὖλον τὸν
[m] Πευκέστιον καὶ Γάϊον φωραθῆναι, καὶ [n] ἐξετασθέντας ὑπὸ
Ταραντίνων θανατωθῆναι.

‘Εν τῇ [o] Διομηδείᾳ νήσῳ, ἣ κεῖται ἐν τῷ ‘Αδρίᾳ, φασὶν 79

[v] ἰχθύας, τούτους μάλιστα B^a.R^a.T^a. [w] ποτε κατα τοῦτον τὸν τόπον ἀναξ. S^a. [x] ἀποβάλλωσι B^a. [y] καὶ τὴν—σφραγῖδας post επιλήπτοις χρήσιμον B^a.N^a.R^a.T^a. [z] λύγα B^a.R^a.T^a, λύγγα N^a, λαρύγγα S^a. [a] καλύπτειν N^a. [b] χρύσιμον S^a. [c] φώνην R^a. [d] πιτύαν B^a.R^a.T^a. [e] ἐπιληπτικοῖς N^a. [f] κυρκαίω B^a.R^a. [g] περανθῇ τινι παραυτίκα πίπτειν ποιεῖν B^a.R^a. [h] ἀπομαδεῖν S^a. [i] διαργεῖν S^a. [k] ἐλεεινόν B^a.R^a. [l] ἄρουν rc. S^a, παῦλον B^a.R^a.T^a. [m] πευκέντιον S^a. [n] ἐξετασθ.] ἀναστάντας N^a. [o] διομηδία N^a.

ἱερόν τι εἶναι τοῦ Διομήδους θαυμαστόν [p] τε καὶ ἅγιον, περὶ
δὲ τὸ ἱερὸν κύκλῳ περικαθῆσθαι ὄρνιθας [q] μεγάλους τοῖς
2 μεγέθεσι, καὶ [r] ῥύγχη ἔχοντας μεγάλα καὶ σκληρά. Τούτους
λέγουσιν, ἐὰν μὲν Ἕλληνες ἀποβαίνωσιν εἰς τὸν [s] τόπον, ἡσυ-
χίαν ἔχειν, ἐὰν δὲ τῶν βαρβάρων τινὲς τῶν περιοίκων, ἀνίπτα-
σθαι καὶ [t] αἰωρουμένους καταράσσειν αὐτοὺς εἰς τὰς κεφαλὰς
3 αὐτῶν, καὶ τοῖς ῥύγχεσι τιτρώσκοντας ἀποκτείνειν. Μυθεύ-
εται δὲ τούτους γενέσθαι ἐκ τῶν ἑταίρων [v] τῶν τοῦ Διομήδους,
ναυαγησάντων μὲν αὐτῶν περὶ τὴν νῆσον, τοῦ [w] δὲ Διομήδους
δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ [x] Αἰνέου τοῦ τότε βασιλέως τῶν
τόπων ἐκείνων γενομένου.

80 Παρὰ τοῖς Ὀμβρικοῖς φασὶ τὰ βοσκήματα τίκτειν [y] τρὶς
τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῖς τὴν γῆν πολλαπλασί-
ους ἀνίεσθαι τῶν καταβαλλομένων· εἶναι δὲ καὶ τὰς γυναῖκας
πολυγόνους καὶ [z] σπανίως ἓν τίκτειν, τὰς δὲ πλείστας δύο καὶ
τρία.

81 Ἐν ταῖς Ἠλεκτρίσι νήσοις, αἳ κεῖνται ἐν τῷ μυχῷ τοῦ
[a] Ἀδρίου, φασὶν εἶναι δύο ἀνδριάντας ἀνακειμένους, τὸν μὲν
κασσιτέρινον τὸν δὲ χαλκοῦν, εἰργασμένους τὸν ἀρχαῖον
τρόπον. Λέγεται δὲ τούτους Δαιδάλου εἶναι ἔργα, ὑπό-
μνημα τῶν πάλαι, [b] ὅτε [c] Μίνω [d] φεύγων ἐκ Σικελίας καὶ
2 Κρήτης εἰς τούτους τοὺς τόπους παρέβαλε. Ταύτας δὲ τὰς
νήσους φασὶ [e] προκεχωκέναι τὸν Ἠριδανὸν ποταμόν. [f] Ἔστι
δὲ καὶ λίμνη, ὡς ἔοικε, πλησίον τοῦ [g] ποταμοῦ, ὕδωρ ἔχουσα
θερμόν· ὀσμὴ δ' ἀπ' αὐτῆς βαρεῖα καὶ [h] χαλεπὴ ἀποπνεῖ, καὶ
οὔτε ζῷον οὐδὲν πίνει [i] ἐξ αὐτῆς οὔτε ὄρνεον ὑπερίπταται,
ἀλλὰ πίπτει καὶ ἀποθνήσκει. [k] Ἔχει δὲ τὸν μὲν κύκλον
3 σταδίων [l] διακοσίων, τὸ δὲ εὖρος [m] ὡς δέκα. [n] Μυθεύουσι [o] δὲ

[p] τε] τι Ba.Na.Ra. [q] μεγάλας Na. [r] ῥύγχα ἔχοντας μεγάλην καὶ σκληράν Na. [s] πόντον Ba.Ra. [t] αἰρομένους Ba.Ra. [v] τῶν ante τοῦ om. Ba.Ra.Ta. [w] δὲ om. Sa. [x] αἰνείου Sa. [y] τρὶς ante τίκτειν Ba.Ra, om. Na. [z] σπανίους pr. Sa. [a] ἀδρία Na.Sa, ἀνδρίου Ba. [b] ὅτι Sa. [c] μίνως Ba.Ra. [d] φυγὼν ἐκ τῆς σ. Sa. [e] προσκεχωκέναι Sa. [f] ἔτι δὲ καὶ Sa, ἔτι δὲ Ba.Ra.Ta. [g] ποταμοῦ καὶ ὕδωρ Na. [h] χαλεπὸν Na. [i] ἀπ' pr. Na. [k] ἔχει] ἔστι rc. Sa. [l] τριακοσίων Sa. [m] ἕως Ba.Ra, ὡσεὶ Sa. [n] μηθεύουσι Ra. [o] δὲ καὶ οἱ Sa.

οἱ ἐγχώριοι Φαέθοντα κεραυνωθέντα πεσεῖν εἰς ταύτην τὴν
λίμνην. Εἶναι δ' ἐν [p] αὐτῇ αἰγείρους πολλάς, ἐξ ὧν ἐκπί-
πτειν τὸ καλούμενον ἤλεκτρον. [q] Τοῦτο δὲ λέγουσιν ὅμοιον
εἶναι κόμμι, [r] ἀποσκληρύνεσθαι δὲ ὡσανεὶ λίθον, καὶ συλλε-
γόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφέρεσθαι εἰς τοὺς Ἕλληνας.
Εἰς ταύτας οὖν τὰς νήσους Δαίδαλόν [s] φασιν ἐλθεῖν, καὶ 4
κατασχόντα αὐτὰς [t] ἀναθεῖναι ἐν μιᾷ αὐτῶν τὴν αὑτοῦ εἰκόνα,
καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ [v] Ἰκάρου [w] ἐν τῇ ἑτέρᾳ. Ὕστερον δ' ἐπι-
πλευσάντων [x] ἐπ' αὐτοὺς [y] Πελασγῶν τῶν ἐκπεσόντων ἐξ
Ἄργους φυγεῖν τὸν Δαίδαλον, καὶ ἀφικέσθαι εἰς Ἴκαρον τὴν
νῆσον.

[z] Ἐν τῇ Σικελίᾳ περὶ τὴν καλουμένην [a] Ἔνναν σπήλαιόν 82
τι λέγεται εἶναι, περὶ [b] ὃ κύκλῳ πεφυκέναι φασὶ τῶν τε
ἄλλων ἀνθέων πλῆθος ἀνὰ πᾶσαν ὥραν, πολὺ δὲ μάλιστα
τῶν ἴων ἀπέραντόν τινα τόπον συμπεπληρῶσθαι, ἃ τὴν σύν-
εγγυς χώραν εὐωδίας πληροῖ, ὥστε τοὺς κυνηγοῦντας, τῶν
[c] κυνῶν κρατουμένων ὑπὸ τῆς ὀδμῆς, ἐξαδυνατεῖν τοὺς λαγὼς
ἰχνεύειν. Διὰ δὲ τούτου τοῦ χάσματος ἀσυμφανής ἐστιν 2
ὑπόνομος, καθ' ὃν φασι τὴν ἁρπαγὴν ποιήσασθαι τὸν Πλού-
τωνα τῆς Κόρης. Εὑρίσκεσθαι [d] δέ φασιν ἐν τούτῳ τῷ
τόπῳ πυροὺς οὔτε τοῖς ἐγχωρίοις ὁμοίους οἷς χρῶνται οὔτε
ἄλλοις [e] ἐπεισάκτοις, ἀλλ' ἰδιότητά τινα μεγάλην ἔχοντας.
Καὶ [f] τούτῳ σημειοῦνται [g] τὸ πρώτως παρ' αὐτοῖς φανῆναι
πύρινον καρπόν. Ὅθεν καὶ [h] τῆς [i] Δήμητρος ἀντιποιοῦνται,
φάμενοι παρ' αὐτοῖς τὴν θεὸν γεγονέναι.

Ἐν Κρήτῃ λύκους καὶ ἄρκτους [k] τούς τ' ἔχεις, ὁμοίως δὲ 83
καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις θηρία οὔ φασι γίνεσθαι διὰ [l] τὸ
τὸν Δία γενέσθαι ἐν αὐτῇ.

[p] αὐτῷ Sa. [q] τοῦτο] οἱ Ba.Na.Ra. [r] ἀποσκλ. δὲ] διὰ τὸ ἀποσκλ. Ba.Na.Ra. [s] φησιν Ba. [t] ἀναθῆναι Ba.Ra. [v] κάρου Ba. [w] ἐν τῇ ἑτέρᾳ om. Ba.Na.Ra.Sa. [x] ἐπ' αὐτοὺς om. Ba.Na.Ra. [y] πελασγῶν τῶν ἐκπεσόντων om. Na. [z] ἐν τῇ καλουμένῃ Na.Ra, τῇ καλουμένῃ Ba. [a] ἔνναν rc. Sa, αἴτνη Ba.Na.Ra. [b] ὃ] δὲ Sa. [c] κενῶν Ba.Ra. [d] δέ om. Na. [e] ἐπισάκτοις Ba. [f] τοῦτο Ba. [g] τῷ Ba.Ra. et rc. Na. [h] τῆς om. Na. [i] δήμητρος] δη Ba.Ra. [k] τούς τ'] οὔτ' Na. [l] τὸ om. Ba.

84 Ἐν τῇ θαλάσσῃ τῇ ἔξω Ἡρακλείων στηλῶν φασὶν ὑπὸ Καρχηδονίων νῆσον εὑρεθῆναι [m] ἐρήμην, ἔχουσαν ὕλην τε [n] παντοδαπὴν καὶ ποταμοὺς πλωτούς, καὶ τοῖς λοιποῖς καρποῖς [o] θαυμαστήν, ἀπέχουσαν δὲ πλειόνων ἡμερῶν [p] πλοῦν· ἐν ᾗ ἐπιμισγομένων τῶν Καρχηδονίων [q] πολλάκις διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ἐνίων γε μὴν καὶ οἰκούντων, τοὺς προεστῶτας τῶν Καρχηδονίων ἀπείπασθαι θανάτῳ ζημιοῦν τοὺς εἰς αὐτὴν [r] πλευσομένους, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας πάντας [s] ἀφανίσαι, ἵνα μὴ [t] διαγγέλλωσι, μηδὲ πλῆθος συστραφὲν ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ τὴν νῆσον [v] κυρίας τύχῃ καὶ τὴν τῶν Καρχηδονίων εὐδαιμονίαν ἀφέληται.

85 Ἐκ τῆς Ἰταλίας φασὶν ἕως τῆς Κελτικῆς καὶ [w] Κελτολιγύων καὶ Ἰβήρων εἶναί τινα ὁδὸν Ἡράκλειαν καλουμένην, δι' ἧς ἐάν τε Ἕλλην ἐάν τε ἐγχώριός τις πορεύηται, τηρεῖσθαι ὑπὸ τῶν [x] παροικούντων, ὅπως μηδὲν ἀδικηθῇ· τὴν γὰρ ζημίαν ἐκτίνειν καθ' οὓς ἂν γένηται τὸ ἀδίκημα.

86 Φασὶ δὲ παρὰ τοῖς Κελτοῖς φάρμακον ὑπάρχειν τὸ καλούμενον ὑπ' αὐτῶν [y] τοξικόν· ὃ λέγουσιν οὕτω ταχεῖαν ποιεῖν τὴν φθορὰν ὥστε τῶν Κελτῶν τοὺς κυνηγοῦντας, ὅταν ἔλαφον ἢ ἄλλο τι ζῷον [z] τοξεύσωσιν, ἐπιτρέχοντας ἐκ σπουδῆς ἐκτέμνειν τῆς σαρκὸς τὸ τετρωμένον [a] πρὸ τοῦ τὸ φάρμακον διαδῦναι, ἅμα μὲν τῆς προσφορᾶς ἕνεκα, ἅμα δὲ
2 ὅπως μὴ σαπῇ τὸ ζῷον. Εὑρῆσθαι δὲ τούτῳ λέγουσιν ἀντιφάρμακον τὸν τῆς δρυὸς [b] φλοιόν· οἱ δ' ἕτερόν τι φύλλον, ὃ καλοῦσι κοράκιον διὰ τὸ κατανοηθῆναι ὑπ' αὐτῶν κόρακα, γευσάμενον [c] τοῦ φαρμάκου καὶ κακῶς διατιθέμενον, [d] ἐπὶ τὸ φύλλον [e] ὁρμήσαντα [f] τοῦτο καὶ καταπιόντα παύσασθαι τῆς ἀλγηδόνος.

[m] ἔρημον Sa. [n] παντοδαπῆ Ba.Ra. [o] θαυμαστόν Ba.Ra. [p] πλοῦν om. Ba.Na.Ra. [q] πλεονάκις Ba.Na.Ra. [r] πλεῖν προθυμουμένους rc. Sa. [s] ἀφεῖναι Ba.Ra. [t] διατελῶσι Ba.Ra. [v] κυρείας Sa. [w] κελτολυγίων Ba.Ra.Ta. [x] παρακολουθούντων Ba.Ra. [y] ξενικόν Ba.Ra. [z] τοξεύωσιν Sa. [a] πρὸς τὸ τὸ φάρμακον μὴ διαδοῦναι Ba.Na.Ra. [b] ὀφλοιόν Sa. [c] τοῦ—διατιθέμενον om. Na. [d] ἐπὶ τὸ φύλλον om. Sa. [e] ὀρούσαντα Na.Sa. [f] καὶ καταπιόντα τοῦτο Sa.

Ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ λέγουσι τῶν δρυμῶν ἐμπρησθέντων ὑπό 87
τινων ποιμένων, καὶ τῆς γῆς διαθερμανθείσης ὑπὸ τῆς ὕλης, φανερῶς ἀργύρῳ ῥεῦσαι τὴν χώραν, καὶ μετὰ χρόνον σεισμῶν ἐπιγενομένων καὶ τῶν τόπων ῥαγέντων [g] πάμπληθες [h] συναχθῆναι [i] ἀργύριον, ὃ δὴ καὶ τοῖς Μασσαλιώταις πρόσοδον ἐποίησεν οὐ τὴν τυχοῦσαν.

Ἐν ταῖς Γυμνησίαις ταῖς κειμέναις νήσοις κατὰ τὴν [k] Ἰβη- 88
ρίαν, ἃς μετὰ τὰς λεγομένας ἑπτὰ μεγίστας λέγουσιν εἶναι, φασὶν ἔλαιον μὴ γίνεσθαι ἐξ ἐλαιῶν, ἐκ δὲ τῆς τερμίνθου [l] κομιδῇ πολὺ καὶ εἰς πάντα ἁρμόττον. Λέγουσι δὲ οὕτω τοὺς οἰκοῦντας αὐτὰς Ἴβηρας [m] καταγύνους εἶναι ὥστε ἀντὶ ἑνὸς σώματος [n] θηλυκοῦ διδόναι τοῖς ἐμπόροις τέτταρα καὶ
πέντε σώματα ἄρρενα. Στρατευόμενοι δὲ παρὰ Καρχη- 2
δονίοις τοὺς μισθοὺς ὅταν λάβωσιν, ἄλλο μέν, [o] ὡς ἔοικεν, οὐδὲν ἀγοράζουσι, γυναῖκας δέ. Οὐ γὰρ χρυσίον οὐδὲ ἀργύριον ἔξεστι παρ' αὐτοῖς οὐδένα ἔχειν. Ἐπιλέγεται [p] δέ τι τοιοῦτον ἐπὶ [q] τῷ κωλύειν χρήματα [r] εἰσάγειν αὐτούς, ὅτι τὴν στρατείαν [s] Ἡρακλῆς ἐποιήσατο ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν διὰ τοὺς [t] τῶν ἐνοικούντων πλούτους.

Ἐν τῇ τῶν Μασσαλιωτῶν χώρᾳ περὶ τὴν [v] Λιγυστικήν 89
φασιν εἶναί τινα λίμνην, ταύτην δὲ ἀναζεῖν καὶ ὑπερχεῖσθαι, καὶ τοσούτους ἰχθῦς ἐκβάλλειν τὸ πλῆθος ὥστε μὴ πιστεύειν. Ἐπειδὰν δὲ οἱ ἐτησίαι πνεύσωσιν, ἐπιχώννυσθαι τὸ ἔδαφος ἐπ' [w] αὐτήν, καὶ τοιοῦτον κονιορτὸν γίνεσθαι αὐτόθι, καὶ ἀποστερεοῦσθαι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ὡσανεὶ ἔδαφος. Τοῖς δὲ τριόδουσι διακόπτοντας τοὺς ἐγχωρίους ἑτοίμως ὅσους ἂν βούλωνται ἰχθύας ἐξαίρειν ἐξ αὐτῆς. Λέγεται δέ τινας τῶν
[x] Λιγύων οὕτω σφενδονᾶν [y] εὖ ὥστε, ὅταν πλείους ἴδωσιν 90

[g] παμπληθῆ rc. Na. [h] συναχθῆναι om. Na. [i] ἄργυρον Na. [k] ἰβηρίαν μετὰ τὰς λεγομένας ἑπτὰ αἳ μέγισται δοκοῦσιν εἶναι Ba.Na.Ra. [l] κομιδῇ om. Na. [m] κατὰ γυναῖκας Ba.Ra. et rc. Sa. [n] θηλικοῦ Sa. [o] ὡς ἔοικεν post οὐδὲν Na, om. Ba.Ra. [p] δέ] οὖν Ba.Na.Ra. [q] τὸ Ba.Ra. [r] εἰσάγειν] ἔχειν rc. Sa. [s] ὁ ἡρακλῆς Na. [t] τῶν ἐνοικούντων] τούτων rc. Sa. [v] λιγγυστικὴν Ba.Ra. [w] αὐτῆς Ba.Na.Ra. [x] λιγυστίων Ba.Na.Ra. [y] εὖ om. Ba.Na.Ra.

ὄρνιθας, διερεθίζεσθαι πρὸς ἀλλήλους ποῖον ἕκαστος παρα-
91 σκευάζεται [z] βαλεῖν, ὡς ἑτοίμως ἁπάντων τευξομένων. [a] Ἴδιον
δέ φασι καὶ τοῦτο παρ' αὐτοῖς εἶναι· αἱ γυναῖκες ἅμα ἐργα-
ζόμεναι τίκτουσιν, καὶ τὸ παιδίον ὕδατι [b] περικλύσασαι πα-
ραχρῆμα σκάπτουσι καὶ σκάλλουσι καὶ τἆλλα οἰκονομοῦσιν
92 ἃ [c] καὶ μὴ τικτούσαις αὐταῖς ἦν πρακτέον. [d] Θαῦμα δὲ καὶ
τοῦτο παρὰ τοῖς Λίγυσι· φασὶ γὰρ παρ' αὐτοῖς ποταμὸν
εἶναι οὗ τὸ ῥεῦμα αἴρεται μετέωρον καὶ ῥεῖ, ὥστε τοὺς πέραν
μὴ ὁρᾶσθαι.

93 Ἐν δὲ τῇ Τυρρηνίᾳ λέγεταί τις νῆσος [e] Αἰθάλεια ὀνομα-
ζομένη, ἐν ᾗ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου πρότερον μὲν χαλκὸς
ὠρύσσετο, ἐξ οὗ φασὶ πάντα κεχαλκευμένα παρ' [f] αὐτοῖς
εἶναι, [g] ἔπειτα μηκέτι εὑρίσκεσθαι, χρόνου δὲ [h] διελθόντος
πολλοῦ φανῆναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου σίδηρον, ᾧ νῦν [i] ἔτι
χρῶνται Τυρρηνοὶ [k] οἱ τὸ καλούμενον [l] Ποπλώνιον οἰκοῦντες.
94 Ἔστι δέ τις ἐν [m] τῇ Τυρρηνίᾳ πόλις Οἰναρέα καλουμένη, ἣν
ὑπερβολῇ φασὶν ὀχυρὰν εἶναι· ἐν γὰρ μέσῃ αὐτῇ λόφος
ἐστὶν [n] ὑψηλός, τριάκοντα σταδίους ἀνέχων ἄνω, καὶ [o] κάτω
ὕλην [p] παντοδαπὴν καὶ [q] ὕδατα. Φοβουμένους οὖν τοὺς ἐνοι-
κοῦντας λέγουσι μή τις τύραννος γένηται, προΐστασθαι
αὐτῶν τοὺς ἐκ τῶν οἰκετῶν ἠλευθερωμένους· καὶ οὗτοι ἄρ-
χουσιν αὐτῶν, κατ' ἐνιαυτὸν δ' [r] ἄλλους [s] ἀντικαθιστάναι
τοιούτους.

95 Ἐν τῇ Κύμῃ τῇ περὶ τὴν Ἰταλίαν δείκνυταί τις, ὡς
ἔοικε, θάλαμος κατάγειος Σιβύλλης τῆς χρησμολόγου, ἣν
πολυχρονιωτάτην [t] γενομένην παρθένον διαμεῖναί φασιν, [v] οὖ-
σαν μὲν Ἐρυθραίαν, ὑπό τινων δὲ τὴν Ἰταλίαν [w] κατοικούν-

[z] λαβεῖν B[a].R[a]. [a] ἀΐδιον B[a]. [b] περικλείσασαι R[a]. [c] καὶ post ἃ et αὐταῖς om. B[a].N[a].R[a]. [d] θαυμάσιον pr. S[a]. [e] θάλεια B[a].N[a].R[a].S[a]. [f] αὐτοῦ B[a].R[a]. [g] ἔπειτα] καὶ rc. S[a]. [h] διεληλυθότος N[a]. [i] ἔτι om. N[a]. [k] οἱ ante τυρρηνοὶ N[a], om. B[a]. R[a].S[a]. [l] ποπάνιον S[a], πιπάνιον N[a], πωπάνιον B[a].R[a].T[a]. [m] τῇ om. B[a].N[a].R[a]. [n] ὕψος τρ. ς. ἔχων rc. S[a]. [o] κάτω om. B[a].N[a].R[a]. [p] παντοδαπῆ B[a].N[a].R[a]. [q] ὕδωρ N[a]. [r] ἄλλοις B[a].R[a]. [s] ἀντικαθίστανται B[a].N[a].R[a]. [t] γινομένην B[a]. [v] οὖσαν ἐρυθραίου S[a]. [w] οἰκούντων N[a].

των Κυμαίαν, ὑπὸ δέ τινων [x] Μελάγκραιραν καλουμένην.
Τοῦτον δὲ τὸν τόπον λέγεται κυριεύεσθαι ὑπὸ [y] Λευκανῶν. 2
Εἶναι δὲ λέγουσιν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις [z] περὶ τὴν Κύμην
ποταμόν τινα [a] Κετὸν ὀνομαζόμενον, εἰς ὅν φασι [b] τὸν
πλείω χρόνον τὸ ἐμβληθὲν πρῶτον [c] περιφύεσθαι καὶ τέλος
ἀπολιθοῦσθαι.

[d] Ἀλκιμένει τῷ Συβαρίτῃ φασὶ κατασκευασθῆναι ἱμάτιον 96
τοιοῦτον τῇ πολυτελείᾳ, ὥστε [e] προτίθεσθαι αὐτὸ [f] ἐπὶ Λα-
κινίῳ τῇ πανηγύρει [g] τῆς Ἥρας, εἰς ἣν συμπορεύονται πάν-
τες Ἰταλιῶται, τῶν [h] τε δεικνυμένων μάλιστα πάντων ἐκεῖνο
θαυμάζεσθαι· οὗ φασὶ κυριεύσαντα Διονύσιον τὸν πρεσβύ-
τερον ἀποδόσθαι Καρχηδονίοις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ταλάντων.
Ἦν [i] δ' αὐτὸ μὲν ἁλουργές, τῷ δὲ μεγέθει πεντεκαιδεκά- 2
πηχυ, ἑκατέρωθεν δὲ διείληπτο ζῳδίοις ἐνυφασμένοις, ἄνωθεν
μὲν Σούσοις, κάτωθεν δὲ Πέρσαις· ἀνὰ μέσον δὲ ἦν Ζεύς,
Ἥρα, Θέμις, Ἀθηνᾶ, Ἀπόλλων, Ἀφροδίτη. Παρὰ δ' ἑκά-
τερον πέρας [k] Ἀλκιμένης ἦν, [l] ἑκατέρωθεν δὲ Σύβαρις.

Περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν φασὶν ἔκ τινος τόπου, ἐν 97
ᾧ συνέβη γενέσθαι, ὡς μυθολογοῦσιν, Ἡρακλεῖ πρὸς γίγαν-
τας μάχην, ῥεῖν [m] ἰχῶρα πολὺν καὶ τοιοῦτον ὥστε διὰ τὸ
βάρος τῆς ὀσμῆς ἄπλουν εἶναι τὴν κατὰ τὸν [n] τόπον θάλασ-
σαν. Λέγουσι δὲ πολλαχοῦ τῆς Ἰταλίας Ἡρακλέους εἶναι
πολλὰ μνημόσυνα ἐν ταῖς ὁδοῖς ἃς ἐκεῖνος ἐπορεύθη. Περὶ
[o] δὲ Πανδοσίαν τῆς Ἰαπυγίας ἴχνη τοῦ θεοῦ δείκνυται, ἐφ'
ἃ οὐδενὶ ἐπιβατέον. Ἔστι καὶ περὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν λίθος 98
[p] ἁμαξιαῖος, ὃν ὑπ' ἐκείνου ἀρθέντα μετατεθῆναί φασιν, ἀφ'
ἑνὸς [q] δὲ δακτύλου κινεῖσθαι συμβέβηκεν.

[x] μελάγχραιναν N^a, μελάγχραιν B^a.R^a. [y] λευκαδίων B^a.N^a.R^a. [z] τινα ποταμὸν περὶ τὴν κύμην B^a. [a] κάπαν pr. S^a, σκετὸν rc. S^a, καιέτπως N^a. [b] τὸν πλείω χρόνον om. B^a.N^a.R^a. [c] φύεσθαι S^a. [d] ἀντιμένει S^a. [e] προστίθεσθαι αὐτὴ B^a.R^a. [f] ἐπὶ τῇ λακινίῳ τῇ B^a.R^a. [g] τῆς Ἥρας om. N^a. [h] δὲ N^a.S^a. [i] δὲ om. B^a.R^a. [k] ἀλκισθένης S^a, ἀντισθένης B^a.N^a.R^a.T^a. [l] ἑκατέρωθεν] ἔνθεν (ἔνθα B^a.R^a.) ἑκατέρου B^a.N^a.R^a.S^a. [m] ἰχόρα N^a. [n] πόντον S^a. [o] δὲ om. B^a.R^a. [p] ἁμαξιαῖος B^a. [q] δὲ om. N^a.

99 Ἐν τῇ τῶν Ὀρχομενίων πόλει τῇ ἐν [r] Βοιωτοῖς φανῆναί φασιν ἀλώπεκα, [s] ἣν κυνὸς διώκοντος εἰσδῦναι [t] εἴς τινα ὑπόνομον, καὶ τὸν κύνα [v] συνεισδῦναι αὐτῇ, καὶ ὑλακτοῦντα ἦχον μέγαν ποιεῖν ὡσανεὶ εὐρυχωρίας τινὸς ὑπαρχούσης [w] αὐτῷ· τοὺς δὲ κυνηγέτας [x] ἔννοιαν λαβόντας δαιμονίαν, ἀναρρήξαντας τὴν εἴσδυσιν συνῶσαι καὶ αὐτούς· ἰδόντας δὲ διά τινων ὀπῶν εἰσερχόμενον ἔσω [y] τὸ φῶς, εὐσυνόπτως τὰ [z] λοιπὰ θεάσασθαι, καὶ ἐλθόντας ἀπαγγεῖλαι τοῖς ἄρχουσιν.

100 Ἐν τῇ Σαρδοῖ τῇ νήσῳ κατασκευάσματά φασιν εἶναι εἰς
τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον διακείμενα [a] τὸν ἀρχαῖον, ἄλλα τε
πολλὰ καὶ καλὰ καὶ θόλους περισσοῖς τοῖς ῥυθμοῖς [b] κατε-
ξεσμένους· τούτους δ' ὑπὸ [c] Ἰολάου τοῦ Ἰφικλέους κατα-
σκευασθῆναι, [d] ὅτε τοὺς Θεσπιάδας τοὺς ἐξ Ἡρακλέους πα-
ραλαβὼν ἔπλευσεν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους ἐποικήσων, ὡς
κατὰ συγγένειαν αὐτῷ τὴν Ἡρακλέους [e] προσήκοντας διὰ τὸ
2 πάσης τῆς πρὸς ἑσπέραν κύριον Ἡρακλέα γενέσθαι. Αὕτη
δὲ ἡ νῆσος, ὡς ἔοικεν, ἐκαλεῖτο μὲν πρότερον [f] Ἰχνοῦσσα διὰ
τὸ [g] ἐσχηματίσθαι τῇ περιμέτρῳ [h] ὁμοιότατα [i] ἀνθρωπίνῳ
[k] ἴχνει, εὐδαίμων δὲ καὶ πάμφορος ἔμπροσθεν λέγεται εἶναι·
τὸν γὰρ Ἀρισταῖον, ὅν φασι γεωργικώτατον εἶναι ἐπὶ τῶν
ἀρχαίων, τοῦτον [l] αὐτῶν [m] ἄρξαι μυθολογοῦσιν, ὑπὸ μεγάλων
3 ὀρνέων ἔμπροσθεν καὶ πολλῶν κατεχομένων. Νῦν μὲν οὖν
οὐκέτι φέρει τοιοῦτον οὐδὲν διὰ τὸ [n] κυριευθεῖσαν ὑπὸ Καρ-
χηδονίων ἐκκοπῆναι πάντας τοὺς χρησίμους εἰς [o] προσφορὰν
καρπούς, καὶ θάνατον τὴν ζημίαν τοῖς ἐγχωρίοις τετάχθαι,
ἐάν τις τῶν τοιούτων [p] τι ἀναφυτεύῃ.

101 Ἐν μιᾷ τῶν ἑπτὰ νήσων τῶν Αἰόλου καλουμένων, ἣ κα-

[r] βεωτοῖς Ra, βιωτῶ Ba. [s] ἣν om. Sa. [t] εἴς] δ' εἴς Sa. [v] εἰσδύναι Na. [w] αὐτῆς Ba, αὐτοῖς Na.Ra. [x] ἔννοιάν τινα λαβόντας Na. [y] τὸ om. Ba.Ra. [z] λοιπὸν Ra. [a] τὸν ἄρχον rc. Na, τὴν ἀρχὴν Sa, τῶν ἀρχαίων Ba.Ra. [b] κατεξυσμένους Sa. [c] ἰόλα ἰφικλέους Ra, ἰόλα εἰφικλέους Ba. [d] ὥστε Ba.Ra. [e] προσήκουσαν Ba.Ra. [f] ἴχνουσσα Sa, ἰχνοῦσα Ba.Na.Ra. [g] ἐσχηματίσθη Ra. [h] ὁμοιότητα Ba, ὁμοιότητι Sa. [i] ἀνθρώπων Ba.Ra.Sa. [k] ἴχνει om. Ba.Ra. [l] αὐτὸν Na. [m] ἄρξασθαι Ba.Ra. [n] κυριαθεῖσαν Na. [o] προφορὰν Ra. [p] τι om. Sa.

λεῖται Λιπάρα, τάφον εἶναι [q] μυθολογοῦσι, περὶ οὗ καὶ ἄλλα [r] μὲν πολλὰ καὶ τερατώδη λέγουσι, τοῦτο δ' ὅτι οὐκ ἀσφαλές ἐστι προσελθεῖν πρὸς ἐκεῖνον τὸν τόπον τῆς νυκτός, συμφωνοῦσιν· ἐξακούεσθαι γὰρ τυμπάνων καὶ κυμβάλων [s] ἦχον γέλωτά τε μετὰ θορύβου καὶ κροτάλων ἐναργῶς.
Λέγουσι [t] δέ τι τερατωδέστερον γεγονέναι περὶ τὸ σπή- 2
λαιον· πρὸ ἡμέρας γὰρ [v] ἐγκοιμηθῆναί τινα ἐν αὐτῷ οἰνωμένον, καὶ τοῦτον ὑπὸ τῶν οἰκετῶν ζητούμενον ἐφ' ἡμέρας τρεῖς διατελέσαι, τῇ δὲ τετάρτῃ εὑρεθέντα ὡς νεκρὸν ἀποκομισθῆναι ὑπὸ τῶν οἰκείων εἰς τὸν ἴδιον τάφον, καὶ τῶν νομιζομένων τυχόντα πάντων ἐξαίφνης ἀναστῆναι, καὶ διηγεῖσθαι τὰ καθ' ἑαυτὸν συμβεβηκότα. Τοῦτο μὲν οὖν ἡμῖν 3
φαίνεται μυθωδέστερον· ὅμως μέντοι ἔδει μὴ [w] παραλιπεῖν ἀμνημόνευτον αὐτό, [x] τῶν περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον [y] τὴν ἀναγραφὴν ποιούμενον.

Περὶ τὴν Κύμην τὴν [z] ἐν Ἰταλίᾳ λίμνη ἐστὶν ἡ προσαγο- 102
ρευομένη ἄορνος, αὐτὴ μέν, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἔχουσά τι θαυμαστόν· περικεῖσθαι γὰρ λέγουσι περὶ αὐτὴν λόφους κύκλῳ, τὸ ὕψος οὐκ [a] ἐλάσσους τριῶν σταδίων, καὶ αὐτὴν εἶναι τῷ σχήματι κυκλοτερῆ, τὸ βάθος ἔχουσαν ἀνυπέρβλητον. Ἐκεῖνο 2
δὲ θαυμάσιον φαίνεται· ὑπερκειμένων γὰρ αὐτῇ πυκνῶν δένδρων, καί τινων ἐν αὐτῇ κατακεκλιμένων, οὐδὲν ἔστιν ἰδεῖν [b] φύλλον ἐπὶ τοῦ ὕδατος [c] ἐφεστηκός, ἀλλ' οὕτω καθαρώτατόν ἐστι τὸ ὕδωρ ὥστε τοὺς θεωμένους θαυμάζειν. [d] Περὶ 3
[e] δὲ τὴν ἀπέχουσαν ἤπειρον αὐτῆς οὐ πολὺ θερμὸν ὕδωρ πολλαχόθεν ἐκπίπτει, καὶ ὁ τόπος ἅπας καλεῖται Πυριφλεγέθων. Ὅτι δὲ οὐδὲν διίπταται ὄρνεον [f] αὐτήν, ψεῦδος· οἱ γὰρ [g] παραγενόμενοι λέγουσι [h] πλῆθός τι κύκνων ἐν αὐτῇ γίνεσθαι.

[q] μυθολογεῖν Ba.Ra. [r] μὲν om. Ba.Ra. [s] εἶχον Ba. [t] δ' ἔτι Ra. [v] τινα κοιμηθῆναι Na. [w] παραλείπειν Ba. [x] τῶν] τὴν Na, om. Ba.Ra. [y] τὴν om. Ba.Ra. [z] ἐν τῇ ἰταλίᾳ Sa, περὶ τὴν ἰταλίαν Ba.Ra. [a] ἔλαττον Ba.Na.Ra. [b] ἐπὶ τοῦ ὕδατος φύλλον Ba.Ra. [c] ἑστηκὸς Ba.Na.Ra. [d] παρὰ Na. [e] δὲ] γὰρ Sa. [f] αὐτήν] ἐν αὐτῇ Ba.Ra. [g] παραγεγενημένοι Na. [h] κύκνων πλῆθός τι Ba.Na.Ra.

103 Φασὶ τὰς [i] Σειρηνούσας νήσους κεῖσθαι μὲν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ περὶ τὸν πορθμὸν ἐπ' αὐτῆς τῆς ἄκρας, ὃς κεῖται πρὸ τοῦ [k] προπεπτωκότος τόπου καὶ [l] διαλαμβάνοντος τοῖς κόλποις τόν τε περιέχοντα τὴν Κύμην καὶ τὸν διειληφότα τὴν [m] Ποσειδωνίαν καλουμένην· ἐν ᾧ καὶ νεὼς [n] αὐτῶν ἵδρυται, καὶ τιμῶνται καθ' ὑπερβολὴν ὑπὸ τῶν περιοίκων θυσίαις ἐπιμελῶς· ὧν καὶ τὰ ὀνόματα μνημονεύοντες καλοῦσι τὴν μὲν Παρθενόπην, τὴν δὲ Λευκωσίαν, τὴν δὲ τρίτην Λίγειαν.

104 Λέγεται δὲ μεταξὺ τῆς [o] Μεντορικῆς καὶ τῆς [p] Ἰστριανῆς ὄρος τι εἶναι τὸ καλούμενον Δέλφιον, ἔχον λόφον ὑψηλόν. Ἐπὶ τοῦτον τὸν λόφον ὅταν ἀναβαίνωσιν οἱ [q] Μέντορες οἱ ἐπὶ τοῦ [r] Ἀδρίου οἰκοῦντες, ἀποθεωροῦσιν, [s] ὡς ἔοικε, τὰ εἰς
2 τὸν [t] Πόντον [v] εἰσπλέοντα πλοῖα. Εἶναι δὲ [w] καί τινα τόπον ἐν τοῖς ἀνὰ μέσον διαστήμασιν, εἰς ὃν ἀγορᾶς κοινῆς γινομένης πωλεῖσθαι παρὰ μὲν τῶν ἐκ τοῦ Πόντου ἐμπόρων ἀναβαινόντων τὰ Λέσβια καὶ Χῖα καὶ Θάσια, παρὰ δὲ τῶν ἐκ τοῦ Ἀδρίου τοὺς [x] Κερκυραϊκοὺς ἀμφορεῖς.

105 Φασὶ δὲ καὶ [y] τὸν Ἴστρον ῥέοντα ἐκ τῶν Ἑρκυνίων καλουμένων δρυμῶν σχίζεσθαι, καὶ τῇ μὲν εἰς τὸν Πόντον ῥεῖν,
2 [z] τῇ δὲ εἰς τὸν Ἀδρίαν [a] ἐκβάλλειν. Σημεῖον [b] δὲ οὐ μόνον ἐν τοῖς νῦν καιροῖς ἑωράκαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν [c] ἀρχαίων μᾶλλον, οἷον τὰ ἐκεῖ ἄπλωτα εἶναι· καὶ γὰρ Ἰάσονα τὸν μὲν εἴσπλουν κατὰ Κυανέας, [d] τὸν δὲ ἐκ τοῦ [e] Πόντου [f] ἔκπλουν [g] κατὰ τὸν Ἴστρον ποιήσασθαί φασι· καὶ φέρουσιν ἄλλα [h] τε τεκμήρια οὐκ ὀλίγα, καὶ κατὰ μὲν τὴν χώραν βωμοὺς ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος ἀνακειμένους δεικνύουσιν, ἐν δὲ μιᾷ τῶν [i] νήσων τῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ ἱερὸν Ἀρτέμιδος ὑπὸ [k] Μη-

[i] σειρινούσας B^a.R^a. [k] πεπτωκότος B^a.N^a.R^a. [l] δια μάνοντος B^a.R^a. [m] καλουμένην ποσειδωνίαν B^a.R^a.S^a. [n] αὐτῶ B^a.R^a. [o] μὲν ῥητορικῆς B^a, μὲν ῥιτορικῆς R^a. [p] ἱστοριανῆς B^a.R^a. [q] μέντωρες B^a. [r] ἀνδρίου B^a. [s] ὡς ἔοικε om. B^a.N^a.R^a. [t] Πόντον] utrobique τόπον N^a. [v] ἐκπλέοντα S^a. [w] τινα καὶ B^a.N^a.R^a. [x] κορκυραϊκοὺς B^a. [y] τὸν om. N^a. [z] τὴν B^a.R^a. [a] ἐκβάλλειν om. B^a.N^a.R^a. [b] δὲ] δὲ κακεῖνο B^a.N^a.R^a. [c] ἀλχαίων R^a, lacunam B^a. [d] τὸν δὲ om. B^a.R^a. [e] τόπου N^a. [f] ἄπλουν B^a.R^a. [g] κατὰ τὸν Ἴστρον om. N^a. [h] τε om. B^a.N^a.R^a. [i] νήσων τῶν et ἱερὸν om. B^a.R^a. [k] μειδίας B^a.R^a.

δείας ἱδρυμένον. Ἔτι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἂν παρέπλευσε 3
τὰς [l] Πλαγκτὰς καλουμένας, εἰ μὴ ἐκεῖθεν ἀπέπλει. Καὶ ἐν
τῇ [m] Αἰθαλείᾳ δὲ νήσῳ, τῇ κειμένῃ [n] ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελά-
γει, ἄλλα τε δεικνύουσι μνημεῖα τῶν ἀριστέων καὶ τὸ ἐπὶ
τῶν ψήφων δὲ λεγόμενον· παρὰ γὰρ τὸν αἰγιαλὸν [o] ψή-
φους φασὶν εἶναι ποικίλας, ταύτας δ' οἱ Ἕλληνες οἱ τὴν
νῆσον οἰκοῦντες λέγουσι τὴν χροιὰν λαβεῖν ἀπὸ τῶν [p] στλεγ-
γισμάτων ὧν ἐποιοῦντο ἀλειφόμενοι· ἀπὸ [q] ἐκείνων γὰρ τῶν
χρόνων οὔτε πρότερον ἑωρᾶσθαι μυθολογοῦσι τοιαύτας ψή-
φους οὔθ' ὕστερον [r] ἐπιγενομένας. [s] Ἔτι δὲ τούτων [t] φανε- 4
ρώτερα σημεῖα λέγουσιν, ὅτι οὐ διὰ τῶν [v] Συμπληγάδων
ἐγένετο ὁ ἔκπλους, αὐτῷ τῷ ποιητῇ [w] ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις
[x] μάρτυρι χρώμενοι. Τὴν γὰρ δυσχέρειαν τοῦ κινδύνου [y] ἐμ-
φανίζοντα λέγειν ὅτι οὐκ ἔστι παραπλεῦσαι τὸν τόπον,

> ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
> κύμαθ' [z] ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' ὀλοοῖο [a] θύελλαι.

Περὶ μὲν οὖν τὰς Κυανέας οὐ λέγεται πῦρ [b] ἀναπέμπειν, 5
[c] περὶ δὲ τὸν πορθμὸν τὸν διαλαμβάνοντα τὴν Σικελίαν, ἐφ'
ἑκάτερα κειμένων [d] τῶν τοῦ πυρὸς ἀναφυσημάτων, καὶ τῆς τε
νήσου συνεχῶς καιομένης, καὶ τοῦ περὶ τὴν Αἴτνην ῥεύματος
πολλάκις τὴν χώραν ἐπιδεδραμηκότος.

Ἐν Τάραντι ἐναγίζειν κατά τινας χρόνους φασὶν Ἀτρεί- 106
δαις καὶ Τυδείδαις καὶ Αἰακίδαις καὶ [e] Λαερτιάδαις, καὶ Ἀγα-
μεμνονίδαις δὲ χωρὶς θυσίαν ἐπιτελεῖν ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἰδίᾳ, ἐν
ᾗ νόμιμον εἶναι ταῖς γυναιξὶ μὴ γεύσασθαι τῶν ἐκείνοις θυο-
μένων. Ἔστι δὲ καὶ Ἀχιλλέως νεὼς παρ' αὐτοῖς. Λέγεται 2
δὲ μετὰ τὸ παραλαβεῖν τοὺς Ταραντίνους Ἡράκλειαν τὸν
τόπον καλεῖσθαι ὃν νῦν κατοικοῦσιν, ἐν δὲ τοῖς ἄνω χρόνοις

[l] πλακτὰς S[a]. [m] αἰγιαλεία N[a].S[a], αἰγιαλία B[a].R[a]. [n] ἐπὶ B[a].R[a]. [o] φασὶν εἶναι ψήφους N[a]. [p] στελεγγισμάτων N[a], στηλεγγισμάτων B[a].R[a]. [q] γὰρ ἐκείνων B[a].R[a]. [r] ἐπιγινομένας N[a], ἐπιγεγενημένας B[a].R[a]. [s] ἔστι S[a]. [t] φανερώτατα codices. [v] συμπλογάδων B[a].R[a].S[a]. [w] ἐν] οἱ ἐν B[a].R[a].S[a]. [x] μάρτυρες B[a]. [y] ἐμφανίζονται B[a].R[a]. [z] ἀλλὸς B[a]. [a] θύελαι B[a]. [b] ἀνάπτειν N[a]. [c] πυρὶ B[a].R[a]. [d] τῶν om. S[a]. [e] λαερτιάδες B[a].R[a].

τῶν [f] Ἰώνων κατεχόντων Πλεῖον· ἔτι δὲ ἐκείνων ἔμπροσθεν ὑπὸ τῶν [g] Τρώων τῶν κατασχόντων [h] αὐτὴν [i] Σίγειον [k] ὠνομάσθαι.

107 Παρὰ δὲ τοῖς Συβαρίταις λέγεται Φιλοκτήτην τιμᾶσθαι. Κατοικῆσαι γὰρ αὐτὸν ἐκ Τροίας ἀνακομισθέντα τὰ καλούμενα [l] Μύκαλλα τῆς [m] Κροτωνιάτιδος, ἅ φασιν ἀπέχειν ἑκατὸν εἴκοσι σταδίων, καὶ ἀναθεῖναι ἱστοροῦσι τὰ τόξα τὰ Ἡράκλεια [n] αὐτὸν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἁλίου.
2 Ἐκεῖθεν δέ φασι τοὺς Κροτωνιάτας [o] κατὰ τὴν ἐπικράτειαν ἀναθεῖναι αὐτὰ εἰς τὸ Ἀπολλώνιον [p] τὸ παρ' αὐτοῖς. Λέγεται δὲ καὶ τελευτήσαντα ἐκεῖ κεῖσθαι αὐτὸν παρὰ τὸν ποταμὸν τὸν Σύβαριν, βοηθήσαντα Ῥοδίοις τοῖς μετὰ Τληπολέμου εἰς τοὺς ἐκεῖ τόπους ἀπενεχθεῖσι καὶ μάχην [q] συνάψασι πρὸς τοὺς ἐνοικοῦντας [r] τῶν βαρβάρων ἐκείνην τὴν χώραν.

108 Περὶ δὲ τὴν Ἰταλίαν τὴν καλουμένην [s] Γαργαρίαν, ἐγγὺς Μεταποντίου, Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἶναί φασιν Ἑλληνίας, ἔνθα τὰ τοῦ Ἐπειοῦ λέγουσιν [t] ἀνακεῖσθαι ὄργανα, ἃ εἰς τὸν [v] δούρειον ἵππον ἐποίησεν, ἐκείνου τὴν ἐπωνυμίαν ἐπιθέντος. Φανταζομένην γὰρ αὐτῷ τὴν Ἀθηνᾶν κατὰ τὸν ὕπνον ἀξιοῦν ἀναθεῖναι τὰ [w] ὄργανα, καὶ διὰ τοῦτο βραδυτέρας τυγχάνοντα τῆς ἀναγωγῆς [x] εἰλεῖσθαι ἐν τῷ τόπῳ, μὴ δυνάμενον ἐκπλεῦσαι· ὅθεν Ἑλληνίας Ἀθηνᾶς τὸ ἱερὸν [y] προσαγορεύεσθαι.

109 [z] Λέγεται περὶ τὸν ὀνομαζόμενον τῆς [a] Δαυνίας τόπον ἱερὸν εἶναι Ἀθηνᾶς Ἀχαΐας καλούμενον, ἐν ᾧ δὴ πελέκεις χαλκοῦς καὶ ὅπλα τῶν Διομήδους ἑταίρων καὶ αὐτοῦ ἀνακεῖσθαι. Ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ φασὶν εἶναι κύνας οἳ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ σαίνουσιν ὥσ-

[f] ἰωνίων Na. [g] Τρώων τῶν] πρώτων Ra, πρῶτον Ba. [h] αὐτοὺς Na. [i] σίγιον Ba.Na.Ra. [k] ὀνομασθῆναι Na. [l] μαλακὰ Ba.Na.Ra. [m] κροτωνιάδος Ba.Ra. [n] αὐτῶν Ba.Na. [o] κατὰ om. Ba. [p] τὸ παρ' αὐτοῖς om. Ba.Ra. [q] συνάψασαι Ba.Ra. [r] τῶν βαρβάρων om. Ba.Ra. [s] γαργαρίαν Q.Ba.Ka.Na.Ra.Sa.Ta. [t] ὄργανα ἀνακεῖσθαι Ba.Ra. [v] δούριον Ba.Na.Ra. [w] ἔργα Ba.Ra. [x] εἰλεῖσθαι Ra.Sa, οἰχεῖσθαι Na. [y] προσαγορεύεται Ba.Ra.Sa. [z] λέγεται δὲ περὶ Ba.Ra. [a] δανίας Ba.Ra.

περ τοὺς συνηθεστάτους. Πάντες [b] δὲ οἱ Δαύνιοι καὶ οἱ πλησιόχωροι [c] αὐτοῖς μελανειμονοῦσι, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διὰ ταύτην, ὡς ἔοικε, τὴν αἰτίαν. Τὰς γὰρ Τρῳάδας [a] τὰς ληφθείσας αἰχμαλώτους καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους ἀφικομένας, εὐλαβηθείσας μὴ πικρᾶς δουλείας τύχωσιν ὑπὸ τῶν ἐν [d] ταῖς πατρίσι προϋπαρχουσῶν τοῖς Ἀχαιοῖς γυναικῶν, λέγεται τὰς ναῦς αὐτῶν [e] ἐμπρῆσαι, ἵν' ἅμα μὲν τὴν προσδοκωμένην δουλείαν [f] ἐκφύγωσιν, ἅμα δ' ὅπως μετ' ἐκείνων μένειν ἀναγκασθέντων [g] συναρμοσθεῖσαι κατάσχωσιν αὐτοὺς ἄνδρας. Πάνυ δὲ καὶ τῷ ποιητῇ καλῶς πέφρασται περὶ αὐτῶν· ἑλκεσιπέπλους γὰρ καὶ βαθυκόλπους [h] κἀκείνας, ὡς ἔοικεν, [i] ἰδεῖν ἔστιν.

Ἐν δὲ τοῖς [k] Πευκετίνοις εἶναί φασιν Ἀρτέμιδος ἱερόν, 110
ἐν ᾧ τὴν διωνομασμένην ἐν ἐκείνοις τοῖς [l] τόποις χαλκῆν ἕλικα ἀνακεῖσθαι λέγουσιν, ἔχουσαν ἐπίγραμμα "Διομήδης Ἀρτέ-"μιδι." Μυθολογεῖται δ' ἐκεῖνον ἐλάφῳ περὶ τὸν τράχηλον περιθεῖναι, [m] τὴν δὲ περιφῦναι, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εὑρισκομένην ὑπὸ Ἀγαθοκλέους ὕστερον τοῦ βασιλέως Σικελιωτῶν εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν [n] ἀνατεθῆναί φασιν.

Ἐν τῇ [o] ἄκρᾳ τῆς Σικελίας τῇ καλουμένῃ Πελωριάδι τοσ- 111
οῦτον γίνεσθαι [p] κρόκον, ὥστε παρὰ τισὶ μὲν τῶν [q] ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις κατοικούντων μὴ γνωρίζεσθαι Ἑλλήνων ποῖόν τί ἐστι τὸ ἄνθος, ἐπὶ δὲ τῆς Πελωριάδος ἁμάξας κατακομίζειν μεγάλας [r] τοὺς βουλομένους, καὶ κατὰ τὴν [s] ἐαρινὴν ὥραν τὰς στρωμνὰς καὶ τὰς σκηνὰς ἐκ [p] κρόκου κατασκευάζειν.

[t] Φησὶν [v] εἶναι ὁ Πολύκριτος ὁ τὰ Σικελικὰ γεγραφὼς ἐν 112
ἔπεσιν ἔν τινι τόπῳ τῆς [w] μεσογείου λιμνίον τι ἔχον [x] ὅσον

[b] δὲ οἱ] διὰ Na. [c] αὐτῆς Ba.Ra. [d] τοῖς πατρίσι τοῖς ἀχαιοῖς προϋπαρχουσῶν Sa. [e] ἐμπρῆσθαι Na. [f] φύγωσιν Na. [g] συναρμοσθεῖναι Sa. [h] ἐκείνας Na. [i] ἐστὶν ἴδειν Na. [k] πευκεστίνοις Na, πευκεντίνοις Sa. [l] κόλποις Na. [m] τὴν—ὕστερον om. Na. [n] ἀνατεθεῖναι Na. [o] ἄδρα Na. [p] κρόκκον et mox κρόκκου Sa. [q] ἐν om. Ba. [r] τοῖς βουλομένοις Ba.Na.Ra. [s] εἰαρινὴν Ba. [t] φασὶν Na. [v] εἶναι om. Sa. [w] μεσ. ἐστὶ λιμνηόν Sa. [x] ἀσπίδος ὅσον Na.

ἀσπίδος τὸ περίμετρον, τοῦτο δ' ἔχει ὕδωρ [y] διαυγὲς μὲν [z] μι-
κρῷ δὲ [a] θολερώτερον. Εἰς τοῦτ' οὖν [b] ἐάν τις εἰσβῇ λούσα-
σθαι χρείαν ἔχων, αὔξεται εἰς εὖρος, [c] ἐὰν δὲ καὶ δεύτερον,
μᾶλλον πλατύνεται· τὸ δὲ πέρας ἕως εἰς πεντήκοντα ἀνδρῶν
2 [d] ὑποδοχὴν μεῖζον [e] γενόμενον [f] διευρύνεται. Ἐπειδὰν δὲ
τοῦτον τὸν ἀριθμὸν λάβῃ, ἐκ βάθους πάλιν ἀνοιδοῦν ἐκβάλ-
λειν μετέωρα τὰ σώματα τῶν λουομένων ἔξω ἐπὶ τὸ ἔδα-
φος· ὡς δ' ἂν τοῦτο γένηται, εἰς τὸ ἀρχαῖον πάλιν σχῆμα
[g] τῆς περιμέτρου καθίσταται. Οὐ μόνον δ' ἐπὶ ἀνθρώπων
τοῦτο περὶ αὐτὸ γίνεται, ἀλλὰ καὶ [h] ἐάν τι τετράπουν εἰσ-
113 βῇ, τὸ αὐτὸ [i] πάσχει. Ἐν δὲ τῇ ἐπικρατείᾳ τῶν Καρχη-
δονίων φασὶν ὄρος εἶναι ὃ καλεῖται [k] Οὐράνιον, παντοδαπῆς
μὲν ὕλης γέμον, πολλοῖς δὲ διαπεποικιλμένον ἄνθεσιν, ὥστε
τοὺς συνεχεῖς τόπους ἐπὶ πολὺ μεταλαμβάνοντας τῆς εὐωδίας
[l] αὐτοῦ ἡδίστην τινὰ τοῖς ὁδοιποροῦσι [m] προσβάλλειν τὴν
ἀναπνοήν. [n] Πρὸς δὴ τοῦτον τὸν τόπον [o] κρήνην ἐλαίου
φασὶν εἶναι, τὴν δὲ ὀσμὴν [p] ἔχειν [q] τῆς κέδρου τοῖς [r] ἀποπτί-
σμασιν ὁμοίαν. Δεῖν δέ φασι τὸν προσιόντα πρὸς [s] αὐτὴν
ἁγνὸν εἶναι, καὶ τούτου γινομένου πλεῖον ἀναβλύζειν αὐτὴν
114 τὸ ἔλαιον, ὥστε [t] ἀσφαλῶς ἀρύεσθαι. Φασὶ καὶ ταύτης
τῆς κρήνης πλησίον εἶναί τινα πέτραν [v] αὐτοφυῆ, μεγάλην
τῷ μεγέθει. [w] Ταύτην οὖν λέγουσιν, ἐπειδὰν μὲν ᾖ θέρος,
φλόγα [x] ἀναπέμπειν πυρός, χειμῶνος δὲ γενομένου ἐκ τοῦ
αὐτοῦ τόπου κρουνὸν ὕδατος [y] ἀναρραίνειν [z] οὕτω ψυχροῦ
ὥστε χιόνι συμβαλλόμενον [a] μηδὲν διαφέρειν. Καὶ τοῦτό
φασιν [b] οὐκ ἀπόκρυφον οὐδὲ μικρὸν χρόνον φαίνεσθαι, ἀλλὰ

[y] μὲν διαυγὲς N^a. [z] οὐ μικρῷ B^a.N^a.R^a. [a] θωλερότερον B^a.R^a, θολώτερον S^a. [b] ἂν S^a. [c] ἂν N^a. [d] ὑπεροχῆς B^a.N^a.R^a. [e] γινόμενον N^a. [f] διευρύνεσθαι S^a. [g] τῶν περιμέτρων N^a. [h] ἂν B^a.R^a.S^a. [i] πάσχειν N^a. [k] Οὐράνιον] γώνιον B^a.R^a. [l] αὐτῶν B^a.N^a.R^a. [m] προσβάλλει B^a. [n] πρὸς δὲ δὴ N^a. [o] κρήνας S^a. [p] ἔχειν om. N^a. [q] τοῦ κένδρου B^a.R^a. [r] ἀποπτύσμασιν S^a, ἀποπτία N^a. [s] αὐτοὺς N^a. [t] ἀσφαλῶς αὐτὴν ἀρ. S^a. [v] αὐτοφυᾶ B^a.N^a.R^a. [w] ταύτης B^a.R^a. [x] ἀναπίμπτειν B^a.R^a. [y] ἀναραίνειν B^a. [z] οὕτω—χειμῶνα] pro his B^a.R^a.T^a: καὶ τὸ δύο—τὸ λευκόν (cap. 137. sect. 2.) [a] μηδενὶ N^a. [b] οὐκ] τὸ B^a.R^a.

τὸ μὲν πῦρ ἀνιέναι τὴν [c] θερείαν ὅλην, τὸ δὲ ὕδωρ πάντα τὸν
[d e] χειμῶνα.
Λέγεται [f] δὲ καὶ [g] περὶ τὴν τῶν [h] Σιντῶν καὶ [i] Μαιδῶν 115
χώραν καλουμένην τῆς Θρᾴκης ποταμόν τινα εἶναι Πόντον
[k] προσαγορευόμενον, ἐν ᾧ καταφέρεσθαί τινας λίθους οἳ καί-
ονται καὶ τοὐναντίον πάσχουσι τοῖς ἐκ τῶν ξύλων ἄνθραξι·
ῥιπιζόμενοι γὰρ σβέννυνται ταχέως, [l] ὕδατι δὲ ῥαινόμενοι
ἀναλάμπουσι καὶ ἀνάπτουσι κάλλιον. Παραπλησίαν δὲ
ἀσφάλτῳ, ὅταν [m] καίωνται, καὶ πονηρὰν [n] οὕτως ὀσμὴν καὶ
δριμεῖαν ἔχουσιν ὥστε μηδὲν τῶν ἑρπετῶν ὑπομένειν ἐν τῷ
τόπῳ καιομένων αὐτῶν. Εἶναι δέ φασι καὶ τόπον τινὰ παρ' 116
αὐτοῖς οὐ λίαν μικρόν, ἀλλ' ὡς ἂν εἴκοσί [o] που σταδίων, ὃς
φέρει κριθὰς αἷς οἱ μὲν ἄνθρωποι χρῶνται, οἱ δ' ἵπποι καὶ
βόες οὐκ ἐθέλουσιν αὐτὰς ἐσθίειν, οὐδ' ἄλλο οὐδέν. [p] Ἀλλ'
οὐδὲ [q] τῶν [r] ὑῶν οὐδὲ τῶν κυνῶν οὐδεμία τολμᾷ γεύσασθαι
τῆς κόπρου τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἂν [s] ἐκ τῶν κριθῶν τούτων
μᾶζαν φαγόντες ἢ ἄρτον [t] ἀφοδεύωσι, [v] τῷ θνήσκειν.
Ἐν δὲ Σκοτούσαις τῆς Θετταλίας φασὶν εἶναι κρηνίδιόν 117
τι μικρόν, ἐξ [w] οὗ ῥεῖ [x] τοιοῦτον ὕδωρ [y] ὃ τὰ μὲν ἕλκη καὶ
θλάσματα ταχέως ὑγιεινὰ ποιεῖ καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν
ὑποζυγίων, ἐὰν δέ τις ξύλον μὴ παντάπασι συντρίψας ἀλλὰ
σχίσας [z] ἐμβάλῃ, συμφύεται καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ [a] καθί-
σταται.
Περὶ δὲ τὴν Θρᾴκην τὴν ὑπὲρ [b] Ἀμφίπολιν φασὶ [c] γί- 118
νεσθαί [d] τι τερατῶδες καὶ ἄπιστον τοῖς μὴ [e] τεθεαμένοις.
Ἐξιόντες γὰρ οἱ παῖδες ἐκ τῶν κωμῶν καὶ τῶν ἐγγὺς χω-

c θερίαν Ba.Ra. d χειμῶνα εἶναι Sa, χρόνον Ba.Ra. e post χειμῶνα Q.Ka.Na.Sa. c. 130—137. f δὲ καὶ om. Sa, καὶ om. Na. g παρὰ τῇ et mox χώρα καλουμένη pr. Sa. h σιτῶν Ba.Ra.Ta. i Μαιδῶν Sylburgius: codices μεδῶν. k προσονομαζόμενον Ba.Ra.Sa. l αἵματι rc. Sa. m καίονται Ba.Ra. n ὀσμὴν οὕτω Ba.Na.Ra. o που om. Sa. p ἀλλ' om. Na. q τῶν om. Ba. r οἰῶν Sa. s ἐκ τῆς τῶν Ba. t ἀφοδεύσωσι Ba.Ra, ἀφοδήσωσι Na. v τῷ om. Na. w οὗ καὶ ῥεῖ Ba.Ra. x τοσοῦτον Na. y ᾧ rc. Na. z ἐμβάλλῃ Ba. a καθίστησιν Ba.Ra.Sa. b ἀμφιπόλεως Ba.Na.Ra. c γενέσθαι Ba.Na.Sa. d τι om. Na.Ra.Sa. e θεασαμένοις Na.

ρίων ἐπὶ θήραν τῶν ὀρνιθαρίων συνθηρεύειν παραλαμβάνουσι
2 *τοὺς ἱέρακας, καὶ τοῦτο ποιοῦσιν οὕτως.* Ἐπειδὰν [f] *προέλθωσιν εἰς τόπον ἐπιτήδειον, καλοῦσι τοὺς ἱέρακας ὀνομαστὶ κεκραγότες· οἱ δ' ὅταν ἀκούσωσι τῶν παίδων τὴν φωνήν, παραγινόμενοι* [g] *κατασοβοῦσι* [h] *τοὺς ὄρνιθας· οἱ δὲ δεδιότες ἐκείνους καταφεύγουσιν εἰς τοὺς θάμνους, ὅπου αὐτοὺς οἱ παῖδες ξύλοις τύπτοντες* [i] *λαμβάνουσιν.* Ὃ *δὲ πάντων ἂν τις μάλιστα θαυμάσειεν· οἱ μὲν γὰρ ἱέρακες ὅταν αὐτοί τινα λάβωσι τῶν ὀρνίθων, καταβάλλουσι τοῖς θηρεύουσιν, οἱ δὲ παῖδες ἁπάντων τῶν ἁλόντων μέρος τι τοῖς ἱέραξιν ἀποδόντες ἀπέρχονται.*

119 *Θαυμαστὸν δέ τι καὶ παρὰ τοῖς* Ἐνετοῖς *φασὶ γίνεσθαι.* Ἐπὶ *γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν πολλάκις κολοιῶν ἀναριθμήτους μυριάδας ἐπιφέρεσθαι καὶ τὸν σῖτον αὐτῶν σπειράντων καταναλίσκειν· οἷς τοὺς* Ἐνετοὺς *πρὸ τοῦ ἐφίπτασθαι μέλλειν ἐπὶ τὰ μεθόρια τῆς γῆς προτιθέναι δῶρα, παντοδαπῶν καρπῶν καταβάλλοντας σπέρματα, ὧν ἐὰν μὲν γεύσωνται* [k] *οἱ* [l] *κολοιοί,* [m] *οὐχ ὑπερβαίνουσιν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτῶν,* [n] *ἀλλ' οἴδασιν οἱ* Ἐνετοὶ *ὅτι* [o] *ἔσονται ἐν εἰρήνῃ· ἐὰν δὲ μὴ γεύσωνται, ὡσεὶ πολεμίων ἔφοδον αὐτοῖς γινομένην οὕτω προσδοκῶσιν.*

120 Ἐν *δὲ τῇ* [p] Χαλκιδικῇ *τῇ ἐπὶ* Θρᾴκης *πλησίον* Ὀλύνθου *φασὶν εἶναι* [q] Κανθαρώλεθρον *ὀνομαζόμενον τόπον, μικρῷ* [r] *μείζονα τὸ μέγεθος ἅλω, εἰς ὃν τῶν μὲν ἄλλων ζῴων ὅταν τι ἀφίκηται, πάλιν* [s] *ἀπέρχεται, τῶν δὲ κανθάρων τῶν ἐλθόντων οὐδείς, ἀλλὰ κύκλῳ περιιόντες τὸ χωρίον λιμῷ τελευτῶσιν.*

121 Ἐν *δὲ* Κύκλωψι *τοῖς* Θρᾳξὶ [t] *κρηνίδιόν ἐστιν ὕδωρ* [v] *ἔχον ὃ τῇ μὲν ὄψει καθαρὸν καὶ διαφανὲς καὶ τοῖς ἄλλοις*

[f] *προσελθωσιν* Ba.Ra.Sa. [g] *παρασοβοῦσιν* Ba.Na.Ra. [h] *τους—καταφεύγουσιν* om. Ba.Ra. [i] *λήψωσιν* Sa. [k] *οἱ* om. Ba.Ra. [l] *κολιοὶ* Ba.Ra. [m] *οὐχ—γεύσωνται* om. Ba.Ra. [n] *ἀλλ'*] *καὶ* Na. [o] *οἰχήσονται* rc. Sa. [p] *χαλκίδι* Ba.Na.Ra. [q] *κανθαρόλεθρον* Sa, *κανθαλώλεθρον* Ba.Ra. [r] *μεῖζον* Ba.Ra.Sa. [s] *ἐπανέρχεται* rc. Sa. [t] *κρηνηΐδιόν* Ba.Ra. [v] *ἔχειν* Ra.

ὅμοιον, ὅταν δὲ πίῃ τι ζῷον ἐξ αὐτοῦ, παραχρῆμα διαφθεί-
ρεται.

Φασὶ δὲ καὶ ἐν τῇ [w] Κραστωνίᾳ παρὰ τὴν Βισαλτῶν 122
χώραν τοὺς ἁλισκομένους λαγῶς δύο ἥπατα ἔχειν, καὶ τόπον
τινὰ εἶναι ὅσον πλεθριαῖον, εἰς ὃν ὅ τι ἂν εἰσέλθῃ ζῷον ἀπο-
θνήσκει. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλο αὐτόθι ἱερὸν Διονύσου μέγα 2
καὶ καλόν, ἐν ᾧ τῆς ἑορτῆς καὶ τῆς θυσίας οὔσης λέγεται,
ὅταν μὲν ὁ θεὸς εὐετηρίαν μέλλῃ ποιεῖν, ἐπιφαίνεσθαι μέγα
σέλας πυρός, [x] καὶ τοῦτο πάντας ὁρᾶν τοὺς περὶ τὸ τέ
μενος διατρίβοντας, ὅταν δ' ἀκαρπίαν, μὴ φαίνεσθαι τοῦτο
τὸ φῶς, ἀλλὰ σκότος ἐπέχειν τὸν τόπον ὥσ[y]περ καὶ τὰς
ἄλλας νύκτας.

Ἐν Ἤλιδι λέγουσιν εἶναί τι οἴκημα σταδίους ἀπέχον 123
ὀκτὼ μάλιστα τῆς πόλεως, εἰς ὃ τιθέασι τοῖς Διονυσίοις
λέβητας χαλκοῦς τρεῖς κενούς. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες παρα-
καλοῦσι τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐπιδημούντων τὸν βουλόμενον
ἐξετάσαι τὰ ἀγγεῖα καὶ τοῦ οἴκου κατασφραγίζεσθαι τὰς
θύρας. Καὶ ἐπειδὰν μέλλωσιν ἀνοίγειν, ἐπιδείξαντες [z] τοῖς 2
πολίταις [a] καὶ τοῖς ξένοις τὰς σφραγῖδας, οὕτως ἀνοίγουσιν.
[b] Οἱ δ' εἰσελθόντες εὑρίσκουσι τοὺς μὲν λέβητας οἴνου πλή-
ρεις, τὸ δὲ ἔδαφος καὶ τοὺς τοίχους ὑγιεῖς, ὥστε μηδεμίαν
[c] εἶναι ὑποψίαν λαβεῖν ὡς τέχνῃ τινὶ κατασκευάζουσιν. Εἶ-
ναι δέ φασι παρ' αὐτοῖς καὶ ἰκτίνους, οἳ παρὰ [d] μὲν τῶν διὰ
τῆς ἀγορᾶς τὰ κρέα φερόντων ἁρπάζουσι, τῶν δὲ ἱεροθύτων
[e] οὐχ ἅπτονται.

Ἐν [f] Κορωνείᾳ δὲ τῆς Βοιωτίας λέγεται τοὺς ἀσπάλακας 124
[g] τὰ ζῷα μὴ δύνασθαι ζῆν μηδ' ὀρύσσειν τὴν γῆν, τῆς λοιπῆς
Βοιωτίας πολὺ πλῆθος ἐχούσης.

Ἐν [h] Λουσοῖς δὲ τῆς Ἀρκαδίας κρήνην εἶναί τινά φασιν, 125
ἐν ᾗ χερσαῖοι μύες γίνονται καὶ κολυμβῶσι, τὴν δίαιταν ἐν

[w] κροτωνία $\mathrm{S^a}$. κραστωνίᾳ παρὰ om. $\mathrm{B^a.R^a.T^a}$. [x] καὶ—ἀκαρπίαν om. $\mathrm{N^a}$. [y] περ om. $\mathrm{B^a\ R^a.S^a}$. [z] τοὺς πολίτας rc. $\mathrm{N^a}$. [a] καὶ om. $\mathrm{N^a}$. [b] οἱ δ' εἰσελθόντες εὑρίσκουσι om. $\mathrm{S^a}$. [c] εἶναι post ὑποψίαν $\mathrm{N^a}$, om. $\mathrm{B^a.R^a}$. [d] μὲν om. $\mathrm{N^a}$. [e] οὐχ om. $\mathrm{B^a.R^a}$. [f] κορωνία $\mathrm{N^a.S^a}$. [g] τὸ ζῶον $\mathrm{N^a.S^a}$. [h] λουσοῖς Sylburgius: codices κολούσοις.

ἐκείνῃ ποιούμενοι. Λέγεται δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν Λαμψάκῳ εἶναι.

126 Ἐν δὲ [i] Κράννωνι τῆς Θετταλίας φασὶ δύο [k] κόρακας εἶναι μόνους ἐν τῇ πόλει. Οὗτοι ὅταν [l] ἐκνεοττεύσωσιν, ἑαυτοὺς μέν, ὡς ἔοικεν, ἐκτοπίζουσιν, ἑτέρους δὲ τοσούτους τῶν ἐξ αὐτῶν γενομένων ἀπολείπουσιν.

127 Ἐν [m] δὲ Ἀπολλωνίᾳ τῇ [n] πλησίον κειμένῃ τῆς τῶν [o] Ἀτλαντίνων χώρας φασὶ γίγνεσθαι ἄσφαλτον ὀρυκτὴν καὶ πίσσαν, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ τῆς γῆς [p] ἀναπηδῶσαν τοῖς ὕδασιν, οὐδὲν διαφέρουσαν τῆς Μακεδονικῆς, μελαντέραν δὲ καὶ παχυτέραν πεφυκέναι [q] ἐκείνης. Οὐ πόρρω δὲ τούτου τοῦ χωρίου πῦρ ἐστὶ καιόμενον πάντα τὸν χρόνον, ὡς φασὶν
2 οἱ κατοικοῦντες περὶ τὴν χώραν ἐκείνην. Ὁ δὲ καιόμενος τόπος ἐστὶν οὐ πολύς, ὡς ἔοικεν, ἀλλ' [r] ὅσον μάλιστα πεντακλίνου τὸ μέγεθος. Ὄζει δὲ [s] θείου καὶ στυπτηρίας, καὶ πέφυκε περὶ αὐτὸν πόα τε βαθεῖα, ὃ καὶ θαυμάσειεν ἄν τις μάλιστα, καὶ δένδρα μεγάλα, οὐκ ἀπέχοντα τοῦ πυρὸς πήχεις τέσσαρας. Καίεται δὲ συνεχῶς περὶ [t] Λυκίαν καὶ Μεγάλην πόλιν τὴν ἐν [v] Πελοποννήσῳ.

128 Λέγεται δὲ καὶ ἐν Ἰλλυριοῖς τίκτειν τὰ βοσκήματα δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τὰ πλεῖστα διδυμοτοκεῖν, καὶ πολλὰ δὲ τρεῖς ἢ [w] τέσσαρας ἐρίφους τίκτειν, [x] ἔνια δὲ καὶ πέντε καὶ πλείους, ἔτι [y] δὲ γάλακτος ἀφιέναι ῥᾳδίως τρία ἡμίχοα. Λέγουσι δὲ καὶ τὰς ἀλεκτορίδας οὐχ ὥσπερ παρὰ τοῖς ἄλ-
129 λοις ἅπαξ τίκτειν, ἀλλὰ δὶς ἢ [z] τρὶς τῆς ἡμέρας. Λέγεται δὲ καὶ [a] ἐν Παιονίᾳ τοὺς βοῦς τοὺς ἀγρίους πολὺ μεγίστους ἁπάντων τῶν ἐν [b] τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι γίγνεσθαι, καὶ τὰ κέρατα αὐτῶν χωρεῖν τέσσαρας χόας, ἐνίων δὲ καὶ πλεῖον.

[i] *κράνωνι* $\mathrm{B^a}$.$\mathrm{R^a}$. [k] *κόρας εἶναι ἐν τῇ πόλει μόνους* $\mathrm{N^a}$. [l] *ἐκνεοττεύουσιν* $\mathrm{B^a}$.$\mathrm{R^a}$. [m] *δὲ*] *δὲ τῇ* $\mathrm{N^a}$. [n] *πλησίαν* $\mathrm{R^a}$.$\mathrm{S^a}$. [o] *ἀτλαντικῶν* $\mathrm{S^a}$. *Ταυλαντίων* Brodæus. [p] *συναναπηδῶσαν* $\mathrm{B^a}$.$\mathrm{N^a}$.$\mathrm{R^a}$. [q] *ἐκείνης* ante *πεφυκέναι* $\mathrm{T^a}$, *ἐκόνης* $\mathrm{R^a}$. [r] *ὅσος* $\mathrm{B^a}$.$\mathrm{N^a}$.$\mathrm{R^a}$.$\mathrm{S^a}$. [s] *θύου* $\mathrm{N^a}$. [t] *λικύαν* $\mathrm{N^a}$. [v] *πελοπονήσω* $\mathrm{R^a}$. [w] *τέτταρας* $\mathrm{S^a}$. [x] *ἔνιοι* $\mathrm{B^a}$.$\mathrm{R^a}$.$\mathrm{S^a}$. [y] *δὲ καὶ γ.* $\mathrm{N^a}$. [z] *τρὶς παρ' αὐτοῖς τῆς* $\mathrm{S^a}$. [a] *ἐν τῇ παιονίᾳ* $\mathrm{R^a}$. [b] post *τοῖς* $\mathrm{B^a}$.$\mathrm{R^a}$.$\mathrm{T^a}$. *ψυχροῦ—χρόνον* (cap 114). *λοιποῖς* autem *ἔθνεσι—πλεῖον* hi post *θαυμαστὸν δ' ἐστὶ* (cap. 137. sect. 2.) ponunt.

Περὶ δὲ τοῦ πορθμοῦ [c]τῆς Σικελίας καὶ ἄλλοι μὲν πλείους 130
γεγράφασι, καὶ οὗτος δέ φησι συμβαίνειν τερατῶδες. Ἐκ
γὰρ τοῦ [d]Τυρρηνικοῦ πελάγους πολλῷ [e]ῥοίζῳ φερόμενον
τὸν κλύδωνα προσβάλλειν πρὸς ἀμφότερα τὰ ἀκρωτήρια, τὸ
μὲν τῆς Σικελίας, τὸ δὲ τῆς Ἰταλίας, τὸ προσαγορευόμενον
Ῥήγιον, [f]καὶ φερόμενον ἐκ μεγάλου πελάγους εἰς στενὸν
συγκλείεσθαι, τούτου δὲ γινομένου κῦμα μετέωρον αἴρειν σὺν
πολλῷ [g]βρόμῳ ἐπὶ [h]πάνυ πολὺν τόπον τῆς ἄνω φορᾶς,
ὥστε τοῖς μακρὰν ἀπέχουσι [i]σύνοπτον εἶναι τὸν μετεωρι-
σμόν, οὐχ ὅμοιον φαινόμενον θαλάσσης ἀναφορᾷ, λευκὸν δὲ
καὶ [k]ἀφρῶδες, παραπλήσιον δὲ τοῖς συρμοῖς τοῖς γινομέ-
νοις ἐν τοῖς ἀνυπερβλήτοις χειμῶσι. [l]Καὶ ποτὲ μὲν ἀλλή- 2
λοις συμπίπτειν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀκρωτηρίων τοὺς κλύ-
δωνας, καὶ [m]ποιεῖν [n]συγκλυσμὸν ἄπιστον μὲν διηγεῖσθαι,
ἀνυπομόνητον δὲ τῇ ὄψει θεάσασθαι· ποτὲ δὲ [o]διισταμένους
ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους συρράξεως οὕτω βαθεῖαν καὶ φρικώδη
τὴν [p]ἄποψιν ποιεῖν τοῖς ἐξ ἀνάγκης θεωμένοις, ὥστε πολ-
λοὺς μὲν μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν, ἀλλὰ πίπτειν σκοτουμένους
[q]ὑπὸ δέους. Ἐπειδὰν δὲ [r]προσπεσὸν τὸ κῦμα πρὸς [s]ὁπο- 3
τερονοῦν τῶν τόπων καὶ μετεωρισθὲν [t]ἕως τῶν ἄκρων πάλιν
εἰς τὴν ὑπορρέουσαν θάλασσαν κατενεχθῇ, τότε δὴ πάλιν
σὺν πολλῷ [v]μὲν βρυχηθμῷ μεγάλαις δὲ καὶ [w]ταχείαις δί-
ναις τὴν θάλασσαν [x]ἀναζεῖν καὶ μετεωρίζεσθαι [y]κυκωμένην
ἐκ βυθῶν, παντοδαπὰς δὲ χρόας [z]μεταλλάσσειν· ποτὲ μὲν
γὰρ ζοφεράν, ποτὲ δὲ κυανῆν, πολλάκις δὲ πορφυρίζουσαν
διαφαίνεσθαι. Τὸν δὲ δρόμον καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς, ἔτι δὲ 4
πρὸς τούτοις τὴν [a]ἀνάρροιαν, οὐδὲ ἀκούειν οὐδὲν ἑρπετὸν [b]οὔθ'

[c] τῆς] τοῦ Sa. [d] τυρρηνοῦ Ba.Ra. [e] ῥύζω Ra. [f] καὶ om. Ba.Ra.Sa. [g] τρόμῳ Sa. [h] πάνυ] πάνω Ba.Ra. [i] συνόπτην Ba.Ra. [k] ἀφρῶ παραπλήσιον· ἐν δὲ τοῖς σεισμοῖς Sa. [l] καὶ om. Sa. [m] ποιεῖν] ποιεῖν ποτὲ μὲν Sa. [n] συγκλεισμὸν Ba.Ra.Sa. [o] διστάντας rc. Sa. [p] ὄψιν Na. [q] ὑπὸ τοῦ δέους Ba.Ra. [r] προσπέσων Ba. [s] ὁπότερον Sa. [t] ἕως] ἐκ Sa. [v] μὲν om. Ba.Ra. [w] τραχείαις Ba.Na.Ra. [x] αὔξειν rc. Sa. [y] κυκλωμένην Ba. [z] μεταλάσειν Sa, καταλαβεῖν Ba.Ra. [a] ἀνάρρειαν Na. [b] οὐδὲ Ba.

ὁρᾶν [c] ὑπομένειν, φεύγειν δὲ πάντα πρὸς τὰς ὑποκειμένας [d] ὑπωρείας. Λήγοντος δὲ τοῦ [e] κλύδωνος τὰς [f] δίνας μετεώρους [g] φέρεσθαι ποικίλας οὕτω τὰς [h] ἀναστροφὰς ποιουμένας, ὥστε δοκεῖν πρηστήρων ἤ τινων ἄλλων μεγάλων ὄφεων [i] σπειράματι παρομοίους τὰς κινήσεις ἀποτελεῖν.

131 Φασὶν οἰκοδομούντων Ἀθηναίων τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν [k] τῆς ἐν [l] Ἐλευσῖνι [m] περιεχομένην στήλην πέτραις εὑρεθῆναι χαλκῆν, ἐφ' [n] ἧς ἐπεγέγραπτο [o] "Δηϊόπης τόδε σῆμα," ἣν οἱ μὲν λέγουσι Μουσαίου εἶναι [p] γυναῖκα, τινὲς δὲ Τριπτολέμου μητέρα γενέσθαι.

132 Ἐν μιᾷ τῶν [q] Αἰόλου προσαγορευομένων νήσων πλῆθός τί φασι γενέσθαι φοινίκων, ὅθεν καὶ Φοινικώδη καλεῖσθαι. Οὐκ ἂν οὖν εἴη τὸ λεγόμενον ὑπὸ Καλλισθένους ἀληθές, ὅτι ἀπὸ Φοινίκων τῆς Συρίας τῶν τὴν παραλίαν οἰκούντων τὸ
2 φυτὸν ἔλαβε τὴν προσηγορίαν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς [r] Φοίνικας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων φασί τινες [φοίνικας] προσαγορευθῆναι διὰ τὸ πρώτους πλέοντας τὴν θάλασσαν, ᾗ ἂν ἀποβαίησαν, πάντας ἀποκτείνειν καὶ φονεύειν. Καὶ κατὰ γλῶσσαν δ' ἐστὶ τὴν [s] Περραιβῶν τὸ [t] αἱμάξαι φοινίξαι.

133 Τῆς καλουμένης [v] Αἰνιακῆς χώρας περὶ τὴν ὀνομαζομένην Ὑπάτην λέγεται παλαιά τις στήλη εὑρεθῆναι, ἣν οἱ [w] Αἰνιᾶνες τίνος ἦν εἰδέναι βουλόμενοι, ἔχουσαν ἐπιγραφὴν ἀρχαίοις γράμμασιν, [x] ἀπέστειλαν εἰς Ἀθήνας τινὰς κομίζον-
2 τας αὐτήν. Πορευομένων δὲ διὰ τῆς Βοιωτίας, καί τισι τῶν ξένων ὑπὲρ τῆς ἀποδημίας [y] ἀνακοινουμένων, λέγεται αὐτοὺς εἰσαχθῆναι εἰς τὸ καλούμενον Ἰσμήνιον ἐν Θήβαις· ἐκεῖθεν [z] γὰρ μάλιστα [a] ἂν [b] εὑρεθῆναι τὴν τῶν γραμμάτων ἐπιγρα-

[c] ὑπομένει φεύγει Na. [d] ὑπορείας Na. [e] κλύδονος Ra. [f] δίνας] ναῦς Na.Sa. [g] φαίνεσθαι Na.Sa. [h] ἀναφορὰς Ra. [i] πειράματα Na. [k] τὴν Na. [l] ἐλευσίνη Ba.Na. [m] παρεχομένην Ba. [n] ἢ Ba.Ra. [o] διϊόπης τόδε σῆμα δήμητρος ἣν Na. [p] γλαῦκα Ba.Ra. [q] αἰόλων Na. [r] φοίνικας om. Ba.Na.Ra. [s] περαιβῶν Ba.Ra. [t] ἀμάξαι Na. [v] αἰνικῆς χώρας Sa, αἰνι   ρας Ra, αἰνι   Ba.Ta. [w] αἰνειάνες Na, ἄνες post lacunam Ta. [x] ἀπέστειλας Ba.Ra. [y] ἀνακινουμένων Ba.Ra. [z] γὰρ] μὲν γὰρ Ba.Ra, δὲ Na. [a] ἂν om. Sa. [b] ἀνευρεθῆναι Na.

φήν, λέγοντες εἶναί τινα ἀναθήματα [c] ὁμοίους ἔχοντα τοὺς [d] ῥυθμοὺς τῶν γραμμάτων ἀρχαῖα. Ὅθεν αὐτούς φασιν [e] ἀπὸ τῶν γνωριζομένων τὴν εὕρεσιν [f] ποιησαμένους τῶν ἐπιζητουμένων, ἀναγράψαι τούσδε τοὺς στίχους.

> [g] Ἡρακλέης [h] τεμένισσε Κυθήρᾳ [i] Φερσεφαάσσῃ, 3
> [k] Γηρυονείας [l] ἀγέλας ἐλάων ἠδ' [m] Ἐρύθειαν ἄγων.
> [n] τὰς δ' ἐδάμασσε πόθῳ [o] Πασιφάεσσα θεά.
> τῇδε δέ μοι τέκνῳ τῷ δ' [p] Ἐρύθου τε [q] δάμαρ
> νυμφογενὴς [r] Ἐρύθῃ· δὴ τόδ' ἔδωκα πέδον
> μναμόσυνον [s] φιλίας, [t] φηγῷ ὕπο [v] σκιερᾷ.

Τούτῳ τῷ ἐπιγράμματι ἐπεχώρησε καὶ ὁ τόπος ἐκεῖνος 4
[w] Ἔρυθος καλούμενος, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν [x] τὰς βοῦς καὶ οὐκ ἐξ [y] Ἐρυθείας ἤγαγεν· οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς κατὰ Λιβύην καὶ Ἰβηρίαν τόποις οὐδαμοῦ τὸ ὄνομά [z] φασι λέγεσθαι τῆς Ἐρυθείας.

Τῆς δὲ Λιβύης ἐν Ἰτύκῃ [a] τῇ καλουμένῃ, ᾗ κεῖται μέν, 134
ὡς λέγουσιν, ἐν τῷ κόλπῳ τῷ μεταξὺ [b] Ἑρμαίας καὶ τῆς Ἵππου ἄκρας, [c] ἐπέκεινα δὲ Καρχηδόνος ὡς σταδίους διακοσίους (ἣ καὶ πρότερον [d] κτισθῆναι λέγεται [e] ὑπὸ Φοινίκων αὐτῆς τῆς Καρχηδόνος ἔτεσι διακοσίοις ὀγδοήκοντα ἑπτά, ὡς ἀναγέγραπται ἐν ταῖς Φοινικικαῖς ἱστορίαις), γίνεσθαί φασιν ἅλας ὀρυκτούς, ἐπὶ τρεῖς ὀργυιὰς τὸ βάθος, τῇ ὄψει λευκοὺς καὶ οὐ στερεοὺς ἀλλ' ὁμοίους τῷ γλισχροτάτῳ γλοιῷ· καὶ ὅταν ἀνενεχθῶσιν εἰς τὸν ἥλιον, ἀποστερεοῦσθαι καὶ γίνεσθαι

[c] ὁμοίους om. Sa. [d] ἀριθμοὺς Na. [e] ὑπὸ Na. [f] ποιησαμένων Na. [g] ἡρακλέους Ba.Ra. et rc. Sa: pr. enim ἡρακλέος. [h] τεμενις τε vel τεμένιστε Ba.Ra. et pr. Sa, τεμένει τε rc. Sa. [i] φερσεφαάσῃ Ba.Na.Ra. [k] γηρυθνείας Na, τηδορυονῆας Ba.Ra. [l] ἀγέλαν Ra, ἀγέλων Ba. [m] ἐρυθὸν Sa. [n] τὰς δάμασσε Sa. an forte τᾶς ἑ δάμασσε? [o] πασσιφάεσσα Ba.Ra. [p] ἐρύθοντι Ba.Na.Ra. [q] δάμαρ νυμφηγενὴς Sa, δάμαρτι νυμφογενὴς Na, δαμαρνυτιμφογενὴς Ta. [r] ἐρυθιδὴ τόδ' Na. [s] φιλότας Ba.Na.Ra.Sa. [t] φυτὰ Ba.Na.Sa, φητὰ Ra. [v] σκιερά Sa. [w] ἐρυθὴς Na. [x] τοὺς Ba.Na. [y] ἐρυθίας Ba.Ra.Ta. [z] λέγεσθαί φασι Ba.Ra. [a] τῇ om. Na. [b] ἑρμίας Ra, ἐραμαίας Na. [c] ἐπ' ἐκεῖνο Ba.Ra. [d] κτισθῆσθαι Ra. [e] ὑπὸ φοινίκων] νικω (νικα Ta.) post lacunam Ba.Ra.Ta.

ὁμοίους τῷ [f] Παρίῳ *λίθῳ. Γλύφεσθαι δὲ ἐξ αὐτῶν* [g] *λέγουσι ζῴδια καὶ ἄλλα σκεύη.*

135 *Τοὺς πρώτους τῶν Φοινίκων ἐπὶ* Ταρτησσὸν *πλεύσαντας λέγεται τοσοῦτον ἀργύριον ἀντιφορτίσασθαι,* [h] *ἔλαιον καὶ* [i] *ἄλλον* [k] *ναυτικὸν* [l] *ῥῶπον εἰσαγαγόντας,* [m] *ὥστε μηκέτι ἔχειν δύνασθαι μήτε ἐπιδέξασθαι* [n] *τὸν ἄργυρον, ἀλλ' ἀναγκασθῆναι ἀποπλέοντας ἐκ τῶν τόπων τά τε ἄλλα πάντα ἀργυρᾶ οἷς ἐχρῶντο κατασκευάσασθαι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἀγκύρας πάσας.*

136 *Λέγουσι* [o] *τοὺς Φοίνικας τοὺς κατοικοῦντας τὰ* [p] Γάδειρα *καλούμενα, ἔξω πλέοντας* Ἡρακλείων [q] *στηλῶν ἀπηλιώτῃ ἀνέμῳ ἡμέρας* [r] *τέτταρας, παραγίνεσθαι εἴς τινας τόπους ἐρήμους, θρύου καὶ φύκους πλήρεις, οὓς ὅταν μὲν ἄμπωτις ᾖ* [s] *μὴ βαπτίζεσθαι, ὅταν δὲ πλημμύρα, κατακλύζεσθαι, ἐφ'* [t] *ὧν εὑρίσκεσθαι ὑπερβάλλον* [v] *θύννων πλῆθος, καὶ τοῖς μεγέθεσιν* [w] *ἄπιστον καὶ τοῖς πάχεσιν,* [x] *ὅταν* [y] *ἐποκείλωσιν· οὓς ταριχεύοντες καὶ συντιθέντες εἰς ἀγγεῖα διακομίζουσιν εἰς* Καρχηδόνα. *Ὧν* Καρχηδόνιοι [z] *μόνων οὐ ποιοῦνται τὴν ἐξαγωγήν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρετὴν ἣν ἔχουσι κατὰ τὴν βρῶσιν αὐτοὶ καταναλίσκουσιν.*

137 *Ἐν τῇ* Πηδασίᾳ *τῆς* Καρίας *θυσία τῷ* Διὶ *συντελεῖται, ἐν ᾗ πέμπουσιν αἶγά τινα, περὶ ἣν θαυμαστόν τί φασι γίγνεσθαι. Βαδίζουσα γὰρ ἐκ* Πηδάσων *σταδίους ἑβδομήκοντα δι' ὄχλου πολλοῦ τοῦ θεωροῦντος οὔτε διαταράττεται κατὰ τὴν πορείαν οὔτ' ἐκτρέπεται τῆς ὁδοῦ, δεδεμένη δὲ* [a] *σχοινίῳ προπορεύεται τοῦ τὴν ἱερωσύνην ἔχοντος. Θαυμαστὸν δ'* [b] *ἐστὶ καὶ τὸ δύο κόρακας εἶναι διὰ τέλους* [c] *περὶ*

[f] *παρίου* Na. [g] *λέγεται* Ba.Ra. [h] *ἐλαίου* Na. [i] *ἄλλα* Na. [k] *ναυτικῶν* Sa. [l] *ῥωπὴν* Ba.Ra, *ῥοπῶν* pr. Sa. [m] *ὡς* Na. [n] *τὸ ἀργύριον* Sa. [o] *τοὺς φ.*] *περὶ φ.* Ba.Ra. [p] *γάδυρα* Ba. [q] *στηρῶν* Ba. [r] *τέσσαρας* Na. [s] *μὴ* om. Ba.Ra. [t] *ὧν*] *οἷς* rc. Sa. [v] *θύνων* Na. [w] *ἄπιστον* post *πάχεσιν* Ba.Na.Ra. [x] *ὅταν* om. Ba.Ra. [y] *ἐπωκείλωσιν* Ba.Na.Ra. [z] *μόνον οὐ* Ba.Ra, *μόνον οὐ μόνον* Sa. [a] *σχοινίῳ*] *σχεδὸν* rc. Sa, om. in lacuna Ba.Ra. [b] post *ἐστὶ* Ba.Ra.Ta. *λοιποῖς ἔθνεσι.* [c] *παρὰ* Sa.

τὸ τοῦ Διὸς ἱερόν, ἄλλον δὲ μηδένα [d] προσιέναι [e] πρὸς τὸν
τόπον, καὶ τὸν ἕτερον αὐτῶν ἔχειν τὸ πρόσθεν τοῦ [f] τραχήλου
λευκόν.

Ἐν Ἰλλυριοῖς δὲ τοῖς [g] Ἀρδιαίοις καλουμένοις, παρὰ τὰ 138
μεθόρια τῶν [h] Αὐταριατῶν [i] κἀκείνων, φασὶν ὄρος εἶναι μέ-
γα, τούτου δὲ πλησίον ἄγκος, ὅθεν ὕδωρ ἀναπηδᾶν, οὐ [k] πᾶ-
σαν ὥραν ἀλλὰ τοῦ ἦρος, πολὺ τῷ πλήθει, ὃ λαμβάνοντες
τὰς μὲν ἡμέρας ἐν τῷ στεγνῷ φυλάττουσι, τὰς δὲ νύκτας
εἰς τὴν αἰθρίαν τιθέασι. Καὶ πέντε ἢ ἓξ ἡμέρας τοῦτο
ποιησάντων αὐτῶν πήγνυται τὸ ὕδωρ, καὶ γίνεται κάλλι-
στον ἅλας, ὃ ἕνεκεν τῶν βοσκημάτων μάλιστα διατηροῦσιν·
οὐ γὰρ εἰσάγονται πρὸς αὐτοὺς ἅλες διὰ τὸ κατοικεῖν πόρ-
ρω [l] αὐτοὺς θαλάσσης καὶ εἶναι αὐτοὺς ἀμίκτους. Πρὸς
οὖν τὰ βοσκήματα πλείστην αὐτοῦ χρείαν ἔχουσιν· ἁλί-
ζουσι γὰρ αὐτὰ δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἐὰν δὲ μὴ ποιήσωσι
τοῦτο, συμβαίνει αὐτοῖς ἀπόλλυσθαι τὰ πλεῖστα τῶν βο-
σκημάτων.

Ἐν Ἄργει δέ φασι γίνεσθαι ἀκρίδος [m] τι γένος ὃ [n] κα- 139
λεῖται σκορπιομάχον. Ὅταν γὰρ ἴδῃ [o] τάχιστα σκορπίον,
[p] ἀνθίσταται αὐτῷ· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ σκορπίος [q] ἐκείνῃ. Καὶ
κύκλῳ περιιοῦσα τρίζει περὶ αὐτόν· τὸν δὲ τὸ [r] κέντρον
ἐπαίροντα ἀντιπεριάγειν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, εἶτα κατὰ μι-
κρὸν ἀνιέναι τὸ κέντρον, καὶ τέλος ὅλον ἐκτείνεσθαι, [s] τῆς
ἀκρίδος κύκλῳ τρεχούσης. Τὰ τελευταῖα δὲ προσελθοῦσα
κατεσθίει αὐτὸν [t] ἡ ἀκρίς. Ἀγαθὸν δέ φασιν εἶναι [t] καὶ πρὸς
τὰς πληγὰς τοῦ σκορπίου [v] ἐπιφαγεῖν αὐτήν.

Τοὺς ἐν Νάξῳ σφῆκάς φασιν, ὅταν φάγωσι τοῦ ἔχεως 140
(προσφιλὴς δ' αὐτοῖς ἡ σάρξ, ὡς ἔοικεν, ἐστίν), ἐπειδάν τινα

[d] προσιέναι] πέτεσθαι T[a], om. B[a].R[a]. [e] πρὸς om. B[a].N[a].R[a].T[a]. [f] τρ. τὸ λευκόν B[a].R[a]. [g] ἀρδίοις B[a].R[a], ταρδίοις S[a], ἀρκαδίοις N[a]. [h] αὐθαριάδων rc. S[a], αὐταρτῶν B[a].R[a]. [i] κακεῖνοι B[a].R[a]. [k] πᾶσιν B[a]. [l] αὐτοὺς τῆς θ. N[a]. [m] τινὸς B[a].R[a]. [n] καλεῖσθαι S[a]. [o] τάχιστα om. B[a].R[a]. [p] ἀνθίστασθαι S[a]. [q] ἐκείνης S[a]. [r] κέτρον B[a]. [s] τῆς] καὶ τῆς B[a].R[a]. [t] ἡ ἀκρίς et καὶ om. B[a].N[a].R[a]. [v] ἐπαγαγεῖν N[a].

κεντήσωσι, περιωδύνους οὕτω ποιεῖν ὥστε χαλεπωτέραν φαίνεσθαι τῆς πληγῆς τῶν ἔχεων.

141 Φασὶ τὸ Σκυθικὸν φάρμακον, ᾧ ἀποβάπτουσι τοὺς ὀϊστούς, συντίθεσθαι ἐξ [w] ἐχίδνης. Τηροῦσι δέ, ὡς ἔοικεν, οἱ Σκύθαι τὰς ἤδη ζῳοτοκούσας, καὶ λαβόντες αὐτὰς τήκουσιν ἡμέρας τινάς. Ὅταν δὲ ἱκανῶς αὐτοῖς δοκῇ σεσῆφθαι πᾶν, τὸ τοῦ ἀνθρώπου αἷμα εἰς χυτρίδιον [x] ἐγχέοντες εἰς [y] τὰς κοπρίας [z] κατορύττουσι [a] πωμάσαντες. Ὅταν δὲ καὶ τοῦτο σαπῇ, τὸ ὑφιστάμενον ἐπάνω τοῦ αἵματος, ὃ δή ἐστιν ὑδατῶδες, μιγνύουσι τῷ τῆς ἐχίδνης ἰχῶρι, καὶ οὕτω ποιοῦσι θανάσιμον.

142 Ἐν [b] Κουρίῳ τῆς Κύπρου ὄφεών τι γένος εἶναί φασιν, ὃ τὴν δύναμιν ὁμοίαν [c] ἔχει τῇ ἐν Αἰγύπτῳ ἀσπίδι, πλὴν ὅτι τοῦ χειμῶνος ἐὰν δάκῃ, οὐδὲν ἐργάζεται, εἴτε δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν, εἴτε διότι τὸ ζῷον δυσκίνητον γίνεται ὑπὸ τοῦ ψύχους ἀποπηγνύμενον καὶ τελέως ἀδύνατον, ἐὰν μὴ θερμανθῇ.

143 Ἐν [d] Κέῳ φασὶν εἶναί τι γένος ἀχέρδου, ὑφ' [e] ἧς ἐάν τις πληγῇ τῇ ἀκάνθῃ, ἀποθνήσκει.

144 Ἐν Μυσίᾳ φασὶν ἄρκτων τι γένος εἶναι λευκόν, αἳ [f] ὅταν κυνηγῶνται, ἀφιᾶσι τοιαύτην πνοὴν ὥστε τῶν κυνῶν τὰς σάρκας σήπειν, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν λοιπῶν θηρίων, ἀβρώτους [g] τε ποιεῖν. Ἐὰν δέ τις καὶ βιάσηται καὶ ἐγγίσῃ, ἀφιᾶσιν ἐκ τοῦ στόματος φλέγμα πάμπολύ τι, ὡς ἔοικεν, ὃ [h] προσφυσᾷ [i] πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν κυνῶν, ὡσαύτως [i] δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἀποπνίγειν καὶ ἀποτυφλοῦν.

145 Ἐν δὲ τῇ Ἀραβίᾳ [k] ὑαινῶν τι γένος φασὶν εἶναι, [l] ὃ ἐπειδὰν προΐδῃ τι θηρίον ἢ [m] ἀνθρώπου ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν σκιάν, ἀφωνίαν [n] ἐργάζεται καὶ πῆξιν τοιαύτην [o] ὥστε μὴ

[w] *ἐχίνης* Na. [x] *ἐκχέοντες* Ba.Na.Ra. [y] *τοὺς κοπρίους* Ba.Ra.Sa. [z] *κατορύσσουσι* Sa. [a] *πωμώσαντες* Na. [b] *κουρείω* Sa. [c] *ἔχειν* Ba.Ra. [d] *καίω* Ba.Ra. [e] *ἣ* Ba.Ra.Sa. [f] *ὅταν*] *ἅμα* Ba.Ra. [g] *τε*] *τὸ* Ba.Ra, om. Na. [h] *προσπύσαι* rc. Sa. [i] *πρὸς* et *δὲ* om. Ba.Ra. [k] *ὑένων* Na. [l] *ὅπερ* Na. [m] *θρώπου—ἀφωνίαν* om. Ba.Ra.Ta. in lacuna. [n] *ἐργάζεσθαι* Sa. [o] *ὡς* Na.

δύνασθαι κινεῖν τὸ σῶμα. Τοῦτο δὲ [p] ποιεῖν καὶ [q] ἐπὶ τῶν κυνῶν.

Κατὰ δὲ Συρίαν εἶναί [r] τί φασι ζῷον ὃ καλεῖται λεοντο- 146
φόνον· ἀποθνήσκει γὰρ ὁ λέων, ὡς ἔοικεν, ὅταν αὐτοῦ φάγῃ. Ἑκὼν μὲν [s] οὖν τοῦτο οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ φεύγει τὸ ζῷον· ὅταν δὲ συλλαβόντες αὐτὸ οἱ κυνηγέται καὶ [t] ὀπτήσαντες ὥσπερ ἄλφιτα λευκὰ [v] περιπάσσωσιν [w] ἄλλῳ ζῴῳ, [x] γευσάμενον ἀπόλλυσθαί φασι παραχρῆμα. [y] Κακοῖ καὶ προσουροῦν τὸν λέοντα τοῦτο τὸ ζῷον.

Λέγεται καὶ τοὺς γῦπας ὑπὸ τῆς τῶν μύρων ὀσμῆς ἀπο- 147
θνήσκειν, ἐάν τις αὐτοὺς χρίσῃ ἢ δῷ τι [z] μεμυρισμένον φαγεῖν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς κανθάρους ὑπὸ τῆς τῶν ῥόδων ὀσμῆς.

Καὶ ἐν Σικελίᾳ δέ φασι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ τοὺς γαλεώτας 148
θανάσιμον ἔχειν τὸ δῆγμα, καὶ οὐχ ὥσπερ [a] τοὺς παρ' ἡμῖν ἀσθενὲς καὶ μαλακόν. Εἶναι δὲ καὶ μυῶν γένος ἐφιπτάμενον, ὃ ὅταν δάκῃ, ἀποθνήσκειν ποιεῖ. Ἐν δὲ τῇ Μεσοπο- 149
ταμίᾳ τῆς Συρίας φασὶ καὶ ἐν [b] Ἰστροῦντι ὀφείδιά τινα γίγνεσθαι, ἃ τοὺς ἐγχωρίους οὐ δάκνει, τοὺς ξένους [c] δὲ ἀδικεῖ σφόδρα. Περὶ [d] δὲ τὸν Εὐφράτην καὶ τελείως φασὶ τοῦτο 150
γίγνεσθαι. Πολλοὺς γὰρ φαίνεσθαι περὶ τὰ χείλη τοῦ ποταμοῦ καὶ [e] διανέοντας ἐφ' ἑκάτερα, ὥστε τῆς δείλης ἐνταῦθα [f] θεωρουμένους ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ θατέρου μέρους φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ἀναπαυομένους τῶν μὲν Σύρων μὴ δάκνειν, τῶν δ' Ἑλλήνων μὴ ἀπέχεσθαι.

Ἐν Θεσσαλίᾳ φασὶ τὸν ἱερὸν καλούμενον ὄφιν πάντας 151
ἀπολλύειν, οὐ μόνον [g] ἐὰν δάκῃ, ἀλλὰ καὶ ἐὰν θίγῃ. Διὸ καὶ ὅταν φανῇ καὶ τὴν φωνὴν ἀκούσωσι (φαίνεται δὲ σπανίως), φεύγουσι καὶ οἱ ὄφεις καὶ οἱ ἔχεις καὶ τἆλλα πάντα

[p] ποῖον B^a.R^a. [q] πὶ τῶν κυνῶν om. B^a. in lacuna. [r] φασί τι R^a. [s] οὖν om. B^a.N^a.R^a. [t] ὀπτήσαντα B^a.R^a. [v] περισπάσωσιν B^a, περισπάσσωσιν R^a. [w] ἄλλο ζῷον S^a. [x] τὸ γευσάμενον R^a. [y] κακεῖ N^a. [z] μεμυρισμένων B^a. [a] τὸ B^a.N^a.R^a.S^a. [b] οἰστροῦντι pr. S^a, μυροῦντι rc. [c] δὲ] δὲ καὶ B^a.N^a.R^a. [d] δὲ om. B^a.N^a.R^a. [e] διανεύοντας B^a. [f] θεωρουμένης S^a. [g] ἂν N^a.S^a.

θηρία. Τῷ δὲ μεγέθει οὐκ ἔστι μέγας ἀλλὰ μέτριος. Ἐν
Τήνῳ δέ [h] ποτέ φασιν [i] αὐτὸν τῇ πόλει κατὰ Θετταλίαν
ἀναιρεθῆναι ὑπὸ γυναικός, γενέσθαι δὲ τὸν θάνατον [k] τοιόνδε.
2 Γυναῖκα κύκλον γράψασαν καὶ [l] τὰ φάρμακα θεῖσαν εἰσβῆ-
ναι εἰς τὸν κύκλον, αὐτὴν καὶ τὸν υἱόν, εἶτα μιμεῖσθαι τὴν
φωνὴν τοῦ θηρίου· τὸ δ' ἀντᾴδειν καὶ προσιέναι. Ἄιδοντος
δὲ καταδαρθεῖν τὴν γυναῖκα, καὶ ἐγγυτέρω προσιόντος μᾶλ-
3 λον, ὥστε [m] μὴ δύνασθαι κρατεῖν [n] τοῦ ὕπνου. [o] Τὸν δ' υἱὸν
παρακαθήμενον ἐγείρειν τύπτοντα, κελευούσης ἐκείνης, καὶ
λέγειν ὅτι ἐὰν μὲν καθυπνώσῃ, ἀπολεῖται καὶ αὐτὴ καὶ ἐκεῖ-
νος, ἐὰν δὲ [p] βιάσηται καὶ προσαγάγηται τὸ θηρίον, σωθή-
σονται. Ὡς δὲ προσῆλθεν ὁ ὄφις εἰς τὸν κύκλον, [q] αὖον εὐθὺς
γενέσθαι αὐτόν.

152 [r] Λέγεται περὶ τὰ [s] Τύανα ὕδωρ εἶναι ὁρκίου Διός ([t] καλοῦσι [v] δὲ αὐτὸ Ἀσβαμαῖον), [w] οὗ πηγὴ ἀναδίδοται πάνυ ψυχρά, [x] παφλάζει δὲ ὥσπερ οἱ λέβητες. Τοῦτο εὐόρκοις μὲν ἡδύ τε καὶ ἵλεων, ἐπιόρκοις δὲ παρὰ πόδας ἡ δίκη. Ἀποσκήπτει γὰρ καὶ εἰς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς χεῖρας καὶ εἰς πόδας, ἁλίσκονταί τε ὑδέροις καὶ φθόαις· καὶ οὐδὲ πρόσθεν ἀπελθεῖν δυνατόν, ἀλλ' αὐτόθι ἔχονται καὶ ὀλοφύρονται πρὸς τῷ ὕδατι, ὁμολογοῦντες ἃ ἐπιώρκησαν.

153 Ἀθήνησί φασι τὸν ἱερὸν τῆς ἐλαίας [y] θαλλὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βλαστῆσαι καὶ πλείονα γενέσθαι, ταχὺ δὲ αὖ πάλιν συστέλλεσθαι.

154 Τῶν ἐν Αἴτνῃ κρατήρων ἀναρραγέντων καὶ ἀνὰ τὴν γῆν φερομένων ἔνθα καὶ ἔνθα [z] χειμάρρου δίκην, τὸ τῶν εὐσεβῶν γένος ἐτίμησε τὸ δαιμόνιον. [a] Περικαταληφθέντων γὰρ ὑπὸ

[h] ποτε om. N^a. [i] αὐτῇ B^a.N^a.R^a. [k] τοιοῦτον N^a. [l] τὰ om. N^a. [m] μὴ] μένον N^a. [n] τὸν ὕπνον rc. S^a. [o] καὶ τὸν δ' B^a. [p] βιώσηται καὶ προσαγάγη N^a. [q] λύσιν εὐθ. γ. αὐτοῦ B^a.R^a. [r] Capita 152—176 sola habet U^a. S^a. autem: ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ ἡ προκειμένη ἀρχὴ πᾶσα τῶν παραδόξων ἀκουσμάτων ἔλειπεν ἄχρι τοῦ "ἐν βιθυνίᾳ δὲ τῆς θρᾴκης ἐν τοῖς μετάλλοις" (cap. 33.), ἦσαν δὲ ἀντ' ἐκείνων τὰ ὑποτεταγμένα. [s] τυάνω U^a. [t] καλεῖται rc. K^a, om. in lacuna N^a.U^a. [v] δὲ om. N^a. [w] οὖν πηγῇ ἀναδέδοται U^a. [x] παμφάζει U^a, παφλάξει margo U^a. [y] θαλὸν U^a. [z] χειμάρου U^a. [a] περικαταλειφθέντων N^a.S^a.U^a.

τοῦ ῥεύματος διὰ τὸ βαστάζειν γέροντας ἐπὶ τῶν ὤμων γονεῖς καὶ σώζειν, πλησίον αὐτῶν γενόμενον τὸ τοῦ πυρὸς ῥεῦμα ἐξεσχίσθη, παρέτρεψέ τε τοῦ φλογμοῦ τὸ μὲν ἔνθα τὸ δὲ ἔνθα, καὶ ἐτήρησεν ἀβλαβεῖς ἅμα τοῖς γονεῦσι τοὺς νεανίσκους.

Λέγεται τὸν ἀγαλματοποιὸν Φειδίαν κατασκευάζοντα 155
τὴν ἐν ἀκροπόλει Ἀθηνᾶν ἐν μεσότητι ταύτης τῆς ἀσπίδος τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον ἐντυπώσασθαι, καὶ συνδῆσαι τῷ ἀγάλματι διά τινος ἀφανοῦς [b]*δημιουργίας, ὥστ' ἐξ ἀνάγκης, εἴ τις βούλοιτο αὐτὸ περιαιρεῖν, τὸ σύμπαν ἄγαλμα λύειν τε καὶ συγχεῖν.*

Φασὶν ὡς ἀνδριὰς ὁ τοῦ Βίτυος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινε [[c]*τὸν* 156
αἴτιον] *τοῦ* [d]*θανάτου τῷ Βίτυϊ,* [e]*θεωροῦντι ἐμπεσών. Ἔοικεν οὖν οὐκ εἰκῇ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι.*

Φασὶ τοὺς [f]*κύνας μόνον διώκειν τὰ θηρία πρὸς τὰς κορυ-* 157
φὰς τῶν [g]*Μελάνων καλουμένων ὀρῶν, ἀλλ' ἀναστρέφειν, ὅταν ἄχρι τούτων διώκωσιν.*

Ἐν τῷ Φάσιδι ποταμῷ γεννᾶσθαι ῥάβδον ὀνομαζομένην 158
λευκόφυλλον, ἣν οἱ [h]*ζηλότυποι τῶν ἀνδρῶν δρεπόμενοι ῥί-*
πτουσι περὶ τὸν [i]*παρθένιον θάλαμον, καὶ ἀνόθευτον τηροῦσι*
τὸν γάμον. Ἐν [k]*δὲ τῷ Τίγριδι* [l]*γίνεσθαί φασι λίθον* 159
μωδῶν κεκλημένον βαρβαρικῶς, τῇ χρόᾳ πάνυ λευκόν, ὃν ἐὰν
κατέχῃ τις, [m]*ὑπὸ θηρίων οὐδὲν ἀδικεῖται. Ἐν δὲ τῷ Σκα-* 160
μάνδρῳ γίνεσθαί φασι βοτάνην σίστρον καλουμένην, [n]*παρα-*
πλησίαν ἐρεβίνθῳ, κόκκους δ' ἔχει σειομένους, ὅθεν τὴν προση-
γορίαν ἔλαβε· ταύτην τοὺς κατέχοντας μήτε δαιμόνιον μήτε
φαντασίαν ἡντιναοῦν φοβεῖσθαι.

Περὶ Λιβύην ἄμπελός ἐστιν ἣν καλοῦσι μαινομένην τινές, 161
ἣ τῶν καρπῶν τοὺς μὲν πεπαίνει, τοὺς δ' ὀμφακώδεις ἔχει, τοὺς δ' ἀνθοῦντας καὶ βραχύν τινα χρόνον.

[b] *δημιουργείας* Ua. [c] *τὸν αἴτιον* om. Ka.Na.Sa.Ua. [d] *θεάτρου* Sa. [e] *θεωροῦντος* Sa. [f] *κάρας μὴ δ.* Sa. [g] *μεγάλων* Sa. [h] *ζηλώτυποι* Na. *ζολότυποι* Ua. [i] *παρθένιαν* Sa. [k] *δὲ* om. Na. [l] *γενέσθαι* Na, *γεννᾶσθαι* Ua. [m] *οὐδὲν ὑπὸ θηρίων* Ka.Na.Ua. [n] *παραπλήσιον* Na.Sa.

162 Περὶ τὸ Σίπυλον ὄρος γίνεσθαί φασι λίθον παρόμοιον κυλίνδρῳ, ὃν οἱ εὐσεβεῖς υἱοὶ ὅταν εὕρωσιν, ἐν τῷ τεμένει τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τιθέασι, καὶ οὐδέποτε χάριν ἀσεβείας ἁμαρτάνουσιν, [o] ἀλλ' [p] ἀεί εἰσι φιλοπάτορες.

163 Ἐν [q] ὄρει Τηϋγέτῳ γίνεσθαι βοτάνην καλουμένην χαρισίαν, ἣν γυναῖκες [r] ἔαρος ἀρχομένου τοῖς τραχήλοις περιάπτουσι, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν συμπαθέστερον ἐρῶνται.

164 Ὄθρυς ὄρος ἐστὶ Θετταλίας, ὃ φέρει ὄφεις τοὺς λεγομένους σῆπας, οἳ οὐκ ἔχουσι μίαν χροιάν, ἀλλ' ἀεὶ ὁμοιοῦνται τῷ χώρῳ ἐν ᾧ οἰκοῦσι. Τινὲς δὲ αὐτῶν ὅμοιον ἔχουσι τὸ χρῶμα τοῖς κόχλοις τῆς γῆς. Ἄλλοις δὲ χλοάζουσά ἐστιν ἡ φολίς. Ὅσοι δὲ αὐτῶν [s] ἐν ψαμάθοις διατρίβουσι, ταύταις ἐξομοιοῦνται κατὰ τὸ χρῶμα. Δάκνοντες δὲ ἐμποιοῦσι δίψος. Ἔστι δὲ αὐτῶν τὸ δῆγμα οὐ τραχὺ καὶ ἔμπυρον, ἀλλὰ κακόηθες.

165 Τοῦ περκνοῦ [t] ἔχεως τῇ ἐχίδνῃ συγγινομένου, ἡ ἔχιδνα ἐν τῇ συνουσίᾳ τὴν κεφαλὴν ἀποκόπτει. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ τέκνα, [v] ὥσπερ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μετερχόμενα, τὴν γαστέρα τῆς μητρὸς διαρρήγνυσιν.

166 Ἐν τῷ Νείλῳ ποταμῷ γεννᾶσθαι λίθον φασὶ κυάμῳ πα-
ρόμοιον, ὃν ἂν κύνες ἴδωσιν, οὐχ ὑλακτοῦσι. Συντελεῖ δὲ
καὶ τοῖς δαίμονί τινι γενομένοις κατόχοις· ἅμα γὰρ τῷ προσ-
167 τεθῆναι ταῖς ῥισὶν ἀπέρχεται τὸ δαιμόνιον. Ἐν δὲ τῷ
Μαιάνδρῳ ποταμῷ τῆς Ἀσίας λίθον φασὶ [w] σώφρονα κα-
λούμενον κατ' ἀντίφρασιν· ὃν ἐάν τις εἰς τινος ἐμβάλῃ κόλ-
πον, ἐμμανὴς γίνεται καὶ φονεύει τινὰ τῶν συγγενῶν.

168 Ῥῆνος καὶ Ἴστρος οἱ ποταμοὶ [x] ὑπ' ἄρκτον ῥέουσιν, ὁ μὲν Γερμανοὺς ὁ δὲ Παίονας παραμείβων· καὶ θέρους μὲν ναυσίπορον ἔχουσι τὸ ῥεῖθρον, τοῦ δὲ χειμῶνος παγέντες ὑπὸ κρύους ἐν πεδίου σχήματι [y] καθιππεύονται.

[o] ἀλλ'] καὶ Sa. [p] ἀεὶ om. Ka.Sa. [q] ὄρει τῷ ἠψέτῳ Ka.Na.Ua.
[r] ἔρωτος Ka.Na.Ua. [s] ἐν om. Na.Ua. [t] ἔχιος Ka. [v] ὥσπερ om. Sa.
[w] ἄφρονα Ka.Na.Ua, τέφρωνα Sa. [x] ὑπ' ἄρκτῳ Ka.Ua, ἐπ' ἄρκτου Na.
[y] καθιπτεύονται Ua.

Περὶ τὴν Θούριον πόλιν δύο ποταμούς φασιν εἶναι, [z] Σύ- 169
βαριν καὶ Κρᾶθιν. Ὁ μὲν οὖν [z] Σύβαρις τοὺς πίνοντας ἀπ'
αὐτοῦ πτυρτικοὺς εἶναι ποιεῖ, ὁ δὲ Κρᾶθις τοὺς ἀνθρώπους
ξανθότριχας λουομένους. Ἐν δὲ [a] Εὐβοίᾳ δύο ποταμοὺς 170
εἶναι, ὧν ἀφ' οὗ [b] μὲν τὰ πίνοντα πρόβατα λευκὰ γίνονται·
ὃς ὀνομάζεται Κέρβης· ὁ δὲ [c] Νηλεύς, ὃς μέλανα ποιεῖ.

Παρὰ [d] Λυκόρμᾳ ποταμῷ γεννᾶσθαι βοτάνην λόγχῃ πα- 171
ρόμοιον, συντελοῦσαν πρὸς [e] ἀμβλυωπίαν ἄριστα.

Τὴν ἐν Συρακούσαις τῆς Σικελίας πηγὴν Ἀρέθουσαν διὰ 172
πενταετηρίδος κινεῖσθαι λέγουσιν.

Ἐν ὄρει Βερεκυνθίῳ γεννᾶσθαι λίθον καλούμενον μάχαι- 173
ραν, ὃν ἐὰν εὕρῃ τις, τῶν μυστηρίων τῆς Ἑκάτης ἐπιτελου-
μένων ἐμμανὴς γίνεται, ὡς Εὔδοξός φησιν. Ἐν ὄρει δὲ 174
[f] Τμώλῳ γεννᾶσθαι λίθον παρόμοιον [g] κισσήρει, ὃς τετράκις
τῆς ἡμέρας ἀλλάσσει τὴν χρόαν· βλέπεσθαι δὲ ὑπὸ παρ-
θένων τῶν μὴ τῷ χρόνῳ φρονήσεως μετεχουσῶν.

Ἐν [h] Ἀρτέμιδος Ὀρθωσίας βωμῷ ταῦρον ἵστασθαι χρύ- 175
σειον, ὃς κυνηγῶν εἰσελθόντων φωνὴν ἐπαφίησιν.

Ἐν Αἰτωλοῖς φασὶν ὁρᾶν τοὺς ἀσπάλακας ἀμυδρῶς, καὶ 176
οὐδὲ σιτεῖσθαι γῆν ἀλλ' ἀκρίδας.

Τοὺς [i] ἐλέφαντάς φασι κύειν ἔτη δύο, οἱ δὲ μῆνας ὀκτω- 177
καίδεκα· ἐν δὲ τῇ ἐκτέξει δυστοκεῖν.

[k] Δημάρατον Τιμαίου τοῦ Λοκροῦ ἀκουστὴν νοσήσαντα 178
ἄφωνόν φασιν ἐπὶ δέκα γενέσθαι ἡμέρας· ἐν δὲ τῇ ἑνδεκάτῃ
[l] ἀνανήψας βραδέως ἐκ τῆς παρακοπῆς ἔφησεν ἐκεῖνον [m] τὸν
χρόνον ἥδιστα αὐτῷ βεβιῶσθαι.

[z] σούβαριν et mox σούβαρις $K^a.S^a.U^a$. [a] εὐοία $K^a.N^a.O^a.S^a.U^a$. [b] μὲν om. S^a. [c] νηνεὺς S^a. [d] λυκάρμω $K^a.N^a.O^a.S^a.U^a$. [e] ἀμβλυωπίας $K^a.N^a.O^a.U^a$. [f] τμώκω S^a. [g] κίσσυρι U^a, κίσσηρι $K^a.N^a.S^a$. [h] ἀρτέμιδι N^a. [i] ἐλ. ἔτη δύο τίκτειν λέγουσιν S^a. [k] τημάρατον $N^a.O^a.U^a$. [l] ἀνανήψαντα S^a, omisso ἔφησεν. [m] αὐτῶ ἥδιστα τὸν χρόνον $K^a.O^a.U^a$.

[a]ΜΗΧΑΝΙΚΑ.

ΘΑΥΜΑΖΕΤΑΙ τῶν μὲν κατὰ φύσιν συμβαινόντων,
[b] ὅσων ἀγνοεῖται τὸ αἴτιον, τῶν δὲ παρὰ φύσιν, ὅσα γίνεται
διὰ τέχνην πρὸς τὸ συμφέρον τοῖς ἀνθρώποις. Ἐν πολλοῖς
γὰρ ἡ φύσις ὑπεναντίον πρὸς τὸ χρήσιμον ἡμῖν ποιεῖ· ἡ μὲν
γὰρ φύσις ἀεὶ τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον καὶ ἁπλῶς, τὸ δὲ
2 χρήσιμον μεταβάλλει πολλαχῶς. Ὅταν οὖν δέῃ τι [c] παρὰ
φύσιν πρᾶξαι, διὰ τὸ χαλεπὸν ἀπορίαν παρέχει καὶ δεῖται
τέχνης. Διὸ καὶ καλοῦμέν τῆς τέχνης τὸ πρὸς τὰς τοιαύτας
ἀπορίας βοηθοῦν μέρος μηχανήν. Καθάπερ γὰρ ἐποίησεν
Ἀντιφῶν ὁ ποιητής, οὕτω καὶ ἔχει· τέχνῃ γὰρ κρατοῦμεν,
3 ὧν φύσει νικώμεθα. Τοιαῦτα δέ ἐστιν ἐν οἷς τά τε ἐλάττονα
κρατεῖ τῶν μειζόνων, καὶ τὰ ῥοπὴν ἔχοντα μικρὰν κινεῖ βάρη
μεγάλα, καὶ πάντα σχεδὸν ὅσα τῶν προβλημάτων μηχα-
νικὰ προσαγορεύομεν. Ἔστι δὲ ταῦτα τοῖς φυσικοῖς προ-
βλήμασιν οὔτε ταὐτὰ πάμπαν οὔτε κεχωρισμένα λίαν, ἀλλὰ
κοινὰ τῶν τε μαθηματικῶν θεωρημάτων καὶ τῶν φυσικῶν·
[d] τὸ μὲν γὰρ ὡς διὰ τῶν [e] μαθηματικῶν δῆλον, τὸ δὲ περὶ ὃ
4 διὰ τῶν φυσικῶν. Περιέχεται δὲ [f] τῶν ἀπορουμένων [g] ἐν τῷ
γένει τούτῳ τὰ περὶ τὸν μοχλόν. Ἄτοπον γὰρ [h] εἶναι
δοκεῖ τὸ κινεῖσθαι μέγα βάρος ὑπὸ μικρᾶς ἰσχύος, καὶ ταῦτα
μετὰ βάρους πλείονος· ὃ γὰρ ἄνευ μοχλοῦ κινεῖν οὐ δύναταί
τις, [i] τοῦτο ταὐτὸ βάρος, [k] προσλαβὼν ἔτι τὸ τοῦ μοχλοῦ
5 βάρος, κινεῖ θᾶττον. Πάντων δὲ τῶν τοιούτων ἔχει τῆς
αἰτίας τὴν ἀρχὴν ὁ κύκλος. Καὶ τοῦτο εὐλόγως συμβέβηκεν·

Codices P.W[a]. et hinc inde L.B[a].H[a].q. [a] τὰ μηχανικὰ τοῦ ἀριστοτέλους q.

[b] ὅσον W[a].q. [c] παρὰ τὴν φύσιν q. [d] τὸ] τῶν W[a]. [e] μαθημάτων W[a]. [f] τῆς ἀπορουμένης q. [g] ἐν] τούτων ἐν W[a].q. [h] εἶναι om. W[a]. [i] τοῦτ' αὐτὸ τὸ W[a].q. [k] προσλαβὸν H[a].

ἐκ μὲν γὰρ [l] θαυμασιωτέρου [m] συμβαίνειν τι θαυμαστὸν οὐδὲν
ἄτοπον, θαυμασιώτατον δὲ τὸ τἀναντία γίνεσθαι [n] μετ' ἀλ-
λήλων. Ὁ δὲ κύκλος συνέστηκεν ἐκ τοιούτων· εὐθὺς γὰρ ἐκ
κινουμένου τε γεγένηται [o] καὶ μένοντος, ὧν ἡ φύσις ἐστὶν
ὑπεναντία ἀλλήλοις. Ὥστ' ἐνταῦθα ἔστιν ἐπιβλέψασιν 6
ἧττον θαυμάζειν τὰς συμβαινούσας ὑπεναντιώσεις περὶ αὐτόν.
Πρῶτον μὲν γὰρ [p] τῇ περιεχούσῃ γραμμῇ τὸν κύκλον, πλά-
τος οὐθὲν ἐχούσῃ, τἀναντία πως προσεμφαίνεται, τὸ κοῖλον
καὶ τὸ κυρτόν. Ταῦτα δὲ [q] διέστηκεν ἀλλήλων ὃν τρόπον
τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν· [r] ἐκείνων τε γὰρ [s] μέσον τὸ ἴσον
καὶ τούτων τὸ εὐθύ. Διὸ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα τὰ 7
μὲν [t] ἀναγκαῖον ἴσα γενέσθαι πρότερον ἢ τῶν ἄκρων [v] ὁπο-
τερονοῦν, τὴν δὲ γραμμὴν εὐθεῖαν, ὅταν ἐκ κυρτῆς εἰς [w] κοῖλον
ἢ πάλιν ἐκ ταύτης [x] γίνηται κυρτὴ καὶ περιφερής. Ἓν μὲν
[y] οὖν τοῦτο τῶν ἀτόπων ὑπάρχει περὶ τὸν [z] κύκλον, δεύ-
τερον δὲ ὅτι ἅμα κινεῖται [a] τὰς ἐναντίας κινήσεις· ἅμα γὰρ
εἰς τὸν ἔμπροσθεν κινεῖται τόπον [b] καὶ τὸν ὄπισθεν. Ἥ τε 8
γράφουσα γραμμὴ τὸν κύκλον [c] ὡσαύτως ἔχει· ἐξ οὗ γὰρ
ἄρχεται τόπου τὸ πέρας αὐτῆς, εἰς τὸν αὐτὸν τοῦτον [d] τόπον
ἔρχεται πάλιν· συνεχῶς γὰρ κινουμένης αὐτῆς τὸ ἔσχατον
πάλιν ἀπῆλθε πρῶτον, ὥστε καὶ φανερὸν ὅτι μετέβαλεν
ἐντεῦθεν. Διό, καθάπερ εἴρηται πρότερον, οὐδὲν ἄτοπον τὸ 9
πάντων εἶναι τῶν [e] θαυμάτων αὐτὸν ἀρχήν. Τὰ μὲν οὖν περὶ
τὸν ζυγὸν γινόμενα εἰς τὸν κύκλον ἀνάγεται, τὰ δὲ περὶ
τὸν μοχλὸν εἰς τὸν ζυγόν, τὰ δ' ἄλλα πάντα σχεδὸν τὰ
[f] περὶ τὰς κινήσεις τὰς μηχανικὰς εἰς τὸν μοχλόν. Ἔτι δὲ 10
διὰ τὸ μιᾶς οὔσης τῆς ἐκ τοῦ κέντρου γραμμῆς μηθὲν ἕτερον
ἑτέρῳ φέρεσθαι τῶν σημείων τῶν ἐν αὐτῇ ἰσοταχῶς, ἀλλ' ἀεὶ

[l] θαυμασιωτέρας Hᵃ. [m] συμβαίνει τι θαυμαστικὸν Wᵃ. [n] σὺν ἀλλήλοις P. [o] καὶ] ἐμ Wᵃ. [p] τῇ om. q. [q] διεστήκατον Hᵃ. [r] ἐκεῖνον q. [s] μέσον ἐστὶ τὸ Hᵃ. [t] ἀναγκαῖα Hᵃ, ἀνα q. [v] ὁποτεροῦν P. Wᵃ. q. [w] κοίλην Hᵃ. Wᵃ. q. [x] γίνεται codices. [y] οὖν om. Wᵃ. q. [z] κύκλον om. P. Wᵃ. q. [a] τὰς ἐναντίας κινήσεις om. q. [b] καὶ] καὶ εἰς Wᵃ. q. [c] ἔχει ὡσαύτως Hᵃ. [d] ἔρχεται τόπον P. q. [e] μαθημάτων Hᵃ. [f] περὶ τὰς μηχανικὰς κινήσεις εἰς Hᵃ.

τὸ τοῦ μένοντος πέρατος πορρώτερον ὂν θᾶττον, πολλὰ τῶν
θαυμαζομένων συμβαίνει περὶ τὰς κινήσεις τῶν κύκλων· περὶ
11 *ὧν ἐν τοῖς ἑπομένοις προβλήμασιν ἔσται δῆλον. Διὰ δὲ τὸ*
τὰς ἐναντίας κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι τὸν κύκλον, [g] *καὶ* [h] *τὸ*
μὲν ἕτερον τῆς διαμέτρου τῶν ἄκρων, ἐφ' οὗ τὸ Α, *εἰς τοὔμ-*
προσθεν κινεῖσθαι, θάτερον δέ, ἐφ' οὗ τὸ Β, *εἰς τοὔπισθεν,*
κατασκευάζουσί τινες ὥστ' ἀπὸ μιᾶς κινήσεως πολλοὺς [i] *ὑπε-*
ναντίους ἅμα κινεῖσθαι κύκλους, ὥσπερ οὓς ἀνατιθέασιν ἐν
τοῖς ἱεροῖς ποιήσαντες τροχίσκους χαλκοῦς [k] *τε καὶ σιδηροῦς.*
12 Ε*ἰ γὰρ εἴη τοῦ* Α Β *κύκλου ἁπτόμενος ἕτερος κύκλος ἐφ' οὗ*
Γ Δ, *τοῦ κύκλου* [l] *τοῦ ἐφ' οὗ* Α Β *κινουμένης τῆς διαμέτρου*
εἰς τοὔμπροσθεν, κινηθήσεται ἡ Γ Δ *εἰς τοὔπισθεν τοῦ κύκλου*
τοῦ ἐφ' [m] *οὗ* Α, *κινουμένης τῆς διαμέτρου περὶ τὸ αὐτό.* Ε*ἰς*
τοὐναντίον ἄρα κινηθήσεται [n] *ὁ ἐφ' οὗ* Γ Δ *κύκλος τῷ ἐφ'*
[o] *οὗ τὸ* Α Β· *καὶ πάλιν αὐτὸς τὸν ἐφεξῆς, ἐφ'* [p] *οὗ* Ε Ζ, *εἰς*
13 *τοὐναντίον αὐτῷ κινήσει διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.* Τ*ὸν αὐτὸν* [q] *δὲ*
τρόπον κἂν πλείους ὦσι, τοῦτο ποιήσουσιν ἑνὸς μόνου κινη-
θέντος. Τ*αύτην οὖν λαβόντες ὑπάρχουσαν ἐν τῷ κύκλῳ τὴν*
φύσιν οἱ δημιουργοὶ κατασκευάζουσιν ὄργανον κρύπτοντες
τὴν ἀρχήν, ὅπως ᾖ τοῦ μηχανήματος φανερὸν μόνον τὸ
θαυμαστόν, τὸ δ' αἴτιον ἄδηλον.

1 Π*ρῶτον μὲν οὖν τὰ συμβαίνοντα περὶ τὸν ζυγὸν ἀπο-*
ρεῖται, διὰ τίνα αἰτίαν ἀκριβέστερά ἐστι τὰ ζυγὰ τὰ μείζω
τῶν ἐλαττόνων. Τ*ούτου δὲ ἀρχή, διὰ τί ποτε ἐν τῷ κύκλῳ*
ἡ πλεῖον ἀφεστηκυῖα γραμμὴ τοῦ [r] *κέντρου τῆς ἐγγὺς τῇ*
αὐτῇ ἰσχύϊ κινουμένης θᾶττον φέρεται τῆς ἐλάττονος; Τ*ὸ*
γὰρ θᾶττον λέγεται διχῶς· ἄν τε γὰρ [s] *ἐν ἐλάττονι χρόνῳ*
ἴσον τόπον διεξέλθῃ, θᾶττον εἶναι λέγομεν, καὶ ἐὰν ἐν ἴσῳ
2 *πλείω.* Ἡ [t] *δὲ μείζων ἐν ἴσῳ χρόνῳ γράφει μείζονα κύκλον·*
ὁ γὰρ ἐκτὸς μείζων τοῦ ἐντός. Α*ἴτιον δὲ τούτων ὅτι φέρεται*

[g] *καὶ* om. P.W^a. [h] *τὸν* W^a. [i] *ὑπεναντίως* H^a.W^a. [k] *τε* om. H^a.
[l] *τοῦ* ante *ἐφ'* add H^a. [m] *ὧ* P.q. [n] *ὁ ἐφ' οὗ*] codices *ἐφ' οὗ ὁ*.
[o] *ὧ* P.W^a. [p] *ὧ* P.H^a.W^a. [q] *δὲ* om. P^a. [r] *κέντρου*] $\overline{\kappa}$ P.W^a.
[s] *ἐν* om. P.W^a. [t] *δὲ μεῖζον* P.

*δύο φορὰς ἡ γράφουσα τὸν κύκλον. Ὅταν μὲν οὖν ἐν [v] λό-
γῳ τινὶ φέρηται, ἐπ' εὐθείας ἀνάγκη φέρεσθαι τὸ φερόμενον,
καὶ γίνεται διάμετρος αὐτὴ τοῦ σχήματος ὃ ποιοῦσιν [w] αἱ ἐν
τούτῳ τῷ λόγῳ συντεθεῖσαι γραμμαί. Ἔστω γὰρ ὁ λόγος* 3
ὃν φέρεται τὸ φερόμενον, ὃν ἔχει ἡ Α Β *πρὸς τὴν* ΑΓ· *καὶ
τὸ μὲν* Α [x] Γ *φερέσθω πρὸς τὸ* Β, *ἡ δὲ* Α Β *ὑποφερέσθω
πρὸς τὴν* [y] Η Γ· *ἐνηνέχθω δὲ τὸ μὲν* Α *πρὸς τὸ* Δ, *ἡ δὲ ἐφ'
ᾗ* Α Β *πρὸς τὸ* Ε. [z] *Εἰ οὖν ἐπὶ τῆς φορᾶς ὁ λόγος ἦν ὃν ἡ*
Α Β *ἔχει πρὸς τὴν* Α Γ, *ἀνάγκη καὶ τὴν* Α Δ *πρὸς* [a] *τὴν*
Α Ε *τοῦτον ἔχειν τὸ λόγον. Ὅμοιον ἄρα ἐστὶ τῷ λόγῳ τὸ* 4
μικρὸν τετράπλευρον [b] *τῷ μείζονι, ὥστε* [b] *καὶ ἡ αὐτὴ διάμε-
τρος αὐτῶν, καὶ τὸ* [c] Α *ἔσται πρὸς* Ζ. *Τὸν αὐτὸν* [d] *δὴ τρό-
πον δειχθήσεται κἂν ὁπουοῦν διαληφθῇ ἡ φορά· αἰεὶ γὰρ
ἔσται ἐπὶ τῆς διαμέτρου. Φανερὸν οὖν ὅτι τὸ κατὰ τὴν διά-
μετρον φερόμενον ἐν δύο φοραῖς ἀνάγκη τὸν τῶν* [e] *πλευρῶν
φέρεσθαι λόγον. Εἰ γὰρ ἄλλον τινά, οὐκ* [f] *οἰσθήσεται κατὰ* 5
*τὴν διάμετρον. Ἐὰν δὲ ἐν μηδενὶ λόγῳ φέρηται δύο φορὰς
κατὰ μηδένα χρόνον, ἀδύνατον εὐθεῖαν εἶναι τὴν φοράν.
Ἔστω γὰρ εὐθεῖα. Τεθείσης οὖν ταύτης διαμέτρου, καὶ πα-
ραπληρωθεισῶν τῶν πλευρῶν, ἀνάγκη τὸν τῶν πλευρῶν λόγον
φέρεσθαι τὸ φερόμενον·* [g] *τοῦτο γὰρ δέδεικται πρότερον.
Οὐκ ἄρα ποιήσει εὐθεῖαν* [h] *τὸ ἐν μηδενὶ λόγῳ φερόμενον μη-* 6
δένα χρόνον. Ἐὰν γάρ τινα λόγον ἐνεχθῇ ἐν [i] *χρόνῳ τινί, τοῦ-
τον ἀνάγκη τὸν χρόνον εὐθεῖαν εἶναι φορὰν διὰ τὰ* [k] *προειρη-
μένα. Ὥστε περιφερὲς γίνεται, δύο φερόμενον φορὰς ἐν μη-
θενὶ λόγῳ μηθένα χρόνον. Ὅτι μὲν τοίνυν ἡ τὸν κύκλον* 7
*γράφουσα φέρεται δύο φορὰς ἅμα, φανερὸν ἔκ τε τούτων,
καὶ ὅτι* [l] *τὸ φερόμενον κατ' εὐθεῖαν ἐπὶ τὴν κάθετον ἀφι-
κνεῖται, ὥστε εἶναι πάλιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου κάθετον.*

[v] *λίγω* Wa. [w] *αἱ* om. P. [x] Γ om. P.Wa. [y] Η] *β* P.Wa.
[z] *εἰ*] *οὐκ* P.Wa. [a] *τὴν* Α Ε] *δὲ* P.Wa. [b] *τῷ μείζονι* et *καὶ* om. P.Wa.
[c] Α] δ Wa. [d] *δὴ*] *οὖν* Wa. [e] *πλειόνων* P.Wa. [f] *οἰδήσεται* Wa.
[g] *ταῦτα* Wa. [h] *τῶ* Wa. [i] *χρόνῳ*] *λόγω* P.Wa. [k] *προειρημένα πρό-
τερον. ὥστε* P. [l] *τὸ* om. P.Wa.

Ἔστω κύκλος ὁ ΑΒΓ, τὸ δ' ἄκρον τὸ ἐφ' οὗ Β φερέσθω ἐπὶ τὸ Δ· ἀφικνεῖται δέ [m] ποτε ἐπὶ τὸ Γ. Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ λόγῳ ἐφέρετο ὃν ἔχει [n] ἡ ΒΔ πρὸς τὴν ΔΓ, ἐφέρετο ἂν
8 τὴν διάμετρον τὴν ἐφ' ᾗ ΒΓ. Νῦν δέ, [o] ἐπείπερ ἐν οὐδενὶ λόγῳ, ἐπὶ τὴν περιφέρειαν [p] φέρεται τὴν ἐφ' ᾗ ΒΕΓ. Ἐὰν δὲ δυοῖν φερομένοιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος τὸ μὲν ἐκκρούοιτο πλεῖον τὸ δὲ ἔλαττον, εὔλογον [q] βραδύτερον κινηθῆναι τὸ πλεῖον ἐκκρουόμενον τοῦ ἔλαττον ἐκκρουομένου· ὃ δοκεῖ συμβαίνειν ἐπὶ τῆς μείζονος καὶ ἐλάττονος τῶν ἐκ τοῦ κέντρου
9 γραφουσῶν τοὺς κύκλους. Διὰ γὰρ τὸ ἐγγύτερον εἶναι τοῦ μένοντος τῆς ἐλάττονος τὸ ἄκρον ἢ τὸ τῆς μείζονος, ὥσπερ ἀντισπώμενον εἰς τοὐναντίον, ἐπὶ τὸ [r] μέσον βραδύτερον φέρεται τὸ τῆς ἐλάττονος ἄκρον. Πάσῃ μὲν οὖν [s] κύκλον γραφούσῃ τοῦτο συμβαίνει, καὶ φέρεται τὴν μὲν κατὰ φύσιν κατὰ τὴν περιφέρειαν, τὴν δὲ παρὰ φύσιν εἰς τὸ πλάγιον
10 καὶ τὸ κέντρον. Μείζω δ' ἀεὶ τὴν παρὰ φύσιν [t] ἡ ἐλάττων φέρεται· διὰ [v] γὰρ τὸ ἐγγύτερον εἶναι τοῦ κέντρου τοῦ ἀντισπῶντος κρατεῖται μᾶλλον. Ὅτι δὲ μεῖζον τὸ παρὰ φύσιν κινεῖται ἡ ἐλάττων τῆς μείζονος τῶν ἐκ τοῦ κέντρου γραφου-
11 σῶν τοὺς κύκλους, ἐκ τῶνδε δῆλον. Ἔστω κύκλος ἐφ' οὗ ΒΓΔΕ, καὶ ἄλλος ἐν τούτῳ ἐλάττων, ἐφ' οὗ ΧΝΜΞ, περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον [w] τὸ Α· καὶ ἐκβεβλήσθωσαν αἱ διάμετροι, ἐν μὲν τῷ μεγάλῳ, ἐφ' ὧν ΓΔ καὶ ΒΕ, ἐν δὲ τῷ ἐλάττονι αἱ ΜΧ ΝΞ· καὶ τὸ ἑτερόμηκες παραπεπληρώσθω, τὸ ΔΨΡΓ.
12 Εἰ δὴ ἡ ΑΒ γράφουσα κύκλον ἥξει ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅθεν ὡρμήθη ἐπὶ τὴν ΑΕ, δῆλον ὅτι φέρεται πρὸς αὐτήν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ΑΧ πρὸς τὴν ΑΧ ἥξει. Βραδύτερον δὲ φέρεται [x] ἡ ΑΧ τῆς ΑΒ, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὸ γίνεσθαι μείζονα
13 τὴν ἔκκρουσιν καὶ ἀντισπᾶσθαι μᾶλλον τὴν ΑΧ. Ἤχθω δὲ ἡ ΑΘΗ, καὶ ἀπὸ τοῦ Θ κάθετος ἐπὶ τὴν ΑΒ ἡ ΘΖ ἐν τῷ

m που Wa. n ἡ βε̄ ε̄γ̄ ἐφέρετο P.Wa. o ἐπεὶ Wa. p φέρηται P. q βραδυτέραν Wa. r μέσον τὸ μὲν βραδύτερον P.Wa. s κύκλῳ P. t ἡ ἐλάττω P.Wa. v τὸ γὰρ P. w τὸ Α om. P.Wa. x ἡ ΑΧ—εἴρηται om. Wa.

κύκλῳ, καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ Θ ἤχθω παρὰ [y] τὴν ΑΒ ἡ ΘΩ, καὶ ἡ ΩΥ ἐπὶ τὴν ΑΒ κάθετον, καὶ [z] ἡ ΗΚ. Αἱ δὴ ἐφ' ὧν ΩΥ καὶ ΘΖ ἴσαι. Ἡ ἄρα ΒΥ ἐλάττων τῆς [a] ΧΖ· αἱ γὰρ ἴσαι εὐθεῖαι ἐπ' ἀνίσους [b] κύκλους ἐμβληθεῖσαι πρὸς [c] ὀρθὰς τῇ διαμέτρῳ ἔλαττον τμῆμα ἀποτέμνουσι τῆς διαμέτρου ἐν τοῖς μείζοσι κύκλοις, ἔστι δὲ ἡ ΩΥ ἴση τῇ ΘΖ. Ἐν ὅσῳ 14
δὴ χρόνῳ ἡ ΑΘ τὴν ΧΘ ἐνηνέχθη, ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ἐν τῷ κύκλῳ [d] τῷ μείζονι μείζονα τῆς ΒΩ ἐνήνεκται τὸ ἄκρον τῆς ΒΑ. Ἡ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν φορὰ ἴση, ἡ δὲ παρὰ φύσιν ἐλάττων· ἡ δὲ ΒΥ τῆς ΖΧ. Δεῖ δὲ ἀνάλογον εἶναι, ὡς [e] τὸ κατὰ φύσιν πρὸς τὸ κατὰ φύσιν, [e] τὸ παρὰ φύσιν πρὸς τὸ παρὰ φύσιν. Μείζονα ἄρα περιφέρειαν διελήλυθε τὴν ΗΒ 15
τῆς ΩΒ. Ἀνάγκη δὲ τὴν ΗΒ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ διεληλυθέναι· ἐνταῦθα γὰρ ἔσται, ὅταν ἀνάλογον ἀμφοτέρως [f] συμβαίνῃ τὸ παρὰ φύσιν πρὸς τὸ κατὰ φύσιν. Εἰ δὴ μεῖζόν ἐστι τὸ κατὰ φύσιν ἐν τῇ μείζονι, καὶ τὸ παρὰ φύσιν μᾶλλον ἂν ἐνταῦθα συμπίπτοι μοναχῶς, ὥστε τὸ Β ἐνηνέχθαι ἂν τὴν ΒΗ ἐν [g] τῷ ἐφ' οὗ Χ σημεῖον. Ἐνταῦθα γὰρ κατὰ 16
φύσιν μὲν γίνεται τῷ Β σημείῳ τὸ κέντρον (ἔστι γὰρ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ Η κάθετος), παρὰ φύσιν δὲ ἐς τὸ ΚΒ. Ἔστι δὲ ὡς [h] τὸ ΗΚ πρὸς τὸ ΚΒ, τὸ ΘΖ πρὸς τὸ ΖΧ. Φανερὸν δὲ ἐὰν ἐπιζευχθῶσιν ἀπὸ τῶν ΒΧ ἐπὶ τὰ ΗΘ. Εἰ δὲ ἐλάττων [i] ἢ μείζων τῆς ΗΒ ἔσται, ἣν ἠνέχθη τὸ Β, οὐχ ὁμοίως ἔσται οὐδὲ ἀνάλογον ἐν ἀμφοῖν [k] τὸ κατὰ φύσιν πρὸς τὸ παρὰ φύσιν. Δι' ἣν μὲν τοίνυν αἰτίαν ἀπὸ τῆς αὐτῆς 17
ἰσχύος φέρεται θᾶττον τὸ πλέον ἀπέχον τοῦ κέντρου [l] σημεῖον, δῆλον διὰ τῶν εἰρημένων· διότι [m] δὲ τὰ μὲν μείζω ζυγὰ ἀκριβέστερά ἐστι τῶν ἐλαττόνων, φανερὸν ἐκ τούτων. Γίνεται γὰρ τὸ μὲν σπάρτον κέντρον (μένει γὰρ τοῦτο), τὸ

[y] τὴν] τὸ Wa. [z] ἡ] αἱ P.Wa. [a] ΧΖ] χε P.Wa, Wa. additis ἴσως ὀφείλει χζ. [b] κύκλουν Wa. [c] ὀρ τῇ P. [d] τῷ μείζονι om. P. [e] τὸ post ὡς et τὸ παρὰ—φύσιν om. Wa. [f] συμβαίνειν Wa. [g] τῷ] τ ante lacunam P.Wa. [h] τὸ post ὡς om. Wa. [i] ἢ] codices ἡ. mox om. ἣν. [k] τὸ κατὰ φύσιν] κατὰ φορὰν P. [l] post σημεῖον P. καὶ μ γράφει ἡ μείζων. item Wa, omisso in lacuna μ. [m] δὲ et μὲν om. P.

δὲ ἐπὶ ἑκάτερον μέρος τῆς πλάστιγγος αἱ ἐκ τοῦ κέντρου.
18 Ἀπὸ [n] οὖν τοῦ αὐτοῦ βάρους ἀνάγκη θᾶττον κινεῖσθαι τὸ ἄκρον τῆς πλάστιγγος, ὅσῳ ἂν πλεῖον ἀπέχῃ τοῦ σπάρτου, καὶ ἔνια μὲν μὴ δῆλα εἶναι ἐν τοῖς μικροῖς ζυγοῖς πρὸς τὴν [o] αἴσθησιν ἐπιτιθέμενα βάρη, ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις δῆλα· οὐθὲν γὰρ κωλύει ἔλαττον [p] κινηθῆναι μέγεθος ἢ ὥστε εἶναι τῇ ὄψει
19 φανερόν. Ἐπὶ δὲ τῆς μεγάλης πλάστιγγος ποιεῖ ὁρατὸν τὸ αὐτὸ βάρος μέγεθος. Ἔνια δὲ δῆλα μὲν ἐπ᾽ ἀμφοῖν ἐστίν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τῶν μειζόνων διὰ τὸ πολλῷ μεῖζον γίνεσθαι τὸ μέγεθος τῆς ῥοπῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βάρους ἐν
20 τοῖς μείζοσι. Καὶ διὰ τοῦτο τεχνάζουσιν οἱ ἁλουργοπῶλαι πρὸς [q] τὸ παρακρούεσθαι ἱστάντες, [r] τό τε σπάρτον οὐκ ἐν μέσῳ τιθέντες, καὶ [s] μόλυβδον τῆς φάλαγγος εἰς θάτερον μέρος [t] ἐγχέοντες, ἢ τοῦ ξύλου [v] τὸ πρὸς τὴν ῥίζαν πρὸς ὃ βούλονται ῥέπειν ποιοῦντες, ἢ ἐὰν [w] ἔχῃ ὄζον· βαρύτερον γὰρ ἐν ᾧ μέρος ἡ ῥίζα τοῦ ξύλου ἐστίν, ὁ δὲ ὄζος ῥίζα τίς ἐστιν.

2 Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἄνωθεν ᾖ τὸ σπαρτίον, ὅταν κάτωθεν ῥέψαντος ἀφέλῃ τὸ βάρος, πάλιν ἀναφέρεται τὸ ζυγόν, ἐὰν δὲ κάτωθεν ὑποστῇ, οὐκ ἀναφέρεται ἀλλὰ μένει; Ἢ διότι ἄνωθεν μὲν τοῦ σπαρτίου ὄντος πλεῖον τοῦ ζυγοῦ γίνεται τὸ ἐπέκεινα τῆς καθέτου; Τὸ γὰρ σπαρτίον ἐστὶ κάθετος.
2 Ὥστε ἀνάγκη ἐστὶ κάτω ῥέπειν τὸ πλέον, ἕως ἂν ἔλθῃ ἡ δίχα διαιροῦσα τὸ ζυγὸν ἐπὶ τὴν κάθετον αὐτήν, ἐπικειμένου τοῦ βάρους ἐν τῷ ἀνεσπασμένῳ μορίῳ τοῦ ζυγοῦ. Ἔστω ζυγὸν ὀρθὸν [x] ἐφ᾽ οὗ ΒΓ, σπαρτίον δὲ τὸ [y] ΑΔ. Ἐκβαλ-
3 λόμενον δὴ τοῦτο κάτω κάθετος ἔσται ἐφ᾽ ἧς ἡ ΑΔΜ. Ἐὰν οὖν ἐπὶ τὸ Β ἡ ῥοπὴ [z] ἐπιτεθῇ, ἔσται τὸ μὲν Β οὗ τὸ Ε, τὸ δὲ Γ οὗ τὸ Ζ, ὥστε ἡ δίχα διαιροῦσα τὸ ζυγὸν πρῶτον μὲν ἦν ἡ ΔΜ τῆς καθέτου αὐτῆς, ἐπικειμένης δὲ τῆς ῥοπῆς ἔσται

[n] τοῦ οὖν P. Wa. [o] αἴσθησιν τὰ ἐπιτ. P. Wa. [p] κινηθῇ P, κινεῖσθαι Wa. [q] τῷ P. [r] τό] τάς Wa. [s] μόλιβδον P. Wa. [t] ἐκχέοντες Wa. [v] τὸ om. P. [w] ἔχει Wa. [x] ἐφ᾽] τὸ ἐφ᾽ Wa. [y] ΑΔ] αβ Wa. [z] ἐπιτεθείσεται P, ἐπιτεθήσεται Wa, omisso uterque ἔσται.

ἡ ΔΘ· ὥστε τοῦ ζυγοῦ ἐφ' ᾧ ΕΖ τὸ ἔξω τῆς καθέτου τῆς
ἐφ' ἧς ΑΒ, τοῦ ἐν ᾧ ΦΠ, μείζω τοῦ ἡμίσεος. Ἐὰν οὖν 4
ἀφαιρεθῇ τὸ βάρος ἀπὸ τοῦ Ε, ἀνάγκη κάτω φέρεσθαι τὸ Ζ·
ἔλαττον γάρ ἐστι τὸ [a]Ε. Ἐὰν μὲν οὖν ἄνω τὸ σπαρτίον
ἔχῃ, πάλιν διὰ τοῦτο ἀναφέρεται τὸ ζυγόν. Ἐὰν δὲ κά-
τωθεν ᾖ τὸ ὑποκείμενον, τοὐναντίον ποιεῖ· πλεῖον γὰρ γί-
νεται τοῦ ἡμίσεος τοῦ ζυγοῦ τὸ κάτω μέρος ἢ ὡς ἡ κάθετος
διαιρεῖ· ὥστε οὐκ ἀναφέρεται· κουφότερον γὰρ τὸ ἐπηρτη-
μένον. Ἔστω ζυγὸν τὸ ἐφ' οὗ [b]ΝΞ, τὸ ὀρθόν, κάθετος δὲ 5
ἡ ΚΛΜ. Δίχα [c]δὴ διαιρεῖται τὸ [d]ΝΞ. Ἐπιτεθέντος δὲ
βάρους ἐπὶ τὸ Ν, ἔσται τὸ μὲν Ν οὗ τὸ Ο, τὸ δὲ Ξ οὗ τὸ
Ρ, ἡ δὲ ΚΛ οὗ τὸ ΛΘ, ὥστε μεῖζόν ἐστι τὸ ΚΟ τοῦ ΛΡ
[e]τῷ ΘΚΛ. Καὶ ἀφαιρεθέντος οὖν τοῦ βάρους ἀνάγκη μέ-
νειν· [f]ἐπίκειται γὰρ ὥσπερ βάρος ἡ ὑπεροχὴ ἡ τοῦ ἡμίσεος
τοῦ ἐν ᾧ [g]τὸ Κ.

Διὰ τί κινοῦσι μεγάλα βάρη μικραὶ δυνάμεις τῷ μοχλῷ, 3
ὥσπερ ἐλέχθη καὶ κατ' [h]ἀρχήν, [i]προσλαβόντι βάρος ἔτι τὸ
τοῦ μοχλοῦ; [k]Ῥᾷον δὲ τὸ ἔλαττόν ἐστι κινῆσαι βάρος,
ἔλαττον δέ ἐστιν ἄνευ τοῦ μοχλοῦ. Ἢ ὅτι αἴτιόν ἐστιν ὁ
μοχλός, [l]ζυγὸν [ὢν] κάτωθεν ἔχον τὸ σπαρτίον καὶ εἰς ἄνισα
διῃρημένον; Τὸ γὰρ ὑπομόχλιον [m]ἀντὶ σπαρτίου γίνεται·
μένει γὰρ ἄμφω ταῦτα, ὥσπερ τὸ κέντρον. Ἐπεὶ δὲ θᾶτ- 2
τον ὑπὸ τοῦ ἴσου βάρους κινεῖται ἡ μείζων τῶν ἐκ τοῦ κέν-
τρου, ἔστι δὲ τρία τὰ περὶ τὸν μοχλόν, τὸ μὲν ὑπομόχλιον,
σπάρτον καὶ κέντρον, δύο δὲ βάρη, ὅ τε κινῶν καὶ τὸ κινού-
μενον· ὃ οὖν τὸ κινούμενον βάρος πρὸς τὸ κινοῦν, τὸ μῆκος
πρὸς τὸ μῆκος ἀντιπέπονθεν. Αἰεὶ δὲ ὅσῳ ἂν μεῖζον [n]ἀφε-
στήκῃ τοῦ ὑπομοχλίου, ῥᾷον κινήσει. [o]Αἰτία δέ ἐστιν ἡ 3
προλεχθεῖσα, ὅτι ἡ πλεῖον ἀπέχουσα ἐκ τοῦ κέντρου μείζονα
κύκλον γράφει. Ὥστε ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος πλέον [p]μετα-

[a] Ε] ρ P.Wa. [b] ΝΞ] κξ P.Wa. [c] δὴ] δεῖ Wa. [d] νκξ P.Wa. [e] τῷ] τοῦ P.Wa. [f] ἐπεὶ κεῖται γὰρ P.Wa. [g] τὸ χ P, τοῦ χ Wa. [h] ἀρχάς Wa. [i] προσλαμβάνοντες P. [k] ῥάδιον codices. [l] ζυγὸν κάτωθεν ἔχων P.Wa. [m] ἀντὶ] τί P. [n] ἀφεστήκοι codices hic et c. 4. sect. 2. [o] αἴτιον Wa. [p] malim καταστήσεται.

στήσεται τὸ κινοῦν τὸ πλεῖον τοῦ ὑπομοχλίου ἀπέχον.
[q]Ἔστω μοχλὸς ἐφ' οὗ ΑΒ, βάρος δὲ ἐφ' ᾧ τὸ Γ, τὸ δὲ
κινοῦν ἐφ' ᾧ τὸ Δ, ὑπομόχλιον ἐφ' ᾧ τὸ Ε, τὸ δὲ ἐφ' ᾧ τὸ
Δ κινῆσαν ἐφ' ᾧ τὸ Η, κινούμενον δὲ [r]τὸ ἐφ' οὗ Γ, βάρος
ἐφ' οὗ Κ.

4 Διὰ τί οἱ μεσόνεοι μάλιστα τὴν ναῦν κινοῦσιν; Ἢ διότι
ἡ κώπη μοχλός ἐστιν; Ὑπομόχλιον μὲν γὰρ ὁ σκαλμὸς γί-
νεται (μένει γὰρ δὴ τοῦτο), τὸ δὲ βάρος ἡ θάλαττα, ἣν ἀπω-
2 θεῖ ἡ κώπη· ὁ δὲ κινῶν τὸν μοχλὸν ὁ ναύτης ἐστίν. Ἀεὶ δὲ
πλέον βάρος κινεῖ, ὅσῳ ἂν [s]πλέον [u]ἀφεστήκῃ τοῦ [t]ὑπο-
μοχλίου ὁ κινῶν τὸ βάρος· μείζων γὰρ οὕτω γίνεται ἡ ἐκ
τοῦ κέντρου, ὁ δὲ σκαλμὸς ὑπομόχλιον ὢν κέντρον ἐστίν.
Ἐν [v]μέσῃ δὲ τῇ νηῒ πλεῖστον τῆς κώπης ἐντός ἐστιν· καὶ
γὰρ ἡ ναῦς ταύτῃ εὐρυτάτη ἐστίν, ὥστε πλεῖον ἐπ' [w]ἀμφό-
τερα ἐνδέχεσθαι μέρος τῆς κώπης ἑκατέρου τοίχου ἐντὸς εἶναι
3 τῆς νεώς. Κινεῖται μὲν οὖν ἡ ναῦς διὰ τὸ ἀπερειδομένης τῆς
κώπης εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἄκρον τῆς κώπης τὸ ἐντὸς προϊ-
έναι εἰς [x]τὸ πρόσθεν, τὴν δὲ ναῦν προσδεδεμένην τῷ σκαλμῷ
4 συμπροϊέναι, [y]ᾗ τὸ ἄκρον τῆς κώπης. Ἧι γὰρ πλείστην
θάλασσαν διαιρεῖ ἡ κώπη, ταύτῃ ἀνάγκη μάλιστα προωθεῖ-
σθαι· πλείστην δὲ διαιρεῖ [z]ᾗ πλεῖστον μέρος ἀπὸ τοῦ σκαλ-
μοῦ τῆς κώπης ἐστίν. Διὰ τοῦτο οἱ μεσόνεοι μάλιστα κι-
νοῦσιν· μέγιστον γὰρ ἐν μέσῃ νηῒ τὸ ἀπὸ τοῦ σκαλμοῦ τῆς
κώπης τὸ ἐντός ἐστιν.

5 Διὰ τί τὸ πηδάλιον μικρὸν ὄν, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ τῷ πλοίῳ,
τοσαύτην δύναμιν ἔχει ὥστε ὑπὸ μικροῦ οἴακος καὶ ἑνὸς ἀν-
θρώπου δυνάμεως, καὶ ταύτης ἠρεμαίας, [a]μεγάλα [b]κινεῖσθαι
[c]μεγέθη πλοίων; Ἢ διότι καὶ τὸ πηδάλιόν ἐστι μοχλός,
[d]καὶ μοχλεύει ὁ κυβερνήτης. Ἧι μὲν οὖν προσήρμοσται
τῷ πλοίῳ, γίνεται ὑπομόχλιον, τὸ δὲ ὅλον πηδάλιον ὁ μο-

[q] ἔσται Wa. [r] τὰ Wa. [s] πλέον post ἂν om. Wa. [t] ὑπομόχλου Wa. [v] μέσω P. [w] ἀμφοτέροις Wa. [x] τὸ] τὰ Wa. [y] ᾗ τὸ] ἢ τὸ P.Wa. [z] εἰ P.Wa. [a] μέγα Wa, μεγάλην Ha. [b] κοινεῖσθαι P. [c] μέγεθος Wa. [d] καὶ—μοχλός add. L.P.Ba.Ha.Wa.q.

χλός, τὸ δὲ βάρος ἡ θάλασσα, ὁ δὲ κυβερνήτης ὁ κινῶν. Οὐ 2
κατὰ πλάτος δὲ λαμβάνει τὴν θάλασσαν, [e] ὥσπερ ἡ κώπη,
τὸ πηδάλιον. Οὐ γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν κινεῖ τὸ [f] πλοῖον, ἀλλὰ
κινούμενον κλίνει, πλαγίως τὴν θάλατταν δεχόμενον. Ἐπεὶ
γὰρ τὸ βάρος ἦν ἡ θάλασσα, τοὐναντίον ἀπερειδόμενον κλί-
νει τὸ πλοῖον. Τὸ γὰρ ὑπομόχλιον εἰς τοὐναντίον στρέφεται,
ἡ θάλασσα δὲ ἐντός· [g] ἐκεῖνο δὲ εἰς τὸ ἐκτός. Τούτῳ δὲ ἀκο- 3
λουθεῖ τὸ [h] πλοῖον διὰ τὸ συνδεδέσθαι. Ἡ μὲν οὖν κώπη
κατὰ πλάτος τὸ βάρος ὠθοῦσα καὶ ὑπ᾽ ἐκείνου [i] ἀντωθουμένη
εἰς τὸ εὐθὺ προάγει· τὸ δὲ πηδάλιον, ὥσπερ κάθηται πλά-
γιον, τὴν εἰς τὸ πλάγιον, ἢ δεῦρο ἢ ἐκεῖ, ποιεῖ κίνησιν. Ἐπ᾽ 4
ἄκρου δὲ καὶ οὐκ ἐν μέσῳ κεῖται, ὅτι ῥᾷστον τὸ κινούμενον
κινῆσαι ἀπ᾽ ἄκρου κινοῦν. Τάχιστα γὰρ φέρεται τὸ πρῶτον
[k] μέρος διὰ τὸ ὥσπερ ἐν τοῖς φερομένοις ἐπὶ τέλει λήγειν τὴν
φοράν, οὕτω καὶ τοῦ συνεχοῦς ἐπὶ τέλους ἀσθενεστάτη ἐστὶν
ἡ φορά. Εἰ δὲ ἀσθενεστάτη, ῥᾳδία ἐκκρούειν. Διά τε δὴ 5
ταῦτα ἐν τῇ πρύμνῃ τὸ πηδάλιόν ἐστι, καὶ ὅτι ἐνταῦθα μι-
κρᾶς κινήσεως γενομένης πολλῷ μεῖζον τὸ διάστημα ἐπὶ τῷ
ἐσχάτῳ γίνεται, διὰ τὸ τὴν ἴσην γωνίαν ἐπὶ μείζονα καθῆ-
σθαι, καὶ ὅσῳ ἂν μείζους ὦσιν αἱ περιέχουσαι. Δῆλον δὲ ἐκ 6
τούτου καὶ δι᾽ ἣν αἰτίαν μᾶλλον προέρχεται εἰς τοὐναντίον
τὸ πλοῖον ἢ ἡ τῆς κώπης πλάτη· τὸ αὐτὸ γὰρ μέγεθος τῇ
αὐτῇ ἰσχύϊ κινούμενον ἐν ἀέρι πλέον ἢ ἐν τῷ ὕδατι πρόεισιν.
Ἔστω γὰρ ἡ Α Β κώπη, τὸ δὲ Γ ὁ σκαλμός, τὸ δὲ Α τὸ ἐν
τῷ πλοίῳ, ἡ ἀρχὴ τῆς κώπης, τὸ δὲ Β τὸ ἐν τῇ [l] θαλάττῃ.
Εἰ δὴ τὸ Α οὗ τὸ Δ μετακεκίνηται, τὸ Β οὐκ ἔσται οὗ τὸ Ε· 7
ἴση γὰρ ἡ Β Ε [m] τῇ Α Δ. Ἴσον [n] οὖν μετακεχωρηκὸς ἔσται.
Ἀλλ᾽ ἦν ἔλαττον. Ἔσται δὴ οὗ τὸ [o] Ζ [p] ᾗ τὸ Θ. Ἄρα
τοίνυν τὴν Α Β, καὶ οὐχ ᾗ τὸ Γ, καὶ κάτωθεν. [q] Ἐλάττων
γὰρ ἡ Β Ζ τῆς Α Δ, ὥστε καὶ ἡ Θ Ζ τῆς Δ Θ· ὅμοια γὰρ τὰ
τρίγωνα. Καθεστηκὸς δὲ ἔσται καὶ τὸ μέσον, τὸ ἐφ᾽ οὗ Γ· 8

[e] ὅπερ P. [f] πλεῖον Wa. [g] ἐκεῖνο δὲ] εἰ δὲ ἐκεῖνο P. Wa. [h] πλεῖον P.
[i] αὐτωθουμένου Wa. [k] βάρος P. [l] θαλάσσῃ Wa. [m] τῇ] τὸ Wa.
[n] γοῦν P. [o] Ζ] ᾱ Wa. [p] ᾗ] ἡ Wa, ἧ P. [q] ἐλάττω P. Wa.

εἰς τοὐναντίον γὰρ τῷ ἐν τῇ θαλάττῃ ἄκρῳ τῷ Β μεταχωρεῖ,
ᾗπερ τὸ ἐν τῷ πλοίῳ ἄκρον τὸ Α μὴ ἐχώρει οὗ τὸ Δ. Ὥστε
μετακινηθήσεται τὸ πλοῖον, καὶ ἐκεῖ οὗ ἡ ἀρχὴ τῆς κώπης
9 μεταφέρεται. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τὸ πηδάλιον ποιεῖ, πλὴν ὅτι
εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν συμβάλλεται τῷ πλοίῳ, ὥσπερ ἐλέχθη
ἐπὶ ἄνω, ἀλλὰ μόνον τὴν πρύμναν εἰς τὸ πλάγιον ἀπωθεῖ ἔνθα
10 ἢ ἔνθα· [r] εἰς τοὐναντίον γὰρ ἡ πρῷρα οὕτω νεύει. Ἧι μὲν δὴ
τὸ πηδάλιον προσέζευκται, δεῖ οἷόν τι τοῦ κινουμένου μέσον
νοεῖν, καὶ ὥσπερ ὁ σκαλμὸς τῇ κώπῃ· τὸ δὲ μέσον ὑποχωρεῖ,
ᾗ ὁ οἴαξ μετακινεῖται. Ἐὰν μὲν εἴσω ἄγῃ, καὶ ἡ πρύμνα
δεῦρο μεθέστηκεν· ἡ δὲ πρῷρα εἰς τοὐναντίον νεύει· ἐν γὰρ τῷ
αὐτῷ οὔσης τῆς πρῴρας τὸ πλοῖον μεθέστηκεν ὅλον.

6 Διὰ τί, ὅσῳ ἂν ἡ κεραία ἀνωτέρα ᾖ, θᾶττον πλεῖ τὰ
[s] πλοῖα τῷ αὐτῷ ἱστίῳ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι; Ἢ διότι γίνεται ὁ μὲν ἱστὸς μοχλός, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ἑδώλιον ἐν ᾧ ἐμπέπηγεν, ὃ δὲ [t] δεῖ κινεῖν βάρος, τὸ πλοῖον, τὸ δὲ κινοῦν τὸ ἐν τῷ ἱστίῳ πνεῦμα. Εἰ δ' ὅσῳ αν πορρώτερον ᾖ τὸ ὑπομόχλιον, ῥᾷον κινεῖ καὶ θᾶττον ἡ αὐτὴ δύναμις τὸ αὐτὸ βάρος, ἡ οὖν κεραία ἀνώτερον ἀγομένη καὶ τὸ ἱστίον πορρώτερον ποιεῖ τοῦ ἑδωλίου ὑπομοχλίου ὄντος.

7 Διὰ τί, ὅταν ἐξ οὐρίας βούλωνται διαδραμεῖν μὴ οὐρίου
τοῦ πνεύματος ὄντος, τὸ μὲν πρὸς τὸν κυβερνήτην τοῦ ἱστίου
μέρος στέλλονται, τὸ δὲ πρὸς τὴν πρῷραν ποδιαῖον ποιησάμενοι [v] ἐφιᾶσιν; Ἢ διότι [w] ἀντισπᾶν τὸ πηδάλιον πολλῷ μὲν
ὄντι τῷ πνεύματι οὐ δύναται, ὀλίγῳ δέ, ὃ ὑποστέλλονται.
2 Προάγει μὲν οὖν τὸ πνεῦμα, εἰς οὔριον δὲ καθίστησι τὸ πηδάλιον, ἀντισπῶν καὶ μοχλεῦον, τὴν θάλατταν. Ἅμα δὲ καὶ οἱ ναῦται μάχονται τῷ πνεύματι· ἀνακλίνουσι γὰρ ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἑαυτούς.

8 Διὰ τί τὰ στρογγύλα καὶ περιφερῆ τῶν σχημάτων εὐκινητότερα; Τριχῶς δὲ ἐνδέχεται τὸν κύκλον κυλισθῆναι· ἢ γὰρ κατὰ τὴν ἀψῖδα, συμμεταβάλλοντος τοῦ κέντρου,

[r] εἰς τοὐν.] ἢ εἰς τοὐν. P, ἢ οὐ τοὐν. Wa. [s] πλοῖα] a Wa. [t] δεῖ om. Wa. [v] ἐφιῶσιν Wa. [w] ἀντισπᾷ P, σπᾷ Wa.

ὥσπερ ὁ τροχὸς ὁ τῆς ἁμάξης κυλίεται· ἢ περὶ τὸ κέντρον
μόνον, ὥσπερ αἱ τροχιλέαι, τοῦ κέντρου μένοντος· ἢ [x] παρὰ
τὸ ἐπίπεδον, τοῦ κέντρου μένοντος, ὥσπερ ὁ [y] κεραμεικὸς
τροχὸς κυλίνδεται. Εἰ μὲν [z] δὴ τάχιστα τὰ τοιαῦτα, διά τε 2
[a] τὸ μικρῷ ἅπτεσθαι τοῦ ἐπιπέδου, ὥσπερ ὁ κύκλος κατὰ
στιγμήν, καὶ διὰ τὸ μὴ προσκόπτειν· ἀφέστηκε γὰρ τῆς γῆς
ἡ γωνία. Καὶ ἔτι ᾧ ἂν ἀπαντήσῃ σώματι, πάλιν τούτου
κατὰ μικρὸν ἅπτεται. Εἰ δ' εὐθύγραμμον ἦν, τῇ εὐθείᾳ ἐπὶ
πολὺ ἥπτετο ἂν τοῦ ἐπιπέδου. Ἔτι ᾗ ῥέπει ἐπὶ τὸ βάρος, 3
ταύτῃ κινεῖ ὁ κινῶν. Ὅταν μὲν γὰρ πρὸς ὄρθιον ἡ διάμετρος
ᾖ τοῦ κύκλου τῷ ἐπιπέδῳ, ἁπτομένου τοῦ κύκλου κατὰ στι-
γμὴν τοῦ ἐπιπέδου, ἴσον τὸ βάρος ἐπ' ἀμφότερα διαλαμ-
βάνει ἡ διάμετρος· ὅταν δὲ κινῆται, εὐθὺς πλέον ἐφ' ᾧ κινεῖ-
ται, ὥσπερ ῥέπον. Ἐντεῦθεν εὐκινητότερον τῷ ὠθοῦντι εἰς 4
τοὔμπροσθεν· ἐφ' ὃ γὰρ ῥέπει ἕκαστον, εὐκίνητόν ἐστιν,
εἴπερ καὶ [b] τὸ ἐπὶ τὸ ἐναντίον τῆς ῥοπῆς δυσκίνητον. Ἔτι
λέγουσί τινες ὅτι καὶ ἡ γραμμὴ ἡ τοῦ κύκλου ἐν φορᾷ ἐστὶν
ἀεί, ὥσπερ τὰ μένοντα, διὰ τὸ ἀντερείδειν, οἷον καὶ τοῖς μεί-
ζοσι κύκλοις ὑπάρχει πρὸς τοὺς ἐλάττονας. Θᾶττον γὰρ 5
ὑπὸ τῆς ἴσης ἰσχύος κινοῦνται οἱ μείζους καὶ τὰ βάρη κι-
νοῦσι, διὰ τὸ ῥοπήν τινα ἔχειν τὴν γωνίαν τὴν τοῦ μείζονος
κύκλου πρὸς τὴν τοῦ ἐλάττονος, καὶ εἶναι ὅπερ ἡ διάμετρος
πρὸς τὴν διάμετρον. Ἀλλὰ μὴν πᾶς κύκλος μείζων πρὸς
ἐλάττονα· ἄπειροι γὰρ οἱ ἐλάττονες. Εἰ δὲ καὶ πρὸς ἕτερον 6
ἔχει ῥοπὴν ὁ κύκλος, ὁμοίως δὲ εὐκίνητος, καὶ ἄλλην ἂν
ἔχοι ῥοπὴν ὁ κύκλος καὶ τὰ ὑπὸ κύκλου κινούμενα, κἂν μὴ
τῇ ἁψῖδι [c] ἅπτηται τοῦ ἐπιπέδου, ἀλλ' ἢ [d] παρὰ τὸ ἐπίπεδον,
ἢ ὡς [e] αἱ τροχιλέαι· καὶ γὰρ οὕτως ἔχοντα ῥᾷστα κινοῦνται
καὶ κινοῦσι τὸ βάρος. Ἢ οὐ τῷ κατὰ μικρὸν ἅπτεσθαι καὶ
προσκρούειν, ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ εἰρη- 7
μένη πρότερον, ὅτι ἐκ δύο φορῶν γεγένηται ὁ κύκλος, ὥστε
μίαν αὐτῶν αἰεὶ ἔχειν ῥοπήν, καὶ οἷον φερόμενον αὐτὸν

[x] περὶ Wa. [y] κεραμικὸς Wa. [z] δὲ Wa. [a] τῷ P.Wa. [b] τὸ post καὶ om. Wa. [c] ἅπτεται P.Wa. [d] περὶ Wa. [e] αἱ om. Wa.

αἰεὶ κινοῦσιν οἱ κινοῦντες, ὅταν κινῶσι κατὰ τὴν περιφέρειαν ὁπωσοῦν. Φερομένην γὰρ αὐτὴν κινοῦσιν· τὴν μὲν γὰρ εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῦ κίνησιν ὠθεῖ τὸ κινοῦν, τὴν δὲ ἐπὶ τῆς διαμέτρου αὐτὸς κινεῖται.

9 Διὰ τί τὰ διὰ τῶν μειζόνων κύκλων αἰρόμενα καὶ ἑλκόμενα ῥᾷον καὶ θᾶττον κινοῦμεν; οἷον καὶ αἱ [f] τροχιλέαι αἱ μείζους τῶν ἐλαττόνων, καὶ αἱ [g] σκυτάλαι ὁμοίως. Ἢ διότι ὅσῳ ἂν μείζων ἡ ἐκ τοῦ κέντρου [h] ᾖ, ἐν τῷ ἴσῳ [i] χρόνῳ πλέον κινεῖται χωρίον, ὥστε καὶ τοῦ ἴσου βάρους ἐπόντος ποιήσει τὸ αὐτό, ὥσπερ εἴπομεν καὶ τὰ μείζω ζυγὰ τῶν ἐλαττόνων [k] ἀκριβέστερα εἶναι. Τὸ μὲν γὰρ σπαρτίον ἐστὶ κέντρον, τοῦ δὲ ζυγοῦ αἱ ἐπὶ τάδε τοῦ σπαρτίου αἱ ἐκ τοῦ κέντρου.

10 Διὰ τί ῥᾷον, ὅταν ἄνευ βάρους ᾖ, κινεῖται τὸ ζυγόν, ἢ ἔχον βάρος; ὁμοίως δὲ καὶ [l] τροχὸς ἢ ἄλλο τοιοῦτο τὸ βαρύτερον μὲν [m] μεῖζον δὲ τοῦ ἐλάττονος καὶ [n] κουφοτέρου. Ἢ ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὐναντίον τὸ βαρύ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλάγιον δυσκίνητόν ἐστιν. Ἐναντίον γὰρ τῇ ῥοπῇ [o] κινῆσαι χαλεπῶς, ἐφ' ὃ δὲ ῥέπει, ῥᾳδίως· εἰς δὲ τὸ πλάγιον οὐ ῥέπει.

11 Διὰ τί ἐπὶ τῶν σκυτάλων ῥᾷον τὰ φορτία κομίζεται ἢ ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, ἐχουσῶν τῶν μὲν μεγάλους τροχούς, τῶν δὲ μικρούς; Ἢ διότι ἐπὶ τῶν σκυτάλων οὐδεμίαν ἔχει πρόσκοψιν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν τὸν ἄξονα, καὶ προσκόπτει αὐτῷ· ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνωθεν πιέζει αὐτὸν καὶ ἐκ
2 τῶν πλαγίων. [p] Τὸ δὲ ἐπὶ τῶν σκυτάλων ἐπὶ δύο τούτων κινεῖται, τῇ τε κάτω χώρᾳ [q] ὑποκειμένῃ καὶ τῷ βάρει τῷ ἐπικειμένῳ· ἐπ' [r] ἀμφοτέρων γὰρ τούτων κυλίεται τῶν τόπων ὁ κύκλος καὶ φερόμενος ὠθεῖται.

12 Διὰ τί πορρωτέρω τὰ βέλη φέρεται ἀπὸ τῆς σφενδόνης ἢ ἀπὸ τῆς χειρός; Καίτοι κρατεῖ γε ὁ βάλλων τῇ χειρὶ

[f] τροχιλαὶ Wa. [g] σκιτάλαι Wa. [h] ἦν Wa. [i] χωρίῳ P. [k] ἀκριβέστερον Wa. [l] τροχὸν P.Wa. [m] μείζω P.Wa. [n] κουφότερον Wa. [o] an κινεῖται? [p] τὸ] τῶν Wa. [q] ὑποκειμένου Wa. [r] ἀμφότερα P.

μᾶλλον ἢ ἀπαρτήσας τὸ βάρος. Καὶ ἔτι οὕτω μὲν δύο βάρη
κινεῖ, τό τε τῆς σφενδόνης καὶ τὸ βέλος, ἐκείνως δὲ τὸ
βέλος μόνον. Πότερον ὅτι ἐν μὲν τῇ σφενδόνῃ κινούμενον τὸ 2
βέλος ῥίπτει ὁ βάλλων (περιαγαγὼν γὰρ κύκλῳ πολλά-
κις ἀφίησιν), ἐκ δὲ τῆς χειρὸς ἀπὸ τῆς ἠρεμίας ἡ ἀρχή·
πάντα δὲ εὐκινητότερα κινούμενα ἢ ἠρεμοῦντα. Ἢ διά τε 3
τοῦτο, καὶ διότι [s] ἐν μὲν τῷ σφενδονᾶν ἡ μὲν χεὶρ γίνεται
κέντρον, ἡ δὲ σφενδόνη ἡ ἐκ τοῦ κέντρου· ὅσῳ ἂν ᾖ μείζων
ἡ ἀπὸ τοῦ κέντρου, κινεῖται θᾶττον. Ἡ δὲ ἀπὸ τῆς χειρὸς
βολὴ πρὸς τὴν σφενδόνην βραχεῖα ἐστίν.

Διὰ τί ῥᾷον κινοῦνται περὶ τὸ αὐτὸ ζυγὸν οἱ μείζους 13
τῶν ἐλαττόνων κόλλοπες, καὶ οἱ αὐτοὶ ὄνοι οἱ λεπτότεροι
ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος τῶν παχυτέρων; Ἢ διότι ὁ μὲν ὄνος
καὶ τὸ ζυγὸν κέντρον ἐστίν, τὰ δὲ [t] ἀπέχοντα μεγέθη αἱ ἐκ
τοῦ κέντρου; Θᾶττον δὲ κινοῦνται καὶ πλέον ἀπὸ τῆς [v] αὐτῆς 2
ἰσχύος αἱ τῶν μειζόνων κύκλων ἢ αἱ τῶν ἐλαττόνων· ὑπὸ
τῆς αὐτῆς γὰρ ἰσχύος [w] θᾶττον μεθίσταται τὸ ἄκρον τὸ πορ-
ρώτερον τοῦ κέντρου. Διὸ πρὸς μὲν τὸ ζυγὸν τοὺς κόλλοπας
ὄργανα ποιοῦνται, οἷς ῥᾷον στρέφουσιν· ἐν δὲ τοῖς λεπτοῖς
ὄνοις πλεῖον γίνεται τὸ ἔξω τοῦ ξύλου, αὕτη δὲ γίνεται ἡ
ἐκ τοῦ κέντρου.

Διὰ τί τὸ αὐτὸ μέγεθος ξύλον ῥᾷον κατεάσσεται περὶ 14
τὸ γόνυ, ἐὰν ἴσον [x] ἀποστήσας τῶν ἄκρων ἐχόμενος κατα-
γνύῃ, ἢ [y] παρὰ τὸ γόνυ ἐγγὺς ὄντος· καὶ ἐὰν πρὸς τὴν γῆν
ἐρείσας καὶ τῷ ποδὶ προσβὰς πόρρωθεν τῇ χειρὶ καταγνύῃ,
ἢ ἐγγύθεν; Ἢ διότι ἔνθα [z] μὲν τὸ γόνυ κέντρον, ἔνθα δὲ ὁ
πούς. Ὅσῳ δ' ἂν πορρώτερον ᾖ τοῦ κέντρου, ῥᾷον κινεῖται
ἅπαν. Κινηθῆναι δὲ ἀνάγκη καταγνύμενον.

Διὰ τί περὶ τοὺς αἰγιαλοὺς αἱ καλούμεναι κρόκαι στρογ- 15
γύλαι εἰσίν, ἐκ μακρῶν τῶν λίθων καὶ ὀστράκων τὸ ἐξ ὑπαρ-
χῆς ὄντων; Ἢ διότι τὰ πλεῖον ἀπέχοντα τοῦ μέσου ἐν ταῖς
κινήσεσι θᾶττον φέρεται. Τὸ μὲν γὰρ μέσον γίνεται κέν-

[s] ἐκ μὲν σφενδόνης ἡ W[a]. [t] ἀπέχεται W[a]. [v] αὐτοῦ W[a]. [w] θᾶττον] μεῖζον P. [x] ἀποστήσωσι W[a]. [y] περὶ W[a]. [z] μὲν γὰρ τὸ P.W[a].

τρον, τὸ δὲ διάστημα ἡ ἐκ τοῦ κέντρου. Ἀεὶ δὲ ἡ μείζων
2 ἀπὸ τῆς ἴσης κινήσεως μείζω γράφει κύκλον. Τὸ δ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ μείζω διεξιὸν θᾶττον φέρεται. Τὰ δὲ φερόμενα θᾶττον ἐκ τοῦ ἴσου ἀποστήματος σφοδρότερον τύπτει. Τὰ δὲ τύπτοντα μᾶλλον καὶ αὐτὰ τύπτεται μᾶλλον. Ὥστε ἀνάγκη θραύεσθαι αἰεὶ τὰ πλέον ἀπέχοντα τοῦ μέσου. Τοῦτο δὲ
3 πάσχοντα ἀνάγκη γίνεσθαι περιφερῆ. Ταῖς δὲ κρόκαις διὰ τὴν τῆς [a] θαλάττης κίνησιν, διὰ τὸ μετὰ τῆς θαλάττης κινεῖσθαι, συμβαίνει ἀεὶ ἐν κινήσει εἶναι καὶ κυλιομέναις προσκόπτειν. Τοῦτο δὲ ἀνάγκη μάλιστα συμβαίνειν αὐτοῖς τοῖς ἄκροις.

16 Διὰ τί, [b] ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερα τὰ ξύλα, τοσούτῳ ἀσθενέστερα γίνεται, καὶ κάμπτεται αἰρόμενα μᾶλλον, [c] κἂν ᾖ τὸ μὲν βραχύ, ὅσον δίπηχυ, λεπτόν, τὸ δὲ ἑκατὸν πηχῶν παχύ; Ἢ διότι μοχλὸς γίνεται καὶ βάρος καὶ ὑπομόχλιον ἐν τῷ αἴρεσθαι τοῦ ξύλου τὸ μῆκος; Τὸ μὲν γὰρ πρῶτον μέρος αὐτοῦ, [d] ὃ ἡ χεὶρ αἴρει, οἷον ὑπομόχλιον γίνεται, [e] τὸ δ' ἐπὶ
2 τῷ ἄκρῳ βάρος. Ὥστε ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερον τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἀνάγκη κάμπτεσθαι [f] μᾶλλον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλέον ἀπέχῃ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἀνάγκη κάμπτεσθαι μεῖζον. Ἀνάγκη οὖν αἴρεσθαι τὰ ἄκρα τοῦ μοχλοῦ. Ἐὰν οὖν ᾖ καμπτόμενος ὁ μοχλός, ἀνάγκη αὐτὸν κάμπτεσθαι μᾶλλον αἰρόμενον. Ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν μακρῶν· ἐν δὲ τοῖς βραχέσιν ἐγγὺς τὸ ἔσχατον τοῦ ὑπομοχλίου γίνεται τοῦ ἠρεμοῦντος.

17 Διὰ τί τῷ σφηνὶ ὄντι μικρῷ μεγάλα βάρη διίσταται καὶ μεγέθη σωμάτων, καὶ θλῖψις ἰσχυρὰ γίνεται; Ἢ διότι ὁ σφὴν δύο μοχλοί εἰσιν ἐναντίοι ἀλλήλοις, ἔχει δὲ ἑκάτερος τὸ μὲν βάρος τὸ δὲ ὑπομόχλιον, ὃ καὶ ἀνασπᾷ ἢ πιέζει. Ἔτι δὲ ἡ τῆς πληγῆς φορὰ τὸ βάρος, ὃ τύπτει καὶ κινεῖ, [g] ποιεῖ μέγα· καὶ διὰ τὸ κινούμενον κινεῖν τῇ ταχυτῆτι ἰσχύει ἔτι

[a] θαλάσσης—θαλάσσης P. [b] ὅσον ᾖ Wa. [c] κἂν] καὶ Wa. [d] ὃ ἡ χεὶρ αἴρει om. P.Wa. [e] τῷ P. [f] μᾶλλον—κάμπτεσθαι om. Wa. [g] ποιεῖ om. Wa.

πλέον. Μικρῷ δὲ ὄντι μεγάλαι δυνάμεις ἀκολουθοῦσι· διὸ 2
λανθάνει κινῶν [h] παρὰ τὴν ἀξίαν τοῦ μεγέθους. Ἔστω σφὴν
ἐφ' ᾧ ΑΒΓ, τὸ δὲ σφηνούμενον [i] ΔΕΗΖ. Μοχλὸς δὴ γί-
νεται ἡ ΑΒ, βάρος δὲ τὸ [k] τοῦ Β κάτωθεν, ὑπομόχλιον δὲ
τὸ ΖΔ. Ἐναντίος δὲ τούτῳ μοχλὸς τὸ ΒΓ. Ἡ δὲ ΑΓ
κοπτομένη ἑκατέρᾳ τούτων χρῆται μοχλῷ· ἀνασπᾷ γὰρ
[l] τὸ Β.

Διὰ τί, ἐάν τις δύο [m] τροχιλέας ποιήσας ἐπὶ δυσὶ ξύλοις 18
συμβάλλουσιν ἑαυτοῖς ἐναντίως αὐταῖς κύκλῳ περιβάλῃ κα-
λώδιον, ἔχον τὸ ἄρτημα [n] ἐκ θατέρου τῶν ξύλων, θάτερον δὲ
[o] ᾖ προσερηρεισμένον ἢ προστεθειμένον κατὰ τὰς τροχαλίας,
ἐὰν ἕλκῃ τις τῇ ἀρχῇ τοῦ καλωδίου, [p] μεγάλα βάρη προσά-
γει, κἂν ᾖ μικρὰ ἡ ἕλκουσα ἰσχύς; Ἢ διότι τὸ αὐτὸ βάρος 2
ἀπὸ ἐλάττονος ἰσχύος, εἰ μοχλεύεται, ἐγείρεται, ἢ ἀπὸ χει-
ρός; Ἡ δὲ τροχιλέα τὸ αὐτὸ ποιεῖ τῷ μοχλῷ, ὥστε ἡ μία
ῥᾷον [q] ἕλξει, καὶ ἀπὸ μιᾶς ὁλκῆς τοῦ κατὰ χεῖρα πολὺ ἕλξει
βαρύτερον. Τοῦτο δ' αἱ δύο τροχαλίαι πλέον ἢ διπλασίῳ
τάχει αἴρουσαι. Ἔλαττον γὰρ [r] ἔτι ἡ ἑτέρα ἕλκει ἢ εἰ αὐτὴ 3
καθ' ἑαυτὴν εἷλκεν, ὅταν [s] παρὰ τῆς ἑτέρας ἐπιβληθῇ τὸ
σχοινίον· ἐκείνη γὰρ ἔτι ἔλαττον [t] ἐποίησε τὸ βάρος. Καὶ
οὕτως ἐὰν εἰς πλείους ἐπιβάλληται τὸ καλώδιον, ἐν ὀλίγαις
τροχιλέαις [v] πολλὴ γίνεται διαφορά, ἢ ὥστε ὑπὸ τῆς πρώ-
της τοῦ βάρους ἕλκοντος τέτταρας μνᾶς, ὑπὸ τῆς τελευταίας
ἕλκεσθαι πολλῷ ἐλάττω. Καὶ ἐν τοῖς οἰκοδομικοῖς ἔργοις 4
ῥᾳδίως κινοῦσι μεγάλα βάρη· μεταφέρουσι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐ-
τῆς τροχιλέας ἐφ' ἑτέραν, καὶ πάλιν ἀπ' ἐκείνης εἰς ὄνους καὶ
μοχλούς· τοῦτο δὲ ταὐτόν ἐστι [w] τῷ ποιεῖν πολλὰς τρο-
χιλέας.

Διὰ τί, ἐὰν μέν τις ἐπιθῇ ἐπὶ τὸ ξύλον πέλεκυν μέγαν καὶ 19
φορτίον μέγα [x] ἐπ' αὐτῷ, οὐ διαιρεῖ τὸ ξύλον, ὅ τι καὶ λόγου

[h] περὶ Wa. [i] ΔΕΗΖ] δέηται Wa. [k] τοῦ] τὸ Wa. [l] τῷ Wa. [m] τροχιλαίας et sect. 2. τροχιλαία et sect. 3. τροχιλαίαις P. [n] ἐκ θατέρου] ἑκατέρου Wa. [o] ᾗ Wa. [p] μεγάλῳ βάρει Wa. [q] ἕλξει om. Wa. [r] ἔτι ἢ ἡ ἑτέρα ἕλκει εἰ P. [s] περὶ Wa. [t] ποιήσει Wa. [v] πολὺ Wa. [w] τὸ Wa. [x] μετ' αὐτοῦ Wa.

ἄξιον· ἐὰν δὲ ἄρας τὸν πέλεκύν τις πατάξῃ αὐτῷ, διασχίζει, ἔλαττον βάρος ἔχοντος τοῦ τύπτοντος πολὺ μᾶλλον [y] ἢ τοῦ ἐπικειμένου καὶ πιεζοῦντος; Ἢ διότι πάντα τῇ κινήσει ἐργάζεται, καὶ τὸ βαρὺ τὴν τοῦ βάρους κίνησιν λαμβάνει μᾶλ-
2 λον κινούμενον ἢ ἠρεμοῦν; Ἐπικείμενον οὖν οὐ κινεῖται τὴν τοῦ βάρους κίνησιν, φερόμενον δὲ ταύτην τε καὶ τὴν τοῦ τύπτοντος. Ἔτι δὲ καὶ γίνεται σφὴν ὁ πέλεκυς· ὁ δὲ σφὴν μικρὸς ὢν [z] μεγάλα διίστησι διὰ τὸ εἶναι ἐκ δύο μοχλῶν ἐναντίως συγκειμένων.

20 Διὰ τί αἱ φάλαγγες τὰ κρέα ἱστᾶσιν ἀπὸ μικροῦ ἀρτήματος μεγάλα βάρη, τοῦ ὅλου [a] ἡμιζυγίου ὄντος; Οὗ μὲν γὰρ τὸ βάρος ἐντίθεται, κατήρτηται μόνον ἡ πλάστιγξ, ἐπὶ θάτερον δὲ ἡ φάλαγξ ἐστὶ μόνον. Ἢ ὅτι ἅμα συμβαίνει ζυγὸν καὶ μοχλὸν εἶναι τὴν φάλαγγα; Ζυγὸν μὲν γάρ, [b] ᾗ τῶν σπαρτίων ἕκαστον γίνεται τὸ κέντρον τῆς φάλαγγος.
2 Τὸ μὲν οὖν ἐπὶ [c] θάτερα ἔχει πλάστιγγα, τὸ δὲ ἐπὶ [c] θάτερα ἀντὶ τῆς πλάστιγγος τὸ σφαίρωμα, ὃ τῷ ζυγῷ ἔγκειται, ὥσπερ εἴ τις τὴν ἑτέραν πλάστιγγα καὶ τὸν σταθμὸν ἐπιθείη ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς πλάστιγγος· δῆλον γὰρ ὅτι ἕλκει
3 τοσοῦτον βάρος ἐν τῇ ἑτέρᾳ κείμενον πλάστιγγι. Ὅπως δὲ τὸ [d] ἓν ζυγὸν πολλὰ ᾖ ζυγά, τοιαῦτα τὰ σπαρτία πολλὰ ἔγκειται ἐν τῷ τοιούτῳ ζυγῷ, ὧν ἑκάστου τὸ ἐπὶ τάδε ἐπὶ τὸ σφαίρωμα τὸ ἥμισυ τῆς φάλαγγός ἐστι, καὶ ὁ σταθμὸς δι' ἴσου τῶν ἀπ' ἀλλήλων τῶν σπαρτίων κινουμένων, ὥστε συμμετρεῖσθαι πόσον βάρος ἕλκει τὸ ἐν τῇ πλάστιγγι κείμενον· ὥστε γινώσκειν, ὅταν ὀρθὴ ἡ φάλαγξ ᾖ, ἀπὸ ποίου σπάρτου πόσον βάρος ἔχει ἡ πλάστιγξ, καθάπερ εἴρηται.
4 Ὅλως μέν ἐστι τοῦτο ζυγόν, ἔχον μίαν μὲν πλάστιγγα, ἐν ᾗ ἵσταται τὸ βάρος, τὴν δ' ἑτέραν, ἐν ᾗ [e] τὸ σταθμὸν ἐν τῇ φάλαγγι. Διὸ σφαίρωμά ἐστιν ἡ φάλαγξ ἐπὶ θάτερον. Τοιοῦτον δὲ ὂν πολλὰ [f] ζυγά ἐστι, καὶ τοσαῦτα ὅσαπέρ

[y] ἢ ἡ τοῦ P.Wa. [z] μέγα Wa. [a] ὁμοζύγου Wa. [b] ἡ Wa. [c] θάτερον Wa. utrobique. [d] ἓν ζυγὰ πολλὰ ἢ ζυγὸν Wa. [e] τὸν βαθμόν Wa. [f] ζυγὰ δέ ἐστι Wa.

ἐστι τὰ σπαρτία. [g] Ἀεὶ δὲ τὸ ἐγγύτερον σπαρτίον τῆς 5
πλάστιγγος καὶ τοῦ ἱσταμένου βάρους μεῖζον ἕλκει βάρος, διὰ τὸ γίνεσθαι τὴν μὲν φάλαγγα πᾶσαν μοχλὸν ἀνεστραμμένον ([h] ὑπομόχλιον μὲν γὰρ τὸ σπαρτίον ἕκαστον ἄνωθεν ὄν, τὸ δὲ βάρος τὸ ἐνὸν ἐν τῇ πλάστιγγι), ὅσῳ δ' ἂν μακρότερον ᾖ τὸ μῆκος τοῦ μοχλοῦ [i] τοῦ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ [k] ἐκεῖ μὲν ῥᾷον κινεῖ, ἐνταῦθα δὲ σήκωμα ποιεῖ, καὶ ἵστησι τὸ πρὸς τὸ σφαίρωμα βάρος τῆς φάλαγγος.

Διὰ τί οἱ ἰατροὶ ῥᾷον ἐξαιροῦσι τοὺς ὀδόντας [l] προσλαμ- 21
βάνοντες βάρος τὴν ὀδοντάγραν ἢ τῇ χειρὶ μόνῃ [m] ψιλῇ; Πότερον διὰ τὸ μᾶλλον ἐξολισθαίνειν διὰ τῆς χειρὸς τὸν ὀδόντα ἢ ἐκ τῆς ὀδοντάγρας; Ἢ μᾶλλον ὀλισθαίνει τῆς χειρὸς ὁ σίδηρος, καὶ οὐ περιλαμβάνει αὐτὸν κύκλῳ· μαλθακὴ γὰρ οὖσα ἡ σὰρξ τῶν δακτύλων καὶ προσμένει μᾶλλον καὶ περιαρμόττει. Ἀλλ' ὅτι ἡ ὀδοντάγρα δύο μοχλοί εἰσιν 2
ἀντικείμενοι, ἓν τὸ ὑπομόχλιον [n] ἔχοντες τὴν σύναψιν τῆς [o] θερμαστρίδος· τοῦ ῥᾷον οὖν κινῆσαι χρῶνται τῷ ὀργάνῳ πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν. Ἔστω γὰρ τῆς ὀδοντάγρας τὸ μὲν 3
ἕτερον ἄκρον ἐφ' ᾧ [p] τὸ Α, τὸ δὲ ἕτερον, τὸ Β, ὃ ἐξαιρεῖ· ὁ δὲ μοχλὸς ἐφ' ᾧ ΑΔΖ, ὁ δὲ ἄλλος μοχλὸς ἐφ' ᾧ ΒΓΕ, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ΓΘΔ· ὁ δὲ ὀδοὺς ἐφ' οὗ Ι σύναψις· ὁ δὲ τὸ βάρος. Ἑκατέρῳ οὖν τῶν ΒΖ καὶ ἅμα λαβὼν κινεῖ. Ὅταν δὲ κινήσῃ, ἐξεῖλε ῥᾷον τῇ χειρὶ ἢ τῷ ὀργάνῳ.

Διὰ τί τὰ κάρυα ῥᾳδίως καταγνύουσιν ἄνευ πληγῆς ἐν τοῖς 22
ὀργάνοις ἃ ποιοῦσι πρὸς τὸ καταγνύναι αὐτά; Πολλὴ γὰρ [q] ἀφαιρεῖται [r] ἰσχὺς ἡ τῆς φορᾶς καὶ βίας. Ἔτι δὲ σκληρῷ καὶ βαρεῖ συνθλίβων θᾶττον ἂν [s] κατάξαι ἢ ξυλίνῳ καὶ κούφῳ τῷ ὀργάνῳ. Ἢ διότι οὕτως ἐπ' [t] ἀμφότερα θλίβεται ὑπὸ 2
δύο μοχλῶν τὸ κάρυον, τῷ δὲ μοχλῷ ῥᾳδίως διαιρεῖται τὰ βάρη; Τὸ γὰρ ὄργανον ἐκ δύο σύγκειται μοχλῶν, ὑπομό-

[g] ἀεὶ—σπαρτίον om. W[a]. [h] ὑπομοχλίου P. [i] τοῦ ἀπὸ] τὸ ἀπὸ W[a]. [k] ἐκεῖ μὲν] ἐν τῷ μοχλῷ W[a]. [l] προσλαβόντες W[a]. [m] ψιλῇ ante τῇ W[a]. [n] ἔχοντι W[a]. [o] κερμαστρίδος P.W[a]. [p] τὸ post ᾧ om. W[a]. [q] ἀφερεῖ P. [r] ἡ ἰσχὺς ἡ W[a]. [s] κατάξῃ P.W[a]. [t] ἀμφότερον W[a].

3 χλιον ἐχόντων τὸ αὐτό, τὴν συναφὴν ἐφ' [v] ἧς τὸ Α. Ὥσπερ [w] οὖν εἰ ἦσαν ἐκβεβλημέναι, ὑφ' ὧν κινουμένων εἰς τὰ τῶν ΓΔ ἄκρα αἱ ΕΖ συνήγοντο ῥᾳδίως ἀπὸ μικρᾶς ἰσχύος· ἣν οὖν ἐν τῇ πληγῇ τὸ βάρος ἐποίει, ταύτην ἡ κρείττων ταύτης, ἡ τὸ ΕΓ καὶ ΖΔ, μοχλοὶ ὄντες ποιοῦσι· τῇ ἄρσει γὰρ εἰς τοὐναντίον [x] αἴρονται, καὶ θλίβοντες καταγνύουσι τὸ ἐφ' ᾧ Κ.

4 Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅσῳ ἂν ἐγγύτερον ᾖ τῆς Α τὸ Κ, συντρίβεται θᾶττον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλεῖον ἀπέχῃ τοῦ ὑπομοχλίου ὁ μοχλός, ῥᾷον κινεῖ καὶ πλεῖον ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς αὐτῆς. [y] Ἔστιν οὖν τὸ μὲν Α ὑπομόχλιον, ἡ δὲ ΔΑΖ μοχλός, καὶ

5 ἡ ΓΑΕ. Ὅσῳ ἂν οὖν τὸ Κ ἐγγυτέρω ᾖ τῆς γωνίας τῶν Α, τοσούτῳ ἐγγύτερον γίνεται τῆς συναφῆς [z] τῶν Α· [a] τοῦτο δέ ἐστι τὸ ὑπομόχλιον. Ἀνάγκη τοίνυν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος συναγούσης τὸ ΖΕ αἴρεσθαι πλέον. Ὥστε ἐπεί ἐστιν ἐξ ἐναντίας ἡ [b] ἄρσις, ἀνάγκη θλίβεσθαι μᾶλλον· τὸ δὲ μᾶλλον θλιβόμενον κατάγνυται θᾶττον.

23 Διὰ τί φερομένων δύο φορὰς ἐν τῷ ῥόμβῳ τῶν ἄκρων σημείων ἀμφοτέρων, οὐ τὴν ἴσην ἑκάτερον αὐτῶν εὐθεῖαν διέρχεται, ἀλλὰ πολλαπλασίαν θάτερον; Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ διὰ [c] τί τὸ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς φερόμενον ἔλαττω διέρχεται τῆς [d] πλευρᾶς. Τὸ μὲν γὰρ τὴν διάμετρον [e] τὴν ἐλάττω, ἡ δὲ τὴν πλευρὰν τὴν μείζω, καὶ ἡ μὲν μίαν, τὸ δὲ δύο φέρεται

2 φοράς. Φερέσθω γὰρ ἐπὶ τῆς ΑΒ τὸ μὲν Α πρὸς τὸ Β, τὸ δὲ Β πρὸς τὸ Δ τῷ αὐτῷ τάχει· φερέσθω δὲ καὶ ἡ ΑΒ ἐπὶ τῆς ΑΓ παρὰ τὴν ΓΔ τῷ αὐτῷ τάχει τούτοις. Ἀνάγκη δὴ τὸ μὲν Α ἐπὶ τῆς ΑΔ διαμέτρου φέρεσθαι, τὸ δὲ Β ἐπὶ τῆς ΒΓ, καὶ ἅμα διεληλυθέναι ἑκατέραν, καὶ τὴν ΑΒ τὴν

3 ΑΓ πλευράν. Ἐνηνέχθω γὰρ τὸ μὲν Α τὴν ΑΕ, ἡ δὲ ΑΒ τὴν ΑΖ, καὶ ἔστω ἐκβεβλημένη ἡ ΖΗ [f] παρὰ τὴν ΑΒ, καὶ ἀπὸ τοῦ [g] Ε πεπληρώσθω. Ὅμοιον οὖν γίνεται τὸ παρα-

[v] ᾗ Wa. [w] οὖν εἴησαν P.Wa. [x] αἴροντες Wa. [y] ἔστι μὲν οὖν τὸ α Wa. [z] τῶν] τοῦ Wa. [a] τοῦτο] τοῦ P.Wa. [b] εὕρεσις Wa. [c] τί] τὸ P. [d] πλευράν] πλείω P.Wa. [e] τὴν α ε χ α β ἡ δὲ τὴν α ζ P.Ba. [f] περὶ Wa. [g] ε παραπεπληρώσθω Ha.

πληρωθὲν τῷ ὅλῳ. Ἴση ἄρα ἡ ΑΖ τῇ ΑΕ, [h] ὥστε τὸ Α
ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ἐνήνεκται τῆς ΑΕ. Ἡ δὲ ΑΒ τὴν ΑΖ εἴη
ἂν ἐνηνεγμένη. Ἔσται ἄρα ἐπὶ τῆς διαμέτρου κατὰ τὸ Θ.
Καὶ αἰεὶ δὲ ἀνάγκη αὐτὸ φέρεσθαι κατὰ τὴν διάμετρον. 4
Καὶ ἅμα ἡ πλευρὰ ἡ ΑΒ τὴν πλευρὰν τὴν ΑΓ [i] δίεισι, καὶ
τὸ Α τὴν διάμετρον δίεισι τὴν ΑΔ. Ὁμοίως δὲ δειχθή-
σεται καὶ τὸ Β ἐπὶ τῆς ΑΓ διαμέτρου φερόμενον. [k] Ἴση
γάρ ἐστιν ἡ ΒΕ τῇ ΒΗ. Παραπληρωθέντος οὖν ἀπὸ τοῦ Η,
ὅμοιόν ἐστι τῷ ὅλῳ τὸ ἐντός. Καὶ τὸ [l] Β ἐπὶ τῆς διαμέτρου 5
ἔσται κατὰ τὴν σύναψιν τῶν πλευρῶν, καὶ ἅμα δίεισιν ἥ
τε πλευρὰ τὴν πλευρὰν καὶ τὸ Β τὴν ΒΓ διάμετρον. Ἅμα
ἄρα καὶ τὸ Β τὴν πολλαπλασίαν τῆς ΑΒ δίεισι καὶ ἡ
πλευρὰ τὴν ἐλάττονα πλευράν, τῷ αὐτῷ τάχει φερόμενα,
καὶ [m] ἡ πλευρὰ μείζω τοῦ Α διελήλυθε μίαν φορὰν φερο-
μένη. Ὅσῳ γὰρ ἂν ὀξύτερος γένηται ὁ ῥόμβος, ἡ μὲν διά- 6
μετρος ἡ ἐλάττων γίνεται, ἡ δὲ ΒΓ μείζων, ἡ δὲ πλευρὰ
τῆς ΒΓ ἐλάττων. Ἄτοπον γάρ, ὥσπερ ἐλέχθη, [n] τὸ δύο
φορὰς φερόμενον ἐνίοτε βραδύτερον φέρεσθαι τοῦ μίαν, καὶ
ἀμφοτέρων ἰσοταχῶν σημείων δοθέντων μείζω διεξιέναι θά-
τερον. Αἴτιον δὲ ὅτι τοῦ μὲν ἀπὸ τῆς ἀμβλείας φερομένου 7
σχεδὸν ἐναντίαι ἀμφότεραι γίνονται, ἥν τε αὐτὴ φέρεται
καὶ ἣν ὑπὸ τῆς πλευρᾶς ὑποφέρεται, τοῦ δὲ ἀπὸ τῆς ὀξείας
συμβαίνει φέρεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτό. Συνεπουρίζει γὰρ ἡ τῆς
πλευρᾶς τὴν ἐπὶ τῆς διαμέτρου· καὶ ὅσῳ ἂν τὴν μὲν ὀξυτέ-
ραν ποιήσῃ, τὴν δὲ ἀμβλυτέραν, ἡ μὲν βραδυτέρα ἔσται, ἡ
δὲ θάττων. Αἱ μὲν γὰρ ἐναντιώτεραι γίνονται διὰ τὸ 8
ἀμβλυτέραν γίνεσθαι τὴν γωνίαν, αἱ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὰ αὐτὰ
διὰ τὸ συνάγεσθαι τὰς γραμμάς. Τὸ μὲν γὰρ Β σχεδὸν
ἐπὶ τὸ αὐτὸ φέρεται κατ' ἀμφοτέρας τὰς φοράς· συνεπου-
ρίζεται οὖν ἡ ἑτέρα, καὶ ὅσῳ ἂν ὀξυτέρα γίνηται ἡ γωνία,
τοσούτῳ μᾶλλον. Τὸ Α δὲ ἐπὶ τοὐναντίον· αὐτὸ μὲν γὰρ 9

[h] ὥστε—τῆς ΑΕ add. L.P.Bᵃ.Hᵃ.Wᵃ.q. [i] δίεισι καὶ τὸ Α et mox δίεισι—διαμέτρου om. Wᵃ. [k] ὅση Wᵃ. [l] Β om. Wᵃ. [m] ἡ om. Wᵃ. [n] τὸ om. Wᵃ.

πρὸς τὸ Β φέρεται, ἡ δὲ πλευρὰ ὑποφέρει αὐτὸ πρὸς τὸ Δ. Καὶ ὅσῳ ἂν ἀμβλυτέρα ἡ γωνία ᾖ, ἐναντιώτεραι αἱ φοραὶ γίνονται· [o] εὐθυτέρα γὰρ ἡ γραμμὴ γίνεται. Εἰ δ' ὅλως εὐθεῖα γένοιτο, παντελῶς ἂν εἴησαν ἐναντίαι. Ἡ δὲ πλευρὰ ὑπ' οὐθενὸς κωλύεται μίαν φερομένη φοράν. Εὐλόγως οὖν τὴν μείζω διέρχεται.

24 Ἀπορεῖται διὰ τί ποτε ὁ μείζων κύκλος τῷ ἐλάττονι
κύκλῳ ἴσην [p] ἐξελίττεται γραμμήν, ὅταν περὶ τὸ αὐτὸ [q] κέν-
τρον τεθῶσι; Χωρὶς δὲ ἐκκυλιόμενοι, ὥσπερ τὸ μέγεθος αὐ-
τῶν πρὸς τὸ μέγεθος ἔχει, οὕτως καὶ αἱ γραμμαὶ αὐτῶν
2 γίνονται πρὸς ἀλλήλας. Ἔτι δὲ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κέν-
τρου ὄντος ἀμφοῖν, ὁτὲ μὲν τηλικαύτη γίνεται ἡ γραμμὴ ἣν
ἐκκυλίονται, ἡλίκην ὁ ἐλάττων κύκλος καθ' αὐτὸν ἐκκυλίεται,
ὁτὲ δὲ ὅσην ὁ μείζων. Ὅτι μὲν οὖν μείζω ἐκκυλίεται ὁ
3 μείζων, φανερόν. Γωνία μὲν γὰρ δοκεῖ κατὰ τὴν αἴσθησιν
εἶναι ἡ περιφέρεια ἑκάστου τῆς οἰκείας διαμέτρου, ἡ τοῦ
μείζονος κύκλου μείζων, [r] ἡ δὲ τοῦ ἐλάττονος ἐλάττων, ὥστε
τὸν αὐτὸν τοῦτον ἕξουσι λόγον, καθ' ἃς ἐξεκυλίσθησαν αἱ
4 γραμμαὶ πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν αἴσθησιν. Ἀλλὰ μὴν καὶ
ὅτι τὴν ἴσην ἐκκυλίονται, ὅταν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον κείμε-
νοι ὦσι, δῆλον· καὶ οὕτως γίνεται ὁτὲ μὲν ἴση τῇ γραμμῇ
5 ἣν ὁ μείζων κύκλος ἐκκυλίεται, ὁτὲ δὲ ἐλάττων. Ἔστω γὰρ
κύκλος ὁ μείζων μὲν ἐφ' οὗ τὰ ΔΖΓ, ὁ δὲ ἐλάττων ἐφ' οὗ
τὰ ΕΗΒ, κέντρον δὲ ἀμφοῖν τὸ Α· καὶ ἣν μὲν ἐξελίττεται
καθ' [s] αὑτὸν ὁ μέγας, [t] ἡ ἐφ' ἧς [v] ΖΙ ἔστω, ἣν [w] δὲ ὁ ἐλάτ-
6 των καθ' αὑτόν, ἡ ἐφ' [x] ἧς ΗΚ, ἴση τῇ ΑΖ. Ἐὰν [y] δὴ
κινῶ τὸν ἐλάττονα, τὸ αὐτὸ κέντρον [z] κινῶ, ἐφ' οὗ τὸ Α· ὁ
δὲ μέγας προσηρμόσθω. Ὅταν οὖν ἡ ΑΒ ὀρθὴ γένηται
πρὸς τὴν ΗΚ, ἅμα καὶ [a] ἡ ΑΓ γίνεται ὀρθὴ πρὸς τὴν ΖΛ,
ὥστε ἔσται ἴσην ἀεὶ διεληλυθυῖα, τὴν μὲν ΗΚ, ἐφ' ᾧ ΗΒ

[o] εὐθύτερον Wa. [p] ἐξελίττεται τὴν γραμμὴν Wa. [q] κέντρῳ Wa.
[r] ἡ δὲ τοῦ ἐλάττονος ἐλάττων om. P. Wa. [s] αὐτὸ P. [t] ἡ ἐφ' οἷς P. Wa.
[v] Ζ] τί Wa. [w] δὴ P. [x] ἣ Wa. [y] δὲ Wa. [z] κινῶν ἐφ' P. Wa.
[a] ἡ ΑΓ] αι Wa.

περιφέρεια, τὴν δὲ ΖΛ ἡ ἐφ' ἧς ΖΓ. Εἰ δὲ τὸ τέταρτον 7
μέρος ἴσην ἐξελίττεται, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ὅλος κύκλος τῷ ὅλῳ
κύκλῳ ἴσην [b] ἐξελιχθήσεται, ὥστε ὅταν ἡ ΒΗ γραμμὴ ἔλθῃ
ἐπὶ τὸ Κ, καὶ ἡ ΖΓ ἔσται [c] περιφέρεια ἐπὶ τῆς [d] ΖΛ, καὶ
ὁ κύκλος ὅλος ἐξειλιγμένος. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν τὸν μέγαν
κινῶ, ἐναρμόσας τὸν μικρόν, τοῦ αὐτοῦ κέντρου ὄντος, ἅμα
τῇ ΑΓ ἡ ΑΒ κάθετος καὶ ὀρθὴ ἔσται, ἡ μὲν πρὸς τὴν ΖΙ,
ἡ δὲ πρὸς τὴν [e] ΗΘ. Ὥστε ὅταν ἴσην ἡ μὲν τῇ ΗΘ ἔσται 8
διεληλυθυῖα, ἡ δὲ τῇ ΖΙ, καὶ γένηται ὀρθὴ πάλιν ἡ ΖΑ
πρὸς τὴν ΖΛ, καὶ ἡ ΑΓ ὀρθὴ πάλιν, ὡς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἔσον-
ται ἐπὶ τῶν ΘΙ. Τὸ δὲ μήτε στάσεως γινομένης τὸ μεῖζον
τῷ ἐλάττονι, ὥστε [f] μένειν τινὰ χρόνον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ση-
μείου· κινοῦνται γὰρ συνεχῶς ἄμφω ἀμφοτεράκις. [g] Μὴ 9
ὑπερπηδῶντος τοῦ ἐλάττονος μηθὲν σημεῖον, τὸν μὲν [h] μείζω
τῷ ἐλάττονι ἴσην διεξιέναι, τὸν δὲ τῷ μείζονι, ἄτοπον.
Ἔτι δὲ μιᾶς κινήσεως οὔσης ἀεὶ τὸ κέντρον τὸ κινούμενον
ὁτὲ μὲν τὴν μεγάλην ὁτὲ δὲ τὴν ἐλάττονα ἐκκυλίεσθαι θαυ-
μαστόν. Τὸ γὰρ αὐτὸ τῷ αὐτῷ τάχει φερόμενον ἴσην 10
πέφυκε διεξιέναι· τῷ αὐτῷ δὲ τάχει ἴσην ἐστὶ κινεῖν ἀμφο-
τεράκις. Ἀρχὴ δὲ ληπτέα ἥδε περὶ τῆς αἰτίας αὐτῶν, [i] ὅτι
ἡ αὐτὴ δύναμις [k] καὶ ἴση τὸ μὲν βραδύτερον [k] κινεῖ μέγεθος,
τὸ δὲ ταχύτερον. Εἰ δή τι εἴη ὃ μὴ πέφυκεν ὑφ' ἑαυτοῦ 11
κινεῖσθαι, ἐὰν [l] τοῦτο ἅμα καὶ αὐτὸ κινῇ τὸ πεφυκὸς κινεῖ-
σθαι, βραδύτερον κινηθήσεται ἢ [m] εἰ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἐκι-
νεῖτο. Καὶ ἐὰν μὲν πεφυκὸς ᾖ κινεῖσθαι, μὴ [n] συγκινῆται
δὲ μηθέν, ὡσαύτως ἕξει. Καὶ ἀδύνατον δὴ κινεῖσθαι πλέον
ἢ τὸ κινοῦν· οὐ γὰρ τὴν [o] αὐτοῦ κινεῖται κίνησιν, [p] ἀλλὰ
τὴν τοῦ κινοῦντος. Εἴη δὴ κύκλος ὁ μὲν μείζων [q] τὸ Α, ὁ 12
δὲ ἐλάττων ἐφ' ᾧ Β. Εἰ ὠθοίη δ' ὁ ἐλάττων τὸν μείζω,

[b] ἐξελεχθήσεται Wa. [c] περιφέρεια om. Wa. [d] ΖΛ] γλ Wa. [e] ΗΘ] κθ Wa. [f] μένειν] μὲν Wa. [g] μὴ] μὲν Wa. [h] μείζω P. [i] ὅτε Wa. [k] καὶ ἴση et mox κινεῖ μέγεθος om. Wa. [l] τοῦτο] τοῦ P.Wa. [m] εἰ] ἡ P.Wa. [n] συγκινῆται] κινῆται Wa. [o] αὐτοῦ] αὐτὴν P. [p] ἀλλὰ τὴν τοῦ κινοῦντος. εἴη] εἰ P.Wa. [q] τὸ] ἡ Wa.

μὴ κυλιομένου αὐτοῦ, φανερὸν ὅτι τοσοῦτον δίεισι τῆς εὐ-
θείας ὁ μείζων, ὅσον ἐώσθη [r] ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος. Τοσοῦτον
δέ γε ἐώσθη ὅσον ὁ μικρὸς ἐκινήθη. Ἴσην ἄρα τῆς εὐθείας
13 διεληλύθασιν. Ἀνάγκη τοίνυν καὶ εἰ κυλιόμενος ὁ ἐλάττων
τὸν μείζω ὠθοίη, κυλισθῆναι μὲν ἅμα τῇ ὤσει, τοσοῦτον δ'
ὅσον ὁ ἐλάττων ἐκυλίσθη, εἰ μηθὲν αὐτὸς τῇ αὑτῇ κινήσει
κινεῖται. Ὡς γὰρ καὶ ὅσον ἐκίνει, τοσοῦτον [s] κεκινῆσθαι
ἀνάγκη τὸ κινούμενον ὑπ' ἐκείνου. Ἀλλὰ μὴν ὅ τε κύκλος
τοσοῦτον ἐκίνησε τὸ αὐτό, κύκλῳ τε καὶ ποδιαίαν (ἔστω γὰρ
τοσοῦτον ὃ ἐκινήθη), [t] καὶ ὁ μέγας ἄρα τοσοῦτον ἐκινήθη.
14 Ὁμοίως δὲ κἂν ὁ μέγας τὸν μικρὸν κινήσῃ, ἔσται κεκινημένος
ὁ μικρὸς ὡς καὶ ὁ μείζων. Καθ' αὑτὸν μὲν δὴ κινηθεὶς
ὁποτεροσοῦν, ἐάν τε ταχὺ ἐάν τε βραδέως· τῷ αὐτῷ δὲ τάχει
εὐθὺς ὅσην ὁ μείζων πέφυκεν ἐξελιχθῆναι γραμμήν. Ὅπερ
καὶ ποιεῖ τὴν ἀπορίαν, [v] ὅτι οὐκέτι ὁμοίως ποιοῦσιν ὅταν
15 συναρμοσθῶσιν. Τὸ δ' ἔστιν, εἰ ὁ ἕτερος ὑπὸ τοῦ ἑτέρου
κινεῖται οὐχ ἣν πέφυκεν, οὐδὲ τὴν αὑτοῦ κίνησιν. Οὐθὲν
γὰρ διαφέρει περιθεῖναι καὶ ἐναρμόσαι ἢ προσθεῖναι ὁποτε-
ρονοῦν [w] ὁποτέρῳ· ὁμοίως γάρ, ὅταν ὁ μὲν κινῇ ὁ δὲ κινῆται
ὑπὸ τούτου, ὅσον ἂν κινῇ ἅτερος, τοσοῦτον κινηθήσεται
16 ἅτερος. Ὅταν μὲν οὖν προσκείμενον κινῇ ἢ προσκρεμάμε-
νον, οὐκ ἀεὶ κυλίει τις· ὅταν δὲ περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τεθῶ-
σιν, ἀνάγκη κυλίεσθαι ἀεὶ τὸν ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου. Ἀλλ'
οὐθὲν ἧττον οὐ τὴν [x] αὑτοῦ κίνησιν [y] ἅτερος κινεῖται, ἀλλ'
ὥσπερ ἂν εἰ μηδεμίαν εἶχε κίνησιν. Κἂν ἔχῃ, μὴ χρῆται
17 δ' αὐτῇ, ταὐτὸ συμβαίνει. Ὅταν [z] μὲν οὖν ὁ μέγας κινῇ
ἐνδεδεμένον τὸν μικρόν, ὁ [a] μικρὸς κινεῖται ὅσηνπερ οὗτος·
ὅταν δὲ ὁ μικρός, πάλιν ὁ μέγας ὅσην οὗτος. Χωριζόμενος
δὲ ἑκάτερος αὑτὸν κινεῖ αὐτός. [b] Ὅτι δὲ τοῦ αὐτοῦ κέντρου
ὄντος καὶ κινοῦντος τῷ αὐτῷ τάχει συμβαίνει ἄνισον διεξ-

[r] ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος om. P.Wa. [s] κεκινεῖσθαι Wa. [t] καὶ ὁ—ἐκινήθη om. Wa. [v] ὅτε Wa. [w] ὁποτέρων Wa. [x] αὐτὴν P. [y] ἕτερος Wa. [z] οὖν μὲν Wa. [a] μικρὸς κ.] μέγας κ. P.Wa. [b] ὅτε δὲ τοῦ αὖ κέντρου Wa.

ιέναι αὐτοὺς γραμμήν, [c] παραλογίζεται ὁ ἀπορῶν σοφι-
στικῶς. Τὸ αὐτὸ μὲν γάρ ἐστι κέντρον ἀμφοῖν, ἀλλὰ 18
κατὰ συμβεβηκός, [d] ὡς μουσικὸν καὶ λευκόν· τὸ γὰρ εἶναι
[e] ἑκατέρου κέντρου τῶν κύκλων οὐ τῷ αὐτῷ χρῆται. Ὅταν
μὲν οὖν ὁ κινῶν [f] ᾖ ὁ μικρός, ὡς ἐκείνου κέντρον καὶ ἀρχή,
ὅταν δὲ ὁ μέγας, ὡς ἐκείνου. Οὔκουν τὸ αὐτὸ κινεῖ ἁπλῶς,
ἀλλ' ἔστιν ὥς.

Διὰ τί τὰς κλίνας ποιοῦσι διπλασιοπλεύρους, τὴν μὲν 25
ἓξ ποδῶν καὶ μικρῷ μείζω πλευράν, τὴν δὲ τριῶν; Καὶ διὰ
τί ἐντείνουσιν οὐ κατὰ διάμετρον; Ἢ τὸ μὲν μέγεθος τη-
λικαύτας, ὅπως τοῖς σώμασιν ὦσι σύμμετροι; Γίνονται γὰρ
οὕτω διπλασιόπλευροι, τετραπήχεις μὲν τὸ μῆκος, διπήχεις
δὲ τὸ πλάτος. Ἐντείνουσι δὲ οὐ κατὰ διάμετρον ἀλλ' ἀπ' 2
ἐναντίας, ὅπως τά τε ξύλα ἧττον διασπᾶται· τάχιστα γὰρ
σχίζεται κατὰ φύσιν διαιρούμενα ταύτῃ, καὶ ἑλκόμενα πονεῖ
μάλιστα. Ἔτι ἐπειδὴ δεῖ βάρος δύνασθαι τὰ [g] σπαρτία
φέρειν, οὕτως ἧττον πονέσει λοξοῖς τοῖς [g] σπαρτίοις ἐπιτι-
θεμένου τοῦ βάρους ἢ πλαγίοις. Ἔτι δὲ ἔλαττον οὕτω
[h] σπαρτίον ἀναλίσκεται. Ἔστω γὰρ κλίνη ἡ ΑΖΗΙ, καὶ 3
δίχα διῃρήσθω ἡ ΖΗ κατὰ τὸ Β. Ἴσα δὴ τρυπήματά
ἐστιν ἐν τῇ ΖΒ καὶ ἐν τῇ ΖΑ. Καὶ γὰρ αἱ πλευραὶ [i] ἴσαι
εἰσίν· ἡ γὰρ ὅλη ΖΗ διπλασία ἐστίν. Ἐντείνουσι δ' ὡς
γέγραπται, ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ Β, εἶτα οὗ τὸ Γ, εἶτα οὗ τὸ
Δ, εἶτα οὗ τὸ Θ, εἶτα οὗ τὸ Ε. Καὶ οὕτως ἀεί, ἕως ἂν εἰς 4
γωνίαν καταστρέψωσιν ἄλλην· δύο γὰρ ἔχουσι γωνίαι τὰς
ἀρχὰς τοῦ σπαρτίου. Ἴσα δέ ἐστι τὰ σπαρτία κατὰ τὰς
κάμψεις, τό τε ΑΒ καὶ ΒΓ τῷ ΓΔ καὶ ΔΘ. Καὶ τὰ
ἄλλα δὲ τὰ τοιαῦτά ἐστιν, ὅτι οὕτως [k] ἔχει ἡ αὐτὴ ἀπόδειξις.
Ἡ μὲν γὰρ ΑΒ τῇ ΕΘ ἴσῃ· ἴσαι γάρ εἰσιν αἱ πλευραὶ τοῦ
ΒΗΚΑ χωρίου, καὶ τὰ [l] τρυπήματα ἴσα διέστηκεν. Ἡ δὲ 5

[c] π ιλογίζεται Wa. [d] ὡς] καὶ Wa. [e] ἑκάτερον κέντρον Wa.
[f] ᾖ P. [g] σπαρτὰ et σπαρτοῖς, sect. 6. σπαρτὰ, sect. 7. σπαρτῶν P.Wa.
[h] σπαρτὸν Wa. [i] εἰσιν ἴσαι Wa. [k] ἔχει om. P. [l] τρυπήματα δ' ἴσα
διέστη Wa.

ΒΗ ἴση τῇ ΚΑ· ἡ γὰρ [m] Β γωνία ἴση τῇ Η. Ἐν ἴσοις
γὰρ ἡ μὲν ἐκτός, ἡ δὲ ἐντός· καὶ ἡ μὲν Β ἐστὶν ἡμίσεια ὀρ-
θῆς· ἡ γὰρ ΖΒ ἴση τῇ ΖΑ· καὶ γωνία δὲ ἡ κατὰ τὸ Ζ ὀρθή.
Ἡ δὲ Β γωνία ἴση τῇ κατὰ τὸ Η· ἡ γὰρ κατὰ τὸ Ζ ὀρθή,
ἐπειδὴ διπλασιόπλευρον τὸ ἑτερόμηκες καὶ πρὸς μέσον κέκλα-
6 σται. Ὥστε ἡ ΑΓ τῇ ΕΗ ἴση. Ταύτῃ δὲ ἡ Κ Θ· παράλ-
ληλος γάρ. Ὥστε ἡ ΒΓ ἴση τῇ ΚΘ. Ἡ [n] δὲ ΓΕ τῇ ΔΘ.
Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δείκνυνται ὅτι ἴσαι εἰσὶν αἱ κατὰ τὰς
κάμψεις δύο ταῖς δυσίν. Ὥστε δῆλον ὅτι τὰ τηλικαῦτα
[o] σπαρτία ὅσον τὸ ΑΒ, τέσσαρα τοσαῦτ᾽ ἔνεστιν ἐν τῇ κλίνῃ·
ὅσον δ᾽ ἐστὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ ΖΗ πλευρᾷ τρυπημάτων,
7 καὶ ἐν τῷ ἡμίσει [p] τῷ ΖΒ τὰ ἡμίση. Ὥστε ἐν τῇ ἡμισείᾳ
κλίνῃ τηλικαῦτα μεγέθη [q] σπαρτίων ἐστὶν ὅσον [r] τῷ ΒΑ ἔνε-
στι, τοσαῦτα δὲ τὸ πλῆθος ὅσαπερ ἐν τῷ ΒΗ τρυπήματα.
Ταῦτα δὲ οὐδὲν διαφέρει λέγειν ἢ ὅσα ἐν τῇ [s] ΑΖ καὶ ΒΖ
8 τὰ συνάμφω. Εἰ δὲ κατὰ διάμετρον ἐνταθῇ τὰ σπαρτία,
ὡς ἐν τῇ ΑΒΓΔ κλίνῃ ἔχει, τὰ ἡμίσεά εἰσιν οὐ τοσαῦτα
ὅσα αἱ πλευραὶ ἀμφοῖν, αἱ ΑΖ ΖΗ· τὰ ἴσα δέ, ὅσα ἐν
τῷ ΖΒΖΑ τρυπήματα ἔνεστιν. Μείζονες δέ εἰσιν αἱ ΑΖ
ΒΖ δύο οὖσαι τῆς ΑΒ. Ὥστε καὶ τὸ σπαρτίον μεῖζον το-
σούτῳ ὅσον αἱ πλευραὶ ἄμφω μείζους εἰσὶ τῆς διαμέτρου.

26 Διὰ τί χαλεπώτερον τὰ μακρὰ ξύλα [t] ἀπ᾽ ἄκρου φέρειν
ἐπὶ τῷ ὤμῳ ἢ κατὰ τὸ μέσον, ἴσου τοῦ βάρους ὄντος; Πό-
τερον ὅτι σαλευομένου τοῦ ξύλου τὸ ἄκρον κωλύει φέρειν,
μᾶλλον ἀντισπῶν τῇ σαλεύσει τὴν φοράν; Ἢ κἂν μηθὲν κάμ-
πτηται μηδ᾽ ἔχῃ πολὺ μῆκος, ὅμως χαλεπώτερον φέρειν ἀπ᾽
ἄκρου; ἀλλ᾽ ὅτι καὶ ῥᾷον αἴρεται ἀπ᾽ ἄκρου [v] ἢ ἐκ μέσου,
2 διὰ τὸ αὐτὸ καὶ φέρειν οὕτω ῥᾴδιον. [w] Αἴτιον δὲ ὅτι ἐκ
μέσου μὲν αἰρόμενον ἀεὶ ἐπικουφίζει ἄλληλα τὰ ἄκρα, καὶ
θάτερον μέρος τὸ ἐπὶ [x] θάτερον εὖ αἴρει. Ὥσπερ γὰρ κέν-

[m] Β] γ Wa. [n] δὲ] δὲ τῇ P. [o] σπαρτὰ P.Wa. [p] τῷ ζ θ P, τὸ θ ζ Wa. [q] σπαρτῶν P.Wa. [r] τὸ Wa. [s] ΑΖ] θ ζ Wa. [t] ἀπ᾽ ἄκρου] ἀπὸ μακροῦ P.Wa. [v] ἢ om. P. [w] αἴτιον δὲ ὅτι] ἐπειδὴ διότι Wa. [x] θάτερα P.

τρον γίνεται τὸ μέσον, [y] ᾗ ἔχει τὸ αἶρον ἢ φέρον. Εἰς [z] τὸ ἄνω οὖν κουφίζεται ἑκάτερον τῶν ἄκρων εἰς τὸ κάτω ῥέπον. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἄκρου αἰρόμενον ἢ φερόμενον οὐ ποιεῖ τοῦτο, 3
ἀλλ᾽ ἅπαν τὸ βάρος ῥέπει ἐφ᾽ ἓν μέσον, εἰς ὅπερ αἴρεται ἢ φέρεται. [a] Ἔστω μέσον ἐφ᾽ οὗ Α, ἄκρα Β Γ. Αἰρομένου οὖν ἢ φερομένου κατὰ τὸ Α, τὸ μὲν Β κάτω ῥέπον ἄνω αἴρει τὸ Γ, τὸ δὲ Γ κάτω ῥέπον τὸ Β ἄνω αἴρει· ἅμα δὲ αἰρόμενα ἄνω ποιεῖ ταῦτα.

Διὰ τί, ἐὰν ᾖ λίαν μακρὸν τὸ αὐτὸ βάρος, χαλεπώτερον 27
[b] φέρειν ἐπὶ τοῦ ὤμου, κἂν μέσον [c] φέρῃ τις, ἢ ἐὰν ἔλαττον ᾖ; Πάλαι ἐλέχθη [d] ὡς οὐκ ἔστιν αἴτιον [d] ἡ σάλευσις· ἀλλ᾽ ἡ σάλευσις νῦν αἰτιόν ἐστιν. Ὅταν γὰρ ᾖ μακρότερον, τὰ ἄκρα σαλεύεται, ὥστε εἴη [e] ἂν καὶ τὸν φέροντα χαλεπώτερον φέρειν μᾶλλον. Αἴτιον δὲ τοῦ σαλεύεσθαι μᾶλλον, [f] ὅτι 2
τῆς αὐτῆς κινήσεως [g] οὔσης μεθίσταται τὰ ἄκρα, ὅσῳπερ ἂν ᾖ μακρότερον τὸ ξύλον. Ὁ μὲν γὰρ ὦμος κέντρον, [h] ἐφ᾽ οὗ τὸ Α (μένει γὰρ τοῦτο), αἱ δὲ Α Β καὶ Α Γ αἱ ἐκ τοῦ κέντρου. Ὅσῳ δ᾽ ἂν ᾖ μεῖζον τὸ ἐκ τοῦ κέντρου ἢ τὸ Α Β ἢ καὶ τὸ Α Γ, πλέον μεθίσταται μέγεθος. Δέδεικται δὲ τοῦτο πρότερον.

Διὰ τί ἐπὶ τοῖς φρέασι τὰ [i] κηλώνεια ποιοῦσι τοῦτον τὸν 28
τρόπον; προστιθέασι γὰρ βάρος ἐν τῷ ξύλῳ τὸν μόλιβδον, ὄντος βάρους τοῦ κάδου αὐτοῦ, καὶ κενοῦ καὶ πλήρους ὄντος. Ἢ ὅτι ἐν δυσὶ χρόνοις διῃρημένου τοῦ ἔργου (βάψαι γὰρ δεῖ, καὶ τοῦτ᾽ ἄνω ἑλκύσαι) συμβαίνει καθιέναι μὲν κενὸν ῥᾳδίως, αἴρειν δὲ πλήρη χαλεπῶς; Λυσιτελεῖ οὖν μικρῷ βρα- 2
δύτερον [k] εἶναι τὸ καταγαγεῖν [k] πρὸς τὸ πολὺ κουφίσαι τὸ βάρος ἀνάγοντι. Τοῦτο οὖν ποιεῖ ἐπ᾽ ἄκρῳ [l] τῷ κηλωνείῳ ὁ μόλιβδος προσκείμενος ἢ [m] ὁ λίθος. Καθιμῶντι [n] μὲν γὰρ

[y] ᾗ] ἡ Wa. [z] τὰ Wa. [a] ἔστω μέσον om. P.Wa. [b] φέρει Wa. [c] φέροι P, φέρει Wa. [d] ὡς et ἡ σάλευσις om. P.Wa. [e] ἂν om. P. [f] ὅτι] ἀπὸ post lacunam P. [g] οὔσης om. P.Wa. [h] ἐφ᾽ οὗ—κέντρου om. Wa. [i] κοιλώνια P.Wa. [k] εἶναι et πρὸς om. P.Wa. [l] τῶν κοιλωνίων P, κοιλωνίῳ Wa. [m] ὁ om. P.Wa. [n] μὲν om. Wa.

γίνεται βάρος μεῖζον [o] ἢ εἰ μόνον κενὸν δεῖ κατάγειν [p] τὸν κάδον· ὅταν δὲ πλήρης ᾖ, ἀνάγει ὁ μόλιβδος, ἢ ὅ τι [q] ἂν ᾖ τὸ προσκείμενον βάρος. Ὥστ' ἐστὶ ῥᾷον αὐτῷ τὰ ἄμφω [r] ἢ ἐκείνῳ.

29 Διὰ τί, ὅταν φέρωσιν ἐπὶ ξύλου ἤ τινος τοιούτου δύο ἄνθρωποι ἴσον βάρος, οὐχ ὁμοίως θλίβονται, ἐὰν μὴ ἐπὶ τῷ [s] μέσῳ ᾖ τὸ βάρος, ἀλλὰ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἐγγύτερον ᾖ τῶν φερόντων; Ἢ διότι μοχλὸς μὲν γίνεται [t] οὕτως ἐχόντων [v] τὸ ξύλον, τὸ δὲ βάρος [w] ὑπομόχλιον, ὁ δὲ ἐγγύτερος τοῦ βάρους τῶν φερόντων τὸ βάρος τὸ κινούμενον, ἅτερος δὲ
2 τῶν φερόντων τὸ βάρος ὁ κινῶν. Ὅσῳ γὰρ πλέον [x] ἀπέχει τοῦ βάρους, [y] τοσούτῳ ῥᾷον κινεῖ, καὶ θλίβει μᾶλλον τὸν ἕτερον εἰς τὸ κάτω, ὥσπερ ἀντερείδοντος τοῦ βάρους [z] τοῦ ἐπικειμένου καὶ γινομένου ὑπομοχλίου. Ἐν μέσῳ δὲ ὑποκειμένου τοῦ βάρους, οὐδὲν μᾶλλον ἅτερος θατέρῳ γίνεται βάρος, οὐδὲ κινεῖ, ἀλλ' [a] ὁμοίως ἑκάτερος ἑκατέρῳ γίνεται βάρος.

30 Διὰ τί οἱ ἀνιστάμενοι πάντες πρὸς ὀξεῖαν γωνίαν τῷ μηρῷ ποιήσαντες τὴν κνήμην ἀνίστανται, καὶ τῷ θώρακι πρὸς τὸν μηρόν; εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν δύναιντο ἀναστῆναι. Πότερον ὅτι τὸ ἴσον ἠρεμίας πανταχοῦ αἴτιον, ἡ δὲ ὀρθὴ γωνία τοῦ ἴσου, καὶ ποιεῖ στάσιν· διὸ καὶ φέρεται πρὸς ὁμοίας
2 γωνίας τῇ περιφερείᾳ τῆς γῆς. Οὐ γὰρ ὅτι καὶ πρὸς ὀρθὴν ἔσται τῷ ἐπιπέδῳ. Ἢ ὅτι ἀνιστάμενος γίνεται ὀρθός, ἀνάγκη δὲ τὸν ἑστῶτα [b] κάθετον εἶναι πρὸς τὴν γῆν. Εἰ οὖν μέλλει ἔσεσθαι πρὸς [c] ὀρθήν, τοῦτο δέ ἐστι τὸ τὴν κεφαλὴν ἔχειν κατὰ τοὺς πόδας, καὶ γίνεσθαι δὴ ὅτε ἀνίσταται. Ὅταν μὲν οὖν καθήμενος ᾖ, παράλληλον ἔχει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πό-
3 δας, καὶ οὐκ ἐπὶ μιᾶς [d] εὐθείας. Ἡ κεφαλὴ Α ἔστω, θώ-

[o] ἢ εἰ] εἴη P.Wa. [p] τὸν κάδον om. P.Wa. [q] ἂν ᾖ] ἐστὶν ἢ P. [r] ἐκεῖνα Wa. [s] μέσῳ] μόνῳ P. [t] οὕτως] ἐλάττων P.Wa. [v] τῶν ξύλων Wa. [w] ὑπομοχλίων Wa. [x] ἀπέχῃ P. [y] τοσοῦτον Wa. [z] τοῦ ἐπικειμένου—βάρους om. Wa. [a] ὅμως Wa. [b] κάθαιτον Wa. [c] ὀρθὸν P.Wa. [d] εὐθείας] ἴσου P.Wa.

ραξ Α Β, *μηρὸς* Β Γ, [e] *κνήμη* Γ Δ. Πρὸς *ὀρθὴν δὲ γίνεται*
[f] *ὅ τε θώραξ* [*ἐφ' ὧν* Α Β] *τῷ μηρῷ καὶ ὁ μηρὸς τῇ κνήμῃ*
οὕτως καθημένῳ. Ὥστε *οὕτως ἔχοντα ἀδύνατον ἀναστῆναι.*
Ἀνάγκη *δὲ* [g] *ἐγκλῖναι τὴν κνήμην καὶ ποιεῖν τοὺς πόδας ὑπὸ*
τὴν κεφαλήν. Τοῦτο *δὲ ἔσται, ἐὰν ἡ* Γ Δ *ἐφ' ἧς τὰ* Γ Ζ 4
γένηται, καὶ ἅμα ἀναστῆναι συμβήσεται, καὶ [h] *ἔχειν ἐπὶ τῆς*
αὐτῆς [i] *ἴσης τὴν κεφαλήν τε καὶ τοὺς πόδας.* Ἡ *δὲ* Γ Ζ
ὀξεῖαν ποιεῖ γωνίαν πρὸς τὴν Β Γ.

Διὰ τί ῥᾷον κινεῖται τὸ κινούμενον ἢ τὸ μένον, οἷον τὰς 31
ἁμάξας θᾶττον κινουμένας ὑπάγουσιν ἢ ἀρχομένας; Ἢ *ὅτι*
χαλεπώτατον μὲν τὸ εἰς τοὐναντίον κινούμενον κινῆσαι βά-
ρος; ἀφαιρεῖται γάρ τι τῆς τοῦ κινοῦντος δυνάμεως, κἂν
πολὺ θᾶττον ᾖ· ἀνάγκη γὰρ βραδυτέραν γίνεσθαι τὴν ὦσιν
τοῦ ἀντωθουμένου. Δεύτερον *δέ, ἐὰν ἠρεμῇ· ἀντιτείνει γὰρ* 2
καὶ τὸ ἠρεμοῦν. Τὸ *δὲ κινούμενον ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῷ ὠθοῦντι*
ὅμοιον ποιεῖ ὥσπερ ἂν εἰ αὐξήσειέ τις τὴν τοῦ κινοῦντος δύ-
ναμιν καὶ [k] *ταχυτῆτα· ὃ γὰρ ὑπ' ἐκείνου ἂν ἔπασχε, τοῦτο*
αὐτὸ ποιεῖ εἰς τὸ πρὸ ὁδοῦ κινούμενον.

Διὰ τί παύεται φερόμενα τὰ ῥιφέντα; Πότερον *ὅταν* 32
λήγῃ ἡ ἰσχὺς ἡ ἀφεῖσα, ἢ διὰ τὸ [l] *ἀντισπᾶσθαι, ἢ διὰ τὴν*
ῥοπήν, ἐὰν [m] *κρείττων ᾖ τῆς ἰσχύος τῆς ῥιψάσης;* Ἢ *ἄτοπον*
τὸ ταῦτ' ἀπορεῖν, ἀφέντα τὴν ἀρχήν.

Διὰ τί φέρεταί τι οὐ τὴν αὑτοῦ φοράν, μὴ ἀκολουθοῦντος 33
καὶ ὠθοῦντος [n] *τοῦ ἀφέντος;* Ἢ *δῆλον ὅτι ἐποίησε τοιοῦτον*
τὸ πρῶτον ὡς θάτερον ὠθεῖν, καὶ τοῦθ' ἕτερον· παύεται δέ,
ὅταν μηκέτι δύνηται ποιεῖν τὸ προωθοῦν τὸ φερόμενον ὥστε
ὠθεῖν, καὶ ὅταν τὸ τοῦ φερομένου βάρος ῥέπῃ μᾶλλον τῆς
εἰς τὸ πρόσθεν δυνάμεως τοῦ ὠθοῦντος.

Διὰ τί οὔτε τὰ ἐλάττονα οὔτε τὰ μεγάλα πόρρω φέρε- 34
ται [o] *ῥιπτούμενα, ἀλλὰ δεῖ συμμετρίαν τινὰ ἔχειν πρὸς τὸν*
ῥιπτοῦντα; Πότερον *ὅτι ἀνάγκη τὸ ῥιπτούμενον καὶ ὠθού-*

[e] *κνῆμαι* P. [f] *ὅτι* W[a]. [g] *ἐκκλίναι* P. W[a]. [h] *ἔχει* P. W[a]. [i] *ἴσας* P. W[a]. [k] *παχύτητα* P. [l] *ἀντισπάσαι* P. W[a]. [m] *κρείττων ᾖ*] *κρείττω* P. [n] *τοῦ ἀφέντος* om. P. W[a]. [o] *ῥιπτόμενα* P.

μενον ἀντερείδειν ὅθεν ὠθεῖται; Τὸ δὲ μηθὲν ὑπεῖκον διὰ μέγεθος ἢ μηδὲν ἀντερεῖσαν δι' ἀσθένειαν οὐ ποιεῖ ῥῖψιν
2 οὐδὲ ὦσιν. Τὸ μὲν οὖν πολὺ ὑπερβάλλον τῆς ἰσχύος τῆς ὠθούσης οὐθὲν ὑπείκει, τὸ δὲ πολὺ ἀσθενέστερον οὐδὲν ἀντερείδει. Ἢ ὅτι τοσοῦτον φέρεται τὸ φερόμενον, ὅσον ἂν ἀέρα κινήσῃ εἰς βάθος; Τὸ δὲ μηδὲν κινούμενον οὐδ' ἂν κινήσειεν οὐδέν. Συμβαίνει δὴ ἀμφότερα τούτοις ἔχειν. Τό τε γὰρ σφόδρα μέγα καὶ τὸ σφόδρα μικρὸν ὥσπερ οὐθὲν κινούμενά ἐστι· τὸ μὲν γὰρ αὐτὸ καθ' ἓν κινεῖ, τὸ δ' οὐθὲν κινεῖται.

35 Διὰ τί τὰ φερόμενα ἐν τῷ δινουμένῳ ὕδατι εἰς τὸ μέσον τελευτῶντα φέρονται ἅπαντα; Πότερον ὅτι μέγεθος ἔχει τὸ φερόμενον, ὥστε ἐν δυσὶ κύκλοις εἶναι, τῷ μὲν ἐλάττονι τῷ δὲ μείζονι, ἑκάτερον αὐτοῦ τῶν ἄκρων. Ὥστε περισπᾷ ὁ μείζων διὰ τὸ φέρεσθαι θᾶττον, καὶ πλάγιον ἀπωθεῖ [p] αὐτὸ
2 εἰς τὸν [q] ἐλάττω. Ἐπεὶ δὲ πλάτος ἔχει τὸ φερόμενον, καὶ οὗτος πάλιν τὸ αὐτὸ ποιεῖ, καὶ ἀπωθεῖ εἰς τὸν ἐντός, ἕως ἂν εἰς τὸ μέσον ἔλθῃ. Καὶ [r] τότε μένει διὰ τὸ ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἅπαντας τοὺς κύκλους τὸ φερόμενον, διὰ τὸ μέσον·
3 καὶ γὰρ τὸ μέσον ἴσον ἀπέχει ἐν ἑκάστῳ τῶν κύκλων. Ἢ ὅτι ὅσων μὲν μὴ κρατεῖ ἡ φορὰ τοῦ [s] δινουμένου ὕδατος διὰ τὸ μέγεθος, ἀλλ' ὑπερέχει τῇ βαρύτητι τῆς τοῦ κύκλου ταχυτῆτος, ἀνάγκη ὑπολείπεσθαι καὶ βραδύτερον φέρεσθαι. Βραδύτερον δὲ ὁ ἐλάττων κύκλος φέρεται· τὸ αὐτὸ γὰρ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ὁ μέγας τῷ μικρῷ στρέφεται κύκλῳ, ὅταν ὦσι
4 περὶ τὸ αὐτὸ μέσον. Ὥστε εἰς τὸν ἐλάττονα κύκλον ἀναγκαῖον ἀπολείπεσθαι, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ μέσον ἔλθῃ. [t] Ὅσων δὲ [v] πρότερον κρατεῖ ἡ φορά, λήγουσα ταὐτὸ ποιήσει. Δεῖ γὰρ τὸν μὲν εὐθύ, τὸν δὲ ἕτερον κρατεῖν τῇ [w] ταχυτῆτι τοῦ βάρους, ὥστε εἰς τὸν ἐντὸς ἀεὶ κύκλον ὑπολείπεσθαι πᾶν. Ἀνάγκη γὰρ αὐτὸ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς κινεῖσθαι τὸ μὴ κρατούμε-

[p] αὐτὸν P. [q] ἐλάττονα Wa. [r] τότε μένει] τιθέαμεν εἰ P.Wa. [s] δινομένου P. [t] ὅσω P.Wa. [v] πότερον P. [w] τραχύτητι Wa.

νον. Ἐν αὐτῷ [x] δὴ [y] τοίνυν ἐν ᾧ ἐστίν, ἀδύνατον φέρεσθαι τὸ μὴ κρατούμενον. Ἔτι δὲ ἧττον ἐν τῷ ἐκτός· [z] θάττων γὰρ ἡ φορὰ τοῦ ἐκτὸς κύκλου. Λείπεται δὲ εἰς τὸν ἐντὸς τὸ μὴ κρατούμενον μεθίστασθαι. Ἀεὶ δὲ ἕκαστον ἐπιδίδωσιν εἰς τὸ μὴ κρατεῖσθαι. Ἐπεὶ [a] δὲ πέρας τοῦ μὴ κινεῖσθαι ποιεῖ τὸ [a] εἰς μέσον ἐλθεῖν, μένει δὲ τὸ κέντρον μόνον, ἅπαντα ἀνάγκη εἰς τοῦτο δὴ ἀθροίζεσθαι.

[x] δὲ P.Wa. [y] τοίνυν τοῖς Wa. [z] θᾶττον P. [a] δὲ et mox εἰς om. P.Wa.

[a]ΠΕΡΙ ΑΤΟΜΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ.

1 ΑΡΑ γ' εἰσὶν ἄτομοι γραμμαί, καὶ ὅλως ἐν ἅπασι τοῖς ποσοῖς ἐστί τι ἀμερές, ὥσ[b]περ ἔνιοί φασιν; [c] Εἰ γὰρ ὁμοίως ὑπάρχει τό τε [d] πολὺ καὶ τὸ μέγα καὶ τὰ ἀντικείμενα τούτοις, τό τε ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν, τὸ δ' [e] ἀπείρους σχεδὸν διαιρέσεις [f] ἔχον οὐκ ἔστιν ὀλίγον ἀλλὰ [g] πολύ, φανερὸν [h] ὅτι πεπερασμένας [i] ἕξει τὰς διαιρέσεις τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν· εἰ δὲ πεπερασμέναι αἱ διαιρέσεις, ἀνάγκη [k] τι εἶναι ἀμερὲς μέγεθος, ὥστε ἐν [l] ἅπασιν [m] ἐνυπάρξει [n] τι ἀμερές,
2 ἐπείπερ καὶ τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν. Ἔτι εἰ [o] ἔστιν [p] ἰδέα γραμμῆς, [q] ἡ δ' ἰδέα πρώτη τῶν συνωνύμων, τὰ δὲ μέρη [r] πρότερα τοῦ ὅλου τὴν φύσιν, διαιρετὴ ἂν εἴη [s] αὐτὴ ἡ γραμμή, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸ τετράγωνον καὶ τὸ τρίγωνον καὶ τὰ ἄλλα σχήματα, καὶ ὅλως ἐπίπεδον αὐτὸ καὶ σῶμα· συμβήσεται γὰρ πρότερ' [t] ἄττα εἶναι τούτων.
3 Ἔτι εἰ [v] σώματός ἐστι στοιχεῖα, τῶν δὲ στοιχείων [w] μηδὲν πρότερον, τὰ δὲ μέρη τοῦ ὅλου [x] πρότερα, ἀδιαίρετον ἂν εἴη τὸ πῦρ καὶ ὅλως τῶν τοῦ σώματος στοιχείων ἕκαστον, ὥστ' οὐ μόνον ἐν τοῖς νοητοῖς ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐστί [y] τι

Codices L.N.P.Q.H^{a}.U^{a}.W^{a}.Z^{a}. quorum W^{a}. in margine: τὸ πρωτότυπον λίαν ἐσφαλμένον. καὶ μή τις μοι μεμφέτω· καθὼς γὰρ ὁρῶ, οὕτω γράφω. [a] Tit. ΓΡΑΜΜΩΝ] addit Q. λόγος εἷς.

[b] περ om. W^{a}. [c] εἰ] ἦ L Q.H^{a}, ἡ U^{a}. [d] πολὺ—τό τε] hæc add. N. [e] ἀπείρως L. [f] ἔχον ante σχεδὸν L.P.Q.H^{a}.U^{a}.W^{a}.Z^{a}. [g] πολύ] add. L.P.Q.H^{a}.U^{a}.W^{a}.Z^{a}. καὶ (καὶ τὸ Z^{a}.) μέγα τὰ (τὰ τὰ Z^{a}.) ἀντικείμενα τούτων (τούτοις P.W^{a}.Z^{a}.) τότε. [h] ὅτε Z^{a}. [i] ἔχει W^{a}. [k] τι] τὸ L.N.P.H^{a}.W^{a}, τοῦ Z^{a}. [l] ἅπαντι N.P. [m] ὑπάρξει W^{a}, ὑπάρχει Z^{a}. [n] τὸ W^{a}. [o] ἔστιν add. N.Z^{a}. [p] εἰδέα Z^{a}. [q] ἡ] εἰ N. [r] τοῦ ὅλου πρότερα L.P.Q.H^{a}.U^{a}.W^{a}.Z^{a}. [s] αὕτη L.P.Q.H^{a}.U^{a}.W^{a}, om. N. [t] ἄττα om. N. [v] σώματα L.P.Q.H^{a}.U^{a}.W^{a}.Z^{a}. [w] οὐδὲν W^{a}. [x] πρότερα τὴν φύσιν ἀδ. W^{a}. [y] τι om. P.W^{a}.Z^{a}.

ἀμερές. Ἔτι δὲ κατὰ [z] τὸν Ζήνωνος λόγον ἀνάγκη [a] τι 4
μέγεθος ἀμερὲς εἶναι, εἴπερ ἀδύνατον μὲν ἐν πεπερασμένῳ
χρόνῳ ἀπείρων ἅψασθαι, καθ' ἕκαστον ἁπτόμενον, ἀνάγκη
δ' ἐπὶ [b] τὸ ἥμισυ πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ κινούμενον, τοῦ
δὲ μὴ [c] ἀμεροῦς [d] πάντως [e] ἔστιν ἥμισυ. Εἰ δὲ καὶ ἅπτεται 5
τῶν ἀπείρων ἐν πεπερασμένῳ [f] χρόνῳ τὸ ἐπὶ τῆς γραμμῆς
φερόμενον, τὸ δὲ θᾶττον ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ πλεῖον [g] διανύει,
ταχίστη [h] δ' ἡ τῆς διανοίας κίνησις, κἂν ἡ διάνοια τῶν ἀπεί-
ρων ἐφάπτοιτο καθ' ἕκαστον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὥστε
εἰ τὸ καθ' ἕκαστον ἅπτεσθαι τὴν διάνοιαν ἀριθμεῖν ἐστίν,
[i] ἐνδέχεται ἀριθμεῖν τὰ ἄπειρα ἐν πεπερασμένῳ [k] χρόνῳ. Εἰ 6
δὲ τοῦτο ἀδύνατον, εἴη ἂν [l] τις ἄτομος γραμμή. Ἔτι καὶ
ἐξ ὧν αὐτοὶ οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι λέγουσιν, εἴη ἄν τις ἄτομος
[m] γραμμή, ὡς φασίν, εἰ σύμμετροί εἰσιν αἱ τῷ αὐτῷ μέτρῳ
μετρούμεναι· ὅσαι δ' εἰσὶ [n] σύμμετροι, πᾶσαί εἰσι μετρού-
μεναι. Εἴη γὰρ ἄν τι μῆκος ᾧ [o] πᾶσαι μετρηθήσονται.
[p] Τοῦτο δ' ἀνάγκη ἀδιαίρετον εἶναι. Εἰ γὰρ διαιρετόν, καὶ 7
τὰ [q] μέρη μέτρου τινὸς ἔσται· σύμμετρα γὰρ τῷ ὅλῳ.
Ὥστε μέρους τινὸς [r] εἴη [s] διπλασία τὴν ἡμίσειαν, ἐπειδὴ
τοῦτ' ἀδύνατον ἂν εἴη μέτρον. Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ μετρού- 8
μεναι ἅπαξ ὑπ' [t] αὐτοῦ, ὥσπερ πᾶσαι αἱ ἐκ τοῦ μέτρου σύν-
θετοι γραμμαί, ἐξ ἀμερῶν σύγκεινται. [v] Τὸ δ' αὐτὸ συμ-
βήσεται κἂν τοῖς ἐπιπέδοις· πάντα γὰρ τὰ ἀπὸ τῶν ῥητῶν
γραμμῶν σύμμετρα ἀλλήλοις, ὥστε ἔσται τὸ μέτρον αὐτῶν
ἀμερές. Ἀλλὰ μὴν εἴ τι τμηθήσεται [w] μέτρον τινὰ [x] τε- 9
ταγμένην καὶ ὡρισμένην γραμμήν, οὐκ ἔσται οὔτε ῥητὴ οὔτ'
ἄλογος, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδεμία ὧν [y] νῦν δὴ εἴρηται, οἷον

[z] τὸν τοῦ ζήνωνος N.Z^a. [a] τε L. [b] τῶ P. [c] ἀμερῶς W^a. [d] πάντη N. [e] ἔσται L.H^a.U^a. [f] χρόνῳ om. L.N.P.H^a.U^a.W^a.Z^a. [g] διαφέρει H^a, om. Q.U^a. [h] δ' ἡ] δὴ N. [i] ἐνδ. ἂν ἀρ. N. [k] χρόνον U^a. [l] τις om. L.H^a.Z^a. [m] γραμμή om. L.N.P.H^a.U^a.W^a. [n] μετρούμεναι, πᾶσαί εἰσι σύμμετροι N. [o] πᾶσαι μετρηθήσονται N: ceteri μετρηθήσονται πᾶσαι. [p] τοῦτο] τοῦ W^a. [q] μέρη] μέρη τούτου οὐ Q.Z^a. [r] εἴη] εἶναι W^a. [s] διπλασίαν rc. N, διπλάσιον L.W^a. [t] αὐτῆς N. [v] τὸ αὐτὸ δὲ W^a. [w] μέτρου L.P.H^a.U^a.W^a. [x] ὡρισμένην καὶ τεταγμένην W^a. [y] νῦν δὴ N: ceteri δὴ νῦν.

ἀποτομὴν ἐκ δυοῖν ὀνομάτοιν· ἀλλὰ καθ' αὑτὰς μὲν οὐδέ
τινας ἕξουσι φύσεις, πρὸς ἀλλήλας δὲ ἔσονται [z] ῥηταὶ καὶ
10 ἄλογοι. [a] Ἢ [b] πρῶτον μὲν οὐκ ἀνάγκη τὸ [c] ἀπείρους ἔχον
διαιρέσεις μὴ εἶναι μικρὸν καὶ ὀλίγον· καὶ γὰρ τόπον καὶ
μέγεθος καὶ [d] ὅλως τὸ συνεχὲς μικρὸν μὲν λέγομεν, καὶ ἐφ'
[e] ὧν μὲν ἁρμόττει τὸ ὀλίγον, οὐ μὴν ἀλλ' [c] ἀπείρους διαιρέ-
σεις φαμὲν ἔχειν. Ἔτι δ' εἰ ἐν τῷ [f] συνθέτῳ γραμμαί, κατὰ
τούτων [g] τῶν ἀτόμων λέγεται τὸ μικρόν, καὶ ἄπειροι στι-
11 γμαὶ ἐνυπάρχουσιν. [h] Ἡι δὲ γραμμή, διαίρεσις κατὰ στι-
γμήν, καὶ ὁμοίως καθ' ὁποιανοῦν [i] ἀπείρους ἂν ἔχοι διαιρέσεις
ἅπασα [k] ἡ μὴ [l] ἄτομος. Ἔνιαι δὲ [m] τούτων εἰς [n] μακρὰ καὶ
ἄπειροι [o] οἱ λόγοι. Πᾶσαν δὲ τμηθῆναι [p] τὸν ἐπιταχθέντα
δυνατὸν [q] τὴν μὴ ἄτομον. Ἔτι [r] εἰ τὸ μέγα ἐκ μικρῶν
τινῶν σύγκειται, ἢ οὐθὲν ἔσται τὸ μέγα, ἢ τὸ πεπερασμένας
12 ἔχον διαιρέσεις οὐ μέγα ἔσται. Τὸ γὰρ ὅλον τὰς τῶν
[s] μερῶν [t] ἔχει διαιρέσεις ὁμοίως. Εὔλογον δ' [v] ἐστὶ τό τε
[w] σμικρὸν πεπερασμένας [x] ἔχειν διαιρέσεις καὶ τὸ μέγα
[y] ἀπείρους, οὕτως ἀξιοῦσιν. Ὥστε φανερὸν ὅτι οὐκ ἐν τού-
τῳ λέγοιτο τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, τῷ πεπερασμένας ἔχειν
13 καὶ ἀπείρους διαιρέσεις. Εἰ δ' ὅτι καὶ ἐν ἀριθμοῖς τὸ ὀλί-
γον πεπερασμένας ἔχει διαιρέσεις, καὶ ἐν γραμμαῖς τις
[z] ἀξιοίη τὸ μικρόν, εὔηθες. Ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐξ ἀμερῶν τε ἡ
γένεσις, καὶ ἔστι τι [a] ὃ τῶν ἀριθμῶν ἀρχή ἐστι, καὶ πᾶς ὁ
μὴ ἄπειρος πεπερασμένας ἔχει διαιρέσεις· ἐπὶ δὲ τῶν μεγε-
14 θῶν οὐχ ὁμοίως. Οἱ δ' ἐν τοῖς εἴδεσι [b] τὰς ἀτόμους κατα-
σκευάζοντες τοὔλαττον ἴσως ἀξίωμα λαμβάνουσι τοῦ προ-

[z] ῥητοὶ P. [a] ἢ] αἱ L.N.P.Ha.Wa. [b] πρῶται L.N.P.Ha. [c] ἀπείρως utrobique L.Ha. [d] ὅλον N. [e] ὦ P. [f] post συνθέτῳ lacunam P.Wa, paulo ampliorem L. N. horum τῷ συνθέτῳ loco τοῖς συμμέτροις, deinde γραμμαί εἰσι γραμμαί. [g] τῶν om. N.P.Wa. [h] ἢ] εἶναι N. [i] ἀπείρως Ha. [k] ἡ] ὡς ἡ Ha, ἂν ἡ N. [l] ἄτομος] ἄτομος ἂν P, ἄτομον ἂν Wa. [m] τούτων] τῶν Wa. [n] μικρὰ L, μικρὰν N.Ha. [o] οἱ λόγοι] ὀλίγον L.P.Ha.Wa. [p] τὸν ἐπιταχθέντα post ἄτομον N. [q] τὴν μὴ] τομὴν τὴν Ha. [r] εἰ om. L.N.P.Ha.Wa. [s] μερῶν] μεγάλων L.Ha. [t] ἔχειν Ha. [v] ἐστὶ] ἂν N. [w] μικρὸν Wa. [x] ἔχον L.P.Ha. [y] ἀπείρως Wa. [z] ἀξιοῖ N. [a] ὃ—ἐστι om. L.N.P.Ha.Wa. [b] τοὺς P.

κειμένου, τὸ τιθέναι τούτων ἰδέας· καὶ τρόπον τινὰ ταῦτ'
ἀναιροῦσι δι' [c] ὧν δεικνύουσιν. Καὶ [d] γὰρ διὰ τούτων [e] τῶν
λόγων ἀναιρεῖται [f] τὰ εἴδη. Πάλιν δὲ τῶν σωματικῶν στοι-
χείων εὔηθες τὸ ἀμερῆ ἀξιοῦν. Εἰ γὰρ αὖ καὶ ἀποφαίνον- 15
ταί τινες οὕτως, ἀλλὰ πρός γε τὴν ὑποκειμένην σκέψιν αὐτὸ
τὸ ἐξ ἀρχῆς [g] λαμβάνουσιν. Μᾶλλον δὲ ὅσῳ [h] μᾶλλον [i] τὸ
ἐξ ἀρχῆς [k] δόξειαν ἀναλαμβάνεσθαι, τόσῳ μᾶλλον δοκεῖ
διαιρετὸν [l] εἶναι σῶμα [m] καὶ [n] μῆκος καὶ τοῖς ὄγκοις καὶ τοῖς
διαστήμασιν. Ὁ δὲ τοῦ Ζήνωνος [o] λόγος οὐ συμβιβάζει οὐ 16
συμπεπερασμένῳ χρόνῳ τῶν ἀπείρων [p] ἅπτεσθαι τὸ φερό-
μενον ὡδὶ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ὁ [q] γὰρ χρόνος καὶ τὸ μῆ-
κος ἄπειρον καὶ πεπερασμένον λέγεται, καὶ [r] τόσας ἔχει
διαιρέσεις. Οὐδὲ δὴ τὸ καθ' ἕκαστον ἅπτεσθαι τῶν ἀπείρων 17
τὴν διάνοιαν οὐκ ἔστιν ἀριθμεῖν, εἰ [s] ἄρα τις καὶ νοήσειεν
οὕτως ἐφάπτεσθαι [t] τῶν ἀπείρων τὴν διάνοιαν. Ὅπερ ἴσως
ἀδύνατον· οὐ γὰρ ἐν συνεχέσι καὶ ὑποκειμένοις ἡ τῆς δια-
νοίας κίνησις, ὥσπερ ἡ τῶν φερομένων. Εἰ δ' οὖν καὶ ἐγχω- 18
ρεῖ κινεῖσθαι οὕτως, οὐκ ἔστι [v] τοῦτο ἀριθμεῖν· τὸ γὰρ
ἀριθμεῖν ἐστὶ τὸ μετὰ [w] ἐπιστάσεως. Ἀλλ' ἄτοπον ἴσως
τὸ μὴ δυναμένους λύειν τὸν λόγον δουλεύειν τῇ ἀσθενείᾳ, καὶ
προσεξαπατᾶν ἑαυτοὺς μείζους ἀπάτας, βοηθοῦντας τῇ ἀδυ-
ναμίᾳ. Τὸ δ' ἐπὶ τῶν συμμέτρων γραμμῶν, ὡς ὅτι αἱ πᾶ- 19
σαι τῷ αὐτῷ τινὶ καὶ ἑνὶ μετροῦνται, κομιδῇ σοφιστικὸν καὶ
ἥκιστα [x] κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἐν τοῖς μαθήμασιν· οὔτε
γὰρ ὑποτίθενται οὕτως, οὔτε χρήσιμον αὐτοῖς ἐστίν. Ἅμα
δὲ καὶ ἐναντίον πᾶσαν [y] μὲν γραμμὴν [z] σύμμετρον γίνεσθαι,
πασῶν δὲ τῶν συμμέτρων κοινὸν μέτρον [a] εἶναι ἀξιοῦν. Ὥστε 20

[c] οὗ L.N.P.H^a.W^a. [d] διὰ γὰρ N. [e] τῷ λόγῳ L.P.H^a. [f] τῷ εἴδει L.H^a. [g] λαμβάνουσιν om. L.N.P, λαμβάνουσι—ἀρχῆς om. H^a.W^a. [h] μᾶλλον ante τὸ om. N. [i] τοῦ L.N. [k] δόξειεν L.P.W^a. [l] εἶναι] γὰρ N. [m] καὶ om. L.N.P.H^a.W^a. [n] μήκους L.N.H^a.W^a. [o] λόγος] λέων pr. L. [p] ἅπτεται L.N.P.W^a. [q] γὰρ] δὲ L.N.P.W^a. [r] τοσαύτας N.P.W^a. [s] ἄρα] ἔσται N. [t] τῶν ἀπείρων om. N. [v] τοῦτο] τὸ W^a. [w] ἐπιστασίας L.P.W^a. [x] κατὰ τὴν ἐν τοῖς μαθήμασιν ὑπόθεσιν N. [y] μὲν] μὲν γὰρ N. [z] σύμμετρον] τε N, om. L.P.W^a. [a] εἶναι] ἔτι L.P.W^a. et ante κοινὸν N.

γελοῖον [b] τὸ [c] κατὰ τὰς ἐκείνων δόξας καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ λέ-
γουσι φάσκοντες δείξειν, εἰς ἐριστικὸν ἅμα καὶ σοφιστικὸν
[d] ἐκκλίνειν λόγον, καὶ ταῦθ' οὕτως ἀσθενῆ. [e] Πολλαχῇ γὰρ
ἀσθενής ἐστι καὶ πάντα τρόπον διαφυγεῖν καὶ τὰ παράδοξα
21 καὶ τοὺς ἐλέγχους. Ἔτι δ' ἄτοπον ἂν εἴη διὰ μὲν τὸν
Ζήνωνος λόγον [f] παραπεπεῖσθαί [g] τινας ἀτόμους ποιεῖν
γραμμάς, [g] τῷ μὴ ἔχειν ἀντειπεῖν, διὰ δὲ τῆς εὐθείας εἰς τὴν
[h] ἡμιόλιον κίνησιν, ἣν ἀναγκαῖον εὐθὺς τέμνειν ἀπείρων με-
ταξὺ πιπτουσῶν [i] περιφερειῶν καὶ διαστημάτων ὄντων, καὶ
πάλιν διὰ τὴν τῶν ἴσων [k] κύκλων εὔπειστον, ὅτι ἀνάγκη [l] ἂν
ὅτι [m] κινηθῇ, μεῖζον [n] ἡμικύκλιον κινεῖσθαι, καὶ ὅσα ἄλλα
[o] τοιαῦτα [p] τεθεώρηται [q] περὶ τὰς γραμμὰς μὴ [r] οἷόν τε
ἐνδέχεσθαι τοιαύτην [s] δή τινα γενέσθαι κίνησιν [t] ὥστ' ἐφ'
ἑκάστην τῶν μεταξὺ [v] μὴ πίπτειν πρότερον· πολὺ γὰρ ταῦ-
22 τα [w] μᾶλλον ὁμολογούμενα ἐκείνων. Ὅτι μὲν οὖν ἔκ [x] γε
τῶν εἰρημένων [y] λόγων οὔτ' ἀναγκαῖον ἀτόμους εἶναι γραμ-
μὰς οὔτε πιθανόν, φανερόν. Ἔτι δὲ [z] καὶ ἐκ [a] τῶνδε γένοιτ'
ἂν φανερώτερον. Πρῶτον μὲν ἐκ τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι
[b] δεικνυμένων καὶ τιθεμένων, ἃ [c] οὐ δίκαιον [d] ἢ πιστοτέροις
23 λόγοις κινεῖν. Οὔτε γὰρ ὁ τῆς γραμμῆς οὔτε ὁ τῆς εὐ-
θείας [e] ὅρος ἐφαρμόσει τῇ ἀτόμῳ διὰ τὸ μήτε μεταξὺ τινῶν
εἶναι μήτ' ἔχειν μέσον. Ἔπειτα πᾶσαι αἱ γραμμαὶ σύμ-
μετροι ἔσονται. [f] Πᾶσαι γὰρ ὑπὸ [g] τῶν ἀτόμων [f] μετρη-
24 θήσονται, αἵ τε μήκει σύμμετροι καὶ αἱ δυνάμει. Αἱ δὲ
ἄτομοι σύμμετροι [h] πᾶσαι μήκει· ἴσαι γάρ· ὥστε καὶ δυνά-
μει. Εἰ δὲ τοῦτο, διαιρετὸν [i] ἔσται τὸ τετράγωνον. Ἔτι

[b] τὸ om. W[a]. [c] κατὰ] καὶ N. [d] ἐγκλίνειν L.P.W[a], ἐγκλίναι N. [e] πολλαχῶς L.P.W[a]. [f] πεπεῖσθαι N. [g] τινα et τὸ W[a]. [h] ἥμιο P, ἡμικύκλιον N. [i] περιφερῆ N. [k] κύκλων εὔπιστον L, κεφαλαίων ἐπιστήμην N. [l] κὰν L. [m] κινηθῆναι N. [n] ἡμικύκλον P. [o] τοιαῦτα om. N. [p] θεωρεῖται P. [q] παρὰ P.W[a]. [r] οἷόν τε] οἴονται P. [s] δέ L.N.P.W[a]. [t] ὡς τῇ ἐφ' ἕκαστον L.P.W[a]. [v] μὴ om. N. [w] μᾶλλον om. N. [x] γε] τε L.P.W[a]. [y] λέγων L. [z] καὶ om. P. [a] τῶνδ' ἂν γένοιτο φανερόν N. [b] δεικνυμάτων N. [c] οὐ om. L.N.P.W[a]. [d] ἢ] ἢ μένειν ἢ N. [e] ὅρος om. N. [f] πᾶσα et μετρηθήσεται L. [g] τοῦ ἀτόμου N. [h] πᾶσαι om. N. [i] ἔσται] ἐστι N.P.W[a].

εἰ [k] ἡ [l] περὶ τὴν μείζω τὸ πλάτος ποιεῖ [m] παραβαλλομένη,
τὸ ἴσον [n] τῶν ἀπὸ τῆς ἀτόμου καὶ τῆς ποδιαίας [o] παραβαλ-
λομένων περὶ τὴν δίπουν [p] ἔλαττον ποιήσει τὸ πλάτος τῆς
ἀμεροῦς· ἔσται ἔλαττον τὸ [q] περὶ τῆς ἀτόμου. Ἔτι εἰ ἐκ 25
τριῶν δοθεισῶν εὐθειῶν συνίσταται τρίγωνον, καὶ ἐκ τῶν
ἀτόμων [r] συσταθήσεται. Ἐν ἅπαντι δὲ ἰσοπλεύρῳ ἡ κάθε-
τος ἐπὶ [s] μέσην πίπτει, ὥστε καὶ ἐπὶ τὴν ἄτομον. Ἔτι εἰ
τὸ [t] τετράγωνον τῶν ἀμερῶν διὰ μέσου ἐμπεσούσης καὶ κα-
θέτου ἀχθείσης, ἡ τοῦ τετραγώνου [v] πλευρὰ τὴν κάθετον
δύναται καὶ τὴν ἡμίσειαν τῆς διαμέτρου, ὥστε οὐκ ἐλαχίστη.
Οὐδὲ διπλάσιον τὸ ἀπὸ τῆς [w] διαμέτρου χωρίον ἔσται τοῦ 26
ἀπὸ [x] τῆς ἀτόμου. Ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἴσου ἡ λοιπὴ
ἔσται ἐλάσσων τῆς ἀμεροῦς. Εἰ γὰρ [y] ἴσως τετραπλάσιον
ἂν ἔγραψεν ἡ διάμετρος, ἄλλα δ' ἄν τις καὶ ἕτερα τοιαῦτα
συνάγοι· πᾶσι γὰρ ὡς εἰπεῖν ἐναντιοῦται τοῖς [z] ἐν τοῖς μα-
θήμασιν. Πάλιν τοῦ μὲν ἀμεροῦς μία ἡ σύναψις, [a] γραμ- 27
μῆς δὲ [b] δύο· καὶ γὰρ ὅλη [c] ὅλης ἅπτεται, καὶ κατὰ τὸ
πέρας ἐξ [d] ἐναντίας. Ἔτι γραμμὴ προστεθεῖσα οὐ [d] ποιεῖ
μείζω τὴν ὅλην· τὰ γὰρ ἀμερῆ [e] συντιθέμενα οὐ ποιήσει
[f] μεῖζον. Ἔτι ἐκ δυοῖν ἀμεροῖν μηδὲν γίνεσθαι συνεχὲς διὰ 28
τὸ πλείους [g] διαιρέσεις ἔχειν ἅπαν τὸ συνεχές· [h] ἅπασα δὲ
γραμμὴ παρὰ τὴν ἄτομον συνεχὴς οὐκ ἂν εἴη γραμμὴ ἄτο-
μος. Ἔτι [i] εἰ ἅπασα γραμμὴ [k] παρὰ τῆς ἀτόμου καὶ [l] ἴσα
καὶ ἄνισα διαιρεῖται, καὶ μὴ ἐκ τριῶν ἀτόμων καὶ [m] ὅλως
περιττῶν, ὥστ' ἀδιαίρετος ἡ ἄτομος. Ὁμοίως δὲ κἂν εἰ 29
[n] δίχα [o] τέμνεται· πᾶσα γὰρ ἡ ἐκ τῶν περιττῶν. Εἰ δὲ

[k] ἡ om. N. [l] παρὰ P.Wa. [m] περιβαλλομένη L.P, παραλαμβανόμενον N. [n] τῶν] τὸ L.P.Wa, τῆς N. [o] παραβαλλόμενον L.P.Wa, παραλαμβανόμενον N. [p] ἐλάττω N. [q] παρὰ P.Wa. [r] συσταθήσεται] συσταίη ἂν L. [s] μέσον N. [t] τετράγωνον in lacuna om. L.P.Wa. [v] πλευρὰ om. L. [w] ἀμέτρου Wa. [x] τῆς] τοῦ P.Wa. [y] ἴση N. [z] ἐν τοῖς] τοιούτοις L. [a] γραμμὴ L.P.Wa. [b] δευτέρας N. [c] ὅλως P. [d] ἐναντίου et mox ποιήσει L.P. [e] συντεθειμένα οὐ ποιεῖ Wa. [f] μείζω N. [g] διαιρέσεις om. L.P.Wa. [h] ἅπασα—ἄτομος om. N. [i] εἰ] ἡ Wa. [k] περὶ L.N.P. [l] ἴσα] εἰς ἴσα L. [m] ὅλη περιττοῦ Wa. [n] διχῆ L.P. [o] τέμνηται L.N.P.

δίχα μὲν μὴ [p] πᾶσα τέμνεται ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν ἀρτίων, τὴν δὲ
δίχα διαιρουμένην καὶ ὅσα δυνατὸν τέμνειν, διαιρεθήσεται καὶ
[q] οὕτως ἡ ἄτομος, ὅταν [r] ἡ ἐκ τῶν ἀρτίων εἰς ἄνισα [s] διαι-
30 ρῆται. Πάλιν εἰ τὸ κεκινημένον ἐν ᾧ χρόνῳ κινεῖται τὴν
ὅλην ἐν τῷ ἡμίσει τὴν ἡμίσειαν κινηθήσεται, καὶ ἐν τῷ ἐλάτ-
τονι ἔλαττον ἢ τὴν ἡμίσειαν, ὥστ' εἰ μὲν περιττῶν σύγκειται
τῶν ἀτόμων [t] τὸ μῆκος, ἀναιρεθήσεται ἡ μέση τομὴ τῶν
ἀτόμων, εἴπερ ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ τὸ ἥμισυ δίεισιν· [v] ὁμοίως
31 γὰρ ὅ τε χρόνος καὶ ἡ γραμμὴ τμηθήσεται. Ὥστε οὐδεμία
τῶν συγκειμένων τμηθήσεται εἰς [w] ἴσα καὶ ἄνισα, οὐδ' ὁμοίως
τοῖς χρόνοις τμηθήσονται. Οὐκ ἔσονται ἄτομοι γραμμαί.
Τὰ δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου ἐστί, καθάπερ ἐλέχθη, τὸ [x] πάντα
ταῦτα ποιεῖν ἐξ ἀμερῶν. Ἔτι ἅπασα ἡ μὴ ἄπειρος δύο
32 ἔχει πέρατα· [y] γραμμὴ γὰρ ὥρισται [z] τούτοις. Ἡ δὲ ἄτομος
οὐκ ἄπειρος, ὥστε ἕξει πέρας. Διαιρετὴ [a] ἄρα· τὸ γὰρ
πέρας [b] ἄλλο καὶ οὗ πέρας. Ἢ ἔσται τις οὔτ' ἄπειρος οὔτε
πεπερασμένη γραμμὴ [c] παρὰ ταύτας. Ἔτι οὐκ ἐν ἁπάσῃ
γραμμῇ στιγμὴ ἔσται. Ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀτόμῳ οὐκ [d] ἔστιν·
εἰ [e] μὲν γὰρ [f] μία μόνη, ὑπάρξει γραμμή, [g] εἶτα στιγμή· εἰ
33 δὲ πλείους, διαιρετὴ ἡ γραμμή. Εἰ μὲν οὖν ἐν τῇ ἀτόμῳ
μὴ ἐνυπάρχει στιγμή, οὐδ' ὅλως ἐν γραμμῇ ἔσται· αἱ γὰρ
ἄλλαι ἐκ τῶν ἀτόμων. Ἔτι [h] ἢ μηθὲν [i] τῶν στιγμῶν ἔσται
μεταξὺ [k] ἡ γραμμή· εἰ δὲ μεταξὺ γραμμή, ἐν ἁπάσαις δὲ
πλείους στιγμαί, οὐκ ἔσται ἄτομος. Ἔτι οὐχ [l] ἁπάσης
ἔσται γραμμῆς τετράγωνον· ἕξει γὰρ μῆκος καὶ πλάτος,
34 ὥστε [m] διαιρετόν, ἐπεὶ τὸ μέν, τὸ δέ τι. Εἰ δὲ [n] τὸ τετρά-
γωνον, καὶ ἡ γραμμή. Ἔτι τὸ πέρας τῆς γραμμῆς στιγμὴ

[p] πᾶσα δὲ τέμνεται N.W^{a}. [q] αὕτη N. [r] ἡ ante ἐκ om. L.P. [s] διαιρεῖται P.W^{a}. [t] τὸ—ἀτόμων om. W^{a}. [v] ὁμοίως bis ponit W^{a}. [w] ἄνισα καὶ ἴσα N.W^{a}. [x] ταῦτα πάντα L.P. [y] γραμμαὶ N. [z] τούτων L.P.W^{a}. [a] ἄρα] ἔσται N. [b] ἄλλου codices. [c] περὶ ταῦτα L.P. [d] ἔσται L.W^{a}. [e] μὲν] μὴ L. [f] μία] μάλιστα L.P. [g] εἶτα—γραμμή om. W^{a}. [h] ἢ] εἰ L.P. [i] μεταξὺ τῶν στιγμῶν ἔσται N.Z^{a}. [k] ἢ] ἢ L. [l] ἁπάσῃ ἔσται γραμμῇ τετραγώνω N. [m] διαιρετέον N.P.W^{a}. [n] τὸ post δὲ om. N.

[o] ἔσται, ἀλλ' οὐ γραμμή. Πέρας μὲν γάρ, τὸ ἔσχατον δὲ
ἡ ἄτομος. [p] Εἰ γὰρ στιγμή, τὸ πέρας τῇ ἀτόμῳ ἔσται
στιγμή, καὶ ἔσται γραμμὴ [q] γραμμῆς στιγμῇ μείζων. [r] Εἰ
δ' ἐνυπάρχει τῇ ἀτόμῳ ἡ στιγμή, διὰ τὸ [s] ταὐτὸ πέρας τῶν
[t] συνεχουσῶν γραμμῶν, [v] ἔσται [w] τι πέρας τῆς ἀμεροῦς. Ὅλως 35
[x] τε [y] τί διοίσει στιγμὴ γραμμῆς; Οὐδὲν γὰρ ἴδιον ἕξει ἡ
ἄτομος γραμμὴ παρὰ τὴν στιγμὴν πλὴν τοὔνομα. [z] Ἔτι
ὁμοίως μένει ἐπίπεδον καὶ σῶμά ἐστιν ἄτομον. Ἑνὸς γὰρ
ὄντος ἀδιαιρέτου καὶ τἆλλα [a] συνακολουθήσει διὰ τὸ θάτερον
διῃρῆσθαι κατὰ θάτερον. Σῶμα οὐκ [b] ἔσται ἀδιαίρετον διὰ τὸ 36
εἶναι ἐν αὐτῷ βάθος καὶ πλάτος, οὐδ' ἂν γραμμὴ εἴη ἀδιαί-
ρετος· σῶμα μὲν [c] γὰρ κατ' ἐπίπεδον, [d] ἐπίπεδον δὲ κατὰ
γραμμήν. Ἐπεὶ δὲ οἵ [e] τε λόγοι δι' ὧν ἐπιχειροῦσι πείθειν
ἀσθενεῖς εἰσί, καὶ ψευδεῖς ἐναντίαι [f] δόξαι [g] πᾶσαι τοῖς
ἰσχύουσι πρὸς πίστιν, φανερὸν ὅτι οὐκ ἂν εἴη γραμμὴ ἄτο-
μος. Δῆλον δ' [h] ἐκ τούτων ὅτι οὐδ' ἂν [i] ἐκ στιγμῶν εἴη
[k] γραμμή. Σχεδὸν γὰρ οἱ πλεῖστοι [l] τῶν λόγων οἱ αὐτοὶ 37
ἁρμόσουσιν. Ἀνάγκη γὰρ διαιρεῖσθαι τὴν στιγμήν, ὅταν ἢ
ἐκ περιττῶν τέμνηται ἴσα ἢ ἐξ ἀρτίων τὰ ἄνισα. Καὶ τὸ
τῆς γραμμῆς [m] μέρος μὴ εἶναι γραμμήν, μηδὲ τὸ [n] τοῦ ἐπι-
πέδου [n] ἐπίπεδον. Καὶ γραμμὴ δὲ γραμμῆς [o] στιγμῇ εἶναι 38
μείζων· ἐξ ὧν γὰρ σύγκειται, [p] τούτοις [q] καὶ ὑπερέξει.
Τοῦτο δ' [r] ὅτι ἀδύνατον, [s] ἔκ τε τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι δῆλον,
καὶ ἔτι συμβήσεται τὴν στιγμὴν ἐν χρόνῳ δὴ εἶναι τὸ φερό-
μενον, εἴπερ τὴν μείζω μὲν ἐν πλείονι χρόνῳ, τὴν δ' [t] ἴσην ἐν
ἴσῳ, ἡ δὲ τοῦ χρόνου ὑπεροχὴ χρόνος. Ἀλλ' ἴσως καὶ ὁ 39

[o] ἐστιν N. [p] εἰ] ἡ L.P.Wa. [q] γραμμῆς στιγμῇ] στιγμὴ N. [r] εἰ ὑπάρχει Wa. [s] ταυτὸν Za. [t] συνεχῶν N. [v] ἐστι Wa. [w] τι] τὸ L.Wa. [x] δὲ N. [y] τί om. L. [z] ἔτι] ἔτι εἰ N. [a] συνακολουθεῖ L. [b] ἐστιν N. [c] γὰρ om. L. [d] ἐπίπεδον δὲ] αὐτὸ δὲ L.Ua. [e] γε N. [f] δόξαι] δὲ δόξαι N. [g] πᾶσι P. [h] ἐκ τούτων et οὐδ' ἂν om. L.P. [i] ἐκ τῶν στιγμῶν εἴη ἡ γραμμή Za. [k] γραμμή] γραμμὴ ἄτομος. δῆλον δὲ ἐκ στιγμῶν εἴη γραμμή N. [l] τῶν om. L.P. [m] μέτρος Wa. [n] τοῦ et ἐπίπεδον om. Wa. [o] στιγμὴ Wa, στιγμῆς N. [p] τούτου L, τούτων P.Wa. [q] καὶ om. P. [r] ὅτι om. L.P.Wa. [s] ἔκ τε] καὶ ἐκ N. [t] ἴσην] ἴσως P.

χρόνος [v] ἐστὶν ἐκ τῶν νῦν, καὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου [w] λέγειν
ἄμφω. Εἰ δὴ τὸ νῦν ἀρχὴ καὶ πέρας τοῦ χρόνου καὶ [x] ἡ
γραμμὴ στιγμῆς, μή [y] ἐστι δὲ συνεχὴς [z] ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας
ἀλλ' ἔχουσί [a] τι μεταξύ, οὐκ ἂν εἴη οὔτε [b] τὰ νῦν οὔτε στι-
40 γμαὶ [c] ἀλλήλοις συνεχεῖς. Ἔτι ἡ μὲν γραμμὴ μέγεθός τι,
ἡ δὲ τῶν στιγμῶν σύνθεσις οὐδὲν ποιεῖ μέγεθος διὰ τὸ μηδ'
ἐπὶ πλείω τόπον ἔχειν. Ὅταν γὰρ ἐπὶ γραμμὴν [d] γραμμὴ
τεθῇ καὶ ἐφαρμόσῃ, οὐδὲν γίνεται μεῖζον τὸ πλάτος. Ἐν
δὲ τῇ [e] γραμμῇ καὶ στιγμαὶ [f] ἐνυπάρχουσιν, οὐδ' ἂν αἱ στι-
γμαὶ [g] πλείω [h] κατέχοιεν τόπον, ὥστε οὐκ ἂν [i] ποιοῖεν μέγε-
41 θος. Ἔτι εἰ ἅπαντα ἅπτεται παντὸς ἢ ὅλον ὅλου ἢ τινὶ
τινὸς ἢ ὅλον τινός, ἡ δὲ στιγμὴ ἀμερὴς [k] ὅλως ἅπτοιτο. Τὸ
δ' ὅλον ὅλου ἁπτόμενον ἀνάγκη [l] ἓν εἶναι. Εἰ γάρ [m] τι ἐστὶν
42 ἢ θάτερον μή ἐστιν, οὐκ ἂν ὅλον ὅλου ἅπτοιτο. Εἰ δ' ἅμα
ἐστὶ τὰ [n] ἀμερῆ, τὸν αὐτὸν [o] κατέχει τόπον [p] πλείων ὂν καὶ
[q] πρότερον τὸ ἕν· τῶν γὰρ ἅμα ὄντων καὶ μὴ ἐχόντων ἐπέκ-
τασιν κατὰ [r] ταὐτὰ ὁ αὐτὸς ἀμφοῖν τόπος. Τὸ δ' ἀμερὲς
οὐκ ἔχει διάστασιν, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη μέγεθος [s] συνεχὲς ἐξ
ἀμερῶν. Οὐκ [t] ἄρα οὔθ' ἡ γραμμὴ ἐκ στιγμῶν οὔθ' ὁ χρό-
43 νος ἐκ τῶν νῦν. Ἔτι εἰ ἔστιν ἐκ στιγμῶν, [v] ἅψεται στιγμὴ
στιγμῆς· ἐὰν [w] οὖν ἐκ τοῦ Κ ἐκβληθῇ ἡ Α Β καὶ Γ Δ, ἅψε-
ται [x] τοῦ Κ [y] καὶ ἡ ἐν τῇ [z] Κ Δ στιγμή. Ὥστε καὶ [a] ἄλλῳ
[b] τινί· τὸ γὰρ ἀμερὲς τοῦ ἀμεροῦς ὅλον [c] ὅλου ἐφάπτεται.
Ὥστε τὸν αὐτὸν ἐφέξει [d] τόπον τοῦ Κ, καὶ ἁπτόμεναι
44 στιγμαὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἀλλήλαις. Εἰ δ' ἐν τῷ αὐτῷ,
καὶ ἅπτονται· τὰ γὰρ ἐν τῷ [d] αὐτῷ [e] τόπῳ ὄντα [f] πρῶτα

[v] ἐστὶν] ἐστι τι L.P, ἐστὶ τὸ Wa. [w] λέγει P. [x] ἡ στιγμὴ γραμμῆς Wa, ἡ στιγμὴ γραμμὴ γραμμῆς N. [y] ἐστι om. Wa. [z] ἡ] ὥσπερ ἡ L.P. [a] τι] τὸ L.P. [b] τὰ νῦν] γραμμαὶ N.Wa. [c] ἀλλήλαις L.P. [d] γραμμὴ] ἐπιγραμμὴ P. [e] στιγμῇ N. [f] ἐνυπάρχουσαι P. [g] πλεῖον P. [h] κατέχειε N.Wa, κατέχουσι L.P. [i] ποιεῖεν N.P, ποιεῖ ἐν Wa. [k] ὅλως] ὅλης P.Wa. [l] ἓν om. N in lacuna. [m] τις N. [n] ἀμερῆ] ἀμέσως L. [o] κατέχοι N.Wa. [p] πλείω N.Wa. [q] πρώην L.P. [r] ταῦτα L.P.Wa. [s] συνεχὲς om. N.Wa. [t] ἄρα] ἔσται N. [v] ἅψηται Wa. [w] οὖν om. L.P. [x] τὸ L. [y] καὶ] δὲ Wa. [z] Κ Δ] ακ καὶ ἡ ἐν τῇ κδ P. [a] ἄλλων N. [b] τινί om. N.Wa. [c] ὅλου] ὅλω N.Wa. [d] τόπον et mox αὐτῷ ante τόπῳ ὄντα om. L.P. [e] τύπω N. [f] πρῶτον ἅπτ. ἀναγκαίω Wa.

ἅπτεσθαι ἀναγκαῖον, εἶθ' οὕτως εὐθεῖα εὐθείας ἅψεται κατὰ
δύο στιγμάς. [g] Ἡ γὰρ ἐν τῇ Α Κ στιγμὴ καὶ τῇ Κ Γ
[h] καὶ ἑτέρας [i] ἅπτεται στιγμῆς. Ὥστε [g] ἡ ἐκ [k] τῆς Γ Δ
κατὰ πλείους ἅπτεται στιγμάς. Ὁ αὐτὸς δὲ [l] λόγος καὶ εἰ 45
μὴ [m] δι' ἀλλήλων ἀλλ' ὁπωσοῦν ἥψατο γραμμῆς. Ἔτι καὶ
ἡ τοῦ κύκλου τῆς εὐθείας ἅψεται [n] κατὰ πλείω. Τῆς γὰρ
συναφῆς καὶ ἡ ἐν τῷ κύκλῳ καὶ ἡ ἐν τῇ εὐθείᾳ ἅπτεται [o] καὶ
ἀλλήλων. Εἰ δὲ τοῦτο μὴ δυνατόν, οὐδὲ τὸ ἅπτεσθαι στι- 46
γμὴν στιγμῆς· εἰ δὲ μὴ ἅπτεσθαι, οὐδ' εἶναι τὴν γραμμὴν
στιγμήν· οὐδὲ γὰρ ἅπτεσθαι ἀναγκαῖον. Ἔτι πῶς [p] ποτὲ
[q] ἔσται εὐθεῖα γραμμὴ καὶ [r] περιφερής; [s] Οὐδὲν γὰρ διοίσει ἡ
σύναψις τῶν στιγμῶν ἐν τῇ εὐθείᾳ καὶ [t] τῇ [v] περιφερεῖ. Τὸ 47
γὰρ ἀμερὲς τοῦ ἀμεροῦς ὅλον ὅλου [w] ἅπτεται, καὶ οὐκ ἔστιν
[x] ὅλως ἅπτεσθαι. Εἰ οὖν αἱ μὲν γραμμαὶ [y] διάφοροι, ἡ δὲ
σύναψις [y] ἀδιάφορος, οὐκ ἔσται δὴ γραμμὴ ἐκ τῆς συνάψεως,
ὥστ' οὐδ' ἐκ στιγμῶν. Ἔτι ἀναγκαῖον [z] ἢ ἅπτεσθαι ἢ
μὴ ἅπτεσθαι τὰς στιγμὰς ἀλλήλων. Εἰ μὲν οὖν τὸ [a] ἐφεξῆς 48
ἅπτεσθαι ἀνάγκη, ὁ αὐτὸς ἔσται λόγος· εἰ δὲ [b] ἐνδέχεται
ἐφεξῆς [c] τι [d] εἶναι μὴ ἁπτόμενον, τὸ δὲ συνεχὲς οὐδὲν ἄλλο
λέγομεν ἢ τὸ ἐξ ὧν ἐστὶν ἁπτομένων· ὥστε καὶ οὕτως ἀνάγκη
τὰς στιγμὰς ἅπτεσθαι ἀλλήλων, [e] ἢ εἶναι γραμμὴν [f] συνεχῆ.
Ἔτι εἰ ἄτοπον στιγμὴ ἐπὶ στιγμῆς, ἵν' [g] ᾖ γραμμὴ καὶ [h] ἐπὶ 49
στιγμῇ, ἐπεὶ ἡ γραμμὴ ἐπίπεδον, ἀδύνατον τὰ εἰρημένα εἶναι.
Εἴτε γὰρ ἐφεξῆς αἱ στιγμαί εἰσι, τμηθήσεται ἡ γραμμὴ
κατ' οὐδετέραν τῶν στιγμῶν, ἀλλ' ἀνὰ μέσον· εἴθ' ἅπτονται,
[i] γραμμὴ ἔσται τῆς μιᾶς στιγμῆς χώρα. [k] Τοῦτο δ' ἀδύνα-

[g] ἡ] utrobique εἰ N.Wa. [h] καὶ] καὶ τῆς N.Wa. [i] ἅπτηται N. [k] τοῦ L.P. [l] λόγος] λέγει L. [m] δι'] δὲ N. [n] κατὰ] τὰ Wa. [o] καὶ om. Wa. [p] ποτὲ] τε Wa. [q] ἐστιν εὐθεῖα N, εὐθεῖα ἔσται L, εὐθεῖά ἐστι P, εὐθεῖά ἐστιν εὐθεῖα Wa. [r] παραφερές N.P. [s] οὐδὲ N.Wa. [t] τῇ post καὶ om. L.P.Wa. [v] περιφερεία L.P. [w] ἐφάπτεται Wa, ἅπτηται N. [x] ὅπως Wa. [y] διάφορον et mox ἀδιάφορον L. [z] μὴ ἅπτεσθαι ἢ ἅπτεσθαι P. [a] ἐφεξῆς ἂν ἅπτ. L.N.P.Wa. [b] ἐνδέχοιτο L.P. [c] τι] τὸ L. [d] εἶναι om. Wa. [e] ἢ] ὁ N. [f] συνεχῶς N.Wa. [g] ἡ P. [h] ἐπὶ στιγμῇ] ἐπιστήμης N.Wa. [i] γραμμαὶ N.Wa. [k] τοῦτο δ'] τοῦτ' L.

50 τον. Ἔτι διαιροῖτ' ἂν ἅπαντα καὶ ἀναλύοιτο εἰς στιγμάς,
καὶ ἡ στιγμὴ μέρος σώματος, εἴπερ τὸ μὲν σῶμα [l] ἐξ ἐπιπέ-
δων, τὸ δ' ἐπίπεδον ἐκ γραμμῶν, [m] αἱ δὲ γραμμαὶ ἐκ στι-
γμῶν. Εἰ δ' ἐξ ὧν πρώτων ἐνυπαρχόντων ἕκαστά ἐστι,
στοιχεῖά [n] ἐστι ταῦτα, αἱ στιγμαὶ ἂν [o] εἴησαν στοιχεῖα
σωμάτων. Ὥστε [p] συνώνυμα [q] στοιχεῖα οὐδέτερα τῷ εἴδει.
51 Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οὐκ ἔστι γραμμὴ ἐκ στι-
γμῶν. Ἀλλ' οὐδ' ἀφαιρεθῆναι [r] οἷόν τε στιγμὴν ἀπὸ γραμ-
μῆς. Εἰ γὰρ ἐνδέχεται [s] ἀφαιρεθῆναι, καὶ προστεθῆναι δυ-
νατόν· [t] προστεθέντος δέ τινος τὸ προστεθὲν μεῖζον ἔσται
τοῦ ἐξ ἀρχῆς, ἐὰν τοιοῦτον ᾖ τὸ προστιθέμενον ὥστε ἓν ὅλον
52 ποιεῖν. Ἔσται γραμμὴ γραμμῆς [v] στιγμῇ μείζων. Τοῦτο δ'
ἀδύνατον. Ἀλλὰ καθ' [w] ἑαυτὴν μὲν οὐχ' [x] οἷόν τε, κατὰ συμ-
βεβηκὸς δ' ἐνδέχεται στιγμὴν ἀπὸ γραμμῆς ἀφελεῖν, τῷ
ἐνυπάρχειν ἐν τῇ ἀφαιρουμένῃ γραμμῇ. Εἰ τοῦ ὅλου ἀφαι-
ρουμένου καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας ἀφαιρεῖται, γραμμῆς δ'
[y] ἦν [z] ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας [a] στιγμή, [b] καὶ γραμμῆς [c] ἐγχω-
53 ρεῖ ἀφαιρεῖν καὶ στιγμὴν ἐνδέχοιτο. [d] Αὕτη δ' ἡ ἀφαίρεσις
κατὰ συμβεβηκός. Εἰ δὲ τὸ πέρας ἅπτεται, οὔτε πέρας ἢ
αὐτοῦ ἢ τῶν ἐκείνου τινός. [e] Ἡ δὲ στιγμή, [f] ᾗ πέρας γραμ-
μῆς, ἅπτεται. [g] Ἧι μὲν οὖν γραμμῆς ἔσται στιγμὴ μείζων,
ἡ δὲ στιγμὴ ἐκ στιγμῶν· τῶν [h] γὰρ ἁπτομένων οὐδὲν ἀνὰ
54 [i] μέσον. [k] Ὁ αὐτὸς [l] λόγος [m] καὶ ἐπὶ τῆς τομῆς, [n] εἰ ἡ τομὴ
στιγμῆς καὶ ἡ τομὴ ἅπτεταί τινος [o] καὶ ἐπὶ στερεοῦ καὶ ἐπι-
πέδου· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ στερεὸν ἐξ ἐπιπέδων [p] καὶ γραμ-
μῶν. Οὐκ ἀληθὲς δὲ κατὰ στιγμὴν εἰπεῖν, οὐδ' ὅτι [q] ἐλά-

[l] ἐξ ἐπιπέδων] ἐπίπεδον L.N.P.Wa. [m] αἱ—στιγμῶν om. L.N.P.Wa. [n] ἐστι ταῦτα] ἔσται ταῦτα N.Wa. [o] ἦσαν N.Wa. [p] συνώνυμος L. [q] στοιχεῖα δὲ οὐδ' ἕτερα Wa. [r] οἴονται P, οἷόν τε ἐστὶ N.Wa. [s] φανερωθῆναι L.P. [t] προστεθήτω L. [v] στιγμὴ L.N. [w] αὑτὴν P. [x] οἶ N, omissis in lacuna όν τε. [y] εἶν Wa. [z] ἡ om. N.Wa. [a] στιγμὴν codices. [b] καὶ] καὶ εἰ N. [c] ἐγχωρεῖ] ἐνδέχοιτο N.Wa. [d] αὐτήν. εἰ δ' ἀφαίρεσις N.Wa. [e] ἡ] ᾗ N. [f] ᾗ—στιγμὴ om. Wa. [g] ἡ μὲν οὖν γραμμὴ ἔσται στιγμῆς N. [h] γὰρ om. L.P. [i] μέσον] κ N. [k] ὁ] ὁ δ' N.Wa. [l] λέγει L. [m] καὶ] καὶ ὁ L.P. [n] εἴη τὸ μὴ Wa. [o] καὶ ante ἐπὶ om. P. [p] καὶ γρ.] ἐκ γρ. om. P. καὶ N.Wa. [q] ἐλαχίστη L, καὶ ἐλαχίστη P, καὶ ἐλάχιστον Wa.

χιστον τῶν ἐκ γραμμῆς εἰς [r] τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐνυπαρχόν-
των εἴρηται. Τὸ δὲ ἐλάχιστον, ὧν [s] ἐστὶν ἐλάχιστον, καὶ
ἔλαττόν ἐστιν. Ἐν δὲ τῇ γραμμῇ οὐδὲν [t] ἄλλο ἢ [v] στιγμαὶ 55
καὶ γραμμαὶ [w] ἐνυπάρχουσιν. Ἡ δὲ γραμμὴ τῆς στιγμῆς
οὐκ ἔστι μείζων· οὐδὲ γὰρ [x] αὖ τὸ ἐπίπεδον τῆς γραμμῆς.
[y] Ὥστ' οὐκ ἔσται στιγμὴ τὸ ἐν γραμμῇ ἐλάχιστον. [z] Εἰ
δὲ συμβλητὸν τῇ γραμμῇ ἡ στιγμή, τὸ δὲ ἐλάχιστον ἐν
τρισὶ προσώποις, οὐκ ἔσται ἡ στιγμὴ τῶν ἐν τῇ γραμμῇ
ἐλάχιστον. Καὶ ἄλλ' ἄττα ἐνυπάρχει [a] παρὰ τὰς στιγμὰς 56
καὶ [b] τὰς γραμμὰς ἐν τῷ μήκει· οὐ γὰρ ἐκ στιγμῶν. Εἰ δὲ
τὸ ἐν τόπῳ ὂν ἡ στιγμὴ μῆκος ἢ ἐπίπεδον ἢ [c] στερεὸν ἐκ
τούτων τι, ἐξ ὧν δ' ἐστὶν ἡ γραμμή, ἐκεῖνα ἐν τόπῳ (καὶ
[c] γὰρ ἡ γραμμή), καὶ μήτε σῶμα μήτ' ἐπίπεδον μήτε [d] ἐκ
τούτων τι ἐνυπάρχει τῇ γραμμῇ, οὐκ ἔσται οὐθὲν ὅλως [e] παρὰ
τὰς στιγμὰς καὶ τὰς γραμμὰς ἐν τῷ μήκει. Ἔτι εἰ τοῦ ἐν 57
τόπῳ ὄντος τὸ μεῖζον λεγόμενον μῆκος ἡ ἐπιφάνεια στερεόν,
ἡ δὲ στιγμὴ ἐν τόπῳ, [f] τὸ δ' ἐν τῷ μήκει ὑπάρχον [g] παρὰ
τὰς στιγμὰς καὶ τὰς γραμμὰς οὐθὲν τῶν προειρημένων, ὥστ'
οὐκ ἔσται ἡ στιγμὴ τῶν ἐνυπαρχόντων ἐλάχιστον. [h] Ἔτι 58
εἰς ὃ ἐλάχιστόν τι τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, μήτε τῆς οἰκίας [i] συμβαλ-
λομένης πρὸς αὐτὸ λέγεται· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων·
[k] οὐδὲ τὸ ἐν γραμμῇ ἐλάχιστον πρὸς γραμμὴν συγκρινόμενον
ἔσται. Ὥστε οὐχ ἁρμόσει τὸ ἐλάχιστον, [l] ἐπεὶ τὸ μὴ ὂν ἐν
τῇ οἰκίᾳ μή [m] ἐστι τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐλάχιστον. Ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἐνδέχεται [n] γὰρ [o] στιγμὴν αὐτὴν καθ' 59
αὑτὴν εἶναι. Οὐκ ἔσται κατὰ [p] ταύτης ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τὸ
ἐν γραμμῇ ἐλάχιστον, [q] ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ στιγμὴ ἄρθρον

[r] τὸ om. L. [s] ἐλάχιστόν ἐστι L.P. [t] ἄλλω P. [v] στιγμαὶ] στιγμαὶ καὶ γραμμὴ L.N, στιγμὴ καὶ γραμμὴ P, γραμμὴ καὶ στιγμὴ Wa. [w] ἐνυπάρχουσαι Wa. [x] αὖ om. L.P. [y] ὡς L.P. [z] ἡ δὲ τῇ N. [a] περὶ N.Wa. [b] τὰς post καὶ om. N.Wa. [c] στερεῶν et mox ἡ γὰρ Wa. [d] τι ἐκ τούτων L.P. [e] περὶ N. [f] τῶ Wa. [g] περὶ N.Wa. [h] ἔτι εἰς ὃ ἐλάχιστον om. Wa. [i] συλλαβομένης N.Wa. [k] οὐδὲ τὸ ἐν] ἐνδέχεται P. [l] ἐπὶ P. [m] ἐστι τῶν] ἔσται Wa. [n] γὰρ] δὲ N.Wa. [o] στιγμὴν αὐτὴν] αὐτὴν γραμμὴν L.P. [p] ταύτης Wa: ceteri ταύτην. [q] ὅτι δ' οὐκ N.Wa.

ἀδιαίρετον. Τὸ μὲν γὰρ ἄρθρον ἀεὶ δυοῖν [q] ὅρος, ἡ δὲ στιγμὴ καὶ μιᾶς γραμμῆς ὅρος ἐστίν. Ἔτι ἡ μὲν πέρας, [r] τὸ δὲ διαίρεσίς ἐστι μᾶλλον. [s] Ἔτι ἡ γραμμὴ καὶ τὸ ἐπίπεδον ἄρθρα [t] ἔσονται· ἀνάλογον γὰρ ἔχουσιν, [v] ὅτι τὸ ἄρθρον [w] διάφορόν πως ἐστίν, διὸ καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐποίησε διὸ [x] δεῖ ὀρθῶς. Ἡ δὲ στιγμὴ καὶ τὸ ἐν τοῖς ἀκινήτοις. [y] Ἔτι οὐδεὶς ἔχει ἄπειρα ἄρθρα ἐν τῷ [z] σώματι [a] ἢ τῇ χειρί, στιγμὰς δ' [b] ἀπείρους. Ἔτι λίθου ἄρθρον οὐκ ἔστιν, [c] οὐδ' ἔχει, στιγμὰς δὲ ἔχει.

[q] ὅροιν N.Wa. [r] ἡ δὲ διαίρεσις μᾶλλον L.P. [s] ἔτι] εἰ Wa. [t] ἔσονται] εἰσιν Wa. [v] ὅτι] ἔτι Wa. [w] διαφορά N.Wa. [x] δεῖ] δὴ Za. [y] ἔτι δὲ οὐδεὶς Wa. [z] στόματι margo L. [a] ἢ ἐν τῇ Wa. [b] ἀπείθους L. [c] οὐκ Za.

ΑΝΕΜΩΝ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΓΟΡΙΑΙ.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΗΜΕΙΩΝ.

ΒΟΡΡΑΣ. *Οὗτος ἐν μὲν Μαλλῷ Παγρεύς· πνεῖ γὰρ
ἀπὸ κρημνῶν μεγάλων καὶ ὀρῶν διπλῶν παρ' ἄλληλα κειμέ-
νων, ἃ καλεῖται Παγρικά. Ἐν δὲ Καύνῳ Μέσης. Ἐν δὲ
Ῥόδῳ Καυνίας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Καύνου, ἐνοχλῶν τὸν λιμένα
αὐτῶν τὸν ἀκανίαν. Ἐν δὲ Ὀλβίᾳ τῇ κατὰ Μύγαλον τῆς
Παμφυλίας Γαυρεύς· πνεῖ γὰρ ἀπὸ νήσου ἣ καλεῖται Γαυρίς.
Τινὲς δὲ αὐτὸν βορρᾶν οἴονται εἶναι, ἐν οἷς καὶ Λυρναντεῖς
οἱ κατὰ Φασηλίδα.* Καικίας. *Οὗτος ἐν μὲν Λέσβῳ κα-* 2
*λεῖται Θηβάνας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Θήβης πεδίου τοῦ ὑπὲρ τὸν
[a] Ἐλαιατικὸν κόλπον τῆς Μυσίας, ἐνοχλεῖ δὲ τὸν Μιτυλη-
ναίων λιμένα, μάλιστα δὲ τὸν Μαλόεντα· παρὰ δὲ [b] αἰκαυ-
νίαις, ὃν ἄλλοι [c] βορρᾶν οἴονται εἶναι.* Ἀπηλιώτης. *Οὗ-* 3
*τος ἐν μὲν Τριπόλει τῆς Φοινίκης Ποταμεὺς καλεῖται, πνεῖ
δὲ ἐκ πεδίου ὁμοίου ἅλωνι μεγάλῃ, περιεχομένου ὑπό τε τοῦ
Λιβάνου καὶ τοῦ Βαπύρου ὄρους· παρὸ καὶ Ποταμεὺς κα-
λεῖται. Ἐνοχλεῖ δὲ τὸ Ποσειδώνειον. Ἐν δὲ τῷ Ἰσσικῷ* 4
*κόλπῳ καὶ περὶ Ῥωσσὸν Συριάνδος· πνεῖ δὲ ἀπὸ τῶν Συρίων
πυλῶν, ἃς διέστηκεν ὅ τε Ταῦρος καὶ Ταυρόσια ὄρη. Ἐν
δὲ τῷ Τριπολιτικῷ [d] κόλπῳ Μαρσεύς, ἀπὸ Μάρσου κώμης.
Ἐν δὲ Προκοννήσῳ καὶ ἐν Τέῳ καὶ ἐν Κρήτῃ καὶ Εὐβοίᾳ καὶ
Κυρήνῃ Ἑλλησποντίας. Μάλιστα δὲ ἐνοχλεῖ τόν τε τῆς* 5
*Εὐβοίας Καφηρέα καὶ τὸν Κυρηναῖον λιμένα, καλούμενον δὲ
Ἀπολλωνίαν· πνεῖ δὲ ἀφ' Ἑλλησπόντου. Ἐν δὲ Σινώπῃ*

Codex K[a].

[a] *ἐλαϊτικὸν* K[a]. [b] *αἰκαυνίαις*] *τοῖς καυνίαις* K[a]. [c] *βορέαν* K[a].
[d] *κόλπω ο μ.* K[a].

[e] Βερεκυντίας ἀπὸ τῶν κατὰ Φρυγίαν τόπων πνέων. Ἐν
δὲ Σικελίᾳ Καταπορθμίας, πνέων ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ. Τινὲς
δὲ αὐτὸν Καικίαν οἴονται εἶναι, Θηβάναν προσαγορεύοντες.
6 Εὖρος. Οὗτος ἐν μὲν Αἰγαῖς ταῖς κατὰ Συρίαν Σκοπελεὺς
καλεῖται ἀπὸ τοῦ Ῥωσίων σκοπέλου, ἐν δὲ Κυρήνῃ Κάρβας
ἀπὸ τῶν Καρβανῶν τῶν κατὰ [f] Φοινίκην· διὸ καὶ τὸν αὐτὸν
Φοινικίαν καλοῦσί τινες. Εἰσὶ δὲ οἳ καὶ Ἀπηλιώτην νομί-
7 ζουσιν εἶναι. Ὀρθόνοτος. Τοῦτον οἱ μὲν Εὖρον, οἱ δὲ
Ἀμνέα προσαγορεύουσιν. Νότος δὲ ὁμοίως παρὰ πᾶσι κα-
λεῖται· τὸ δὲ ὄνομα διὰ τὸ νοσώδη εἶναι· ἔξω δὲ κάτομβρον,
κατ' ἀμφότερα δὲ νότον. Λευκόνοτος ὁμοίως· τὸ δὲ ὄνομα
8 ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος· λευκαίνεται γάρ . . . Λίψ. Καὶ
οὗτος τὸ ὄνομα ἀπὸ Λιβύης, ὅθεν πνεῖ. Ζέφυρος. Καὶ
οὗτος τόδε τὸ ὄνομα διὰ τὸ ἀφ' ἑσπέρας πνεῖν. Ἡ δὲ
ἑσπέρα . . . Ἰάπυξ. Οὗτος ἐν Τάραντι Σκυλητῖνος ἀπὸ
χωρίου Σκυλαντίμου. Κατὰ δὲ οραλεοντο Φρυγίας. Ὑπὸ
δέ τινων Φαραγγίτης· πνεῖ γὰρ ἔκ τινος φάραγγος τῶν
9 κατὰ τὸ Πηγαῖον. Παρὰ πολλοῖς δὲ Ἀργέστης. Θρα-
κίας κατὰ μὲν Θρᾴκην Στρυμονίας (πνεῖ γὰρ ἀπὸ τοῦ Στρυ-
μόνος ποταμοῦ), κατὰ δὲ τὴν Μεγαρικὴν Σκίρρων ἀπὸ τῶν
Σκιρρωνίδων πετρῶν, ἐν δὲ Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Κίρκας διὰ
10 τὸ πνεῖν ἀπὸ τοῦ Κιρκαίου. Ἐν δὲ Εὐβοίᾳ καὶ Λέσβῳ
[g] Ὀλυμπίας, τὸ δὲ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πιερικοῦ Ὀλύμπου·
ὀχλεῖ δὲ Πυρραίους. Ὑπογέγραφα δέ σοι καὶ τὰς θέσεις
αὐτῶν, ὡς κεῖνται καὶ πνέουσιν, ὑπογράψας τὸν τῆς γῆς
κύκλον, ἵνα καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σοι τεθῶσιν.

[e] βερεκυπτίας K[a]. [f] φοινίκων K[a]. [g] ὀλαμπίας K[a].

[a]ΠΕΡΙ ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ, [b]ΠΕΡΙ ΖΗΝΩΝΟΣ, ΠΕΡΙ ΓΟΡΓΙΟΥ.

[c]ΠΕΡΙ ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ.

ΑΙΔΙΟΝ εἶναί φησιν εἴ τί ἐστιν, εἴπερ μὴ ἐνδέχεται γενέσθαι μηδὲν ἐκ μηδενός. Εἴτε γὰρ ἅπαντα γέγονεν εἴτε μὴ πάντα [d]ἀΐδι' ἀμφοτέρως. Ἐξ οὐδενὸς γὰρ αὐτῶν ἂν γινόμενα. Ἁπάντων τε γὰρ γινομένων οὐδὲν προϋπάρχειν· [e]εἴτ' ὄντων τινῶν ἀεὶ ἕτερα προσγίνοιτο, πλέον ἂν καὶ μεῖζον τὸ ἓν γεγονέναι. Ὧι δὴ πλέον καὶ μεῖζον, τοῦτο γενέσθαι ἂν 2
ἐξ οὐδενός· τῷ γὰρ [f]ἐλάττονι τὸ πλέον, [g]ἢ δ' ἐν τῷ μικροτέρῳ τὸ μεῖζον οὐχ ὑπάρχειν. Ἀΐδιον δὲ ὂν ἄπειρον εἶναι, ὅτι οὐκ ἔχει ἀρχὴν ὅθεν ἐγένετο, οὐδὲ τελευτὴν εἰς ὃ γινόμενον ἐτελεύτησέ ποτε· πᾶν δὲ καὶ ἄπειρον ὂν εἶναι. Εἰ γὰρ πλέον ἢ δύο εἴη, [h]πέρατ' ἂν εἶναι ταῦτα πρὸς ἄλληλα. Ἓν 3
δὲ [i]ὅμοιον εἶναι πάντα· [k]εἰ γὰρ ἀνόμοια πλείω ὄντα, οὐκ ἂν [l]ἔτι ἓν θεῖναι ἀλλὰ πολλά. Ἀΐδιον δὲ ὂν [m]μέτριόν τε καὶ ὅμοιον πάντῃ ἀκίνητον εἶναι τὸ ἕν. Οὐ γὰρ [n]ἂν κινηθῆναι μὴ [o]ἔς τι ὑποχωρῆσαν. Ὑποχωρῆσαι δὲ ἀνάγκην εἶναι ἤτοι εἰς πλῆρες [p]ἰὸν ἢ κενόν. Τούτων δὲ τὸ μὲν οὐκ ἂν [q]δέ-

Codices Ba.Ra.Va. et nonnullis locis Q.Na.Oa.Za. Tit. [a] ΠΕΡΙ] *θεοφράστου περὶ* Ra, *ἀριστοτέλους περὶ δοξῶν* Q, *ἀριστοτέλους κατὰ τὰς δόξας τῶν φιλοσόφων* Ba. [b] *περὶ* ante *Ζήνωνος* om. Q.

[c] ΠΕΡΙ Ξ.] *περὶ Ζήνωνος* Ra.Va, om. Q.Ba.Na. [d] *ἀΐδια ἀμφοτέρως* codex Lipsiensis: ceteri *δι' ἀμφοτέρων*. [e] *εἴτ' ὄντων*] *εἰ τὸν τῶν* Na.Oa.Ra.Va, Va. post lacunam; *εἶτον τῶν* Q.Ba. Za. hæc *εἴτ'*— sect. 2. *ὑπάρχειν* om. [f] *ἔλαττον* Q.Ba.Oa.Ra.Va. [g] *ἢ δ'*] *οἶδ'* Q.Ba. Na.Oa.Ra.Va. [h] *πέρατ' ἂν*] *πέραιαν* Ra, *περαιὰν* Ba.Na.Oa, *περ αἰὰν* Q.Za, *περ ἐὰν* Va. [i] *ὅμοιον*] *ὃ μόνον* codices. [k] *εἰ*] *ἢ* codices. [l] *ἔτι ἐνθεῖναι* Za, *ἔτι ἓν εἶναι* Sylburgius. [m] *ἄμετρόν* codices. [n] *ἂν κινηθῇ* Q.Ba.Na.Oa.Ra.Va, *ἀκινηθῇ* Za. [o] *ἔς τι* Lps: ceteri *ἐστὶν*. [p] *ὂν* codices. [q] *δίξασθαι* Na.Oa.

4 ξασθαι τὸ πλῆρες, τὸ δὲ οὐκ εἶναι οὐδὲν [ἢ] τὸ κενόν. [r] Τοι-
οῦτο δὲ ὂν τὸ ἓν ἀνώδυνόν τε καὶ ἀνάλγητον ὑγιές τε καὶ
ἄνοσον εἶναι, οὔτε μετακοσμούμενον θέσει, οὔτε ἑτεροιούμενον
εἴδει, οὔτε μιγνύμενον ἄλλῳ. Κατὰ πάντα γὰρ ταῦτα πολλά
τε τὸ [s] ἓν γίνεσθαι καὶ τὸ μὴ ὂν τεκνοῦσθαι καὶ τὸ ὂν φθεί-
5 ρεσθαι ἀναγκάζεσθαι. Ταῦτα δὲ ἀδύνατα εἶναι. Καὶ γὰρ
εἰ τὸ μεμῖχθαί τι ἓν ἐκ πλειόνων λέγοιτο, καὶ εἴη πολλὰ
κινούμενα εἰς ἄλληλα τὰ πράγματα, καὶ ἡ μῖξις ἢ ὡς ἐν ἑνὶ
σύνθεσις εἴη τῶν πλειόνων, ἢ τῇ ἀπαλλάξει [t] οἷον [v] ἐπιπρόσ-
θησις [w] γίνοιτο τῶν μιχθέντων, ἐκείνους μὲν ἂν δι' ἀλλήλων
χωριζόντων εἶναι τὰ μιχθέντα, [x] ἐπιπροσθήσεως δ' οὔσης ἐν
τῇ τρίψει γίνεσθαι ἂν ἕκαστον φανερόν, ἀφαιρουμένων τῶν
πρώτων τὰ ὑπ' ἄλληλα τεθέντα τῶν μιχθέντων· ὧν οὐδέ-
6 τερον συμβαίνειν. Διὰ τοῦτον δὲ τὸν τρόπον κἂν εἶναι
πολλὰ κἂν ἡμῖν, ὡς τὸ φαίνεσθαι μόνως. Ὥστ' ἐπειδὴ οὐχ
οἷόν θ' οὕτως, οὐδὲ πολλὰ δυνατὸν εἶναι τὰ ὄντα, ἀλλὰ
[y] ταῦτα δοκεῖν οὐκ ὀρθῶς. Πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα κατὰ τὴν
7 αἴσθησιν φαντάζεσθαι ἅπασαν. Λόγον δ' [z] οὔτ' ἀναιρεῖ τὰ
αὐτὰ γίνεσθαι, οὔτε πολλὰ εἶναι τὸ ὄν, ἀλλ' ἀΐδιόν τε καὶ
ἄπειρον καὶ πάντῃ ὅμοιον αὐτὸ αὑτῷ. Ἆρ' οὖν δεῖ πρῶτον
μὲν μὴ πᾶσαν λαβόντα δόξαν ἄρχεσθαι, ἀλλ' ἀεὶ μάλιστα
8 ὂν βέβαιον. Ὥστ' εἰ μὲν ἅπαντα τὰ δοκοῦντα μὴ ὀρθῶς
ὑπολαμβάνεται, οὐθὲν ἴσως προσήκει οὐδὲ τούτῳ προχρῆσθαι
τῷ δόγματι, οὐκ ἄν ποτε οὐδὲν γένοιτο ἐκ μηδενός. Μία γάρ
τίς ἐστι δόξα καὶ αὕτη τῶν οὐκ ὀρθῶν, ἣν ἐκ τοῦ αἰσθάνεσθαί
9 πως ἐπὶ πολλῶν ὄντες ὑπειλήφαμεν. Εἰ δὲ [a] μὴ πάντα ἡμῖν
ψευδῆ τὰ φαινόμενα, ἀλλὰ τινές εἰσι καὶ τούτων ὀρθαὶ ὑπο-
λήψεις ἢ [b] ἐπιδεῖξαι τὰς τοιαύτας ποιότητας μάλιστα δοκού-

[r] τοιοῦτο—ἄνοσον Lps: ceteri τοιούτων (τοιοῦτον R^a.) δὲ ὄντων ἀνωδύνων τε καὶ ἀναλγήτων ὑπεστ (ὑπέστη Q.N^a.O^a.) καὶ ἄνοθον (ἄνοθεν Q). [s] ἓν] εἰ Q.B^a.N^a.R^a.V^a.Z^a, μὴ ὂν O^a. [t] οἷον] ονον Q.N^a.R^a.Z^a, ὅνον B^a, μόνον V^a. [v] ἐπιπρόσθεσις Q, ἐπιπρόθεσις N^a, ἐπιπροσθέσεις B^a.R^a.V^a.Z^a. [w] γίγνοιντο R^a.V^a. [x] ἐπιπροσθέσεως codices. [y] ταῦτα Z^a: ceteri ταὐτὰ. [z] οὔτ' ἀναιρεῖ] οὔται κειναιρεῖ B^a.R^a.Z^a, οὔτ' ἐκεῖνα δεῖ V^a. [a] μή] μήν B^a.R^a.V^a.Z^a. [b] iidem ἐπιδείξαντα τοιαύτην.

σας ὀρθάς, ταύτας ληπτέον, ἃς ἀεὶ βεβαιοτέρας εἶναι δεῖ ἢ
αἳ μέλλουσιν ἐξ ἐκείνων [c] τῶν λόγων δειχθήσεσθαι. Εἰ γὰρ
καὶ εἶεν δύο δόξαι ὑπεναντίαι ἀλλήλαις, ὥσπερ οἴεται, εἰ μὴ
πολλὰ γενέσθαι φησίν, ἀνάγκη εἶναι ἐκ μὴ ὄντων. Εἰ δὲ 10
τοῦτο μὴ οἷόν τε, οὐκ εἶναι τὰ ὄντα πολλά. Γένοιτο γὰρ
ἂν ὄν, ὅτι ἔστιν ἄπειρον εἶναι. Εἰ δ' οὕτως, καὶ ἕν. Ὁμοίως
μὲν δὴ ἡμῖν ὁ ἀμφοτέρων π οὐδὲν μᾶλλόν τι ἕν, ἢ ὅτι πολλὰ
δείκνυται. Εἰ δὲ βέβαιος μᾶλλον ἡ ἑτέρα, ἀπὸ ταύτης [d] ξυμ- 11
περανθέντα μᾶλλον δέδεικται. Τυγχανόμενα δέ, ἔχοντος
ἀμφοτέρας τὰς ὑπολήψεις [e] ταύτας, καὶ κινούμενα μέν ἐστι
τὰ ὄντα. Ἀμφοῖν δὲ πιστὴ μᾶλλον αὕτη, καὶ θᾶττον ἂν
προεῖντο πάντες ταύτην ἐκείνης τὴν δόξαν. Ὥστ' εἰ καὶ 12
[f] συμβαίνει ἐναντίας εἶναι τὰς φάσεις, καὶ ἀδύνατον γίνεσθαί
τε ἐκ μὴ ὄντος καὶ μὴ πολλὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἐλέγχοιτο
μὲν ἂν ὑπ' ἀλλήλων ταῦτα, ἀλλὰ τί μᾶλλον οὕτως ἂν ἔχοι;
Ἴσως τε κἂν φαίη τις τούτοις τἀναντία. Οὔτε γὰρ δείξας
ὅτι ὀρθὴ δόξα ἀφ' ἧς ἄρχεται, οὔτε μᾶλλον βέβαιον ἢ περὶ
ἧς δείκνυσι λαβών, διελέχθη. Μᾶλλον γὰρ λαμβάνεται εἰκὸς 13
εἶναι γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος ἢ μὴ πολλὰ εἶναι. Λέγεταί τε
καὶ σφόδρα ὑπὲρ αὐτῶν γίγνεσθαί τε τὰ μὴ ὄντα, καὶ μὴ
γεγονέναι πολλὰ ἐκ μὴ ὄντων, καὶ οὐχ ὅτι οἱ τυγχάνοντες,
ἀλλὰ καὶ τῶν δοξάντων εἶναι σοφῶν τινὲς εἰρήκασιν. Αὐτίκα 14
δ' Ἡσίοδος

> πρῶτον μὲν πάντων (φησὶ) χάος ἐγένετ', αὐτὰρ ἔπειτα
> γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς [g] αἰεί,
> ἠδ' ἔρος, ὃς πάντεσσι μεταπρέπει ἀθανάτοισιν.

Τὰ δ' ἄλλα φησὶ γενέσθαι, ταῦτα δ' ἐξ οὐδενός. Πολλοὶ 15
δὲ καὶ ἕτεροι εἶναι μὲν οὐδέν φασι, γίγνεσθαι δὲ πάντα, λέ-
γοντες ἐξ οὐκ ὄντων γίνεσθαι τὰ [h] γινόμενα. Ὥστε τοῦτο
μὲν δῆλον, ὅτι [i] ἐνίοις γε δοκεῖ καὶ ἐξ οὐκ ὄντων ἂν γενέσθαι.

[c] τὸν λόγον Z^a. [d] ξυμπεραθέντα V^a. [e] post ταύτας Lps. καὶ ὡς ἂν οὐ γένοιτ' ἂν οὐδὲν ἐκ μηδενός, πολλὰ δέ. [f] συμβαίνοιεν ἄν τις V^a, συμβαίνειεν ἄν τις ceteri. correctum e Lps. [g] αἰείδερος B^a.R^a.V^a. [h] post γινόμενα Lps: οὐδὲ γὰρ ἂν ἔτι αὐτοῖς ἅπαντα γίγνοιτο. [i] ἐνίοις] ἐν οἷς codices.

2 Ἀλλ' ἄρα εἰ μὲν δυνατά ἐστιν ἢ ἀδύνατα ἃ λέγει, ἐατέον.
Τὸ δὲ πότερον συμπεραίνεται αὐτὸ ἐξ ὧν λαμβάνει, ἢ οὐδὲν
κωλύει καὶ ἄλλως ἔχειν, ἱκανῶς σκέψασθαι· ἕτερον γὰρ ἄν
2 τι [k] τοῦτ' ἴσως ἐκείνου εἴη. Καὶ πρῶτον τεθέντος, ὃ πρῶτον
λαμβάνει, μηδὲν γενέσθαι ἂν ἐκ μὴ ὄντος, ἆρα ἀνάγκη [l] ἀγέν-
νητα πάντα εἶναι, ἢ οὐδὲν κωλύει γεγονέναι ἕτερα ἐξ ἑτέρων,
καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον ἰέναι; Ἢ καὶ ἀνακάμπτει κύκλῳ, ὥστε
τὸ ἕτερον ἐκ τοῦ ἑτέρου γεγονέναι, ἀεί τε οὕτως ὄντος τινός,
3 καὶ ἀπειράκις ἑκάστου γεγενημένου ἐξ ἀλλήλων. Ὥστε οὐδὲν
ἂν [m] κωλύοιτο ἅπαντα γεγονέναι, [n] κειμένου τοῦ μηδὲν γενέ-
σθαι ἂν ἐκ μὴ ὄντος, καὶ ἄπειρα ὄντα πρὸς ἐκεῖνον προσαγο-
ρεῦσαι οὐδὲν κωλύει [o] τῶν τῷ ἑνὶ ἑπομένων ὀνομάτων. [p] Ἅ-
παντα γὰρ εἶναι καὶ λέγεσθαι καὶ ἐκεῖνος τῷ ἀπείρῳ [q] προσ-
άπτει. Οὐδέν τε κωλύει, καὶ μὴ ἀπείρων ὄντων, κύκλῳ αὐτῶν
4 εἶναι τὴν γένεσιν. Ἔτι εἰ ἅπαντα [r] γίγνεσθαι, ἔστι δὲ οὐδέν,
ὥς τινες λέγουσιν, πῶς ἓν ἀΐδια εἴη; Ἀλλὰ γὰρ τοῦ μὲν εἶναι
ἕν τι ὡς ὄντος καὶ κειμένου διαλέγεται. Εἰ γάρ, φησί, μὴ
ἐγένετο, ἔστω δὲ [s] ἀΐδια, ὡς δέον ὑπάρχειν τὸ εἶναι τοῖς πρά-
5 γμασιν. Ἔτι εἰ καὶ ὅτι μάλιστα μήτε τὸ μὴ ὂν ἐνδέχεται
γενέσθαι μήτε ἀπολέσθαι τὸ μὴ ὄν, ὅμως τί κωλύει τὰ μὲν
γενόμενα αὐτῶν εἶναι, τὰ δ' ἀΐδια, ὡς καὶ Ἐμπεδοκλῆς λέγει;
6 Ἅπαντα γὰρ κἀκεῖνος [t] ταὐτὰ ὁμολογήσας, ὅτι

> [v] ἔκ τε μὴ ὄντος ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι,
> τό τε ὂν ἐξόλλυσθαι ἀνήνυστον καὶ ἄπρηκτον,
> ἀεὶ γὰρ θήσεσθαι ὅπῃ κέ [w] τις αἰὲν [x] ἐρείδῃ,

ὅμως τῶν ὄντων τὰ μὲν ἀΐδια εἶναί φησι, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ
γῆν καὶ ἀέρα, τὰ δ' ἄλλα γίνεσθαί τε καὶ γεγονέναι ἐκ τού-
7 των. Οὐδεμία γὰρ ἑτέρα, ὡς οἴεται, γένεσίς ἐστι τοῖς οὖσιν,

> ἀλλὰ μόνον μῖξίς τε διάλλαξίς τε μιγέντων
> [y] ἐστί· φύσις δ' ἐπὶ τοῖς ὀνομάζεται ἀνθρώποισιν.

[k] τοῦτ' ἴσως] τούτοις ὡς Va. [l] ἀγένητα Ba. [m] κωλύει τὸ Ba. [n] κειμένου Lps: ceteri κινουμένου. [o] τῶν τῷ Lps: ceteri τῶν ἐν τῷ. [p] ἅπαντα] τὰ ἅπαντα Ba.Va. [q] προσάπτειν Q.Ba.Va. [r] γίγνεται rc.Va. [s] post ἀΐδια Ra. νεικ, Na.Oa.z. lacunam. [t] ταῦτα Va. [v] ἔκ τε μὴ ὄντος] ἐκτέμνοντες Ba.Va. [w] τι Ba. [x] ἐρεῖ δὲ Ba.Ra.Va. [y] ἐστί] ἐστὶ τοῖς οὖσι Va.

Τὴν δὲ γένεσιν προσιοῦσαν τοῖς ἀϊδίοις καὶ τῷ ὅτι γίνεσθαι
λέγει, [z] ἐπεὶ τοῦτό γε ἀδύνατον [a] ᾤετο. Πῶς γάρ, φήσει, 8
καὶ ἔπαρξις ἴετο, παντί τε καὶ ποθὲν ἐλθόν; Ἀλλὰ μισγο-
μένων τε καὶ [b] συντιθεμένων πυρὸς καὶ τῶν μετὰ πυρὸς γίγνε-
σθαι τὰ πολλά, διαλλαττομένων τε καὶ διακρινομένων φθεί-
ρεσθαι [c] πάλιν, καὶ εἶναι τῇ μὲν μίξει πολλά τε καὶ τῇ δια-
κρίσει, τῇ δὲ φύσει τέτταρ' ἄνευ τῶν αἰτίων, ἢ ἕν· ἢ εἰ καὶ
ἄπειρα εὐθὺς εἴη [d] ταῦτα, ἐξ ὧν συντιθεμένων γίγνεται, δια-
κρινομένων δὲ φθείρεται, ὡς καὶ τὸν Ἀναξαγόραν φασί τινες
λέγειν ἐξ ἀεὶ ὄντων καὶ ἀπείρων τὰ γινόμενα γίνεσθαι. Κἂν 9
οὕτως, οὐκ ἂν εἴη ἀΐδια πάντα, ἀλλὰ καὶ γιγνόμενα ἄττα καὶ
γενόμενά τ' ἐξ ὄντων καὶ φθειρόμενα εἰς οὐσίας τινὰς ἄλλας.
Ἔτι οὐδὲν κωλύει μίαν τινὰ οὐσίαν τὸ πᾶν μορφήν, ὡς καὶ ὁ
Ἀναξίμανδρος καὶ ὁ Ἀναξιμένης λέγουσιν, ὁ μὲν ὕδωρ εἶναι
φάμενος τὸ πᾶν, ὁ δέ, ὁ Ἀναξιμένης, ἀέρα, καὶ ὅσοι ἄλλοι
οὕτως εἶναι τὸ πᾶν [e] ἓν ἠξιώκασιν. Τοῦτο ἤδη σχήμασί τε 10
καὶ πλήθεσι καὶ ὀλιγότητι, καὶ τῷ μανὸν ἢ πυκνὸν γίνεσθαι,
πολλὰ καὶ ἄπειρα ὄντα τε καὶ γιγνόμενα ἀπεργάζεται τὸ
ὅλον. Φησὶ δὲ καὶ ὁ Δημόκριτος τὸ ὕδωρ τε καὶ τὸν ἀέρα
ἕκαστόν τε τῶν πολλῶν, τοῦτο ὄν, ῥυθμῷ διαφέρειν. Τί 11
δὴ [f] κωλύει καὶ οὕτως τὰ πολλὰ γίγνεσθαί τε καὶ ἀπόλλυ-
σθαι, ἐξ ὄντος ἀεὶ ἐς ὂν μεταβάλλοντος ταῖς εἰρημέναις δια-
φοραῖς τοῦ ἑνός, καὶ οὐδὲν οὔτε πλέονος οὔτε ἐλάττονος
γιγνομένου τοῦ ὅλου; Ἔτι τί κωλύει ποτὲ μὲν ἐξ ἄλλων
τὰ σώματα γίγνεσθαί τε καὶ ἀπόλλυσθαι πάλιν; Εἰ δὲ καὶ 12
ταῦτά τις συγχωροίη, καὶ εἴη [g] τι καὶ ἀγένητον, τί μᾶλλον
ἄπειρον δείκνυται; Ἄπειρον γὰρ εἶναί φησιν, εἰ ἔστι μέν,
μὴ γεγονέναι. Πέρατα γὰρ εἶναι τὴν τῆς γενέσεως ἀρχήν
τε καὶ τελευτήν. Καίτοι τί κωλύει ἀγένητον ὂν ἔχειν πέρας 13
ἐκ τῶν εἰρημένων; Εἰ γὰρ ἐγένετο, ἀρχὴν ἔχειν ἀξιοῖ ταύ-
την ὅθεν γίγνοιτο, εἰ γιγνόμενα. Τί δὴ κωλύει, καὶ εἰ μὴ

[z] ἐπὶ Ra.Va. [a] ᾤετο. πῶς γὰρ Lps: ceteri ὥστε τὸ πῶς γ' ἄν.
[b] συντιθεμένων—τε καὶ om. Va. [c] πάλιν Lps: vulgo πλήν. [d] ταυτὰ
Ba. [e] ἓν om. Va. [f] κωλύειν Ba.Ra.Va. [g] τί Lps: εἴη τι Ba.Ra.Va.

ἐγένετο, ἔχειν ἀρχήν; Οὐ μέντοι γε ἐξ ἧς γε ἐγένετο, ἀλλὰ
καὶ ἑτέραν, καὶ εἶναι περαίνοντα πρὸς ἄλληλα ἀΐδια ὄντα.
14 Ἔτι τί κωλύει τὸ μὲν ὅλον ἀγέννητον ὂν ἄπειρον εἶναι, τὰ
δ' ἐν αὐτῷ γιγνόμενα πεπεράνθαι, ἔχοντ' ἀρχὴν καὶ τελευτὴν
γενέσεως; Ἔτι καὶ ὡς ὁ Παρμενίδης φησί, τί κωλύει καὶ τὸ
πᾶν ἓν ὂν καὶ ἀγένητον ὅμως πεπεράνθαι, καὶ εἶναι

> πάντοθεν ἐγκύκλου σφαίρας [h] ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
> μέσσοθεν [i] ἰσοπαλὲς πάντῃ·

τὸ [k] γὰρ οὔτε τι μεῖζον οὔτε τι [l] βαιότερον [m] εἶναι μέχρι ὄν
15 [n] ἐστι τῇ [o] ἢ τῇ. [p] Ἔχον δὲ μέσον καὶ ἔσχατα, πέρας ἔχει
ἀγέννητον ὄν, ἐπεὶ εἰ καί, ὡς αὐτὸς λέγει, ἕν ἐστι, καὶ τοῦτο
σῶμα, ἔχει ἄλλα ἑαυτοῦ μέρη, [q] εἰ τάδε ὅμοια πάντα. Καὶ
γὰρ ὅμοιον οὕτω λέγει τὸ πᾶν εἶναι οὐ . . . ἄλλῳ τινὶ ὃ
16 [r] περανθῆναι ὁρᾷς, ἐλέγχει εἴ τι ὅμοιον τὸ ἄπειρον. Τό
γε ὅμοιον ἑτέρῳ ὅμοιον, ὥστε δύο ἢ πλείω ὄντα οὐκ ἂν ἓν
οὐδ' ἄπειρον εἶναι. Ἀλλ' ἴσως τὸ ὅμοιον πρὸς αὐτὸ λέγει,
καὶ φησὶν αὐτὸ ὅμοιον εἶναι πᾶν, ὅτι ὁμοιομερὲς ὕδωρ ὂν
17 ἅπαν ἢ [s] γῆ [t] ἢ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο. Δῆλος γὰρ οὗτος
ἀξιῶν εἶναι ἓν τῶν διμερῶν ἕκαστον σῶμα ὄν, οὐκ ἄπειρόν
ἐστιν. Τὸ γὰρ ὅλον ἄπειρον, ὥστε ταῦτα περαίνει πρὸς
ἄλληλα ἀγέννητα ὄντα. Ἔτι εἰ ἀΐδιόν τε καὶ ἄπειρόν ἐστι,
πῶς ἂν εἴη [v] ἓν σῶμα ὄν; Εἰ μὲν γὰρ ἀνομοίων ἀμερῶν εἴη,
18 πολλά, καὶ αὐτὸς οὕτω γ' εἶναι ἀξιοῖ. Εἰ δὲ ἅπαν ὕδωρ ἢ
[w] ἅπαν γῆ ἢ ὅ τι δὴ τὸ ὂν τοῦτ' ἐστί, πολλὰ ἂν ἔχοι μέρη,
ὡς καὶ Ζήνων ἐπιχειρεῖ ὂν δεικνύναι τὸ οὕτως [x] ὂν ἕν. Εἴη
οὖν ἂν καὶ πλείονα αὐτοῦ μέρη ἐλαττόνων τε καὶ μικροτέρων,
ἀλλά τε πάντῃ ἂν ταύτῃ ἀλλοῖον εἴη οὐδενὸς προσγιγνο-
19 μένου σώματος οὐδ' ἀπογιγνομένου. Εἰ δὲ μήτε σῶμα μήτε
πλάτος μήτε μῆκος ἔχον μηδέν, πῶς ἂν ἄπειρον ἂν εἴη; Τί

[h] ἐναλίγγιον Ba.Ra. [i] ἰσοπλευρὲς Q.Ba.Ra.Va. [k] γὰρ οὔτε] γὰρ ὅτε Ba.Ra.Va. [l] βαιβεότερον Ra, βεβαιότερον Ba.Va. [m] εἶναι μέχρι ὄν] πελέμεν χρεών? [n] ἐστι] δὲ Va. [o] ἢ τῇ om. Ba. in lacuna. [p] ἔχοντα Q. [q] εἰ om. Ba.Va. [r] περαθῆναι Ra.Va. [s] γῆ Lps, non γῆν. [t] ἢ ante εἴ om. Ba.Va. [v] post ἓν lacunam Ra. [w] ἅπαν γῆ Lps: ceteri ἅπασαν γῆν. [x] ὄν· ἓν Ba.Ra.Va.

κωλύει πολλὰ καὶ ἐνάριθμα τοιαῦτα εἶναι; Τί κωλύει καὶ
πλείω ὄντα ἑνὸς [y] μεγέθει ἄπειρα εἶναι; ʽΩς καὶ Ξενοφάνης
ἄπειρον τό τε βάθος τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀέρος φησὶν εἶναι.
Δηλοῖ δὲ καὶ ὁ ʽΕμπεδοκλῆς· ἐπιτιμᾷ γὰρ ὡς λεγόντων 20
[z] τινῶν τοιαῦτα ἀδύνατα εἶναι, οὕτως ἐχόντων [a] ξυμβαίνειν
αὐτά,

> εἴπερ ἀπείρονα γῆς τε βάθη καὶ δαψιλὸς αἰθήρ,
> ὃς διὰ πολλῶν δὴ βροτέων ῥηθέντα ματαίως
> ἐκκέχυται στομάτων, [b] ὀλίγον τοῦ παντὸς ἰδόντων.

Ἔτι ὂν ἓν οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ πάντῃ ὅμοιόν ἐστιν. [c] Εἰ γάρ 21
ἐστιν ὕδωρ ἅπαν ἢ πῦρ ἢ ὅ τι δὴ ἄλλο τοιοῦτον, οὐδὲν κωλύει
πλείω εἰπεῖν τοῦ ὄντος ἑνός, εἰ δὴ δι' ἕκαστον ὅμοιον αὐτὸ
ἑαυτῷ. Καὶ γὰρ μανόν, τὸ δὲ πυκνὸν εἶναι, μὴ ὄντος [d] ἐν
τῷ μανῷ κενοῦ. Οὐδὲν κωλύειν γάρ, τῷ μανῷ οὐκ ἔστιν ἔν 22
τισι μέρεσι χωρὶς ἀποκεκριμένον τὸ κενόν, ὡς τὸ τοῦ ὅλου,
τὸ μὲν εἶναι πυκνόν, καὶ τουτὶ [e] δέ ἐστι μανὸν τὸ πᾶν οὕτως
ἔχον· ἀλλ' ὁμοίως ἅπαν πλῆρες ὄν, ὁμοίως ἧττον πλῆρές
ἐστι τοῦ πυκνοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστιν, [f] ἀγέννητόν ἐστιν, καὶ 23
διὰ τοῦτο δοθείη ἄπειρον εἶναι, καὶ μηδὲ ἐνδέχεσθαι ἄλλο καὶ
ἄλλο ἄπειρον εἶναι. Διὰ [g] τοῦτο καὶ ἐν τούτῳ [h] ἤδη προσ-
αγορευτέον καὶ ἀδύνατον· πῶς γὰρ ἂν τὸ ἄπειρον ὅσον [i] ἢ
τὸ κενὸν μὴ ὅλον ἂν οἷόν τε εἶναι; ʽΑκίνητον δ' εἶναι φησίν,
εἰ κενὸν [k] μή ἐστιν· ἅπαντα γὰρ κινεῖσθαι τῷ ἀλλάττειν
τόπον. Πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο πολλοῖς οὐ συνδοκεῖ, ἀλλ' 24
εἶναί τι κενόν, οὐ μέντοι [l] τοῦτό γέ τι σῶμα εἶναι, ἀλλ' οἷον
καὶ ὁ ʽΗσίοδος ἐν τῇ γενέσει πρῶτον τὸ χάος φησὶ γενέ-
σθαι, ὡς δὲ χώραν πρῶτον ὑπάρχειν τοῖς οὖσιν. Τοιοῦτον
δέ τι καὶ τὸ κενὸν οἷον ἀγγεῖόν τι ἀνὰ μέσον εἶναι ζητοῦμεν.
ʽΑλλὰ δὴ καὶ εἰ μή ἐστι κενόν, μηδέ τι [m] ἧσσον ἂν κινοῖτο, 25
ἐπεὶ καὶ ʽΑναξαγόρας τὸ πρὸς αὐτὸ πραγματευθείς, καὶ οὐ

[y] μεγέθη B^a.R^a.V^a. [z] τινῶν τὰ τοιαῦτα V^a. [a] ξυμβαίνει R^a.
[b] ὀλίγον add. Lps. [c] εἰ γάρ] εἶς γάρ B^a.R^a. [d] ἐν Lps: ceteri τοῦ.
[e] δή R^a.V^a. [f] ἀγένητόν B^a. [g] τοῦτο R^a. [h] εἴδη B^a. [i] ἢ] ἡ B^a.
[k] μή] μέν codices. [l] τοῦτό] τό R^a. [m] ἧσσον Lps, ἧσος B^a, ἢ σος V^a,
ἴσως R^a.

μόνον ἀποχρῆσαν αὐτῷ ἀποφήνασθαι ὅτι οὐκ ἔστιν, ὅμως
κινεῖσθαί φησι τὰ ὄντα, οὐκ ὄντος κενοῦ. ‛Ομοίως δὲ καὶ
ὁ ‛Εμπεδοκλῆς κινεῖσθαι [n] μὲν ἀεί φησι [o] συγκινούμενα τὸν
ἅπαντα ἐνδελεχῶς χρόνον, οὐδὲν εἶναι λέγων ὡς τοῦ παντός,
26 οὐδὲ κενεόν. Πόθεν οὖν τί κ' ἐπέλθοι; ῞Οταν δὲ εἰς μίαν
μορφὴν συγκριθῇ, ὡς ἓν εἶναι, οὐδέν φησι τό γε κενεὸν πέλει
οὐδὲ περισσόν. Τί γὰρ κωλύει εἰς ἄλληλα φέρεσθαι καὶ
περιίστασθαι ἅμα ὁτουοῦν εἰς ἄλλο, καὶ τούτου εἰς ἕτερον,
27 καὶ εἰς τὸ πρῶτον, ἄλλου μεταβάλλοντος ἀεί. ‛Έτι καὶ τὴν
ἐν τῷ αὐτῷ μένοντος τοῦ πράγματος τόπῳ τοῦ εἴδους μετα-
βολήν, [p] ἣν ἀλλοίωσιν οἵ τ' ἄλλοι κἀκεῖνος λέγει, [[q] οὐδὲν]
ἐκ τῶν εἰρημένων αὐτῷ κωλύει κινεῖσθαι τὰ πράγματα, ὅταν
28 ἐκ λευκοῦ μέλαν ἢ ἐκ πικροῦ γένηται γλυκύ. Οὐδὲν γὰρ τὸ
μὴ εἶναι [r] κενὸν ἢ μὴ δέχεσθαι τὸ πλῆρες ἀλλοιοῦσθαι κωλύει.
῞Ωστε οὔτε ἅπαντα ἀΐδια οὔθ' ἓν οὔτ' ἄπειρον ἀνάγκη εἶναι,
ἀλλ' ἄπειρα πολλά. Οὔτε ἓν θ' ὅμοιον, οὔτ' ἀκίνητον, οὔτ'
29 εἰ ἓν οὔτ' εἰ πόλλ' ἄττα. Τούτων δὲ κειμένων καὶ μετα-
κοσμεῖσθαι καὶ ἑτεροιοῦσθαι [s] τὰ ὄντα [t] οὐδὲν κωλύει ἐκ τῶν
ὑπ' ἐκείνῳ εἰρημένων, καὶ ἑνὸς ὄντος τοῦ παντὸς κινήσεως
οὔσης, καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότητι διαφέροντος, καὶ ἀλλοιου-
μένου προσγιγνομένου. Εἴ δ' ἄρα τινός, οὐ τοῦ σώματος,
καὶ εἰ πολλὰ [v] συμμισγομένων καὶ συνδιακρινομένων ἀλλή-
λοις. Τὴν γὰρ μῖξιν οὔτ' ἐπιπρόσθεσιν τοιαύτην εἶναι οὔτε
30 σύνθεσιν εἰκὸς οἵαν λέγειν. ῞Ωστε ἢ χωρὶς εὐθὺς εἶναι, ἢ καὶ
ἀποστρεφθέντος ἐπίπροσθεν ἕτερα [w] ἑτέρων φέρεσθαι χωρὶς
ἀλλήλων ταῦτα, ἀλλ' οὕτω συγκεῖσθαι ταχθέντα ὥστε [x] ὁτι-
οῦν μιγνυμένου παρ' ὁτιοῦν ᾧ μίγνυσθαι μέρος, οὕτως ὡς μὴ
ἀναληφθῆναι συγκείμενα, ἀλλὰ μεμιγμένα, μηδ' ὁποιαοῦν αὐ-
τῷ μέρη. ‛Επεὶ γὰρ οὐκ ἔστι σῶμα τὸ ἐλάχιστον, ἅπαν
ἅπαντι μέρος μέμικται ὁμοίως καὶ τὸ ὅλον.

[n] *μὲν ἀεὶ* om. V[a]. [o] *συγκινόμενα* B[a], *συγκοινόμενα* R[a]. [p] *ἣν*] *ἢ* B[a].V[a]. [q] *οὐδὲν* om. B[a].R[a].V[a]. [r] *κενεὸν* B[a]. [s] *τὰ ὄντα* add. Lps. [t] *οὐδένα* codices. [v] *συμμιγομένων* V[a]. [w] *ἑταίρων* R[a]. [x] *ὁτιοῦν τοῦ μιγν.* B[a].

ΠΕΡΙ [y] ΖΗΝΩΝΟΣ.

‘Ἀδύνατόν φησιν εἶναι, εἴ τι ἔστι, γενέσθαι, τοῦτο λέγων 3
ἐπὶ τοῦ θεοῦ. ‘Ἀνάγκη γὰρ ἤτοι ἐξ ὁμοίων ἢ ἐξ [z] ἀνομοίων
γενέσθαι τὸ γενόμενον. Δυνατὸν δὲ οὐδέτερον. Οὔτε γὰρ
ὅμοιον ὑφ' ὁμοίου προσήκειν τεκνωθῆναι μᾶλλον ἢ τεκνῶσαι
([a] ταὐτὰ γὰρ ἅπαντα τοῖς γε ἴσοις ἢ ὁμοίοις ὑπάρχειν πρὸς
ἄλληλα) οὔτ' ἂν ἐξ ἀνομοίου [b] τὸ ἀνόμοιον γενέσθαι. Εἰ 2
γὰρ γίγνοιτο ἐξ ἀσθενεστέρου τὸ ἰσχυρότερον ἢ ἐξ ἐλάτ-
τονος τὸ μεῖζον ἢ ἐκ χείρονος τὸ κρεῖττον, ἢ τοὐναντίον τὰ
χείρω ἐκ τῶν κρειττόνων, τὸ οὐκ [c] ὂν ἐξ ὄντος ἂν γενέσθαι·
ὅπερ ἀδύνατον. ‘Ἀΐδιον μὲν οὖν διὰ ταῦτ' εἶναι τὸν θεόν.
Εἰ δ' ἔστιν ὁ θεὸς ἁπάντων κράτιστον, ἕνα φησὶν αὐτὸν
προσήκειν [d] εἶναι. Εἰ γὰρ [e] δύο ἢ ἔτι πλείους εἶεν, οὐκ ἂν 3
ἔτι κράτιστον καὶ βέλτιστον αὐτὸν εἶναι πάντων. ‘Ἕκα-
στος γὰρ ἂν θεὸς τῶν πολλῶν ὅμοιος ὢν τοιοῦτος εἴη.
Τοῦτο γὰρ θεὸν καὶ θεοῦ δύναμιν εἶναι, κρατεῖν, ἀλλὰ μὴ
κρατεῖσθαι, καὶ πάντα κρατεῖσθαι εἶναι. ‘Ὥστε καθὸ μὴ
[f] κρείττων, κατὰ τοσοῦτον οὐκ εἶναι θεόν. Πλειόνων οὖν 4
ὄντων, εἰ μὲν εἶεν τὰ μὲν ἀλλήλων κρείττους τὰ δὲ ἥττους,
οὐκ ἂν εἶναι θεούς· πεφυκέναι γὰρ θεὸν μὴ κρατεῖσθαι.
‘Ἴσων δὲ ὄντων, οὐκ ἂν ἔχειν θεὸν [g] φύσιν δεῖν εἶναι κράτι-
στον· τὸ δὲ ἴσον οὔτε βέλτιον οὔτε [h] χεῖρον εἶναι τοῦ ἴσου.
‘Ὥστ' εἴπερ εἴη τε καὶ τοιοῦτον εἴη θεός, ἕνα μόνον εἶναι τὸν
θεόν. Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ πάντα δύνασθαι ἂν ἃ [i] βούλοιτο. Οὐ- 5
δὲ γὰρ ἂν δύνασθαι πλειόνων ὄντων ἕνα εἶναι μόνον. ‘Ἕνα
δ' ὄντα ὅμοιον εἶναι πάντῃ, ὁρᾶν τε καὶ ἀκούειν, τάς τε ἄλ-
λας αἰσθήσεις ἔχοντα πάντῃ. Εἰ γὰρ μή, κρατεῖν [k] ἂν καὶ
κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων τὰ μέρη θεοῦ ὄντα· ὅπερ ἀδύνατον.
Πάντῃ δ' ὅμοιον ὄντα σφαιροειδῆ εἶναι· οὐ γὰρ [l] τῇ μὲν τῇ

[y] ξενοφάνους Q.Ba.Oa.Ra.Va.z. [z] ὁμοίων Ba.Ra. [a] ταῦτα Ba.Va. [b] τὸ Lps: vulgo οὔτ'. [c] ὂν et ἂν add. Lps. [d] εἶναι add. Lps. [e] δύο] δὴ Ba.Ra.Va. [f] κρείττων Lps: vulgo κρεῖττον. [g] φύσιμος Ba.Ra.Va. [h] χέριον Ra. [i] βούλοιτο. οὐ Ra. [k] ἂν om. Va. [l] πῇ μὲν πῇ Va.

δ' οὐ τοιοῦτον εἶναι, ἀλλὰ πάντῃ. Ἀΐδιον δ' ὄντα καὶ ἕνα
καὶ σφαιροειδῆ οὔτ' ἄπειρον οὔτε πεπεράσθαι. Ἄπειρον ὂ
μὴ ὂν εἶναι· τοῦτο γὰρ οὔτε μέσον οὔτ' ἀρχὴν καὶ τέλος οὔτ'
ἄλλο μέρος οὐδὲν ἔχειν, τοιοῦτον δ' εἶναι τὸ ἄπειρον. Οἷον
δὲ τὸ μὴ ὄν, οὐκ ἂν εἶναι τὸ ὄν, περαίνειν δὲ πρὸς ἄλληλα,
7 εἰ πλείω εἴεν. Τὸ δὲ ἓν οὔτε τῷ οὐκ ὄντι οὔτε τοῖς πολλοῖς
[m] ὁμοιοῦσθαι· ἓν γὰρ οὐκ ἔχει πρὸς ὅ τι περανεῖ. Τὸ δὲ
τοιοῦτον ὂν ἕν, ὃν τὸν θεὸν εἶναι λέγει, οὔτε κινεῖσθαι οὔτε
κινητὸν εἶναι. [n] Ἀκίνητον μὲν γὰρ εἶναι τὸ μὴ ὄν. Οὔτε
8 γὰρ ἂν εἰς αὐτὸ ἕτερον οὔτε ἐκεῖνο εἰς ἄλλο ἐλθεῖν. Κινεῖ-
σθαι δὲ τὰ πλείω ὄντα ἑνός. Ἕτερον γὰρ εἰς ἕτερον [o] δεῖν
κινεῖσθαι. [p] Εἰς μὲν οὖν τὸ μὴ ὂν οὐδὲν ἂν κινηθῆναι· τὸ
γὰρ μὴ ὂν οὐδαμῇ εἶναι. Εἰ δὲ εἰς ἄλληλα μεταβάλλοι,
πλείω αὐτὸν εἶναι ἑνός. Διὰ ταῦτα δὴ κινεῖσθαι μὲν ἂν τὰ
δύο ἢ πλείω ἑνός, ἠρεμεῖν [q] δὲ καὶ ἀκίνητον εἶναι τὸ οὐδέν.
9 Τὸ δὲ ἓν οὔτε ἀτρεμεῖν οὔτε κινεῖσθαι· οὔτε γὰρ τῷ μὴ ὄντι
οὔτε τοῖς πολλοῖς ὅμοιον εἶναι. Κατὰ πάντα δὲ οὕτως
[r] ἔχειν τὸν θεόν, ἀΐδιόν τε καὶ ἕνα, ὅμοιόν τε καὶ σφαιροειδῆ
ὄντα, οὔτε ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον, οὔτε ἠρεμεῖν οὔτε
ἀκίνητον εἶναι.

4 Πρῶτον μὲν οὖν λαμβάνει καὶ ουτος τὸ γιγνόμενον
γίγνεσθαι ἐξ ὄντος, ὥσπερ ὁ Μέλισσος. Καίτοι τί κωλύει
μήτ' ἐξ [s] ὁμοίου τὸ γιγνόμενον γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐκ μὴ ὄν-
τος; Ἔτι οὐδὲν μᾶλλον ὁ θεὸς ἀγέννητος [t] ἢ καὶ τἆλλα
πάντα, εἴπερ ἅπαντα ἐξ ὁμοίου ἢ ἀνομοίου γέγονεν· ὅπερ
2 ἀδύνατον. Ὥστε ἢ οὐδέν ἐστι παρὰ τὸν θεόν, ἢ καὶ τἆλλα
ἀΐδια πάντα. Ἔτι κράτιστον τὸν θεὸν λαμβάνει, τοῦτο
δυνατώτατον καὶ βέλτιστον λέγων. Οὐ δοκεῖ δὲ τοῦτο
κατὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ [v] πολλὰ κρείττους εἶναι ἀλλήλων οἱ
θεοί. Οὐκ οὖν ἐκ τοῦ δοκοῦντος εἴληφε ταύτην κατὰ τοῦ
3 θεοῦ τὴν ὁμολογίαν. Τό τε κράτιστον εἶναι τὸν θεὸν οὐχ

[m] ὁμοιῶσθαι B^a.R^a.V^a. [n] ἀνόνητον iidem. [o] δεῖ V^a. [p] εἰς] εἰ R^a.V^a. [q] δὲ καὶ Lps: ceteri γὰρ. [r] ἔχοις B^a.R^a.V^a. [s] ὁμοίας B^a.R^a. [t] ἢ Lps. pro εἰ. [v] πολλῷ V^a.

οὕτως ὑπολαμβάνων λέγεται ὡς πρὸς ἄλλο τι [w] τοιαύτη ἡ
τοῦ θεοῦ φύσις, ἀλλὰ πρὸς τὴν αὐτοῦ διάθεσιν, ἐπεὶ [x] τοί γε
πρὸς ἕτερον οὐδὲν ἂν κωλύοι μὴ τῇ αὐτοῦ ἐπιεικείᾳ καὶ ῥώμῃ
ὑπερέχειν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν ἄλλων ἀσθένειαν. [y] Θέλοι δ' 4
ἂν οὐδεὶς οὕτω τὸν θεὸν φάναι κράτιστον εἶναι, ἀλλ' ὅτι
αὐτὸς ἔχει ὡς οἷόν τε ἄριστα, καὶ οὐδὲν ἐκλείπει καὶ εὖ καὶ
καλῶς ἔχειν αὐτῷ· ἅμα γὰρ ἴσως ἔχοντι κἀκεῖνο [z] ἂν [a] συμ-
βαίη. Οὕτω δὲ διακεῖσθαι καὶ πλείους αὐτοὺς ὄντας [b] οὐδὲν
κωλύει, ἅπαντας ὡς [c] οἷόν τε ἄριστα διακειμένους, καὶ κρατί-
στους τῶν ἄλλων, οὐχ αὑτῶν ὄντας. Ἔστι δ', ὡς ἔοικε, 5
καὶ ἄλλα. Κράτιστον γὰρ εἶναι τὸν θεόν φησι, τοῦτο δέ
[d] τινι εἶναι ἀνάγκη, ἕνα τὰ πάντα ὁρᾶν καὶ ἀκούειν οὐδὲν
προσήκει· οὐ γὰρ [e] εἰ μὴ καὶ τῇδ' ὁρᾷ, χεῖρον ὁρᾷ ταύτῃ,
ἀλλ' οὐχ ὁρᾷ. Ἀλλ' ἴσως τοῦτο βούλεται τὸ πάντῃ αἰ-
σθάνεσθαι, ὅτι οὕτως ἂν βέλτιστα ἔχοι, ὅμοιος ὢν πάντῃ.
Ἔτι τοιοῦτος ὢν [f] διὰ τί σφαιροειδὴς ἂν εἴη, ἀλλ' οὐχ ὅτι 6
ἑτέραν τινὰ μᾶλλον ἔχων ἰδέαν, ὅτι πάντῃ ἀκούει καὶ πάντῃ
κρατεῖ; Ὥσπερ γὰρ ὅταν λέγωμεν τὸ ψιμμύθιον ὅτι πάντα
ἐστὶ λευκόν, οὐδὲν ἄλλο τι σημαίνομεν ἢ ὅτι ἐν ἅπασιν αὐ-
τοῦ τοῖς μέρεσιν [g] ἐγκέχρωσται ἡ λευκότης· τί δὴ κωλύει
οὕτω κἀκεῖ τὸ πάντῃ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ κρατεῖν λέγεσθαι,
ὅτι ἅπαν ὃ ἄν τις αὐτοῦ [h] λαμβάνῃ μέρος, τοῦτ' ἔσται πε-
πονθός; Ὥσπερ δὲ οὐδὲ τὸ ψιμμύθιον, οὐδὲ τὸν θεὸν ἀνάγκη
διὰ τοῦτο εἶναι σφαιροειδῆ. Ἔτι μήτε ἄπειρον μήτε πε- 7
περάνθαι σῶμά γε ὂν καὶ [i] ἔχον μέγεθος πῶς οἷόν τε, εἴ-
περ τοῦτ' ἐστὶν ἄπειρον ὃ ἂν μὴ [i] ἔχῃ πέρας [k] δεκτικὸν ὂν
πέρατος. Πέρας δ' ἐν μεγέθει καὶ πλήθει ἐγγίνεται, καὶ
ἐν ἅπαντι τῷ ποσῷ, ὥστε ἂν μὴ ἔχῃ πέρας μέγεθος [l] ὄν,
ἄπειρόν ἐστιν. Ἔτι δὲ σφαιροειδῆ ὄντα ἀνάγκη πέρας

[w] τοιαύτη] τοῦ αὐτὴ Ba.Ra.Va. [x] τοί γε Lps: τοῦ γὰρ Ba.Ra.Va. [y] θέλει Ba.Va. [z] ἂν om. Va. [a] συμβαίνει Ba.Va. [b] οὐδένα Ba.Ra.Va. [c] οἴονται Ba.Ra.Va. [d] τινῶν Ba.Va. [e] εἰ μὴ] εἰμὶ Ba.Ra.Va. [f] διότι iidem. [g] ἐγκέχρησται iidem. [h] λαμβάνει iidem. [i] ἔχων et mox ἔχοι Ra. [k] λεκτικὸν Ba.Ra.Va. [l] ὂν Lps. pro ὅσον.

8 ἔχειν. Ἔσχατα γὰρ ἔχει, εἴπερ μέσον ἔχει αὐτοῦ τοῦ
πλεῖστον [m] ἀπέχειν. Μέσον δ' ἔχει, σφαιροειδὲς ὄν, [n] τοῦ-
το γάρ ἐστι σφαιροειδὲς ὃ ἐκ τοῦ μέσου ὁμοίως [o] πρὸς τὰ
ἔσχατα. Σῶμα ἔσχατα ἢ πέρατα ἔχειν, οἷον διαφορεῖ.
Εἰ γὰρ καὶ τὸ μὴ ὂν ἁπλοῦν, οὐκ ἂν καὶ τὸ ὂν ἄπειρον.
9 Τί γὰρ κωλύει ἔνια ταὐτὰ λεχθῆναι κατὰ τοῦ ὄντος καὶ μὴ
ὄντος; Τό τε γὰρ ὂν οὐκ ὂν οὐδεὶς νῦν αἰσθάνεται, καὶ ὂν
δέ τις οὐκ ἂν αἰσθάνοιτο νῦν· ἄμφω δὲ λεκτά, [p] ὅπως δια-
10 νοητά. Οὐ λευκὸν [q] δὲ τὸ μὴ ὄν· εἰ οὖν διὰ τοῦτο τὰ ὄντα
πάντα λευκά, ὅπως μή τι ταὐτὸ κατὰ τοῦ ὄντος σημαίνωμεν
καὶ μὴ ὄντος, ἢ οὐδὲν κωλύει καὶ τῶν ὄντων [r] τι μὴ εἶναι
λευκόν; Οὕτω δὲ καὶ ἄλλην [s] ἂν ἀπόφασιν δέξαιτο τὸ ἄπει-
ρον, εἰ μὴ τὸ πάλαι λεχθέντι μᾶλλον, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν ἢ
11 μὴ ἔχειν ἐστὶν ἅπαν. Ὥστε καὶ τὸ ὂν ἢ ἄπειρον ἢ πέρας
ἔχον ἐστίν. Ἴσως δὲ ἄτοπον καὶ [t] τὸ προσάπτειν τῷ μὴ
ὄντι ἀπειρίαν. Οὐ γὰρ πᾶν, εἰ μὴ [v] ἔχει πέρας, ἄπειρον
λέγομεν, ὥσπερ οὐδ' ἄνισον οὐκ ἂν [v] φαῖμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν.
Ἔτι οὐκ ἂν [w] ἔχοι ὁ θεὸς πέρας εἷς ὤν, ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν.
Εἰ δὲ ἓν μόνον ἐστίν, ὁ θεὸς [x] ἂν εἴη μόνον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
12 μέρη. Ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἄτοπον, εἰ τοῖς πολλοῖς συμβέβηκε
πεπεράνθαι πρὸς ἄλληλα, διὰ τοῦτο τὸ ἓν μὴ ἔχειν πέρας.
Πολλὰ γὰρ τοῖς πολλοῖς καὶ τῷ ἑνὶ ὑπάρχει [y] ταὐτά, ἐπεὶ
καὶ τὸ εἶναι κοινὸν αὐτοῖς ἐστίν. Ἄτοπον οὖν ἴσως ἂν εἴη,
εἰ διὰ τοῦτο μὴ φαῖμεν εἶναι τὸν θεόν, [z] εἰ τὰ πολλά ἐστιν,
13 ὅπως μὴ ὅμοιον ἔσται αὐτοῖς ταύτῃ. Ἔτι [a] τί κωλύει πε-
περάνθαι καὶ ἔχειν πέρατα ἓν ὄντα τὸν θεόν; Ὡς καὶ ὁ
Παρμενίδης λέγει ἓν ὂν εἶναι αὐτὸν

πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρας ἐναλίγκιον [b] ὄγκῳ,
μεσσόθεν ἰσοπαλές.

[m] ἀπέχειν] ἀπέχει Ba.Ra.Va. [n] τοῦτο γάρ ἐστι σφαιροειδὲς ὁ om. Ba.Va. [o] πυρὸς codices. [p] ὅπου Ra.Va. [q] δὲ] τε Ba.Va. [r] τι μὴ ὂν] τίμιον Ba.Ra.Va. [s] οὖν ἀπόφασιν δέξονται codices. [t] τὸ post δὲ Ba.Ra.Va. [v] ἔχοι et mox φαμεν Va. [w] ἔχει Ba.Va. [x] ἂν] ἓν ἂν Va. [y] ταυτα Ba.Ra.Va. [z] εἶτα Ba. [a] τί] τε Va. [b] ὄγκῳ] ὂν τῷ Ba.Ra.Va.

Τὸ γὰρ πέρας τινὸς μὲν ἀνάγκη [c] ἴσως εἶναι, οὐ μέντοι πρός
τί γε, οὐδὲ ἀνάγκη τὸ ἔχον πέρας πρός τι ἔχειν πέρας, ὡς
πεπερασμένον πρὸς τὸ μὴ ἐφεξῆς ἀπείρου, ἀλλ' ἐστὶ τὸ
πεπεράνθαι ἔσχατα ἔχειν, ἔσχατα δ' ἔχον οὐκ ἀνάγκη πρός
τι ἔχειν. ˈΕνίοις μὲν οὐ συμβαίνει πᾶν καὶ [d] πεπεράνθαι. 14
Πάλιν περὶ τοῦ ἀκίνητον εἶναι τὸ [e] ἓν καὶ τὸ [f] ὄν, ὅτι [g] καὶ
τὸ ὂν κινεῖται, ἴσως ὁμοίως τοῖς ἔμπροσθεν ἄτοπον. Καὶ 15
ἔτι ἆρά γε οὐ ταὐτὸ ἂν [h] τις ὑπολάβοι τὸ μὴ κινεῖσθαι καὶ
τὸ ἀκίνητον εἶναι, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπόφασιν τοῦ κινεῖσθαι,
ὥσπερ [i] τὸ μὴ ἴσον, ὅπερ καὶ κατὰ τοῦ μὴ ὄντος, εἴπερ
ἀληθές, τὸ δὲ ἀκίνητον τῷ ἔχειν πως ἤδη λέγεσθαι, ὥσπερ
τὸ ἄνισον, καὶ ἐπὶ [k] τῷ ἐναντίῳ τοῦ κινεῖσθαι τῷ ἠρεμεῖν,
ὡς καὶ σχεδὸν αἱ ἀπὸ τοῦ ἁ ἀποφάσεις ἐπὶ ἐναντίοις λέ-
γονται. Τὸ μὲν οὖν μὴ κινεῖσθαι ἀληθὲς ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος, 16
τὸ δὲ ἠρεμεῖν οὐχ ὑπάρχει τῷ μὴ ὄντι. ˈΟμοίως δὲ οὐδὲ
ἀκίνητον εἶναι σημαίνει ταὐτόν. ˈΑλλ' οὗτος ἐπὶ τῷ ἠρεμεῖν
αὐτῷ χρῆται, καὶ φησὶ τὸ μὴ ὂν ἠρεμεῖν, ὅτι οὐκ ἔχει με-
τάβασιν. ῞Οπερ [l] τε καὶ ἐν τοῖς ἄνω εἴπομεν, ἄτοπον ἴσως, 17
εἴ τι τῷ μὴ ὄντι προσάπτομεν, τοῦτο μὴ ἀληθὲς εἶναι κατὰ
τοῦ ὄντος εἰπεῖν, ἄλλως τε κἂν ἀπόφασις ᾖ τὸ λεχθέν, τῶν
καὶ τὸ μὴ κινεῖσθαι μηδὲ [m] μεταλαμβάνειν ἐστίν. Πολλὰ
γὰρ ἄν, καθάπερ καὶ ἐλέχθη, ἀφαιροῖτο τῶν ὄντων κατη-
γορεῖ. Οὐδὲ γὰρ ἂν πολλὰ ἀληθὲς εἰπεῖν εἴη μὴ ἕν, εἴπερ 18
καὶ τὸ μὴ ὂν ἐστὶ μὴ ἕν, εἴτε ἐπ' ἐνίων τἀναντία ξυμβαίνειν
δοκεῖ κατὰ τοσαύτας ἀποφάσεις· ὧν ἀνάγκη ἢ ἴσον ἢ ἄνισον,
ἄν τι πλῆθος ᾖ, καὶ μὴ ὡς ἢ καὶ ἄρτιον ἢ περιττόν, ἂν
ἀριθμὸς ᾖ. ˈΟμοίως δὲ ὡς καὶ τὸ ἠρεμεῖν [n] ἢ κινεῖσθαι
ἀνάγκη, ἂν σῶμα [o] ᾖ. ῎Ετι εἰ καὶ διὰ τοῦτο μὴ κινεῖται ὁ 19
θεός τε καὶ τὸ ἕν, ὅτι [p] τὰ πολλὰ κινεῖται τῷ εἰς ἄλληλα

[c] ἶσον R^a. [d] post πεπεράνθαι Lps. πρός τι συνάπτειν, τοῖς δὲ πε-
περάνθαι μέν, μὴ μέντοι πρός τι πεπεράνθαι. [e] ἓν] ὂν $B^a.R^a.V^a$. [f] ὂν]
μὴ ὂν V^a. [g] καὶ τὸ ὂν om. B^a. [h] τι $B^a.R^a$. [i] τὸ μὴ ἴσον, ὅπερ Lps:
ceteri μὴ τὸ ἴσον ὥσπερ. [k] τῶν ἐναντίων τὸ V^a. [l] τε add. Lps.
[m] μεταλαμβάνει B^a. [n] ἢ] καὶ V^a. [o] ᾖ $B^a.R^a$. [p] τὰ om. V^a.

ἰέναι, τί κωλύει καὶ τὸν θεὸν [q] κινεῖσθαι εἰς ἄλλο; Οὐδα τι μόνον, ἀλλ' ὅτι εἷς μόνος θεός. Εἰ δὲ καὶ αὐτός, τί κωλύει εἰς ἄλληλα κινουμένων τῶν μερῶν τοῦ... [r] κύκλῳ φε...θεόν; Οὐ γὰρ δὴ τὸ τοιοῦτον ἕν, ὥσπερ ὁ Ζήνων πολλὰ εἶναι [s] φύσει. Αὐτὸς γὰρ σῶμα λέγει εἶναι τὸν θεόν, εἴτε τόδε τὸ πᾶν, εἴτε ὅ τι δήποτε αὐτὸ λέγων. Ἀσώματος γὰρ ὢν πῶς ἂν σφαιροειδὴς εἴη ἐπιμόνως, ὅταν οὕτως οὔτ' ἂν κινοῖτο οὔτ' ἂν ἠρεμοῖ μηδαμοῦ γε ὤν; Ἐπεὶ δὲ σῶμά ἐστι, τί ἂν αὐτὸ [t] κωλύοι κινεῖσθαι ὡς ἐλέχθη;

[v] ΠΕΡΙ ΓΟΡΓΙΟΥ.

5 Οὐκ εἶναί φησιν οὐδέν· εἰ δ' ἔστιν, ἄγνωστον εἶναι· εἰ δὲ καὶ ἔστι καὶ γνωστόν, ἀλλ' οὐ δηλωτὸν [w] ἄλλοις. Καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἔστι, συνθεὶς τὰ ἑτέροις εἰρημένα, ὅσοι περὶ τῶν ὄντων λέγοντες τἀναντία, ὡς δοκοῦσιν, ἀποφαίνονται αὐτοῖς, οἱ μὲν ὅτι ἓν καὶ οὐ πολλά, οἱ δὲ [x] αὖ ὅτι πολλὰ καὶ οὐχ ἕν, καὶ οἱ μὲν ὅτι [y] ἀγένητα, οἱ δ' ὡς γενόμενα ἐπιδεικνύντες
2 ταῦτα, συλλογίζεται [z] κατ' ἀμφοτέρων. Ἀνάγκη γάρ, φησίν, εἴ τί ἐστι, μήτε ἓν μήτε πολλὰ εἶναι, μήτε ἀγέννητα μήτε γενόμενα, οὐδὲν ἂν εἴη. Εἰ γὰρ μὴ εἴη τι, τούτων ἂν θάτερα εἴη. Ὅτι οὐκ ἔστιν οὔτε ἓν οὔτε πολλά, οὔτε ἀγέννητα οὔτε γενόμενα, τὰ μὲν ὡς Μέλισσος, τὰ δὲ ὡς Ζήνων ἐπιχειρεῖ δεικνύειν μετὰ τὴν πρώτην ἴδιον αὐτοῦ ἀπόδειξιν,
3 ἐν ᾗ λέγει ὅτι οὐκ [a] ἔστιν οὔτε εἶναι οὔτε μὴ εἶναι. Εἰ μὲν γὰρ τὸ μὴ εἶναι [b] ἔστι μὴ εἶναι, οὐδὲν ἂν ἧττον, τὸ μὴ ὂν τοῦ ὄντος εἴη. Τό τε γὰρ μὴ ὄν ἐστι μὴ ὄν, καὶ τὸ ὂν ὄν, ὥστε οὐδὲν μᾶλλον ἢ εἶναι ἢ οὐκ εἶναι τὰ πράγματα.
4 Εἰ δ' ὅμως τὸ μὴ εἶναί ἐστι, τὸ εἶναι, φησίν, οὐκ ἔστι τὸ ἀντικείμενον. Εἰ γὰρ τὸ μὴ εἶναί ἐστι, τὸ εἶναι [ἢ] μὴ

[q] κινᾶσθαι Ra. [r] κύκλω θε ὄν Va, κύκλω θεόν Ra. [s] φήσει Ba.Ra.Va. [t] κωλύει iidem. [v] Titulum om. Q.Ba.Oa.Ra.Va.z. [w] ἄλλως Q.Ba.Ra.Va. [x] αὖ ὅτι] οὐ ὅτι οὐ Q.Ba.Ra.Va. [y] ἂν γένηται Q.Ba.Ra.Va. [z] κατ'] τ' Q.Ba.Va. [a] ἔστιν] ἔστιν οὔτε ἓν οὔτε πολλὰ, οὔτε ἀγέννητα οὔτε γενόμενα Va. [b] ἔστι] ἢ ἐστὶ Q.Ba.Na.Oa.Ra.Va.

εἶναι προσήκει. Ὥστε οὐκ ἂν οὕτως, φησίν, οὐδὲν ἂν εἴη, εἰ μὴ ταὐτόν [c] ἐστιν εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι. [d] Εἰ δὲ ταὐτό, καὶ οὕτως οὐκ ἂν εἴη οὐδέν· τό τε γὰρ μὴ ὂν οὐκ ἔστι καὶ τὸ ὄν, ἐπείπερ ταὐτὸ τῷ μὴ ὄντι. Οὗτος μὲν οὖν ὁ αὐτὸς λόγος ἐκείνου.

Οὐδαμόθεν δὲ συμβαίνει ἐξ ὧν εἴρηκεν, μηδὲν εἶναι. Ἃ 6
γὰρ [e] καὶ ἀποδείκνυσιν, οὕτως διαλέγεται. [f] Εἰ τὸ μὴ ὂν ἐστιν ἢ ἔστιν, ἁπλῶς εἰπεῖν [g] εἴη, καὶ ἔστιν ὅμοιον μὴ ὄν. Τοῦτο δὲ οὔτε φαίνεται οὕτως οὔτε ἀνάγκη, ἀλλ' [h] ὡσπερεὶ δυοῖν, [i] ὄντος, τοῦ δ' οὐκ ὄντος, [k] τὸ μὲν ἔστι, τὸ δ' οὐκ ἀλη-
θές, ὅτι ἐστὶ τὸ μὲν μὴ ὄν. Διότι [l] οὖν οὐκ ἔστιν, οὔτε εἶναι 2
οὔτε μὴ εἶναι τὰ ἄμφω οὔθ' ἕτερον οὐκ ἔστιν. Οὐδὲν γάρ, φησίν, εἴη ἂν τὸ μὴ εἶναι τοῦ εἶναι, [m] εἴπερ εἴη τι καὶ τὸ μὴ εἶναι. Οὐδείς φησιν εἶναι τὸ μὴ εἶναι οὐδαμῶς. Εἰ δὲ καὶ ἔστι τὸ μὴ ὂν μὴ ὄν, οὐδ' οὕτως ὁμοίως [n] ἂν εἴη τὸ μὴ ὂν
[o] τῷ ὄντι· τὸ μὲν γάρ ἐστι μὴ ὄν, τὸ δὲ καὶ ἔστιν ἔτι. Εἰ 3
δὲ καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἀληθές, ὡς δὴ θαυμάσιόν τ' ἂν εἴη τὸ μὴ ὄν ἐστιν. Ἀλλ' εἰ δὴ οὕτω, πότερον μᾶλλον ξυμβαίνει τὰ πάντα εἶναι ἢ μὴ εἶναι; Αὐτὸ γὰρ οὕτω γε τοὐναντίον ἔοικε γίνεσθαι. Εἰ γὰρ τό τε [p] μὴ ὄν ἐστι καὶ τὸ ὂν ὄν ἐστιν, ἅπαντά ἐστιν. Καὶ γὰρ τὰ ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ἐστίν.
Οὐκ ἀνάγκη γάρ, εἰ τὸ μὴ ὄν ἐστι, καὶ τὸ ὂν μὴ εἶναι. Εἰ 4
δὴ καὶ οὕτω τις ξυγχωρεῖ, καὶ τὸ μὲν μὴ ὂν εἴη, τὸ δὲ ὂν μὴ εἴη, ὅμως οὐδὲν ἧττον εἴη ἄν· τὰ γὰρ μὴ ὄντα εἴη κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον. Εἰ δὲ ταὐτόν ἐστι καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι, οὐδ' οὕτως μᾶλλον οὐκ [εἴη] ἄν τι εἴη. Ὡς γὰρ κἀκεῖ-
νος λέγει, ὅτι εἰ ταὐτὸν μὴ ὂν καὶ ὄν, τό τε ὂν οὐκ ἔστι καὶ
τὸ μὴ ὄν. Ὥστε οὐδέν ἐστιν, ἀντιστρέψαντι ἔστιν ὁμοίως 5
φάναι ὅτι πάντα ἐστίν. Τό τε γὰρ μὴ ὄν ἐστι καὶ τὸ ὄν,

[c] ἐστιν εἶναί] ἐστι ναί Ba.Ra. [d] εἰ Lps: ceteri ἔστι. [e] καὶ om. Ra. [f] εἰ] ἢ Ra. [g] εἴη] εἴη καὶ ἔστιν εἴη Ba.Va. [h] ὥσπερ Va, ὡς περὶ Ra. [i] ὄντος, τοῦ] τοῦ μὲν ὄντος τοῦ Va. [k] τὸ μὲν] τὰ μὲν Ba.Ra. [l] οὖν] ὂν Va. [m] ὥσπερ Va. [n] εἴη ἂν Ba.Ra. [o] τῷ] τῶ μὴ Ba.Ra.Va. [p] μὴ ὄν] μὴ ὂν μὴ ὂν margo Va.

ὥστε πάντα ἐστίν. Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν λόγον φησίν· εἰ
δὲ ἔστιν, ἤτοι ἀγέννητον [q] ἢ γενόμενον εἶναι. Καὶ εἰ μὲν
ἀγένητον, ἄπειρον αὐτὸ τοῖς τοῦ Μελίσσου ἀξιώμασι λαμ-
6 βάνει· τὸ δ' ἄπειρον οὐκ ἂν εἶναί ποτε. Οὔτε γὰρ ἐν αὑτῷ
οὔτ' ἂν ἐν ἄλλῳ εἶναι· δύο γὰρ ἂν οὕτως ἢ πλείω εἶναι, [r] τό τε
ἐνὸν καὶ τὸ ἐν ᾧ, μηδαμοῦ δὲ ὂν οὐδὲ εἶναι κατὰ τὸν Ζήνωνος
λόγον περὶ τῆς χώρας. Ἀγέννητον μὲν οὖν διὰ ταῦτ' οὐκ
εἶναι, οὐ μὴν οὐδὲ γενόμενον. Γενέσθαι [s] γοῦν οὐδὲν ἂν οὔτ'
7 ἐξ ὄντος οὔτ' ἐκ μὴ ὄντος. Εἰ γὰρ τὸ ὂν μεταπέσοι, οὐκ
ἂν ἔτ' εἶναι τὸ ὄν, ὥσπερ [t] γ' εἰ καὶ τὸ μὴ ὂν γένοιτο, οὐκ
ἂν ἔτι εἴη μὴ [v] ὄν. Οὐδὲ [w] μὴν οὐδ' ἐξ ὄντος ἂν γενέσθαι.
Εἰ μὲν γὰρ μή ἐστι τὸ μὴ ὄν, οὐδὲν ἂν ἐκ μηδενὸς ἂν γενέ-
σθαι· εἰ δ' ἔστι τὸ μὴ ὄν, δι' ἅπερ οὐδ' ἐκ τοῦ ὄντος, διὰ
8 ταῦτα οὐδ' ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γενέσθαι. Εἰ οὖν ἀνάγκη μέν,
εἴπερ ἔστι τι, [x] ἤτοι ἀγέννητον εἶναι ἢ γενόμενον, ταῦτα δὲ
ἀδύνατόν τι καὶ εἶναι. Ἔτι εἴπερ ἔστιν, ἓν ἢ πλείω, φησίν,
ἐστίν· εἴτε [y] μήτε ἓν μήτε πολλά, οὐδὲν ἂν εἴη. Καὶ ἓν μὲν
. . . καὶ ὅτι ἀσώματον ἂν εἴη τὸ ἕν η [z] ἐνσχονμέν γε τῷ τοῦ
Ζήνωνος λόγου. Ἑνὸς δὲ ὄντος οὐδ' ἂν . . . εἶναι [a] οὐδὲ μὴ
9 . . . [b] μήτε πολλά. Εἰ γὰρ μήτε ἓν μήτε πολλά ἐστιν, οὐδ'
ἂν κινηθῆναί φησιν. Οὐδενὶ γὰρ κινηθείη, ἢ οὐκ ἂν ἔτι, ἢ
ὡσαύτως ἔχον, ἀλλὰ τὸ μὲν οὐκ ἂν εἴη, τὸ δ' οὐκ ὂν γεγονὸς
εἴη. Ἔτι δὲ ἢ κινεῖ ἢ κινεῖται, καὶ εἰ μεταφέρεται οὐ συνεχὲς
ὄν, διήρηται τὸ ὄν, οὔτε τι ταύτῃ· ὥστε πάντῃ κινεῖται, πάντῃ
10 διήρηται. Εἰ δ' οὕτως, πάντα οὐκ ἔστιν. Ἐκλιπὲς γὰρ ταύ-
τῃ, φησίν, ᾗ διήρηται, τοῦ ὄντος, ἀντὶ τοῦ κενοῦ τὸ διῃρῆσθαι
λέγων, καθάπερ ἐν τοῖς Λευκίππου καλουμένοις λόγοις γέ-
γραπται. Εἰ μὲν οὖν οὐδέν, τὰς ἀποδείξεις λέγειν ἅπαντα.
Δεῖ γὰρ τὰ φρονούμενα εἶναι, καὶ τὸ μὴ ὄν, εἴπερ μή ἐστι,
11 μηδὲ φρονεῖσθαι. Εἰ δ' οὕτως, οὐδὲν ἂν εἶναι ψεῦδος οὐδείς

[q] ἢ] ἢ μὴ Ba.Ra.Va. [r] τό τε ἐνὸν] τοῦτο ἓν ὂν Ba.Ra.Va. [s] γοῦν Lps: ceteri τὸν. [t] γ'] γὰρ Ba. [v] ὄν] οὖν Ba. [w] μὴν] μὲν Ba.Ra. [x] ἤτοι] ἢ τὸ Ba.Ra.Va. [y] μήτε ἓν] μὴ ἓν Ra. [z] ἔσχομεν Va, σχονμεν Q, ἔχομεν Lps. [a] οὐδὲ μὴ] οὐδὲν οὐδὲ Va. [b] ante μήτε lacunam Ra.

φησιν, οὐδ' εἰ ἐν τῷ πελάγει φαίη ἁμιλλᾶσθαι ἅρματα.
Πάντα γὰρ ἂν ταῦτα εἴη. Καὶ γὰρ τὰ ὁρώμενα καὶ ἀκουό-
μενα διὰ τοῦτό ἐστιν, ὅτι φρονεῖται ἕκαστα αὐτῶν· εἰ δὲ μὴ
διὰ τοῦτο, ἀλλ' ὥσπερ οὐδὲν μᾶλλον [c] ἃ ὁρῶμεν ἐστίν, οὕτω
μᾶλλον ἃ ὁρῶμεν ἢ διανοούμεθα. Καὶ γὰρ ὥσπερ ἐκεῖ πολ- 12
λοὶ ἂν ταῦτα ἴδοιεν, καὶ ἐνταῦθα πολλοὶ ἂν ταῦτα διανοη-
θείημεν. Τὸ οὖν μᾶλλον δὴ [d] τοιάδ' ἐστί, ποῖα δὲ τἀληθῆ,
ἄδηλον. Ὥστε [e] καὶ εἰ ἔστιν, ἡμῖν [f] γε ἄγνωστα εἶναι τὰ
πράγματα. Εἰ δὲ καὶ γνωστά, πῶς ἄν τις, φησί, δηλώσειεν 13
ἄλλῳ; Ὃ γὰρ εἶδε, πῶς ἄν τις, φησί, τοῦτο εἴποι λόγῳ;
Ἢ πῶς ἂν ἐκείνῳ [g] δῆλον [h] ἀκούσαντι γίγνοιτο, μὴ ἰδόντι;
Ὥσπερ [i] γὰρ οὐδὲ ἡ ὄψις τοὺς φθόγγους γιγνώσκει, οὕτως
οὐδὲ ἡ ἀκοὴ τὰ χρώματα ἀκούει, ἀλλὰ φθόγγους· καὶ λέγει
ὁ λέγων, ἀλλ' οὐ χρῶμα οὐδὲ πρᾶγμα. Ὃ οὖν τις μὴ ἐν- 14
νοεῖ, πῶς αἰτεῖ [k] παρ' [l] ἄλλου λόγῳ ἢ σημείῳ τινὶ ἑτέρου
πράγματος ἐννοήσειεν, ἀλλ' ἢ ἐὰν μὲν χρῶμα ἰδών, ἐὰν δὲ
μος. Ἀρχὴν γὰρ οὐ λέγε γοει δὲ χρῶμα, ἀλλὰ [m] λό-
γον, ὥστ' οὐδὲ διανοεῖσθαι χρῶμα ἔστιν, ἀλλ' ὁρᾶν, οὐδὲ
ψόφον, ἀλλ' ἀκούειν. Εἰ δὲ καὶ ἐνδέχεται, γινώσκει τε καὶ 15
ἀναγινώσκει λέγων. Ἀλλὰ πῶς ὁ ἀκούων τὸ αὐτὸ ἐννοήσει;
Οὐ γὰρ οἷόν τε τὸ αὐτὸ ἅμα ἐν πλείοσι καὶ χωρὶς οὖσιν
εἶναι· δύο γὰρ ἂν εἴη τὸ ἕν. Εἰ δὲ καὶ εἴη, φησίν, ἐν πλείοσι 16
καὶ ταὐτόν, οὐδὲν κωλύει μὴ ὅμοιον φαίνεσθαι αὐτοῖς, μὴ
πάντῃ ὁμοίοις ἐκείνοις οὖσιν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ, εἴ τι ἐν τοιούτου
εἴησαν, ἀλλ' οὐ δύο εἶεν. Φαίνεται δὲ οὐδ' αὐτὸς αὑτῷ ὅμοια
αἰσθανόμενος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, ἀλλ' ἕτερα τῇ ἀκοῇ καὶ τῇ
ὄψει, καὶ νῦν τε καὶ πάλαι διαφόρως. Ὥστε σχολῇ ἄλλῳ 17
[o] πᾶν ταὐτὸ αἴσθοιτό τις. Οὕτως οὐκ ἔστιν, ἕν ἐστι γνω-
στόν, οὐδεὶς ἂν αὐτὸ ἑτέρῳ δηλώσειεν, διά τε τὸ μὴ εἶναι τὰ

[c] ἃ prius add. Lps. [d] α τοιαδ' Ra. [e] εἰ καὶ Va. [f] γε ἄγνωστα Lps: ceteri γνωστὰ. [g] δῆλον om. Va. [h] ἀκουσθέντι Va. [i] γὰρ οὐδὲ] γὰρ οἶδεν Ba.Ra, γὰρ εἶδεν Va. [k] ante παρ' lacunam Va. [l] ὅλου Ba. [m] λόγον] λόγου Ra.Va. [n] σχολῇ Lps. pro σχολὴν. [o] πάντ' αὐτὸ Ba.Va.

πράγματα [p] λεκτά, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἕτερον ἑτέρῳ ταὐτὸν ἐννοεῖ. Ἅπαντες δὲ καὶ [q] οὕτως ἑτέρων ἀρχαιοτέρων εἰσὶν ἀπορίαι, ὥστε ἐν τῇ περὶ ἐκείνων σκέψει καὶ ταῦτα [r] ἐξεταστέον.

[p] λεκτά] λόγους Lps. [q] οὗτος Ba.Va. [r] margo Ba.Va: τὸ πρωτότυπον λίαν ἐσφαλμένον, καὶ μή τις μου μεμφέτω· καθὼς γὰρ ὁρῶ, οὕτω γράφω.

INDEX

VERBORUM ET FORMULARUM

MEMORABILIORUM.

N. B. *Literæ*, C. *De Coloribus*—A. *De Audibilibus*—P. *Physiognomonica*—Pl. *De Plantis*—M. *De Mirabilibus Auscultationibus*—Me. *Mechanica*—L. *De Lineis Insecabilibus*—V. *Ventorum situs et nomina*—X. *De Xenophane, Zenone, et Gorgia, tractatus designant; Numerus Romanus librum; Arabicus prior caput, alter sectionem indicat.*

Λ.

M.

Ρ.

INDEX RERUM

QUÆ VISÆ SUNT MEMORABILIORES.

D.

N.

T.

V.

X.

Z.